

ព្រះ
វិចិត្រជនបាធិ

និង

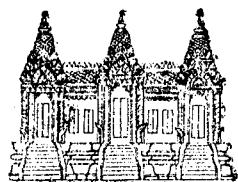
សេចក្តីប្រជាកាសាឡេ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ សង្ខាយកនិកាយ

រដ្ឋបកាគ

៣៦

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៤៩៤

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខាយតនវិគ្គោ

អដ្ឋមោ ភាគោ

វេទនាសំយុត្តំ

បរិមេកសគាបិវិគ្គោ

[១] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា ។

[២] សមាហិតោ សម្មជាតោ

សតោ ពុទ្ធស្ស សាវកោ

វេទនា ច បជាតាតិ

វេទនាធាតុ សម្ពុំ ។

យត្ថ ចេតា និរុជ្ឈន្តិ

មគ្គញ្ច ឧយតាមិទំ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ សង្ខាយតនវគ្គ

អដ្ឋមភាគ

វេទនាសំយុត្ត

បរិមកសគាប័រិគ្គ

[១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-
វេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

[២] ភិក្ខុជាសាវករបស់ព្រះពុទ្ធ មានចិត្តដ៏កល់មាំ (ដោយ
ទេវតារសមាធិនឹងអប្បនាសមាធិ) ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
តែងដឹងច្បាស់នូវវេទនាផង នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនា
ទាំងឡាយផង ។ មួយវិញទៀត វេទនាទាំងឡាយនេះ⁺
រលត់ទៅក្នុងព្រះនិព្វានឯណា ភិក្ខុតែងដឹងច្បាស់នូវព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខាយតនវិញ្ញោ

វេទនាទំ ខយា ភិក្ខុ

និទ្ទាតោ បរិនិព្វតោតិ ។ បឋមំ ។

[៣] តិស្សោ សមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ សមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា ។

[៤] សុខំ វា យទិ វា ទុក្ខំ

អទុក្ខមសុខំ សហ

អជ្ឈតញ្ច តហិទ្ធា ច

យំ កក្កំ អត្ថំ វេទិតំ ។

ឯតំ ទុក្ខន្តំ ញាតា

មោសធម្មំ បលោកិទំ

ដុស្សំ ដុស្សំ វយំ ដុស្សំ

ឯវំ តត្ថ វិជ្ជតីតិ ។ ទុតិយំ ។

[៥] តិស្សោ សមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

(នៃអាសវៈទាំងឡាយ) ផង ភិក្ខុដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
ស្រេកឃ្លាន (មិនមានតណ្ហា) និព្វានហើយ ព្រោះអស់ទៅ
នៃវេទនាទាំងឡាយ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

(៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-
វេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤) បើមានវេទនាណាមួយ ដែលអរិយសាវកបានសោយ
ហើយ ទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ព្រមទាំងមិនទុក្ខមិនសុខក្តី
ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ អរិយសាវកបានដឹងថា ធម្ម-
ជាតន្តរៈ⁺ជាទុក្ខ មានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បែកផ្ចាយ
ទៅជាប្រក្រតី ច្រើនតែពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញា ទើបនឿយ
ណាយក្នុងវេទនាទាំងនោះ យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

(៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-

បឋមកសតាបិវត្តោ

វេទនា ។ សុខាយ ភិក្ខុវេ វេទនាយ រាគានុសយោ
 បហាតញ្ចោ ធុក្ខាយ វេទនាយ បដិយានុសយោ បហា-
 តញ្ចោ អធុក្ខមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ ប-
 ហាតញ្ចោ ។ យតោ ចោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ សុខាយ
 វេទនាយ រាគានុសយោ បហីនោ ហោតិ ធុក្ខាយ
 វេទនាយ បដិយានុសយោ បហីនោ ហោតិ អធុក្ខម-
 សុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ បហីនោ ហោតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និរាគានុសយោ សម្មទ្គសោ
 អន្ធរ្គិ តណ្ហំ វិត្តយិ សញ្ញាជនំ សម្មាសាវាភិសមយា
 អន្ធមកាសំ ធុក្ខស្សតិ ។

[៦) សុខំ វេទយមាទស្ស

វេទនំ អប្បជាទតោ

សោ រាគានុសយោ ហោតិ

អនិស្សរណាទស្សីនោ ។

ធុក្ខំ វេទយមាទស្ស

វេទនំ អប្បជាទតោ

បដិយានុសយោ ហោតិ

បឋមកសតាបិក្ខុ

វេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះវាតានុស័យ (អនុស័យគឺ
តម្រិក) ក្នុងសុខវេទនាចេញ ត្រូវលះបដិឃានុស័យ (អនុស័យគឺសេចក្តី
បាំងថ្នាក់បិត្ត) ក្នុងទុក្ខវេទនាចេញ ត្រូវលះអវិជ្ជានុស័យ (អនុស័យគឺសេច-
ក្តីល្ងង់) ក្នុងអទុក្ខមសុខវេទនាចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វាតានុស័យ
ក្នុងសុខវេទនាដែលភិក្ខុលះបង់បានហើយ បដិឃានុស័យក្នុងទុក្ខវេទនា
ដែលភិក្ខុលះបង់បានហើយ អវិជ្ជានុស័យក្នុងអទុក្ខមសុខវេទនាដែលភិក្ខុ
លះបង់បានហើយ ក្នុងកាលឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ
ហៅថាអ្នកឃើញច្បាស់នូវអនុស័យដែលគ្មានរាគៈ ភិក្ខុនោះបានកាត់បង់
នូវតណ្ហា គាស់រំលើងនូវសញ្ញាជនៈ បានធ្វើនូវទំបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះ
ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃនូវមានៈ ។

[៦] កាលភិក្ខុសោយនូវសុខវេទនា តែមិនបានដឹងច្បាស់
វាតានុស័យនោះ បែងមានដល់ភិក្ខុដែលមិនឃើញនូវឧបាយ
ជាគ្រឿងរលាស់ចេញ ។ កាលភិក្ខុសោយនូវទុក្ខវេទនា
តែមិនបានដឹងច្បាស់ បដិឃានុស័យ ក៏មានដល់ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនេត្តោ

អនិស្សរណោទស្សីនោ ។

អនុត្តមសុខំ សន្តំ

ភិវឌ្ឍនោន ទេសិតំ

តំ វាបិ អភិនន្ទតិ

នេវ ទុក្ខា បមុច្ចតិ ។

យតោ ច ភិក្ខុ អាតាបី

សម្មជញ្ញោន^(១) វិហ្គតិ

តតោ សោ វេទនា សព្វា

បរិជានាតិ បណ្ឌិតោ ។

សោ វេទនា បរិញ្ញាយ

និរុដ្ឋេ ធម្មេ អនាសវា

កាយស្ស ភេទា ធម្មដ្ឋោ

សំខ្យំ ធូបេតិ វេទក្ខតិ ។ តតិយំ ។

១ ន. សម្មជញ្ញំ ន វិញ្ញតិ ។

សន្តត្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខារយក្ខន្ត

ដែលមិនឃើញនូវទុក្ខ ឬ បាយជាគ្រឿងរលាស់ចេញដែរ ។

សេចក្តីមិនទុក្ខមិនសុខជារបស់មាននៅ ដែលព្រះសម្មា-

សម្ពុទ្ធមានបញ្ជាដូចជាដែនដីទ្រង់សំដែងហើយ បើក៏ក្រីក-

រាយចំពោះសេចក្តីមិនទុក្ខមិនសុខនោះ មិនរួចចាកទុក្ខបាន

ទេ ។ មួយវិញទៀត ក៏មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស

រមែងលះបង់ (នូវវេទនាទាំងនោះ) ដោយសម្បជញ្ញៈ (បញ្ញា)

ក្នុងកាលឯណា ក៏គូនោះជាបណ្ឌិត តែងកំណត់ដឹងនូវវេទនា

ទាំងអស់បាន ក្នុងកាលនោះឯង ។ ក៏គូនោះកំណត់ដឹងនូវ

វេទនាទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជាអ្នកមិនមានអសវៈតាំង

នៅក្នុងធម៌ ជាអ្នកដល់នូវវេទ លុះទិលាយរាងកាយទៅមិន

គួររាប់ថា (ជាអ្នកមានភពទៀតឡើយ) ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

បឋមកសាធិវគ្គ

[៧] អស្សុតវា ភិក្ខុវេ បុត្តុជ្ឈនោ ឃំ វាចំ^(១) កា-
សតិ អត្ថិ មហាសមុទ្ធេ ចាតាលោតិ ។ តំ ខោ
បនេតំ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុត្តុជ្ឈនោ អសន្តំ អសំ-
វិជ្ជមានំ ឃំ វាចំ កាសតិ អត្ថិ មហាសមុទ្ធេ ចា-
តាលោតិ ។ សារីរិកានំ ខោ ឃំ ភិក្ខុវេ ទុក្ខានំ
វេទនានំ អធិវចនំ យទិនំ ចាតាលោតិ ។ អស្សុតវា
ភិក្ខុវេ បុត្តុជ្ឈនោ សារីរិកាយ ទុក្ខាយ វេទនាយ
ដុដ្ឋោ សមាធនោ សោចតិ តិលមតិ បរិវេតិ ឧត្តាឡិ
កន្ថតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
អស្សុតវា បុត្តុជ្ឈនោ ចាតាលេ ន បច្ចុដ្ឋាសិ កាធិញ្ច
នជ្ឈតា ។ សុតវា ច ខោ ភិក្ខុវេ អរិយសារីកោ
សារីរិកាយ ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុដ្ឋោ សមាធនោ
ន សោចតិ ន តិលមតិ ន បរិវេតិ ន ឧត្តា-
ឡិ កន្ថតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
សុតវា អរិយសារីកោ ចាតាលេ បច្ចុដ្ឋាសិ កាធិញ្ច
អជ្ឈតាតិ ។

បឋមកសាថវត្ថុ

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង តែងពោល
 នូវវាចាយ៉ាងនេះថា បាតាលមានក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចំណែកបុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង តែងពោលនូវវាចានេះ ដែលមិន
 មាន មិនប្រាកដយ៉ាងនេះថា បាតាលមានក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា បាតាលនេះ ជាឈ្មោះនៃទុក្ខវេទនាទាំងឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះ
 ដឹង កាលបើទុក្ខវេទនាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈពាល់ត្រូវ ទើបសោយ
 សោក លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គគ្រើងកន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីភ្លេង
 ងេងងោង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹងនេះ ហៅ
 ថាមិនប្រាកដក្នុងបាតាលផង មិនបាននូវទីតាំងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ឯអរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើទុក្ខវេទនាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ
 ពាល់ត្រូវ ក៏មិនសោយសោក មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគគ្រើង
 កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវការភ្លេងងេងងោងទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនេះ ហៅថាមានប្រាកដក្នុងបាតាលផង បាននូវ
 ទីតាំងផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយតនវិជ្ជា

[៨] យោ ឯតា នាធិវាសេតិ

ឧប្បន្នា វេទនា ទុក្ខា

សារីរីកា ចាណាហារា

យាហិ ផុដ្ឋោ បវេធនំ ។

អក្កន្ធនំ បរោធនំ

ទុក្ខលោ អប្បថាមកោ

ន សោ ចាតាលេ បច្ចុដ្ឋាសិ

អថោ តាធម្មំ នជ្ឈតា ។

យោ ចេតា អធិវាសេតិ

ឧប្បន្នា វេទនា ទុក្ខា

សារីរីកា ចាណាហារា

យាហិ ផុដ្ឋោ ន វេធនំ

សចេ ចាតាលេ បច្ចុដ្ឋាសិ

អថោ តាធម្មំ អជ្ឈតាតិ ។ ចតុត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

[៨) អ្នកឯណាមិនអត់សង្កត់នូវទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើង

ទាំងនោះបានទេ កាលដែលទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវហើយ

រមែងញាប់ញ័រ ព្រោះពាល់យជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ ។

មួយវិញទៀត អ្នកដែលមានប្រាជ្ញាថយ មានកំឡាំងប្រាជ្ញា

តិច អ្នកនោះតែងកន្ទុកកន្ទេញ ទ្រហោយំ មិនប្រាកដ

ក្នុងបាតាលផង មិនបាននូវទីពឹងផង ។ មួយវិញទៀត

អ្នកឯណាបានអត់សង្កត់នូវទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើងទាំងនោះ

កាលដែលទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវហើយ មិនញាប់ញ័រ ព្រោះ

ពាល់យជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ ទើបប្រាកដក្នុងបាតាល

ផង បានដល់នូវទីពឹងផង ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

បឋមកសាចវិញ្ញា

[៩] តិស្សោ វេយា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ សុខា ភិក្ខុវេ វេទនា ទុក្ខតោ ទដ្ឋព្វា ទុក្ខា
 វេទនា សលូតោ ទដ្ឋព្វា អទុក្ខមសុខា វេទនា អនិច្ច-
 តោ ទដ្ឋព្វា ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ សុខា
 វេទនា ទុក្ខតោ ទិដ្ឋា ហោតិ ទុក្ខា វេទនា សលូតោ
 ទិដ្ឋា ហោតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា អនិច្ចតោ ទិដ្ឋា
 ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មទ្គសោ អច្ឆេ-
 ដ្ឋំ តណ្ហំ វិត្តយំ សញ្ញាជនំ សម្មាសាធិកសមយា
 អន្តមកាសិ ទុក្ខស្សតិ ។

[១០] យោ សុខំ ទុក្ខតោ អន្ត

ទុក្ខមទត្ថិ សលូតោ

អទុក្ខមសុខំ សន្តំ

អទត្ថំ នំ អនិច្ចតោ ។

សចេ សម្មទ្គសោ ភិក្ខុ

វរិជាធាតុ វេទនា

បឋមកសតាចិវ្រ្ត

[៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា ៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-
វេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុខវេទនា ភិក្ខុគប្បីឃើញថាជាទុក្ខ
ទុក្ខវេទនា ភិក្ខុគប្បីឃើញថាជាកូនសរ អទុក្ខមសុខវេទនា ភិក្ខុគប្បី
ឃើញថាជាបេសមិនទៀង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុខវេទនាដែលភិក្ខុ
បានឃើញថាជាទុក្ខ ទុក្ខវេទនាដែលភិក្ខុបានឃើញថាជាកូនសរ អទុក្ខ-
មសុខវេទនាដែលភិក្ខុបានឃើញថាជាបេសមិនទៀង ក្នុងកាលឯណា ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថាជាអ្នកឃើញដោយច្រំតែ បានកាត់
នូវតណ្ហា គាស់រំលើងនូវសញ្ញាជនៈ បានធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះ
គាស់ដឹងដោយច្រំតែនូវមានៈ ។

[១០] អ្នកឯណាបានឃើញសុខវេទនាថាជាទុក្ខវេទនាវិញ
បានឃើញទុក្ខវេទនាថាជាកូនសរ បានឃើញអទុក្ខមសុខ-
វេទនាថាជាសភាវៈមិនទៀងទេវិញ ។ បើភិក្ខុបាន
ឃើញដោយច្រំតែ កំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយននវគ្គោ

សោ វេទនា បរិញ្ញាយា

ទិដ្ឋេ ធម្មេ អនាសវោ

កាយស្ស កេនា ធម្មដ្ឋោ

សំឡំ ទ្ធិបេតិ វេទត្ថតិ ។ បញ្ចមំ ។

[១០] អស្សុតវា ភិក្ខុវេ បុុដ្ឋនោ សុខម្បំ វេទនំ
 វេទយតិ ទុក្ខម្បំ វេទនំ វេទយតិ អទុក្ខមសុខម្បំ វេទ-
 នំ វេទយតិ ។ សុតវា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ សុខម្បំ
 វេទនំ វេទយតិ ទុក្ខម្បំ វេទនំ វេទយតិ អទុក្ខមសុខម្បំ
 វេទនំ វេទយតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ កោ វិសេសោ កោ
 អធិប្បាយសោ ។ តី ឆានាគរណំ សុតវតោ អរិយ-
 សាវកស្ស អស្សុតវតោ បុុដ្ឋនោតិ ។ ភក្ខវិញ្ញាណា
 នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ អស្សុតវា ភិក្ខុវេ បុុដ្ឋនោ
 ទុក្ខកាយ វេទនាយ ដុដ្ឋោ សមាជោ សោចតិ តីលមតិ
 បរិវេតិ ខុត្តាឡំ កន្ទតិ សម្មោហំ អាបដ្ឋតិ សោ ទ្វេ
 វេទនា វេទយតិ កាយិកញ្ច ចេតសិកញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សង្ឃយជនវគ្គ

ភិក្ខុនោះ លុះកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
នេះហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ បិតនៅក្នុងធម៌ ជាអ្នក
ដល់នូវវេទ លះចំលាយពន់កាយទៅ មិនគួររាប់ថា (ជាអ្នក
មានកតទៀតឡើយ) ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គជនអ្នកមិនចេះដឹង តែងសោយ
នូវសុខវេទនាផង សោយនូវទុក្ខវេទនាផង សោយនូវអទុក្ខមសុខវេទនា
ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង តែងសោយនូវ
សុខវេទនាដែរ សោយនូវទុក្ខវេទនាដែរ សោយនូវអទុក្ខមសុខវេទនា
ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកជនទាំងពីរពួកនោះមានសេចក្តីប្លែក
គ្នាដូចម្តេច មានអធិប្បាយដូចម្តេច ។ ចុះអរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនឹង
បុគ្គជនដែលជាអ្នកមិនចេះដឹង តើមានដំណើរផ្សេងៗ គ្នាដូចម្តេចខ្លះ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគជាប្រធាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គជនអ្នកមិនចេះដឹង
កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ តែងសោយសោក លំបាក ខ្សឹកខ្សួល
គក់ទ្រឹងកន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវការវង្វេងវង្វេងលោង បុគ្គជននោះមែន
សោយនូវវេទនាទាំងពីរ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយនឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។

(១២) សេឃ្យនាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសំ សល្លេន
 វិជ្ជេយ្យំ តមេនំ ទុតិយេន សល្លេន អនុវេនំ វិជ្ជេយ្យំ
 វរំ ហិ សោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ទ្វេ សល្លេន^(១) វេទនា
 វេទយតិ កាយិកាញ ចេតសិកាញ ។ វរាបេ ទោ
 ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុដ្ឋោ
 សមាធា សោចុតិ កេលមតិ បរិនេវតិ វុត្តាឡិ
 កន្ថុតិ សម្មាហំ អាមជ្ឈតិ សោ ទ្វេ វេទនា វេទយតិ
 កាយិកាញ ចេតសិកាញ ។ តស្សាយេវ ទោ បន
 ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិយវា ហោតិ តមេនំ ទុក្ខាយ
 វេទនាយ បដិយវត្ថំ យោ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិ-
 យាទុសយោ សោ អនុសេតិ សោ ទុក្ខាយ វេទនាយ
 ដុដ្ឋោ សមាធា កាមសុខំ អភិជន្តតិ ។ តំ តតិស្ស
 ហេតុ ។ ន ហិ ភិក្ខុវេ បរិណាតិ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ
 អញ្ញតិ កាមសុខា ទុក្ខាយ វេទនាយ និស្សរណំ តស្ស

១ ឱ, ទេ សល្លេ វេទនា ។ ឃ. ទុំ សល្លេន វេទនំ ។

បឋមកសត្តិវិច្ឆ

(១២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុគ្គលចាក់បុរសដែលមានដំបៅ
 ដោយសរ គប្បីចាក់ទំលុះទៅតាមដំបៅនោះដោយសរជាគំរប់ពីរ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តាមដែលពិត បុរសនោះតែងសោយនូវវេទនាពិរយ៉ាង
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយផង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះសរ
 មានឧបមាយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គជនអ្នកមិនចេះដឹង
 កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ វេទន៍សោយសោក លំបាក ខ្សឹកខ្សួល
 គក់ទ្រឹងកន្ទុកកន្ទេញ ដល់នូវការផ្សេងឆ្វេងឆៀង បុគ្គជននោះតែង
 សោយនូវវេទនាទាំងពីរ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយផង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្តផង មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ឯបុគ្គជនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ដោយទុក្ខវេទនានោះឯងហើយ សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាអនុស្សយឯណា
 ដោយទុក្ខវេទនា សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាអនុស្សយនោះ តែងធ្វើបុគ្គល
 ដែលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុក្ខវេទនានោះឯងឲ្យត្រាំត្រង់នៅ
 បុគ្គលនោះកាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ ទើបរីករាយចំពោះសេចក្តីសុខ
 ក្នុងកាយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
 ថាបុគ្គជនអ្នកមិនចេះដឹង ទុកជាវៀរចាកកាយសុខចេញហើយ ក៏មិនដឹង
 នូវទុក្ខជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវទុក្ខវេទនាបាន កាលបើបុគ្គជននោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តនិកាយសុខ សង្កាយកខន្តោ

កាមសុខំ ច អភិទន្ធនោ យោ សុខាយ វេទនាយ
វតានុសយោ សោ អនុសេតិ សោ តាសំ វេទនាជំ
សមុទយេ ឃ អត្ថន្តមេវ អស្សនេវ អាទីនេវ និស្ស-
ណេវ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ តស្ស តាសំ
វេទនាជំ សមុទយេ ឃ អត្ថន្តមេវ អស្សនេវ អាទី-
នេវ និស្សណេវ យថាភូតំ អប្បជានតោ យោ
អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ សោ អនុ-
សេតិ សោ សុខេវ វេទនំ វេទយេតិ សញ្ញត្តោ នំ
វេទយេតិ នុត្តេវ វេទនំ វេទយេតិ សញ្ញត្តោ នំ វេទយ-
េតិ អនុត្តមសុខេវ វេទនំ វេទយេតិ សញ្ញត្តោ នំ វេទ-
យេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អស្សតវា បុព្វជ្ជនោ
សញ្ញត្តោ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិ-
ទេវេហិ ធុត្ថេហិ នោមនស្សេហិ ឧបាទាសេហិ
សញ្ញត្តោ នុត្តស្មាតិ វេទាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ សឡាយគន្ធិ

រីករាយចំពោះតាមសុខ អនុស្សយគឺតម្រកដោយសុខវេទនាឯណា អនុ-
ស្សយគឺតម្រកនោះ រមែងឲ្យបុគ្គជនត្រាំត្រង់នៅ បុគ្គជននោះមិនដឹង
ច្បាស់នូវហេតុដែលកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវអានិសង្សផង
នូវទោសផង នូវទុបាយជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង នូវវេទនាទាំងនោះ
តាមពិត ។ កាលបុគ្គជននោះមិនដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលកើតឡើងផង
នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវទុបាយជាគ្រឿង
រលាស់ចេញផង នូវវេទនាទាំងនោះតាមពិត អនុស្សយគឺអវិជ្ជាដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនាឯណា អនុស្សយគឺអវិជ្ជានោះ តែងឲ្យបុគ្គជនត្រាំត្រង់
នៅ បុគ្គជននោះរមែងសោយនូវសុខវេទនា ជាអ្នកប្រកបដោយកិលេស
សោយនូវវេទនានោះផង សោយនូវទុក្ខវេទនា ជាអ្នកប្រកបដោយ
កិលេស សោយនូវវេទនានោះផង សោយនូវអទុក្ខមសុខវេទនា ជាអ្នក
ប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គជនអ្នកមិនចេះដឹងនេះ ហៅថាអ្នកប្រកបព្រមដោយជាតិ ជរា មរណៈ
សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្សៈ ទុបាយាសៈ តថាគតពោលថាជា
អ្នកប្រកបដោយទុក្ខ ។

បឋមកសាបិវដ្តោ

[១៣] សុត្តន្ត ច ខេ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ
 ធុត្តាយ វេទនាយ វុដ្ឋោ សមាធនោ ន សោចតិ ន
 តិលមតិ ន បរិទេវតិ ន ឧត្តាឡិ កក្កតិ ន សម្មា-
 ហំ អាបជ្ជតិ សោ ឯតំ វេទនំ វេទយតិ កាយិកំ
 ន ចេតសីកំ ។

[១៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសំ សល្លេន វិជ្ជេយ្យំ
 តមេនំ ធុតិយេន សល្លេន អធុរំ វិជ្ជេយ្យំ ។ ឯ បរិ
 សោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ឯតិសល្លេន វេទនំ វេទយតិ ។
 ឯវេបេ ខេ ភិក្ខុវេ សុត្តន្ត អរិយសាវកោ ធុត្តាយ
 វេទនាយ វុដ្ឋោ សមាធនោ ន សោចតិ ន តិលមតិ
 ន បរិទេវតិ ន ឧត្តាឡិ កក្កតិ ន សម្មាហំ អាបជ្ជតិ
 សោ ឯតំ វេទនំ វេទយតិ កាយិកំ ន ចេតសីកំ
 តស្សាយេវ ខេ បន ធុត្តាយ វេទនាយ បដិយក
 ន ហោតិ តមេនំ ធុត្តាយ វេទនាយ បដិយវន្តំ យោ
 ធុត្តាយ វេទនាយ បដិយាធុសយោ សោ នាធុសេតិ

បរិយកសព្វវិគ្គ

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯអរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើ
ទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវ វេមនិមិនសោយសោក មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល
មិនគក់ទ្រង់កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងវង្វេងឆោឆោ អរិយសាវក
នោះ តែងសោយនូវវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយតែម្យ៉ាង មិនសោយ
នូវវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តឡើយ ។

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុគ្គលចាក់បុរសដែលមានដំបៅ
ដោយសរ គប្បីចាក់ទំលុះតាមដំបៅនោះដោយសរជាតំប៉ែត ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ តាមដែលពិត បុរសនោះសោយនូវវេទនាដោយសរតែ
ម្យ៉ាងនេះ មានរួចមាយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី
ឧបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់
ត្រូវ វេមនិមិនសោយសោក មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រង់
កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងវង្វេងឆោឆោ អរិយសាវកនោះ តែង
សោយនូវវេទនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយតែម្យ៉ាង មិនសោយនូវវេទនា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តឡើយ ទាំងមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយ
ទុក្ខវេទនានោះឯង អនុស្សយន្តិសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុក្ខវេទនា
ឯណា អនុស្សយន្តិសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់នោះ វេមនិមិនអរិយសាវក
នោះ ដែលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ដោយទុក្ខវេទនាមិនឲ្យត្រាត្រង់បាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ធកយពនវិទ្យា

សោ ទុក្ខាយ វេទនាយ ដុដ្ឋោ សមាធនោ កាមសុខំ

នាភិនទ្គតិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ បដាធនតិ សោ

ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយសាវតោ អញ្ញត្ថ កាមសុខា

ទុក្ខាយ វេទនាយ និស្សរណំ តស្ស កាមសុខំ

នាភិនទ្គតោ យោ សុខាយ វេទនាយ វតានុសយោ

សោ នាទុសេតិ សោ តាសំ វេទនាធំ សមុទ

យញ្ច អត្ថម្ពញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរ-

ណញ្ច យថាភ្នតំ បដាធនតិ ។ តស្ស តាសំ វេទ-

នាធំ បមុទយញ្ច អត្ថម្ពញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច

និស្សរណញ្ច យថាភ្នតំ បដាធនោ យោ អទុក្ខម-

សុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ សោ នាទុសេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

អរិយសាវកនោះ កាលបើទុក្ខវេទនាពាល់ត្រូវហើយ ក៏មិនត្រេកអរនូវ
 កាមសុខឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះថាអរិយសាវកនោះជាអ្នកចេះដឹង ទុកជារឿងចាកកាមសុខហើយ
 ក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវទុក្ខជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវទុក្ខវេទនាបាន កាល
 បើអរិយសាវកនោះមិនត្រេកអរនឹងកាមសុខហើយ អនុស្សយគឺតម្រិក
 ដោយសុខវេទនាឯណា អនុស្សយគឺតម្រិកនោះ វែមនឹងធ្វើមិនឲ្យអរិយ-
 សាវកត្រាំត្រង់នៅបាន អរិយសាវកនោះវែមនឹងដឹងច្បាស់នូវហេតុដែល
 កើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវ
 ទុក្ខជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង នូវវេទនាទាំងនោះតាមពិត ។ កាល
 អរិយសាវកនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង
 នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវទុក្ខជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង នូវ
 វេទនាទាំងនោះតាមពិតហើយ អនុស្សយគឺអវិជ្ជាដោយអទុក្ខមសុខវេទនា
 ឯណា អនុស្សយគឺអវិជ្ជានោះវែមនឹងធ្វើមិនឲ្យអរិយសាវកត្រាំត្រង់នៅបាន

បឋមកសាដ៏វត្តា

សោ សុខញ្ច វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ
 ឧត្តញ្ច វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ
 អធិត្ថមសុខញ្ច វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទ-
 យតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សុត្តរា អរិយសាវកោ
 វិសញ្ញត្តោ ជាតិយា ជរាយ មរណោ សោតេហិ
 បរិនិវេហិ ឧត្តេហិ នោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ
 វិសញ្ញត្តោ ឧត្តស្មតិ វិនាមិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ វិ-
 សេសោ អយំ អធិប្បាយសោ វេទំ នានាករណំ សុត-
 រកោ អរិយសាវកស្ស អស្សុតរតា បុថុជ្ឈនេជាតិ ។

[១៥] ន សោ វេទនំ វេទយតិ សបញ្ញា

សុខម្បី ឧត្តម្បី ពហុស្សតោ បិ

បឋមកសតាថវិច្ឆ

អរិយសាវកនោះតែងសោយនូវសុខវេទនាដែរ តែមិនប្រកបដោយ
 កិលេស សោយនូវវេទនានោះផង តែងសោយនូវទុក្ខវេទនាដែរ តែមិន
 ប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះផង រមែងសោយនូវអនុត្តម
 សុខវេទនាដែរ តែមិនប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះផង ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនេះហើយ ដែលហៅថាជា
 អ្នកមិនប្រកបដោយជាតិ ជក មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោម-
 នស្សៈ ឧបាទានៈ តថាគតពោលថាជាអ្នកមិនប្រកបដោយទុក្ខ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីថ្លែងគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ
 នេះជាដំណើរផ្សេងៗ គ្នា របស់អរិយសាវកអ្នកចេះដឹងនឹងបូជ្ជដ្ឋានអ្នកមិន
 ចេះដឹង ។

(១៥) អរិយសាវកនោះ ប្រកបដោយបញ្ញា ជាពហុស្សត
 រមែងមិនសោយវេទនាជាសុខខ្លះ ជាទុក្ខខ្លះ មួយវិញទៀត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ការបទវគ្គោ

អយំ ប ជីវស្ស ឬ ឥន្ទ្រិយេន

អយំ វិសេសោ តុស្សលស្ស ហោតិ ។

សម្ពាទិច្ឆស្ស តាហុស្សុតស្ស

វិបស្សនោ លោកបិមំ បរញ្ច

ឥន្ទ្រស្ស ធម្មា ន បដេន្តិ ចិត្តំ

អនិដ្ឋតោ នោ បដិយាតបេតិ ។

តស្សាទុរោជា អថវា វិរោជា

វិធម៌កោ អត្តកតា ន សន្តិ

បទញ្ច ញាត្វា^(១) វិវដំ អសោកំ

សម្មា បដាធាតិ ករស្ស ចារត្វតិ ។ ធម្មំ ។

[១២] ឯកំ សមយំ ភកវា វេសាលិយំ វិហារតិ

បហាវេន ត្វជាតារសាលាយំ ។ អថទោ ភកវា សា-

យន្ត្រាសមយំ បដិសន្ធាតា វុដ្ឋិតោ យេន តិលាន-

សាលា តេនុបសន្តិមិ ធម្មសន្តិមិត្វា បញ្ញត្ត អាសនេ

និសិទ្ធិ ។ និសន្នេ ទោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

១ ឧ.ប. វិជ្ជបិដក អត្ថកថា សន្តិបទញ្ច ញាត្វា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយវគ្គ

អរិយសាវកនេះប្លែកចាកបុគ្គដ្ឋន នេះជាសេចក្តីរំសេសរបស់
អ្នកប្រាជ្ញជាអ្នកឈ្លាសវៃ ។ ធម៌ទាំងឡាយដែលជាទីប្រាថ្នា
រំលងមិនញាំញីចិត្តរបស់អរិយសាវក ដែលមានធម៌បាន
តិចារណាហើយ ជាពហុស្សត ឃើញច្បាស់នូវលោកនេះ
នឹងលោកខាងមុខបាន កាលបើអរិយសាវកនោះមិនប្រាថ្នា
ធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនកំចាត់បង្ខំចិត្តបាន ។ អរិយសាវក
អ្នកដល់នូវត្រិយនៃកត រំលងជីវច្បាស់នូវសន្តិបទ ប្រាស
ចាកផ្ទាល់គំរើលស មិនមានសេចក្តីសោក ឈ្មោះថាជីវ
ដោយប្រពៃ ព្រោះសេចក្តីត្រេកអរក្តី មិនត្រេកអរក្តី នៃ
អរិយសាវកនោះ ព្រោះកំចាត់បង្ខំក្តី ព្រោះដល់នូវកិរិយា
តាំងនៅមិនបានក្តី ក៏ពុំមែនឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

[១៦] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងក្នុងគារ-
សាលានាមហាវន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគចេញអំពីទីពូនសម្បក្កន៍ពេលល្ងាច ស្តេចទៅកាន់គិលានសាលា
(រោងដំបូ) លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើកាសនវែងលេគ្រាល
ថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងក្នុងទាំង-

បឋមកសពាមវិញ្ញា

សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជានោ គាលំ អាគមេយ្យ

អយំ វោ អម្ពាតំ អនុសាសនំ ។

[១៧] ឥឋញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

វេធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ គាយេ គាយាធូបស្សី វិហរតិ

អាតាប៊ី សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-

ភិជ្ឈោមនស្សី ។ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ

ធម្មាធូបស្សី វិហរតិ អាតាប៊ី សម្មជានោ សតិមា

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោមនស្សី ។ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

បឋមកសាប័រិក្ខ

ឡាយថា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសតិដ៏ធំខ្លួន គប្បីរង់
 ប៉ាន់វេលាសមគួរ នេះជាអនុសាសន៍គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត
 ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(១៧) មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកមានសតិ តើដូចម្តេច ។

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញកាយ
 ក៏កាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដ៏ធំខ្លួន មាន
 ស្មារតី គប្បីកំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានីវរទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។
 ក៏វេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏ចិត្ត ។ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក៏
 ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដ៏ធំខ្លួន
 មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានីវរទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។
 មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

[១៨] តតថា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ ហោតិ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិក្ខុន្តេ បដិក្ខុន្តេ សម្មជាត-
 ការី ហោតិ អាលោតិភេ វិលោតិភេ សម្មជាតការី

ហោតិ សម្មញ្ញេតេ បសារីតេ សម្មជាតការី ហោតិ

សង្ឃដ៏បត្តចីវរធារណោ សម្មជាតការី ហោតិ អសីតេ

បីតេ ខាយីតេ សាយីតេ សម្មជាតការី ហោតិ ឧត្តា-

រម្មស្សាវកេម្មេ សម្មជាតការី ហោតិ គតេ បីតេ

និសីន្នេ សុត្តេ ជាតិភេ ភាសិភេ តុល្លភាវេ សម្មជា-

តការី ហោតិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតការី

ហោតិ ។ សតេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ កាលំ

អាគមេយ្យ អយំ វោ អម្ពាតំ អនុសាសនី ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួនតើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងកាលដើរទៅខាងមុខនឹងថយក្រោយ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុង
 កាលក្រឡេកមើលទៅខាងមុខនឹងកាលក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ ធ្វើ
 នូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបត់អវយវៈចូល នឹងលាអវយវៈចេញ ធ្វើនូវ
 សេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការប្រើប្រាស់សង្ស្សដី បាត្រនឹងចីពរ ធ្វើនូវសេចក្តី
 ដឹងខ្លួន ក្នុងការបរិភោគភោជន នឹងផឹកទឹក ទំពាស្ម័គ្រខាងទិសៈ ជញ្ជាប់
 (នូវកេសជ្ឈៈមានសប្បីជាដើម) ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបន្ទោបង់នូវ
 ទូលារបស្សៈ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការដើរ ឈរ អង្គុយ ដេក
 ភ្ញាក់ឡើង និយាយ នឹងស្ងៀម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកធ្វើ
 នូវសេចក្តីដឹងខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមាន
 ស្មារតីដឹងខ្លួន គប្បីរើបំនូវកាលដ៏សមគួរ នេះជាអនុសាសន៍គឺពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

បរិបកសព្ទបរិភោ

(១៧) តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស
 សម្មជានស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស
 វិហារតោ ឧប្បជ្ឈតិ សុខា វេទនា សោ ឯវំ បដាទាតិ
 ឧប្បន្នា ចោ មេ អយំ សុខា វេទនា សា ច ចោ បដិច្ច
 នោ អប្បដិច្ច កី បដិច្ច ឥមមេវ កា.យំ បដិច្ច អយំ
 ចោ បន កាយោ អនិច្ចោ សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ
 អនិច្ចំ ចោ បន សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ កាយំ បដិច្ច
 ឧប្បន្នា សុខា វេទនា កុតោ ជិន្នា ភវិស្សតីតិ ។
 សោ កាយេ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចានុបស្សី
 វិហារតិ វយានុបស្សី វិហារតិ វិភាគានុបស្សី វិហារតិ
 ជិវេរានុបស្សី វិហារតិ បដិជិស្សតានុបស្សី វិហារតិ ។

បឋមកសតាបិក្ខុ

(១៩) មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានសារតី ជាអ្នក
 ដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មាន
 ចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន នៅគ្រប់ឥរិយាបថយ៉ាងនេះហើយ បើ
 សុខវេទនាកើតឡើង ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សុខវេទនាកើត
 ឡើងដល់អាត្មាអញ សុខវេទនានោះឯង អាស្រ័យនូវ (បច្ច័យ) មិន
 មែនមិនអាស្រ័យនូវ (បច្ច័យ) ទេ អាស្រ័យនូវ (បច្ច័យ) អ្វី អាស្រ័យ
 នូវកាយនេះឯង ឯកាយនេះសោតជារបស់មិនទៀង បច្ច័យភាគក៏តែង
 ឡើង អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង សុខវេទនាដែលកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យនូវកាយជារបស់មិនទៀង បច្ច័យភាគក៏តែងឡើង អា-
 ស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មកអំពីណា ។
 ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណាឃើញ
 នូវសេចក្តីសាបសូន្យទៅ ពិចារណាឃើញនូវការប្រាសចាកតម្រេក
 ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីរលត់ ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
 ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

តស្ស កាយេ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សី-
នោ វិហរតោ វយាទុបស្សីនោ វិហរតោ ។ បេ ។ បដិ-
និស្សត្តាទុបស្សីនោ វិហរតោ យោ កាយេ ច សុខាយ
ច វេទនាយ ភតាទុសយោ សោ បហិយ្យតិ ។

(២០) តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស
សម្មជានស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស
វិហរតោ ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា សោ ឯវំ បដានាតិ
ឧប្បជ្ជា ខោ ម្យាយំ ទុក្ខា វេទនា សា ច ខោ បដិច្ច
នោ អប្បដិច្ច តី បដិច្ច ឥមមេវ កាយំ បដិច្ច អយំ
ខោ បន កាយោ អនិច្ចោ សម្ពុតោ បដិច្ចសមុប្បជ្ជោ
អនិច្ចំ ខោ បន សម្ពុតំ បដិច្ចសមុប្បជ្ជំ កាយំ បដិច្ច
ឧប្បជ្ជា ទុក្ខា វេទនា កុតោ អនិច្ចា ករិស្សតីតិ ។
សោ កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សី-
វិហរតិ វយាទុបស្សី វិហរតិ វិភតាទុបស្សី វិហរតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តន្តកាយ សង្ខយន្តវគ្គ

កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណាឃើញនូវ
សេចក្តីសាបសូន្យ ។ បេ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ពត៌-
នុស័យក្នុងកាយក្តី ក្នុងសុខវេទនាក្តី ភិក្ខុនោះក៏លះបង់ចេញ ។

(២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតី ជា
អ្នកដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស
មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់ឥរិយាបថយ៉ាងនេះហើយ ទុក្ខ-
វេទនាកើតឡើង ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ទុក្ខវេទនានេះកើត
ឡើងដល់អាត្មាអញ ទុក្ខវេទនានោះឯង អាស្រ័យនូវ (បច្ច័យ) មិន
មែនមិនអាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទេ ចុះអាស្រ័យ (បច្ច័យ) អ្វី អាស្រ័យនូវ
កាយនេះឯង ឯកាយនេះសោតជារបស់មិនទៀង បច្ច័យតាក់តែង
ឡើង អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង បើដូច្នោះ ទុក្ខវេទនាដែល
កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវកាយជារបស់មិនទៀង បច្ច័យតាក់តែងឡើង
អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មកអំពី
ណា ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណា
ឃើញនូវសេចក្តីសាបសូន្យ ពិចារណាឃើញនូវការប្រាសចាកតម្រេក

បរិយកសាធិត្តោ

និរោធានុបស្សី វិហារតិ បដិទិស្សត្តានុបស្សី វិហារតិ ។
 តស្ស កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុ-
 បស្សីនោ វិហារតោ ។ បេ ។ បដិទិស្សត្តានុបស្សីនោ វិហា-
 រតោ យោ កាយេ ច ទុក្ខាយ ច វេទនាយ បដិយា-
 នុសយោ សោ បហ៊ាយុតិ ។

[២០] តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស
 សម្មជានស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហ៊ិតត្តស្ស
 វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា សោ ឯវំ
 បដាធាតិ ឧប្បជ្ជា ទោ ម្យាយំ អទុក្ខមសុខា វេទនា
 សា ច ទោ បដិច្ច នោ អប្បដិច្ច កី បដិច្ច
 ឥមមេវ កាយំ បដិច្ច អយំ ទោ បន កាយោ
 អនិច្ចា សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បជ្ជោ អនិច្ចំ ទោ បន
 សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បជ្ជំ កាយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា
 អទុក្ខមសុខា វេទនា កុតោ និច្ចា ភវិស្សតីតិ ។ សោ
 កាយេ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុ-
 បស្សី វិហារតិ វិយានុបស្សី វិហារតិ វិកតានុបស្សី វិហារតិ

របបកសាបវិញ

ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីរលត់ ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
 ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងទុក្ខវេទនាផង គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ កាល
 ភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ
 នូវការលះបង់ចោលជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងទុក្ខវេទនាផង បដិ-
 ឃានុស័យក្នុងកាយក្តី ក្នុងទុក្ខវេទនាក្តី ភិក្ខុនោះក៏លះបង់ចេញបាន ។

(២១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានស្មារតី
 ដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មាន
 ចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់ឥរិយាបថយ៉ាងនេះហើយ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនាក៏កើតឡើង ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា អទុក្ខមសុខ-
 វេទនានេះ កើតឡើងដល់អាត្មាអញ អទុក្ខមសុខវេទនានោះ អាស្រ័យ
 (បច្ច័យ) មិនមែនមិនអាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទេ ចុះអាស្រ័យ (បច្ច័យ) អ្វី
 អាស្រ័យនូវកាយនេះឯង ឯកាយនេះជារបស់មិនទៀង បច្ច័យតាក់តែង
 ឡើង អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាដែលកើត
 ឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវកាយជារបស់មិនទៀង បច្ច័យតាក់តែងឡើង
 អាស្រ័យ (បច្ច័យ) ទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មកអំពី
 ណា ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារណា
 ឃើញនូវសេចក្តីសាបសូន្យ ពិចារណាឃើញនូវការប្រាសឃាតប្រក

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តន្តកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

និរោធានុបស្សី វិហារតិ បដិទំស្សត្តានុបស្សី វិហារតិ ។
 តស្ស កាយេ ច អនុត្តមសុខាយ ច វេទនាយ
 អនិច្ចានុបស្សិនោ វិហារតោ ។ បេ ។ បដិទំស្សត្តានុ-
 បស្សិនោ វិហារតោ យោ កាយេ ច អនុត្តមសុខាយ
 ច វេទនាយ អវិជ្ជានុសយោ សោ បហិយ្យតិ ។

[២២] សោ សុខញោ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ
 បដាធាតិ អនុជ្ឈេសតាតិ បដាធាតិ អនភិទន្ធិតាតិ
 បដាធាតិ ទុក្ខំ ច វេទនំ វេទយតិ ។ បេ ។ អនុត្ត-
 មសុខំ ច វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ បដាធាតិ
 អនុជ្ឈេសតាតិ បដាធាតិ អនភិទន្ធិតាតិ បដាធាតិ ។
 សោ សុខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញតោ នំ វេទយតិ
 ទុក្ខញោ វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញតោ នំ វេទយតិ

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីរលត់ ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
ជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងអទុក្ខមសុខវេទនាផង, គ្រប់ឥរិយាបថ
ទាំង៤ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ។ បេ ។
ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោលជាប្រក្រតី ក្នុងកាយផង ក្នុងអទុក្ខ-
មសុខវេទនាផង អវិជ្ជាទុក្ខស័យក្នុងកាយក្តី ក្នុងអទុក្ខមសុខវេទនាក្តី ភិក្ខុ
នោះក៏លះបង់ចេញបាន ។

[២២] ភិក្ខុនោះសោយនូវសុខវេទនា រមែងដឹងច្បាស់ថា សុខ-
វេទនានោះមិនទៀងផង ដឹងច្បាស់ថាជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនបាន
ប្រកាន់មាំផង ដឹងច្បាស់ថាជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនត្រេកអរផង ទោះ
បីសោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ទោះបីសោយអទុក្ខមសុខវេទនា រមែងដឹង
ច្បាស់ថា អទុក្ខមសុខវេទនានោះជាធម្មជាតិមិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា
ជាធម្មជាតិដែលអរិយៈមិនបានប្រកាន់មាំ ដឹងច្បាស់ថាជាធម្មជាតិដែល
អរិយៈមិនត្រេកអរ ។ ភិក្ខុនោះរមែងសោយសុខវេទនា តែជាអ្នកមិន
ប្រកបដោយកិលេស ទើបសោយនូវវេទនានោះផង រមែងសោយទុក្ខ-
វេទនា តែជាអ្នកមិនប្រកបដោយកិលេស តែងសោយនូវវេទនានោះផង

បឋមកសតាចារឹក

អនុត្តមសុខញ្ច វេទនំ វេទយតិ វិសញ្ញតោ នំ វេទ-
 យតិ ។ សោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ
 កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បដាធាតិ ជីវិតប-
 រិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ
 វេទយាមីតិ បដាធាតិ កាយស្ស ភេទា ឡង្គំ ជីវិតប-
 រិយន្តិកំ វេទនំ សព្វវេទយិតានិ អនភិនន្តិតានិ សីតិ-
 ភវិស្សន្តិកំ បដាធាតិ ។

[២៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តេលញ្ច វន្តិញ្ច បដិច្ច
 តេលប្បដិចោ ឈាយេយ្យ តស្សេវ តេលស្ស ច
 វន្តិយា ច បរិយាធានា អនាហារោ និព្វាយេយ្យ ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចេ កាយបរិយន្តិកំ
 វេទនំ វេទយមាណោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទ-
 យាមីតិ បដាធាតិ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមា-
 ណោ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បដាធាតិ

បឋមកសាធាវត្ត

វេមនសោយអនុក្ខមសុខវេទនា តែជាអ្នកមិនប្រកបដោយកិលេស ទើប
 សោយនូវវេទនានោះផង ។ ក៏ក្នុងនោះកាលសោយនូវវេទនាមានកាយ
 ជាទីបំផុត (ស្ទើរនឹងស្លាប់ខ្លួន) វេមនដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយ
 នូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត
 (ស្ទើរនឹងអស់ជីវិត) វេមនដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយនូវវេទនាមាន
 ជីវិតជាទីបំផុត វេមនដឹងច្បាស់ថា លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីការ
 អស់ជីវិតទៅ ការសោយនូវវេទនាទាំងពួងដែលអាត្មាអញមិនបានត្រឹម
 អរហើយក៏លោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។

(២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រទីបប្រែងគប្បីនេះឡើង
 ព្រោះកាស្រ័យនូវប្រេងនឹងប្រឆេះ ប្រទីបប្រែងនោះ មិនមានអាហារ
 គប្បីលេច់ទៅ ក៏ព្រោះអស់ទៅនៃប្រេងនឹងប្រឆេះនោះឯង មានឧបមា
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីឧបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ ភិក្ខុ
 កាលបើសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ
 សោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទី
 បំផុត វេមនដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយនូវវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវត្តោ

កាយស្ស ភេទា ធុន្ទំ ជីវិតបរិយាទានា វេជេវ សព្វ-
វេទយិតានិ អនកំនន្ទិតានិ សីតិភវិស្សន្ទីតិ បជាជាន-
តីតិ ។ សត្តមំ ។

[២២] ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលីយំ វិហារតិ
មហាវនេ ក្សជាតារសាលាយំ ។ អថខោ ភគវា សា-
យន្ត្រាសមយំ បដិសន្ធិវា វុដ្ឋិតោ យេន តិលាន-
សាលា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តិ អាសនេ
និសីទិ ។ និសង្កំ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ សតោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ កាលំ អាគមេយ្យ អយំ
វោ អម្ពាតំ អនុសាសនី ។

[២៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។
វេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ
អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

វេមនីដឹងច្បាស់ថា លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ
ការសោយនូវវេទនាទាំងពួង ដែលគាត់អញ្ជើញមិនបានត្រឹមត្រូវហើយក្នុង
លោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

(២២) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រុងវិសា-
សាលានាមហាវន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ចេញអំពីទីពឹងសម្លឹងក្នុងវេលាសាយល្អាសម័យ ហើយស្តេច
ចូលទៅកាន់គិលានសាលា លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើកា-
សនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់រួចហើយ
ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី
ជាអ្នកដឹងខ្លួន គប្បីរង់ចាំនូវកាលដ៏សមគួរ នេះជាអនុសាសន៍គឺពាក្យ
ប្រៀនប្រដៅរបស់គាត់ ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(២៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីតែងដូច
ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានសេចក្តីព្យាយាមដុតកំដៅ
កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង្វិលនូវអភិជ្ឈាននឹងគោម-

បរិមាសតាបិវត្តោ

នោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មាទុបស្សំ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

[២២] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ ហោតិ ។
 ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្មជាតការី
 ហោតិ ។ បេ ។ ភាសិតេ តុណ្ហិកាវេ សម្មជាតការី
 ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ ហោតិ ។
 សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ កាលំ អាគមេយ្យ
 អយំ វេ អម្ពាភំ អនុសាសនំ ។

[២៣] តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស
 សម្មជាតស្ស អប្បមត្តស្ស អាតាបិ បហិតត្តស្ស
 វិហារោ ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា សោ ឯវំ បជាតាតិ
 ឧប្បជ្ជា ខោ ម្យាយំ សុខា វេទនា សា ច ខោ បដិច្ច ជា

បរិមេសពាចិន្ត

នស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក្នុងបិត្ត ។
 ជាអ្នកតំលាងណាឃើញទូរធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាម
 ដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 នឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក
 មានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។

[២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុង
 កាលដើរទៅខាងមុខនឹងថយក្រោយ ។ បេ ។ ជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងការនិយាយនឹងស្យៀម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 គប្បីរង់ចាំកាលដ៏សមគួរ នេះជាអនុសាសន៍គឺភាគប្រៀនប្រដៅរបស់
 តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតី ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស
 មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន គ្រប់ឥរិយាបថយ៉ាងនេះហើយ សុខ-
 វេទនាក៏កើតឡើង ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សុខវេទនានេះ
 កើតឡើងដល់ពាក្យអញ សុខវេទនានោះឯងពស្រ័យ (បច្ច័យ) មិនមែន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

អច្ឆដិច្ច តំ បដិច្ច វេមមេវ ជស្សំ បដិច្ច អយំ ខោ
 បន ជស្សោ អនិច្ចា សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ អនិច្ចំ
 ខោ បន សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ជស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នោ
 ខោ ម្យាយំ សុខា វេទនា កុតោ និច្ចា ភវិស្សតីតំ ។
 សោ ជស្សោ ច សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សី
 វិហរតិ វយាទុបស្សី វិភតាទុបស្សី និរោធាទុបស្សី
 បដិទិស្សត្តាទុបស្សី វិហរតិ ។ តស្ស ជស្សោ ច
 សុខាយ ច វេទនាយ អនិច្ចាទុបស្សីនោ វិហរតោ វយា
 វិភតា និរោធា បដិទិស្សត្តាទុបស្សីនោ វិហរតោ យោ
 ជស្សោ ច សុខាយ ច វេទនាយ វិភតាទុបសយោ សោ
 បហ័យ្យតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគកាយ សង្ខយតនវគ្គ

មិនពស្រ័យ (បច្ច័យ) ទេ ចុះពស្រ័យបច្ច័យអ្វី ពស្រ័យនូវផស្សៈនេះ
 ឯង ចំណែកផស្សៈនេះសោត ជាបេសមិនទៀង ដែលបច្ច័យតាក់តែង
 ឡើង ពស្រ័យបច្ច័យទើបកើតឡើង សុខវេទនានេះកើតឡើងដល់
 អាត្មាអញ ព្រោះពស្រ័យនូវផស្សៈដែលជាបេសមិនទៀង ដែលបច្ច័យ
 តាក់តែង ពស្រ័យបច្ច័យទើបកើតឡើង នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់មក
 អំពីណា ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ពិចារ-
 ណាឃើញនូវសេចក្តីសាបសូន្យ ពិចារណាឃើញនូវការមិនមានគម្រែក
 ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីរលត់ ពិចារណាឃើញនូវការលះបង់ចោល
 ជាប្រក្រតី ក្នុងផស្សៈផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់វិវិយាបថទាំង ៤ ។
 កាលភិក្ខុនោះជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវសេចក្តីសាបសូន្យ នូវការមិនមានគម្រែក នូវសេចក្តីរលត់
 នឹងការលះបង់ចោលជាប្រក្រតី ក្នុងផស្សៈផង ក្នុងសុខវេទនាផង គ្រប់
 វិវិយាបថទាំង ៤ ភាគានុស័យដែលមានក្នុងផស្សៈក្តី ក្នុងសុខវេទនាក្តី
 ភិក្ខុនោះ តំលះបង់ចេញបាន ។

បឋមកសាធិវត្តោ

(២៨) តស្ស ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯវំ សតស្ស

។ បេ ។ វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ នុត្តោ វេទនា ។ បេ ។

ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តមសុខា វេទនា សោ ឯវំ បដាណតិ

ឧប្បជ្ជា ចោ ម្យាយំ អនុត្តមសុខា វេទនា សា ច ទា

បដិច្ច នោ អប្បដិច្ច កី បដិច្ច ឥមមេវ ជស្សំ បដិច្ច

អយំ ចោ បន ជស្សោ អនិច្ចោ សង្ខតោ បដិច្ច

សមុប្បន្នោ ។ បេ ។ (យថា ពុរិមសុត្តេ វិត្តារោ តថា

វិត្តារេត្វោ) កាយស្ស ភេទា ឧទ្ធំ ដីវិតបរិយាមាណា

ឥនេវ សត្វវេទយិតានិ អនភិន្និតានិ សីតិភវិស្សន្តិតិ

បដាណតិ ។

បឋមកសតចវគ្គ

(២៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុនោះមានស្មារតីយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ ទុក្ខវេទនាកើតឡើង ។ បេ ។ អទុក្ខមសុខវេទនាកើត
ឡើង ភិក្ខុនោះវេទនាដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា អទុក្ខមសុខវេទនានេះកើត
ឡើងដល់អាត្មាអញ អទុក្ខមសុខវេទនានោះអាស្រ័យ (បច្ច័យ) មិន
មែនមិនអាស្រ័យបច្ច័យទេ ចុះអាស្រ័យបច្ច័យអ្វី អាស្រ័យនូវផស្សៈ
នេះឯង ចំណែកផស្សៈនេះសោត ជាបេសមិនទៀង ដែលបច្ច័យតាក់
តែង អាស្រ័យបច្ច័យទើបកើតឡើង ។ បេ ។ (សេចក្តីពិស្តារក្នុងសូត្រ
មុនយ៉ាងណា សូត្រនេះ បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ)
វេទនាដឹងច្បាស់ថា លុះទំលាយពងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ ការ
សោយឲ្យវេទនាទាំងពួងដែលអាត្មាអញមិនបានត្រឹមត្រូវហើយក្នុងលោក
នេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

(២៩) សេយ្យថាថំ ភិក្ខុវេ តេលញ្ច វដ្តញ្ច បដិច្ច
 តេលប្បធិទោ ឈាយេយ្យ តិស្សេវ តេលស្ស ច វដ្តយា
 ច បរិយាទាទា អនាហារោ និព្វាយេយ្យ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណា
 កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បដាទាតិ ជីវិត-
 បរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណា ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ
 វេទយាមីតិ បដាទាតិ កាយស្ស ភេទា ឧទ្ធចំ ជីវិតប-
 រិយាទាទា ឥនេវ សព្វវេទយិតានំ អនភិន្និតានំ សីតិ-
 ភរិស្សន្តិកំ បដាទាតីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(៣០) តិស្សេ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា អនិច្ចា
 សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយន្តម្នា វយន្តម្នា វិរាគ
 ធម្មា និរោធធម្មា ។ កតតមា តិស្សេ ។ សុខា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

(២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រទីបប្រងគប្បីនេះឡើង
 ព្រោះពាស្រ័យនូវប្រងនឹងប្រឆេះ ប្រទីបប្រងនោះមិនមានអាហារ
 គប្បីរលត់ទៅ ព្រោះអស់ទៅនៃប្រងនឹងប្រឆេះនោះឯង មានទុបមា
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ
 ភិក្ខុកាលសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត វេមន៍ដឹងច្បាស់ថា អាត្មា
 អញសោយនូវវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយនូវវេទនាមាន
 ជីវិតជាទីបំផុត វេមន៍ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញសោយនូវវេទនាមានជីវិត
 ជាទីបំផុត វេមន៍ដឹងច្បាស់ថា លុះទំលាយពងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់
 ជីវិតទៅ ការសោយនូវវេទនាទាំងពួងដែលអាត្មាអញមិនបានត្រឹមអរ
 ហើយក្នុងលោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះមិនទៀង
 ដែលបច្ច័យតាក់តែងឡើង ពាស្រ័យបច្ច័យទើបកើតឡើង មានការ
 អស់ទៅជាធម្មតា មានការសាបសូន្យទៅជាធម្មតា មានការប្រាសចាក
 តម្រិកជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា ។ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ
 ដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អនុក្ខមសុខវេទនា ១ ។

បរមាសារពិវត្តោ

ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា អនិច្ចា សម្ពុតា ប.

ដំបូសម្បជ្ជន្តា ខយន្តម្ហា វយន្តម្ហា វិភក្កន្តម្ហា ជិរោធី.

នម្ហាតិ ។ នវបំ ។

(៣០) តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ដស្សជា

ដស្សម្ហលកា ដស្សនិទានា ដស្សប្បច្ចយា ។ កតមា

តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខបសុខា

វេទនា ។ សុខវេទនិយំ^(១) ភិក្ខុវេ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ

សុខា វេទនា តស្សវេ សុខវេទនិយស្ស ដស្សស្ស ជិរោ.

នា យំ តជ្ជំ វេទនិកំ សុខវេទនិយំ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជន្តា

សុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ សា វ្យាបសមតិ ។ ទុក្ខា

វេទនិយំ ភិក្ខុវេ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា

១ សុខវេទនិយន្តិបំ ឯវិសព្វន្ត ។

បឋមកសពាបិវត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះឯង ជាបេស័មិនឡើង ដែល
បច្ច័យតាក់តែងឡើង ពាស្រ័យបច្ច័យទើបកើតឡើង មានការអស់ទៅ
ជាធម្មតា មានការសាបសូន្យទៅជាធម្មតា មានការព្រាសចាកតម្រែក
ជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៣១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ដែល
កើតឡើងអំពីផស្សៈ មានផស្សៈជាមូល មានផស្សៈជាហេតុ មាន
ផស្សៈជាបច្ច័យ ។ វេទនា ៣ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១
ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខ-
វេទនា រមែងកើតឡើង ព្រោះពាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខ-
វេទនា សុខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះពាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខ-
វេទនាដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលសោយហើយ សុខវេទនា
នោះតែងរលត់ទៅ សុខវេទនានោះតែងស្ងប់ម្ខាង ព្រោះការរលត់នៃ
ផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ទុក្ខវេទនា រមែងកើតឡើង ព្រោះពាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

តស្សេវ ទុក្ខវេទនិយស្ស ដស្សស្ស និរោធិ យំ តង្គំ
 វេទយិតំ ទុក្ខវេទនិយំ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា ទុក្ខា វេទ-
 នា សា និរុជ្ឈតិ សា វ្យាបសមតិ ។ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនិយំ ភិក្ខុវេ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា
 វេទនា តស្សេវ អទុក្ខមសុខវេទនិយស្ស ដស្សស្ស និ-
 រោធិ យំ តង្គំ វេទយិតំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ ដស្សំ
 បដិច្ច ឧប្បជ្ជា អទុក្ខមសុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ
 សា វ្យាបសមតិ ។

[៣២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្នំ កដ្ឋានំ សង្កត្តា
 តស្ស សមោទានា^(១) ឧស្មា ជាយតិ តេជោ អភិជិត្វ-
 ត្តតិ តេសំ យេវ កដ្ឋានំ នាណភាវំ វិនិក្ខេបា
 យា តង្គា ឧស្មា សា និរុជ្ឈតិ សា វ្យាបសមតិ ។

១ ឱ. សមោទានា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខារគម្ពីរ

ទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ទុក្ខវេទនានោះ រមែងរលត់ទៅ ទុក្ខវេទនានោះរមែងស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អទុក្ខមសុខ- វេទនារមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខ- វេទនា អទុក្ខមសុខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈជា បច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខវេទនាដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបាន សោយហើយ អទុក្ខមសុខវេទនានោះរមែងរលត់ទៅ អទុក្ខមសុខវេទនា នោះរមែងស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈជាបច្ច័យនៃអទុក្ខមសុខ- វេទនានោះឯង ។

[៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចចំហាយដែលកើតឡើង ភ្លើង ដែលឆេះឡើង ព្រោះការប្រជុំចុះនៃឈើពីរកំណាត់ ដែលបុគ្គលរៀប ចំហើយ ចំហាយឯណាដែលកើតអំពីឈើនោះ ចំហាយនោះក៏រលត់ ទៅ ចំហាយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការផ្សេងៗគ្នា ព្រោះដាក់ ដោយឡែកពីគ្នា នៃកំណាត់ឈើទាំងនោះ មានឧបមាយ៉ាងណា ។

បឋមកសតាចិវ្តោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សមា តិស្សោ វេទនា ដស្សជា
 ដស្សមូលកា ដស្សនិទានា ដស្សប្បច្ចយា តជ្ជំ ដស្សំ
 បដិច្ច តជ្ជា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ តជ្ជស្ស ដស្សស្ស
 និរោទា តជ្ជា វេទនា និរុជ្ឈន្តិតំ ។ ទសមំ ។

បឋមកសតាចិវ្តោ បឋមោ ។

តស្សទានំ

សមាជិសុខាយ បហានេន

មាតាលំ ទដ្ឋព្វេន ច

សល្លត្តេន គេលត្ថា

អនិច្ចដស្សមូលកាតំ ។

បឋមកសតាបិវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីឧបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ
 កើតអំពីផស្សៈ មានផស្សៈជាមូល មានផស្សៈជាហេតុ មានផស្សៈជា
 បច្ច័យ វេទនាដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ តែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ផស្សៈដែលកើតអំពីវេទនាទាំង ៣ នោះ វេទនាដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ
 តែងរលត់ទៅ ព្រោះរលត់នៃផស្សៈដែលកើតអំពីវេទនាទាំង ៣ នោះ
 ដែរ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

ចប់ បឋមកសតាបិវគ្គទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃបឋមកសតាបិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីពុទ្ធសាវកមានចិត្តតាំងមាំ ១ អំពីសុខវេទនា ១
 អំពីការលះបង់វត្ថុនុស័យជាដើម ១ អំពីបាតាលមានក្នុង
 មហាសមុទ្រ ១ អំពីការឃើញសុខវេទនាថាជាទុក្ខជាដើម ១
 អំពីសុខវេទនាជាដើមប្រៀបដោយសរ ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគស្តេចចូលទៅកាន់គិលានសាលាមាន ២ លើក អំពី
 វេទនា ៣ ជារបស់មិនទៀងជាដើម ១ អំពីវេទនា ៣ មាន
 ផស្សៈជាមូល ១ ។

របៀបគតវិគ្គោ

(៣៣) អថខោ អញ្ញាតវោ ភិក្ខុ យេន ភគវា

តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-

មន្តំ និស័ទិ ។ ឯកមន្តំ និស័ន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ

ភគវន្តំ ឯតទរោច ឥធម្មំ មយ្ហំ កន្លេ របៀបគតស្ស បដិ-

សល្ល័នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតត្តោ ឧទទាទិ តិស្សោ

វេទនា វុត្តា ភគវតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា

អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥមា តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភគ-

វតា ។ វុត្តំ ខោ បនេតំ ភគវតា យំ តិញ្ចំ វេទយិតំ តំ

ទុក្ខស្ម័ន្តំ កី ធុ ខោ ឯតំ ភគវតា សន្ធាយ កាសិតំ

យំ តិញ្ចំ វេទយិតំ តំ ទុក្ខស្ម័ន្តំ ។ សាធុ សាធុ ភិក្ខុ

របៀបគិតវិគ្គ

(៣៣) គ្រានោះឯង ក៏កុម្មុយរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះក៏កុំនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាប
បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំ
ព្រះអង្គសម្បូរនៅក្នុងទីស្ងាត់ឯណោះ កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា
វេទនា ៣ យ៉ាង គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ។ ក៏ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ដូច្នេះថា អារម្មណ៍ឯណា នីមួយៗ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ
អារម្មណ៍នោះជាទុក្ខ ពាក្យនេះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដៅអ្វីហ្ន៎
ទើបទ្រង់សំដែងថា អារម្មណ៍ឯណា នីមួយៗ ដែលបុគ្គលសោយហើយ
អារម្មណ៍នោះក៏ជាទុក្ខ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់កុំ ប្រពៃហើយ ។

រោងគន្ធា

តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុ^(១) វេទនា វុត្តា មយា សុខា វេទនា

ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥមា តិស្សោ

វេទនា វុត្តា មយា ។ វុត្តំ ខោ បនេតំ ភិក្ខុ មយា យំ

កក្កំ វេទយិតំ តំ ទុក្ខស្មិនំ តំ ខោ បនេតំ ភិក្ខុ

មយា សង្ខារនិយេវ អនិច្ចតំ សន្ធាយ កាសីតំ យំ

កក្កំ វេទយិតំ តំ ទុក្ខស្មិនំ ។ តំ ខោ បនេតំ ភិក្ខុ

មយា សង្ខារនិយេវ ឧបេក្ខតំ វេយ្យាគតំ វិរាគធម្មតំ

និរោធធម្មតំ វិបរីណាមធម្មតំ សន្ធាយ កាសីតំ យំ

កក្កំ វេទយិតំ តំ ទុក្ខស្មិនំ ។

រហោធតវគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខ-

មសុខវេទនា ១ គឺថាគតបានពោលហើយ វេទនា ៣ យ៉ាងនេះ គឺថាគត

បានសំដែងហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ក៏ពាក្យនេះគឺថាគតបានពោលទុកថា

អារម្មណ៍ឯណានីមួយដែលបុគ្គលបានសោយហើយ អារម្មណ៍នោះក៏ជា

ទុក្ខ ម្ចាស់ភិក្ខុ ឯពាក្យនេះគឺថាគតសំដៅយកសេចក្តីមិនទៀងនៃសង្ខារ

នោះឯង ទើបសំដែងថា អារម្មណ៍ឯណានីមួយដែលបុគ្គលបានសោយ

ហើយ អារម្មណ៍នោះក៏ជាទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មួយវិញទៀត ពាក្យនេះ

គឺថាគតសំដៅសេចក្តីអស់ទៅជាធម្មតា សេចក្តីសាបសូន្យទៅជាធម្មតា

ការប្រាសចាកតម្រិកជាធម្មតា សេចក្តីរលត់ជាធម្មតា សេចក្តីប្រែប្រួល

ទៅជាធម្មតា នៃសង្ខារទាំងឡាយនោះឯង ទើបសំដែងថា អារម្មណ៍ឯ-

ណានីមួយដែលបុគ្គលបានសោយហើយ អារម្មណ៍នោះក៏ជាទុក្ខដូច្នេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសង្ឃសង្ខារយន្តនិព្វាន

(៣២) អថទោ បន ភិក្ខុ មយា អនុបុព្វសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 និរោធា អត្ថាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 និរុទ្ធា ហោតិ ទុតិយជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វិតក្កវិចារា
 និរុទ្ធា ហោន្តិ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស បីតិ និរុទ្ធា
 ហោតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស អស្សាសប្បស្សាសា
 និរុទ្ធា ហោន្តិ អាគាសានញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស
 រូបសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមា-
 បន្នស្ស អាគាសានញ្ចាយតនសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ អា-
 ក្កញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា
 និរុទ្ធា ហោតិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស
 អាគក្កញ្ចាយតនសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ សញ្ញាវេទយ័-
 តនិរោធំ សមាបន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច និរុទ្ធា
 ហោន្តិ ។ វិណាសវស្ស ភិក្ខុនោ រាគោ និរុទ្ធា ហោតិ
 នោសោ និរុទ្ធា ហោតិ មោហោ និរុទ្ធា ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

(៣៤) មាលកិក្ខុ តាមដោយពិត ឯការរលត់នៃសង្ខារទាំង-

ឡាយជាលំដាប់ គឺថាគតបានពោលហើយថា វេទានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់

បឋមជ្ឈាន តែងរលត់ រិតក្នុងវិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន

តែងរលត់ បីតិនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តតិយជ្ឈាន តែងរលត់ អស្សាសៈ-

បស្សាសៈនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បត្តជ្ឈាន តែងរលត់ រូបសញ្ញានៃបុគ្គល

អ្នកចូលកាន់អាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន តែងរលត់ អាគាសានញ្ចាយ-

តនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន តែងរលត់

វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់អាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន

តែងរលត់ អាកិញ្ចញ្ចាយតនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់នេវសញ្ញាវា-

សញ្ញាយតនជ្ឈាន តែងរលត់ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់

សញ្ញាវេទនតនិរោធតែងរលត់ ។ រាគៈរបស់គិក្ខុជាព្រះឪណាស្រព

កំលត់ ទោសៈកំលត់ មោហៈកំលត់ ។

រោងឆក្រ

(៣៥) អថោ ភិក្ខុ មយោ អនុបុព្វសង្ខារំ
 វ្យាបសមោ អត្ថានោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 វ្យាបសន្តា ហោតិ នុតិយជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វិតក្កវិចា-
 វា វ្យាបសន្តា ហោន្តិ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនំរោធំ ស-
 មាបន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច វ្យាបសន្តា ហោន្តិ ។
 ជីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ វាតោ វ្យាបសន្តោ ហោតិ នោ-
 សោ វ្យាបសន្តោ ហោតិ មោហោ វ្យាបសន្តោ ហោតិ ។

(៣៦) ធយិមា ភិក្ខុ បស្សន្ធិយោ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នស្ស វាចា បដិច្ចស្សន្ធា ហោតិ នុតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នស្ស វិតក្កវិចាវា បដិច្ចស្សន្ធា ហោន្តិ តតិ-
 យជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស បីតិ បដិច្ចស្សន្ធា ហោតិ ច-
 តុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស អស្សាសប្បស្សាសា បដិច្ចស្ស-
 ន្ធា ហោន្តិ សញ្ញាវេទយិតនំរោធំ សមាបន្នស្ស សញ្ញា
 ច វេទនា ច បដិច្ចស្សន្ធា ហោន្តិ ។ ជីណាសវស្ស
 ភិក្ខុនោ វាតោ បដិច្ចស្សន្ធា ហោតិ នោសោ ប-
 ដិច្ចស្សន្ធា ហោតិ មោហោ បដិច្ចស្សន្ធា ហោតិតិ ។
 បឋមំ ។

របៀបតតវិជ្ជា

(៣៥) ម្ចាស់ភិក្ខុ ការរម្ងាប់នៃសង្ខារទាំងឡាយដោយលំដាប់ គឺថា .

គតិបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក៏រម្ងាប់

វិតក្កន្តីវិចារនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ក៏រម្ងាប់ ។ បេ ។ សញ្ញា

ន្តីវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធិ ក៏រម្ងាប់ ។ រាគៈ

របស់ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពក៏រម្ងាប់ ទោសៈក៏រម្ងាប់ មោហៈក៏រម្ងាប់ ។

(៣៦) ម្ចាស់ភិក្ខុ សេចក្តីស្ងប់ទាំងឡាយនេះមាន ៦ យ៉ាង គឺ

វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ វិតក្កន្តីវិចារនៃបុគ្គលអ្នក

ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ បីតិនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ក៏ស្ងប់

អស្សាសៈបស្សាសៈនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ក៏ស្ងប់ សញ្ញាន្តីវ

វេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធិ ក៏ស្ងប់ ។ រាគៈនៃភិក្ខុជា

ព្រះវិណាស្រពក៏ស្ងប់ ទោសៈក៏ស្ងប់ មោហៈក៏ស្ងប់ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស កខ្សោយគេវគ្គោ

(៣៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាតាសេបិ វិវិដា

វតា វាយន្តិ បុរុត្តិមាបិ វតា វាយន្តិ បច្ឆិមាបិ វតា

វាយន្តិ ឧត្តរាបិ វតា វាយន្តិ ទត្ថិណាបិ វតា វាយន្តិ

សរដាបិ វតា វាយន្តិ អរដាបិ វតា វាយន្តិ សីតាបិ

វតា វាយន្តិ ឧណ្ណាបិ វតា វាយន្តិ បរិត្តាបិ វតា

វាយន្តិ អនិមត្តាបិ វតា វាយន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ

ឥមស្មី កាយស្មី វិវិដា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ សុខាបិ

វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ^(១) ឧក្ខាបិ វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ អនុក្ខម-

សុខាបិ វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ^(២) ។

១. ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចខ្យល់ទាំងឡាយ មានចំណែក

ផ្សេងៗ តែងបក់ទៅក្នុងអាកាស គឺខ្យល់បក់ទៅទិសខាងកើតក្តី ខ្យល់

បក់ទៅទិសខាងលិចក្តី ខ្យល់បក់ទៅទិសខាងជើងក្តី ខ្យល់បក់ទៅទិស

ខាងត្បូងក្តី ខ្យល់ប្រកបដោយធូលីបក់ទៅក្តី ខ្យល់មិនមានធូលីបក់ទៅ

ក្តី ខ្យល់ត្រជាក់បក់ទៅក្តី ខ្យល់ក្តៅបក់ទៅក្តី ខ្យល់តិចបក់ទៅក្តី ខ្យល់

ខ្លាំងបក់ទៅក្តី មានទប់មាយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី

ទប់មេឃ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនាទាំងឡាយ មានចំណែកផ្សេងៗ រមែងកើត

ឡើងក្នុងកាយនេះ គឺសុខវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង ទុក្ខវេទនាក្តី ក៏កើត

ឡើង អនុក្ខមសុខវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង ។

រោងព័ន្ធនៃ

[៣៨] យថាបិ វត្ថា អាគាសេ

វាយន្តំ វិវិដា បុថុ

បុរុត្តិមា បច្ឆិមា ចាបិ

ឧត្តរា អថ ធិក្ខណា ។

សរជា អរជា ចាបិ

សីតា ឧណ្ហា ច ឯកតា

អធិមត្តា បរិត្តា ច

បុថុ វាយន្តំ មាលុតា ។

តថេវិមស្មី កាយស្មី

សមុប្បជ្ឈន្តំ វេទនា

សុខធុត្តសមុប្បត្តិ

អនុត្តមសុខា ច យា ។

យតោ វ ភិក្ខុ អាតាបិ

សម្មាសោ ជិវ្ហតិ

រហោតតវគ្គ

(៣៨) ដូចខ្យល់ទាំងឡាយច្រើនយ៉ាង មានចំណែក

ផ្សេងៗ តែងបក់ទៅក្នុងអាកាស គឺបក់ទៅក្នុងទិសខាង

កើតក្ដី បក់ទៅក្នុងទិសខាងលិចក្ដី មួយវិញទៀត បក់ទៅ

ក្នុងទិសខាងជើងក្ដី បក់ទៅក្នុងទិសខាងត្បូងក្ដី ។ ខ្យល់

ទាំងឡាយជាច្រើនយ៉ាងគឺ ខ្យល់មានជួលីក្ដី មិនមានជួលីក្ដី

ត្រជាក់ក្ដី ក្ដៅក្ដី ខ្លាំងក្ដី តិចក្ដី តែងបក់ទៅ ។ សុខវេទនា

ក្ដី ទុក្ខវេទនាក្ដី អទុក្ខមសុខវេទនាក្ដី ដែលប្រជុំកើតឡើង

ក្នុងកាយនេះ ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ភិក្ខុមានព្យាយាមដុតកំដៅ

កិលេសឱ្យក្ដៅ ជាអ្នកដឹងខ្លួន តែងលេចទៅក្នុងកាលណា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពនេវត្ថោ

តតោ សោ វេទនា សព្វា

បរិជាតាតិ បណ្ឌិតោ ។

សោ វេទនា បរិព្វាយ

ទិដ្ឋេ ធម្មេ អនាសវោ

កាយស្ស ភេទា ធម្មដ្ឋោ

សង្ខំ នូបេតិ វេទក្ខតិ ។ ឥតិយំ ។

(៣៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាគាសេ វិវិដា

វាតា វាយន្តិ បុរិសាបិ វាតា ឆាយន្តិ ។ បេ ។ អធិ

មត្តាបិ វាតា វាយន្តិ ។ ឯវេមេវ ទោ ភិក្ខុវេ ឥបស្សី

កាយស្មី វិវិដា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ សុខាបិ វេទនា

ឧប្បជ្ឈតិ ឥក្ខាបិ វេទនា ឧប្បជ្ឈតិ អនុក្ខមសុខាបិ

វេទនា ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយ សង្ខយតនិកាយ

ភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះ តែងកំណត់ដឹងច្បាស់នូវវេទនាទាំងអស់

ក្នុងកាលនោះ ។ ភិក្ខុនោះកំណត់ដឹងនូវវេទនាក្នុងបច្ចប្បន្ន

ហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ តាំងនៅក្នុងធម៌ ជាអ្នក

ដល់នូវវេទ លុះទំលាយរាងកាយទៅ មិនគួររាប់ថា (ជាអ្នក

មានភព) ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

(៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចខ្យល់ទាំងឡាយមានចំណែក

ផ្សេងៗ បក់ទៅក្នុងអាកាស គឺខ្យល់បក់ទៅទិសខាងកើតក្តី ។ បេ ។

ខ្យល់ខាងបក់ទៅក្តី មានទុបមាយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

សេចក្តីទុបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនាមានចំណែកផ្សេងៗ រមែងកើតឡើង

ក្នុងកាយនេះ គឺសុខវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង ទុកវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង

អនុក្ខេបសុខវេទនាក្តី ក៏កើតឡើង ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

[២០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាគន្ធកាតារំ តត្ថ
 បុត្តិមាយបិ ទិសាយ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ បដ្ឋិ-
 មាយបិ ទិសាយ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ឧត្តរ-
 យបិ ទិសាយ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ទត្ថិណ-
 យបិ ទិសាយ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ខត្តិយាបិ
 អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ព្រាហ្មណាបិ អាគន្ធិ វាសំ
 កប្បេន្នំ វេស្សាបិ អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ សុទ្ធាបិ
 អាគន្ធិ វាសំ កប្បេន្នំ ។ ឯវេមេវ ចោ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី
 កាយស្មី វិវិដា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ សុខាបិ វេទនា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ទុក្ខាបិ វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ អទុក្ខមសុខាបិ
 វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាមីសាបិ សុខា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 សាមីសាបិ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាមីសាបិ អទុក្ខ-
 មសុខា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ និរាមីសាបិ សុខា វេទនា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ និរាមីសាបិ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ និរាមី-
 សាបិ អទុក្ខមសុខា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ ចត្តន្តំ ។

ហោតតវគ្គ

[២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចផ្ទះសំណាក់នៃជនជាអានិក្ខតៈ
 ក្នុងផ្ទះសំណាក់នោះ មានពួកជនមកអំពីទិសខាងកើតចូលមកអាស្រ័យ
 នៅក៏មាន មកអំពីទិសខាងលិចចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មកអំពីទិស
 ខាងជើងចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មកអំពីទិសខាងត្បូងចូលមកអា-
 ស្រ័យនៅក៏មាន មានពួកក្សត្រិយ៍ចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មានពួក
 ព្រាហ្មណ៍ចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មានពួកវេស្សៈចូលមកអាស្រ័យ
 នៅក៏មាន មានពួកសុទ្ធុចូលមកអាស្រ័យនៅក៏មាន មានឧបមាយ៉ាង
 ណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីឧបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ វេទនាមាន
 ចំណែកផ្សេងៗ តែងកើតឡើងក្នុងកាយនេះ គឺសុខវេទនាក្តី តែងកើត
 ឡើង ទុក្ខវេទនាក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាក្តី តែងកើតឡើង
 សុខវេទនាប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ទុក្ខវេទនាប្រកបដោយ
 អាមិសក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាប្រកបដោយអាមិសក្តី តែង
 កើតឡើង សុខវេទនាមិនប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ទុក្ខ-
 វេទនាមិនប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង អទុក្ខមសុខវេទនាមិន
 ប្រកបដោយអាមិសក្តី តែងកើតឡើង ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

(៤០) អថខោ អាយស្មា អានន្នោ យេន កកវា
តេនុបសង្កម្ពំ ឧបសង្កម្ពំត្វា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ
ខោ អាយស្មា អានន្នោ កកវន្តំ ឯតទលោច កតមា នុ
ខោ កន្តេ វេទនា កតមា វេទនាសមុទយោ កតមា
វេទនានិរោធា កតមា វេទនានិរោធតាមិទី បដិបទា
កោ វេទនាយ អស្សនោ កោ វេទនាយ អាទីនលោ
កី វេទនាយ និស្សរណន្តំ ។ តិស្សោ ឥមា អានន្ត
វេទនា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ ឥមា វុច្ចន្តិ អានន្ត វេទនា ។ ជស្សសមុទយា
វេទនាសមុទយោ ជស្សនិរោធា វេទនានិរោធា អយមេវ
អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វេទនានិរោធតាមិទី បដិប-
ទា ។ សេយ្យនីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
យំ វេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ
វេទនាយ អស្សនោ ។ យា វេទនា អនិច្ចា ទុក្ខា
វិបវិណាមធម្មា អយំ វេទនាយ អាទីនលោ ។ យោ វេទ-
នាយ ធន្តរាគរិទយោ ធន្តរាគប្បហានំ ឥទំ វេទនាយ
និស្សរណំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

(៤១) គ្រានោះឯង ព្រះអានន្តដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះព្រះអានន្តដ៏មាន
 អាយុអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតនៃ
 វេទនាដូចម្តេច ការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យដល់
 នូវការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច អានិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច ទោស
 នៃវេទនាដូចម្តេច ការរលាស់ចេញនូវវេទនាតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ត
 វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-
 វេទនា ១ ។ ម្នាលអានន្ត នេះហៅថាវេទនា ។ ការកើតឡើងនៃវេទនា
 ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ ការរលត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះរលត់ទៅនៃ
 ផស្សៈ អង្គុតិកមគ្គដ៏ប្រសើរនេះឯងជាបដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់
 ទៅនៃវេទនា ។ អង្គុតិកមគ្គដ៏ប្រសើរតើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ សេចក្តីសុខនឹងសោមនស្សកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យវេទនាឯណា នេះជាអានិសង្សនៃវេទនា ។ វេទនា
 ឯណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោស
 នៃវេទនា ។ ការបន្ទោបង្ខំនូវវិវិទនុរាគ ការលះបង្ខំនូវវិវិទនុរាគក្នុងវេទនា
 ឯណា នេះជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវវេទនា ។

រយោគតវគ្គោ

[២២] អថទោ បធានន្ត មយា អនុបុព្វសង្ខារាធំ
 និរោធនោ អក្ខតាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 និរុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស
 សញ្ញា ច វេទនា ច និរុទ្ធា ហោន្តិ ។ វិណាសវស្ស
 ភិក្ខុនោ រាគោ និរុទ្ធា ហោតិ នោសោ និរុទ្ធា ហោតិ
 មោហោ និរុទ្ធា ហោតិ ។

[២៣] អថទោ បធានន្ត មយា អនុបុព្វសង្ខារាធំ
 វ្យុបសមោ អក្ខតាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 វ្យុបសន្តា ហោតិ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមា-
 បន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច វ្យុបសន្តា ហោន្តិ ។ វិណា-
 សវស្ស ភិក្ខុនោ រាគោ វ្យុបសន្តោ ហោតិ នោសោ
 វ្យុបសន្តោ ហោតិ មោហោ វ្យុបសន្តោ ហោតិ ។

[២៤] អថទោ បធានន្ត មយា អនុបុព្វសង្ខារាធំ
 បដិច្ចស្សន្តិ អក្ខតាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វា-
 ចា បដិច្ចស្សន្តា ហោតិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយ-
 តំ សមាបន្នស្ស វ្យុបសញ្ញា បដិច្ចស្សន្តា ហោតិ

រហោគតវគ្គ

[៤២] ម្នាលអានន្ទ ការរលត់នៃសង្ខារទាំងឡាយជាលំដាប់
 តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈានវិគី
 រលត់ ។ បេ ។ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទនិ-
 រោធិកំរលត់ ។ រាគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះខ្នាតស្រពកំរលត់ ទោសៈកំរលត់
 មោហៈកំរលត់ ។

[៤៣] ម្នាលអានន្ទ ចំណែកឯការរម្ងាប់នៃសង្ខារទាំងឡាយជា
 លំដាប់ តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋ-
 មជ្ឈានកំរម្ងាប់ ។ បេ ។ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទ-
 និរោធិកំរម្ងាប់ ។ រាគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះខ្នាតស្រពកំរម្ងាប់ ទោសៈ
 កំរម្ងាប់ មោហៈកំរម្ងាប់ ។

[៤៤] ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯការស្ងប់នៃសង្ខារទាំងឡាយជាលំដាប់
 តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈានកំរស្ងប់
 ។ បេ ។ របស់សញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់អាគាសានញ្ញាយតនជ្ឈានកំរស្ងប់

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស វិទ្យាយកខេត្តោ

វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស អាត្មាសាទញ្ចាយតន-
 សញ្ញា បដិច្ចស្សន្ទា ហោតិ អាត្មញ្ចាយតនំ សមា-
 បន្នស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា បដិច្ចស្សន្ទា ហោតិ
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស អាត្មញ្ចាយ-
 តនសញ្ញា បដិច្ចស្សន្ទា ហោតិ សញ្ញាវេទយីតនិ-
 រោធំ សមាបន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច បដិច្ចស្សន្ទា
 ហោន្តិ ។ ចីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ រកោ បដិច្ចស្សន្ទោ
 ហោតិ នោសោ បដិច្ចស្សន្ទោ ហោតិ មោហោ ប-
 ដិច្ចស្សន្ទោ ហោតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

(២៥) អថខោ អាយស្មា អានន្តោ យេន ភក្កវា
 តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទិ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 ភក្កវា ឯតទវោច តតមា នុ ខោ អានន្ត វេទ-
 នា តតមោ វេទនាសមុទយោ តតមោ វេទនានិ-
 រោនោ តតមា វេទនានិរោធតាមីនី បដិបទា តោ
 វេទនាយ អស្សនោ តោ វេទនាយ អាជីនវោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

អាគាសានញ្ញាយតនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន
ក៏ស្ងប់ វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់អាភិញ្ញាញ្ញាយត-
នជ្ឈានក៏ស្ងប់ អាភិញ្ញាញ្ញាយតនសញ្ញានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់នេវេសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនជ្ឈានក៏ស្ងប់ សញ្ញានឹងវេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់
សញ្ញាវេទយតនិរោធក៏ស្ងប់ ។ រាគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពក៏ស្ងប់
ទោសៈក៏ស្ងប់ មោហៈក៏ស្ងប់ ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(៤៥) ត្រាទោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏
សមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់អានន្ទ
វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច សេចក្តីរលត់
ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យបានដល់នូវសេចក្តីរលត់ទៅនៃ
វេទនាដូចម្តេច អានិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច ទោសនៃវេទនាដូចម្តេច

រោងកត់ត្រា

ក៏ វេទនាយ និស្សរណ្ណា ។ កត់មូលកា ខោ កន្លែង
 ធម្មា កត់នេត្តិកា កត់បដិសរណា សាធុ កន្លែង
 កត់ន្តោរ បដិកាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្តា
 កត់តោ សុត្វា ភិក្ខុ ជាវេស្សន្តិត ។ តេជហិ អាណន្ត
 សុណោហិ សាធុកំ មនសិករោហិ ភាសិតស្សប័តិ ។
 ឯវំ កន្លែតិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ កត់តោ បច្ចុ-
 ស្សេសិ ។ កត់វា ឯតទេវេច តិស្សេ ឥមា អាណន្ត
 វេទនា សុខា វេទនា ធុក្ខោ វេទនា អនុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ អាណន្ត វេទនា ។ បេ ។
 ដស្សសុទ្ធយោ ។ បេ ។ ជីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ រាគោ
 បដិប្បស្សន្តោ ហោតិ នោសោ បដិប្បស្សន្តោ ហោតិ
 មោហោ បដិប្បស្សន្តោ ហោតិតិ ។ ធម្មំ ។

(៤៦) អថខោ សម្ពហុណ ភិក្ខុ យេន កត់វា
 តេនុបសង្កម្មីសុ ឧបសង្កម្មីត្វា កត់វន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ខោ តេ ភិក្ខុ

វិហោតតវគ្គ

ការរលាស់ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកវណ្ណនាំ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបំភ្លឺនូវសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ពួកភិក្ខុបានស្តាប់នូវភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ នឹងចាំទុក ។ ម្នាលអានន្ទ បើដូច្នោះ អ្នកចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យល្អ តថាគតនឹងសំដែងឥឡូវនេះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏កាន់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលអានន្ទ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា វេទនា ។ បេ ។ ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ ។ បេ ។ រាគៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះវិញ្ញាស្រពក៏ស្ងប់រម្ងាប់ ទោសៈក៏ស្ងប់រម្ងាប់ មោហៈក៏ស្ងប់រម្ងាប់ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

(៤៦) គ្រានោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ធម្មបទសម្ភារៈ

កក្កដ្ឋំ ឯតទេវេច្ចំ កក្កមា នុ ខោ កន្លេ វេទនា
 កក្កមា វេទនាសមុទយោ កក្កមា វេទនាជិរោធា
 កក្កមា វេទនាជិរោធតាមិជំ បដិបទា កោ វេទនាយ
 អស្សនោ កោ វេទនាយ អាទិជេវេ កំ វេទនាយ
 ជិស្សនោ ។ តិស្សនោ សមា ភិក្ខុវេ វេទនា សុខា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ សមា
 វុច្ចនំ ភិក្ខុវេ វេទនា ។ ជស្សនាសមុទយោ វេទនាស-
 មុទយោ ជស្សនិរោធា វេទនាជិរោធា អយមេវ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វេទនាជិរោធតាមិជំ បដិបទា ។
 សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 យំ វេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ
 វេទនាយ អស្សនោ ។ យោ វេទនា អនិច្ចា ទុក្ខា
 វិបរីណាមធម្មា អយំ វេទនាយ អាទិជេវេ ។ យោ
 វេទនាយ ធម្មាភវិជយោ ធម្មាភវិយាជំ ឥទំ វេទនាយ
 ជិស្សនោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគសម្ពាសន ឧបសម្ព័ន្ធសម្ពាសន

បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បត់ត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលត់ទៅនៃ
 វេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឱ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច
 ភានិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច ទោសនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលាស់ចេញ
 នូវវេទនាដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង
 គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខបសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនា ។ ការកើតឡើងនៃវេទនា ព្រោះ
 កើតឡើងនៃផស្សៈ ការរលត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះរលត់ទៅនៃផស្សៈ
 អដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរនេះឯង ជាបដិបទជាហេតុឱ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃ
 វេទនា ។ អដ្ឋង្គិកមគ្គនោះគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ១ ។ សេចក្តីសុខនិងសោមនស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 វេទនាឯណា នេះជាភានិសង្សនៃវេទនា ។ វេទនាឯណាដែលមិនទៀង
 ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសនៃវេទនា ។ ការ
 បន្ទោបង្ខំនូវឆន្ទរាគ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគ ក្នុងវេទនាឯណា នេះជាការ
 រលាស់ចេញនូវវេទនា ។

រោគវិនិច្ឆ័យ

[៤៧] អថោ បន ភិក្ខុវេ មយា អនុបុព្វសង្ខារំ
 វិរោធនោ អត្តាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 ជំរុទ្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ វិណាសវស្ស ភិក្ខុនោ រតោ
 ជំរុទ្ធោ ហោតិ នោសោ ជំរុទ្ធោ ហោតិ មោហោ ជំរុទ្ធោ
 ហោតិ ។

[៤៨] អថោ បន ភិក្ខុវេ មយា អនុបុព្វសង្ខារំ
 វ្យាសមោ អត្តាតោ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស វាចា
 វ្យាសន្តោ ហោតិ ។ បេ ។ វិណាសវស្ស ភិក្ខុនោ រតោ
 វ្យាសន្តោ ហោតិ នោសោ វ្យាសន្តោ ហោតិ មោហោ
 វ្យាសន្តោ ហោតិ ។

[៤៩] ធរិយោ ភិក្ខុវេ បស្សន្ធិយោ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នស្ស វាចា បដិច្ចស្សន្ធា ហោតិ ធុតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នស្ស វិតក្កវិចារា បដិច្ចស្សន្ធា ហោតិ តតិ-
 យជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស បីតិ បដិច្ចស្សន្ធា ហោតិ

រហោគតវគ្គ

(៤៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការរលត់នៃសង្ខារទាំងឡាយជា
 លំដាប់ តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋ-
 មជ្ឈានក៏រលត់ ។ បេ ។ វគ្គៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពក៏រលត់ ទោសៈ
 ក៏រលត់ មោហៈក៏រលត់ ។

(៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរម្ងាប់នៃសង្ខារទាំងឡាយ
 ជាលំដាប់ តថាគតបានពោលហើយថា វាចានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋ-
 មជ្ឈានក៏រម្ងាប់ ។ បេ ។ វគ្គៈរបស់ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពក៏រម្ងាប់ ទោសៈ
 ក៏រម្ងាប់ មោហៈក៏រម្ងាប់ ។

(៤៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្ងប់នេះមាន ៦ យ៉ាង គឺ វាចា
 នៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់បឋមជ្ឈានក៏ស្ងប់ វិតក្កន្តីវិចារនៃបុគ្គលអ្នក
 ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានក៏ស្ងប់ បិសិនៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់តតិយជ្ឈានក៏ស្ងប់

ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស អស្សាសប្បស្សនា បដិប្ប-
 ស្សនា ហោន្តំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស
 សញ្ញា ច វេទនា ច បដិប្បស្សនា ហោន្តំ ។ ខីណា-
 សវស្ស ភិក្ខុនោ រាគោ បដិប្បស្សនោ ហោតិ នោ-
 ហោ បដិប្បស្សនោ ហោតិ ហោហោ បដិប្បស្សនោ
 ហោតីតិ ។ សត្តមំ ។

(៥០) អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន កកវា
 តេនុបសន្តមីសុ ឧបសន្តមិត្វា ។ បេ ។ ឯតមន្តំ និស្សន្ទ
 ខោ តេ ភិក្ខុ កកវា ឯតនេវេច កតមា នុ ខោ
 ភិក្ខុវេ វេទនា កតមោ វេទនាសមុទយោ កតមោ
 វេទនានិរោចោ កតមា វេទនានិរោធតាមីនំ បដិបទា
 តោ វេទនាយ អស្សនោ តោ វេទនាយ អាទីនេវេ
 តី វេទនាយ និស្សន្ទានិ ។ កកវម្ហូលកា នោ កន្ត
 ធម្មា ។ បេ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា សុខា វេទនា
 ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឥមា វុច្ចន្តិ
 ភិក្ខុវេ វេទនា ។ ធម្មសមុទយា (យថា បុរិមសុត្តន្តោ
 វិត្តារិតោ តថា វិត្តាវេតញោ) ។ អដ្ឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក ជំពូកទី៣៣ សុខបិដក

អស្សាសេបស្សាសេវនេបុគ្គលអ្នកចូលកាន់ចក្ខុវង្សានក៏ស្ងប់ សញ្ញាទី៤
វេទនានៃបុគ្គលអ្នកចូលកាន់សញ្ញាវេទនាធម៌តនិរោធក៏ស្ងប់ ។ រាគៈរបស់
ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រាគក៏ស្ងប់ ទោសៈក៏ស្ងប់ មោហៈក៏ស្ងប់ ។ ចប់
សូត្រទី៧ ។

[៥០] ត្រាពោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាតើដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច
សេចក្តីរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់
ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច ពានិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច ទោសនៃវេទនាដូច
ម្តេច ការរលាស់ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌
ទាំងឡាយនៃយើងឡំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ទុក្ខ-
វេទនា អទុក្ខមសុខវេទនា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
វេទនា ។ ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ (បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារដូច
សូត្រមុនៗ ផងចុះ) ។ ចប់សូត្រទី៨ ។

[៥០] អថទោ បញ្ចករេវា បឋតិ យេនាយស្មា
 ឧទាយំ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ទោ
 បញ្ចករេវា បឋតិ អាយស្មន្តំ ឧទាយំ ឯតទរោច កតិ
 នុ ទោ កន្លេ ឧទាយំ វេទនា វុត្តា កកវតាតិ ។ តិស្សោ
 ទោ កហបតិ^(១) វេទនា វុត្តា កកវតា សុខា វេទនា
 ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥមា ទោ កហបតិ
 តិស្សោ វេទនា វុត្តា កកវតាតិ ។

[៥២] ឯវំ វុត្តេ បញ្ចករេវា បឋតិ អាយស្មន្តំ
 ឧទាយំ ឯតទរោច ន ទោ កន្លេ ឧទាយំ តិស្សោ
 វេទនា វុត្តា កកវតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា កកវតា សុខា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា យាយំ កន្លេ អទុក្ខមសុខា វេទ-
 នា សន្តស្មំ ឯសា ចណីតេ សុខេ វុត្តា កកវតាតិ ។

ហោតព្រឹត្ត

[៥១] គ្រានោះឯង ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចក្ខៈចូលទៅក្រែង
 ទាយិដ៍មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះទាយិដ៍មានអាយុ
 ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះជាងឈើឈ្មោះបញ្ចក្ខៈអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះទាយិដ៍មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះទាយិដ៍ចំរើន វេទនាដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ
 មានប៉ុន្មាន ។ ម្ចាស់គហបតី វេទនាដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែង
 ហើយមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១
 ម្ចាស់គហបតី វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងហើយ ។

[៥២] កាលព្រះទាយិពោលយ៉ាងនេះហើយ ជាងឈើឈ្មោះ
 បញ្ចក្ខៈបានពោលទៅនឹងព្រះទាយិដ៍មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះទាយិដ៍ចំរើន វេទនា ៣ យ៉ាង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់
 សំដែងទេ វេទនា ២ យ៉ាង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ
 គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ឯអទុក្ខមសុខវេ-
 ទនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុងសេចក្តីសុខដ៏ល្អិតទុក្ខម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខយុគនវគ្គោ

ទុតិយម្យំ ខោ អាយស្មា ឧទាយំ បញ្ចកន្តំ វេបតិ

ឯតទភោច ន ខោ គហបតិ ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភក្កតា

តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភក្កតា សុខា វេទនា ទុក្ខា

វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥមា តិស្សោ វេទនា វុត្តា

ភក្កតាតិ ។ ទុតិយម្យំ ខោ បញ្ចកន្តោ វេបតិ អាយ-

ស្មន្តំ ឧទាយំ ឯតទភោច ន ខោ កន្លេ ឧទាយំ តិស្សោ

វេទនា វុត្តា ភក្កតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភក្កតា សុខា

វេទនា ទុក្ខា វេទនា យាយំ កន្លេ អទុក្ខមសុខា

វេទនា សន្តស្មំ វិសា បណ្ឌិតេ សុខេ វុត្តា ភក្កតាតិ ។

តតិយម្យំ ខោ អាយស្មា ឧទាយំ បញ្ចកន្តំ វេបតិ

ឯតទភោច ន ខោ គហបតិ ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភក្កតា

តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភក្កតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយកន្ថវគ្គ

ព្រះឧទាយ័ដ៏មានអាយុបានពោលនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈជាគំរប់ពីរ
 ដងដូច្នេះថា ម្នាលគហបតី វេទនា ២ យ៉ាង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិន
 ទ្រង់សំដែងទេ វេទនា ៣ យ៉ាងទេតើ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 សំដែងហើយ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អនុក្ខមសុខវេទនា ១
 វេទនាទាំង ៣ នេះឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ។
 ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈបាននិយាយនឹងព្រះឧទាយ័ដ៏មានអាយុជាគំរប់
 ពីរដងទៀតដូច្នេះថា បពិត្រព្រះឧទាយ័ដ៏ចំរើន វេទនា ៣ យ៉ាង ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់សំដែងទេ វេទនាតែពីរយ៉ាង ដែលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ បពិត្រលោក
 ដ៏ចំរើន ឯអនុក្ខមសុខវេទនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុង
 សេចក្តីសុខដ៏ល្អិតខ្ពស់ ។ ព្រះឧទាយ័ដ៏មានអាយុបានពោលនឹងជាង
 ឈើឈ្មោះបញ្ចកន្ត្រៈជាគំរប់ ៣ ដងទៀតដូច្នេះថា ម្នាលគហបតី វេទនា
 ២ យ៉ាង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់សំដែងទេ វេទនា ៣ យ៉ាងទេតើ
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១

រហេតវត្ថុ

អនុត្តមសុខា វេទនា ឥស្សោ វេទនា វុត្ថា កក្ក-
 តាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ បញ្ចកដ្ឋោ វេបតិ អាយស្មន្តំ
 ឧទាយី ឯតទរោច ន ខោ កន្លេ ឧទាយី ឥស្សោ
 វេទនា វុត្ថា កក្កតា ទ្វេ វេទនា វុត្ថា កក្កតា សុខា
 វេទនា ធុត្តា វេទនា យាយំ កន្លេ អនុត្តមសុខា វេទនា
 សន្តស្មី ឯសា បណីតេ សុខេ វុត្ថា កក្កតាតិ ។
 នេវ អសត្ថិ អាយស្មា ឧទាយី បញ្ចកដ្ឋំ វេបតិ
 សញ្ញាបេត្តំ ន បរាសត្ថិ បញ្ចកដ្ឋោ វេបតិ អាយស្មន្តំ
 ឧទាយី សញ្ញាបេត្តំ ។

[៥៣] អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ អា-
 យស្មតោ ឧទាយីស្ស បញ្ចកដ្ឋេន វេបតិណា សទ្ធិ
 ឥមំ កថាសល្លាបំ ។ អថខោ អាយស្មា អាណន្តោ
 យេន កក្កា តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ
 យាវតតោ អាយស្មតោ ឧទាយីស្ស បញ្ចកដ្ឋេន វេប-
 តិណា សទ្ធិ អហោសិ កថាសល្លាទោ តម្បិ សត្វំ កក្ក-

របៀបតតវិញ្ញាណ

អនុកូមសុខវេទនា ១ វេទនា ព្យាយាមនេះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 សំដែងហើយ ។ ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្គៈបាននិយាយនឹងព្រះទេវតា
 ដ៏មានអាយុជាគំរប់ ៗ ដង្ហែតដូច្នេះថា បពិត្រព្រះទេវតាដ៏ចម្រើន វេទ-
 នា ព្យាយាម ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់សំដែងទេ វេទនាតែពីរយ៉ាង
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឯអនុកូមសុខវេទនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំ-
 ដែងហើយក្នុងសេចក្តីសុខដ៏ល្អតុល្យ ។ ព្រះទេវតាដ៏មានអាយុក៏មិន
 អាចពន្យល់ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្គៈឲ្យយល់ព្រមបានឡើយ ចំណែក
 ឯជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្គៈ ក៏មិនអាចពន្យល់ព្រះទេវតាដ៏មានអាយុឲ្យ
 យល់ព្រមបានដែរ ។

(៥៣) ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុបានស្តាប់ពាក្យចរចានៃព្រះទេវតា
 ដ៏មានអាយុនេះជាមួយនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្គៈ ។ លំដាប់នោះឯង
 ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលពាក្យចរចារបស់ព្រះទេវតាដ៏មាន
 អាយុជាមួយនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្គៈ ត្រាតែសព្វគ្រប់បំពេញព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយកនវគ្គោ

វត្តោ អាហារេចសិ ។ សន្នមេវ ចោ អាណន្ទ បរិយាយំ
បញ្ចកក្កោ វេបតិ ឧទាយិស្ស ភិក្ខុនោ នាព្វនុមោទិ ។
សន្ន ច បនាណន្ទ បរិយាយំ ឧទាយិ ភិក្ខុ បញ្ចកក្កស្ស
វេបតិនោ នាព្វនុមោទិ ។

(៥៤) ទ្វេវិ មយា អាណន្ទ វេទនា វុត្តា បរិយាយេ-
ន តិស្សេបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន បញ្ច-
បិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន ធម៌ មយា
វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋាសាបិ មយា វេទនា
វុត្តា បរិយាយេន ធន្តីសាបិ មយា វេទនា វុត្តា
បរិយាយេន អដ្ឋសតំបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយា-
យេន ។ វរំ បរិយាយេន ទេសិតោ អាណន្ទ មយា
ធម្មោ ។ វរំ បរិយាយេន ទេសិតេ ចោ អាណន្ទ ម-
យា ធម្មេ យេ អញ្ញមញ្ញស្ស សុភាសិតំ សុលបិតំ
ន សមនុមញ្ញស្សន្តំ ន សមនុជាតិស្សន្តំ ន សមនុ-
មោទិស្សន្តំ ។ តេសំ វតំ ចាដិកដ្ឋំ ភណ្ឌានជាតា

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ សុខុយតនវគ្គ

ធីមានព្រះភាគ ។ ម្នាលអានន្ទ ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចក្កៈមិនបាន
ទទួលអនុមោទនាឲ្យបរិយាយដែលពិតរបស់ទុទាយភិក្ខុ ។ ម្នាលអានន្ទ
ឯទុទាយភិក្ខុ ក៏មិនបានទទួលអនុមោទនាឲ្យបរិយាយដែលពិតរបស់ជាង
ឈើឈ្មោះបញ្ចក្កៈដែរ ។

(៥៤) ម្នាលអានន្ទ វេទនាទាំង២ ក្តី ក៏តថាគតសំដែងហើយ
ដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣ ក្តី ក៏តថាគតសំដែងហើយដោយបរិ-
យាយ វេទនាទាំង៤ ក្តី ក៏តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនា
ទាំង ៦ ក្តី ក៏តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១៨ ក្តី
ក៏តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣៦ ក្តី ក៏តថាគត
សំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១០៨ ក្តី ក៏តថាគតសំដែង
ហើយដោយបរិយាយ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ
ដោយបរិយាយយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើធម៌ដែលតថាគត
សំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាមិនព្រមសំគាល់
តាម មិនយល់ព្រម មិនព្រមអនុមោទនា ឲ្យធម៌ដែលតថាគតសំដែង
ទុកហើយដោយល្អ ពោលទុកហើយដោយល្អដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ពួក
ជនទាំងនោះត្រូវនឹកសង្ឃឹមឲ្យហេតុនេះ គឺនឹងមានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់

គលហជាតា វិវាទាបន្ទា អញ្ញាមញ្ញំ មុខសន្តិហំ វិវា-
 ទន្ទា វិហាវិស្សន្តំ ។ ឯវំ បរិយាយនេសីតោ ខោ អាណន្ត
 មយោ ឆន្ទោ ។ ឯវំ បរិយាយនេសីតោ ខោ អាណន្ត មយោ
 ឆន្ទោ យេ អញ្ញាមញ្ញាស្ស សុភាសិតំ សុលបិតំ សម-
 ធុមញ្ញំស្សន្តំ សមធុជាតិស្សន្តំ សមធុមោទិស្សន្តំ ។
 តេសំ ឯតំ ទាដិកន្ធិំ សមត្តា សមោទមាណា អវិវេ-
 មាណា ទីរោទតីក្ខតា អញ្ញាមញ្ញំ បិយចក្ខុហំ សម្ប-
 ស្សន្តា វិហាវិស្សន្តំ ។

(៥៥) បញ្ចមេ អាណន្ត តាមគុណា ។ តតមេ
 បញ្ច ។ ចក្ខុវិញ្ញាយ្យ រូទា ឥដ្ឋា កន្តា មនាទា បិយ-
 រូទា តាម្បសញ្ញតា រជនីយា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាយ្យ
 ដោដ្ឋតា ឥដ្ឋា កន្តា មនាទា បិយរូទា តាម្បសញ្ញតា

រោងព័ត៌មាន

មានដំណោះ ដល់នូវសេចក្តីទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នាទៅវិញទៅមក
 ដោយលំពៃគឺមាត់ ។ ម្ចាស់អាណន្ទ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ
 ដោយបរិយាយយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់អាណន្ទ កាលបើធម៌ដែលតថាគត
 សំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាព្រមសំគាល់តាម
 យល់ព្រម ព្រមអនុមោទនាដល់គ្នានឹងគ្នា នូវធម៌ដែលតថាគតសំដែង
 ទុកហើយដោយល្អ ពោលទុកហើយដោយល្អ ។ ជនទាំងនោះត្រូវនឹក
 សង្ឃឹមនូវហេតុនេះ គឺនឹងជាអ្នកមានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា
 មិនទាស់ទែង ដូចជាទឹកដែលលាយដោយទឹកដោះ ឃើញគ្នានឹងគ្នា
 ដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់ ។

[៥៥] ម្ចាស់អាណន្ទ កាមគុណទាំងឡាយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 កាមគុណទាំង ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយជាទីប្រាថ្នា ជាទី
 ត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទី
 តម្រិក ដែលគប្បីដឹងបានដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ដោយដូច្នេះទាំងឡាយជាទី
 ប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសង្ឃ ធម្មបទសម្ភោ

រជនីយា ។ ឥមេ ខោ អាណន្ទ បញ្ច កាមតុណ្ហា ។

យំ ខោ អាណន្ទ ឥមេ បញ្ច កាមតុណ្ហោ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ
សុខំ សោមនស្សំ ឥទំ វុច្ចតិ កាមសុខំ ។

[៥៦] យេ ខោ អាណន្ទ ឃុំ វេទេយ្យំ ឯតំ បរមំ
សន្តំ^(១) សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេជ្ឈតិ ។ ឥទំ ធនេ-
សាហំ នានុដាណមិ ។ តំ កក្កស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ
ឯតម្ហា សុខា អញ្ចំ សុខំ អភិក្កន្ធតត្ថា បណីតតត្ថា ។

[៥៧] កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ចំ សុខំ
អភិក្កន្ធតត្ថា បណីតតត្ថា ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេ
កាមេហិ វិវិច្ឆ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ
វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារ-
តិ ។ ឥទំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ចំ សុខំ
អភិក្កន្ធតត្ថា បណីតតត្ថា ។ យេ ខោ អាណន្ទ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយន្តវគ្គ

គួរជាទីគម្រក ដែលគប្បីដឹងបានដោយកាយ ។ ម្នាលមានន្ទ កាម-
គុណទាំងឡាយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលមានន្ទ សេចក្តីសុខ
សាមនស្សឯណាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យកាមគុណទាំង ៥ នេះ
សេចក្តីសុខសាមនស្សនេះហៅថាកាមសុខ ។

[៥៦] ម្នាលមានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួក
សត្វតែងសោយនូវសេចក្តីសុខសាមនស្សដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។
គឺថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ
ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលមានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដ៏ល្អដែលល្អជាងនឹង
ថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

[៥៧] ម្នាលមានន្ទ សេចក្តីសុខដ៏ល្អដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
សេចក្តីសុខនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលមានន្ទ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ ចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កវិចារៈ មានបីតិនឹងសុខដែលកើតអំពី
វិវេក សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលមានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ល្អ
ដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលមានន្ទ ពួកជនឯណា

ឃុំ វេនយ្យំ ឃុំ បាបំ សង្កាត់ សុខំ សោមនស្សំ បដិ-
 សំវេនេន្ទ្រិតិ ។ ឥតំ នេសាហំ នាធុដាជាតិ ។ តំ
 តិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ ឃុំត្រួត សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្ធិតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។

[៥៨] តតបញ្ចានន្ទ ឃុំត្រួត សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្ធិតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ ឥតានន្ទ តិក្ខុ វិតត្ត-
 វិហារនំ វ្យាសហ អជ្ឈន្តំ សប្បសាននំ ចេតសោ
 ឯតោទិការំ អភិក្កន្តំ អភិចារំ សហនំដំ បីតិសុខំ ធុត-
 យជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ ឥតំ ចោ អានន្ទ ឃុំត្រួត
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ធិតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ យេ
 ចោ អានន្ទ ឃុំ វេនយ្យំ ឃុំ បាបំ សង្កាត់ សុខំ
 សោមនស្សំ បដិសំវេនេន្ទ្រិតិ ។ ឥតំ នេសាហំ នាធុ-
 ដាជាតិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ ឃុំត្រួត
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ធិតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។

ហោតតវគ្គ

គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វវិមង្គសោយន្ទវសេចក្តីសុខសោមនស្ស
 ដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំង
 នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តី
 សុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

(៥៨) ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បាន
 រម្ងាប់នូវវិតក្កវិចារហើយ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិកើតមានក្នុង
 សន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសុទ្ធ មានសភាពជាចិត្ត
 ខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្ក មិនមានវិចារ មានតែបីតិនឹងសុខកើតអំពីសមាធិ
 គឺបឋមជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តី
 សុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួក
 ជនឯណាគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វវិមង្គសោយន្ទវសេចក្តីសុខ
 សោមនស្សដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះ
 ដល់ពួកជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល
 អានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ
 នៅមានដែរ ។

កុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយតនវគ្គោ

[៥៧] កត្តមញ្ញានន្ទ ឯតម្មា សុខា អញ្ញំ សុខំ

អភិក្កន្ធតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ បីតិយា

ច វិរាតា ឧបេក្ខតោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្មជា-

នោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា

អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខតោ សតិមា សុខវិហរតិ តតិ-

យជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ ។ ឥទំ ខោ អានន្ទ ឯតម្មា

សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ធតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ យេ

ខោ អានន្ទ ឯវំ វេទយ្យំ ឯតំ បរមំ សន្តំ សុខំ សោ-

មនស្សំ បដិសំវេទេន្តិតិ ។ ឥទំ នេសាហំ ធានុជាធាមិ ។

តំ កិស្សុ ហេតុ ។ អត្តានន្ទ ឯតម្មា សុខា អញ្ញំ សុខំ

អភិក្កន្ធតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក លិង្គនិកាយ សុទ្ធហយនវគ្គ

(៥៧) ម្នាល អានន្ទ បុរេវិញ្ញៀត សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អ
 ជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាល អានន្ទ ភិក្ខុកង
 សាសនានេះ ព្រោះប្រាសចាកបីតិផង ប្រកបដោយទុក្ខក្លាវង្គ មាន
 ស្មារតី ជាអ្នកជំងឺខ្លួនផង តែងសោយនូវសេចក្តីសុខដោយនាមកាយផង
 ពួកព្រះអរិយៈតែងសរសើរភិក្ខុនោះថាជាអ្នកមានទុក្ខ ជាអ្នកមានស្មារតី
 មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នេះ ហើយចូលកាន់តតិយដ្ឋាន សម្រេច
 សម្មាសម្ពុទ្ធនៅ ។ ម្នាល អានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាង
 នឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាល អានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បីពោល
 យ៉ាងនេះថា ពួកសត្វតែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សជាបេសដ៍
 ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ គថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំង
 នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល អានន្ទ ព្រោះថា
 សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

រោងឥសាន

(៦០) កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្លា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តតរញ្ញំ បណ្ឌិតតរញ្ញំ ។ ឥន្ទានន្ទ ភិក្ខុ សុ-
 ខស្ស ច បហាណ ធុត្ថស្ស ច បហាណ បុព្វេ
 សោមនស្សនោមនស្សនំ អត្ថម្ពំ អធិត្ថមសុខំ ធុ-
 បេត្វាសនិចារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថជ្ឈានំ ធុបសម្បជ្ឈំ វិហារិ ។
 ឥន្ទំ ខោ អានន្ទ ឯតម្លា សុខា អញ្ញំ សុខំ អ-
 ភិក្កន្តតរញ្ញំ បណ្ឌិតតរញ្ញំ ។

(៦១) យេ ខោ អានន្ទ ឯវំ វិទេយ្យំ ឯតំ បរិបំ
 សន្តំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្តិតិ ។ ឥន្ទំ ធុ-
 សាហំ ធានុណាមិ ។ តំ ក៏ស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ
 ឯតម្លា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ញំ បណ្ឌិត-
 តរញ្ញំ ។

រហោគតវិច្ឆ

[៦០] ម្នាល អានន្ទ ចុះសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំ
 ជាងសេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាល អានន្ទ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ
 ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីសុខផង ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង ព្រោះ
 លែងនូវសេចក្តីសោមនស្សនឹងសោមនស្សក្នុងកាលមុនផង ហើយចូល
 កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមិនមានទុក្ខ មិនមានសុខ មានស្មារតី
 បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាល អានន្ទ នេះឯងជា
 សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។

[៦១] ម្នាល អានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួក
 សត្វតែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សជាបរិសុទ្ធត្រឺក្រៃលែងនេះ ។
 តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល អានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាង
 នឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

[៦២] កតមំ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្ធករញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ ឥធាណន្ទ
 ភិក្ខុ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយ-
 សញ្ញានំ អត្ថន្តមា ធានត្ថសញ្ញានំ អមនសីកាវា
 អនន្តោ អាគាសោតិ អាគាសានញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ។ ឥទំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្ធករញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ យេ ខោ អាណន្ទ ឯ
 វិទេយ្យំ ឯតំ បរមំ សន្តំ សុខំ សោមនស្សំ បដិ-
 សំវេទេន្តីតិ ។ ឥទំ នេសាហំ ធានុជាធាមិ ។ តំ កស្ស
 ហេតុ ។ អត្តានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្ក-
 ន្ធករញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។

[៦៣] កតមំ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្ធករញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ ឥធាណន្ទ ភិក្ខុ
 សព្វសោ អាគាសានញ្ញាយតនំ សមតិក្កមា អនន្តំ
 វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 ឥទំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្ធករញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ យេ ខោ អាណន្ទ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[៦២] ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះ
 កន្លងបង្ខំរូបសញ្ញាទាំងឡាយ ព្រោះមានបដិបសញ្ញាលេចអស់ទៅ
 ព្រោះលែងធ្វើទុកកងចិត្តនូវនាគសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ទើបចូល
 កាន់អាគាសានញ្ចយតនជ្ឈាន ដោយគិតថា អាគាសមិនមានទីបំផុត
 សម្រេចសម្មាសម្ពុទ្ធនៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែល
 ល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បី
 ពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វរមែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏
 ល្អត្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះ
 ទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តី
 សុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

[៦៣] ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដ៏ទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ កន្លង
 បង្ខំរូបអាគាសានញ្ចយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ហើយទើបចូល
 កាន់វិញ្ញាណញ្ចយតនជ្ឈាន ដោយគិតថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត
 សម្រេចសម្មាសម្ពុទ្ធនៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដ៏ទៃដែល
 ល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណា

រយោគតវិញ្ញា

ឯវំ វិទេយ្យំ ឯតំ បរមំ សន្តំ សុខំ សោមនស្សំ
 បដិសំវេទេន្តីតំ ។ ឥទំ ទេសាហំ នាទុជាធាមិ ។ តំ
 តិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្ធតតវញ្ញ បណីតតវញ្ញ ។

[៦៤] កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្ធតតវញ្ញ បណីតតវញ្ញ ។ ឥទានន្ទ ភិក្ខុ សព្វ-
 សោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម ទន្ធិ តិវ្យាតិ
 អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជេ វិហារតិ ។ ឥទំ ទោ
 អានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ធតតវញ្ញ បណី-
 តតវញ្ញ ។ យេ ទោ អានន្ទ ឯវំ វិទេយ្យំ ឯតំ បរមំ
 សន្តំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្តីតំ ។ ឥទំ ទេសា-
 ហំ នាទុជាធាមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អត្តានន្ទ
 ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ធតតវញ្ញ បណីត-
 តវញ្ញ ។

[៦៥] កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុ-
 ខំ អភិក្កន្ធតតវញ្ញ បណីតតវញ្ញ ។ ឥទានន្ទ ភិក្ខុ

រហោគតវិជ្ជា

គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វរមែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្ស ដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំង នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថា សេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

(៦៤) ម្នាលអានន្ទ ចុះសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ បានកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ជាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ហើយ ចូលកាន់អាភិព្វញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយគិតថា អ្វីតិបត្តិចមិនមាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អ ជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បី ពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វរមែងសោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏ល្អិត ក្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រមអនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះ ទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តី សុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ នៅមានដែរ ។

(៦៥) ម្នាលអានន្ទ ចុះសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនេះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគខវិញ្ញោ

សព្វសោ អាភិក្កាម្យាយេននំ សមតិក្កម្ម លេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយេននំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ វេទំ ខោ អាណន្ទ
 ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ច បណ្ឌិតនរ-
 ញ្ច ។ យេ ខោ អាណន្ទ ឯវំ វេទេយ្យំ ឯតំ បរមំ សន្តំ
 សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្តិតំ ។ វេទំ លេសាហំ
 ឆានុជាឆានមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អត្តាណន្ទ ឯតម្ហា
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ច បណ្ឌិតនរញ្ច ។

[៦៦] កតមញ្ញាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តនរញ្ច បណ្ឌិតនរញ្ច ។ វេទាណន្ទ ភិក្ខុ សព្វសោ
 លេវសញ្ញាណសញ្ញាយេននំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិត-
 នំរោជំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ វេទំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តនរញ្ច បណ្ឌិតនរញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃាយគនវគ្គ

បានកន្លងបង្ខំនូវអាភិក្ខុញ្ចាយតនដ្ឋានដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូល
 កាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាល
 អានន្ទ ទេវឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខ⁺
 នេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណាគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វតែង
 សោយនូវសេចក្តីសុខសោមនស្សដ៏ល្អិតក្រៃលែងនេះ ។ តថាគតមិនព្រម
 អនុញ្ញាតពាក្យនេះដល់ជនទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះ⁺ នៅមានដែរ ។

[៦៦] ម្នាលអានន្ទ ចុះសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាង
 សេចក្តីសុខនេះ⁺ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ បាន
 កន្លងបង្ខំនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋានដោយប្រការទាំងពួង ហើយ
 ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ
 ទេវឯងជាសេចក្តីសុខដទៃដែលល្អជាងនឹងថ្ងៃថ្នាំជាងសេចក្តីសុខនេះ⁺ ។

ហោតតវត្តោ

ហំនំ ខោ បនេតំ អាណន្ទ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញាតិភ័យា បរិញ្ញា-
 ជកោ ឯវំ វេទយ្យំ សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ សមណោ
 តោតហោ អាហា តញ្ច សុខស្មី បញ្ញាបេតិ តយំនំ
 កីសុ តយំនំ កកប្បស្វតិ ។ ឯវំវាទិយោ អាណន្ទ អញ្ញា-
 តិភ័យា បរិញ្ញាជកោ ឯវមស្ស វេទិយោ ន ខោ អាវុសោ
 កកវា សុខញ្ញោ វេទនំ សន្ធាយ សុខស្មី បញ្ញាបេតិ
 យត្ថ យត្តាវុសោ សុខំ ឧបលត្តតិ យហី យហី សុខំ
 តំ តំ តថាគតោ សុខស្មី បញ្ញាបេតិ ។ នវមំ ។

[៦៧] ទ្វេបិ មយា ភិក្ខុវេ វេទនា វុត្តា បរិយា-
 យេន តិស្សោបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន
 ចញ្ចបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន នបិ មយា
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋាសាបិ មយា វេទ-
 នា វុត្តា បរិយាយេន នត្តិសាបិ មយា វេទនា
 វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋសតំបិ មយា វេទនា វុត្តា

ហោតតវិគ្គ

ពួកអនុត្តិយបរិព្វាដកគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមទ្រង់
 ត្រាស់បូសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធដង្គ ទ្រង់បញ្ញត្តិបូសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ
 នោះក្នុងសេចក្តីសុខផង សេចក្តីសុខនោះដូចម្តេច សេចក្តីសុខនោះមាន
 ប្រការដូចម្តេច ដោយហេតុឯណា ម្នាលអានន្ទ ហេតុនេះ ក៏មែនមាន
 ដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកអនុត្តិយបរិព្វាដកអ្នកមានវេទយ៉ាងនេះ អ្នក
 ទាំងឡាយគប្បីពោលយ៉ាងនេះវិញថា ម្នាលអារុសោ ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគមិនទ្រង់បញ្ញត្តិបូសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធក្នុងសេចក្តីសុខ ព្រោះសំដៅ
 យកសុខវេទនាតែម្យ៉ាងទេ ម្នាលអារុសោ សេចក្តីសុខដែលបុគ្គលបាន
 ទទួលក្នុងទីណាៗ សេចក្តីសុខមាននៅក្នុងទីណាៗ ព្រះតថាគតទ្រង់
 បញ្ញត្តិបូសញ្ញាវេទនោះៗ ក្នុងសេចក្តីសុខដែរ ។ ចប់សូត្រទី៩ ។

(៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំង២ ក្តី តថាគតសំដែង
 ហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង៣ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយ
 បរិយាយ វេទនាទាំង៥ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនា
 ទាំង៦ ក្តី តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១៨ ក្តី
 តថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣៦ ក្តី តថាគតសំ-
 ដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១០៨ ក្តី តថាគតសំដែងហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគវេន្តោ

បរិយាយេន ។ ឯវំ បរិយាយទេសិតោ ភិក្ខុវេ មយា
 ឆម្ពោ ឯវំ បរិយាយទេសិតេ ខោ ភិក្ខុវេ មយា ឆម្ពេ យេ
 អញ្ញមញ្ញស្ស សុភាសិតំ សុលបិតំ ន សមនុមញ្ញ-
 ស្សន្តំ ន សមនុជានិស្សន្តំ ន សមនុមោទិស្សន្តំ ។
 តេសំ ឯតំ ចានិកដ្ឋំ កល្យាណជាតា កលហជាតា វិវា-
 ទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហំ វិតុទន្តា វិហរិស្សន្តិតំ ។
 ឯវំ បរិយាយទេសិតោ ភិក្ខុវេ មយា ឆម្ពោ ឯវំ បរិយាយ-
 ទេសិតេ ខោ ភិក្ខុវេ មយា ឆម្ពេ យេ អញ្ញមញ្ញស្ស
 សុភាសិតំ សុលបិតំ សមនុមញ្ញស្សន្តំ សមនុជា-
 និស្សន្តំ សមនុមោទិស្សន្តំ ។ តេសំ ឯតំ ចានិកដ្ឋំ
 សមត្តា សម្មោទមាទា អវិទមាទា ជំរោទតិក្ខតា
 អញ្ញមញ្ញំ បិយេតត្ថហំ សម្មស្សន្តា វិហរិស្សន្តិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធហយគគវគ្គ

ដោយបរិយាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលតថាគតសំដែង
 ហើយដោយបរិយាយយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធម៌ដែល
 តថាគតសំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណាមិនព្រម
 សំគាល់តាម មិនយល់ព្រម មិនព្រមអនុមោទនា នូវធម៌ដែលតថាគត
 សំដែងហើយដោយល្អ ពោលទុកហើយដោយល្អ ដល់គ្នានឹងគ្នា ។
 ជនទាំងនោះត្រូវនឹកសង្ឃឹមហេតុនេះ គឺជាអ្នកមានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់
 មានជំលោះ ដល់នូវការទាស់ទែង ចាកដោតគ្នាទៅវិញទៅមកដោយ
 លំពែងគឺមាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ
 ដោយបរិយាយ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធម៌ដែល
 តថាគតសំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកជនឯណានឹងព្រម
 សំគាល់តាម យល់ព្រម ព្រមអនុមោទនា នូវធម៌ដែលតថាគតសំដែង
 ទុកល្អហើយ ពោលទុកល្អហើយ ដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ជនទាំងនោះត្រូវ
 នឹកសង្ឃឹមហេតុនេះ គឺជាអ្នកមានសេចក្តីព្រមព្រៀង ស្រះស្រួល មិន
 ទាស់ទែង ដូចជាទឹកដែលលាយដោយទឹកដោះ ឃើញនូវគ្នានឹងគ្នា
 ដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់ ។

រហោតតវត្តោ

[៦៨] បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ តោមគុណា ។ មេ ។ ហំនំ

ខោ បនេតំ ភិក្ខុវេ វិជ្ជតំ យំ អញ្ញាតិវុយា បរិព្វាជកា

ឃំ វេទយ្យំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមណោ តោតមោ

អាហា តញ្ច សុខស្មី បញ្ញាបេតិ តយំធំ កីសុ តយំធំ

កថំស្វតិ ។ ឃំវាមិនោ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតិវុយា បរិព្វាជកា

ឃំមស្ម័ វចនំយា ន ខោ អាវុសោ កកវា សុខញ្ញោ

វេទនំ សង្ខាយ សុខស្មី បញ្ញាបេតិ យត្ថ យត្ថ អាវុសោ

សុខំ ឧបលព្ភតិ យហំ យហំ តំ តំ តថាគតោ

សុខស្មី បញ្ញាបេតិ ។ ទសមំ ។

រហោតតវត្តោ ទុតិយោ ។

រហោគតវគ្គ

(៦៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណទាំងឡាយនេះមាន ៥
យ៉ាង ។ បេ ។ ពួកអន្យត្តិយបរិព្វាជកគប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះ
សមណគោតមទ្រង់ត្រាស់នូវសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធដង ទ្រង់បញ្ចត្តនូវ
សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធនោះក្នុងសេចក្តីសុខផង សេចក្តីសុខនោះដូចម្តេច
សេចក្តីសុខនោះមានប្រការដូចម្តេច ដោយហេតុឯណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ហេតុនេះ រមែងមានដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអន្យត្តិយ
បរិព្វាជកជាអ្នកមានវេទយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីពោលយ៉ាងនេះវិញ
ថា ម្ចាស់អាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់បញ្ចត្តសញ្ញាវេទយ៍ត-
និរោធក្នុងសេចក្តីសុខ ព្រោះសំដៅយកសុខវេទនាតែម្យ៉ាងទេ ម្ចាស់
អាវុសោ សេចក្តីសុខដែលបុគ្គលបានទទួលក្នុងទីណាៗ សេចក្តីសុខ
មាននៅក្នុងទីណាៗ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ចត្តនូវទីនោះៗ ក្នុងសេចក្តីសុខ
ដែរ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

ពិស្សទានំ

រហោគតោ ទ្វេ វតា ច

និវាសា ទ្វេ ចានន្ទកា

សម្ពហុលា ច^(១) ទ្វេ វុត្តា

បញ្ចកុដ្ឋោ ច ភិក្ខុនាតិ ។

-
- ១ ឧ. ម. រហោគតំ ទ្វេ អាកាសំ អគារំ ទ្វេ ច សន្តតំ អដ្ឋិពេន ច ទ្វេ វុត្តា ។
 ម. អន្តរាធរា ទ្វេ វុត្តា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយវគ្គ

ឧទ្ទានុវិចារហោគព្វវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីភិក្ខុសម្បទៅក្នុងទីស្ងាត់ ១ និយាយអំពីខ្យល់បក់
ទៅក្នុងទីសមាន ២ លើក និយាយអំពីផ្ទះសំណាក់ ១ អំពី
ព្រះអានន្ទទូលសួរអំពីវេទនាមាន ២ លើក អំពីភិក្ខុច្រើនរូប
មាន ២ លើក អំពីជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្គៈ ១ អំពីវេទនា
មានពីរជាដើមចំពោះភិក្ខុទាំងឡាយ ១ ។

អង្គសតបរិយាយវិគ្គោ

(៦៩) ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហោ វិហរតិ
វេឡុវនេ កលន្ទុកនិវាបេ ។ អថចោ មោឡិយសិវ-
កោ បរិព្វាជកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កប្ចិ ឧបសង្ក-
មិត្វា ភកវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ
សារាណីយំ វីតិសាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសីទ្នោ ចោ មោឡិយសិវកោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ
ឯតទរោច សន្តិកោ តោតម ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
ឯវិវាទិនោ ឯវិទិន្និនោ យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិ-
សំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា សព្វន្តំ
បុព្វេកតហេតុតិ ។ ឥធម្មនំ កំតោតមោ កិមាហាតិ ។
បិត្តសមុដ្ឋានានិបិ ចោ សិវកេ ឥនេកច្ចានិ វេទយិតានិ
ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សាមំបិ ចោ ឯកំ សិវកេ ឯវំ វេទិតតំ យថា
បិត្តសមុដ្ឋានានិបិ ឥនេកច្ចានិ វេទយិតានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គ

(៦៩) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេជ្ជ-
វនជាគលន្ទកនិវាសន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង មោឡិយ-
សិវកបរិព្វាជកចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែល
គួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររព្យកហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
មោឡិយសិវកបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល
ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកមានវេទយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា បុរស
បុគ្គលនេះតែងសោយនូវវេទនាណាមួយជាសុខក្តី ទុកក្តី មិនទុកមិន
សុខក្តី ការសោយវេទនាទាំងអស់នោះមានកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើហើយក្នុង
កាលមុនជាហេតុ ។ ចុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់ត្រាស់ដូចម្តេចក្នុងហេតុ
នេះ ។ ម្ចាស់សិវកៈ ការសោយវេទនាណាមួយក្នុងលោកនេះ មាន
ប្រមាត់ជាសម្បជានកើតឡើងក៏មាន ។ ការសោយវេទនាណាមួយក្នុង
លោកនេះ មានប្រមាត់ជាសម្បជានកើតឡើងក៏មាន យ៉ាងណា ម្ចាស់
សិវកៈ ដំណើរនេះ បុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង យ៉ាងនោះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

លោកសង្ឃបិ ខោ ឯតំ សិវកេ សច្ចសម្មតំ យថា
 បិទ្កសមុដ្ឋានានិបិ ឥដេកត្វានិ វេទយិតានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 តត្រ សិវកេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវទិនោ
 ឯវំវទិនោ យំ តិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំ-
 វេទយតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា សព្វន្តំ
 បុព្វេកតហេតុតិ ។ យញ្ច សាមំ ញាតំ តញ្ច អតិ-
 ជាន្តិ យំ លោកេ សច្ចសម្មតំ តញ្ច អតិជាន្តិ ។
 តស្មា តេសំ សមណាព្រាហ្មណានំ មិច្ឆាតិ វិនាមិ ។
 សេម្ហសមុដ្ឋានានិបិ ខោ សិវកេ ។ បេ ។ វាតស-
 មុដ្ឋានានិបិ ខោ សិវកេ ។ បេ ។ សន្និចាតសមុដ្ឋា-
 នានិបិ ខោ សិវកេ ។ បេ ។ ឧត្តបរិណាមដានិបិ
 ខោ សិវកេ ។ វិសមបរិហារដានិបិ ខោ សិវកេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

ការសោយអាម្មណ៍ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មានប្រមាត់ជាសមុជ្ជានកើត
ឡើងក៏មាន យ៉ាងណា ម្នាលសិវកៈ ដំណើរនេះ បុគ្គលសន្មតថាជាបស្ចឹម
ពិតនៃសត្វលោក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលសិវកៈ បណ្តាសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ឯណាជាអ្នកមានវេទៈយ៉ាង
នេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុរសបុគ្គលនេះវែម័នសោយនូវអាម្មណ៍
ឯណា នីមួយជាសុខក្តី ទុកក្តី មិនទុកមិនសុខក្តី អាម្មណ៍ទាំងអស់នោះ
សុទ្ធតែមានកម្មដែលខ្លួនធ្វើហើយក្នុងកាលមុនជាហេតុ ។ ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍វែម័នស្ទុះទៅរកហេតុដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯងផង
វែម័នស្ទុះទៅរកហេតុដែលខ្លួនសន្មតថាជាបស្ចឹមពិតក្នុងលោកផង ។
ព្រោះហេតុនោះ គឺថាគតពោលថាជាសេចក្តីខុសរបស់ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ។ ម្នាលសិវកៈ ការសោយអាម្មណ៍មានស្មេស្ម័
ជាសមុជ្ជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្នាលសិវកៈ ការសោយអាម្មណ៍មាន
ខ្យល់ជាសមុជ្ជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្នាលសិវកៈ ការសោយអាម្មណ៍មាន
ការប្រជុំចុះនៃពេតជាសមុជ្ជានក៏មាន ។ បេ ។ ម្នាលសិវកៈ ការ
សោយអាម្មណ៍កើតអំពីសេចក្តីប្រប្រលនៃដូរក៏មាន ។ ម្នាលសិវកៈ
ការសោយអាម្មណ៍កើតអំពីការថែរក្សាវិយាបថមិនស្មើគ្នាក៏មាន ។

អង្គសតបរិយាយវិញ្ញាណ

ឱបក្កមីកានិបំ ខោ សិវក ។ បេ ។ កម្មវិចារកានិបំ

ខោ សិវក ឥនេកក្កានិ វេទយិតានិ ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ សាមមំ

ខោ ឯតំ សិវក ឯវំ វេទិតតំ យថា កម្មវិចារកានិបំ

ឥនេកក្កានិ វេទយិតានិ ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ លោកស្សបំ

ខោ ឯតំ សិវក សច្ចសម្មតំ យថា កម្មវិចារកានិបំ

ឥនេកក្កានិ វេទយិតានិ ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ តត្ថ សិវក

យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ

យំ កំញាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទយតិ សុខំ

វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមស្មំ វា សព្វន្តំ បុព្វេកត.

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

ម្ចាស់សិវភៈ ការសោយការម្ហូបកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមក៏មាន ។ បេ ។

ម្ចាស់សិវភៈ ការសោយការម្ហូបពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើតអំពីផលនៃ

កម្មកើតឡើងក៏មាន ។ ការសោយការម្ហូបពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើត

មកអំពីផលនៃកម្មកើតឡើងក៏មាន យ៉ាងណា ម្ចាស់សិវភៈ ដំណើរនេះ

បុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង យ៉ាងនោះចុះ ។ ការសោយការម្ហូប

ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កើតមកអំពីផលនៃកម្មកើតឡើងក៏មាន យ៉ាងណា

ម្ចាស់សិវភៈ ដំណើរនេះ បុគ្គលសន្មតថាជាបស្ចិមនៃសត្វលោក

ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់សិវភៈ បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

សមណព្រាហ្មណ៍ឯណាជាអ្នកមានវេទនាដ៏យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា

បុរសបុគ្គលនេះរមែងសោយការម្ហូបឯណាមួយជាសុខក្តី ទុកក្តី មិន

ទុកមិនសុខក្តី ការសោយការម្ហូបទាំងអស់នោះសុទ្ធតែមានកម្មដែលខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស វស្សយគគវគ្គោ

ហេតុតិ ។ យញ្ច សាមី ឃ្លាត តញ្ច អតិជារន្តិ យំ
 លោកេ ភស្តុភស្តុតិ តញ្ច អតិជារន្តិ តស្មា តេសំ
 សមណាព្រាហ្មណានំ មិច្ឆាតិ វេទាមីតិ ។

[៧០] ឃំ វុត្តេ មោឡិយសិវគោ បរិញ្ញាជគោ
 ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តំ ភោ តោតម អភិក្កន្តំ
 ភោ តោតម ឧចាសកំ មំ កវំ តោតមោ ជាបតុ
 អជ្ជតក្កេ ចាណុបេតំ សាវណ្ឌ័ត្តន្តិ ។

[៧១] បិត្តំ សេម្ហញ្ច វគោ ច

សន្និទាតា ឧត្តនិ ច

វិសមំ ឡិបក្កិច្ចកញ្ច

កញ្ចវិចារេន អជ្ជមីតិ ។ បឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យយគគវគ្គ

បានធ្វើហើយក្នុងកាលមុនជាហេតុ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍តែងស្ទុះទៅ
រកហេតុដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯងផង តែងស្ទុះទៅរកហេតុ
ដែលខ្លួនសន្មតថាជារបស់ពិតក្នុងលោកផង ព្រោះហេតុនោះ គឺថាគត
ពោលថាជាសេចក្តីខុសរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដូច្នេះ ។

(៧០) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
មេឡើយសិវកបរិព្វាជកបានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ច្បាស់ពេកណាស់ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
ឧបាសក អ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយដ៏រិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះ
ជាដើមទៅ ។

(៧១) ការសោយភារម្មណ៍មានប្រមាត់ជាសមុជ្ជាន ១
ស្មើស្មើ ១ ខ្យល់ ១ ការប្រជុំចុះនៃពេល ១ រដូវប្រែប្រួល ១
រក្សាឥរិយាបថមិនស្មើគ្នា ១ កើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម ១ ជា
គំរប់ ៨ នឹងផលនៃកម្ម ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ

[៧២] អដ្ឋសតបរិយាយំ វោ ភិក្ខុវេ ធម្មបរិយាយំ
 ទេសីស្សាមិ តំ សុណាម ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ អដ្ឋ-
 សតបរិយាយោ ធម្មបរិយាយោ ។ ទ្វេបិ មយា ភិក្ខុវេ
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន តិស្សេបិ មយា វេទនា វុត្តា
 បរិយាយេន បញ្ចបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន
 ធម៌ មយា វេទនា វុត្តា បរិយាយេន អដ្ឋសាបិ មយា
 វេទនា វុត្តា បរិយាយេន ធីត្ថិសាបិ មយា វេទនា វុត្តា
 បរិយាយេន អដ្ឋសតិបិ មយា វេទនា វុត្តា បរិយា-
 យេន ។

[៧៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ទ្វេ វេទនា កាយិកា ច
 ចេតសិកា ច ។ ឥមា វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ទ្វេ វេទនា ។

[៧៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ តិស្សេ វេទនា សុខា
 វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឥមា
 វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ តិស្សេ វេទនា ។

រដ្ឋសភាបរិយាយវិធី

[៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតសំដែងនូវធម្មបរិយាយ ដែលមានបរិយាយ ១០៨ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ នូវធម្មបរិយាយនោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម្មបរិយាយមាន បរិយាយ ១០៨ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំង ២ ក្តី គឺថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣ ក្តី គឺថាគតសំដែង ហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៥ ក្តី គឺថាគតសំដែងហើយដោយ បរិយាយ វេទនាទាំង ៦ ក្តី គឺថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១៨ ក្តី គឺថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ៣៦ ក្តី គឺថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ វេទនាទាំង ១០៨ ក្តី គឺថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយ ។

[៧៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ២ តើដូចម្តេច គឺ កាយិកវេទនា ១ ចេតសិកវេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថា វេទនាមាន ២ ។

[៧៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ៣ តើដូចម្តេច គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អនុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង ឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ៣ ។

(៧៥) កតមា ច ភិក្ខុវេ បញ្ច វេទនា សុខំន្ទ្រិយំ
 ទុក្ខំន្ទ្រិយំ សោមនស្សំន្ទ្រិយំ នោមនស្សំន្ទ្រិយំ ឧ-
 បេក្ខំន្ទ្រិយំ ។ ឥមា វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ បញ្ច វេទនា ។

(៧៦) កតមា ច ភិក្ខុវេ ធន វេទនា ចក្ខុសម្ម-
 ស្សជ្ជា វេទនា ។ បេ ។ មនោសម្មស្សជ្ជា វេទនា ។
 ឥមា វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ ធន វេទនា ។

(៧៧) កតមា ច ភិក្ខុវេ អដ្ឋាវស វេទនា ធន សោ-
 មនស្សបរិចារ ធន នោមនស្សបរិចារ ធន ឧបេក្ខប-
 រិចារ ។ ឥមា វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ អដ្ឋាវស វេទនា ។

(៧៨) កតមា ច ភិក្ខុវេ ធនីស វេទនា
 ធន គេហសីតានិ សោមនស្សានិ ធន នេត្តម្មសីតានិ
 សោមនស្សានិ ធន គេហសីតានិ នោមនស្សានិ ធន
 នេត្តម្មសីតានិ នោមនស្សានិ ធន គេហសីតា ឧបេក្ខា
 ធន នេត្តម្មសីតា ឧបេក្ខា ។ ឥមា វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ ធនីស
 វេទនា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយនិកាយ

[៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ៥ តើដូចម្តេច គឺ
 សុខ្ខីន្ទ្រិយវេទនា ១ ទុក្ខន្ទ្រិយវេទនា ១ សោមនស្សន្ទ្រិយវេទនា ១
 ទោមនស្សន្ទ្រិយវេទនា ១ ឧបេក្ខន្ទ្រិយវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា វេទនាមាន ៥ ។

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ៦ តើដូចម្តេច គឺចក្ខុ-
 សម្ពុស្សជ្វាវេទនា ១ ។ បេ ។ មនោសម្ពុស្សជ្វាវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ៦ ។

[៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ១៨ តើដូចម្តេច គឺ
 សោមនស្សបរិចារវេទនា ៦ ទោមនស្សបរិចារវេទនា ៦ ឧបេក្ខបរិចារ-
 វេទនា ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ១៨ ។

[៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនាទាំង ៣៦ តើដូចម្តេច គឺ
 គេហសីតសោមនស្សវេទនា ៦ នេក្ខម្មសីតសោមនស្សវេទនា ៦ គេ-
 ហសីតទោមនស្សវេទនា ៦ នេក្ខម្មសីតទោមនស្សវេទនា ៦ គេហសីត-
 ឧបេក្ខាវេទនា ៦ នេក្ខម្មសីតឧបេក្ខាវេទនា ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា វេទនាមាន ៣៦ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ

[៧៩] កតមា ច ភិក្ខុវេ អដ្ឋសតំ វេទនា អតីតា
 ធន្តិស វេទនា អនាគតា ធន្តិស វេទនា បច្ចុប្បន្នា
 ធន្តិស វេទនា ។ ឥមា វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ អដ្ឋសតំ វេទនា ។
 អយំបិ ខោ ភិក្ខុវេ អដ្ឋសតបរិយាយោ ធម្មបរិយា-
 យោតិ ។ ធុតិយំ ។

[៨០] អថខោ អត្តាភរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា
 តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯតេមន្តិ និស្សន្នោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភគវន្តិ ឯតេនោច កតមា នុ ខោ កន្លេ វេទនា
 កតមោ វេទនាសមុទយោ កតមា វេទនាសមុទយ-
 តាមិនី បដិបទា កតមោ វេទនានិរោធនោ កតមា
 វេទនានិរោធតាមិនី បដិបទា កោ វេទនាយ អស្សនោ
 កោ អាទិនរោ កី និស្សរណន្តិ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុ-
 វេ^(១) វេទនា សុខា វេទនា ធុត្តា វេទនា អធុត្តម-
 សុខា វេទនា ។ ឥមា វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ វេទនា ។

អង្គសតយាយវិធ្គ

[៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ១០៨ តើដូចម្តេច គឺវេទនា
 ជាអតីត ៣៦ វេទនាជាអនាគត ៣៦ វេទនាជាបច្ចុប្បន្ន ៣៦ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនាមាន ១០៨ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះឯងជាធម្មបរិយាយ មានបរិយាយ ១០៨ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[៨០] គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាដូចម្តេច ហេតុជា
 ទីកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវហេតុជាទីកើត
 ឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុ
 ឲ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃវេទនាដូចម្តេច ភានិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច
 ទោសនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលាស់ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ វេទនាទាំងនេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
 អនុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាវេទនា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

ដស្សនសមុទយា វេទនាសមុទយោ វណ្ណា វេទនាសមុ-
 ទយតាមិនី បដិបទា ដស្សនិរោធា វេទនានិរោធា
 អយមេវ អរយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វេទនានិរោធតាមិនី
 បដិបទា ។ សេយ្យមីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាស-
 មាធិ ។ យំ វេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ សុខំ សោមនស្សំ
 អយំ វេទនាយ អស្សាទោ ។ យា វេទនា អនិច្ចា ទុក្ខា
 វិបរីណាមនម្មា អយំ វេទនាយ អាទីនវេ ។ យោ
 វេទនាយ ឆន្ទរាគរិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ វេទ-
 នាយ និស្សរណន្តំ ។ វតីយំ ។

[៨០] បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្ពោធា អនភិសម្ពុទ្ធស្ស
 តោដិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កតមា ទុ-
 ទោ វេទនា កតមោ វេទនាសមុទយោ កតមា
 វេទនាសមុទយតាមិនី បដិបទា កតមោ វេទនានិ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយកនវគ្គ

ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនា ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ តណ្ហាជាបដិ-
 បទជាហេតុឲ្យផលនូវការកើតឡើងនៃវេទនា ការរលត់ទៅនៃវេទនា
 ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ អដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរនេះឯង ជាបដិបទជាហេតុ
 ឲ្យផលនូវការរលត់ទៅនៃវេទនា ។ អដ្ឋង្គិកមគ្គតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មា-
 ទំដ្ឋី ១ ។ វេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ សេចក្តីសុខរណមនស្សកើតឡើង
 ព្រោះពស្រីយនូវវេទនាឯណា នេះជាភានិសង្សនៃវេទនា ។ វេទនា
 ឯណាមិនខ្សែង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នេះជាទោស
 នៃវេទនា ។ ការបន្ទោបង្ខំនូវវិន្ទុកត ការលះបង្ខំនូវវិន្ទុកតក្នុងវេទនា
 ឯណា នេះជាការរលាស់ចេញនូវវេទនា ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

[៨១] ឆ្ងាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីដើមដែលតថាគតនៅជា
 ពោធិសត្វមិនទាន់បានត្រាស់សម្ពោធិញ្ញាណនៅឡើយ មានសេចក្តី
 ត្រិះរិះដូច្នេះថា វេទនាដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច
 បដិបទជាហេតុឲ្យផលនូវការកើតឡើងនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលត់ទៅ

អង្គសតបរិយាយវគ្គោ

រោគោ កតតមា វេទនាជំរោគតាមីនី បដិបទា កោ
 វេទនាយ អស្សនោ កោ អាជីនវេ កំ និស្សរណន្តំ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ តំស្ស ឥមា វេទនា
 សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។
 ឥមា វុច្ចន្តិ វេទនា ។ ធម្មសមុទយោ វេទនាសមុទយោ
 តណ្ហា វេទនាសមុទយតាមីនី បដិបទា ។ បេ ។ យោ
 វេទនាយ ធន្តរាគវីនយោ ធន្តរាគប្បហានំ ឥនំ វេទនា-
 យ និស្សរណន្តំ ។ ចតុត្ថំ ។

[៨២] ឥមា វេទនាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អន-
 ទុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ
 បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណាគោ ឧទទាទិ ។
 អយំ វេទនាសមុទយោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនទុស្ស-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ
 បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណាគោ ឧទទាទិ ។
 អយំ វេទនាសមុទយតាមីនី បដិបទាតិ មេ ភិក្ខុ-
 វេ បុព្វេ អនទុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ

អក្ខរកថាបិយាយវន្ត

នៃវេទនាដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃវេទនាដូច
 ម្តេច អាទិសង្សនៃវេទនាដូចម្តេច ពោសនៃវេទនាដូចម្តេច ការរលាស់
 ចេញនូវវេទនាដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះមាន
 សេចក្តី(ត្រិះរិះដូច្នេះទៀតថា វេទនាទាំងឡាយនេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខ.
 វេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ នេះហៅថាវេទនា ។
 ការកើតឡើងនៃវេទនា ព្រោះការកើតឡើងនៃផស្សៈ តណ្ហាជាបដិបទ
 ជាហេតុឲ្យដល់នូវការកើតឡើងនៃវេទនា ។ បេ ។ ការបន្ទោបង់នូវឆន្ទរាគ
 ការលះបង់នូវឆន្ទរាគក្នុងវេទនាឯណា នេះជាការរលាស់ចេញនូវវេទនា ។
 ចប់សូត្រទី ៤ ។

(៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង
 បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះជាវេទនា
 ដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង
 បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគតក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះជាហេតុ
 កើតឡើងនៃវេទនាដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

។ បេ ។ អាណាគោ ឧទទាទិ ។ អយំ វេទនាទិវេ-
 នោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ឆម្មេសុ ចត្តិ
 ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណាគោ ឧទទាទិ ។ អយំ វេទនា-
 ទិវេនតាមិទំ បដិបទាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្ស-
 តេសុ ឆម្មេសុ ចត្តិ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណាគោ
 ឧទទាទិ ។ អយំ វេទនាយ អស្សនោតិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អននុស្សតេសុ ឆម្មេសុ ។ បេ ។ អយំ វេទនាយ
 អាទីនោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ឆម្មេសុ
 ។ បេ ។ ឥទំ វេទនាយ និស្សរណាន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ឆម្មេសុ ចត្តិ ឧទទាទិ ញាណំ
 ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណាគោ
 ឧទទាទិតិ ។ បញ្ចមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយានគម្ពីរ

។ បេ ។ ពន្លឺកើតឡើងហើយវេលាថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
 តថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះជាបដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវ
 ការកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើត
 ឡើង ។ បេ ។ ពន្លឺកើតឡើងហើយវេលាថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះឯងជាការរលត់ទៅនៃ
 វេទនាដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើង ។ បេ ។
 ពន្លឺកើតឡើងហើយវេលាថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់
 បានឮពីកាលមុនថា នេះជាបដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់ទៅនៃ
 វេទនាដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
 តថាគតមិនធ្លាប់បានឮពីកាលមុនថា នេះជាតានិសង្សនៃវេទនា ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពី
 កាលមុនថា នេះជាទោសនៃវេទនា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ក
 កើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើត
 ឡើងហើយវេលាថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮពី
 កាលមុនថា នេះជាការរលត់ចេញនូវវេទនា ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

អង្គសកបរិយាយវិញ្ញា

[៨៣] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន កតវា
 តេនុបសង្កម្ពីសុ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋា ខោ តេ ភិក្ខុ
 កតវន្តំ ឯតទរោច្ចំ កតមា នុ ខោ កន្លេ វេទនា ក-
 តមា វេទនាសមុទយោ កតមា វេទនាសមុទយតាមិជ្ជំ
 បដិបទា ។ បេ ។ កោ វេទនាយ អស្សុនោ កោ
 អាទិនរោ កី និស្សរណន្តំ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ
 វេទនា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ ឥមា វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ វេទនា ។ ជស្សសមុទយោ
 វេទនាសមុទយោ តណ្ហា វេទនាសមុទយតាមិជ្ជំ បដិ-
 បទា ជស្សនិរោទា ។ បេ ។ យោ វេទនាយ ធញ្ញភកវិន-
 យោ ធញ្ញភកច្បហានំ ឥទំ វេទនាយ និស្សរណន្តំ ។
 ធញ្ញំ ។

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

(៨៣) ត្រាពោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាប
បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាតើ
ដូចម្តេច ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាតើដូចម្តេច បដិបទជាហេតុឲ្យ
ដល់នូវការកើតឡើងនៃវេទនាតើដូចម្តេច ។ បេ ។ អាទិសង្ឃនៃវេទនា
តើដូចម្តេច ទោសនៃវេទនាតើដូចម្តេច ការរលាស់ចេញនូវវេទនាតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំងឡាយនេះមាន ៣ យ៉ាងគឺ
សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថាវេទនា ។ ការកើតឡើងនៃវេទនា ព្រោះ
កើតឡើងនៃផស្សៈ គណ្ណជាបដិបទជាហេតុឲ្យដល់នូវការកើតឡើងនៃ
វេទនា ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ ។ បេ ។ ការបន្លាបន្លំនូវឆន្ទរាគ ការ
លះបង់នូវឆន្ទរាគក្នុងវេទនាឯណា នេះជាសេចក្តីរលាស់ចេញនូវវេទនា ។
ចប់សូត្រទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគរវគ្គោ

(៨៤) តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា
 វា ឥមាសំ តិស្សន្នំ វេទនានំ សមុទយេត្វ អត្តផ្កមេត្វ
 អស្សាទេត្វ អាទីនេវេត្វ និស្សរណេត្វ យថាភ្នតំ នប្បដា-
 នន្តិ ។ ន ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា
 ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បន តេ អាយស្មន្តោ សា-
 មញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អ-
 ភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្បន្នំ វិហារន្តិ ។ យេ ច ខោ
 កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមាសំ
 តិស្សន្នំ វេទនានំ សមុទយេត្វ អត្តផ្កមេត្វ អស្សាទេត្វ
 អាទីនេវេត្វ និស្សរណេត្វ យថាភ្នតំ បដានន្តិ ។
 តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំងឡាយនេះមាន ពយ៉ាង ។ វេទនា ពយ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង នូវការរលត់ផង នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញផង នូវវេទនាទាំង ពនេះ តាមពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ មួយវិញទៀត លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះមិនទាន់បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមដោយខ្លួនឯង នូវសាមញ្ញគុណក្តី នូវព្រហ្មញ្ញគុណក្តី ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ បានដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង នូវការរលត់ផង នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញផង នូវវេទនាទាំង ពនេះ តាមពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

អដ្ឋិសតបរិយាយវគ្គោ

សមណោសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច
 ព្រាហ្មណសម្មតា ។ តេ ច បធាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថកា
 ព្រាហ្មញ្ញត្ថកា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតំ ។ សត្តមំ ។

[៨៥] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ យេ ហំ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមាសំ តិស្សន្នំ វេទនានំ សមុទយក្ខ
 អត្ថន្តមក្ខ អស្សាទក្ខ អាទីនវក្ខ និស្សរណក្ខ យ-
 ថាភ្នតំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ បធានន្តិ ។ បេ ។ សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតំ ។ អដ្ឋមំ ។

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

ទើបសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុង
 ពួកព្រាហ្មណ៍ផង ។ មួយវិញទៀត លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះបាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង នូវសាមញ្ញ-
 គុណក្តី នូវព្រហ្មញ្ញគុណក្តី ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៧ ។

(៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។
 វេទនា ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខម-
 សុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នឹមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង នូវការរលត់ទៅផង
 នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញផង នូវវេទនា
 ទាំង ៣ នេះ តាមពិត ។ បេ ។ វេទនាដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

[៨៦] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វេទនំ នប្បជានន្តំ វេទនាសមុទយំ នប្បជានន្តំ វេទនាជិរោជំ នប្បជានន្តំ វេទនាជិរោជតាមិជ្ជបដិបទំ នប្បជានន្តំ ។ បេ ។ បជានន្តំ ។ បេ ។ សយំ អភិក្ខា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហរន្តិតំ ។ ឈមំ ។

[៨៧] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ តតហ តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនាតិ ។ ទសមំ ។

[៨៨] អត្ថិ ភិក្ខុវេ សាមិសា បីតិ អត្ថិ ជិរាមិសា បីតិ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ជិរាមិសា ជិរាមិសតរា បីតិ អត្ថិ សាមិសំ សុខំ អត្ថិ ជិរាមិសំ សុខំ អត្ថិ ជិរាមិសា ជិរាមិសតរំ សុខំ អត្ថិ សាមិសា ឧបេក្ខា អត្ថិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយកវគ្គ

(៨៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
និមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃ
វេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃវេទនា មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទជា
ហេតុឲ្យដល់នូវការរលត់នៃវេទនា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាជឿតម្តងដោយខ្លួនឯង សម្រេចសម្រាន្ត
នៅ ។ ចប់សូត្រទី៩ ។

(៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ យ៉ាង ។ វេទនា
៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ភីសុខវេទនា ខុក្ខវេទនា អនុក្ខមសុខ-
វេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។
ចប់សូត្រទី១០ ។

(៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន
បីតិមិនប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិប្រាស
ចាក អាមិសដ៏លើសជាងបីតិដែលមិនប្រកបដោយ អាមិសទៅទៀតក៏មាន
សេចក្តីសុខប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន សេចក្តីសុខមិនប្រកបដោយ
អាមិសក៏មាន សេចក្តីសុខប្រាសចាក អាមិសដ៏លើសជាងសេចក្តីសុខ
ដែលមិនប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន ទេវតាប្រកបដោយ អាមិសក៏មាន

អង្គសតបរិយាយវិញ្ញា

និរាមិសា ឧបេត្តា អត្ថំ និរាមិសា និរាមិសតរា ឧ-

បេត្តា អត្ថំ សាមិសោ វិមោត្តោ អត្ថំ និរាមិសោ

វិមោត្តោ អត្ថំ និរាមិសា និរាមិសតរា វិមោត្តោ ។

[៨៩] កតមា ច ភិក្ខុវេ សាមិសា បីតិ ។

បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។

ឧត្តរិញ្ញាយ្យ រូទា សង្ខា កត្តា មនាទា បិយ្យទា

កាម្មបសញ្ញតា រជនីយា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាយ្យ ដោ-

ដ្ឋញ្ចា សង្ខា កត្តា មនាទា បិយ្យទា កាម្មបសញ្ញតា

រជនីយា ។ សមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមគុណា ។

យា ខោ ភិក្ខុវេ សមេ បញ្ច កាមគុណា បដិច្ច

ឧប្បជ្ឈតិ បីតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សាមិសា បីតិ ។

អង្គសតបរិយាយវគ្គ

ឧបេក្ខាមិនប្រកបដោយអាមិសក៏មាន ឧបេក្ខាប្រាសចាកអាមិសដ៏លើស
 ជាងឧបេក្ខាដែលមិនប្រកបដោយអាមិសក៏មាន វិមោក្ខប្រកបដោយ
 អាមិសក៏មាន វិមោក្ខមិនប្រកបដោយអាមិសក៏មាន វិមោក្ខប្រាសចាក
 អាមិសដ៏លើសជាងវិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយអាមិសក៏មាន ។

(៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបីតិប្រកបដោយអាមិសតើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺកាមគុណទាំង៥នេះឯង ។ កាមគុណ
 ទាំង៥យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយ
 ចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកប
 ដោយកាម គួរដល់តម្រេក ។ បេ ។ ដោយដូច្នេះទាំងឡាយដែលគប្បីដឹង
 ច្បាស់ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទី
 ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រេក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាមគុណមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិឯណាដែល
 កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យកាមគុណទាំង៥នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា បីតិប្រកបដោយអាមិស ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សង្កាយគគវគ្គោ

[៧០] កតមា ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា បីតិ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ តាមេហិ វិវិច្ឆ អត្តុសលេហិ
 ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វិតក្កវិចារានំ វ្របសមា អជ្ឈតំ
 សម្មសាទនំ ចេតសោ ឯតោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ
 សមាធិជំ បីតិសុខំ ធុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា បីតិ ។

[៧១] កតមា ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិស.

តរា បីតិ ។ យរា ខោ ភិក្ខុវេ ជីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ
 រាតា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ នោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ
 បច្ចវេក្ខតោ មោហា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ ឧប្បជ្ឈតិ
 បីតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតរា បីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កេតនវគ្គ

[៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបីតិមិនប្រកបដោយអាមិសតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាម ទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កន៍នីវិចារ មានបីតិមិនសុខដែលកើតអំពីវិវេកសម្រេច- សម្រាន្តនៅ លុះរម្ងាប់បង់នូវវិតក្កន៍នីវិចារអស់ហើយ បានចូលកាន់ ទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តានចិត្ត ប្រកបដោយសេចក្តី ជ្រះថ្លាគឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តស្ងប់រំ មិនមានវិតក្កន៍នីវិចារ មាន តែបីតិមិនសុខដែលកើតអំពីសមាធិគឺបឋមជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បីតិមិនប្រកបដោយអាមិស ។

[៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបីតិប្រាសចាកអាមិសដ៏លើស ជាងបីតិដែលមិនប្រកបដោយអាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិឯណាដែលកើតឡើងដល់ទីណាសវភិក្ខុ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវ ចិត្តដែលផុតស្រឡះចាករាគៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែល ផុតស្រឡះចាកទោសៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុត ស្រឡះចាកមោហៈហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បីតិប្រាស ចាកអាមិសដ៏លើសជាងបីតិដែលមិនប្រកបដោយអាមិស ។

អង្គសតបរិយាយវិញ្ញា

[៧២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សាមិសំ សុខំ ។ បញ្ចមេ
 ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចត្តវិញ្ញេយ្យ
 រូទា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយ្យទា កាម្មបសញ្ញិតា
 រជជីយា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យ ដោដ្ឋញ្ច ឥដ្ឋា កត្តា
 មនាទា បិយ្យទា កាម្មបសញ្ញិតា រជជីយា ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមគុណា ។ យំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេ
 បញ្ច កាមគុណេ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ សុខំ សោមនស្សំ
 ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សាមិសំ សុខំ ។

[៧៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ និរាមិសំ សុខំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ វិវិច្ឆ អត្តុស-
 លេហំ ឆន្ទេហំ សវិតក្កំ សវិហរំ វិវេកជំ បីតិសុខំ
 បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរតិ ។ បេ ។ បីតិយា ច
 វិរាតា ឧបេក្ខតោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្មជាតោ

អង្គសតបរិយាយវិគ្គ

(៩២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីសុខប្រកបដោយអាមិស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺកាមគុណទាំង៥នេះឯង ។ កាមគុណទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រិក ។ បេ ។ ដោយដូច្នេះទាំងឡាយដែលគប្បី ដឹងច្បាស់ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទី ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រិក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សោមនស្សឯណាដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យកាមគុណទាំង ៥ នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខប្រកបដោយអាមិស ។

(៩៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីសុខមិនប្រកបដោយ អាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ស្ងាត់ ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលកាន់ បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារ មានវត្ថុចិត្តនឹងសុខ ដែលកើតអំពីវិវេក សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ព្រោះប្រាសចាក បីតិផង ប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួនផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ

ឧបេក្ខតោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយជ្ឈានំ ឧប-

សម្មជ្ឈ វិហារតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសំ សុខំ ។

[៧៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតំ

សុខំ ។ យំ ខោ ភិក្ខុវេ វិណាសវស្ស ភិក្ខុនោ រតា

ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ នោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ

មោហា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ ឧប្បជ្ឈតិ សុខំ សោ-

មនស្សំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតំ សុខំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សោយសេចក្តីសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវគតិយជ្ជាននោះថា បុគ្គលនេះប្រកបដោយទេវតា មានស្មារតី មានគុណធម៌ជាគ្រឿងនៅសប្បាយ ព្រោះគតិយជ្ជានឯណា បានចូលកាន់គតិយជ្ជាននោះ សម្រេចសម្មាសម្ពុទ្ធនៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខមិនប្រកបដោយអាមិស ។

[៧៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខប្រាសចាកអាមិសដ៏លើសជាងសុខដែលមិនប្រកបដោយអាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខសោមនស្សឯណាដែលកើតឡើងដល់ខ្លួន សាវ័កភិក្ខុ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាករាគៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកទោសៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកមោហៈហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សេចក្តីសុខប្រាសចាកអាមិសដ៏លើសជាងសេចក្តីសុខដែលមិនប្រកបដោយអាមិស ។

អង្គសតបរិយាយវិញ្ញា

[៩៥] កតមា ច ភិក្ខុវេ សាមិសា ឧបេក្ខា ។
 បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាយ្យ រូបា ឥដ្ឋា កត្តា មនាថា វិយរូបា កាម្មប-
 សញ្ញតា រជនីយា ។ មេ ។ កាយវិញ្ញាយ្យ ដោដ្ឋត្វា
 ឥដ្ឋា កត្តា មនាថា វិយរូបា កាម្មបសញ្ញតា រជ-
 នីយា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមគុណា ។ យា
 ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេ បញ្ច កាមគុណា បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ
 ឧបេក្ខា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សាមិសា ឧបេក្ខា ។

[៩៦] កតមា ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា ឧបេក្ខា ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហាជា ទុក្ខស្ស ច
 បហាជា បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សនំ អត្តន្តមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថជ្ឈនំ ឧប-
 សម្បជ្ឈ វិហរតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា
 ឧបេក្ខា ។

វេទ្ឋសតបរិយាយវគ្គ

(៩៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេបេក្ខាប្រកបដោយអាមិសតើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺតាមគុណទាំង ៥ នេះឯង ។
 តាមគុណ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ
 ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 តាម គួរដល់តម្រិក ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់
 ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយតាម គួរដល់តម្រិក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តាមគុណ
 មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេបេក្ខាឯណាដែលកើត
 ឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវតាមគុណទាំង ៥ នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា ទេបេក្ខាប្រកបដោយអាមិស ។

(៩៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេបេក្ខាមិនប្រកបដោយអាមិស
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់
 នូវសេចក្តីស្មោះផង ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង ព្រោះរលត់ទៅនៃ
 សោមនស្សនឹងទោមនស្សក្នុងកាលមុនផង បានចូលកាន់ចិត្តត្រជាក់ ជា
 ធម្មជាតិមិនទុក្ខមិនស្មោះ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយទេបេក្ខា សម្រេច
 សម្មាសម្ពុទ្ធនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទេបេក្ខាមិនប្រកប
 ដោយអាមិស ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

[៧៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ និរាមិសោ និរាមិសតរា

ឧបេក្ខា ។ យា ខោ ភិក្ខុវេ ជីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ

រាគា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ នោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ

បច្ចវេក្ខតោ មោហា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេក្ខតោ ឧប្បជ្ជតិ

ឧបេក្ខា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសោ និរាមិសតរា

ឧបេក្ខា ។

[៧៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ សាមិសោ វិមោក្ខោ ។

រូបប្បដិសំយុត្តោ វិមោក្ខោ សាមិសោ អរូបប្បដិសំ-

យុត្តោ វិមោក្ខោ និរាមិសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគវគ្គ

(៩៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេបេត្តាប្រាសចាកអាមិសដ៏លើស
 ជាងទេបេត្តាដែលមិនប្រកបដោយអាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ទេបេត្តាឯណាដែលកើតឡើងដល់ខីណាសវភិក្ខុ ជាអ្នកពិ-
 ចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកព្រះហើយ ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកខោសៈហើយ ជាអ្នកពិចារណាឃើញ
 នូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកមោហៈហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា ទេបេត្តាប្រាសចាកអាមិសដ៏លើសជាងទេបេត្តាដែលមិនប្រកប
 ដោយអាមិស ។

(៩៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមោក្ខប្រកបដោយអាមិសតើ
 ដូចម្តេច ។ វិមោក្ខប្រកបដោយរូប ឈ្មោះថាវិមោក្ខប្រកបដោយអាមិស
 វិមោក្ខប្រកបដោយអរូប ឈ្មោះថាវិមោក្ខមិនប្រកបដោយអាមិស ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ

(៧៧) តតមោ ច ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតរោ
 វិមោក្ខោ ។ យោ ខោ ភិក្ខុវេ វិណាសវស្ស ភិក្ខុនោ
 រាគា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេត្តតោ នោសា ចិត្តំ វិមុត្តំ
 បច្ចវេត្តតោ មោហា ចិត្តំ វិមុត្តំ បច្ចវេត្តតោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិមោក្ខោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ និរាមិសា និរាមិសតរោ
 វិមោក្ខោតិ ។ ឯកាទសមំ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ តតិយោ ។

ពិស្សទានំ

សំវេកអដ្ឋសតំ ភិក្ខុ
 បុព្វេ ញាណញ្ច ភិក្ខុនា
 សមណាប្រាហ្មណា តីណា
 សុទ្ធិកំ ច និរាមិសន្តិ ។

វេទនាសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គ

[៩៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមោក្ខប្រាសចាកអាមិសដ៏លើសជាង
 វិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយអាមិសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 វិមោក្ខឯណាដែលកើតឡើងដល់ខ័ណ្ឌសវកិក្ខុ ជាអ្នកពិចារណាឃើញ
 នូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាកភគៈ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុត
 ស្រឡះចាកទោសៈ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តដែលផុតស្រឡះចាក
 មោហៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមោក្ខប្រាសចាកអាមិស
 ដ៏លើសជាងវិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយអាមិស ។ ចប់សូត្រទី ១១ ។

ចប់ អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃអដ្ឋសតបរិយាយវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីសិវតិបរិញ្ញាដក ១ អំពីព្រះអង្គទ្រង់សំដែងធម្ម-
 បរិយាយមានមួយរយប្រាំបី ១ អំពីភិក្ខុមួយរូបទូលសួរព្រះ
 អង្គ ១ អំពីកាលមុនដែលព្រះអង្គត្រាស់ដឹង ១ អំពីញាណ
 កើតឡើងដល់ព្រះអង្គ ១ អំពីសម្ពហុលភិក្ខុ ១ អំពីសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍មាន ៣ លើក អំពីវេទនាសុទ្ធ ១ អំពីបីតិប្រកប
 ដោយអាមិសនឹងប្រាសចាកអាមិស ១ ។

ចប់ វេទនាសំយុត្ត ។

ហត្ថកាមសំយ័ត្ត

បេយ្យាលវគ្គោ

[១០០] បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ អង្កេហំ សមម្ពាគតោ
មាតុត្តាមោ ឯកន្តមមនាថោ ហោតិ បុរិសស្ស ។ កត-
តមេហំ បញ្ចហំ ។ ន ច រូបវំ ហោតិ ន ច ភោគវំ
ហោតិ ន ច សីលវំ ហោតិ អលសោ ច ហោតិ
បជញ្ញស្ស ន លភតិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហំ អង្កេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ ឯកន្តមមនាថោ
ហោតិ បុរិសស្ស ។

[១០១] បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ អង្កេហំ សមម្ពាគតោ
មាតុត្តាមោ ឯកន្តមមនាថោ ហោតិ បុរិសស្ស ។ កត-
តមេហំ បញ្ចហំ ។ រូបវំ ច ហោតិ ភោគវំ ច
ហោតិ សីលវំ ច ហោតិ ឧត្តោ ច ហោតិ អនលសោ
បជញ្ញស្ស លភតិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហំ
អង្កេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ ឯកន្តមមនាថោ ហោតិ
បុរិសស្សតិ ។ បឋមំ ។

មាត្រាមស័យ្យតិ

បេយ្យាលវគ្គ

[១០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ៥ មិនជាទីពេញចិត្តរបស់បុរសដោយពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមាតុត្រាម មិនបានរូប ១ មិនមានភោគៈ ១ មិនមានសីលាចារ ១ ជាអ្នកខ្ចីលច្រអូស ១ មិនមានកូនជាទីញ៉ាំងវង្សត្រកូលនៃបុរសនោះឲ្យដកល់នៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនជាទីពេញចិត្តរបស់បុរសដោយពិត ។

[១០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ៥ ជាទីពេញចិត្តរបស់បុរសដោយពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមាតុត្រាមបានរូប ១ មានភោគៈ ១ ជាអ្នកមានសីលាចារ ១ ជាអ្នករាំងវៃមិនខ្ចីលច្រអូស ១ មានកូនជាទីញ៉ាំងវង្សត្រកូលរបស់បុរសនោះឲ្យដកល់នៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ជាទីពេញចិត្តរបស់បុរសដោយពិត ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

បេយ្យលវព្ពោ

[១០២] បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ អង្កេហំ សមន្នាគតោ
 បុរិសោ ឯកន្តអមនាទោ ហោតិ មាតុត្តាមស្ស ។
 កតមេហំ បញ្ចហំ ។ ន ច រូបវំ ហោតិ ន ច ភោគ-
 វំ ហោតិ ន ច សីលវំ ហោតិ អលសោ ច ហោតិ
 បដញ្ចស្ស ន លភតិ ។ ឥមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហំ
 អង្កេហំ សមន្នាគតោ បុរិសោ ឯកន្តអមនាទោ ហោតិ
 មាតុត្តាមស្ស ។

[១០៣] បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ អង្កេហំ សមន្នាគតោ
 បុរិសោ ឯកន្តមនាហោ ហោតិ មាតុត្តាមស្ស ។ កត-
 មេហំ បញ្ចហំ ។ រូបវំ ច ហោតិ ភោគវំ ច ហោតិ
 សីលវំ ច ហោតិ ធខេត្តា ច ហោតិ អនលសោ
 បដញ្ចស្ស លភតិ ។ ឥមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហំ
 អង្កេហំ សមន្នាគតោ បុរិសោ ឯកន្តមនាហោ ហោតិ
 មាតុត្តាមស្សានិ ។ ធុតិយំ ។

បេយ្យាលវត្ត

(១០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៥ មិនជាទី
 ពេញចិត្តរបស់មាតុត្រាមដោយពិត ។ អង្គ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុរសមិន
 បានរូប ១ មិនមានភោគៈ ១ មិនមានសីលាចារ ១ ខ្លួនប្រក្កស ១
 មិនមានកូនជាទីញ៉ាំងផ្សិតក្បាលនៃបុរសនោះឲ្យដកល់នៅ ១ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង មិនជាទីពេញចិត្តរបស់
 មាតុត្រាមដោយពិត ។

(១០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៥ ជាទី
 ពេញចិត្តរបស់មាតុត្រាមដោយពិត ។ អង្គ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុរសបាន
 រូប ១ មានភោគៈ ១ មានសីលាចារ ១ ជាអ្នករាំងវៃមិនខ្លួនប្រក្កស ១
 មានកូនជាទីញ៉ាំងផ្សិតក្បាលនៃបុរសនោះឲ្យដកល់នៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង ជាទីពេញចិត្តរបស់មាតុ-
 ត្រាមដោយពិត ។ ចប់សូត្រទី២ ។

[១០៤] បញ្ចមាជំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស អាវេណិ-
 កាជំ ធុត្តាជំ យាជំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញាត្រេ បុរិសេហិ ។ កតមាជំ បញ្ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តា-
 មោ ធិហារោ សមាធា បតិក្កលំ កច្ឆតិ ញាតកេហិ
 វិនា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស បឋមំ អាវេ-
 ណិកំ ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញាត្រេ បុរិសេហិ ។

[១០៥] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ ធុត្តជំ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ធុតិយំ អាវេណិកំ
 ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញាត្រេ បុរិសេហិ ។

[១០៦] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ កត្តជំ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស កតិយំ អាវេណិ-
 កំ ធុត្តំ យំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញាត្រេ បុរិសេហិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

[១០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខដោយឡែករបស់មាតុ-

ត្រាមនេះមាន ៥ យ៉ាង ដែលមាតុត្រាមតែងទទួលរងផ្សេងអំពីបុរស ។

ទុក្ខ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមក្នុងលោកនេះ

នៅក្នុងទៅកាន់ត្រកូលថ្មី ប្រាសចាកញាតិទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ នេះហៅថាទុក្ខដោយឡែកទី ១ របស់មាតុត្រាម ដែល

មាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំងឡាយ ។

[១០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មាតុត្រាមមានផ្លូវ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយឡែកទី ២ របស់មាតុ-

ត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំងឡាយ ។

[១០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មាតុត្រាមមានគ័តិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុក្ខដោយឡែកទី ៣ របស់មាតុ-

ត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំងឡាយ ។

ឃ្លាបញ្ចក្រ

[១០៧] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ វិដាយតំ ។

ឥទំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ចតុតំ អាវេណីកំ ទុក្ខំ
យំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ អញ្ញត្រៃ បុរិសេហិ ។

[១០៨] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ បុរិសស្ស
ចារិចរិយំ ឧបេតិ ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស
បញ្ចមំ អាវេណីកំ ទុក្ខំ យំ មាតុត្តាមោ បច្ឆនុកោតិ
អញ្ញត្រៃ បុរិសេហិ ។ ឥហានិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មា-
តុត្តាមស្ស អាវេណីកានិ ទុក្ខានិ យានិ មាតុត្តាមោ
បច្ឆនុកោតិ អញ្ញត្រៃ បុរិសេហិតិ ។ តតិយំ ។

[១០៩] តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្មាគតោ មា-
តុត្តាមោ យេកុយ្យេន កាយស្ស កេតា បរំ មរណា
អចាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិដាយតំ វិដាយំ ឧបបជ្ជតិ ។ កតមេហិ
តីហិ ។ ឥច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ បុព្វណ្ណសមយំ មច្ឆេ-

បេយ្យាលវគ្គ

(១០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មាតុត្រាមសម្រាល
កូន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសេចក្តីទុកដោយឡែកទី ៤
របស់មាតុត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំងឡាយ ។

(១០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត មាតុត្រាមចូលទៅ
បម្រើបុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថាសេចក្តីទុកដោយ
ឡែកទី ៥ របស់មាតុត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរសទាំង-
ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថាសេចក្តីទុកដោយ
ឡែក ៥ យ៉ាងរបស់មាតុត្រាម ដែលមាតុត្រាមទទួលរងផ្សេងអំពីបុរស
ទាំងឡាយ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

(១០៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៣
យ៉ាង លុះបែកប្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ច្រើនតែទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន
ប្រភ អសុរកាយ នរក ។ ធម៌ ៣ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គឺមាតុត្រាមក្នុងលោកនេះ មានចិត្តត្រឡប់មកវិញសេចក្តីកំណាញ់គ្រប

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខយុត្តនិកាយ

មលបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ មជ្ឈន្តិ-
 កសមយំ ឥស្សាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈា-
 វសតិ សាយល្ហាសមយំ កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា
 អតារំ អជ្ឈាវសតិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ តីហំ ធម្មេហំ
 សមញ្ញាគតោ មាតុត្តាមោ យេកុយ្យេន កាយស្ស ភេ-
 ទា បរំ មរណា អថាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ ជិវយំ ឧ-
 បបជ្ឈតីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[១១០] អថខោ កាយស្ស អនុវត្តោ យេន ភកា
 តេនុបសង្កមំ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ ជិសិដ្ឋោ ខោ អា-
 យស្ស អនុវត្តោ ភកវន្តំ ឯតនោច ឥតាហំ ភន្តេ
 មាតុត្តាមំ បស្សមំ ជិព្វេន ចត្តាវា វិសុទ្ធន អតិក្កន្ធ-
 មាទុសកេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អថាយំ
 ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ ជិវយំ ឧបបជ្ឈន្តំ ។ កតីហំ នុ ខោ
 ភន្តេ ធម្មេហំ សមញ្ញាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា អថាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ ជិវយំ
 ឧបបជ្ឈតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ឌ

សង្កត់ក្នុងបុព្វល្អាសម័យគ្រប់គ្រងផ្ទះ ១ មានចិត្តត្រូវសេចក្តីប្រណែនគ្រប
 សង្កត់ក្នុងមជ្ឈនិកសម័យ^(១)គ្រប់គ្រងផ្ទះ ១ មានចិត្តត្រូវតាមរាគគ្របសង្កត់
 ក្នុងសាយល្អាសម័យគ្រប់គ្រងផ្ទះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយធម៌ព្យាយាមនេះឯង លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 ច្រើនតែទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

(១១០) ត្រាវនោះ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គបានឃើញដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធកន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា
 នូវមាតុត្រាមក្នុងលោកនេះ កាលបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើត
 ក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅ
 កើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។

១ អន្តិកថា ថា មាតុត្រាមតែដល់វេលាថ្ងៃត្រង់ហើយ ច្រើនមានសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់
 ហើយរករឿងឈ្លោះទាស់ទែងនឹងគេ បើរករឿងឈ្លោះក្នុងផ្ទះខ្លួនមិនបានទេ ក៏ដើរទៅរករឿង
 ឈ្លោះនឹងអ្នកផ្ទះដទៃទៀត ពុំដោះស្រាយគយគន់រកហេតុដែលប្តីឈឺឬអង្គុយមិនត្រូវទំនង (នាំឲ្យ
 កើតចិត្តប្រព័ណ្ឌ) ។

បេយ្យាលវគ្គោ

[១០១] បញ្ចហិ ខោ អនុវទ្ធ ធម្មេហិ សមម្ព្មា-
 គតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អចាយំ ទុក្ខតី វិជិតាតំ ជិវយំ ឧបបន្នតី ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនោត្ថប្បី ច ហោតិ កោធនោ ច ហោតិ ទុប្បញ្ញា
 ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ
 សមម្ព្មាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អចាយំ ទុក្ខតី វិជិតាតំ ជិវយំ ឧបបន្នតី ។ បញ្ចមំ ។

[១០២] បញ្ចហិ អនុវទ្ធ ធម្មេហិ សមម្ព្មាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អចាយំ
 ទុក្ខតី វិជិតាតំ ជិវយំ ឧបបន្នតី ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនោត្ថប្បី ច ហោតិ ឌីបនាហិ ច ហោតិ ទុប្ប-
 ញ្ញា ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហិ
 ធម្មេហិ សមម្ព្មាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិជិតាតំ ជិវយំ ឧបបន្ន-
 តី ។ ធម្មំ ។

បេយ្យាលក្ខ

(១១១) ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
 នរក ។ ធម៌៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិនមានសព្វ ១ មិន
 មានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១ ច្រើនក្រោធ ១
 មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង
 នេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត
 អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(១១២) ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិនមាន
 សព្វ ១ មិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១ មាន
 គំនុំគំនួន ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយ
 ធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

[១១៣] បញ្ចហំ អនុរុទ្ធ ធម្មេហំ សមន្នាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អចាយំ
 ទុក្ខំ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបន្នតំ ។ កតមេហំ
 បញ្ចហំ ។ អស្សន្ទោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច
 ហោតិ អនោត្ថប្បី ច ហោតិ ឥស្សក្កំ ច ហោតិ
 ទុប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហំ ខោ អនុរុទ្ធ បញ្ចហំ
 ធម្មេហំ សមន្នាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខំ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧប-
 បន្នតំ ។ សត្តមំ ។

[១១៤] បញ្ចហំ អនុរុទ្ធ ធម្មេហំ សមន្នាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខ-
 តំ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបន្នតំ ។ កតមេហំ បញ្ចហំ ។
 អស្សន្ទោ ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ អនោត្ថប្បី
 ច ហោតិ មច្ឆរី ច ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។
 ឥមេហំ ខោ អនុរុទ្ធ បញ្ចហំ ធម្មេហំ សមន្នា-
 គតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ អចាយំ ទុក្ខ-
 តំ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបន្នតំ ។ អន្តមំ ។

លុត្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ទយបិដក

[១១៣] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិនមាន
 សុទ្ធា ១ មិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១ មាន
 សេចក្តីប្រណែន ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រ-
 កបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែង
 ទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី៧ ។

[១១៤] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
 នរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិន
 មានសុទ្ធា ១ មិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប ១
 មានសេចក្តីកំណាញ់ ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាម
 ប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង លុះបែកផ្ទាយរាងកាយ ។ បេ ។ តែង
 ទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី៨ ។

បេយ្យាសវិញ្ញា

(១១៥) បញ្ចហំ អនុវទ្ធ ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ
 មាតុត្តាមោ ។ បេ ។ អនាយំ ធុត្តតី វិនិច្ឆ័យំ និវយំ
 ឧបបជ្ជតិ ។ កតមេហំ បញ្ចហំ ។ អស្សនោ ច
 ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ អនោត្តប្បំ ច ហោតិ
 អតិចារី ច ហោតិ ធុប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហំ
 ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហំ ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ
 ។ បេ ។ ឧបបជ្ជតិ ។ នវមំ ។

(១១៦) បញ្ចហំ អនុវទ្ធ ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ និវយំ ឧបបជ្ជតិ ។
 កតមេហំ បញ្ចហំ ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហិរិកោ
 ច ហោតិ អនោត្តប្បំ ច ហោតិ ធុស្សីលោ ច ហោតិ
 ធុប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហំ ខោ អនុវទ្ធ បញ្ចហំ
 ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។
 និវយំ ឧបបជ្ជតិ ។ ទសមំ ។

បេយ្យាលវគ្គ

[១១៥] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង ។ បេ ។
 តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ប្រកបដោយ
 ធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ(មាតុត្រាម) មិនមានសព្វ១ មិនមានសេចក្តី
 ខ្មាសបាប១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប១ ប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តប្តី១ មិនមាន
 បញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង
 ។ បេ ។ តែងទៅកើត ។ ចប់សូត្រទី៩ ។

[១១៦] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង
 លុះបែកធ្លាយពរកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ប្រកប
 ដោយធម៌៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ(មាតុត្រាម) មិនមានសព្វ១ មិនមាន
 សេចក្តីខ្មាសបាប១ មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប១ ទ្រុស្តសីល១ មិន
 មានបញ្ញា១ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះ
 ឯង លុះបែកធ្លាយពរកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ចប់
 សូត្រទី១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សខ្សាយកនវខ្លោ

(១១៧) បញ្ចហិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ
 មាតុត្តាហោ ។ បេ ។ ជិវយំ ទុបបជ្ជតីតិ ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ អស្សន្ធា ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនោត្តប្បំ ច ហោតិ អប្បស្សតោ ច ហោតិ ទុប្បញ្ញោ
 ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អនុរុទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ
 សមដ្ឋានតោ មាតុត្តាហោ ។ បេ ។ ជិវយំ ទុបបជ្ជតីតិ ។
 ឯកាទសមំ ។

(១១៨) បញ្ចហិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ
 មាតុត្តាហោ ។ បេ ។ ជិវយំ ទុបបជ្ជតីតិ ។ កតមេហិ
 បញ្ចហិ ។ អស្សន្ធា ច ហោតិ អហិរិកោ ច ហោតិ
 អនោត្តប្បំ ច ហោតិ កុសីនោ ច ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ច
 ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អនុរុទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ ស-
 មដ្ឋានតោ មាតុត្តាហោ កាយស្ស ។ បេ ។ អចាយំ
 ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ ជិវយំ ទុបបជ្ជតីតិ ។ ឧទសមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគកថា សុទ្ធកថា

[១១៧] ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង ។ បេ ។

តែងទៅកើតកង្កំនរក ។ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។

គឺ (មាតុត្រាម) មិនមានសុទ្ធា ១ មិនមានសេចក្តីខ្ជាសបាប ១ មិនមាន

សេចក្តីខ្ជាចបាប ១ មិនបានចេះដឹង ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរដ្ឋ

មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ តែងទៅកើតកង្កំ

នរក ។ ចប់សូត្រទី ១១ ។

[១១៨] ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង ។ បេ ។

តែងទៅកើតកង្កំនរក ។ ប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុ-

ត្រាម) មិនមានសុទ្ធា ១ មិនមានសេចក្តីខ្ជាសបាប ១ មិនមានសេចក្តី

ខ្ជាចបាប ១ ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរដ្ឋ

មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាងនេះឯង លុះបែកព្វាយពង្សកាយ ។ បេ ។

តែងទៅកើតកង្កំតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ១២ ។

ប្រយោលវិញ្ញា

(១១៩) បញ្ចប់ អនុវត្ត ធម្មេហំ សមដ្ឋានតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ ជ័យំ ឧបបជ្ជតិ ។
 កតមេហំ បញ្ចប់ ។ អស្សនោ ច ហោតិ អហំកោ
 ច ហោតិ អនោត្តម្យំ ច ហោតិ មុដ្ឋស្សតិ ច ហោតិ
 ឧប្បញ្ញោ ច ហោតិ ។ ឥមេហំ ខោ អនុវត្ត បញ្ចប់
 ធម្មេហំ សមដ្ឋានតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។
 ជ័យំ ឧបបជ្ជតិ ។ តេសមំ ។

(១២០) បញ្ចប់ អនុវត្ត ធម្មេហំ សមដ្ឋានតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ។ បេ ។ ជ័យំ ឧបបជ្ជតិ ។
 កតមេហំ បញ្ចប់ ។ ចាណាតិចាតិ ច ហោតិ អ-
 និដ្ឋានាយំ ច ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារី ច ហោតិ
 ពុស្សាវនី ច ហោតិ សុភមេយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋាយំ ច
 ហោតិ ។ ឥមេហំ ខោ អនុវត្ត បញ្ចប់ ធម្មេហំ ស-
 មដ្ឋានតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេនា បរំ បរណា
 អចាយំ ឧត្តតិ វិជិតាតំ ជ័យំ ឧបបជ្ជតិ ។ ចុទ្ធសមំ ។

បេយ្យាលវគ្គ

[១១៩] ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ធម៌៥ យ៉ាង
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មិនមានសត្វ ១ មិនមានសេចក្តីខ្ជាប់បាប ១
 មិនមានសេចក្តីខ្ជាប់បាប ១ ភ្លេចស្មារតី ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ ម្នាល
 អនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ចប់សូត្រទី ១៣ ។

[១២០] ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយ ។ បេ ។ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ ធម៌៥ យ៉ាង
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) ប្រព្រឹត្តបាណាតិបាត ១ ប្រព្រឹត្តអទិដ្ឋាន ១
 ប្រព្រឹត្តកាមេស្មមិច្ឆាចារ ១ ប្រព្រឹត្តមុសាវាទ ១ ប្រព្រឹត្តសុរាមេរយ
 មជ្ឈប្បមាទដ្ឋាន ១ ។ ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥
 យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆាន
 ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ ចប់សូត្រទី ១៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុណយន្តវគ្គោ

(១២១) អថទោ ភាយស្មា អនុរុទ្ធា យេន ភគវា
តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ទោ ភាយស្មា
អនុរុទ្ធា ភគវន្តំ ឯតទរោច ឥនាហំ ភន្តេ មាតុត្តាមំ
បស្សមិ និព្វេន ចត្តុនា វិសុទ្ធលោ អតីត្តន្តមាទុស-
កេន កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតី សង្កំ
លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ ។ កតីហិ នុ ទោ ភន្តេ ធម្មេហិ
សមន្មាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេនា បរំ ម-
រណា សុគតី សង្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈតីតិ ។ បញ្ចហិ
ទោ អនុរុទ្ធិ ធម្មេហិ សមន្មាគតោ មាតុត្តាមោ កា-
យស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ ឧប-
បជ្ឈតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ សន្ធា ច ហោតិ
ហិរិមា ច ហោតិ ឱត្តប្បី ច ហោតិ អក្កោជនោ ច
ហោតិ បញ្ញា ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ អនុរុទ្ធិ បញ្ចហិ
ធម្មេហិ សមន្មាគតោ មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេនា
បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(១២១) គ្រានោះឯង ព្រះអនុវុទ្ធដ៏មានពាយុចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះអនុវុទ្ធដ៏មានពាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្គំចក្ខុរបស់
 មនុស្សធម្មតា នូវមាតុត្រាមក្នុងលោកនេះ កាលបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែង
 ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ ម្នាលអនុវុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកប
 ដោយធម៌៥ យ៉ាង លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោក ។ ធម៌៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មាន
 សទ្ធា១ មានសេចក្តីខ្ជាសបាប១ មានសេចក្តីខ្ជាចបាប១ មិនក្រោធទ
 មានបញ្ញា១ ។ ម្នាលអនុវុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង
 លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។

បេយ្យាឈវត្តោ

[១២២] បញ្ចហិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សង្កំ
 លោកំ ឧបបជ្ឈតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ សន្នោ
 ច ហោតិ ហិរិមា ច ហោតិ ឌីត្តប្បី ច ហោតិ អនុ-
 បដាហិ ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ
 អនុរុទ្ធ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ មាតុត្តាមោ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សង្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ឈតិ ។

[១២៣] បញ្ចហិ អនុរុទ្ធ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
 មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ
 សង្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
 សន្នោ ច ហោតិ ហិរិមា ច ហោតិ ឌីត្តប្បី ច ហោតិ
 អនិស្សកំ ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ បេ ។

[១២៤] អមច្ឆរី ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ
 ។ បេ ។ អនតិចារី ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ បេ ។
 សីលវា ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ បេ ។
 តហុស្សតោ ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ បេ ។

បេយ្យាលវគ្គ

[១២២] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។
 ធម៌៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មានសព្វ១ មានសេចក្តីខ្មាស
 បាប១ មានសេចក្តីខ្លាចបាប១ មិនចង់គំនុំ១ មានបញ្ញា ១ ។ ម្នាល
 អនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។

[១២៣] ម្នាលអនុរុទ្ធ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥ យ៉ាង លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។
 ធម៌៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) មានសព្វ១ មានសេចក្តីខ្មាស
 បាប១ មានសេចក្តីខ្លាចបាប១ មិនមានសេចក្តីច្រណែន ១ មាន
 បញ្ញា ១ ។ បេ ។

[១២៤] (មាតុត្រាម) មិនមានសេចក្តីកំណាញ់១ មានបញ្ញា ១
 ។ បេ ។ មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តប្តី១ មានបញ្ញា ១ ។ បេ ។ មានសីល ១
 មានបញ្ញា ១ ។ បេ ។ ជាអ្នកបេះដឹងច្រើន១ មានបញ្ញា ១ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិជ្ជោ

អារទ្ធវិរិយោ ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ បេ ។ ឧ-
បជ្ជិតស្សតិ ច ហោតិ បញ្ចវា ច ហោតិ ។ ឥមេហិ
ខោ អនុវុទ្ធិ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ មាតុត្តាមោ
កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
ឧបបជ្ជតីតិ ។ (ឥមេ អដ្ឋ សុត្តន្តា សង្ខេទាបិ) ។ បេ ។

(១២៥) បញ្ចហិ អនុវុទ្ធិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ
មាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី
សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
មាណាតិចាតា បដិវរតោ ច ហោតិ អទិម្ពាទាណា បដិ-
វរតោ ច ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ ច
ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ ច ហោតិ សុរាមេរ-
យមជ្ជប្បមាទដ្ឋាណា បដិវរតោ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ
ខោ អនុវុទ្ធិ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ មាតុត្តា-
មោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ
លោកំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

បេយ្យលវិជ្ជោ បរិមោ សមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សិយុត្តនិកាយ សទ្ទាយននវគ្គ

ប្រាជ្ញសេចក្តីព្យាយាម ១ មានបញ្ញា ១ ។ បេ ។ មានស្មារតីដ៏កល់
ខាប់ ១ មានបញ្ញា ១ ។ ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥
យ៉ាងនេះឯង លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិ
សួគ៌ទេវលោក ។ (សូត្រទាំង៨ នេះជាសេចក្តីសន្លេប) ។ បេ ។

[១២៥] ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌៥យ៉ាង លុះ
បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ។
ធម៌៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ (មាតុត្រាម) ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត ១
វៀរចាកអទិន្នទាន ១ វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ១ វៀរចាកមុសាវាទ ១
វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ១ ។ ម្នាលអនុរដ្ឋ មាតុត្រាមប្រកប
ដោយធម៌៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ
កើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ។

បេយ្យាឈរតោ

វិស្សង្គាណំ

ទ្វេ មនាថា អមនាថា ច

អាវេណីកា ភីហិ អនុរុទ្ធោ

កោធនោ ឧបនាហិ ច

ឥស្សកឹ មច្ឆវេន ច ។

អនិចារី ច ទុស្សីលោ

អប្បស្សតោ ច កុសីតោ

មុដ្ឋស្សតិ បញ្ចវេរំ

កណ្ណបក្ខេ បកាសីតោ ។

អនុរុទ្ធោ អកោធនោ

អនុបនាហិ អនិស្សកឹ

អមច្ឆរី អនិចារី

សីលវា ច ពហុស្សតោ

វីរិយសតិ បញ្ចសីលា ច

សុត្តបក្ខេ បកាសីតោតិ ។

បេយ្យាលវគ្គ

ឧទាននៃបេយ្យាលវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមាតុត្រាមជាទីពេញចិត្តនឹងមិនជាទីពេញចិត្ត
របស់បុរស២ លើក អំពីការណែនាំទុក្ខ ១ អំពីមាតុត្រាម
ប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង ១ អំពីព្រះអនុរដ្ឋ ១ អំពីមាតុ-
ត្រាមក្រោធទ ចងគំនុំ ១ ប្រណែន ១ កំណាញ់ ១ ។
អំពីមាតុត្រាមប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តប្តី ១ ទ្រុស្តសីល ១ ជាអ្នកមិន
ចេះដឹង ១ មានសេចក្តីខ្វល់ច្រអូស ១ ភ្លេចស្មារតី ១ វេរ
៥ យ៉ាង ១ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុង
កណ្តាប់ក្ខ (ចំណែកខ្មៅ) ចំពោះព្រះអនុរដ្ឋ ។ អំពីមាតុត្រាម
មិនក្រោធទ មិនមានការចងគំនុំ ១ មិនមានសេចក្តីច្រ-
ណែន ១ មិនមានសេចក្តីកំណាញ់ ១ មិនប្រព្រឹត្តក្បត់
ចិត្តប្តី ១ មានសីល ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ មានសេចក្តី
ព្យាយាម ១ មានសតិ ១ មានសីលប្រាំ ១ ដែលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយក្នុងស្កកបក្ខ (ចំណែកស)
ចំពោះព្រះអនុរដ្ឋ ។

មាតុគ្គាមពលវិគ្គោ

[១២៦] បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ មាតុគ្គាមស្ស ពលា-
ធិ ។ កតមាធិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិព-
លំ បុត្តពលំ សីលពលំ ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
មាតុគ្គាមស្ស ពលាធិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហំ
ពលេហំ សមដ្ឋាកតោ មាតុគ្គាមោ វិសារនោ អគារំ
អដ្ឋវសតីតិ ។ បឋមំ ។

[១២៧] បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ មាតុគ្គាមស្ស ពលាធិ ។
កតមាធិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិពលំ
បុត្តពលំ សីលពលំ ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
មាតុគ្គាមស្ស ពលាធិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហំ
ពលេហំ សមដ្ឋាកតោ មាតុគ្គាមោ សាមីកំ បសយ្ហ
អគារំ អដ្ឋវសតីតិ ។ ទុតិយំ ។

មាតុត្ថាមពលវគ្គ

(១២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កម្លាំងរបស់មាតុត្រាម ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុ-
ត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកក្លាហាននៅគ្រប់
គ្រងផ្ទះ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

(១២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កម្លាំងរបស់មាតុត្រាម ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាម
ប្រកបដោយកម្លាំងទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង តែងបង្កើតបង្កើតនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។
ចប់សូត្រទី ២ ។

មាតុញ្ញាមពលវគ្គោ

(១២៨) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ មាតុញ្ញាមស្ស ពលាធិ។
 កតមាធិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិពលំ
 បុត្តពលំ សីលពលំ ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
 មាតុញ្ញាមស្ស ពលាធិ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
 ពលេហិ សមដ្ឋាកតោ មាតុញ្ញាមោ សាមិកំ អភិ-
 កុយ្យ វត្ថុតិ ។ ឯកេន ច ខោ ភិក្ខុវេ ពលេន
 សមដ្ឋាកតោ បុរិសោ មាតុញ្ញាមំ អភិកុយ្យ វត្ថុតិ ។
 កតមេន ឯកេន ពលេន ។ ឥស្សរិយពលេន អភិ-
 ក្ខតំ^(១) មាតុញ្ញាមំ នេវ រូបពលំ តាយតិ ន ភោគពលំ
 តាយតិ ន ញាតិពលំ តាយតិ ន បុត្តពលំ តាយតិ ន
 សីលពលំ តាយតីតិ ។ តតិយំ ។

(១២៩) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ មាតុញ្ញាមស្ស ពលាធិ។
 កតមាធិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិពលំ
 បុត្តពលំ សីលពលំ ។

មាតុត្តមពលវគ្គ

(១២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កម្លាំងរបស់មាតុត្រាម៥យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុ-
 ត្រាមប្រកបដោយកម្លាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង តែងគ្របសង្កត់ថ្មី ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសប្រកបដោយកម្លាំងតែមួយប៉ុណ្ណោះ រមែងគ្រប
 សង្កត់មាតុត្រាមបាន ។ កម្លាំងមួយគឺអ្វី ។ គឺកម្លាំងឥស្សរិយៈ គ្រប
 សង្កត់មាតុត្រាមបាន មិនបាច់ពឹងកម្លាំងរូប មិនបាច់ពឹងកម្លាំងភោគៈ
 មិនបាច់ពឹងកម្លាំងញាតិ មិនបាច់ពឹងកម្លាំងកូន មិនបាច់ពឹងកម្លាំងសីល
 ឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

(១២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សង្ខារគណវិញ្ញា

[១៣០] រូបតលេខ ច ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
សមដ្ឋានតោ ហោតិ ន ច ភោគតលេខ ឯ ឯ សោ
តេន អង្កេន អបរិច្ចរោ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ
ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបតលេខ ច សមដ្ឋានតោ ហោតិ
ភោគតលេខ ច ឯ ឯ សោ តេន អង្កេន បរិច្ចរោ ហោតិ ។
រូបតលេខ ច ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមដ្ឋានតោ
ហោតិ ភោគតលេខ ច ន ច ញាតិពលេខ ឯ ឯ សោ
តេន អង្កេន អបរិច្ចរោ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ
ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបតលេខ ច សមដ្ឋានតោ ហោតិ
ភោគតលេខ ច ញាតិពលេខ ច ឯ ឯ សោ តេន
អង្កេន បរិច្ចរោ ហោតិ ។ រូបតលេខ ច ភិក្ខុវេ
មាតុត្តាមោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ភោគតលេខ ច
ញាតិពលេខ ច ន ច បុត្តតលេខ ឯ ឯ សោ តេន
អង្កេន អបរិច្ចរោ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ
មាតុត្តាមោ រូបតលេខ ច សមដ្ឋានតោ ហោតិ ភោ-
គតលេខ ច ញាតិពលេខ ច បុត្តតលេខ ច ឯ ឯ

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

[១៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើ) មាតុត្រាមប្រកបដោយ
 កម្លាំងរូបតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនប្រកបដោយកម្លាំងភោគៈទេ កាលបើ
 យ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្មោះថាមិនបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះឡើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំង
 ភោគៈផង កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបមាតុត្រាមនោះឈ្មោះថាបរិបូណ៌ដោយ
 អង្គនោះបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូប
 ផង កម្លាំងភោគៈផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងញាតិ
 កាលបើយ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្មោះថាមិនទាន់ពេញលេញដោយអង្គ
 នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំង
 រូបផង ដោយកម្លាំងភោគៈផង ដោយកម្លាំងញាតិផង កាលបើយ៉ាងនេះ
 ទើបមាតុត្រាមនោះឈ្មោះថាពេញលេញដោយអង្គនោះបាន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគៈផង
 កម្លាំងញាតិផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងកូន
 កាលបើយ៉ាងនេះ មាតុត្រាមនោះឈ្មោះថាមិនពេញលេញដោយអង្គនោះ
 ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូប
 ផង កម្លាំងភោគៈផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង កាលបើយ៉ាងនេះ

មាតុភ្នំមាលីវិញ

សោ តែង អង្កេង បរិច្ចរេ ហោតិ ។ រូបពលេន ច
 ភិក្ខុវេ មាតុភ្នំមោ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ភោគត-
 លេន ច ញាតិពលេន ច បុត្តពលេន ច ន ច ស័-
 លពលេន ឯ សោ តែង អង្កេង អបរិច្ចរេ ហោតិ ។
 យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ មាតុភ្នំមោ រូបពលេន ច
 សមដ្ឋានតោ ហោតិ ភោគពលេន ច ញាតិពលេន ច
 បុត្តពលេន ច ស័លពលេន ច ឯ សោ តែង អង្កេង
 បរិច្ចរេ ហោតិ ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មាតុភ្នំមស្ស
 ពលាធិតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(១៣១) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ មាតុភ្នំមស្ស ពលាធិ ។

កតមាធិ បញ្ច ។ រូបពលំ ភោគពលំ ញាតិពលំ
 បុត្តពលំ ស័លពលំ ។

មាត្រាមពលវគ្គ

ទើបមាត្រាមនោះឈ្មោះថាពេញលេញដោយអង្គនោះបាន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មាត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងកោតៈផង
 កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយ
 កម្លាំងសីល កាលបើយ៉ាងនេះ មាត្រាមនោះឈ្មោះថាមិនពេញលេញ
 ដោយអង្គនោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែមាត្រាមប្រកប
 ដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងកោតៈផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង
 កម្លាំងសីលផង កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបមាត្រាមនោះឈ្មោះថាពេញ
 លេញដោយអង្គនោះបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាត្រា-
 មមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

[១៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងកោតៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃាយតនវិញ្ញោ

[១៣២] រូបពលេន ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ ស.
 មម្ពាគតោ ហោតិ ន ច សីលពលេន ជាសេន្លេវំ នំ
 កុលេ ន វាសេន្លិ ។ រូបពលេន ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 សមម្ពាគតោ ហោតិ ភោគពលេន ច ន ច សីលព.
 លេន ជាសេន្លេវំ នំ កុលេ ន វាសេន្លិ ។ រូបពលេន ច
 ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ភោគពលេន
 ច ញាតិពលេន ច ន ច សីលពលេន ជាសេន្លេវំ នំ
 កុលេ ន វាសេន្លិ ។ រូបពលេន ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 សមម្ពាគតោ ហោតិ ភោគពលេន ច ញាតិពលេន ច
 បុត្តពលេន ច ន ច សីលពលេន ជាសេន្លេវំ នំ កុ.
 លេ ន វាសេន្លិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 រូបពលេន សមម្ពាគតោ ហោតិ ភោគពលេន ច ញា.
 តិពលេន ច បុត្តពលេន ច សីលពលេន ច វាសេន្លេវំ
 នំ កុលេ ន ជាសេន្លិ ។ សីលពលេន ច ភិក្ខុវេ
 មាតុត្តាមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ន ច រូបពលេន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

(១៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូប
 ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយរមែង
 ឲ្យមាតុត្រាមនោះវិនាសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងត្រកូលឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគផង ពិត
 មែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយរមែង
 ឲ្យមាតុត្រាមនោះវិនាសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងត្រកូលឡើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគផង
 កម្លាំងញាតិផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិ
 ទាំងឡាយរមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះវិនាសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងត្រកូល
 ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង
 កម្លាំងភោគផង កម្លាំងញាតិផង កម្លាំងកូនផង ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែ
 មិនប្រកបដោយកម្លាំងសីល ញាតិទាំងឡាយ រមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះ
 វិនាសចេញ មិនឲ្យនៅក្នុងត្រកូលឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះ
 តែមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងរូបផង កម្លាំងភោគផង កម្លាំងញាតិផង
 កម្លាំងកូនផង កម្លាំងសីលផង ទើបញាតិទាំងឡាយ ឲ្យមាតុត្រាម
 នោះនៅក្នុងត្រកូលបាន មិនឲ្យវិនាសឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងរូប

ហត្ថបទពលវេទ

វាសេន្តេ ធំ កុលេ ន ឆាសេន្តិ ។ សីលពលេន ច
 ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ន ច កោគព-
 លេន វាសេន្តេ ធំ កុលេ ន ឆាសេន្តិ ។ សីលពលេន
 ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ន ច ញាតិ-
 ពលេន វាសេន្តេ ធំ កុលេ ន ឆាសេន្តិ ។ សីលពលេន
 ច ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ សមម្ពាគតោ ហោតិ ន ច
 បុត្តពលេន វាសេន្តេ ធំ កុលេ ន ឆាសេន្តិ ។ ឥមាធិ
 ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មាតុត្តាមស្ស ពលាធិតិ ។ បញ្ចមំ ។

[១៣៣] បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្ស ពលាធិ ។

កតមាធិ បញ្ច ។ រូបពលំ កោគពលំ ញាតិពលំ បុត្ត-
 ពលំ សីលពលំ ។

មាតុត្តមពលវគ្គ

ពួកញាតិក៏រមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឲ្យវិនាសឡើយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកប
 ដោយកម្លាំងគោតៈ ពួកញាតិក៏រមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល
 មិនឲ្យវិនាសឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយ
 កម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំងញាតិ ពួកញាតិក៏រមែងឲ្យ
 មាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឲ្យវិនាសឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងសីល ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយកម្លាំង
 កូន ពួកញាតិក៏រមែងឲ្យមាតុត្រាមនោះនៅក្នុងត្រកូល មិនឲ្យវិនាស
 ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមមាន ៥ យ៉ាង
 នេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

(១៣៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់មាតុត្រាមនេះមាន
 ៥ យ៉ាង ។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកម្លាំងរូប ១ កម្លាំងភោគៈ ១
 កម្លាំងញាតិ ១ កម្លាំងកូន ១ កម្លាំងសីល ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខាយគនវិញ្ញោ

(១៣៤) ន ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ រូបពលហេតុ វា
 ភោគពលហេតុ វា ញាតិពលហេតុ វា បុត្តពលហេតុ
 វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សីលពលហេតុ ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមោ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច មាតុត្តាមស្ស
 ពលាធិតិ ។ ធម្មំ ។

(១៣៥) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ ហំនាធិ ទុល្លភាធិ
 អភតតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ កតមាធិ បញ្ច ។
 បដិវេបេ កុលេ ជាយេយ្យន្តិ ឥទំ ភិក្ខុវេ បវេមំ ហំធិ
 ទុល្លកំ អភតតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ បដិវេបេ កុលេ
 ជាយិត្វា បដិវេបំ កុលំ កច្ឆេយ្យន្តិ ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយភគវគ្គ

(១៣៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមដែលបែកធ្លាយរាង
កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកបាន មិនមែនព្រោះ
ហេតុតែកម្លាំងរូប ព្រោះហេតុតែកម្លាំងភោគៈ ព្រោះហេតុតែកម្លាំង
ញាតិ ព្រោះហេតុតែកម្លាំងកូនទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាម
ដែលបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកបាន
ព្រោះហេតុតែកម្លាំងសីលប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់
មាតុត្រាមមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

(១៣៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន ៥ យ៉ាងនេះ មាតុត្រាម
ដែលឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។ ស្ថាន ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ
មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា អាត្មាអញគប្បីកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះជាស្ថានទី ១ ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយ
កម្រ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ
ហើយ សូមទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង

មាតុភូមិពលវិបាក

ធុត្ថយំ ហំនំ ធុល្លភំ អកតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។
 បដិវេបេ កុលេ ជាយិត្វា បដិវេបំ កុលំ គន្ធា អសបត្តិ
 អតារំ អជ្ឈាវសេយ្យន្តិ ឥទម្បំ ភិក្ខុវេ តត្ថយំ ហំនំ
 ធុល្លភំ អកតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ បដិវេបេ កុលេ
 ជាយិត្វា បដិវេបំ កុលំ គន្ធា អសបត្តិ អតារំ អជ្ឈាវ-
 សន្តិ បុត្តវតី អស្សន្តិ ឥទម្បំ ភិក្ខុវេ ចតុត្ថំ ហំនំ
 ធុល្លភំ អកតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ បដិវេបេ កុលេ
 ជាយិត្វា បដិវេបំ កុលំ គន្ធា អសបត្តិ អតារំ អជ្ឈាវ-
 សន្តិ បុត្តវតី សមាធា សាមិកំ អភិកុយ្យ វត្ថេយ្យន្តិ
 ឥទម្បំ ភិក្ខុវេ បញ្ចមំ ហំនំ ធុល្លភំ អកតបុញ្ញោន
 មាតុត្តាមេន ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ហំនាធិ
 ធុល្លភានិ អកតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ សត្តមំ ។

មាតុញ្ញាបពលវត្ថុ

ជាស្ថានទី ២ ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។
 មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់
 ត្រកូលដ៏សមគួរហើយ សូមកុំឲ្យមានស្រីម្នាក់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះឡើយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៣ ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យ
 តែងបានដោយកម្រ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុង
 ត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីម្នាក់នៅគ្រប់គ្រង
 ផ្ទះហើយ សូមឲ្យមានកូន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៤
 ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្ត
 ថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ
 មិនមានស្រីម្នាក់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាស្រីមានកូនហើយ សូមឲ្យគ្រប
 សង្កត់ប៉ុន្មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៥ ដែលមាតុត្រាម
 ឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន ៥
 យ៉ាងនេះឯង ដែលមាតុត្រាមឥតធ្វើបុណ្យតែងបានដោយកម្រ ។
 ចប់សូត្រទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សង្ខារគណវគ្គោ

(១៣៦) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ ហំនាធិ សុលកាធិ
 កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ កតមាធិ បញ្ច ។ ប.
 ដិវ្ហេ កុលេ ជាយេយ្យន្តិ ឥទម្បំ ភិក្ខុវេ បឋមំ
 ហំនំ សុលកំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ បដិវ្ហេ
 កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្ហំ កុលំ កច្ឆេយ្យន្តិ ឥទម្បំ
 ភិក្ខុវេ ទុតិយំ ហំនំ សុលកំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេ-
 ន ។ បដិវ្ហេ កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្ហំ កុលំ កច្ឆា
 អសបត្តិ អតារំ អជ្ឈាវសេយ្យន្តិ ឥទម្បំ ភិក្ខុវេ តតិ-
 យំ ហំនំ សុលកំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ បដិវ្ហេ
 កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្ហំ កុលំ កច្ឆា អសបត្តិ អតារំ
 អជ្ឈាវសន្តិ បុត្តវតី អស្សន្តិ ឥទម្បំ ភិក្ខុវេ ចតុត្ថំ
 ហំនំ សុលកំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ ប.
 ដិវ្ហេ កុលេ ជាយិត្វា បដិវ្ហំ កុលំ កច្ឆា អសបត្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

(១៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន៥យ៉ាងនេះដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយឆ័យ ។ ស្ថាន៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមាតុត្រាមតាំងចិត្តថា សូមឲ្យអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី១ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយឆ័យ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរហើយ សូមឲ្យទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី២ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយឆ័យ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរហើយ សូមកុំឲ្យមានស្រីរួមប្តីនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៣ ដែល មាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយឆ័យ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីរួមប្តីនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះហើយ សូមឲ្យមានកូន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី៤ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយឆ័យ ។ មាតុត្រាមតាំងចិត្តថា លុះអាត្មាអញកើតក្នុងត្រកូលដ៏សមគួរ ទៅកាន់ត្រកូលដ៏សមគួរ មិនមានស្រីរួមប្តី

ហត្ថព្រាហ្មសម្ពាសន

អតោ អជ្ឈាវសន្តិ បុត្តវតី សមាទា សាមីកំ អភិកុយ្យ
 វត្ថុយ្យន្តិ ឥទម្បំ ភិក្ខុវេ បញ្ចមំ ហំនំ សុលភំ កា-
 តបុញ្ញោន មាតុត្តាមេន ។ ឥមាជំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ហំ-
 នាជំ សុលភាជំ កតបុញ្ញោន មាតុត្តាមេនាតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[១៣៧] បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ ធម្មេហំ សមន្នាគតោ
 មាតុត្តាមោ វិសារោ អតោ អជ្ឈាវសន្តិ ។ កតមេហំ
 បញ្ចហំ ។ ចាលាភិចាតា បដិវរតោ ច ហោតិ អ-
 ទិន្នាទានា បដិវរតោ ច ហោតិ កាមេសុ មិន្នាចារា
 បដិវរតោ ច ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ ច ហោតិ
 សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិវរតោ ច ហោតិ ។
 ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហំ ធម្មេហំ សមន្នាគតោ
 មាតុត្តាមោ វិសារោ អតោ អជ្ឈាវសន្តិ ។ នវមំ ។

មាត្រា ៣៧

នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាស្រីមានកូនហើយ សូមឲ្យគ្រប់សង្កត់ប៉ូបាន ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាស្ថានទី ៥ ដែលមាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបាន
 ដោយងាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែល
 មាតុត្រាមធ្វើបុណ្យតែងបានដោយងាយ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(១៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៥
 យ៉ាង ជាអ្នកភ្ញៀវក្នុងនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះបាន ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។
 គឺមាតុត្រាម ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត ១ វៀរចាកអទិន្នាទាន ១
 វៀរចាកការមសុមិច្ឆាចារ ១ វៀរចាកមុសាវាទ ១ វៀរចាកសុរាមេរយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុត្រាមប្រកបដោយធម៌ ៥
 យ៉ាងនេះឯង ទើបជាអ្នកភ្ញៀវក្នុងនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះបាន ។ ចប់សូត្រទី ៩ ។

លុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយេនវគ្គោ

(១៣៨) បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ វុឡ្លិហំ វុឡ្លមាណា អរិយ .

សាវ័កា អរិយាយ វុឡ្លិយា វុឡ្លតិ សាវាទាយិដ្ឋំ ច
 ហោតិ វាទាយិដ្ឋំ ច កាយសង្ឃ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
 សទ្ទាយ វុឡ្លតិ សីលេន វុឡ្លតិ សុតេន វុឡ្លតិ ចាកេន
 វុឡ្លតិ បញ្ញាយ វុឡ្លតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហិ
 វុឡ្លិហំ វុឡ្លមាណា អរិយសាវ័កា អរិយាយ វុឡ្លិយា
 វុឡ្លតិ សាវាទាយិដ្ឋំ ច ហោតិ វាទាយិដ្ឋំ ច កា-
 យសង្ឃតិ ។

សទ្ទាយ សីលេន វុឡ្លតិ

បញ្ញាយ ចាកេន សុតេន ចូកយំ

សា តាទិសី សីលវតិ ឧទាសិកា

អាទិយតិ សាវំ ឥវេវ អត្ថនោតិ ។ នសមំ ។

មាតុត្តាមគលវគ្គោ ទុតិយោ សមវគ្គោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយគនវគ្គ

[១៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវិកាកាលបើចំរើន
ដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាងហើយ តែងចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ
ឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យមានខ្លឹម កាន់យកនូវទ្រព្យដ៏
ប្រសើររបស់កាយបាន ។ សេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចំរើន
ដោយសទ្ធា ១ ចំរើនដោយសីល ១ ចំរើនដោយសុត្វៈ ១ ចំរើនដោយ
ចាត្វៈ ១ ចំរើនដោយបញ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវិកា
កាលបើចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនទាំង ៥ យ៉ាងនេះហើយ តែងចំរើន
ដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យមានខ្លឹម
កាន់យកនូវទ្រព្យដ៏ប្រសើរ របស់កាយបាន ។

អរិយសាវិការមែនចំរើនដោយសទ្ធាផង ដោយសីលផង
ដោយបញ្ញាផង នឹងចំរើនដោយហេតុទាំងពីរ គឺ ចាត្វៈផង
សុត្វៈផង ឧបាសិកាមានសីលបែបនោះ មែនកាន់យក
នូវទ្រព្យមានខ្លឹមរបស់ខ្លួនក្នុងលោកនេះដោយពិត ។
ចប់សូត្រទី ១០ ។

មាតុភូមិពលវិជ្ជា

វិស្សទានំ

បញ្ច វិសារទា បសយ្ហា

អភិកុយ្យ អន្តេន បញ្ចបំ

នាសយិត្ត ហេតុដ្ឋានំ

វិសារទា វុឡិនា ទសាតិ ។

មាតុភូមិសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

មាតុភ្លាមពលវិគ្គ

ឧទ្ទាននៃមាតុភ្លាមពលវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមាតុត្រាមប្រកបដោយកម្លាំងប្រាំជាអ្នកភ្លេងវិ-
 ក្វា ១ អំពីមាតុត្រាមបង្កបង្កើត ១ អំពីមាតុត្រាមគ្របសង្កត់
 ប្តី ១ អំពីមាតុត្រាមប្រកបដោយអង្គ ១ អំពីពួកញាតិទ្រូ
 មាតុត្រាមវិនាសជាគំរប់ប្រាំ ១ អំពីហេតុ ១ អំពីស្ថាន
 ២ លើក អំពីមាតុត្រាមភ្លេងវិក្វា ១ អំពីអរិយសាវិកាចំរើន
 ដោយសេចក្តីចំរើន ១ រួមត្រូវជា ១០ ។

ចប់ មាតុភ្លាមសំយុង ។

ជំនួញទុកស័យត្រី

[១៣៩] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ មន-

ធសុ វិហរតិ នាលតាមគេ ។ អថទោ ជំនួញទុកស័យត្រី

បរិញ្ញាជគោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កម៌

ឧបសង្កម៌ត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តេន សង្ខំ សម្មោទិ

សម្មោទនីយំ តតំ សារាទនីយំ វិគីសារត្វា ឯកមន្តំ

និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទោ ទោ ជំនួញទុកស័យត្រី បរិញ្ញា-

ជគោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទរោច និញ្ញានំ និញ្ញានន្តំ

អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ កតមំ នុ ទោ អារុសោ និញ្ញា-

នន្តំ ។ យោ ទោ អារុសោ រាគត្វយោ នោសត្វយោ

មោហត្វយោ វេទំ វុច្ឆតិ និញ្ញានន្តំ ។ អត្ថំ បនារុសោ

មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស និញ្ញានស្ស សង្ខិតិវិយា-

យាតិ ។ អត្ថំ ទោ អារុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា

ជំនួញកសិយុត្តិ

(១៣៩) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងនាល-
ត្រាម នាដែនមគធៈ ។ គ្រានោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះជម្ពុខាទក. បាន
ចូលទៅក៏ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោល
សំណេះសំណាលជាមួយនឹងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររត់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះជម្ពុខាទកបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះសា-
វ័បុត្តដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អារុសោសាវ័បុត្ត គេតែងនិយាយថា
និព្វាន និព្វាន ម្ចាស់អារុសោ ដូចម្តេចហ្ន៎ហៅថា និព្វាន ។ ព្រះសា-
វ័បុត្តតបថា ម្ចាស់អារុសោ សភាវៈដែលជាទីអស់ទៅនៃរាគៈ អស់ទៅនៃ
ទោសៈ អស់ទៅនៃមោហៈ នេះហៅថា និព្វាន ។ ម្ចាស់អារុសោ
ចុះមគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ
មានដែរឬ ។ ម្ចាស់អារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

ដង្ហោរពេសយុត្ត

ឯតស្ស ជំពូនស្ស សង្ខតិរិយាយាតិ ។ កតមោ
 បណ្តុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស ជំពូ-
 នស្ស សង្ខតិរិយាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អាវុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស ជំពូនស្ស សង្ខ-
 តិរិយាយ ។ សេយ្យដ៏ធំ ។ សង្ខាធិដ្ឋិ សង្ខាសង្ក័ប្បោ
 សង្ខារាថា សង្ខាគម្មន្តោ សង្ខារាជីវេវ សង្ខារាយាមោ
 សង្ខាសតិ សង្ខាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អយំ បដិបទា ឯតស្ស ជំពូនស្ស សង្ខតិរិយាយាតិ ។
 ភទ្ទកោ អាវុសោ មត្តោ ភទ្ទិកា បដិបទា ឯតស្ស
 ជំពូនស្ស សង្ខតិរិយាយ អលញ្ច បណ្តុសោ សារីបុត្ត
 អប្បមាណយាតិ ។

[១៤០] អរហត្តំ អរហត្តង្គំ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ
 កតមំ នុ ខោ អាវុសោ អរហត្តង្គំ ។ យោ ខោ អាវុសោ
 វាគត្វយោ នោសត្វយោ មោហត្វយោ ឥទ្ធិ វុច្ចតិ អរ-
 ហត្តង្គំ ។ អត្ថំ បណ្តុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស
 អរហត្តស្ស សង្ខតិរិយាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស អរហត្តស្ស សង្ខតិរិយាយាតិ ។

ធម្មបទសម្ពុទ្ធ

ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះមានដែរ ។ ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ
 អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។
 ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះហើយ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ មគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ សម្មាសង្កប្បៈ ១ សម្មាវាចា ១
 សម្មាកម្មនុ៎ះ ១ សម្មាអាជីវៈ ១ សម្មាវាយាមៈ ១ សម្មាសតិ ១ សម្មា-
 សមាធិ ១ ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថា មគ្គ នេះហៅថា បដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ ម្នាលអារុសោ
 មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
 ព្រះនិព្វាននុ៎ះបាន ម្នាលអារុសោសាវ័បុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់
 ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤០) ម្នាលអារុសោសាវ័បុត្ត គេតែងនិយាយថា អរហត្ត
 អរហត្ត ម្នាលអារុសោ ដូចម្តេចហ្ន៎ ហៅថា អរហត្ត ។ ម្នាលអារុសោ
 សកាវដែលជាទីអស់ទៅនៃរាគៈ អស់ទៅនៃទោសៈ អស់ទៅនៃមោហៈ
 នេះហៅថា អរហត្ត ។ ម្នាលអារុសោ ចុះមគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនុ៎ះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គ
 នឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនុ៎ះមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយននវគ្គោ

កតមោ បណ្ឌិតោ បក្កោ កតមោ បដិបទា ឯតស្ស
 អរហត្តស្ស សង្ខតិកិរិយាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អានុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ឯតស្ស អរហត្តស្ស សង្ខតិ-
 កិរិយាយ ។ សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ។ អយំ ខោ អានុសោ មក្កោ អយំ បដិបទា
 ឯតស្ស អរហត្តស្ស សង្ខតិកិរិយាយាតិ ។ ភទ្ទិកោ
 អានុសោ មក្កោ ភទ្ទិកោ បដិបទា ឯតស្ស អរហត្តស្ស
 សង្ខតិកិរិយាយ អលត្វា បណ្ឌិតោ សាវ័ប្បត្ត អប្បមា-
 នាយាតិ ។

[១៤១] តេ ទុ ខោ អានុសោ សាវ័ប្បត្ត លោកេ
 ធម្មវាទិនោ^(១) តេ លោកេ សុប្បដិបទ្ធា តេ លោកេ
 សុតតាតិ ។ យេ ខោ អានុសោ^(២) វាគប្បហានា-
 យ ធម្មំ ទេសេន្តិ ទោសប្បហានាយ ធម្មំ ទេសេន្តិ

១ ឧ ធម្មវាទិនោ ។ ២ អានុសោ លោកេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវអរហត្តន្ត⁺ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរ
 នេះហើយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តន្ត⁺ ។ មគ្គ
 ប្រកបដោយអង្គ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ១ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ១ ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថា មគ្គ នេះហៅថា បដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តន្ត⁺ ។ ម្នាលអារុសោ
 មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 អរហត្តន្ត⁺បាន ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់ចិត្ត)
 ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១២១) ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត ពួកបុគ្គលដូចម្តេចហ្ន៎ឈ្មោះថា
 ជាធម្មវាទិក្ខណៈ បុគ្គលដូចម្តេចឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិលក្ខណៈ
 បុគ្គលដូចម្តេចជាអ្នកមានដំណើរលក្ខណៈ ។ ម្នាលអារុសោ ពួកបុគ្គល
 ឯណាសំដែងធម៌ដើម្បីលះបង់នូវកតៈ សំដែងធម៌ដើម្បីលះបង់នូវទោសៈ

ធម្មទានសម្បត្តិ

ហោហាប្បហានាយ ធម្មំ ទេសេន្តំ តេ លោកេ ធម្មវាទិ-
 នោ ។ យេ ច ចោ អារុសោ វាគស្ស បហានាយ បដិបន្នា
 នោសស្ស បហានាយ បដិបន្នា មោហស្ស បហានាយ
 បដិបន្នា តេ លោកេ សុប្បដិបន្នា ។ យេសំ ចោ
 អារុសោ វាគេ បហំនោ ឧច្ឆិទ្ធម្វលោ តាលាវត្ថុកតោ
 អនការ្មតោ អាយតី អនុប្បទទន្នោ នោសោ បហំនោ
 ឧច្ឆិទ្ធម្វលោ តាលាវត្ថុកតោ អនការ្មតោ អាយតី
 អនុប្បទទន្នោ មោហោ បហំនោ ឧច្ឆិទ្ធម្វលោ តាលា-
 វត្ថុកតោ អនការ្មតោ អាយតី អនុប្បទទន្នោ តេ
 លោកេ សុគតាតិ ។ អត្ថំ បនារុសោ មត្តោ អត្ថំ
 បដិបនា ឯតស្ស វាគស្ស នោសស្ស មោហស្ស បហា-
 នាយាតិ ។ អត្ថិយេវ ចោ អារុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបនា
 ឯតស្ស វាគស្ស នោសស្ស មោហស្ស បហានាយាតិ ។

ធម្មបទកសិយុត្ត

សំដែងធម៌ដើម្បីលះបង់នូវមោហៈ បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាធម្មវេទិក្ខណ៍
 លោក ។ ម្នាលអារុសោ បុគ្គលទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បី
 លះបង់នូវរាគៈ ប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់នូវទោសៈ ប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់នូវ
 មោហៈ បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិល្អក្នុងលោក ។ ម្នាល
 អារុសោ បុគ្គលទាំងឡាយឯណា លះបង់នូវរាគៈចោលហើយ បាន
 ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃ
 ដើមត្នោត ធ្វើឲ្យសាបសូន្យទៅ មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅទៀត
 ឡើយ លះបង់នូវទោសៈចោលហើយ បានផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់អស់ហើយ
 បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យសាបសូន្យ
 ទៅ មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ លះបង់នូវមោហៈចោល
 ហើយ បានផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យសាបសូន្យទៅ មានសភាពមិនកើត
 ឡើងតទៅទៀតឡើយ បុគ្គលទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកមានដំណើរល្អ
 ក្នុងលោក ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 លះបង់នូវរាគៈទោសៈមោហៈនុ៎ះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិ-
 បទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវរាគៈទោសៈមោហៈនុ៎ះមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតខេត្តោ

កតមោ អាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស
 រកស្ស ទោសស្ស មោហស្ស បហានាយាតិ ។
 អយមេវ ខោ អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ
 ឯតស្ស រកស្ស ទោសស្ស មោហស្ស បហានាយ ។
 សេយ្យដំធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស រកស្ស
 ទោសស្ស មោហស្ស បហានាយាតិ ។ កទ្ទកោ
 អាវុសោ មត្តោ កទ្ទកោ បដិបទា ឯតស្ស រកស្ស
 ទោសស្ស មោហស្ស បហានាយ អលត្វា បនាវុសោ
 សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

(១២២) តិមន្តិយំ អាវុសោ សារីបុត្ត សមណោ
 តោតបេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ទុក្ខស្ស ខោ
 អាវុសោ បរិញ្ញត្តំ កកវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។
 អត្ថិ បនាវុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស
 ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ អាវុសោ មត្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកវគ្គ

ម្នាល អារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 កតៈទោសៈមោហៈ⁺នុ៎ះ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏
 ប្រសើរនេះឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវកតៈទោសៈមោហៈ
 ៖⁺នុ៎ះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ វេ ។
 សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាល អារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវកតៈទោសៈមោហៈ⁺នុ៎ះ ។ ម្នាល អារុសោ
 មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវកតៈទោសៈ
 មោហៈ⁺នុ៎ះបាន ម្នាល អារុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត)
 ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤២) ម្នាល អារុសោសារីបុត្ត បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌
 ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណគោតម តើដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាល អារុសោ
 បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីកំ-
 ណត់ដ៏នូវសេចក្តីទុក្ខ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គនឹងបដិបទដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីកំណត់ដ៏នូវសេចក្តីទុក្ខនេះមានដែរឬ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គ

ធម្មទានសម្បត្តិ

អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។
 កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស
 ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អាវុសោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ ។
 សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស
 បរិញ្ញាយាតិ ។ ភទ្ទកោ អាវុសោ មត្តោ ភទ្ទិកា
 បដិបទា ឯតស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ អលញ្ច ប-
 ទាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

(១៤៣) អស្សាសប្បត្តោ អស្សាសប្បត្តោតិ អា-
 វុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ កត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ សា-
 រីបុត្ត អស្សាសប្បត្តោ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ អាវុសោ
 ភិក្ខុ ធម្មំ ជស្សយតនាទំ សមុទយញ្ច អត្ថផ្ដមញ្ច

ធម្មទានកសយុត្ត

នឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខនេះមានដែរ ។

ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវ
 សេចក្តីទុក្ខនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ដ៏ប្រសើរនេះឯង
 ហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខនេះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសមាធិ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ១ ។

ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខនេះ ម្នាលអារុសោ
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤៣) ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ភិក្ខុដល់
 នូវការដកដង្ហើមចេញ ដល់នូវការដកដង្ហើមចេញ ម្នាលអារុសោសារី-
 បុត្ត ភិក្ខុដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាល
 អារុសោ កាលភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយកវគ្គោ

អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភ្នត់ បដា-
 ធាតិ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ អស្សាសប្បត្តោ ហោតីតិ ។
 អត្ថិ បទាវុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស អស្សា-
 សស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ចិកិរិយា-
 យាតិ ។ កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា
 ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ អយមេវខោ
 អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស អស្សា-
 សស្ស សច្ចិកិរិយាយ ។ សេយ្យបីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ
 បដិបទា ឯតស្ស អស្សាសស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។
 កទ្គិកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្គិកា បដិបទា ឯតស្ស
 អស្សាសស្ស សច្ចិកិរិយាយ អលញ្ច បទាវុសោ សារី-
 បុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយតវគ្គ

នូវភានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញផង នៃផស្សៈយតនៈ
 ទាំង ៦ តាមសេចក្តីពិត ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវការដកដង្ហើម
 ចេញដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះមានដែរឬ ។
 ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 ការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះមានដែរ ។ ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិ-
 បទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះ ។
 ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯងហើយដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសមាទិដ្ឋិ ១ ។ ចេ ។ សមាសមាធិ ១ ។
 ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញនុ៎ះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គ
 ដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការ
 ដកដង្ហើមចេញនុ៎ះ ម្នាលអារុសោ សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់
 ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

ធម្មបទសម្ពុត្តិ

(១៤៤) បរមស្ម័ន្ធសប្បត្តោ បរមស្ម័ន្ធសប្បត្តោតិ
 អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ អារុសោ
 បរមស្ម័ន្ធសប្បត្តោ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ អារុសោ
 ភិក្ខុ ធម្មំ ជស្សយតនាធម៌ សមុទយេត្វ អត្ថជ្ជមេត្វ
 អស្សនេត្វ អាជីនេត្វ ជិស្សនេត្វ យថាភូតំ វិទិត្វា
 អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ឯត្តាវតា ខោ អារុសោ បរ-
 មស្ម័ន្ធសប្បត្តោ ហោតីតិ ។ អត្ថិ បនាវុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស បរមស្ម័ន្ធសស្ស សង្ខិក្ខិ-
 យាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ អារុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា
 ឯតស្ស បរមស្ម័ន្ធសស្ស សង្ខិក្ខិយាយាតិ ។ កតមោ
 បទ អារុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស
 បរមស្ម័ន្ធសស្ស សង្ខិក្ខិយាយាតិ ។ អយមេវ ខោ
 អារុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស បរមស្ម័ន្ធ-
 សស្ស សង្ខិក្ខិយាយ ។ សេ យ្យបីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។

ធម្មទានកស័យុត្ត

[១៤៤] ម្នាលអារុសោសាវ័បុត្ត គេតែងនិយាយថា ភិក្ខុដល់នូវ
 ការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខម ដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខម ម្នាល
 អារុសោ ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខមដោយហេតុយ៉ាង
 ណា ។ ម្នាលអារុសោ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងផង
 នូវការវិនាសផង នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញ
 ផង នៃផស្សៈធនៈទាំង ៦ តាមសេចក្តីពិត ជាអ្នកផុតស្រឡះព្រោះមិន
 ប្រកាន់ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខម
 ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខម⁺នេះមានដែរឬ ។
 ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 ការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុក្ខម⁺នេះមានដែរ ។ ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វី
 ជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញ
 ដ៏ទុក្ខម⁺នេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង
 ហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏-
 ទុក្ខម⁺នេះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តន្តកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ
 បដិបទា ឯតស្ស បរមស្សសស្ស សង្ខតិកិរិយាយាតិ ។
 កទ្ទកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្ទកោ បដិបទា ឯតស្ស
 បរមស្សសស្ស សង្ខតិកិរិយាយ អលញ្ច បណ្ណុសោ
 សាវ័ប្បុត្ត អប្បមាណាយាតិ ។

(១៤៥) វេទនា វេទនាតិ អាវុសោ សាវ័ប្បុត្ត វុច្ចតិ
 កតមា នុ ខោ អាវុសោ វេទនាតិ ។ តិស្សោ សមា
 អាវុសោ វេទនាតិ ។ កតមា តិស្សោ ។ សុខា
 វេទនា ធុត្តា វេទនា អធុត្តមសុខា វេទនា ។ សមា
 ខោ អាវុសោ តិស្សោ វេទនាតិ ។ អត្ថំ បណ្ណុសោ
 មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតាសំ តិស្សន្នំ វេទនាធំ
 បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ ប-
 ដិបទា ឯតាសំ តិស្សន្នំ វេទនាធំ បរិញ្ញាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតសិក្ខ

សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ឧត្តមន្ត្រី ។
ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវការដកដង្ហើមចេញដ៏ឧត្តមន្ត្រី ម្នាលអារុសោ សារីបុត្ត
បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

[១៤៥] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា វេទនា ។
ម្នាលអារុសោ វេទនាតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ វេទនានេះមាន ៣
ប្រការ ។ វេទនា ៣ ប្រការ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលអារុសោ វេទនាមាន ៣ ប្រការនេះ
ឯង ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជីវិត
នូវវេទនាទាំង ៣ នេះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែល
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជីវិតនូវវេទនាទាំង ៣ ប្រការនេះមានដែរ ។

ដង្ហែកសំយុង

កតមោ បណ្ឌិតោ មត្តោ កតមោ បដិបទា ឯតាសំ
 តិស្សន្នំ វេទនាធំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ខោ
 អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតាសំ តិស្សន្នំ
 វេទនាធំ បរិញ្ញាយ ។ សេយ្យបីធំ ។ សម្មាទិដ្ឋ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ
 បដិបទា ឯតាសំ តិស្សន្នំ វេទនាធំ បរិញ្ញាយាតិ ។
 កត្តកោ អាវុសោ មត្តោ កត្តកោ បដិបទា ឯតាសំ
 តិស្សន្នំ វេទនាធំ បរិញ្ញាយ អលញ្ច បណ្ឌិតោ សាវ័-
 បុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

[១២៦] អាសវោ អាសវេតិ អាវុសោ សាវ័បុត្ត
 វុច្ឆតិ កតមោ នុ ខោ អាវុសោ អាសវេតិ ។ តយោ-
 មេ អាវុសោ អាសវោ កាមាសវោ ភវសវោ អវិជ្ជាស-
 វោ ។ ឥមេ ខោ អាវុសោ តយោ អាសវេតិ ។ អត្ថិ
 បណ្ឌិតោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ អាស-
 វាធំ បហាធាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ អាសវាធំ បហាធាយាតិ ។

ធម្មទានសម្បត្តិ

ម្ចាស់អារ៉ុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹង
នូវវេទនាទាំង ៣ ប្រការនេះ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨
ដ៏ប្រសើរនេះឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣
ប្រការនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១
។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថា
បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣ ប្រការនេះ ។
ម្ចាស់អារ៉ុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
កំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣ ប្រការនេះ ម្ចាស់អារ៉ុសោសាវ័បុត្ត បើដូច្នេះ
បុគ្គលគួរ (ដកល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤៦) ម្ចាស់អារ៉ុសោសាវ័បុត្ត គេតែងនិយាយថា អាសវៈ ។
ម្ចាស់អារ៉ុសោ អាសវៈតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ អាសវៈទាំងនេះមាន
៣ ប្រការគឺ តាមាសវៈ ១ ភវាសវៈ ១ អវិជ្ជាសវៈ ១ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ
អាសវៈមាន ៣ ប្រការនេះឯង ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែល
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំងនេះមានដែរឬ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ
មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំងនេះមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវត្តោ

កតមា អារុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតេសំ
 អាសវំ បហាឆាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អារុសោ អរិ-
 យោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ អាសវំ បហាឆាយ ។
 សេយ្យមីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ខោ អារុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតេសំ អាសវំ
 បហាឆាយាតិ ។ ភទ្ទកោ អារុសោ មត្តោ ភទ្ទកោ
 បដិបទា ឯតេសំ អាសវំ បហាឆាយ អលត្វ
 បធារុសោ សារីបុត្ត អប្បមាឆាយាតិ ។

[១៤៧] អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ
 កតមា នុ ខោ អារុសោ អវិជ្ជាតិ ។ យំ ខោ អារុសោ
 ទុក្ខេ អញ្ចាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ចាណំ ទុក្ខនិរោធប
 អញ្ចាណំ ទុក្ខនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ចាណំ
 អយំ វុច្ចតារុសោ អវិជ្ជាតិ ។ អត្ថិ បធារុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតេស្ស អវិជ្ជាយ បហាឆាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ទាយគនវគ្គ

ម្នាល អារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 អាសវៈទាំងន្ទុះ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះ
 ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំងន្ទុះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។
 ម្នាល អារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 លះបង់នូវអាសវៈទាំងន្ទុះ ។ ម្នាល អារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំងន្ទុះ ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត
 បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល'ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

(១៤៧) ម្នាល អារុសោ សារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា អវិជ្ជា ។
 ម្នាល អារុសោ អវិជ្ជាតើដូចម្តេច ។ ម្នាល អារុសោ ការមិនដឹងក្នុងទុក្ខ
 ឯណា ការមិនដឹងក្នុងហេតុជាដែនកើតនៃទុក្ខឯណា ការមិនដឹងក្នុង
 ហេតុជាទីរលត់ទុក្ខឯណា ការមិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទី
 រលត់ទុក្ខឯណា ម្នាល អារុសោ នេះហៅថាអវិជ្ជា ។ ម្នាល អារុសោ
 មគ្គន៍បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជានុ៎ះមានដែរឬ ។

ធម្មបទសម្ពុត្តិ

អត្តាវុសោ^(១) មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតិស្សា អវិជ្ជាយ
 បហានាយាតិ ។ កតមោ បទាវុសោ មត្តោ កតមា
 បដិបទា ឯតិស្សា អវិជ្ជាយ បហានាយាតិ ។ អយមេវ
 ខោ អាវុសោ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតិស្សា
 អវិជ្ជាយ បហានាយ ។ សេយ្យបីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ
 អយំ បដិបទា ឯតិស្សា អវិជ្ជាយ បហានាយាតិ ។
 កទ្ខិកោ អាវុសោ មត្តោ កទ្ខិកា បដិបទា ឯតិស្សា
 អវិជ្ជាយ បហានាយ អលញ្ច បទាវុសោ សារីបុត្ត
 អប្បមាណាយាតិ ។

(១៤៨) តណ្ហា តណ្ហាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ ក-
 តមា នុ ខោ អាវុសោ តណ្ហាតិ ។ តិស្សោ ឥមា អាវុសោ
 តណ្ហា កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។ ឥមា ខោ
 អាវុសោ តិស្សោ តណ្ហាតិ ។ អត្ថំ បទាវុសោ មត្តោ អត្ថំ
 បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហាទំ បហានាយាតិ ។ អត្តាវុសោ
 មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហាទំ បហានាយាតិ ។

១ ឧ. អត្ថំ ខោ អាវុសោ ។

ធម្មបទសម្បត្តិ

ម្នាលគារុសោ មគ្គន័របដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជា⁺ មានដែរ ។ ម្នាលគារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី លះបង់នូវអវិជ្ជា⁺ ។ ម្នាលគារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ នេះឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជា⁺ ។ មគ្គប្រកប ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ វេទ ១ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលគារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជា⁺ ។ ម្នាលគារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវអវិជ្ជា⁺ ម្នាលគារុសោសារីបុត្ត បើ ដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

[១៤៤] ម្នាលគារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា តណ្ហា។ ម្នាលគារុសោ តណ្ហាតើដូចម្តេច ។ ម្នាលគារុសោ តណ្ហានេះមាន ៣ ប្រការគឺ កាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលគារុសោ តណ្ហាមាន ៣ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលគារុសោ មគ្គន័របដិបទាដែល ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ⁺មានដែរឬ ។ ម្នាលគារុសោ មគ្គន័របដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ⁺មានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ទយតនវគ្គោ

កតមោ បទាវុសោ មគ្គោ កតមោ បដិបទា ឯតាសំ
 តណ្ហានំ បហានាយាតិ ។ អយំមេវ ខោ អាវុសោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ឯតាសំ តណ្ហានំ បហានាយ ។
 សេយ្យបីធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ខោ អាវុសោ មគ្គោ អយំ បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហានំ
 បហានាយាតិ ។ កទ្ទិកោ អាវុសោ មគ្គោ កទ្ទិកោ
 បដិបទា ឯតាសំ តណ្ហានំ បហានាយ អលត្ត
 បទាវុសោ សាវ័ប្បត្ត អប្បមាណាយាតិ ។

[១២៩] ឱយោ ឱយោតិ អាវុសោ សាវ័ប្បត្ត វុច្ចតិ
 កតមោ នុ ខោ អាវុសោ ឱយោតិ ។ ចត្តារោមេ
 អាវុសោ ឱយា កាមោយោ ភវោយោ ទិដ្ឋោយោ
 អរិដ្ឋោយោ ។ ឥមេ ខោ អាវុសោ ចត្តារោ ឱយាតិ ។
 អត្ថិ បទាវុសោ មគ្គោ អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ
 ឱយានំ បហានាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ អាវុសោ មគ្គោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ ឱយានំ បហានាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខាយគនវគ្គ

ម្នាល ភាវុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 តណ្ហាទាំងនេះ ។ ម្នាល ភាវុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះ
 ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសមាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សមាសមាធិ ១ ។
 ម្នាល ភាវុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ។ ម្នាល ភាវុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវតណ្ហាទាំងនេះ ម្នាល ភាវុសោ
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាធមិ ។

(១៤៩) ម្នាល ភាវុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ឧយៈ ។

ម្នាល ភាវុសោ ឧយៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាល ភាវុសោ ឧយៈនេះមាន ៤
 ប្រការគឺ កាមោយៈ ១ ភវោយៈ ១ ទិដ្ឋោយៈ ១ អវិជ្ជោយៈ ១ ។ ម្នាល
 ភាវុសោ ឧយៈមាន ៤ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាល ភាវុសោ មគ្គនឹងបដិបទា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧយៈទាំងនេះមានដែរឬ ។ ម្នាល ភាវុសោ
 មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧយៈទាំងនេះមានដែរ ។

ធម្មបទសម្ពុទ្ធ

កតមោ បនាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតេសំ
 ឱយានំ បហាធាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អាវុសោ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ ឱយានំ បហាធាយ ។
 សេយ្យមីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 អយំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតេសំ
 ឱយានំ បហាធាយាតិ ។ កទ្ធកោ អាវុសោ មត្តោ
 កទ្ធកោ បដិបទា ឯតេសំ ឱយានំ បហាធាយ អលញ្ច
 បនាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាធាយាតិ ។

[១៥០] ឧបាទានំ ឧបាទានន្តិ អាវុសោ សារីបុត្ត
 វុច្ឆតិ កតមំ នុ ទោ អាវុសោ សារីបុត្ត ឧបាទា-
 នន្តិ ។ ចត្តារិមាធិ អាវុសោ ឧបាទានាធិ កាមុបា-
 នានំ ទិដ្ឋុបាទានំ សីលព្វតុបាទានំ អត្តវាទុបាទានំ ។
 វេមាធិ ទោ អាវុសោ ចត្តារិ ឧបាទានាធិតិ ។

ជំនួញទកសំយុត្ត

ម្នាលអារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 ឧយៈតាំងន្ទៈ⁺ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះ
 ឯងហើយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧយៈតាំងន្ទៈ⁺ ។ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។
 ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបង់នូវឧយៈតាំងន្ទៈ⁺ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧយៈតាំងន្ទៈ⁺ ម្នាលអារុសោ
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដ៏កល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

[១៩០] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ទុប្បាទានៗ
 ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត ទុប្បាទានតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ទុប្បាទាន
 នេះមាន ៤ យ៉ាងគឺ កាមុប្បាទាន ១ ទិដ្ឋុប្បាទាន ១ សីលព្វកុប្បាទាន ១
 អត្តពុទ្ធប្បាទាន ១ ។ ម្នាលអារុសោ ទុប្បាទានមាន ៤ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកវគ្គោ

អត្ថំ បនាវុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតេសំ ឧទាទា-

នានំ បហានាយាតិ ។ អត្ថំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថំ

បដិបទា ឯតេសំ ឧទាទានានំ បហានាយាតិ ។ កត-

មោ បនាវុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតេសំ

ឧទាទានានំ បហានាយាតិ ។ អយមេវ ទោ អាវុសោ

អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ ឧទាទានានំ ប-

ហានាយ ។ សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-

សមាធិ ។ អយំ ទោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា

ឯតេសំ ឧទាទានានំ បហានាយាតិ ។ កទ្ខិកោ អាវុសោ

មត្តោ កទ្ខិកោ បដិបទា ឯតេសំ ឧទាទានានំ បហា-

នាយ អលក្ខំ បនាវុសោ សាវីប្បត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

ម្នាល ភារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧបាទាន

ទាំង⁺នេះមានដែរឬ ។ ម្នាល ភារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ

ដើម្បីលះបង់នូវឧបាទានទាំងនេះមានដែរ ។ ម្នាល ភារុសោ ចុះអ្វីជាមគ្គ

អ្វីជាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧបាទានទាំងនេះ ។ ម្នាល

ភារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ

ដើម្បីលះបង់នូវឧបាទានទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។

គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាល ភារុសោ នេះហៅ

ថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឧបាទានទាំង

នេះ ។ ម្នាល ភារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅ

ដើម្បីលះបង់ឧបាទានទាំងនេះ ម្នាល ភារុសោ សាប្តក្ក បើដូច្នោះ បុគ្គល

គួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

ធម្មបទកសំយុត្តំ

[១៥០] ករោ ករោតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ឆតិ
 កតមោ នុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត ករោតិ ។ តយោមេ
 អាវុសោ ភវា កាមករោ រូបករោ អរូបករោ ។ ឥមេ
 ខោ អាវុសោ តយោ ភវាតិ ។ អត្ថិ បធាវុសោ មត្តោ
 អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ ភវាធំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្ថិ
 ខោ អាវុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតេសំ ភវាធំ
 បរិញ្ញាយាតិ ។ កតមោ បធាវុសោ មត្តោ កតមា
 បដិបទា ឯតេសំ ភវាធំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ខោ
 អាវុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតេសំ ភវាធំ
 បរិញ្ញាយ ។ សេយ្យដីធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ។ អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា
 ឯតេសំ ភវាធំ បរិញ្ញាយាតិ ។ កដ្ឋកោ អាវុសោ
 មត្តោ កដ្ឋកោ បដិបទា ឯតេសំ ភវាធំ បរិញ្ញាយ
 អលក្ខ បធាវុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

ជំនួញកសយុត្ត

[១៥១] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ភព។ ម្នាល
អារុសោសារីបុត្ត ភពតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភពនេះមាន៣
ប្រការគឺ តាមភព១ រូបភព១ អរូបភព១ ។ ម្នាលអារុសោ ភព
មាន៣ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីកំណត់ជំនួរភពទាំងនេះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹង
បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនួរភពទាំងនេះមានដែរ ។ ម្នាល
អារុសោ ចុះអ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនួរ
នូវភពទាំងនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
នេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនួរភពទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកប
ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ១ ។ បេ។ សម្មាសមាធិ១ ។
ម្នាលអារុសោ នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីកំណត់ជំនួរភពទាំងនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនួរភពទាំងនេះ ម្នាលអារុសោ
សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនិដ្ឋាន

(១៥២) ទុក្ខំ ទុក្ខន្តំ អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ
 កតមំ នុ ខោ អារុសោ ទុក្ខន្តំ ។ តិស្សេន្ធ សមា
 អារុសោ ទុក្ខតា ទុក្ខទុក្ខតា សម្ពារទុក្ខតា វិបរិណា-
 មទុក្ខតា ។ សមា ខោ អារុសោ តិស្សេន្ធ ទុក្ខតាតិ ។
 អត្ថំ បទារុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខ-
 តានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អត្ថំ ខោ អារុសោ មត្តោ អត្ថំ
 បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ កតមោ
 បទារុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខ-
 តានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ អយមេវ ខោ អារុសោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិញ្ញាយ ។
 សេយ្យបីដំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 អយំ ខោ អារុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតាសំ
 ទុក្ខតានំ បរិញ្ញាយាតិ ។ ភទ្ទកោ អារុសោ មត្តោ
 ភទ្ទកោ បដិបទា ឯតាសំ ទុក្ខតានំ បរិញ្ញាយ អលញ្ច
 បទារុសោ សារីបុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[១៥២] ម្នាលអារុសោ សារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា ទុក្ខ។

ម្នាលអារុសោ ទុក្ខតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ សេចក្តីទុក្ខនេះមាន ៣
 ប្រការគឺ ទុក្ខទុក្ខតា ១ សង្សារទុក្ខតា ១ វិបរិណាមទុក្ខតា ១ ។ ម្នាល
 អារុសោ សេចក្តីទុក្ខមាន ៣ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គ
 នឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះមាន
 ដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់
 ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះមានដែរ ។ ម្នាលអារុសោ ចុះអ្វីជាមគ្គ អ្វីជា
 បដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះ ។ ម្នាល
 អារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូច
 ម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលអារុសោ
 នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវ
 សេចក្តីទុក្ខទាំងនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីទុក្ខទាំងនេះ ម្នាលអារុសោ សារីបុត្ត
 បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកល់ចិត្ត) ក្នុងអប្បមាទធម៌ ។

ជំនួញកសយុត្ត

[១៥៣] សក្កាយោ សក្កាយោតិ អារុសោ សារី-
 បុត្ត វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ អារុសោ សក្កាយោតិ ។
 បញ្ចមេ អារុសោ ឧបាទានក្ខត្តោ សក្កាយោ វត្ថា
 ភគវតា ។ សេយ្យដំនំ ។ រូប្យបាទានក្ខត្តោ វេទន្ទបា-
 ទានក្ខត្តោ សញ្ញបាទានក្ខត្តោ សង្ខារបាទានក្ខត្តោ
 វិញ្ញាណបាទានក្ខត្តោ ឥមេ ខោ អារុសោ បញ្ចបាទា-
 នក្ខត្តោ សក្កាយោ វត្ថា ភគវតាតិ ។ អត្ថំ បទារុសោ
 មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឯតស្ស សក្កាយស្ស បរិញ្ញា-
 យោតិ ។ អត្ថំ ខោ អារុសោ មត្តោ អត្ថំ បដិបទា
 ឯតស្ស សក្កាយស្ស បរិញ្ញាយោតិ ។ កតមោ ប-
 ទារុសោ មត្តោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស សក្កា-
 យស្ស បរិញ្ញាយោតិ ។ អយមេវ ខោ អារុសោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស សក្កាយស្ស បរិញ្ញាយ ។
 សេយ្យដំនំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

ធម្មបទសម្បត្ត

[១៥១] ម្នាលអារុសោ សារីបុត្ត គេតែងនិយាយថា សក្កាយ ។

ម្នាលអារុសោ សក្កាយតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ឧបាទានក្ខន្ធ

តាំង ៥ នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថាសក្កាយ ។ ឧបាទានក្ខន្ធ

តាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបបាទានក្ខន្ធ ១ វេទនបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញា-

បាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារបាទានក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណបាទានក្ខន្ធ ១ ម្នាលអារុ-

សោ ឧបាទានក្ខន្ធតាំង ៥ នេះឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា

សក្កាយ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

កំណត់ដឹងនូវសក្កាយនេះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គនឹងបដិបទា

ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសក្កាយនេះមានដែរ ។ ម្នាលអារុ-

សោ ចុះអ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវ

សក្កាយនេះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង

ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសក្កាយនេះ ។ មគ្គប្រកបដោយ

អង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសមាទិដ្ឋ ១ ។ វេ ។ សមាសមាធិ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយននវគ្គោ

អយំ ខោ អាវុសោ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស
សក្កាយស្ស បរិញ្ញាយាតិ ។ កទ្ទកោ អាវុសោ មត្តោ
កទ្ទកោ បដិបទា ឯតស្ស សក្កាយស្ស បរិញ្ញាយ
អលញ្ច បទាវុសោ សាវ័បុត្ត អប្បមាទាយាតិ ។

[១៥៤] តី ទុ ខោ អាវុសោ សាវ័បុត្ត ឥមស្មី
ធម្មនិយេ ទុក្ករន្តិ ។ បព្វជ្ជា ខោ អាវុសោ ឥមស្មី
ធម្មនិយេ ទុក្ករាតិ ។ បព្វជិតេន បទាវុសោ តី
ទុក្ករន្តិ ។ បព្វជិតេន ខោ អាវុសោ អភិរតិ ទុក្ករាតិ ។
អភិរតេន បទាវុសោ សាវ័បុត្ត តី ទុក្ករន្តិ ។ អភិ-
រតេន ខោ អាវុសោ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ទុក្ករាតិ ។
តីវចិរំ បទាវុសោ ធម្មានុធម្មប្បដិបទោ ភិក្ខុ អរហំ
អស្សាតិ ។ ន ចិរំ អាវុសោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគវគ្គ

ម្នាលភាវុសា នេះហៅថាមគ្គ នេះហៅថាបដិបទាដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសក្កាយនុ៎ះ ។ ម្នាលភាវុសា មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទា
 ដ៏ចំរើន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវសក្កាយនុ៎ះ ម្នាលភាវុសា
 សារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុងអប្បមាធមិ ។

(១៥៤) ម្នាលភាវុសាសារីបុត្ត អ្វីហ្ន៎ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
 កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលភាវុសា បព្វជ្ជាដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
 កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលភាវុសា ចុះអ្វីដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយ
 កម្រ ។ ម្នាលភាវុសា សេចក្តីត្រេកអរ (មិនអផ្សុកក្នុងបព្វជ្ជានេះឯង)
 ដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយកម្រ ។ ម្នាលភាវុសាសារីបុត្ត ចុះអ្វីដែល
 បព្វជិតមានសេចក្តីត្រេកអរធ្វើបានដោយកម្រ ។ ម្នាលភាវុសា សេចក្តី
 ប្រតិបត្តិនូវធម៌តាមធម៌ (នេះឯង) ដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយកម្រ ។
 ម្នាលភាវុសា ភិក្ខុបានប្រតិបត្តិនូវធម៌តាមធម៌ តើយូរប៉ុន្មានទៅទើប
 សម្រេចជាព្រះអរហន្តបាន ។ ម្នាលភាវុសា មិនជាយូរប៉ុន្មានទេ ។

ធម្មបទសំយក្កំ

ពិស្សទ្ធោនំ

និព្វានំ អរហត្តញ្ច

ធម្មវាទី កឹមត្ថយំ

អស្សោសោ បរមស្សោសោ

វេទនា អាសវវិជ្ជា

តណ្ហា ឱយា ឧបាទានំ

ភវេ ទុក្ខញ្ច សក្កាយោ

ឥមស្មី ធម្មវិនយេ ទុក្ខវន្តំ ។

ធម្មទានកសំយុត្ត

ឧទាននៃធម្មទានកសំយុត្តនោះគឺ

ឈិយា យអំពីព្រះនិព្វាន ១ អំពីព្រះអរហន្ត ១ អំពីធម្មវរ្ម័ន
 បុគ្គល ១ អំពីការប្រព្រឹត្តិត្រហុបវ័យដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ១
 អំពីការដកដង្ហើមចេញ ១ អំពីការដកដង្ហើមចេញដ៏ទុត្តម ១
 អំពីវេទនា ១ អំពីអាសវៈ ១ អំពីអវិជ្ជា ១ អំពីតណ្ហា ១
 អំពីធុយៈ ១ អំពីឧបាទាន ១ អំពីភព ១ អំពីទុក្ខ ១ អំពី
 សក្កាយ ១ អំពីសេចក្តីត្រេកអរដែលបញ្ចប់ដ៏ធំធេងបានដោយ
 កម្រិតធម្មវរ្ម័ននេះ ១ ។

សាមណ្ឌកស័យ្យតំ

[១៥៥] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សាវ័បុត្តោ វុដ្ឋីសុ
វិហរតិ ឧត្តបេណយំ កុដ្ឋាយ នទិយា តីវេ ។ អថទោ
សាមណ្ឌកោ បរិញ្ញាជកោ យេនាយស្មា សាវ័បុត្តោ
តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សាវ័បុត្តន
សទ្ធិំ សម្មោទិំ សម្មោទន្តិយំ កថំ សារាណីយំ វីតិ.
សាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ទោ
សាមណ្ឌកោ បរិញ្ញាជកោ អាយស្មន្តំ សាវ័បុត្តំ ឯត.
ទរោច និព្វានំ និព្វានន្តំ អារុសោ សាវ័បុត្ត វុច្ឆតិ
កតមំ នុ ទោ អារុសោ និព្វានន្តំ ។ យោ ទោ
អារុសោ វាគក្ខយោ នោសក្ខយោ មោហក្ខយោ វេទំ
វុច្ឆតិ និព្វានន្តំ ។ អត្ថំ បឆារុសោ មក្កោ អត្ថំ បដិបទា

សាមណ្ឌកសិយុត្ត

(១៥៥) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តង័មានអាយុគង្គ់នៅទៀបឆ្នេរ

ទន្លេគង្គា ទៀបស្រុកទុត្តចេលា ក្នុងដែនវដ្តី ។ គ្រានោះឯង បរិព្វាជក

ឈ្មោះសាមណ្ឌកចូលទៅក្រពះសាវ័បុត្តង័មានអាយុ លុះចូលទៅដល់

ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសាវ័បុត្តង័មានអាយុ លុះ

បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី

ដ៏សមគួរ ។ លុះសាមណ្ឌកបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏

និយាយនឹងព្រះសាវ័បុត្តង័មានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អារុសោសាវ័បុត្ត គេ

តែងនិយាយថា និព្វាន។ ម្ចាស់អារុសោ និព្វានតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់

អារុសោ សភាវៈដែលជាទីអស់ទៅនៃរាគៈ អស់ទៅនៃទោសៈ អស់

ទៅនៃមោហៈ នេះហៅថានិព្វាន ។ ម្ចាស់អារុសោ មគ្គនឹងបដិបត្ត

ពិរុទ្ធភាសន៍យុត្ត

ឯតស្ស ជិញ្ញនស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ អត្ថិ ទោ
 អារុសោ មត្តោ អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស ជិញ្ញនស្ស
 សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ កតមោ បទារុសោ មត្តោ កតមា
 បដិបទា ឯតស្ស ជិញ្ញនស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។
 អយមេវ ទោ អារុសោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឯតស្ស
 ជិញ្ញនស្ស សច្ចិកិរិយាយ ។ សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ ទោ អារុសោ មត្តោ
 អយំ បដិបទា ឯតស្ស ជិញ្ញនស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។
 ភទ្ទិកោ អារុសោ មត្តោ ភទ្ទិកា បដិបទា ឯតស្ស
 ជិញ្ញនស្ស សច្ចិកិរិយាយ អលញ្ច បទារុសោ សារីបុត្ត
 អប្បមាទាយាតិ ។ បេ។

[១៥៦] តី ទុ ទោ អារុសោ សារីបុត្ត ឥមស្មី
 ធម្មវិទយេ ទុក្កវន្តិ ។ បព្វជ្ជា ទោ អារុសោ ឥមស្មី
 ធម្មវិទយេ ទុក្កវន្តិ ។ បព្វជីវេន បទារុសោ តី
 ទុក្កវន្តិ ។ បព្វជីវេន ទោ អារុសោ អភិវត្តិ ទុក្កវន្តិ ។

សាមណ្ឌកសំយុត្ត

សំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះមានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គ
នឹងបដិបទាសំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះមានដែរ ។ ម្នាល
អារុសោ អ្វីជាមគ្គ អ្វីជាបដិបទា សំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន
នុ៎ះ ។ ម្នាលអារុសោ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង សំរាប់
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ តើដូច
ម្តេច ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ១ ។ ម្នាលអារុសោ នេះ
ជាមគ្គ នេះជាបដិបទា សំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាននុ៎ះ ។ ម្នាល
អារុសោ មគ្គដ៏ចំរើន បដិបទាដ៏ចំរើន សំរាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះ
និព្វាននុ៎ះ ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត បើដូច្នោះ បុគ្គលគួរ (ដកលចិត្ត) ក្នុង
អប្បមាទធម៌ ។ បេ ។

(១៥៦) ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត អ្វីហ្ន៎ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលអារុសោ បព្វជ្ជាដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយ
កម្រក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលអារុសោ ចុះអ្វីដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយ
កម្រ ។ ម្នាលអារុសោ សេចក្តីត្រេកអរដែលបព្វជិតធ្វើបានដោយកម្រ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវដ្តោ

អភិរតេន បនាវុសោ តី ទុក្ខវន្តំ ។ អភិរតេន ខោ
អាវុសោ ធម្មាទុធម្មប្បដិបតិ ទុក្ខភតិ ។ តីរចំ
បនាវុសោ ធម្មាទុធម្មប្បដិបន្នោ ភិត្តុ អរហំ អស្សាភិ ។
ន ចំ អាវុសោភិ ។

សាមណ្ឌកសំយុត្តំ សមត្តំ ។

បុរិមសុត្តសទិសំ ទ្បានំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ម្នាល អារុសោ ចុះអ្វីដែលបញ្ចជិតមានសេចក្តីត្រេកអរធ្វើបានដោយកម្រ ។
 ម្នាល អារុសោ សេចក្តីប្រតិបត្តិវុធមិតាមធម៌ ដែលបញ្ចជិតមានសេចក្តី
 ត្រេកអរធ្វើបានដោយកម្រ ។ ម្នាល អារុសោ ចុះភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិវុធមិ
 តាមធម៌ តើយូរឬនានទៅទើបសម្រេចជាព្រះអរហន្តបាន ។ ម្នាល អារុ-
 សោ មិនជាយូរឬនានទេ ។

ចប់ សាមណ្ឌកសំយុត្ត ។

ឧទានន្តបញ្ចនីងសូត្រមុន ។

មោគ្គល្លានសិយ្យត្ថំ

[១៥៧] ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ
សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។
តត្រ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ
អាវុសោ ភិក្ខុវេតិ ។ អាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ អា-
យស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស បច្ឆស្សោសុំ ។ អា-
យស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច ឥធិ
មយ្ហំ អាវុសោ រហោគតស្ស បដិសល្លិនស្ស ឯវំ ចេ-
តសោ បរិវិតតោ ឧទទាទំ បឋមជ្ឈានំ បឋមជ្ឈា-
នន្ទំ វុច្ឆតិ តតមំ នុ ខោ បឋមជ្ឈានន្ទំ ។ តស្ស
មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទរោសិ ឥធិ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ តា-
មេហិ វិវិច្ឆ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតត្តំ សវិហរំ
វិវេកនំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហរតិ ឥធិ
វុច្ឆតិ បឋមជ្ឈានន្ទំ ។ សោ ខ្វាហំ អាវុសោ វិវិច្ឆេវ

មោគ្គល្លានសំយត្ត

(១៥៧) សម័យមួយ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុគង់នៅ
ក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ដ៏តម្រកសារត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង
ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់អារុសោ
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ទទួលស្តាប់ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មាន
អាយុថា អារុសោ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុបានពោលទៅ
នឹងភិក្ខុទាំងនោះដូច្នេះថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំសម្លឹង
ក្នុងទីស្ងាត់ ក្នុងទីឯណោះ មានសេចក្តីបរិវិតកកើតឡើងដោយចិត្តយ៉ាង
នេះថា គេតែងនិយាយថា បឋមជ្ឈានៗ បឋមជ្ឈាន តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុក្នុងសាស-
នានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ
ក៏ដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កនឹងវិចារ មានបីតំណឹងសុខដែល
កើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
ទាំង៤ នេះហៅថា បឋមជ្ឈាន ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំស្ងាត់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយននវគ្គោ

តាមេហំ វិវិច្ច អតុសលេហំ ធម្មេហំ សវិតក្កំ សវិចារំ
 វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារមិ ។
 តស្ស មយ្ហំ អារុសោ ឥមំនា វិហារេន វិហារតោ កាម-
 សហគតា សញ្ញាមនសីកាវា សមុទាចរន្តំ ។ អថខោ
 មំ អារុសោ កកវំ ឥទ្ធិយា ឧបសម្មជ្ជមិត្វា ឯតទរោច
 មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន មា ព្រាហ្មណ បឋមជ្ឈានំ
 បមាទោ បឋមជ្ឈានេ ចិត្តំ សណ្ឋាបេហិ បឋមជ្ឈានេ
 ចិត្តំ ឯកោទី ករេហិ បឋមជ្ឈានេ ចិត្តំ សមាទ-
 ហាតិ ។ សោ ទ្វាហំ អារុសោ អបវេន សមយេន
 វិវិច្ចេវ តាមេហំ វិវិច្ច អតុសលេហំ ធម្មេហំ សវិតក្កំ
 សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ
 វិហាសំ ។ យំ ហំ តំ អារុសោ សម្មា វេទមាទោ
 វេទយ្យ សត្តារាជុក្ខហំតោ សាវកោ មហាភិក្ខុតំ
 បត្តោតិ ។ មមំ តំ សម្មា វេទមាទោ វេទយ្យ សត្តារា-
 ជុក្ខហំតោ សាវកោ មហាភិក្ខុតំ បត្តោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តន្តកាយ សុខុយុត្តន្ត

ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កន្តីវិចារ មានបីតិទីន៍សុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការដែលប្រកបដោយកាមក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ ត្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅក្នុងខ្ញុំដោយបូជ្ជ ហើយទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលមោគ្គល្លានៗ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងបឋមជ្ឈានឡើយ អ្នកចូរដកល់ចិត្តក្នុងបឋមជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងបឋមជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្តឲ្យនឹងក្នុងបឋមជ្ឈាន ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ ក្នុងសម័យដទៃទៀត ខ្ញុំស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កន្តីវិចារ មានបីតិទីន៍សុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ ប្រសិនបើអ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណាថា សាវកដែលព្រះសាស្ត្រាអនុគ្រោះហើយសម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។ អ្នកផងគ្រូនិយាយចំពោះសាវកនោះគឺខ្ញុំថា សាវកដែលព្រះសាស្ត្រាអនុគ្រោះហើយសម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

មោក្ខណ្ឌសំយុត្តំ

[១៥៨] ទុតិយជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានន្តំ វុច្ចតិ កា-
តមំ ធុ ខោ ទុតិយជ្ឈានន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ
ឯតទហោសិ ឥន ភិក្ខុ វិតក្កវិចារាទំ វូបសមា
អជ្ឈន្តំ សម្មសាទនំ ចេតសោ ឯកោធិការំ អវិតក្កំ
អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ
វិហារតិ ឥទំ វុច្ចតិ ទុតិយជ្ឈានន្តំ ។ សោ ខ្លាហំ
អាវុសោ វិតក្កវិចារាទំ វូបសមា អជ្ឈន្តំ សម្មសាទ-
នំ ចេតសោ ឯកោធិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមា-
ធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារមិ ។
តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ
វិតក្កសហគតា សញ្ញាមនសីកាវា សមុទាចរន្តំ ។
អថខោ មំ អាវុសោ កកវា ឥទ្ធិយា ឧបសម្ព័ន្ធមិត្វា

មោក្ខណ្ឌសំយុត្ត

(១៥៨) គេតែងនិយាយថា ទុតិយជ្ឈាន ។ ទុតិយជ្ឈានតើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះម្យ៉ាងនេះវិតក្កន៍នឹងវិហារអស់ហើយ ក៏ដល់នូវ
 ទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាគឺសុទ្ធ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្ក មិនមានវិហារ
 មានតែបីតិន័យសុខកើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង៤ នេះហៅថា ទុតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
 ខ្ញុំព្រោះម្យ៉ាងនេះវិតក្កន៍នឹងវិហារអស់ហើយ ក៏ដល់នូវទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិ
 កើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសុទ្ធ មាន
 សភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្ក មិនមានវិហារ មានតែបីតិន័យសុខ
 កើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹង
 មិនសិការដែលប្រកបដោយវិតក្កក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំង-
 ឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅរកខ្ញុំដោយបូជ្ឈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយតនវគ្គោ

ឯតទលោច មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន មា ព្រាហ្មណ៍
 ទុតិយជ្ឈានំ បមាទោ ទុតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ សឡាបេហិ
 ទុតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ ឯកោធី កកោហិ ទុតិយជ្ឈានេ
 ចិត្តំ សមាទហានិ ។ សោ ខ្លាហំ អាវុសោ អបរេន
 សមយេន វិតក្កវិចារាទំ វុបសមា អជ្ឈត្តំ សម្មសាទទំ
 ចេតសោ ឯកោធិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាទិជំ
 បិត្តសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហាសី ។ យំ ហិ
 តំ អាវុសោ សម្មា វទមាទោ វទេយ្យ សត្តារាទុក្ខហិ-
 តោ សាវកោ មហាកិញ្ញតំ បត្តោតិ ។ មមំ តំ សម្មា
 វទមាទោ វទេយ្យ សត្តារាទុក្ខហិតោ សាវកោ ម-
 ហាកិញ្ញតំ បត្តោតិ ។

(១៥៩) តតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានន្តិ វុច្ចតិ កាតមំ នុ
 ចោ តតិយជ្ឈានន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទលោសិ
 វេន កិក្ខុ បិត្តយា ច វិវាតា ឧបេក្ខតោ ច វិហារតិ
 សតោ ច សម្មជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យាយគោដ្ឋ

ក៏ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់មោគ្គល្លាន។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងទុតិយជ្ឈាន អ្នកចូរដកល់ចិត្តក្នុងទុតិយជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងទុតិយជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្តក្នុងទុតិយជ្ឈាន ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ក្នុងសម័យដទៃទៀត ខ្ញុំព្រោះរម្ងាប់នូវវិតក្កនឹងវិចារអស់ហើយ បានដល់នូវទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួនប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្ក មិនមានវិចារ មានតែបីតិនឹងសុខកើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ថា សាវកដែលព្រះសាស្តាអនុគ្រោះហើយសម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកនោះគឺខ្ញុំ ថា សាវកដែលព្រះសាស្តាអនុគ្រោះហើយសម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៥៧) គេតែងនិយាយថា តតិយជ្ឈាន។ តតិយជ្ឈានតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិទាំងសម្បជញ្ញាផង សោយសុខដោយនាមកាយផង

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

វេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិត្តន្តិ ឧបេក្ខតោ សតិមា
 សុខវិហារីតិ តតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទំ វុត្ថតិ
 តតិយជ្ឈានន្តិ ។ សោ ខ្វាហំ អាវុសោ បីតិយា ច
 វិហតា ឧបេក្ខតោ ច វិហារមិ សតោ ច សម្បជ្ជា-
 នោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេមិ យន្តំ អរិយា
 អាចិត្តន្តិ ឧបេក្ខតោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិ-
 យជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ
 ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ បីតិសហគតា សញ្ញាម-
 នសិកាវា សមុទាចរន្តិ ។ អថោ មំ អាវុសោ ក-
 កវំ ឥទ្ធិយា ឧបសម្បជ្ជមិត្វា ឯតទវោច មោក្ខល្លាន
 មោក្ខល្លាន មា ព្រាហ្មណ តតិយជ្ឈានំ បមាទោ
 តតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ សណ្ឋបេហិ តតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ
 ឯកោដិ កាហេហិ តតិយជ្ឈានេ ចិត្តំ សមាទហាតិ ។

មោគ្គលាទសំយុត្ត

ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវគតិយជ្ឈាននោះ
 ថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅជា
 សុខដូច្នេះ ព្រោះគតិយជ្ឈានឯណា ក៏ដល់នូវគតិយជ្ឈាននោះ ហើយ
 សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ នេះហៅថា គតិយជ្ឈាន ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នក
 ប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិទាំងសម្បជញ្ញៈផង សោយសុខដោយ
 នាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវ
 គតិយជ្ឈាននោះថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី ជាអ្នកមានធម៌ជា
 គ្រឿងនៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះគតិយជ្ឈានឯណា ក៏ដល់នូវគតិយជ្ឈាន
 នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាលអារុ-
 សោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញាទាំងមនសិការ
 ដែលប្រកបដោយបីតិក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
 គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយច្នូង ហើយ
 ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលមោគ្គលាទៗ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រ-
 ហែសនឹងគតិយជ្ឈានឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុងគតិយជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យ
 មានការម្នាក់តែមួយក្នុងគតិយជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្តក្នុងគតិយជ្ឈាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

សោ ខ្លាហំ អាវុសោ អបវេន សមយេន បីតិយា ច
 វិហតា ឧបេក្ខតោ ច វិហារនំ សតោ ច សម្បជានោ
 សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេមិ យន្តំ អរិយា អាចិត្តន្តំ
 ឧបេក្ខតោ សតីមា សុខវិហារីតិ តតិយជ្ឈានំ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហាសី ។ យំ ហំ តំ អាវុសោ សម្មា វេទ-
 មាណោ វេទេយ្យ ។ បេ ។ មហាភិក្ខុតំ បត្តោតិ ។

[១៦០] ចតុត្ថជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានន្តំ វុច្ចនិ កតតមំ
 នុ ខោ ចតុត្ថជ្ឈានន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទ-
 ហោសិ ឥន ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហាណា ធុត្តស្ស ច
 បហាណា បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សានំ អត្ថផ្តមា
 អធុត្តមសុខំ ឧបេក្ខាសតីហារីសុទ្ធិ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧប-

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុ! សោតាំងឡាយ សម័យខាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះនឿយណាយ
 ចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយទុក្ខភាពផង មានសតិទីន័យសម្បជញ្ញៈផង
 សោយសុខដោយនាមកាយផង ព្រោះអរិយៈតាំងឡាយតែងសរសើរនូវ
 បុគ្គលដែលបាននូវគតិយជ្ឈាននោះថា ប្រកបដោយទុក្ខភាព មានស្មារតី
 ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះគតិយជ្ឈានឯណា ក៏ដល់
 នូវគតិយជ្ឈាននោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលភិក្ខុ! សោតាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៦០) គេតែងនិយាយថា ចតុត្ថជ្ឈានៗ ចតុត្ថជ្ឈានត៍ដូច
 ម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុ! សោតាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្ដីត្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង មាន
 សោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនផង ក៏ដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន
 ជាធម្មជាតិមានការមូលដ្ឋានមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធ

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

សម្បជ្ជំ វិហារតិ ឥទំ វុច្ចតិ ចតុត្ថជ្ឈានន្តំ ។ សោ
 ឡាហំ អាវុសោ សុខស្ស ច បហាណ ទុក្ខស្ស ច
 បហាណ បុព្វេ ។ សោមនស្សទោមនស្សនំ អត្ថផ្ដមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតីនាវសុទ្ធិំ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧ-
 បសម្បជ្ជំ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឥមំនា
 វិហារេន វិហារតោ សុខសហគតា សញ្ញាមនសិការា
 សមុទាចរន្តំ ។ អដខោ មំ អាវុសោ គគរំ ឥទ្ធិយា
 ឧបសង្កម្ភតា ឯតទរោថ មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន
 មា ព្រាហ្មណ ចតុត្ថជ្ឈានំ បមាទោ ចតុត្ថជ្ឈានេ ចិត្តំ
 សណ្ដបេហិ ចតុត្ថជ្ឈានេ ចិត្តំ ឯកោទី ករោហិ

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

ដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ នេះ

ហៅថា ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះលះបង់នូវ

សុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង មានសោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ទៅក្នុង

កាលមុនផង ក៏ដល់នូវចតុត្ថជ្ឈានជាធម្មជាតិមានការម្ស្នាក់មិនមែនជាទុក្ខ

មិនមែនជាសុខ មានសតិធិបរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្ត

នៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅ

ដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការប្រកបដោយសេចក្តីសុខក៏ផុស

ផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ត្រាចនោះឯង ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយបូជ្ជ ហើយទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាល

មោគ្គល្លានៗ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងចតុត្ថជ្ឈានឡើយ ចូរ

ដកលំចិត្តក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្ស្នាក់តែមួយក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគនវគ្គោ

ចតុត្ថជ្ឈានេ ចិត្តំ សមាធិហានិ ។ សោ ខ្លាហំ
 អាវុសោ អបរេន សមយេន សុខស្ស ច បហានា
 ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សា-
 នំ អត្ថផ្ដមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ
 ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហាសី ។ យំ ហិ តំ អាវុសោ
 សម្មា វេទមាធនោ វេទេយ្យ ។ បេ ។ មហាកិញ្ញតំ បន្តោតិ ។

[១២១] អា កាសានញ្ចាយតនំ អា កាសានញ្ចាយ-
 តនន្តិ វុច្ចតិ កតមំ នុ ខោ អា កាសានញ្ចាយតនន្តិ ។
 តស្ស មយំ អាវុសោ ឯតទហោសី ឥន ភិក្ខុ សព្វសោ
 រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញានំ អត្ថផ្ដមា
 នានត្ថសញ្ញានំ អមនសិកាវា អនន្តោ អា កាសោតិ
 អា កាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហាសិ ឥនំ វុច្ចតិ
 អា កាសានញ្ចាយតនន្តិ ។ សោ ខ្លាហំ អាវុសោ
 សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញា-
 នំ អត្ថផ្ដមា នានត្ថសញ្ញានំ អមនសិកាវា អនន្តោ
 អា កាសោតិ អា កាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្ពុជ្ឈ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

ចូរដកលំបិតកងចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យខាង
 ក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះលះបង់នូវសុខផង ព្រោះលះបង់នូវទុក្ខផង មាន
 សោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនផង ក៏ដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន
 ជាធម្មជាតិមានការម្នាក់មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធ
 ដោយទេវេន្ទ្រ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៦១) គេតែងនិយាយថា អាកាសានញ្ចាយតនៈ។ អាកា-
 សានញ្ចាយតនៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវរូបសញ្ញា
 ដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះអស់ទៅនៃបដិយសញ្ញា លែងធ្វើទុក្ខក្នុង
 ចិត្តនូវនានត្ថសញ្ញា ក៏ដល់នូវអាកាសានញ្ចាយតនៈ ដោយធ្វើទុក្ខក្នុង
 ចិត្តថា អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤ នេះហៅថា អាកាសានញ្ចាយតនៈ ។ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវរូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះអស់
 ទៅនៃបដិយសញ្ញា លែងធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តនូវនានត្ថសញ្ញា ក៏ដល់នូវអាកា-
 សានញ្ចាយតនៈដោយធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

វិហារមី ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ វេទិនា វិហារេន វិហារ-
 តោ រូបសហគតា សញ្ញាមនសីកាវា សមុទាចរន្តំ ។
 អថទោ មំ អាវុសោ កកវា វេទិយា ឧបសម្ព័ន្ធមិត្រា
 ឯតទរោច មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន មា ព្រាហ្មណ
 អាគាសានញ្ចយតនំ បមាដោ អាគាសានញ្ចយត-
 នេ ចិត្តំ សន្និបេហិ អាគាសានញ្ចយតនេ ចិត្តំ
 ឯកោដិ តិរេហិ អាគាសានញ្ចយតនេ ចិត្តំ សមា-
 ធម្មាតិ ។ សោ ទោហំ អាវុសោ អបវេន សមយេន
 សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញានំ
 អត្ថផ្តមា នានត្ថសញ្ញានំ អមនសីកាវា អនន្តោ
 អាគាសោតិ អាគាសានញ្ចយតនំ ឧបសម្ព័ន្ធវិហារ-
 សី ។ យំ ហិ តំ អាវុសោ សម្មា វេទមាដោ វេទយ្យ
 ។ បេ ។ មហាភិញ្ញតំ បន្តោតិ ។

មោគ្គលានសំយុត្ត

ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការប្រកប
 ដោយរូបក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ គ្រានោះឯង
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយបច្ច្និ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា
 ម្នាលមោគ្គលាន ។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងអាគាសានញ្ចា-
 យតនជ្ឈានឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុងអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ចូរធ្វើ
 ចិត្តឲ្យមានការម្នាក់តែមួយក្នុងអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្ត
 ក្នុងអាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យ
 ខាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវរូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងបួន ព្រោះ
 អស់ទៅនៃបដិមសញ្ញា លែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនាគសញ្ញា ក៏ដល់នូវ
 អាគាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាគាសមិនមានទី
 ចំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាល
 អារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៦២) វិញ្ញាណញ្ចាយននំ វិញ្ញាណញ្ចាយននន្តិ
 វុច្ចតិ កកមំ ធុ ខោ វិញ្ញាណញ្ចាយននន្តិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទយោសិ ឥន ភិក្ខុ សព្វសោ
 អាគាសានញ្ចាយននំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ
 វិញ្ញាណញ្ចាយននំ ឧបសម្បជ្ជេ វិហារតិ ឥនំ វុច្ចតិ
 វិញ្ញាណញ្ចាយននន្តិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ សព្វសោ
 អាគាសានញ្ចាយននំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ
 វិញ្ញាណញ្ចាយននំ ឧបសម្បជ្ជេ វិហារមិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ អាគាសា-
 នញ្ចាយននសហគតា សញ្ញាមនសិកាវា សមុទា-
 ចរន្តិ ។ អថខោ មំ អាវុសោ ភកកំ ឥន្ទ្រិយា ឧបសម្ប-
 មិត្វា ឯតទរោច មោគ្គល្លាន មោគ្គល្លាន មា ព្រាហ្ម-
 ណា វិញ្ញាណញ្ចាយននំ បមាទោ វិញ្ញាណញ្ចាយន-
 នេ ចិត្តំ សណ្ឋបេហិ វិញ្ញាណញ្ចាយននេ ចិត្តំ ឯ-
 កោទី ករោហិ វិញ្ញាណញ្ចាយននេ ចិត្តំ សមាទ-
 ហរតិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ អថរេន សមយេន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខាយគម្ភ

(១៦២) គេតែងនិយាយថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ គឺដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ នេះហៅថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ សញ្ញានឹងមនសិការដែលប្រកបដោយអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈានក៏ផុសផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ត្រាទោះឯង ព្រះង៉ំមានព្រះភាគទ្រង់ចូលបករកខ្ញុំដោយបូជ្ជៈ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលមោគ្គល្លាន។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈានឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមានការម្ស្នាក់តែមួយក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្តក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យខាងក្រោយមក

មោក្ខលាភសំយុត្តំ

សព្វសោ អាភាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្ត
 វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសី ។
 យំ ហំ តំ អាវុសោ សម្មា វេទមាណោ វេទេយ្យ ។ មេ ។
 មហាភិក្ខុតំ បត្តោតិ ។

(១៦៣) អាភិក្ខុញ្ចាយតនំ អាភិក្ខុញ្ចាយតនន្តិ
 វុច្ចតិ កតមំ នុ ខោ អាភិក្ខុញ្ចាយតនន្តិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ឯតទហោសិ ឥធិ ភិក្ខុ សព្វសោ
 វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម នត្ថិ តិញ្ញីតិ អា-
 ភិក្ខុញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ឥទំ វុច្ចតិ
 អាភិក្ខុញ្ចាយតនន្តិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ
 សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម នត្ថិ
 តិញ្ញីតិ អាភិក្ខុញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ។
 តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឥមំនា វិហារេន វិហារោ

មោក្ខល្លាសន័យត្ថ

ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវពាក្យសាសនញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់
 នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមាន
 ទីបំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។
 សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

[១៦៣] គេតែងនិយាយថា អាកិញ្ចញ្ចាយតនៈ។ អាកិញ្ចញ្ចាយតនៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នេះថា កិត្តកងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន
 ដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវអាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តថា អ្វីបន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤ នេះហៅថា អាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការ
 ទាំងពួង ក៏ដល់នូវអាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វី
 បន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង ៤ ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌នេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុប្បយននវគ្គោ

វិញ្ញាណញ្ញាយននសហគតា សញ្ញាមនសិកាវា សម្ម-
 ធាចរន្តិ ។ អថខោ មំ អាវុសោ គគវា ឥទ្ធិយា ឧ-
 បសង្កម្ភិតា ឯតទរោច មោគ្គល្លាន មោគ្គល្លាន មា-
 ត្រាហ្មណ អាតិញ្ញញ្ញាយននំ បមាទោ អាតិញ្ញញ្ញា-
 យននេ ចិត្តំ សណ្ឋាបេហិ អាតិញ្ញញ្ញាយននេ ចិត្តំ
 ឯកោទី គរោហិ អាតិញ្ញញ្ញាយននេ ចិត្តំ សមាទ-
 ហតិ ។ សោ ខោហំ អាវុសោ អបរេន សមយេន
 សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយននំ សមតិក្កម្ម នត្ថំ តិញ្ញតិ
 អាតិញ្ញញ្ញាយននំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសី ។ យំ ហិ តំ
 អាវុសោ សម្មា វេទមាទោ វេទយ្យ ។ បេ ។ មហាភិញ្ញតំ
 បត្តោតិ ។

[១៤២] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននន្តិ វុច្ចតិ គតមំ នុ ខោ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននន្តិ ។ តស្ស មហ្មំ អាវុសោ ឯតទរោហសី
 ឥធ ភិក្ខុ សព្វសោ អាតិញ្ញញ្ញាយននំ សមតិក្កម្ម
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាតិ ឥធ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

សញ្ញានឹងបនសិការប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈក៏ផុសផុលឡើង ។
 ម្នាលភាវុសាទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូល
 មករកខ្ញុំដោយបួន ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលមោគ្គល្លាន ព្រាហ្មណ៍
 អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងអាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈានឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុង
 អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឱ្យមានការម្ស្នាក់តែមួយក្នុងអាកិញ្ចញ្ញា-
 យតនជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្តក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលភាវុសា
 ទាំងឡាយ សម័យខាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ចាយត-
 នជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វីបន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលភាវុសាទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយ
 ចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។ សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

(១៦៤) គេតែងនិយាយថា នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ។ នៅ-
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភាវុសាទាំងឡាយ ខ្ញុំ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវអា-
 កិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវនៅសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនជ្ឈាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ នេះ

មោគ្គលានសំយុត្តំ

វុត្ថុតិ នេវេសញ្ញាណសញ្ញាយតនន្តំ ។ សោ ខោហំ
 អាវុសោ សព្វសោ អាភិញ្ញញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
 នេវេសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមិ ។
 តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ
 អាភិញ្ញញ្ញាយតនសហគតា សញ្ញាមនសីកាវា ស-
 មុទាចរន្តំ ។ អថខោ មំ អាវុសោ ភកវា ឥទ្ធិយា
 ឧបសង្កម្មិត្វា ឯតទរោច មោគ្គលាន មោគ្គលាន
 មា ព្រាហ្មណ នេវេសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ បមាទោ
 នេវេសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ចិត្តំ សណ្ឋបេហំ នេវ-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ចិត្តំ ឯកោធិី ករេហំ នេវ-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ចិត្តំ សមាទហាតិ ។ សោ
 ខោហំ អាវុសោ អថវេន សមយេន សព្វសោ អា-
 ភិញ្ញញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវេសញ្ញាណសញ្ញាយ-
 តនំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសី ។ យំ ហំ តំ អាវុសោ សម្មា
 វទមាទោ វទេយ្យ ។ បេ ។ មហាភិក្ខុតំ បត្តោតិ ។

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

ហៅថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
 ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវអាភិញ្ញញ្ញាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ក៏ដល់នូវ
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិ
 យាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំនៅដោយវិហារធម៌
 នេះ សញ្ញានឹងមនសិការដែលប្រកបដោយអាភិញ្ញញ្ញាយតនជ្ឈានក៏ផុស
 ផុលឡើង ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ត្រាខ្លះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ចូលមករកខ្ញុំដោយប្បទិ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលមោគ្គល្លាន ។
 ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំធ្វេសប្រហែសនឹងមេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន
 ឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ចូរធ្វើចិត្តឲ្យមាន
 អារម្មណ៍តែមួយក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ចូរដកល់ចិត្តក្នុងនេវ
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យខាង
 ក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះកន្លងនូវអាភិញ្ញញ្ញាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង
 ក៏ដល់នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកផងគេនិយាយ
 ចំពោះសាវកឯណា ។ បេ ។ សម្រេចនូវអភិញ្ញាធំ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភគវគ្គោ

[១៦៥] អនិមិត្តោ ចេតោសមាធិំ អនិមិត្តោ ចេ-

តោសមាធិតំ វុច្ចតិ តតមោ នុ ខោ អនិមិត្តោ ចេ-

តោសមាធិតំ ។ តស្ស មយ្ហំ អារុសោ ឯតទហោសិ

សេ ភិក្ខុ សព្វនិមិត្តានំ អមនសិការា អនិមិត្តំ

ចេតោសមាធិំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរតិ អយំ វុច្ចតិ អនិ-

មិត្តោ ចេតោសមាធិតំ ។ សោ ខោហំ អារុសោ សព្វ-

និមិត្តានំ អមនសិការា អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិំ ឧប-

សម្ព័ន្ធ វិហរាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អារុសោ សម្មា

វិហារេន វិហរេតោ អនិមិត្តានុសារិវិញ្ញាណំ ហោតិ ។

អថខោ មំ អារុសោ ភក្ខវា សទ្ធិយា ឧបសម្ព័ន្ធមិត្តា

ឯតទវេច មោក្ខល្លាន មោក្ខល្លាន មា ព្រាហ្មណ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[១៦៥] គេតែងនិយាយថា ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត។ ចេ-

តោសមាធិមិនមាននិមិត្ត តើដូចម្តេច ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ

ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះមិនបានធ្វើទុក

ក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តទាំងពួង ក៏ដល់នូវចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ហើយ

សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ នេះហៅថាចេតោសមាធិមិន

មាននិមិត្ត ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវ

និមិត្តទាំងពួង ក៏ដល់នូវចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ហើយសម្រេច

សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ កាលខ្ញុំ

នៅដោយវិហារធម៌នេះ អនិមិត្តានុសាវរិញ្ញាណក៏កើតឡើង ។ ម្នាល

អារុសោទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលមករក

ខ្ញុំដោយប្លន្ទ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលមោគ្គល្លាន។ ព្រាហ្មណ៍ អកកុំ

មោក្ខល្លាសំយុត្តំ

អនិច្ចតំ ចេតោសមាធិំ បមាណោ អនិច្ចតំ ចេតោ-
 សមាធិស្មី ចិត្តំ សឡាបេហំ អនិច្ចតំ ចេតោសមា-
 ធិស្មី ចិត្តំ ឯកោធិំ តកោហំ អនិច្ចតំ ចេតោសមា-
 ធិស្មី ចិត្តំ សមាធិហិតំ ។ សោ ខោហំ អារុសោ
 អបរេន សមយេន សព្វនិច្ចតានំ អមនសីការា អនិ-
 ច្ចតំ ចេតោសមាធិំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសី ។ យំ ហិ
 តំ អារុសោ សម្មា វិទមាណោ វិទេយ្យ សត្តារាជុក្កហិ-
 តោ សាវកោ មហាកិញ្ញតំ បត្តោតំ ។ មមំ តំ សម្មា
 វិទមាណោ វិទេយ្យ សត្តារាជុក្កហិតោ សាវកោ មហា-
 កិញ្ញតំ បត្តោតំ ។

(១៦៦) អថខោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លាណោ
 សេយ្យថាវិ ឆាម វាលវំ បុរិសោ សម្មិត្តំ វា
 តាហំ បសារេយ្យ បសាវិតំ វា តាហំ សម្មិត្តោយ្យ
 ឯវេមេវ ជេតវេន អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវត្ថីសេសុ
 ចាតុរហាសិ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានិមិត្តោ

មោគ្គល្លានសំយត្ត

ធ្វើសប្រហែសនឹងចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្តឡើយ ចូរដកល់ចិត្តក្នុង

ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ចូរធ្វើចិត្តឱ្យមានការមូលតែមួយក្នុងចេតោ-

សមាធិមិនមាននិមិត្ត ចូរដកល់ចិត្តក្នុងចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ។

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ សម័យខាងក្រោយមក ខ្ញុំព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុង

ចិត្តនូវនិមិត្តទាំងពួង ក៏ដល់នូវចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ហើយសម្រេច

សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកផង

គេនិយាយចំពោះសាវកឯណា ថា សាវកដែលព្រះសាស្តាអនុគ្រោះហើយ

សម្រេចអភិញ្ញាធំ ។ អ្នកផងគួរនិយាយចំពោះសាវកនោះ គឺខ្ញុំថា សាវក

ដែលព្រះសាស្តាឆ្លងអនុគ្រោះហើយ សម្រេចអភិញ្ញាធំ ។

(១៦៦) គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានពាយុ បាត់អំពី

វត្តជេតពាន ស្រាប់តែប្រាកដក្នុងតាវត្តិន្ទ្រទេវលោក ដូចបុរសមានកម្លាំង

លាន្តរុករានដែលបត់ បួចតំនូវរុករានដែលលា ។ គ្រានោះឯង សក្កទេវនិមន្ត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភនវត្តោ

បញ្ចហំ ទេវតាសុតេហំ សុទ្ធិំ យេនាយស្មា មហាមោក្ខ-
 ល្លានោ តេនុបសុត្តមិ ឧបសុត្តមិត្វា អាយស្មន្តំ
 មហាមោក្ខល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តំ បិតំ ខោ សុត្តំ ទេវានមិន្តំ អាយស្មា មហា-
 មោក្ខល្លានោ ឯតទរោច សាធុ ខោ ទេវានមិន្តំ ពុទ្ធ-
 សរណគមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណគមនហេតុ ខោ
 ទេវានមិន្តំ វិវិដេកកថ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តំ ។ សាធុ
 ខោ ទេវានមិន្តំ ធម្មសរណគមនំ ហោតិ ។ ធម្មស-
 រណគមនហេតុ ខោ ទេវានមិន្តំ វិវិដេកកថ្វេ សត្តា
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ
 ឧបបជ្ជន្តំ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិន្តំ សង្ឃសរណគមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសរណគមនហេតុ ខោ ទេវានមិន្តំ
 វិវិដេកកថ្វេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ទយគម្ភ

ព្រមទាំងទៅតា ៥០០ អង្គចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ
 លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបំភ
 នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសក្កទេវនម្ពិទ្ធិបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុនិយាយដូច្នេះថា បពិត្រទេវនម្ពិទ្ធ
 ការដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនម្ពិទ្ធ សត្វពួក
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែក
 ធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្គតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
 បពិត្រទេវនម្ពិទ្ធ ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រ
 ទេវនម្ពិទ្ធ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះធម៌ជា
 ទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្គតិ
 ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវនម្ពិទ្ធ ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទី
 ពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនម្ពិទ្ធ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះ
 ហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ

មោក្ខល្លាសំយុត្តំ

សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ ទោ មារិស
 មោក្ខល្លាន ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាគម-
 នហេតុ ទោ មារិស មោក្ខល្លាន វិមិទេកកថោ សត្តា
 កាយសង្ឃ ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ ទោ មារិស មោក្ខល្លាន ធម្មសរ-
 ណាគមនំ ហោតិ ។ ធម្មសរណាគមនហេតុ ទោ មារិស
 មោក្ខល្លាន វិមិទេកកថោ សត្តា កាយសង្ឃ ភេទា បរំ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ ទោ
 មារិស មោក្ខល្លាន សង្ឃសរណាគមនំ ។ បេ ។ សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។

[១៦៧] អថទោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ធម៌ ទេវ-
 តាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។ អថទោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។ អថទោ សក្កោ
 ទេវានមិន្ទោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
អ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
មោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវ
ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុង
សុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ
ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នក
និទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង
ហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅ-
លោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះ
សង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក
យ៉ាងនេះឯង ។

(១៦៧) គ្រានោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៦០០ អង្គ
។ បេ ។ គ្រានោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៧០០ អង្គ ។ បេ ។
គ្រានោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០០ អង្គ ។ បេ ។

[១២៨] អថទោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ អសីតិយា
 ទេវតាសហស្សេហិ^(១) សុទ្ធំ យេនាយស្សា មហា-
 មោក្ខល្លានោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា អាយស្មន្តំ
 មហាមោក្ខល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯតមន្តំ អដ្ឋាសំ ។
 ឯតមន្តំ បីតំ ទោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ អាយស្សា មហា-
 មោក្ខល្លានោ ឯតទវោច សាធុ ទោ ទេវានមិន្ទំ
 ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាគមនហោតុ ទោ
 ទេវានមិន្ទំ ឯវមិទេកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តំ ។ សាធុ ទោ
 ទេវានមិន្ទំ ធម្មសរណាគមនំ ហោតិ ។ ធម្មសរណា-
 គមនហោតុ ទោ ទេវានមិន្ទំ ឯវមិទេកក្ខេ ភស្តា
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបន្នន្តំ ។ សាធុ ទោ ទេវានមិន្ទំ សង្ឃសរណាគមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសរណាគមនហោតុ ទោ ទេវានមិន្ទំ
 ឯវមិទេកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា

១ ឧ. អសីតិយា ទេវតាសតេហិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយគនវគ្គ

(១៦៨) គ្រានោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា៨០.០០០
អង្គ ចូលទៅក្រែងមហាហេត្តល្ងានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏
ថ្វាយបង្គំព្រះមហាហេត្តល្ងានដ៏មានអាយុហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
លុះសក្កទេវនមិន្ទបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាហេត្តល្ងាន
ដ៏មានអាយុបាននិយាយដូច្នេះថា បពិត្រទេវនមិន្ទ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធ
ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយ
ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្លូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រ
ទេវនមិន្ទ ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវ-
នមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង
ហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្លូតិទៅ-
លោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹង
ប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះ
ហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ

មោក្ខល្លាសំយុត្តំ

សុគតំ សុត្តំ លោកំ ឧបបន្លឺតិ ។ សាធុ ខោ មាវិស
 មោក្ខល្លាន ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាគម-
 នហេតុ ខោ មាវិស មោក្ខល្លាន វិវិដេតកេ ឆុសត្តា
 កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សុគតំ សុត្តំ លោកំ
 ឧបបន្លឺតិ ។ សាធុ ខោ មាវិស មោក្ខល្លាន ធម្ម-
 សរណាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ ខោ មាវិស
 មោក្ខល្លាន សង្ឃសរណាគមនំ ហោតិ ។ សង្ឃសរ-
 ណាគមនហេតុ ខោ មាវិស មោក្ខល្លាន វិវិដេតកេ ឆុសត្តា
 កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សុគតំ សុត្តំ
 លោកំ ឧបបន្លឺតិ ។

[១៦៧] អថខោ សក្កោ ទេវនមីន្ទោ បញ្ចហិ
 ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ យេនាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លា-
 នំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ អជ្ជាសិ ។ ឯកមន្តំ វិភំ
 ខោ សក្កំ ទេវនមីន្ទំ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 ឯកទេវោច សាធុ ខោ ទេវនមីន្ទ ពុទ្ធេ អវេច្ឆប្ប-
 សាទេន សមន្តាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភកាវ

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិរុទ្ធក្នុង ការដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
 មោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក្នុង សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវ
 ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកផ្ចាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុង
 សុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក្នុង
 ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិរុទ្ធក្នុង ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះ
 មោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក្នុង សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវ
 ព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកផ្ចាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
 ក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

(១២៩) ត្រាខាងឯង សក្កទេវនមិនូព្រមទាំងទៅតា ៥០០
 អង្គ ចូលទៅក្នុងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏
 ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះសក្កទេវនមិនូបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លាន
 ដ៏មានអាយុបាននិយាយដូច្នេះថា បពិត្រទេវនមិនូ ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាបរណសម្មាសម្ពុទ្ធា សុគតោ
 លោកវិនិច្ឆ័យ អនុត្តរោ បរិសទ្ធម្មសារថំ សត្តា ទេវ-
 មនុស្សានំ ពុទ្ធា ភគវតី ។ ពុទ្ធ អវេច្ចប្បសាទេន
 សមម្ពាគមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ ឯមិទេកាច្ច
 សត្តា កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ
 លោកំ ឧបបន្ន័ន្តំ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធ ធម្មេ
 អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ ស្វាគ្ហាតោ^(១)
 ភគវតោ ធម្មោ សន្និដ្ឋិតោ អកាលំកោ ឯហិបស្ស័-
 កោ ឧបនយិតោ បច្ចុតំ វេទិតញ្ចោ វិញ្ញាបីតំ ។ ធម្មេ
 អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ
 ឯមិទេកាច្ច សត្តា កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
 សុគតី សត្តំ លោកំ ឧបបន្ន័ន្តំ ។ សាធុ ខោ ទេវ-
 នមិទ្ធ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ

១ ឧ. ម. ស្វាគ្ហាតោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ជាព្រះសុគត
 ជាបច្ច្យាសន្យវិត្រលោក ជាបុគ្គលប្រសើរបំផុត ព្រះអង្គជាសារថ្មីខ្លួន
 នូវបុរស ជាសាស្តាវនទេវតានឹងបនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែង
 វិលមកកាន់តថ្មីទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធ សត្វ
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
 ក្នុងសុគតិស្លតិទេវលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធ ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយដោយប្រពៃ ជាធម៌គឺព្រះអរិយបុគ្គលឃើញ
 ច្បាស់ខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌ដែលព្រះអរិយ-
 បុគ្គលបានសម្រេចមគ្គផលហើយក៏ឆ្លៀតនឹងហោបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើល
 បាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគប្បីបង្កើនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជា
 ធម៌ដែលវិញ្ញាណគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការប្រពៃណាស់ ។
 បពិត្រទេវនមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្លតិទេវលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រ
 ទេវនមិទ្ធ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា

មោក្ខណ្ឌសំយុត្តំ

សុបដិបន្នោ កតវតោ សាវកសង្ឃោ ឧបដិបន្នោ ក-
 តវតោ សាវកសង្ឃោ ញាយបដិបន្នោ កតវតោ សាវ-
 កសង្ឃោ សាមីចិបដិបន្នោ កតវតោ សាវកសង្ឃោ
 យទិនំ ចត្តារិ បុរិសយុតានិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា
 ឯស កតវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ នាហុ-
 នេយ្យោ នត្ថុណេយ្យោ អញ្ញាលីករណីយោ អនុត្តរំ
 បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ សង្ឃោ អវេច្ចប្បសានេ-
 ន សមន្មាគមនហេតុ ខោ នេវានមិន្ទ ឯវមិធកត្វេ
 សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុតតី សត្តំ
 លោកំ ឧបបន្លឺន្តំ ។ សាធុ ខោ នេវានមិន្ទ អរិយ-
 កន្តេហិ សីលេហិ សមន្មាគមនំ^(១) ហោតិ អឧល្លាហិ
 អន្តិទ្កេហិ អសតលេហិ អកម្មាសេហិ ភុជិស្សេហិ

១ ឱ. អវេច្ចសមន្មាគមនំ ។

មោត្តណ្ឌនសម្បត្ត

ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អ ព្រះសង្ឃជា
សាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិត្រង់ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីត្រាស់ដឹង ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិគួរដល់សាមីចិកម្ម បើរាប់ជាគូនៃបុរស
មាន៤ គូ រាប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន៨ ព្រះសង្ឃនោះជាសង្ឃសាវកនៃ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកគួរទទួលនូវចតុប្បប្បិយដែលបុគ្គលដទៃបង្កើន
ចូលមកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលដទៃចាត់ចែងដើម្បីក្លៀវ
ហើយបង្កើនចូលមកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលផ្សេងៗនាំមក
នឹងផលនៃកម្មហើយបូជា លោកគួរដល់អញ្ញាលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បី
ធ្វើ លោកជាបុព្វាភិក្ខុដ៏ប្រសើរបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃណាស់ ។
បពិត្រទេវនមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាង
កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្លតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
បពិត្រទេវនមិទ្ធ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ
ជាសីលមិនដាច់ មិនផ្ទុះ មិនព្រិស មិនពពាល ជាសីលអ្នកជា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

វិញ្ញាបសត្តេហិ អបរាមជ្ឈេហិ សមាធិសំវត្ថនិកេហិ ។

អរិយកន្លេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនហេតុ ខោ

នេវានមិន្ទ វេមិធកក្ខេ ឥត្តា កាយស្ស ភេនា

បរំ មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តិតំ ។

សាធុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន ពុទ្ធេ អវេច្ចប្ប

សាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ វេតិបិ សោ ភក្កវា

។ បេ ។ ឥត្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភក្កវាតិ ។

ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ ខោ មារិស

មោក្ខល្លាន វេមិធកក្ខេ ឥត្តា កាយស្ស ភេនា បរំ

មរណា សុគតី សង្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តិតំ ។ សាធុ ខោ

មារិស មោក្ខល្លាន ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នា

គមនំ ហោតិ ស្វាគ្គាតោ ភក្កវតោ ធម្មោ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្យយគនវគ្គ

ជាសីលដែលវិញ្ញាជនសរសើរ ជាអបរាមជ្ជសីល ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃណាស់ ។ បព៌ត្រិទេវនិមន្ត សត្វពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីលជាទីគេកអរនៃព្រះ
 អរិយៈហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិ
 ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បព៌ត្រិព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក្នុង ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធ
 លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ជាការប្រពៃពិត ។ បព៌ត្រិព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិរុទ្ធក្នុង សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បព៌ត្រិព្រះ
 មោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក្នុង ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុង
 ព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ។ បេ ។

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ចា វិញ្ញាបីតិ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន ស-
 មម្ពាគមនហេតុ ខោ មាវិស មោក្ខល្លាន វិវាទេកក្ខេ
 សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ
 លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ មាវិស មោក្ខល្លាន
 សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ សុ-
 បដិបន្នោ កកវតោ សាវកសង្ឃេ ។ បេ ។ អនុត្តរំ
 បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សតិ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន
 សមម្ពាគមនហេតុ ខោ មាវិស មោក្ខល្លាន វិវាទេ-
 កក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ មាវិស មោក្ខ-
 ល្លាន អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមម្ពាគមនំ ហោតិ
 អឧល្លេហំ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ថនិកេហំ ។ អរិយ-
 កន្តេហំ សីលេហំ សមម្ពាគមនហេតុ ខោ មាវិស
 មោក្ខល្លាន វិវាទេកក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ ។

មោគ្គលានសំយុត្ត

ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណធនតប្បវដ្តីដ៏ច្បាស់ ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះ
មោគ្គលានអ្នកនិរុទ្ធកុ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកប
ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែកផ្ទាយរាង
កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រ
ព្រះមោគ្គលានអ្នកនិរុទ្ធកុ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិ
ល្អ ។ បេ ។ លោកជាបុព្វាភូតដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃ
ពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គលានអ្នកនិរុទ្ធកុ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃ
ហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅ
លោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គលានអ្នកនិរុទ្ធកុ ការប្រកប
ព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គលានអ្នក
និរុទ្ធកុ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីល
ជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែង
កើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សង្ខារនិរុទ្ធិ

[១៧០] អថោ សក្កោ នេវនមិទ្ធោ ធម៌ ទេ-
វតាសតេហិ សន្ធិ ។ បេ ។ អថោ សក្កោ នេវនមិទ្ធោ
សត្តហិ នេវតាសតេហិ សន្ធិ ។ បេ ។ អថោ សក្កោ
នេវនមិទ្ធោ អដ្ឋហិ នេវតាសតេហិ សន្ធិ ។ បេ ។

[១៧១] អថោ សក្កោ នេវនមិទ្ធោ អសីតិ-
យា នេវតាសហស្សេហិ សន្ធិ យេនាយស្មា មហា-
មោក្ខល្លានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
មហាមោក្ខល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
ឯកមន្តំ បិតំ ចោ សក្កំ នេវនមិទ្ធំ អាយស្មា
មហាមោក្ខល្លានោ ឯតទរោច សាធុ ចោ នេវនមិទ្ធំ
ពុទ្ធោ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្មាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ
សោ ភក្កវា ។ បេ ។ សត្វា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភក្ក-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តន្តកាយ សឡាយគណវគ្គ

(១៧០) ត្រាឆោតិយ សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៦០០

អង្គ ។ បេ ។ ត្រាឆោតិយ សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៧០០ អង្គ

។ បេ ។ ត្រាឆោតិយ សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០០ អង្គ ។ បេ ។

(១៧១) ត្រាឆោតិយ សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០.០០០

អង្គ ចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏

ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

លុះសក្កទេវនមិន្ទបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏

មានអាយុបាននិយាយដូច្នេះថា បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយ

សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ

។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិល

មេត្តាសម្មាសម្ពុទ្ធ

វាតិ ។ ពុទ្ធ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនហេតុ ខោ
 ទេវានមិទ្ធ វេទិកេកេត្វេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ
 ខោ ទេវានមិទ្ធ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនំ
 ហោតិ ស្វាគ្វាតោ ភក្កវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចុត្ថំ
 វេទិតញោ វិញ្ញាបីតិ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន ស-
 មម្ពាគមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ វេទិកេកេត្វេ សត្តា
 កាយស្ស ភេទ បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធ សង្ឃេ អវេច្ចប្ប-
 សាទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ ភក្កវតោ
 សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោក-
 ស្សាតិ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមន-
 ហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ វេទិកេកេត្វេ សត្តា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ ។

មោក្ខលាងសំយុត្ត

បកកាន់ក្តីថ្មីទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនម៌ន្ទ សត្វ
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រឹកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រទេវនម៌ន្ទ ការប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណប្បវត្តន៍ច្បាស់ ជា
 ការប្រពៃពិត ។ បពិត្រទេវនម៌ន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។
 បពិត្រទេវនម៌ន្ទ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះ
 សង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អ
 ហើយ ។ បេ ។ ជាបុព្វត្ថេត្តដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃ
 ណាស់ ។ បពិត្រទេវនម៌ន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែ
 ប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រឹកក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយននវគ្គោ

សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ ស
មន្នាគមនំ ហោតិ អឧឈ្នាហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
និកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគមនេហេតុ
ខោ ទេវានមិទ្ធ វិវាទេកក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា
បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ
ខោ មាវស មោក្ខល្លាន ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន ស-
មន្នាគមនំ ហោតិ វតីបិ សោ ភកវា ។ បេ ។ សត្តា
ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភកវាតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមន្នាគមនេហេតុ ខោ មាវស មោក្ខល្លាន វិវាទ-
េកក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី
សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតំ ។ សាធុ ខោ មាវស
មោក្ខល្លាន ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ
ស្វាគ្គាតោ ភកវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ច
វិញ្ញាហិតំ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមន-
េហេតុ ខោ មាវស មោក្ខល្លាន វិវាទេកក្ខេ សត្តា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនៃគុ

បពិត្រទេវទមិទ្ធ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រកអរនៃព្រះអរិយៈ
 ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រព្រឹត្តណាស់ ។

បពិត្រទេវទមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបដោយ
 សីលជាទីត្រកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំង
 ឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិលមកកាន់កតថ្មីទៀត ជាការប្រព្រឹត្ត ។

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែក
 ឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ
 ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណជនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការប្រព្រឹត្ត
 ពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះ
 ហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ
 ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន សង្ឃេ
 អវេច្ចប្បសារទេន សមដ្ឋានមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុព្វាក្ខតំ
 លោកស្សតិ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសារទេន សមដ្ឋាន-
 មនហេតុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន ឯវមិធកក្ខេ សត្តា
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សុត្តំ លោកំ
 ឧបបជ្ឈន្តិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន អរិយ-
 កន្ថេហិ សីលេហិ សមដ្ឋានមនំ ហោតិ អឧណ្ណេហិ
 ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ថនិកេហិ ។ អរិយកន្ថេហិ សី-
 លេហិ សមដ្ឋានមនហេតុ ខោ មារិស មោក្ខល្លាន
 ឯវមិធកក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុគតី សុត្តំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។

មោគ្គលានសំយុត្ត

លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាង
នេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គលានអ្នកនិរទ្ធ្នុ ការប្រកបព្រមដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏
មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាបុព្វាទ្ធព័ន្ធដ៏ប្រសើរ
របស់សត្វលោក ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គលានអ្នកនិរទ្ធ្នុ
សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែង
កើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះមោគ្គលានអ្នក
និរទ្ធ្នុ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីល
មិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រ
ព្រះមោគ្គលានអ្នកនិរទ្ធ្នុ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែ
ប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកធ្លាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

(១៧២) អថ ខោ សក្កោ ទេវនម៌ន្ទោ បញ្ចហំ
 ទេវតាសតេហំ សុទ្ធំ យេនាយស្មា មហាមោក្កល្យានោ
 តេនុបសង្កម៌ ឧសង្កម៌ត្វា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ បីតំ ខោ
 សក្កំ ទេវនម៌ន្តំ កាយស្មា មហាមោក្កល្យានោ ឯតធ.
 វេច សាធុ ខោ ទេវនម៌ន្តំ ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។
 ពុទ្ធសរណាគមនហេតុ ខោ ទេវនម៌ន្តំ ឯវមិជេកក្ខេត្វ
 សត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ
 លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហំ ហំនេហំ
 អធិក្កលាន្តំ ទិព្វេន កាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន
 សុខេន ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេ-
 ហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ សន្តេហំ ទិព្វេហំ កន្ធូហំ ទិព្វេហំ
 វសេហំ ទិព្វេហំ ដោជ្ឈត្វេហំ ។ សាធុ ខោ ទេវនម៌ន្តំ
 ធម្មសរណាគមនំ ហោតិ ។ ធម្មសរណាគមនហេតុ
 ខោ ទេវនម៌ន្តំ ឯវមិជេកក្ខេត្វ សត្វា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

[១៧២] ត្រាខានឯង សក្កទេវនមិទ្ធិព្រមទាំងទេវតា ៥០០ អង្គ
 ចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ។ បេ ។
 លុះសក្កទេវនមិទ្ធិបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លាន
 ដ៏មានអាយុបាននិយាយដូច្នេះថា បពិត្រទេវនមិទ្ធិ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធ
 ជាទីតាំងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធិ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីតាំងហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្លូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំង
 នោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុ
 ជាទិព្វ ១ ព័ណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១
 អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ភ្លឺនជាទិព្វ ១ រសជា
 ទិព្វ ១ ដោងពូជជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធិ ការដល់នូវព្រះធម៌
 ជាទីតាំងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធិ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះធម៌ជាទីតាំងហើយ លុះបែកធ្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្លូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង

មេត្តាល្អាតសំយុង្គ

តេ អញ្ច ទេវេ ទិសហំ ហំនេហំ អធិក្កណ្ឌន្តំ ទិព្វេន
 អាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យ-
 សេន ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ
 សន្តេហំ ទិព្វេហំ ភន្តេហំ ទិព្វេហំ រសេហំ ទិព្វេហំ ដោ-
 ជ្ឈត្រេហំ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធិ សង្ឃសារណាគមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសារណាគមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធិ
 វិវិធិនេកក្ខេ ឥត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តំ តេ អញ្ច ទេវេ
 ទិសហំ ហំនេហំ អធិក្កណ្ឌន្តំ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន
 ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ
 សន្តេហំ ទិព្វេហំ ភន្តេហំ ទិព្វេហំ រសេហំ ទិព្វេហំ
 ដោជ្ឈត្រេហំតិ ។ សាធុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន ពុទ្ធ-
 សារណាគមនំ ហោតិ ។ ពុទ្ធសារណាគមនហេតុ ខោ
 មារិស មោក្កល្លាន វិវិធិនេកក្ខេ ឥត្តា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តំ

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

សត្វទាំងនោះវែមន៍បាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ
 អាយុជាទិព្វ ១ ព័ណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជា
 ទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១
 រសជាទិព្វ ១ ដោង្គព្វជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវនម័ន្ទ ការដល់នូវព្រះ
 សង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនម័ន្ទ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក សត្វទាំងនោះវែមន៍
 បាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១
 ព័ណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជា
 ទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១
 ដោង្គព្វជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរទេក្ខ ការដល់នូវព្រះ
 ពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរទេក្ខ សត្វពួក
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែក
 ឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ឋានៈនេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

តេ អញ្ចេ ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្កណ្ឌន្តំ ទិព្វេន
 អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។ សាធុ ខោ
 មាវស មោគ្គល្លាន ធម្មសរណាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។
 សាធុ ខោ មាវស មោគ្គល្លាន សង្ឃសរណាគមនំ
 ហោតិ ។ សង្ឃសរណាគមនហេតុ ខោ មាវស មោគ្គ-
 ល្លាន វិមុត្តេកក្ខេ ភិក្ខុ កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ តេ អញ្ចេ
 ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្កណ្ឌន្តំ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន
 ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហិ រូបេហិ ទិព្វេហិ
 សន្តេហិ ទិព្វេហិ គន្ធម្មេហិ ទិព្វេហិ រសេហិ ទិព្វេហិ
 ដោដ្ឋព្វេហិតិ ។

(១៧៣) អថខោ សក្កោ ទេវំនមិវោ ធម៌ ទេវតា-
 សតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ ទេវំនមិវោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ
 ទេវំនមិវោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ
 អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
 អ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រ
 ព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។
 បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
 តែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាន
 នូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ព័ណ៌
 សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១
 រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ផោដ្ឋព្វៈ
 ជាទិព្វ ១ ។

(១៧៣) ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទៅតា ៦០០ អង្គ
 ។ បេ ។ ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទៅតា ៧០០ អង្គ ។ បេ ។
 ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទៅតា ៨០០ អង្គ ។ បេ ។

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

[១៧៤] អថទោ សក្កោ ទេវនមិន្ទោ អសីតិយា
 ទេវតាសហស្សេហំ សទ្ធិ យេនាយស្មា មហាមោក្ខ-
 ល្លានោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហា-
 មោក្ខល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ
 បិតំ ទោ សក្កំ ទេវនមិន្ទំ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 ឯតទរោច សាធុ ទោ ទេវនមិន្ទំ ពុទ្ធសរណាគមនំ
 ហោតិ ។ ពុទ្ធសរណាគមនហេតុ ទោ ទេវនមិន្ទំ
 ឯវមិធកេច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ
 ទសហំ ហំនេហំ អនិក្កល្លាន្តិ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។
 ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហំ ។ សាធុ ទោ ទេវនមិន្ទំ ធម្ម-
 សរណាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ ទោ ទេវនមិន្ទំ
 សង្ឃសរណាគមនំ ហោតិ ។ សង្ឃសរណាគមនហេតុ
 ទោ ទេវនមិន្ទំ ឯវមិធកេច្ចេ សត្តា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តិ

ហេតុល្អានសំយត្ត

[១៧៤] គ្រានោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០.០០០
 អង្គ ចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏
 ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះសក្កទេវនមិន្ទបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លាន
 ដ៏មានអាយុបាននិយាយដូច្នេះថា បពិត្រទេវនមិន្ទ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធ
 ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំង
 នោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុ
 ជាទិព្វ ១ ។ រូប ។ រាងកាយជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ ការ
 ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ រូប ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ ការដល់
 នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកធ្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោកយ៉ាងនេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខាយគនវគ្គោ

តេ អញ្ចេ ទេវេ ទសហំ ហំនេហំ អធិក្កណ្ឌន្តំ
 ទិព្វេន អាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន
 ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាជិបតេយ្យេន ទិព្វេហំ
 រូបេហំ ទិព្វេហំ សន្នេហំ ទិព្វេហំ កន្ធុហំ ទិព្វេហំ
 រសេហំ ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហិតំ ។ សាធុ ចោ មារិស
 មោក្កល្លាន ពុទ្ធសរណាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ
 ចោ មារិស មោក្កល្លាន ធម្មសរណាគមនំ ហោតិ
 ។ បេ ។ សាធុ ចោ មារិស មោក្កល្លាន សង្ឃសរណា-
 គមនំ ហោតិ ។ សង្ឃសរណាគមនហេតុ ចោ មារិស
 មោក្កល្លាន ឃឹមិធកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស ភេនា
 បរិមរណា សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ តេ អញ្ចេ
 ទេវេ ទសហំ ហំនេហំ អធិក្កណ្ឌន្តំ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន
 ទិព្វេន អាជិបតេយ្យេន ទិព្វេហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ
 សន្នេហំ ទិព្វេហំ កន្ធុហំ ទិព្វេហំ រសេហំ ទិព្វេហំ
 ដោដ្ឋព្វេហិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយននវគ្គ

សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វផងដែរ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ

រាហុជាទិព្វ ១ ពណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ដោងព្វៈជាទិព្វ ១ ។

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងប្រពៃណាស់ ។

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ លុះបែកគ្នាយោងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្លូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វផងដែរ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ រាហុជាទិព្វ ១ ពណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ដោងព្វៈជាទិព្វ ១ ។

ហេតុល្អាតសំយុង្គ

[១៧៥] អថទោ សត្តោ នេវនមិទ្ធោ បញ្ចហិ
 នេវតាសតេហិ សទ្ធិ យេនាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លា-
 នំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតំ ទោ
 សត្តំ នេវនមិទ្ធំ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ ឯត-
 នេវេច សាធុ ទោ នេវនមិទ្ធំ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសានេន
 សមម្នាកមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ កកវា ។ បេ ។ សត្តា
 នេវមនុស្សនំ ពុទ្ធោ កកវតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសា-
 នេន សមម្នាកមនហេតុ ទោ នេវនមិទ្ធំ ឯវមិធកត្វេ
 សត្តា កាយស្ស កេនា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ
 លោកំ ឧបបន្នន្តំ តេ អញ្ញោ នេវេ ទសហិ ហានេហិ
 អធិត្តល្លាន្តំ ជិត្វេន អាយុនា ។ បេ ។ និត្វេហិ ដោដ្ឋ-
 ព្វេហិ ។ សាធុ ទោ នេវនមិទ្ធំ ធម្មេ អវេច្ចប្បសានេន
 សមម្នាកមនំ ហោតិ ។ បេ ។ សាធុ ទោ នេវនមិទ្ធំ

មោក្ខល្លាសំយុត្ត

(១៧៥) ត្រាបោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៥០០ អង្គ
 ចូលទៅក្រែមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយ
 បង្គំព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
 សក្កទេវនមិន្ទបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មាន
 អាយុបាននិយាយដូច្នេះថា បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ
 ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិល
 មកកាន់ភពថ្មីទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វ
 ត្ថកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
 ក្នុងសុគតិស្លូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់
 ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។
 ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះ
 ថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ ជាការប្រពៃណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហាគមនំ ហោតិ ។ បេ ។
 សាធុ ខោ ទេវានមិន្ទ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ ស-
 មម្ហាគមនំ ហោតិ អឡោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ថ-
 ិនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ហាគមនហេតុ
 ខោ ទេវានមិន្ទ ឯវមិជេកក្ខេ ភស្តា កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តិ តេ អញ្ញោ
 ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្កណ្ឌន្តិ ទិព្វេន អាយុនា
 ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោជ្ឈព្វេហិតិ ។ សាធុ ខោ ហរិស
 មោក្កល្លាន ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហាគមនំ ហោតិ
 វតីបិ សោ ភក្កវា ។ បេ ។ សត្វា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ
 ភក្កវតី ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ហាគមនហេតុ
 ខោ ហរិស មោក្កល្លាន ឯវមិជេកក្ខេ ភស្តា កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧប-
 បជ្ឈន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អធិក្កណ្ឌន្តិ
 ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោជ្ឈព្វេហិ ។

សុត្តន្តបិដក សិរីយុត្តន្តកាយ សទ្ទាយធនវគ្គ

ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃ ជាការប្រពៃ
ណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រទេវទេវមន្ទ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេក
អរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សមាធិ ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវទេវមន្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ
ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទេវ-
លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វ៨៤ ដោយ
ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។
បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
កម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តា
នៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិលមកកាន់កាប់ថ្មីទៀត
ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុង
ព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិ
ទេវលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វ៨៤
ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។

មោក្ខល្លាសំយុត្តំ

សាធុ ខោ មាវស មោក្ខល្លាន ឆម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមម្ពាគមនំ ហោតិ ស្វាត្វាតោ ភកវតោ ឆម្មោ ។ បេ ។
បច្ចុត្ថំ វេទិតញោ វិញ្ញាបីតិ ។ ឆម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមម្ពាគមនហេតុ ខោ មាវស មោក្ខល្លាន ឯវមិធកត្វេ
សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ
លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហិ ហំនេ-
ហិ អធិក្កណ្ឌន្តិ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ
ដោដ្ឋព្វេហិ ។ សាធុ ខោ មាវស មោក្ខល្លាន សង្ឃេ
អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ
ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ
លោកស្សាតិ ។ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមម្ពាគម-
នហេតុ ខោ មាវស មោក្ខល្លាន ឯវមិធកត្វេ សត្តា
កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ អ-
ធិក្កណ្ឌន្តិ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។

មោគ្គលាទសំយុត្ត

បពិត្រព្រះមោគ្គលាទអ្នកនិរុទ្ទ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អ
 ហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណប្បវិធីច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការ
 ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គលាទអ្នកនិរុទ្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌
 ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
 ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។
 បពិត្រព្រះមោគ្គលាទអ្នកនិរុទ្ទ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោក
 ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាបុត្តាភូត្តដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការ
 ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គលាទអ្នកនិរុទ្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះ
 សង្ឃហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅ-
 លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
 ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

សាធុ ខោ មាវិស មោត្តល្លាន អរិយកន្លែហិ សីលេហិ
 សមម្ពាគមនំ ហោតិ អឡណ្ឌហិ ។ បេ ។ សមាធិសំ-
 វត្ថុនិកេហិ ។ អរិយកន្លែហិ សីលេហិ សមម្ពាគ-
 មនហេតុ ខោ មាវិស មោត្តល្លាន វិវាទេកក្ខេ
 សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សត្តំ
 លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ តេ អតោ ទេវេ ទសហិ ហំនេហិ
 អធិត្តល្លាន្តំ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋ-
 ព្វេហិតិ ។

[១៧៦] អថខោ សក្កោ ទេវានមិទ្ពោ ធម៌ ទេវ-
 តាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានមិទ្ពោ
 សត្តហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។ អថខោ សក្កោ
 ទេវានមិទ្ពោ អដ្ឋហិ ទេវតាសតេហិ សទ្ធិំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរ

នៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនជាថ្មី ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

សមាធិ ជាការប្រព្រឹត្ត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ

ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះ

អរិយៈហើយ លុះបែកផ្ទុយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិ

ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ

ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ផ្កាជួញៈជាទិព្វ ១ ។

(១៧៦) ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៦០០ អង្គ

។ បេ ។ ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៧០០ អង្គ ។ បេ ។

ត្រាពោះឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០០ អង្គ ។ បេ ។

មោក្ខល្លាស័យន្តំ

(១៧៧) អថ ខោ សក្កំ ទេវានមិទ្ធំ អសីតិយា
 ទេវតាសហស្សេហិ សន្និ យេនាយស្មា មហាមោក្ខល្លា-
 នោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រាយស្មន្តំ មហា-
 មោក្ខល្លានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ
 បិតំ ខោ សក្កំ ទេវានមិទ្ធំ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លា-
 នោ ឯតទវោច សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធំ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសា-
 ទេន សមន្នាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសទម្ពសារថិ សត្វា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ
 ភគវាតិ ។ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគមនហេតុ
 ខោ ទេវានមិទ្ធំ ឯមិធកក្ខេ កាយស្ម កេនា
 បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្នន្តំ តេ អព្រា
 ទេវេ ទសហិ ហិរេហិ អធិក្កល្លាន្តំ ទិព្វេន អាយុនា
 ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន
 អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហិ រូបេហិ ទិព្វេហិ សន្តេហិ
 ទិព្វេហិ កន្ធុហិ ទិព្វេហិ រសេហិ ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។

មោគ្គលានសំយុត្ត

(១៧៧) ត្រាវនាឯង សក្កទេវនមិន្ទព្រមទាំងទេវតា ៨០.០០០
អង្គ ចូលទៅក្រែងមហាមោគ្គលានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏
ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គលានដ៏មានអាយុ ហើយបិតក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
លុះសក្កទេវនមិន្ទបិតក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គលានដ៏
មានអាយុបាននិយាយដូច្នេះថា បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ
ព្រះអង្គជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ជាព្រះ
សុគត ជាបច្ច្យាសន្យវត្ថុលោក ជាបុគ្គលប្រសើរ ជាសារថ្មីទូន្មាននូវ
បុរស ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែងវិល
មកកាន់កតប្បិទៀត ជាការប្រពៃណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួក
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
កម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
ក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបាននូវរបស់ជា
ទិព្វ៨៩ ដោយឋានៈទាំង១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ឥណ្ឌិសម្បត្តិជា
ទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១
សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ផោដ្ឋព្វជាទិព្វ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវិញ្ញោ

សាធុ ខោ ទេវនម៌ន្ទ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន ស.
 មន្ទាគមនំ ហោតិ ស្វាគ្ហាតោ ភកវតោ ធម្មោ សន្និដ្ឋិ.
 កោ អកាលិកោ ឯហិបស្ស័កោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ
 វេទិតោ វិញ្ញាហិតំ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារទេន ស.
 មន្ទាគមនហេតុ ខោ ទេវនម៌ន្ទ ឯវមិទេកក្ខេ កស្តា
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សន្តំ លោកំ
 ឧបបន្នន្តំ តេ អញ្ញេ ទេវេ ទសហិ ហនេហិ អធិត្តល្អាន្តំ
 ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វហិ ដោដ្ឋព្វហិ ។
 សាធុ ខោ ទេវនម៌ន្ទ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសារទេន ស.
 មន្ទាគមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ ភកវតោ សាវកេ-
 សង្ឃេ ឧដ្ឋបដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃេ ញាយប-
 ដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃេ សាមីចិបដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវកសង្ឃេ យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុតានិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះ
ធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ជាធម៌ដែល
ព្រះអរិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល
ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលបានសម្រេចមគ្គផលហើយគួរនឹងហៅបុគ្គល
ដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគប្បីបង្ហាត់ចូល
មកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាការប្រ-
ព្រឹត្តណាស់ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុ
តែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែក
ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង
សត្វទាំងនោះរមែងបានឲ្យរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ
អាយុជាទិព្វ ១ ។ រេប ។ ផោដ្ឋព្វៈជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ ការប្រកប
ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវក
នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដោយត្រង់ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីត្រាស់ដឹង ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិត្រូវដល់សាមិច្ឆិកម្ម បើរាប់ជាគូនៃបុរសមាន ៤ គូ

មោក្ខលាភសំយុត្តំ

អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឯស ភគវតោ សាវកសង្ឃ អា-
 ហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ ទិក្ខុណេយ្យោ អញ្ញាលិក-
 រណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សតិ ។ សង្ឃ
 អវេច្ចប្បសាទេន សមន្មាគមនហេតុ ខោ ទេវានមិទ្ធ
 ឯវមិទេកក្ខេ ភត្តា កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា-
 សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ញោ ទេវ-
 ទសហិ ហនេហិ អធិក្កុល្លាន្តិ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។
 ទិព្វេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ។ សាធុ ខោ ទេវានមិទ្ធ អរិយ-
 កន្តេហិ សីលេហិ សមន្មាគមនំ ហោតិ អឧល្លាហិ
 អច្ឆិទ្កេហិ អសតលេហិ អកម្មាសេហិ ភុដិស្សេហិ
 វិញ្ញាបសត្តេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាធិសំវត្ថនិកេហិ ។
 អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្មាគមនហេតុ ខោ ទេ-
 វានមិទ្ធ ឯវមិទេកក្ខេ ភត្តា កាយស្ស ភេតា បរំ

មោគ្គលាទសំយុត្ត

រាប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃទាំងនោះជាសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ លោកគួរទទួលនូវចក្ខុប្បច្ច័យដែលបុគ្គលដទៃបង្កានចូល
 មកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលចាត់ចែងដើម្បីភ្ញៀវ ហើយ
 បង្កានចូលមកបូជា លោកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងផល
 នៃកម្មហើយបូជា លោកគួរដល់អញ្ញាលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ
 លោកជាបុព្វាកេតុដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ជាការប្រពៃណាស់ ។
 បពិត្រទេវនមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រិតក្នុងព្រះសង្ឃហើយ លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំង
 នោះរមែងបាននូវរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុ
 ជាទិព្វ ១ ។ រូប ១ រូប ១ រូប ១ ។ បពិត្រទេវនមិទ្ធ ការប្រកប
 ព្រមដោយសីលជាទីត្រកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ មិនធូរ មិន
 ពព្រួស មិនពពាល ជាសីលអ្នកជា ជាសីលដែលវិញ្ញាណជនសរសើរ ជា
 អបរាមជ្ជសីល ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ជាការប្រពៃណាស់ ។
 បពិត្រទេវនមិទ្ធ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រម
 ដោយសីលជាទីត្រកអរនៃព្រះអរិយៈហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវិញ្ញា

មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ
 ទសហំ ហំនេហំ អធិក្កល្លាន្តំ ទិព្វេន អាយុនា ទិព្វេន
 វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាជិ-
 បតេយ្យេន ទិព្វេហំ រូបេហំ ទិព្វេហំ សន្នេហំ ទិព្វេហំ
 កន្ធូហំ ទិព្វេហំ រាសេហំ ទិព្វេហំ ដោជ្ឈព្វេហំតិ ។
 សាធុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន ពុទ្ធន្ទេ អវេច្ឆប្បសាទេន
 សមម្ពាគមនំ ហោតិ ឥតិបំ សោ ភក្កវា ។ បេ ។ សត្តា
 ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធនោ ភក្កវាតិ ។ ពុទ្ធន្ទេ អវេច្ឆប្បសាទេន
 សមម្ពាគមនហេតុ ខោ មារិស មោក្កល្លាន ឯវមិធេ-
 កក្កេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទសហំ
 ហំនេហំ អធិក្កល្លាន្តំ ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយនវគ្គ

ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះ
 វេមន៍បានឡើងវិញជាទិព្វ៧៩ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជា
 ទិព្វ ១ ព័ណ៌សម្បវេទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១ យសជាទិព្វ ១
 អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិនជាទិព្វ ១ រសជា
 ទិព្វ ១ ដេដ្ឋព្វជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរទ្ទក្ខ ការប្រកប
 ព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធលែង
 វិលមកកាន់កាប់ឡើង ជាការប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរ-
 ទ្ទក្ខ សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 តែងកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះវេមន៍បាន
 ឡើងវិញជាទិព្វ៧៩ ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហំ ។ សាធុ ទោ មារិស មោក្ខ-
 ល្លាន ធម្មេ អវេច្ចប្បសារេន សមន្នាគមនំ ហោតិ
 ស្វាភ្នាតោ ភកវតា ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចុត្ថំ វេទិតព្វោ
 វិញ្ញាហិតំ ។ ធម្មេ អវេច្ចប្បសារេន សមន្នាគមនហេតុ
 ទោ មារិស មោក្ខល្លាន វិមិទេកក្ខេ វស្តា កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋន្តិ តេ អញ្ចេ ទេវេ ទសហំ ហំនេហំ អធិក្កល្លាន្តិ
 ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហំ ។ សាធុ
 ទោ មារិស មោក្ខល្លាន សង្ឃេ អវេច្ចប្បសារេន
 សមន្នាគមនំ ហោតិ សុបដិបន្នោ ភកវតោ សាវក-
 សង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញត្ថេត្ថំ លោកស្សតិ ។
 សង្ឃេ អវេច្ចប្បសារេន សមន្នាគមនហេតុ ទោ
 មារិស មោក្ខល្លាន វិមិទេកក្ខេ វស្តា កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ
 តេ អញ្ចេ ទេវេ ទសហំ ហំនេហំ អធិក្កល្លាន្តិ
 ទិព្វេន អាយុនា ។ បេ ។ ទិព្វេហំ ដោដ្ឋព្វេហំ ។

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

ដោយដូច្នេះជាទិព្វ ១ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក ការប្រកបព្រម
ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់ព្រាស់ល្អហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាណដ៏បង្កើនច្បាស់
ដោយខ្លួនឯង ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក សត្វពួកខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
ក្នុងព្រះធម៌ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិ
សួគ៌ទៅលោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបានឡើងវិញរបស់ជាទិព្វដទៃ
ដោយឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដូច្នេះជាទិព្វ ១ ។
បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក ការប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
កម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោក
ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ លោកជាបុព្វាភ្នំដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក
ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិរុទ្ធក សត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃ
ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅ
លោកយ៉ាងនេះឯង សត្វទាំងនោះរមែងបានឡើងវិញរបស់ជាទិព្វដទៃ ដោយ
ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ។ បេ ។ ដោយដូច្នេះជាទិព្វ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវិញ្ញា

សាធុ ខោ មាវិស មោត្តល្លាន អរិយកន្តេហិ សីលេហិ
 សមដ្ឋានមនំ ហោតិ អឧណ្ហេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំ-
 វត្តនិកេហិ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមដ្ឋានមន-
 ហេតុ ខោ មាវិស មោត្តល្លាន ឯវមីនេកេច្ឆេ សត្តា
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ឈន្តំ តេ អញ្ញោ ទេវេ ទេសហិ ហំនេហិ អធិត្តល្លានំ
 ទិព្វេន អាយុនា ទិព្វេន វណ្ណេន ទិព្វេន សុខេន
 ទិព្វេន យសេន ទិព្វេន អាធិបតេយ្យេន ទិព្វេហិ
 ភូមេហិ ទិព្វេហិ សន្នេហិ ទិព្វេហិ គន្ធមេហិ ទិព្វេហិ
 រសេហិ ទិព្វេហិ ដោជ្ឈព្វេហិតិ ។

[១៧៨] អថខោ ចន្ទនោ ទេវបុត្តោ ។ បេ ។ អថខោ
 សុយាមោ ទេវបុត្តោ ។ អថខោ សន្តសិតោ ទេវបុត្តោ ។
 អថខោ សុនិម្មិតោ ទេវបុត្តោ ។ អថខោ វសវត្ថុ ទេវ-
 បុត្តោ ។ (ឥមេ បញ្ច បេយ្យលា^(១) យថា សក្កោ
 ទេវានមីន្ទោ តថា វិត្តាវេតព្វាតិ) ។

មោត្តល្លានសំយុត្តំ សមត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធកាយគនវគ្គ

បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទាន ការប្រកបព្រមដោយសីលជាទីត្រេកអរ
នៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ
ប្រពៃពិត ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានអ្នកនិទាន សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
ព្រោះហេតុតែប្រកបព្រមដោយសីល ជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ហើយ
លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោកយ៉ាង
នេះឯង សត្វទាំងនោះមែនបានឡូរបស់ជាទិព្វ៨៤ ដោយឋានៈទាំង ១០
យ៉ាងគឺ អាយុជាទិព្វ ១ ព័ណ៌សម្បុរជាទិព្វ ១ សេចក្តីសុខជាទិព្វ ១
យសជាទិព្វ ១ អធិបតីជាទិព្វ ១ រូបជាទិព្វ ១ សំឡេងជាទិព្វ ១ ក្លិន
ជាទិព្វ ១ រសជាទិព្វ ១ ដោងព្វជាទិព្វ ១ ។

(១៧៨) គ្រានោះឯង ចន្ទនទេវបុត្ត ។ បេ ។ គ្រានោះឯង
សុយាមទេវបុត្ត ។ គ្រានោះឯង សន្តសិតទេវបុត្ត ។ គ្រានោះឯង
សុនិម្មិតទេវបុត្ត ។ គ្រានោះឯង វសវត្តិទេវបុត្ត ។ (បេយ្យាលទាំង ៥ នេះ
បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យពិស្តារដូចជារឿងសក្កទេវនិមន្តផងចុះ) ។

ចប់ មោគ្គល្លានសំយុត្ត ។

មោក្ខល្លាសយុត្តំ

តិល្បទានំ

សវិតក្កាវិតក្កញ្ច

សុខេន ច ឧបេក្ខកោ

អាត្មាសញ្ញេវ វិញ្ញាណំ

អាត្មញ្ញា នេវសញ្ញា^(១)

អនិមិត្តោ ច សក្កោ ច

ចន្ទនេកាធសេន ចាតិ ។

១ ឧ. ម. អាត្មញ្ញេវសញ្ញា ។

មោគ្គល្លានសំយុត្ត

ឧទាននៃមោគ្គល្លានសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីឈានដែលប្រកបដោយវិតក្ក ១ អំពីឈានដែល
 មិនមានវិតក្ក ១ អំពីការសោយសេចក្តីស្ងៀមដោយកាយ ១
 អំពីភិរិយានៅព្រងើយកន្តើយ ១ អំពីភាគាសានញាយត-
 នជ្ឈាន ១ អំពីវិញ្ញាណញាយតនជ្ឈាន ១ អំពីភាគិញ្ញាណ-
 យតនជ្ឈាន ១ អំពីនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ១ អំពី
 ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ១ អំពីសក្កទេវនិមិត្ត ១ អំពី
 ចន្ទនទេវបុត្ត (ជាដើម) ១ រូបរមដា ១១ ។

បិត្តគហបតិប្បាសិយតិ

[១៧៩] ឯកំ សមយំ សុត្តហុលា ថេរា ភិក្ខុ
មជ្ជិកោសណ្ណោ វិហារន្តំ អម្ពាជកវេនេ ។ តេន ខោ ប.
ន សមយេន សុត្តហុលានំ ថេរានំ ភិក្ខុនំ បច្ឆាកតំ
បិណ្ឌាទាតប្បដិក្កន្តានំ បណ្ឌូលមាឡេ សន្និសិទ្ធានំ
សន្និបតិទានំ អយមន្តរកថា ឧទទាទិ សញ្ញោជនន្តំ
វា អារុសោ សញ្ញោជនិយា^(១) ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា
នានត្ថា នាណព្យញ្ញនា ឧទាហ ឯកត្ថា ព្យញ្ញនមេវ
នានន្តំ ។ តត្រេតកថេហិ ថេរេហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ
ហោតិ សញ្ញោជនន្តំ វា អារុសោ សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ
វា ឥមេ ធម្មា នានត្ថា ថេវ នាណព្យញ្ញនា ចាតិ ។
ឯកកថេហិ ថេរេហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ ហោតិ
សញ្ញោជនន្តំ វា អារុសោ សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ វា
ឥមេ ធម្មា ឯកត្ថា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តំ ។

១ សញ្ញោជនិយាទិប្បិ ។

បិត្តគហបតិប្បាសន៍

[១៧៩] សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនរូបឆ្លងនៅក្នុងវត្តអម្ពា-
ឝកវន ទាងងវត្តច្រើនកា ។ សម័យនោះឯង កាលដែលភិក្ខុជាថេរៈ
ច្រើនរូបត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភត្ត បាន
អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងរោងសម្រាប់អង្គុយ ក៏មានអន្តរាគមន៍នេះកើតឡើងថា
ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយ-
ធម៌ក្តី^(១) មានអត្តផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមានអត្តដូចគ្នា^(២)
ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ^(៣) ។ បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះ
ស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញា-
ជនៈក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអត្តផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេង
គ្នាផង ។ ភិក្ខុជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ
ទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មាន
អត្តដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។

១ ធម៌ជាហេតុនៃសញ្ញាជនៈ ។ ២ រូបសេចក្តី ។ ៣ ជាឈ្មោះឬតួអក្សរ ។

ចំណុចបកប្រែសំយុង្គ

(១៨០) តេជ ខោ បន សមយេន ចិត្តោ កហបតិ
 មិគបថកំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណី-
 យេន ។ អស្សោសំ ខោ ចិត្តោ កហបតិ សម្ពហុលាធំ
 កិរ ថេរាធំ ភិក្ខុធំ បច្ចាកតំ មិណ្ឌាចាតប្បដិក្កត្តាធំ
 មណ្ឌលមាឡេ សង្កសិដ្ឋាធំ សង្កបតិកាធំ អយមន្តរា-
 កថា ឧទទាទិ សញ្ញោជនន្តំ វា អាវុសោ សញ្ញោជនិ-
 យា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា នានត្ថា នាណព្យញ្ញនា
 ឧទាហុ ឯកត្ថា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តំ ។ តត្រិតកថេហិ
 ថេរេហិ ភិក្ខុហិ វិវា ព្យាកតំ សញ្ញោជនន្តំ វា អាវុសោ
 សញ្ញោជនិយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា នានត្ថា ថេវ
 នាណព្យញ្ញនា ចាតិ ។ ឯកកថេហិ ថេរេហិ ភិក្ខុហិ វិវា
 ព្យាកតំ សញ្ញោជនន្តំ វា អាវុសោ សញ្ញោជនិយា
 ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា ឯកត្ថា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តំ ។

ចិត្តគហបតិបុញ្ញសម្បត្ត

(១៨០) សម័យនោះឯង ចិត្តគហបតិបានទៅដល់ស្រែកមិត្តបឋកៈ
 ដោយកិច្ចនិម្មយ ។ ចិត្តគហបតិបានឮដំណឹងថា កាលភក្តិជាថេរៈច្រើន
 រូបត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភក្តិ បានអន្តរ
 ប្រជុំគ្នាក្នុងពេលសម្រាប់អន្តរ ក៏មានអន្តរកថានេះកើតឡើងថា ម្ចាស់
 អារាមសាទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី
 មានអត្ថផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែ
 ព្យញ្ជនៈ ។ បណ្តាកិក្ខុទាំងនោះ ភក្តិជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់អារាមសាទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី
 សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ។
 ភក្តិជាថេរៈពួកខ្លះ ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារាមសាទាំងឡាយ
 ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអត្ថដូចគ្នា
 ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយកនវគ្គោ

[១៨០] អថោ ចិត្តោ គហបតិ យេន ថេរ
 ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ថេរេ ភិក្ខុ អភិ-
 វាទេត្វា ឯកមន្តំ និស័ទិ ។ ឯកមន្តំ និស័ន្នោ ទោ
 ចិត្តោ គហបតិ ថេរេ ភិក្ខុ ឯតទរោថ សុតមេតំ កន្លេ
 សម្ពហុលានំ តេរ ថេរានំ ភិក្ខុនំ បច្ឆាកតំ បិណ្ឌា-
 ចាតប្បដិក្កន្តានំ មណ្ឌលមាឡេ សន្និសីទ្ធានំ សន្និ-
 បតិទានំ អយមន្តរកថា ឧទទានិ សញ្ញោជនន្តំ វា
 អាវុសោ សញ្ញោជនីយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា នាទត្តា
 នាទាព្យញ្ញោ ឧទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នាទន្តំ ។
 ឯកទ្វេហិ ថេរហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ សញ្ញោជនន្តំ
 វា អាវុសោ សញ្ញោជនីយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា
 នាទត្តា ថេរ នាទាព្យញ្ញោ ចាតិ ។ ឯកទ្វេហិ ថេ-
 រហិ ភិក្ខុហិ ឯវំ ព្យាកតំ សញ្ញោជនន្តំ វា អាវុសោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(១៨១) ឥតោនោ ចិត្តគហបតីចូលទៅកេត្តកក្កុជាថេរេ លុះ
 ចូលទៅដល់ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំកេត្តកក្កុជាថេរេ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ទូលសួរទៅនឹង
 កេត្តកក្កុជាថេរេដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបានឮដំណឹងដូច្នេះថា
 កាលដែលកក្កុជាថេរេច្រើនបូកប្រឡងមកអំពីបណ្ឌិត ក្នុងកាលជាខាង
 ក្រោយនៃភក្ក បានអង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងពេលសំរាប់អង្គុយ ក៏មានអន្តរាគមន៍
 នេះកើតឡើងថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈ
 ក្តី សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអត្ថផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមាន
 អត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។ កក្កុជាថេរេឮក្នុង ដោះស្រាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី
 សញ្ញាជនិយធម៌ក្តី មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ។
 កក្កុជាថេរេឮក្នុង ដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ

ចំណុចបទបញ្ជាសំយុង្គ

សញ្ញាជនិយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ជនមេវ នាជន្នំ ។ ឯវំ កហបតីតិ ។ សញ្ញាជន្នំ វា កន្តេ សញ្ញាជនិយា ធម្មាតិ វា ឥមេ ធម្មា នាជន្នា ចេវ នាបា-
 ព្យញ្ជនា ច ។ តេជហិ កន្តេ ឧបមំ^(១) ករិស្សមិ ។ ឧប-
 មាយចិធម្មកេច្ច វិញ្ញា បុរិសា កាសិកស្ស អត្ថំ អាជានន្នំ ។

(១៨២) សេយ្យថាបិ កន្តេ កាឡោ ច តលិតោ
 ឱនាតោ ច តលិតោ ឯកេន នាមេន វា យោត្តេន
 វា សំយុត្តា អស្ស ។ យោ នុ ចោ ឯវំ វេយ្យ
 កាឡោ តលិតោ ឱនាតស្ស តលិតន្តស្ស សញ្ញាជន្នំ
 ឱនាតោ តលិតោ កាឡស្ស តលិតន្តស្ស សញ្ញា-
 ជន្នំ ។ សម្មា នុ ចោ សោ វេមាណោ វេយ្យាតិ ។
 នោ ហេតុំ កហបតី ។ ន ចោ កហបតី កាឡោ
 តលិតោ ឱនាតស្ស តលិតន្តស្ស សញ្ញាជន្នំ នបិ
 ឱនាតោ តលិតោ កាឡស្ស តឡិតន្តស្ស សញ្ញាជ-
 នំ យេន ចោ តេ ឯកេន នាមេន វា យោត្តេន វា
 សំយុត្តា តំ តត្ថ សញ្ញាជន្នំ ។ ឯវមេវ ចោ កន្តេ

១ ឧ. ម. ឯក្កន្តេ ហិ ធម្មា អត្ថំ ។

ចំណុចហេតុបញ្ចូលសំយុត្ត

ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនៈនិយធម៌ក្តី មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។ អធិកហបតី ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងនេះគឺ សញ្ញាជនៈក្តី សញ្ញាជនៈនិយធម៌ក្តី មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ ខ្ញុំព្រះករុណាទ័ពធ្វើនូវសេចក្តីទុបមា ។ ព្រោះថាវិញ្ញាបនសព្ទខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងដឹងច្បាស់នូវអត្ថនៃកាសិតដោយសេចក្តីទុបមា ។

(១៨២) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ដូចគោរខទ្រង់គោសដែលគេទឹមដោយវិទ្យាទាមប្តូរវិទ្យាបរតែមួយ ។ បុគ្គលណា គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា គោរខជាសញ្ញាជនៈ^(១)របស់គោស គោសជាសញ្ញាជនៈរបស់គោរខ ។ បុគ្គលនោះឈ្មោះម៉ានិយាយត្រូវដែរឬ ។ ពាក្យនោះមិនមែនត្រូវទេ គហបតី ។ ម្ចាស់គហបតី គោរខមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់គោសទេ គោសក៏មិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់គោរខដែរ គោទាំងនោះគេទឹមដោយវិទ្យាទាមប្តូរវិទ្យាបរតែមួយឯណា វិទ្យាទាមប្តូរវិទ្យាបរនោះ ជាសញ្ញាជនៈក្នុងការទឹមនោះ យ៉ាងណាមិញ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន

១ ជាត្រៀងទឹម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សិទ្ធិយកនវិញ្ញា

ន ចក្ក រូបាជំ សញ្ញោជនំ ន រូបា ចក្កស្ស សញ្ញា-
 ជនំ យញ្ច តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ធន្ទរកោ
 តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ ន សោតំ សទ្ធានំ ។ ន យានំ
 កម្លានំ ។ ន ជីវ្ហា រសានំ ។ ន កាយោ ដោជ្ឈន្ទានំ
 សញ្ញោជនំ ន ដោជ្ឈន្ទា កាយស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច
 តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ធន្ទរកោ តំ តត្ថ
 សញ្ញោជនំ ។ ន មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ ន ធម្មា
 មនស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុកយំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ធន្ទរកោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនន្តិ ។ លាភា
 តេ គហបតិ សុលទ្ធំ តេ គហបតិ យស្ស តេ
 កម្មវេ ពុទ្ធវេ បញ្ញាចក្ក កមតីតិ ។ បឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ភ្នែកមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់រូបទេ រូបមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់
 ភ្នែកទេ សេចក្តីត្រេកត្រអាលឯណាកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវភ្នែក
 នឹងរូបទាំងពីរនោះ ក្នុងចក្ខុសម្ពុស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជា
 សញ្ញាជនៈក្នុងចក្ខុសម្ពុស្សនោះ ។ ត្រចៀកមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់
 សំឡេងទេ ។ ច្រមុះមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់ក្លិនទេ ។ អណ្តាត
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់រសទេ ។ កាយមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់
 ផោដ្ឋព្វៈទេ ផោដ្ឋព្វៈមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់កាយទេ សេចក្តីត្រេក
 ត្រអាលឯណាកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវកាយនឹងផោដ្ឋព្វៈទាំងពីរនោះ
 ក្នុងកាយសម្ពុស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជាសញ្ញាជនៈក្នុង
 កាយសម្ពុស្សនោះ ។ ចិត្តមិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ទេ
 ធម្មារម្មណ៍មិនមែនជាសញ្ញាជនៈរបស់ចិត្តទេ សេចក្តីត្រេកត្រអាល
 ឯណាកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវចិត្តនឹងធម្មារម្មណ៍ទាំងពីរនោះ ក្នុង
 មនោសម្ពុស្សនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ជាសញ្ញាជនៈក្នុងមនោ-
 សម្ពុស្សនោះ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់គហបតី អ្នកហៅពេញជាមាន
 លាភ ម្ចាស់គហបតី អត្តភាពជាមនុស្ស ពេញហៅថាអ្នកបានដោយល្អ
 ព្រោះថាអ្នកមានបញ្ញាចក្ខុលុះក្នុងពុទ្ធជីវិត ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

ចិត្តកោសល្យសម្បត្តិ

[១៨៣] ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា វេរា ភិក្ខុ
 មច្ឆិកាសណ្ឋោ វិហរន្តំ អម្ពាជកវនេ ។ អថខោ ចិត្តោ
 កហាបតិ យេន វេរា ភិក្ខុ តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា
 វេរា ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ វេរា ភិក្ខុ ឯតទរោច
 អធិវាសេន្ត មេ កន្តេ វេរា ស្វាតនាយ ភត្តន្តំ ។ អធិ-
 វាសេសុំ ខោ វេរា ភិក្ខុ តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ វេរា ភិក្ខុ អធិវាសនំ វិទិត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា វេរា ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា
 បក្កាមិ ។

[១៨៤] អថខោ វេរា ភិក្ខុ តស្សា វត្ថុយា អច្ច-
 យេន បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរោទាយ
 យេន ចិត្តស្ស កហាបតិនោ និវេសនំ តេនុបសង្កម្មំ សុ
 ឧបសង្កម្មិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទីសុ ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ យេន វេរា ភិក្ខុ តេនុបសង្កម្មំ

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

(១៨៣) សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនរូបគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពា-
 ដកវន នាដងព្រៃមច្ឆិកា ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិចូលទៅរកពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តតហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏និមន្តពួកភិក្ខុជាថេរៈដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈទាំង-
 ឡាយទទួលភត្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ដើម្បីធាន់ក្នុងវិថីវិស្វក ។ ពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហភាព ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិដឹង
 ច្បាស់ថា ពួកភិក្ខុជាថេរៈទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រែកចាកអាសនៈ ថ្វាយ
 បង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ធ្វើប្រទក្សណ្ឌរួចហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ។

(១៨៤) លុះកន្លងព្រឹកនោះទៅហើយ ទើបពួកភិក្ខុជាថេរៈ ក៏
 ស្ងៀកស្ងៀងប្រជុំដោយបាត្រនិងចីវរក្នុងវេលាបុព្វហ្គសម័យ ចូលទៅ
 កាន់ផ្ទះនៃចិត្តតហបតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈ
 ដែលគេក្រាលទុក ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិចូលទៅរកពួកភិក្ខុជាថេរៈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ជេរុយនគរវិញ្ញា

ឧបសង្កម្ភិត្វា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសិមិ ។
 ឯកមន្តំ ជិសិម្ពោ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរំ ឯតទរោច ធាតុនាទត្ថំ ធាតុនាទត្ថន្តំ កន្តេ ថេរ
 វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ ធាតុនាទត្ថំ វុត្ថំ កកវ-
 តាតិ ។

(១៨៥) ឯវំ វុត្ថេ អាយស្មា ថេរេ តុល្លា អហោ-
 សិ ។ ធុតិយម្បិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរំ ឯតទរោច ធាតុនាទត្ថំ ធាតុនាទត្ថន្តំ កន្តេ
 ថេរ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ ធាតុនាទត្ថំ វុត្ថំ
 កកវតាតិ ។ ធុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ថេរេ តុល្លា
 អហោសិ ។ ធុតិយម្បិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរំ ឯតទរោច ធាតុនាទត្ថំ ធាតុនាទត្ថន្តំ កន្តេ
 ថេរ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ ធាតុនាទត្ថំ
 វុត្ថំ កកវតាតិ ។ ធុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ថេរេ តុល្លា
 អហោសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតទវគ្គ

លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំពួកកុក្កជាថេរៈ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះចិត្តតបាបត្រូវយកនឹងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ទូលសួរទៅនឹងព្រះថេរៈ
 ដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន គេតែងនិយាយថា សេចក្តី
 ផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នេះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគពោលហើយ ដោយ
 ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។

(១៨៥) កាលបើចិត្តតបាបត្រូវពោលយ៉ាងនេះ ព្រះថេរៈដ៏មាន
 អាយុក៏ស្ងៀម ។ ចិត្តតបាបត្រូវពោលសួរទៅនឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុជា
 គំរប់ ២ ដងដូច្នេះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន គេតែងនិយាយថា សេចក្តី
 ផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នេះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ
 ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុក៏ស្ងៀម ជាគំរប់ ២ ដង
 ទៀត ។ ចិត្តតបាបត្រូវពោលសួរទៅនឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុជាគំរប់ ៣ ដង
 ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន គេតែងនិយាយថា សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃ
 ធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដូច្នេះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះសេចក្តីផ្សេង
 គ្នានៃធាតុដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ មានប៉ុន្មានហ្ន៎ ។
 ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុក៏ស្ងៀម ជាគំរប់ ៣ ដងទៀត ។

ចិត្តតហបតិប្បញ្ញសំយុត្តំ

[១៨៦] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 ឥសិទត្តោ តស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សព្វនវកោ ហោតិ ។
 អថខោ អាយស្មា ឥសិទត្តោ អាយស្មន្តំ ថេរំ ឯតទរោច
 ព្យាករោមហំ កន្តេ ថេរ ចិត្តស្ស កហាបតិដោ ឯតំ
 បញ្ញាតំ ។ ព្យាករោហំ ភំ ឥសិទត្ត ចិត្តស្ស កហាបតិ-
 ដោ ឯតំ បញ្ញាតំ ។ ឯរំ ហំ ភំ កហាបតិ បុច្ឆសិ
 ធាតុនាទត្តំ ធាតុនាទត្តនំ កន្តេ ថេរ វុច្ឆតិ កត្តាវតា
 នុ ខោ កន្តេ ធាតុនាទត្តំ វុត្តំ កកវតាតិ ។ ឯរំ កន្តេ ។
 ឥទំ ខោ កហាបតិ ធាតុនាទត្តំ វុត្តំ កកវតា ។ ចក្កុ
 ធាតុ រូបធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ មនោធាតុ
 ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ឯត្តាវតា ខោ កហាបតិ
 ធាតុនាទត្តំ វុត្តំ កកវតាតិ ។

ចិន្តាបទបទព្វសំយុត្ត

(១៨៦) សម័យនោះឯង ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុ ជាកិត្តិ
 បង្កើតក្នុងកិត្តសង្ឃនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុពោលទៅ
 នឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា
 សូមដោះស្រាយនូវប្រស្នា⁺នេះ ដល់ចិត្តគហបតី ។ ព្រះថេរៈពោលថា
 ម្ចាស់ឥសិទ្ធក្នុង អ្នកចូរដោះស្រាយនូវប្រស្នា⁺នេះ ដល់ចិត្តគហបតីចុះ ។
 ព្រះឥសិទ្ធក្នុងពោលថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 ថេរៈដ៏ចម្រើន គេតែងនិយាយថា សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុ សេចក្តីផ្សេងគ្នា
 នៃធាតុដូច្នេះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះសេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ដូច្នេះមែនឬ ។
 ករុណាលោកម្ចាស់ ។ ម្ចាស់គហបតី សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុនេះ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយថា ។ គឺចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ។ បេ ។ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ម្ចាស់គហ-
 បតី សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃធាតុដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ
 ដោយហេតុប៉ុណ្ណេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខាយតនវគ្គោ

[១៨៧] អថខោ ចិត្តោ កហាបតិ អាយស្មតោ
 ឥសីទត្ថស្ស វាសីតំ អភិទន្ធិត្វា អនុហោន្តិត្វា ថេរេ
 ភិក្ខុ បណីតេន ចាទដីយេន កោដដីយេន សហត្ថា
 សន្តប្បសិ សម្បវាសេ ។ អថខោ ថេរេ ភិក្ខុ កុត្តា
 វិរោ ឡិដ្ឋតបត្តចាណំនោ ឡដ្ឋាយាសនា បក្កមីសុ ។
 អថខោ អាយស្មា ថេរេ អាយស្មន្តំ ឥសីទត្ថំ ឯត-
 ទំរោច សាជុ ខោ ភំ អារុសោ ឥសីទត្ថ ឯសោ
 បញ្ញោ បដិភាសំ នេសោ បញ្ញោ មំ បដិភាសំ តេន-
 ហារុសោ ឥសីទត្ថ យនា អញ្ញាថាបិ ឯវុចោ បញ្ញោ
 អាគច្ឆេយ្យ តញ្ញាវេត្ថ បដិភាសេយ្យាសីតិ ។ នុតិយំ ។

[១៨៨] ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ថេរេ
 ភិក្ខុ មជ្ជិកាសណ្ឋោ វិហរន្តិ អម្ពាជកវេន ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ យេន ថេរេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

[១៨៧] គ្រានោះ ចិត្តគហបតីត្រេកអរអនុមោទនានឹងភាសិត
 របស់ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុហើយ ក៏ញ៉ាំងពួកភិក្ខុជាថេរៈឲ្យឆាន់ឆ្អែក
 ស្តាប់ស្តាប់ ដោយខាងនិយកោដនីយាហារដ៏ទុក្ខមដោយដៃនៃខ្លួន ។
 លុះពួកភិក្ខុជាថេរៈឆាន់រួច លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាតទៀតហើយ
 ក៏ក្រោកចាកអាសនៈហើយចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះថេរៈ
 ដ៏មានអាយុពោលទៅនឹងព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អារុសោ
 ឥសិទ្ធក្នុង ប្រស្នា⁺នុ៎ះប្រាកដដល់លោកដោយប្រពៃហើយ ប្រស្នា⁺នុ៎ះមិន
 ប្រាកដដល់ខ្ញុំទេ ម្ចាស់អារុសោឥសិទ្ធក្នុង បើដូច្នោះ កាលណាបើមាន
 ប្រស្នាមានសភាពដូច្នេះ មកដល់ដោយប្រការដទៃ លោកគប្បីទទួល
 សំដែងប្រស្នានោះ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[១៨៨] សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនរូបគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពាដកវន
 ខាងដទៃព្រមច្នំកា ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅកេត្តកភិក្ខុជាថេរៈ

ចំព្រើនបរិបូណ៌សំយុង្គ

ឧបសង្កម្មត្វា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទិ ខោ ចិត្តោ កហបតិ ថេរេ ភិក្ខុ
 ឯកមន្តំ អភិវាទេត្វា មេ កន្តេ ថេរេ ស្វាតនាយ
 កត្តន្តំ ។ អភិវាទេត្វា ខោ ថេរេ ភិក្ខុ តុណ្ហិកាវេន ។
 អថខោ ចិត្តោ កហបតិ ថេរេនំ ភិក្ខុនំ អភិវាទេត្វា
 វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា បទត្តិលំ
 កត្វា បញ្ញាមិ ។

[១៨៩] អថខោ ថេរេ ភិក្ខុ តុណ្ហិកាវេន
 អថយេន បុព្វល្លាសមយំ និវាសេត្វា បត្តិចារិយនាយ
 យេន ចិត្តស្ស កហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កម្មីសុ
 ឧបសង្កម្មត្វា បញ្ញាត្ត អាសនេ និសីទីសុ ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហបតិ យេន ថេរេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កម្មី ឧប-
 សង្កម្មត្វា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរ ។ លុះចិត្តតហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏និមន្តពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈទាំងឡាយទទួល
 ទូរភក្ត្ររបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ដើម្បីធានាក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហភាព ។ លុះចិត្តតហបតិដឹងច្បាស់ថាពួកភិក្ខុ
 ជាថេរៈទទួលនិមន្តហើយ ក៏កែតាកចាកសាសនៈថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ធ្វើប្រទក្សិណហើយចេញទៅ ។

[១៨៧] លុះពត្រីនោះកន្លងទៅហើយ ទើបពួកភិក្ខុជាថេរៈស្ងៀក
 ស្ទើរប្រដាប់បាត្រនឹងចម្រកក្នុងវេលាបុព្វហ្គសម័យ ចូលទៅកាន់ផ្ទះរបស់
 ចិត្តតហបតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាល
 ទុក ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិចូលទៅរកពួកភិក្ខុជាថេរៈ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវិញ្ញា

ឯកមន្តំ ធិសីន្នោ ខោ ចិន្តោ តហបតិ អាយស្មន្តំ
 ថេរំ ឯតទរោច យា ឥមា កន្តោ ថេរ អនេកវិហិតា
 ទិដ្ឋិយោ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
 អន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ
 អញ្ចំ សរីរន្តំ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ (យានិ ចិមានិ
 ទ្វាសដ្ឋិនិដ្ឋិតតានិ ព្រហ្មជាលេ កណ៌តានិ) ។ ឥមា នុ
 ខោ កន្តោ ទិដ្ឋិយោ កំស្មី សតិ ហោន្តំ កំស្មី អសតិ
 ន ហោន្តិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏សួរទៅព្រះថេរៈដ៏មានអា-
 យុដ្ឋថ្មោះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន ទិដ្ឋតាំងឡាយឯណាមានច្រើន
 ប្រការ តែងកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងដូច្នេះក្តី លោកមិន
 ទៀងដូច្នេះក្តី លោកមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី
 ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះដូច្នេះក្តី ជីវិតដទៃសរីរៈដទៃដូច្នេះក្តី សត្វកើត
 ទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី សត្វមិនកើតទៀតខាងមុខ
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី សត្វកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះខាង
 មុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី ។ (ទិដ្ឋតាំង ៦២
 បានពោលក្នុងព្រហ្មជាលសូត្ររួចហើយ) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កាល
 បើអ្វីមាន ទើបទិដ្ឋតាំងនេះក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមាន ទិដ្ឋតាំងនេះ
 ក៏មិនមានដែរ ។

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្តំ

(១៩០) ឃំ វុត្តោ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ហី អហោសិ ។
 ធុតិយម្បិ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ ។ បេ ។ តតិយម្បិ
 ខោ ចិត្តោ កហាបតិ អាយស្មន្តំ ថេរំ ឯតទរោច
 យា ឥមា កន្តេ ថេរ អនេកវិហិតា ទិដ្ឋិយោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោ-
 កោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា
 តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សវ័ន្តំ វា ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ វា ។ (យានិ ចិមានិ ឆ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិកតានិ
 ព្រហ្មជាលេ កណ៌តានិ) ។ ឥមា នុ ខោ កន្តេ ទិដ្ឋិ-
 យោ កិស្មី សតិ ហោន្តិ កិស្មី អសតិ ន ហោន្តិតិ ។
 តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ថេរោ តុណ្ហី អហោសិ ។

ចិត្តតហាបតិបុញ្ញសំយុត្ត

(១៩០) លុះចិត្តតហាបតិស្គយោនេះហើយ ព្រះថេរៈដ៏មាន
 អាយុក៏ស្ងៀម ។ ចិត្តតហាបតិស្គយោនេះ ២ ដងទៀត ។ បេ ។ ចិត្ត-
 តហាបតិស្គយោព្រះថេរៈដ៏មានអាយុជាគំរប់ ៣ ដងដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
 ថេរៈដ៏ចម្រើន ទិដ្ឋតាំងឡាយឯណាមានច្រើនប្រការ តែងកើតឡើងក្នុង
 លោកថា លោកទៀងដូច្នេះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នេះក្តី លោកមានទី
 បំផុតដូច្នេះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះដូច្នេះក្តី
 ជីវិតដទៃសរីរៈដទៃដូច្នេះក្តី សត្វកើតទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ដូច្នេះក្តី សត្វមិនកើតទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី សត្វ
 កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី
 សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ដូច្នេះក្តី ។ (ទិដ្ឋតាំង ៦២ បានពោលក្នុងព្រហ្មជាលសូត្ររួច
 ហើយ) ។ បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន កាលបើអ្វីមាន ទើបទិដ្ឋតាំងនេះ
 ក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមាន ទិដ្ឋតាំងនេះក៏មិនមានដែរ ។ ព្រះថេរៈ
 ដ៏មានអាយុស្ងៀមជាគំរប់ ៣ ដងទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស

[១៩១] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 ឥសិទត្តោ តស្មី កិក្ខុសង្ឃេ សព្វនវកោ ហោតិ ។
 អថខោ អាយស្មា ឥសិទត្តោ អាយស្មន្តំ ថេរំ ឯត-
 ទរោច ព្យាករោមហំ កន្លេ ថេរ ចិត្តស្ស កហបតិទោ
 ឯតំ បញ្ញន្តំ ។ ព្យាករោហំ ភំ អារុសោ ឥសិទត្ត
 ចិត្តស្ស កហបតិទោ ឯតំ បញ្ញន្តំ ។ ឯរំ ហំ ភំ កហ-
 បតិ បុច្ឆសំ យា ឥមា កន្លេ ថេរ អនេកវិហិតា ទិដ្ឋិ-
 យោ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អ-
 សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា
 លោកោតិ វា ។ បេ ។ ឥមា នុ ខោ កន្លេ ទិដ្ឋិយោ
 កិក្ខុសង្ឃេ សតិ ហោន្តំ កិក្ខុសង្ឃេ អសតិ ន ហោន្តិតំ ។ ឯរំ
 កន្លេ ។ យា ឥមា កហបតិ អនេកវិហិតា ទិដ្ឋិយោ
 លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អ-
 សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា
 លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកន្ថវគ្គ

(១៩១) សម័យនោះឯង ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុ ជាភិក្ខុថ្មីជាង
គេក្នុងភិក្ខុសង្ឃនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះឥសិទ្ធក្នុងដ៏មានអាយុពោលទៅ
នឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា
សូមដោះស្រាយប្រស្នា⁺នុ៎ះ ដល់ចិត្តគហបតី ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោឥសិទ្ធក្នុង
ចូរលោកដោះស្រាយប្រស្នា⁺នុ៎ះ ដល់ចិត្តគហបតីចុះ ។ (ព្រះឥសិទ្ធក្នុង
ទៅចិត្តគហបតី) ថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះថេរៈ
ដ៏ចម្រើន ទិដ្ឋតាំងឡាយឯណា មានច្រើនប្រការ តែងកើតឡើងក្នុងលោក
ថា លោកទៀងដូច្នេះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នេះក្តី លោកមានទីបំផុត
ដូច្នេះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី ។ បេ ។ បពិត្រព្រះថេរៈ ដ៏ចម្រើន
កាលបើអ្វីមាន ទើបទិដ្ឋតាំងនេះក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមាន ទិដ្ឋតាំង
នេះក៏មិនមានដែរ ដូច្នេះចុះ ។ ករុណា លោកម្ចាស់ ។ ម្ចាស់គហបតី
ទិដ្ឋតាំងឡាយឯណា មានច្រើនប្រការ រមែងកើតឡើងក្នុងលោកថា
លោកទៀងដូច្នេះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នេះក្តី លោកមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី
លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះដូច្នេះក្តី ជីវិតដទៃ

ចំពោះបទពិបាកសំយុង

សរីរៈន្ត វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ (យោនិ ចំមាណិ ឆ្វាសដ្ឋិ-
 ទិដ្ឋិតតានិ ព្រហ្មជាលេ កណ៌តានិ) ។ ឥមា ខោ កហ-
 បតិ ទិដ្ឋិយោ សក្កាយទិដ្ឋិយា សតិ ហោន្តិ សក្កាយ-
 ទិដ្ឋិយា អសតិ ន ហោន្តិតិ ។

[១៨២] កថំ បន កន្ថេ សក្កាយទិដ្ឋិ ហោតិតិ ។
 ឥធិ កហបតិ អស្សុតវា បុព្វដ្ឋនោ អរិយានំ អនិស្សវី
 អរិយធម្មស្ស អកោវិនោ អរិយធម្ម អវិនីតោ សប្បវិ-
 សានំ អនិស្សវី សប្បវិសធម្មស្ស អកោវិនោ សប្បវិ-
 សធម្ម អវិនីតោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ
 វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ វេទនំ
 អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ
 អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។ ឯវំ ខោ
 កហបតិ សក្កាយទិដ្ឋិ ហោតិតិ ។

ចិត្តគហបតីបុព្វសំយុត្ត

សរីរៈដទៃដូច្នេះក្តី សត្វកើតទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី
 សត្វមិនកើតទៀតខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី សត្វកើតទៀត
 ខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ដូច្នេះក្តី សត្វកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ដូច្នេះក្តី ។ (ទិដ្ឋតាំង ៦២ បានពោលក្នុងព្រហ្មជាលសូត្ររួចហើយ) ។
 ម្នាលគហបតី កាលបើសក្កាយទិដ្ឋមាន ទិដ្ឋតាំងនេះក៏មានដែរ កាល
 បើសក្កាយទិដ្ឋមិនមាន ទិដ្ឋតាំងនេះក៏មិនមានដែរ ។

(១៩២) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សក្កាយទិដ្ឋកើតមានតើ
 ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 មិនចេះដឹង មិនបានឃើញព្រះអរិយៈ មិនឈ្លាសវៃក្នុងអរិយធម៌ មិន
 បានសិក្សាក្នុងអរិយធម៌ មិនបានឃើញពួកសប្បុរស មិនឈ្លាសវៃក្នុង
 សប្បុរសធម៌ មិនបានសិក្សាក្នុងសប្បុរសធម៌ រមែងពិចារណាឃើញនូវ
 រូបថាជាខ្លួន នូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ នូវរូបក្នុងខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។
 ឃើញនូវវេទនាថាជាខ្លួន ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។
 ឃើញនូវវិញ្ញាណថាជាខ្លួន នូវខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ នូវវិញ្ញាណក្នុង
 ខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី សក្កាយទិដ្ឋកើតមាន
 ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

(១៩៣) កេមិ បទ កន្លែ សក្កាយទិដ្ឋិ ន ហោតីតិ ។
 ឥធ គហបតិ សុតវា អរិយសាវកោ អរិយានំ ទស្សវី
 អរិយធម្មស្ស កោវិទោ អរិយធម្មេ សុវិជ្ជិតោ សប្បវិ-
 សានំ ទស្សវី សប្បវិសធម្មស្ស កោវិទោ សប្បវិស-
 ធម្មេ សុវិជ្ជិតោ ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន រូបវន្តំ
 វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា រូបំ ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។ ន
 វេទនំ ។ ន សញ្ញំ ។ ន សម្ពាវេ ។ ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ
 សមនុបស្សតិ ន វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា
 វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។ ឯវំ ខោ គហបតិ
 សក្កាយទិដ្ឋិ ន ហោតីតិ ។ កុតោ កន្លេ អយ្យោ
 ឥសិទត្តោ អាគច្ឆតីតិ ។ អវន្តិយា ខោហំ គហបតិ អា-
 គច្ឆាមីតិ ។ អត្តំ កន្លេ អវន្តិយា ឥសិទត្តោ នាម កុល-
 បុត្តោ អម្បកំ អទិដ្ឋសហាយោ បព្វជិតោ ទិដ្ឋោ សោ
 អាយស្មតាតិ ។ ឯវំ គហបតីតិ ។ កេហំ នុ ខោ សោ
 កន្លេ អាយស្មា ឯតវហំ វិហរតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(១៩៣) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សក្កាយទិដ្ឋមិនកើតមាន
ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវកក្នុងលោកនេះ ជា
អ្នកចេះដឹង បានឃើញព្រះអរិយៈ ឈ្លាសវៃក្នុងអរិយធម៌ បានសិក្សា
ដោយល្អក្នុងអរិយធម៌ បានឃើញពួកសប្បុរស ឈ្លាសវៃក្នុងសប្បុរស-
ធម៌ បានសិក្សាដោយល្អក្នុងសប្បុរសធម៌ រមែងមិនឃើញនូវរូបថាជាខ្លួន
មិនឃើញនូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ មិនឃើញនូវរូបក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនឃើញនូវ
ខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។ មិនឃើញនូវវេទនា ។ មិនឃើញនូវសញ្ញា ។ មិន
ឃើញនូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនឃើញនូវវិញ្ញាណថាជាខ្លួន មិន
ឃើញនូវខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ មិនឃើញនូវវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនខ្លះ មិន
ឃើញនូវខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី សក្កាយទិដ្ឋមិនកើតមាន
ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ព្រះឥសិទ្ធត្ថ
ជាម្ចាស់និមន្តមកអំពីទីណា ។ ម្នាលគហបតី អាត្មាមកអំពីដែនអវន្តិ ។
បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ឯកុលបុត្តឈ្មោះឥសិទ្ធត្ថក្នុងដែនអវន្តិ ជា
សំឡាញ់ដែលយើងមិនដែលបានឃើញ ឥឡូវបួសហើយ ឯលោក
នោះ លោកម្ចាស់ដែលឃើញហើយដែរឬ ។ អើគហបតី ។ បពិត្រ
ព្រះករុណាដ៏ចម្រើន បុរៈព្រះឥសិទ្ធត្ថដ៏មានអាយុនោះ ឥឡូវនេះគង់នៅ
ក្នុងទីឯណាហ្ន៎ ។

ចំណុចហេតុបុព្វសំយុត្តំ

(១៧៤) ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា ឥសិទត្តោ តុណ្ហិ
 អហោសិ ។ អយ្យោ នោ កន្តេ ឥសិទត្តោតិ ។ ឯវំ
 តហបតីតិ ។ អភិរមតុ កន្តេ អយ្យោ ឥសិទត្តោ មជ្ជិ-
 កាសន្នោ រមណីយំ អម្ពាជកវំធំ អហំ អយ្យស្ស
 ឥសិទត្តស្ស ឧស្សុកំ កាវស្សមិ បិវបណ្ណាចាតសេ-
 នាសនតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារានន្តិ ។ កល្យាណំ
 វុច្ចតិ តហបតីតិ ។

(១៧៥) អថោ ចិត្តោ តហបតិ អាយស្មតោ
 ឥសិទត្តស្ស កាសិតំ អភិនិទ្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ថេរេ
 ភិក្ខុ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា
 សន្តប្បសិ សម្បវាវសិ ។ អថោ ថេរេ ភិក្ខុ កុត្តារិ-
 នោ ធុនីតបត្តចាណំនោ ធុដ្ឋាយាសនា បក្កមីសុ ។ អ-
 ថោ អាយស្មា ថេរេ អាយស្មន្តំ ឥសិទត្តំ ឯតទរោច
 សាជុ ខោ ភ្នំ^(១) អាវុសោ ឥសិទត្ត ឯសោ បញ្ញា

ចិត្តគហបតីបុព្វសម្បត្តិ

(១៨៤) លុះចិត្តគហបតីស្គមយ៉ាងនេះហើយ ព្រះឥសិទ្ធក្នុងមាន
 អាយុនៅស្ងៀម ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ជាឥសិទ្ធក្នុង
 របស់យើងឬ ។ អេត្តហបតី ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សូមព្រះឥសិ-
 ទ្ធក្នុងម្ចាស់ត្រកអរនឹងវត្តអម្ពាដកវនជាទីសប្បាយ នាដងព្រៃច្រើនកាចុះ
 ខ្ញុំព្រះករុណានឹងធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយចីវរបណ្ឌបាតសេនាសនៈ
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារដល់ព្រះឥសិទ្ធក្នុងម្ចាស់ ។ ម្ចាស់គហបតី
 អ្នកពោលពាក្យល្អហើយ ។

(១៨៥) គ្រានោះ ចិត្តគហបតីត្រកអរអនុមោទនានឹងភាសិត
 របស់ព្រះឥសិទ្ធក្នុងមានអាយុហើយ ក៏ញ៉ាំងពួកភិក្ខុជាថេរៈឲ្យឆាន់ឆែត
 ស្តាប់ស្តាប់ដោយខានើយភោជនីយាហារដ៏ត្រឹមត្រូវដោយដៃខ្លួនឯង ។ លំ-
 ដាប់នោះ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ លុះឆាន់រួចលែងល្ងក់ដៃទៅក្នុងបាត្រហើយក៏
 ក្រោកចាកអាសនៈចេញទៅ ។ គ្រានោះ ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុពោលទៅ
 នឹងព្រះឥសិទ្ធក្នុងមានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អាវុសាឥសិទ្ធក្នុង ប្រសា⁺នៈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

បដិភាសិ នេសោ បញ្ញោ មំ បដិភាសិ តេនហារុសោ
 ឥសីនត្ត យទា អត្ថាថាបិ ឯវុទោ បញ្ញោ អាគច្ឆេយ្យ
 តត្ថោវេតុ បដិភាសេយ្យាសីតិ ។ អថខោ អាយស្មា
 ឥសីនត្ថោ សេនាសនំ សំសារមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ
 មច្ឆិកាសណ្ឋាម្ហា បក្កាមិ យំ មច្ឆិកាសណ្ឋាម្ហា បក្កាមិ
 តថា បក្កន្តោវ អហោសិ ន ឫន បច្ឆាគច្ឆីតិ ។ តតិយំ ។

[១៧៦] ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ថេរា ភិក្ខុ
 មច្ឆិកាសណ្ឋោ វិហារន្តំ អម្ពាជកវនេ ។ អថខោ ចិត្តោ
 កហបតិ យេន ថេរា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា
 ថេរេ ភិក្ខុ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិន្នោ ខោ ចិត្តោ កហបតិ ថេរេ ភិក្ខុ ឯតទរោច
 អធិវសេនុ ថេ កន្តេ ថេរា ស្វាតនាយ តោកុលេ
 កត្តន្តំ ។ អធិវសេសុំ ខោ ថេរា ភិក្ខុ តុណ្ហីកាវេន ។
 អថខោ ចិត្តោ កហបតិ ថេរនំ ភិក្ខុនំ អធិវសនំ
 វិនិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ថេរេ ភិក្ខុ អភិវនេត្វា បទក្ខុណំ
 កត្វា បក្កាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សុទ្ទយននវគ្គ

ប្រាកដដល់លោកប្រពៃហើយ ប្រស្នាខ្លះមិនប្រាកដដល់យើងឡើយ
 ម្នាលភារៈសោតសិទ្ធក្ខ បើដូច្នោះ កាលណាបើមានប្រស្នាមានសភាព
 ដូច្នេះមានមកដោយប្រការដទៃ លោកគប្បីទទួលសំដែងប្រស្នានោះ ។
 ឆ្មោះនោះ ព្រះសិទ្ធក្ខដ៏មានអាយុរៀបចំទុកដាក់សេនាសនៈហើយ ក៏
 កាន់យកបាត្រនឹងចីវរចេញទៅអំពីផងដែរព្រមច្និតា ព្រោះថាលោកចេញ
 ទៅអំពីផងដែរព្រមច្និតា ចេញទៅតែម្តង មិនបានត្រឡប់មកទៀតឡើយ ។
 ចប់សូត្រទី ៣ ។

(១៧៦) សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនរូបគង់នៅវត្តអម្ពាដកវៃ
 នាផងដែរព្រមច្និតា ។ ឆ្មោះនោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅកេត្តកភិក្ខុជាថេរៈ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏និមន្ត
 ពួកភិក្ខុជាថេរៈដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈទាំងឡាយ
 ទទួលកត្តព្វដ៏ត្រាលគោរមសំខ្ញុំព្រះករុណា ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។
 ពួកភិក្ខុជាថេរៈក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហភាព ។ លំដាប់នោះ ចិត្តគហ-
 បតី ដឹងច្បាស់ថាពួកភិក្ខុជាថេរៈទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រាបចាកអាសនៈ
 ថ្វាយបង្គំពួកភិក្ខុជាថេរៈ ធ្វើប្រទក្សិណហើយចេញទៅ ។

ចំពួកពេបតិបុត្តាសំយុត្តំ

[១៧៧] អថខោ ថេរា ភិក្ខុ តស្សា វត្តិយោ អច្ច-
 យេន បុព្វល្លាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាណាយ
 យេន ចិត្តស្ស គហបតិនោ តោក្កលំ តេនុបសង្កម្មីសុ
 ឧបសង្កម្មិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទីសុ ។ អថខោ
 ចិត្តោ គហបតិ ថេរេ ភិក្ខុ បណីតេន សម្មាទាយាសេ-
 ន សហត្ថា សន្តប្បសិ សម្បវាវសិ ។ អថខោ ថេរា
 ភិក្ខុ ភុត្តារិនោ ឱនីតបត្តចាណិនោ ឧដ្ឋាយាសនា
 បក្កមីសុ ។ ចិត្តោចិ ខោ គហបតិ សេសកំ វិស្សជ្ជេ-
 ថាតិ វត្វា ថេរេ ភិក្ខុ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពង្សិ ។
 តេន ខោ បន សមយេន ឧល្លាំ ហោតិ ក្កដ្ឋិតំ ។ តេ
 ច ថេរា ភិក្ខុ បវេលីយមាណេន មញ្ញោ កាយេន
 កច្ចន្តិ^(១) យថា តំ កោជនំ ភុត្តារិនោ ។

១ ឧ. អញ្ចេ អារាសេន កច្ចន្តិ ។

ចិត្តតហបតិច្ចត្តាសំយុត្ត

(១៩៧) លុះរាត្រីនោះកន្លងទៅហើយ ទើបពួកភិក្ខុជាថេរៈស្ងៀក
 ស្ងៀងប្រដាប់បាត្រខ្នឹងចំរើរ ក្នុងវេលាបុព្វប្បសម័យ ចូលទៅកាន់ក្រាល
 គោរបស់ចិត្តតហបតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើភាសនៈដែល
 គេក្រាលទុក ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិញ្ញាតពួកភិក្ខុជាថេរៈឲ្យឆាន់ឆែត
 ស្តាប់ស្តាប់ដោយសប្បុរសធម៌ (បាយាសលាយទឹកដោះរាវ) ដ៏ទុក្ខម
 ដោយដៃខ្លួនឯង ។ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ លុះឆាន់រួចលែងលូកដៃទៅក្នុង
 បាត្រទៀតហើយ ក៏ក្រែកចាកភាសនៈហើយចេញទៅ ។ ចិត្តតហបតិ
 ពោលថា សូមព្រះគរុណាទាំងឡាយឲ្យទាននូវភត្តដែលសល់ ហើយ
 ក៏ដើរតាមគ្រោយៗ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ ។ សម័យនោះឯង សេចក្តីក្តៅ^(១)
 ខ្លាំងក៏កើតមាន ។ ភិក្ខុជាថេរៈទាំងនោះ ទើបតែងនឹងឆាន់រោងនូវ
 ទំប្រីងដើរទៅ មានកាយលំបាកពេកណាស់ ។

១ ខាងក្រោមក្តៅដោយដ៏ខ្សាច់ ខាងលើក្តៅដោយកំដៅព្រះអាទិត្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ធយនគវគ្គោ

[១៩៨] តេន ចោ បន សមយេន អាយស្មា
 មហាកោ តស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សព្វនរេ^(១) ហោតិ ។
 អថចោ អាយស្មា មហាកោ អាយស្មន្តំ ថេរំ ឯត-
 ទរេច សាធុ ខុស្ស កន្ត ថេរស្ស^(២) សីតកោ ច
 វតោ វាយេយ្យ អត្តសំបិណាចោ^(៣) ច អស្ស ទេវេ
 ច ឯតមេតំ ដុសយេយ្យតិ ។ សាធុ ខុស្ស អារុសោ
 មហាក យំ សីតកោ ច វតោ វាយេយ្យ អត្តសំ-
 បិណាចោ ច អស្ស ទេវេ ច ឯតមេតំ ដុស-
 យេយ្យតិ ។ អថចោ អាយស្មា មហាកោ តថាវ្វបំ
 ឥទ្ធាភិសង្ការំ អភិសង្ការំ យថាយំ សីតកោ ច វតោ
 វាយំ អត្តសំបិណាចោ ច អស្ស ទេវេ ច ឯតមេតំ
 ដុសិ ។

១ ឧ. សុត្តន្តបិដកេ ។ ២ ឧ. យំ សីតកោ ។ ៣ ឧ. អត្តសំបិណាចោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ឌ

(១៩៨) សម័យនោះឯង ព្រះមហាគៈដ៏មានអាយុជាភិក្ខុថ្មីជាងគេ

ក្នុងភិក្ខុសង្ឃនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះមហាគៈដ៏មានអាយុពេលទៅនឹង

ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើមានខ្យល់

ត្រជាក់បក់មក ទាំងមេឃក៏ស្រទំ ទាំងភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមកមួយគ្រាប់ៗ

ជាការប្រពៃណាស់ ។ ព្រះថេរៈពោលថា ម្ចាស់អាវុសោមហាគៈ ប្រសិន

បើមានខ្យល់ត្រជាក់បក់មក ទាំងមេឃក៏ស្រទំ ទាំងភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមក

មួយគ្រាប់ៗ ជាការប្រពៃពិត ។ ទើបព្រះមហាគៈដ៏មានអាយុតាក់តែង

ខ្យល់ភិក្ខុសង្ឃមានសភាពដូច្នោះ គឺឲ្យមានខ្យល់ត្រជាក់បក់មក ទាំង

មេឃក៏ស្រទំ ទាំងភ្លៀងក៏ធ្លាក់ចុះមកមួយគ្រាប់ៗ ។

ចិត្តតហបតិបុត្តសំយុត្តំ

[១៩៩] អថខោ ចិត្តស្ស គហបតិនោ ឯតទហោ-
សំ យោ ខោ ឥមស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ សព្វនរោ ភិក្ខុ
តស្សាយំ ឯវុទោ ឥទ្ធានុករោតិ ។ អថខោ អាយស្មា
មហាកោ អារាមំ សម្មាប្បណិគ្គា អាយស្មន្តំ ថេរំ
ឯតទរោច អនមេត្តាវតា កន្លេ ថេរតិ អនមេត្តាវតា
អារុសោ មហាក កតមេត្តាវតា អារុសោ មហាក បូ-
ជិតមេត្តាវតា អារុសោ មហាកាតិ ។ អថខោ ថេរា ភិក្ខុ
យថាវិហារំ អគមំសុ អាយស្មាបិ មហាកោ សតិ
វិហារំ អគមាសិ ។ អថខោ ចិត្តោ គហបតិ យេនាយស្មា
មហាកោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មន្តំ
មហាកំ អភិវទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និ-
សិន្នោ ខោ ចិត្តោ គហបតិ អាយស្មន្តំ មហាកំ ឯតទ-
រោច សាធុ មេ កន្លេ អយេកា មហាកោ ឧត្តរិបនុស្សន្ទប្បំ
ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ឧស្សេត្តតិ ។ តេនហិ ត្វំ គហបតិ

ចិត្តតហបតិច្ចាសំយុត្ត

(១៩៩) ត្រាវោះ ចិត្តតហបតិមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុ
 ឯណា ថ្មីជាងគេបង្អស់ក្នុងភិក្ខុសង្ឃនេះ កានុភាពនៃច្បងមានសភាពដូច្នេះ
 នេះ ជាបេសកកម្មនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាក្សត្រមានអាយុបានទៅ
 ដល់អាការមហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះថេរៈដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន ប៉ុណ្ណោះល្មមហើយឬនៅ ព្រះថេរៈក៏ពោលថា ម្ចាស់
 អារុសោមហាក្សត្រ ប៉ុណ្ណោះល្មមហើយ ម្ចាស់អារុសោមហាក្សត្រ ធ្វើប៉ុណ្ណោះចុះ
 ម្ចាស់អារុសោមហាក្សត្រ ចូជាប៉ុណ្ណោះហើយ ។ ត្រាវោះ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ក៏បានទៅដល់វត្តរៀងខ្លួន ឯព្រះមហាក្សត្រដ៏មានអាយុ ក៏បានទៅដល់វត្ត
 របស់ខ្លួនដែរ ។ លំដាប់នោះ ចិត្តតហបតិច្ចលទៅរកព្រះមហាក្សត្រដ៏មាន
 អាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមហាក្សត្រដ៏មានអាយុ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តតហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ពោលទៅនឹងព្រះមហាក្សត្រដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះមហាក្សត្រជាម្ចាស់សំដែងនូវឥទ្ធិពលដ៏ហារវ ជាធម៌របស់មនុស្ស
 ដ៏លើសលុបដល់ខ្ញុំកុណាឲ្យទាន ។ ម្ចាស់តហបតិ បើដូច្នោះ ចូរអ្នក

អាឡិទ្ធោ ឧត្តរាសង្កំ បញ្ញាបេត្វា តិណាកលាបំ ឱ កា-
សេហិតំ ។ ឯវុទ្ធន្តេតំ ខោ ចិត្តោ កហបតិ អាយស្មតោ
មហាកស្ស បដិស្សត្វា អាឡិទ្ធោ ឧត្តរាសង្កំ បញ្ញាបេត្វា
តិណាកលាបំ ឱ កាសេសំ ។ អថខោ អាយស្មា ម-
ហាកោ វិហារំ បរិសិត្វា សូចិយដិកំ ទត្វា តថារូបំ
ឥន្ទ្រានិសង្ខារំ អភិសង្ខរំ យថា តាឡិច្ចក្កុឡិទ្ធន ច អក្ក-
ឡិទ្ធនំកាយ ច អច្ចំ ជិត្តមិត្វា តិណាជំ ឈាបេសំ ន
ឧត្តរាសង្កំ ឈាបេសំ ។ អថខោ ចិត្តោ កហបតិ ឧត្តរា-
សង្កំ បច្ឆោជេត្វា^(១) សំរិត្តោ លាមហដ្ឋជាតោ ឯកមន្តំ
អដ្ឋាសិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកោ វិហារា ជិត្តមិត្វា
ចិត្តំ កហបតិ ឯតទលោច អលមេត្តាវតា កហបតិ ។
អលមេត្តាវតា កន្តោ មហាក កតមេត្តាវតា កន្តោ ម-
ហាក បូជិតមេត្តាវតា កន្តោ មហាក អភិរមតុ កន្តោ
អយ្យោ មហាកោ មច្ចិកាសស្មោ រមណីយំ អម្ពាជក-
វនំ អហំ អយ្យស្ស មហាកស្ស ឧស្សុក្កំ កវិស្សាមិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុឡាយគគវគ្គ

កាលសំពត់ទុក្ខកសន្តត្របលើបាច់ស្មៅព្វដ៏របៀង ។ ចិត្តគហបតី
 ទទួលពាក្យរបស់ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុថា ព្រះករុណា លោកម្ចាស់
 ហើយក៏កាលសំពត់ទុក្ខកសន្តត្របលើបាច់ស្មៅព្វដ៏របៀង ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុចូលទៅកាន់វិហារ ចាត់គន្លឹះទ្វារហើយ
 ក៏តាក់តែងនូវឥន្ទ្រាភិសង្ខារមានសភាពដូច្នោះ បណ្តាលឲ្យមានអណ្តាត
 ភ្លើងចេញទៅតាមប្រហោងកូនសោផង តាមចន្លោះទ្វារផង រេនូវស្មៅ
 ទាំងឡាយ តែមិនរេនសំពត់ទុក្ខកសន្តឡើយ ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតី
 បោកសំពត់ទុក្ខកសន្ត ទៅជាគក់ស្ងួតព្រំរោម ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុចេញអំពីវិហារហើយ ពេលទៅ
 នឹងចិត្តគហបតីដូច្នេះថា ម្ចាស់គហបតី ប៉ុណ្ណេះល្មមហើយឬនៅ ។
 បពិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចម្រើន ប៉ុណ្ណេះល្មមហើយ បពិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចម្រើន
 ធ្វើប៉ុណ្ណេះចុះ បពិត្រព្រះមហាកៈដ៏ចម្រើន ឬជាប៉ុណ្ណេះហើយ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះមហាកៈជាម្ចាស់ត្រកអរចំពោះវត្តអម្ពាដកវនជាទី
 សប្បាយ នាផងព្រមចិត្តចុះ ខ្ញុំព្រះករុណា នឹងធ្វើនូវសេចក្តីខូល់ខ្វាយ

ចិត្តកម្មបតិប្បាសន៍យុត្ត

ចីវរមិណ្ឌោនាគសេនាសននិលានប្បដូយកេសដ្ឋបរត្បារា-
នន្តិ ។ កល្យាណំ វុច្ឆតិ កហបតីតិ ។ អថខោ
អាយស្មា មហាកោ សេនាសនំ សំសារមេត្វា បត្តចីវ-
រមាធាយ មជ្ឈិកាសណ្ឋាម្ហា បក្កាមិ យំ មជ្ឈិកា-
សណ្ឋាម្ហា បក្កាមិ តថាបក្កន្តោ វ អហោសិ ន បុន
បទ្ហាកច្ឆតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[២០០] ឯកំ សមយំ អាយស្មា កាមក្ខ មជ្ឈិកា-
សណ្ឋា វិហរតិ អម្ហាជកវនេ ។ អថខោ ចិត្តោ កហបតី
យេនាយស្មា កាមក្ខ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា
អាយស្មន្តំ កាមក្ខំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសីទិ ខោ ចិត្តំ កហបតី អាយស្មា កាមក្ខ
ឯតទរោច វុត្តមិទំ កហបតី

នេលង្កោ សេតបច្ឆាទោ

ឯការោ វុត្តតិ រថោ

អនិយំ បស្ស អប្បវុត្តិ^(១)

ចិន្ទសោតំ អពាទ្ធនន្តិ ។

ចិត្តគហបតីបុញ្ញសំយុត្ត

ដោយចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសដ្ឋបរិក្ខារ ដល់ព្រះ
 មហាកៈជាម្ចាស់ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកពោលពាក្យប្រពៃហើយ លំដាប់
 នោះ ព្រះមហាកៈដ៏មានអាយុរៀបចំទុកដាក់សេនាសនៈហើយ ក៏កាន់យក
 បាត្រនឹងចីវរចេញទៅអំពីផងវៃព្រមច្និតា ព្រោះថាចេញទៅអំពីផងវៃព្រ
 មច្និតា ចេញទៅតែម្តង មិនបានត្រឡប់មកវិញឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

(២០០) សម័យមួយ ព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពា-
 ដកវន នាផងវៃព្រមច្និតា ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅរកព្រះកាមក្ខ
 ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះកាមក្ខដ៏មាន
 អាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរហើយ ព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុក៏ពោលទៅដូច្នេះថា ម្នាលគហបតី
 នេះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលថា

រថមានអវយវៈឥតទោស មានគ្រឿងពាសមានព័ណ៌ស
 មានកាំតែមួយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ អ្នកចូរមើលនូវរថនោះដែល
 មិនមានទុក្ខ មិនដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ មានវិទ្យុជាចំហើយ មិន
 មានចំណង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវដ្ឋោ

(២០០) ឥមស្ស នុ ខោ កហបតិ សង្ខតេន
 ភាសិតស្ស កថំ វិត្តាវេន អត្តោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ កី នុ
 ខោ ឯតំ កន្លេ កកវតា ភាសិតន្តិ ។ ឯវំ កហបតីតិ ។
 តេនហិ កន្លេ មុហុតំ អាកមេហិ យាវស្ស អត្ថំ
 បេក្ខាមីតិ ។ អថខោ ចិត្តោ កហបតិ មុហុតំ តុល្លា
 ហុត្វា អាយស្មន្តំ កាមកុំ ឯតទវោច នេលង្គន្តិ ខោ
 កន្លេ សីលានមេតំ អធិវចនំ ។ សេតបច្ឆាទោតិ ខោ
 កន្លេ វិមុត្តិយា ឯតំ អធិវចនំ ។ ឯកាវោតិ ខោ កន្លេ
 សតិយា ឯតំ អធិវចនំ ។ វត្ថុតីតិ ខោ កន្លេ អភិក្កា-
 មប្បជីក្កមស្សេតំ អធិវចនំ ។ វោតិ ខោ កន្លេ ឥមស្សេ-
 តំ ចាតុម្មហាក្ខតិកស្ស កាយស្ស អធិវចនំ មាតា-
 បេតិកសម្ពវស្ស ឱទនកុម្មាសុបចយស្ស អនិច្ចច្ឆាទន-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធយុគវគ្គ

[២០១] ម្នាលគហបតី ភាសិតសង្ខេបនេះ ត្រូវយល់សេចក្តី
ដោយពិស្តារដូចម្តេចទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះប្រាកដ
ជាពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយឬ ។ អើគហបតី ។
បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សូមព្រះករុណារង់ចាំមួយរំពេចសិន
ទំរាំខ្ញុំព្រះករុណាពិចារណានូវអត្ថនៃភាសិតនេះ ។ លំដាប់នោះ ចិត្ត-
គហបតីស្ងៀមតែមួយរំពេច ហើយក៏ពោលតបទៅនឹងព្រះតាមក្នុងមាន
អាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា អវយវៈឥតទោស
នេះ ជាឈ្មោះរបស់សីល ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា មាន
គ្រឿងពាសមានព័ណ៌សនេះ ជាឈ្មោះនៃវិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះករុណា
ដ៏ចម្រើន ពាក្យថា មានកាំតែ១ នេះ ជាឈ្មោះនៃសតិ ។ បពិត្រព្រះ
ករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា តែងប្រព្រឹត្តទៅ នេះជាឈ្មោះនៃការឈាន
ទៅមុខនឹងថយក្រោយ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា ថេនេះ
ជាឈ្មោះនៃកាយនេះដែលប្រកបដោយមហាក្ខត្យូប ៤ កើតព្រមអំពីមាតា
នឹងបិតា មានសេចក្តីចម្រើនដោយជាតិបុរាណនឹងនាំ ជាសភាវៈមិនទៀង

ចំនួនហេតុបញ្ចសំយុត្តំ

បរិមន្តនកេននវិជ្ជំសនធម្មស្ស ។ រាតោ ខោ កន្តេ ជីយោ
 នោសោ ជីយោ មោហោ ជីយោ តេ ជីណាស-
 វស្ស ភិក្ខុនោ បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្វលា តាលាវត្ថុកតា
 អនការ្គតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា តស្មា ជីណាស-
 វោ ភិក្ខុ អជីយោតិ វុច្ចតិ ។ អប្បត្តន្តិ^(១) ខោ កន្តេ
 អរហតោ ឯតំ អជីវចនំ ។ សោតោតិ ខោ កន្តេ
 តណ្ហាយេតំ អជីវចនំ សា ជីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ
 បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្វលា តាលាវត្ថុកតា អនការ្គតា
 អាយតី អនុប្បាទធម្មា តស្មា ជីណាសវោ ភិក្ខុ ជំនួ-
 សោតោតិ វុច្ចតិ ។ រាតោ ខោ កន្តេ តន្ធនំ នោសោ
 តន្ធនំ មោហោ តន្ធនំ តេ ជីណាសវស្ស ភិក្ខុ-
 នោ បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្វលា តាលាវត្ថុកតា អនកា-

 ១ ឧ. អាយត្តន្តេ ខោ ។

ចិត្តតបាបតិបុញ្ញសំយុត្ត

មានការផ្សសខាតបំបាត់ភ្លិនអាត្រកន្លឹកគក់ប្របាច់ បែកធ្លាយខ្ចាត់ខ្ចាយ
ទៅជាធម្មតា ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន រាគៈជាទុក្ខ ទោសៈជាទុក្ខ
មោហៈជាទុក្ខ ឯសភាវៈមានរាគៈជាដើមនោះ ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពបាន
លះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទី
នៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព ជាសភាវៈ
មិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពទើបហៅ
ថាមិនមានទុក្ខ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា មិនដល់នូវសេចក្តី
ទុក្ខនេះ ជាឈ្មោះនៃព្រះអរហន្ត ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យថា
វិទ្យានេះ ជាឈ្មោះនៃតណ្ហា ឯតណ្ហានោះឯង ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រព
បានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យ
នៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព
ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រព
ទើបហៅថាមានវិទ្យាដាច់ហើយ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន រាគៈជា
ចំណង ទោសៈជាចំណង មោហៈជាចំណង រាគៈជាដើមនោះ ភិក្ខុ
ជាព្រះវិណាស្រពបានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់ហើយ
បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវត្តោ

វត្តតា អាយតី អនុប្បាទនម្មា តស្មា វិណាសរោ ភិក្ខុ

អពន្ធនោតិ វុច្ចតិ ។ ឥតិ ខោ កន្តេ យន្តំ កកវតា វត្តំ

នេលង្គោ សេតបច្ឆានោ

ឯការោ វត្តតិ រថោ

អនិយំ បស្ស អប្បត្តំ

ឆន្ទសោតំ អពន្ធនន្ទិ ។

ឥមស្ស ខោហំ កន្តេ កកវតា សង្ឃតេន កាសិ-

តស្ស ឯវំ វិត្តារេន អត្ថំ អាជានាមីតិ ។ លាភា តេ

កហាបតិ សុលទ្ធិំ តេ កហាបតិ យស្ស តេ កម្ពីរេ

ពុទ្ធវចនេ បញ្ចាបត្តិ កមតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

[២០២] ឯកំ សមយំ អាយស្មា កាមក្ខ មច្ឆិ-

កាសន្នោ វិហរតិ អម្ពាជកវនេ ។ អថខោ ចិ-

ត្តោ កហាបតិ យេនាយស្មា កាមក្ខ តេនុបសង្ក-

មិ ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មន្តំ កាមក្ខំ អភិវាទេត្ថា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគម្ពីរ

បែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងឥទ្ធិ ព្រោះហេតុនោះ ក៏ក្នុងព្រះ
វិណាស្រពទើបហៅថាមិនមានចំណង ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន
ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគបានពោលហើយដូច្នេះថា

រថមានអវយវៈឥតទោស មានគ្រឿងពាសមានតំណិស
មានកាំតែមួយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ អ្នកចូរមើលនូវរថដែល
មិនមានទុក្ខ មិនដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ មានវិទ្យុជាចម្រើន
មិនមានចំណង ។

បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ពោលដោយសង្ខេប ខ្ញុំអាចដឹងដោយសេចក្តីពិស្តារបានយ៉ាងនេះឯង ។
ម្នាលគហបតី អ្នកពេញហៅថាជាមានលាភ ម្នាលគហបតី អត្តភាព
ជាមនុស្ស ពេញហៅថាអ្នកបានដោយប្រពៃ ព្រោះថាអ្នកមានបញ្ញាចក្ខុ
លុះទៅក្នុងពុទ្ធជនៈដ៏ជ្រាលជ្រៅ ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(២០២) សម័យមួយ ព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងវត្តអម្ពា-
ដកវន នាដងព្រៃមច្ឆិកា ។ គ្រានោះ ចិត្តគហបតីចូលទៅរកព្រះកាមក្ខ
ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុហើយ

ចិត្តកម្មបទពុទ្ធសម្បត្តិ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ ចិត្តោ
 កហាបតិ អាយស្មន្តំ កាមភ័ ឯតទរោច កតិ នុ
 ខោ កន្លេ សង្ខារាតិ ។ តយោ ខោ កហាបតិ សង្ខារា
 កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។

[២០៣] សាធុ កន្លេតិ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ អាយស្មន្តោ កាមភ័ស្ស កាសិទំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា អាយស្មន្តំ កាមភ័ ឧត្តរី បញ្ចំ អប្បច្ឆិ កតមោ បទ កន្លេ កាយសង្ខារោ កតមោ វចីសង្ខារោ កតមោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។ អស្សាសប្បស្សាសា ខោ កហាបតិ កាយសង្ខារោ វិតក្កវិចារោ វចីសង្ខារោ សញ្ញា ច វេទនា ច ចិត្តសង្ខារោតិ ។

[២០៤] សាធុ កន្លេតិ ខោ ចិត្តោ កហាបតិ ឧត្តរី បញ្ចំ អប្បច្ឆិ កស្មា បទ កន្លេ អស្សាសប្បស្សាសា កាយសង្ខារោ កស្មា វិតក្កវិចារោ វចីសង្ខារោ កស្មា

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

អង្គិយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តតហបតិអង្គិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏
ពោលទៅនឹងព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន
សង្ខារមានប៉ុន្មានទៅហ្ន៎ ។ ម្ចាស់តហបតិ សង្ខារមាន ៣ គឺ កាយ-
សង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១ ។

(២០៣) ចិត្តតហបតិគ្រិកអរអនុមោទនានឹងកាសិវរបស់ព្រះ
កាមក្ខដ៏មានអាយុថា ប្រពៃហើយ លោកម្ចាស់ ហើយក៏សួរទូរ្យប្រស្នា
នឹងព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះ
កាយសង្ខារតិដូចម្តេច វចីសង្ខារដូចម្តេច ចិត្តសង្ខារដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
តហបតិ ខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ សេចក្តីត្រិះរិះ
នឹងសេចក្តីពិចារណា ហៅថាវចីសង្ខារ សញ្ញានឹងវេទនា ហៅថាចិត្ត
សង្ខារ ។

(២០៤) ចិត្តតហបតិពោលថា ប្រពៃហើយ លោកម្ចាស់ ហើយ
ក៏សួរ្យប្រស្នាតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះព្រោះហេតុអ្វី
បានជាខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ ព្រោះហេតុអ្វីបាន
ជាសេចក្តីត្រិះរិះនឹងសេចក្តីពិចារណា ហៅថាវចីសង្ខារ ព្រោះហេតុអ្វី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយននវគ្គោ

សញ្ញា ច វេទនា ច ចិត្តសង្ខារោតិ ។ អស្សាសប្ប-
ស្សាសា ខោ គហបតិ កាយិកា ឯតេ ធម្មា កាយ-
បដិពទ្ធា តស្មា អស្សាសប្បស្សាសា កាយសង្ខារោ ។
បុព្វេ ខោ គហបតិ វិតក្កេត្វា វិចារេត្វា បច្ឆា វាចំ
ភិទ្គតិ តស្មា វិតក្កវិចារោ វចីសង្ខារោ ។ សញ្ញា ច
វេទនា ច ចេតសិកា ឯតេ ធម្មា ចិត្តប្បដិពទ្ធា តស្មា
សញ្ញា ច វេទនា ច ចិត្តសង្ខារោតិ ។

(២០៥) សាធុ ។ បេ ។ បញ្ញំ អប្បច្ចំ កថម្បន
កន្លេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ហោតីតិ ។ ន ខោ
គហបតិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជន្តស្ស ភិក្ខុ-
នោ ឯវំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជ-
ស្សន្តំ វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមីតិ
វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោតិ វា ។
អថខុស្ស បុព្វេវ តថា ចិត្តំ ការីតំ ហោតិ យន្តំ ត
ថត្វាយ ឧបនេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

បានជាសញ្ញានឹងវេទនា ហៅថាចិត្តសង្ខារ ។ ម្នាលគហបតី ខ្យល់ដង្ហើម
 ចេញចូលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ធម៌ទាំងនេះជាប់ចំពោះដោយកាយ ព្រោះ
 ហេតុនោះបានជាខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល ហៅថាកាយសង្ខារ ។ ម្នាល
 គហបតី បុគ្គលត្រិះរិះពិចារណាជាមុនហើយ ទើបបញ្ចេញនូវវាចាជា
 ខាងក្រោយ ព្រោះហេតុនោះបានជាសេចក្តីត្រិះរិះនឹងសេចក្តីពិចារណា
 ហៅថាវចីសង្ខារ ។ សញ្ញានឹងវេទនាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ធម៌ទាំង
 ៥ នេះជាប់ចំពោះដោយចិត្ត ព្រោះហេតុនោះបានជាសញ្ញានឹងវេទនា
 ហៅថាចិត្តសង្ខារ ។

[២០៥] ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
 ប្រសាថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះការចូលសញ្ញាវេទនាគនិរោធន៍^(១)
 ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុដែលចូលសញ្ញាវេទនាគ-
 និរោធមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញចូលនូវសញ្ញាវេទនា-
 គនិរោធក្តី ថាអាត្មាអញកំពុងចូលនូវសញ្ញាវេទនាគនិរោធក្តី ថាអាត្មា
 អញបានចូលហើយនូវសញ្ញាវេទនាគនិរោធក្តី ។ ព្រោះថាចិត្តឯណា
 តែងបង្កាន់ទៅដើម្បីជាបុគ្គលមានសភាព^(២)ដូច្នោះ ចិត្តនោះឯង ភិក្ខុ
 នោះបានចម្រើនហើយក្នុងកាលមុន ។

១ សេចក្តីលក់នៃសញ្ញានឹងវេទនា ។ ២ បង្កាន់ទៅដើម្បីមិនឲ្យមានចិត្ត គឺមិនឲ្យមានសញ្ញា
 នឹងវេទនានោះឯង ។

ចិត្តពហុបតិបញ្ញាសំយុត្តំ

[២០៦] សាធុ ។ បេ ។ បញ្ញំ អបុច្ឆិ សញ្ញាវេទយិត-
 ធិរោធំ សមាបជ្ឈន្តស្ស បន ភន្តេ ភិក្ខុនោ កតបេ
 ធម្មា បឋមំ និរុជ្ឈន្តិ យទំ វា កាយសង្ខារោ យទំ វា
 វចីសង្ខារោ យទំ វា ចិត្តសង្ខារោតិ ។ សញ្ញាវេទយិត-
 ធិរោធំ សមាបជ្ឈន្តស្ស ខោ គហបតិ ភិក្ខុនោ វចី-
 សង្ខារោ បឋមំ និរុជ្ឈតិ តតោ កាយសង្ខារោ តតោ
 ចិត្តសង្ខារោតិ ។

[២០៧] សាធុ ។ បេ ។ បញ្ញំ អបុច្ឆិ ហ្វាយំ ភន្តេ
 មតោ កាលកតោ យោ ចាយំ ភិក្ខុ សញ្ញាវេទយិត-
 ធិរោធំ សមាបន្នោ ឥមេសំ កី ធានាករណាន្តិ ។
 ហ្វាយំ គហបតិ មតោ កាលកតោ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ និរុទ្ធោ បដិច្ចស្សន្ធោ វចីសង្ខារោ និរុទ្ធោ
 បដិច្ចស្សន្ធោ ចិត្តសង្ខារោ និរុទ្ធោ បដិច្ចស្សន្ធោ
 រាយុ បរិក្ខីណោ ឧស្មា វ្យុបសន្តា ឥន្ទ្រិយានិ វិបរិ-
 ភិន្នានិ ។ យោ ច ហ្វាយំ គហបតិ ភិក្ខុ សញ្ញាវេទយិត-
 ធិរោធំ សមាបន្នោ តស្សបិ កាយសង្ខារោ និរុទ្ធោ

ចិត្តសហបតិប្បាសយុទ្ធ

(២០៦) ចិត្តសហបតិពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
ប្រសាថា បតិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទ-
យ៍និរោធិ ធម៌ណារលតមុន កាយសង្ខាររលតមុនឬវេចិសង្ខារឬក៏ចិត្ត-
សង្ខារ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍និរោធិ វេចិ-
សង្ខាររលតមុន តអំពីនោះទៅកាយសង្ខារ តអំពីនោះទៅចិត្តសង្ខារ ។

(២០៧) ចិត្តសហបតិពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
ប្រសាថា បតិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលស្ងប់ហើយ ធ្វើមរណ-
កាលហើយ នឹងភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍និរោធិ ភិក្ខុទាំងពីរពួក
នេះ មានការផ្សេងគ្នាដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុឯណាដែលស្ងប់
ហើយ ធ្វើមរណកាលហើយ កាយសង្ខាររបស់ភិក្ខុនោះរលតហើយ
រម្ងាប់ហើយ វេចិសង្ខារក៏រលតហើយ រម្ងាប់ហើយ ចិត្តសង្ខារក៏រលត
ហើយ រម្ងាប់ហើយ ឆាយុក៏អស់ហើយ ភ្លើងធាតុក៏រម្ងាប់ហើយ ឥន្ទ្រិយ
ក៏បែកធ្លាយរត់រាយហើយ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុឯណាដែលបានចូល
កាន់សញ្ញាវេទយ៍និរោធិហើយ ឯកាយសង្ខាររបស់ភិក្ខុនោះរលតហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស

បដិច្ចស្សន្តោ វេសិស្ការោ ធិរុទ្ធោ បដិច្ចស្សន្តោ ចិត្ត-
ស្ការោ ធិរុទ្ធោ បដិច្ចស្សន្តោ អាយុ អបរិក្ខណោ
ឧស្មា អវុបសន្តា សង្ខារានិ វិប្បសន្តានិ ។ យាយ
កហបតិ មតោ កាលកតោ យោ ចាយំ ភិក្ខុ
សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ សនំ នេសំ នាណ-
ករណានិ ។

[២០៨] សាធុ ។ បេ ។ ឧត្តរំ បញ្ញំ អបុច្ឆំ កថម្មន
កន្តេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋានំ ហោតិ-
តិ ។ ន ខោ កហបតិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិយា
វុដ្ឋហន្តស្ស ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយិ-
តនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហន្តស្សន្តំ វា អហំ សញ្ញាវេ-
ទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហាមីតិ វា អហំ សញ្ញាវេ-
ទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋតោតិ វាតិ ។ អថឧស្ស
បុព្វេ តថា ចិត្តំ ការិតំ ហោតិ យន្តំ តថត្ថាយ
ឧបនេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

រម្ងាប់ហើយ វេចសង្ខារកំរលត់ហើយ រម្ងាប់ហើយ ចិត្តសង្ខារកំរលត់
ហើយ រម្ងាប់ហើយ តែអាយុមិនអស់ កើតធាតុមិនទាន់រម្ងាប់ ឥន្ទ្រិយ
នៅស្រស់បស់នៅឡើយ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុដែលស្លាប់ហើយ
ធ្វើមរណកាលហើយ នឹងភិក្ខុដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៉ែតនិរោធហើយ
នេះឯង ជាការផ្សេងគ្នានៃភិក្ខុទាំងនោះ ។

(២០៨) ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
ប្រស្នាតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះការចេញចាក
សញ្ញាវេទយ៉ែតនិរោធសមាបត្តិ ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី
ភិក្ខុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទយ៉ែតនិរោធសមាបត្តិ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងចេញចាកសញ្ញាវេទយ៉ែតនិរោធសមាបត្តិ
ថាអាត្មាអញកំពុងចេញចាកសញ្ញាវេទយ៉ែតនិរោធសមាបត្តិ ថាអាត្មា
អញបានចេញហើយចាកសញ្ញាវេទយ៉ែតនិរោធសមាបត្តិ ។ ព្រោះ
ថាចិត្តឯណាបង្កើនទៅដើម្បីជាបុគ្គលមានសភាពដូច្នោះ ចិត្តនោះឯង
ភិក្ខុនោះបានចម្រើនហើយក្នុងកាលមុន ។

ចំព្រឹត្តិបត្របញ្ជាក់សំយុង

[២០៩] សាធុ កន្លែ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ចាំ អប្បច្ចិ
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហន្តស្ស បន
 កន្លែ ភិក្ខុនោ កតមេ ធម្មា បឋមំ ឧប្បជ្ឈន្តិ យទិ វា
 កាយសង្ខារោ យទិ វា វចីសង្ខារោ យទិ វា ចិត្តសង្ខា-
 រោតិ ។ សញ្ញាវេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋហន្តស្ស
 ខោ កហបតិ ភិក្ខុនោ ចិត្តសង្ខារោ បឋមំ ឧប្បជ្ឈតិ
 តតោ កាយសង្ខារោ តតោ វចីសង្ខារោតិ ។

[២១០] សាធុ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ចាំ អប្បច្ចិ សញ្ញា-
 វេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋតំ បន កន្លែ ភិក្ខុំ កតិ
 ជស្សា ជុសន្តិ ។ សញ្ញាវេទយំតនិរោធសមាបត្តិយា
 វុដ្ឋតំ ខោ កហបតិ ភិក្ខុំ តយោ ជស្សា ជុសន្តិ
 សុត្តោ^(១) ជស្សា អនិមិត្តោ ជស្សា អប្បណិហិតោ
 ជស្សតិ ។

ចិត្តគហបតីបុព្វសំយុត្ត

(២០៩) ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ លោកម្ចាស់ ។ បេ ។
 ក៏សួរនូវប្រស្នាតទៅទៀតថា បតីត្រូវព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុដែល
 ចេញចាកសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ ធម៌ណាកើតមុន កាយសង្ខារ
 កើតមុនឬវិចីសង្ខារឬក៏ចិត្តសង្ខារ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុដែលចេញចាក
 សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ ចិត្តសង្ខារកើតមុន គម្ពីរនោះទៅកាយ
 សង្ខារ គម្ពីរនោះទៅវិចីសង្ខារ ។

(២១០) ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ក៏សួរនូវ
 ប្រស្នាតទៅទៀតថា បតីត្រូវព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ផស្សៈប៉ុន្មាន ដែលពាល់
 ត្រូវភិក្ខុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិច្បើនហើយ ។ ម្នាល
 គហបតី ផស្សៈ ៣ គឺ សុញ្ញផស្សៈ ១ អនិមិត្តផស្សៈ ១ អប្បណិហិត-
 ផស្សៈ ១ តែងពាល់ត្រូវភិក្ខុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ
 រួចហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

(២០០) សាធុ ។ បេ ។ ឧត្តរី បញ្ចាំ អប្បច្ឆិ សញ្ញា-
 វេទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋិតស្ស បន កន្លេ ភិក្ខុ-
 នោ កំណិដ្ឋំ ចិត្តំ ហោតិ កីចោណំ កីបញ្ញាវុដ្ឋិ ។
 សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋិតស្ស ខោ គហ-
 បតិ ភិក្ខុនោ វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ ហោតិ វិវេកចោណំ
 វិវេកបញ្ញាវុដ្ឋិ ។

(២០២) សាធុ កន្លេតិ ខោ ចិត្តោ គហបតិ អាយ-
 ស្មតោ កាមកុស្ស កាសីតំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា
 អាយស្មន្តំ កាមកុំ ឧត្តរី បញ្ចាំ អប្បច្ឆិ សញ្ញាវេទយិតនិ-
 រោធសមាបត្តិយា បន កន្លេ កតិ ធម្មា ពហូបកាវា-
 តិ ។ អន្ធា ខោ ត្វំ គហបតិ យំ បឋមំ បុច្ឆិតត្វំ តំ^(១)
 បុច្ឆសិ អបិ ច ត្យាហំ ត្យាករិស្សាមិ ។ សញ្ញាវេទយិត-
 និរោធសមាបត្តិយា ខោ គហបតិ ទ្វេ ធម្មា ពហូបកាវា
 សមថោ ច វិបស្សនា ចាតិ ។ ធម្មំ ។

១ ឧ. ធម្មញ្ញ បុព្វសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគមវគ្គ

(២១១) ចិត្តគហបតីពោលថា ប្រពៃហើយ ។ បេ ។ ភីស្ករនូវ
ប្រស្នាតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភីក្ខុដែលចេញចាក
សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិរួចហើយ មានចិត្តបង្ហោនទៅរកអ្វី ទេរ
ទៅរកអ្វី ជ្រៃទៅរកអ្វី ។ ម្នាលគហបតី ភីក្ខុដែលចេញចាកសញ្ញាវេទ-
យ៍តនិរោធសមាបត្តិរួចហើយ មានចិត្តបង្ហោនទៅរកវិវេក ទេរទៅរកវិវេក
ជ្រៃទៅរកវិវេក ។

(២១២) ចិត្តគហបតីត្រេកអរអនុមោទនានឹងភាសិតរបស់ព្រះ
កាមក្ខដ៏មានអាយុថា ប្រពៃហើយ លោកម្ចាស់ ហើយភីស្ករនូវប្រស្នា
តទៅទៀតនឹងព្រះកាមក្ខដ៏មានអាយុថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះ
ធម៌ប៉ុន្មាន ដែលមានទេវការៈច្រើនដល់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ ។
ម្នាលគហបតី ពាក្យឯណាដែលគេត្រូវសួរមុន ពាក្យនោះអ្នកសួរក្រោយ
វិញ ឈ្លើយចុះ អាត្មានឹងដោះស្រាយដល់អ្នក ។ ម្នាលគហបតី ធម៌២
យ៉ាង គឺសមថនីវិបស្សនា មានទេវការៈច្រើនដល់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធស-
មាបត្តិ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

ចិត្តវេទនាបទប្បញ្ញាសំយុត្តំ

[២០៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា តោទត្ថោ មជ្ជិ-
 កាសណ្ណោ វិហរតិ អម្ពាជកវនេ ។ អថខោ ចិត្តោ ក-
 ហបតិ យេនាយស្មា តោទត្ថោ តេនុបសង្កម្ពំ ឧបសង្ក-
 មិត្តា អាយស្មនំ តោទត្ថំ អភិវទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទំ ។
 ឯកមន្តំ និសីទំ ខោ ចិត្តំ កហបតី អាយស្មា តោទត្ថោ
 ឯតទវេច យា ចាយំ កហបតិ អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិ
 យា ច អាតិញ្ចាណា ចេតោវិមុត្តិ យា ច សុញ្ញា
 ចេតោវិមុត្តិ យា ច អនិមិត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ ធម្មា
 នានត្ថា នាទាព្យញ្ញនា ឧទាហុ ឯកត្ថា ព្យញ្ញនមេវ
 នានន្តំ ។ អត្ថំ កន្លេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម
 ឥមេ ធម្មា នានត្ថា ចេវ នាទាព្យញ្ញនា ច អត្ថំ បន
 កន្លេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម ឥមេ ធម្មា
 ឯកត្ថា^(១) ព្យញ្ញនមេវ នានន្តំ ។

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្តំ

(២១៣) សម្មយមួយ ព្រះគោទត្ថដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងវត្ត

អម្ពាដកវន ខាងងើប្រិបច្ឆកា ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិចូលទៅរក

ព្រះគោទត្ថដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះគោទត្ថ

ដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តតហបតិអង្គុយក្នុង

ទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះគោទត្ថដ៏មានអាយុក៏ពោលដូច្នេះថា ម្ចាស់តហបតិ

អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិឯណា ក្តី អាភិញ្ញញ្ញាចេតោវិមុត្តិឯណា ក្តី សុញ្ញា

តាចេតោវិមុត្តិឯណា ក្តី អនិមិត្តាចេតោវិមុត្តិឯណា ក្តី ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ

មានអត្តផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នា ឬមានអត្តដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែ

ព្យញ្ជនៈ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ មានអត្ត

ផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយ

ឯណា បរិយាយនោះរមែងមាន បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំង

អម្បាលនេះ មានអត្តដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ព្រោះអាស្រ័យនូវ

បរិយាយឯណា បរិយាយនោះក៏មានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយកនវគ្គោ

[២០២] កតមោ ច កន្លេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ
 អាគម្ម ឥមេ ធម្មា នាទត្តា ចេវ នាទាព្យញ្ញនា ច ។ ឥធ
 កន្លេ ភិក្ខុ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ដវិត្វា
 វិហរតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា ចតុត្ថំ ។
 ឥតិ ឧទ្ធមណោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្ថតាយ សព្វាវន្តំ
 លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេ-
 ន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ដវិត្វា វិហរតិ ។
 កកុណាសហគតេន ចេតសា ។ មុទិកាសហគតេន
 ចេតសា ។ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ
 ដវិត្វា វិហរតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា
 ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមណោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្ថតាយ
 សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុ-
 លេន មហាគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណៈ

(២១៤) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន មួយទៀត ធម៌ទាំងអម្បាល
នេះ មានអត្តផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ព្រោះអាស្រ័យនូវ
បរិយាយឯណា បរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិស
ទី ១ ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ កាន់ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។
កាន់ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
នឹងទិសទីផងក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ
ដល់នូវភាវៈជាធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង
ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ មានចិត្ត
ប្រកបដោយមុទិតា ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិស
ទី ១ ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ កាន់ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។
កាន់ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
នឹងទិសទីផងក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ
ដល់នូវភាវៈជាធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ

ចំនួនបឋមបុព្វសំយុង្គ

ជរិត្តា វិហារតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កន្លេ អប្បមាណា
 ចេតោវិមុត្តិ^(១) ។

[២០៥] កតមា ច កន្លេ អាគិញ្ចញ្ញា ចេតោវិមុត្តិ ។
 ឥធិ កន្លេ ភិក្ខុ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សម-
 ភិក្ខុម្ម ធន្តិ តត្ថិតិ អាគិញ្ចញ្ញាយតនំ ទុបសម្មជ្ជ
 វិហារតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កន្លេ អាគិញ្ចញ្ញា ចេតោវិមុត្តិ ។

[២០៦] កតមា ច កន្លេ សុញ្ញតា ចេតោវិមុត្តិ ។
 ឥធិ កន្លេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា វុត្តមូលគតោ វា
 សុញ្ញការគតោ វា ឥតិ បដិសញ្ញេត្តិ សុញ្ញមិនំ
 អត្តេន វា អត្តនីយេន វាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កន្លេ សុញ្ញតា
 ចេតោវិមុត្តិ ។

១ ឧ. អប្បមាណេន ចេតសា វិមុត្តិ ។

ចិត្តធម៌បុព្វសមុទ្រ

ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង
ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វេលាបឋម ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិ ។

[២១៥] បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះអាភិញ្ញាណាចេតោវិមុត្តិ
តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនសមាបត្តិ ដោយប្រការទាំងពួង បានដល់
នូវអាភិញ្ញាណញ្ញាយតនសមាបត្តិ ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្វីតិចតួចមិនមាន
ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វេលាបឋម ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
អាភិញ្ញាណាចេតោវិមុត្តិ ។

[២១៦] បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះសុញ្ញតាចេតោវិមុត្តិ
តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុង
វិព្រឹត្តិ នៅក្រោមម្លប់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ពិចារណាដូច្នេះថា
ធម្មជាតិនេះសូន្យចាកខ្លួនបូកក្រុមរាបស្ម័គ្រ ។ បពិត្រព្រះករុណា
ដ៏ចម្រើន នេះហៅថា សុញ្ញតាចេតោវិមុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកថាវគ្គោ

(២០៧) កតមា ច កន្លេ អនិមិត្តា ចេតោវិ-

មុត្តិ ។ ឥធិ កន្លេ ភិក្ខុ សព្វនិមិត្តានំ អមនសិការា

អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ អយំ

វុច្ចតិ កន្លេ អនិមិត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ អយំ ខោ កន្លេ

បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាកច្ច ឥមេ ធម្មា នានត្តា

ចេវ នាណាព្យញ្ញនា ច ។

(២០៨) កតមោ ច កន្លេ បរិយាយោ យំ ប-

រិយាយំ អាកច្ច ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នា-

នំ ។ វាតោ កន្លេ បមាណករណោ នោសោ បមា-

ណករណោ មោហោ បមាណករណោ តេ ទីណា-

សវស្ស ភិក្ខុនោ បរិហិតា ឧច្ឆន្ទមូលា តាលាវត្ថុ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២១៧) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះអនិមិត្តាចេតោវិមុត្តិភីដូច
ម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានដល់នូវ
ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ព្រោះមិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តទាំងពួង
ប្រព្រឹត្តនៅត្រង់វិវិយាបថ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន នេះហៅថា
អនិមិត្តាចេតោវិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ
មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ព្រោះអាស្រ័យនូវ
បរិយាយឯណា គឺបរិយាយនេះឯង ។

(២១៨) បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ មាន
អត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិ-
យាយនោះភីដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន រាគៈជាគ្រឿងធ្វើ
នូវប្រមាណ ទោសៈជាគ្រឿងធ្វើនូវប្រមាណ មោហៈជាគ្រឿងធ្វើនូវ
ប្រមាណ ឯសភាវៈមានរាគៈជាដើមនោះ ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពបាន
លះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទី

ចំពួកហេតុបុព្វសំយុត្តំ

កតតា អនកាវុដ្ឋតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា ។ យាវតា
 ខោ ភន្តេ អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិយោ អកុប្បា តាសំ
 ចេតោវិមុត្តិ អត្តមក្ខាយតី ។ សា ខោ បន អកុប្បា
 ចេតោវិមុត្តិ សុញ្ញា រាគេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា
 មោហេន ។ រាតោ ខោ ភន្តេ កំញ្ចនំ នោសោ កំញ្ចនំ
 មោហោ កំញ្ចនំ តេ វិណាសវស្ស ភិក្ខុនោ បហំនា
 ឧច្ឆិទ្ធម្បលា តាលាវុត្តកតា អនកាវុដ្ឋតា អាយតី
 អនុប្បាទធម្មា ។ យាវតា ខោ ភន្តេ អាភិញ្ញាណ
 ចេតោវិមុត្តិយោ អកុប្បា តាសំ ចេតោវិមុត្តិ អត្ត-
 មក្ខាយតី ។ សា ខោ បន អកុប្បា ចេតោវិមុត្តិ
 សុញ្ញា រាគេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា មោ-
 ហេន ។ រាតោ ខោ ភន្តេ និមិត្តករណោ នោសោ

ចំណុចហេតុបុណ្យសំយុត្ត

នៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព ជាសភាវៈមិន
 កើតឡើងតទៅ ។ បព៌ត្រិត្រពះកុណាដ៏ចំរើន អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិ
 ទាំងឡាយមានកំណត់ត្រឹមណា អកុប្បាចេតោវិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរ
 ជាងអប្បមាណាចេតោវិមុត្តិនោះ ។ ព្រោះអកុប្បាចេតោវិមុត្តិនោះ សូន្យ
 ចាករាគៈ សូន្យចាកទោសៈ សូន្យចាកមោហៈ ។ បព៌ត្រិត្រពះកុណាដ៏
 ចំរើន រាគៈជាកង្វល់ ទោសៈជាកង្វល់ មោហៈជាកង្វល់ រាគៈជាដើមនោះ
 ភិក្ខុជាព្រះវិណាស្រពបានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់
 ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យ
 លែងមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅ ។ បព៌ត្រិត្រពះកុណា
 ដ៏ចំរើន អាកិញ្ចញ្ញាចេតោវិមុត្តិទាំងឡាយមានកំណត់ត្រឹមណា អកុប្បា-
 ចេតោវិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរជាងអាកិញ្ចញ្ញាចេតោវិមុត្តិទាំងនោះ ។
 ព្រោះអកុប្បាចេតោវិមុត្តិនោះ សូន្យចាករាគៈ សូន្យចាកទោសៈ សូន្យចាក
 មោហៈ ។ បព៌ត្រិត្រពះកុណាដ៏ចំរើន រាគៈជាត្រឡឹងធ្វើនូវនិមិត្ត ទោសៈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគនវគ្គោ

និមិត្តករណោ មោហោ និមិត្តករណោ តេ ជីណាស-

វស្ស ភិក្ខុនោ បហំនា ឧច្ឆិទ្ធម្វលា តាលាវត្ថុកតា

អនភាវ្យតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា ។ យាវតា ខោ ភន្តេ

អនិមិត្តាចេតោវម្ពត្តិយោ អកុប្បា តាសំ ចេតោវម្ពត្តិ

អក្កមគ្គាយតី ។ សា ខោ បន អកុប្បា ចេតោវម្ពត្តិ

សុញ្ញា វាគេន សុញ្ញា នោសេន សុញ្ញា មោហេន ។

អយំ ខោ ភន្តេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម

សមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តំ ។ លាភា តេ

គហបតី សុលទ្ធីំ តេ គហបតី យស្ស តេ គម្ពីរេ

តុន្តវចនេ បញ្ញាចក្ខុ កមតីតិ ។ សត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខារយុគសវគ្គ

ជាគ្រឿងធ្វើឲ្យនិមិត្ត មោហៈជាគ្រឿងធ្វើឲ្យនិមិត្ត ភគៈជាដើមនោះ ភិក្ខុ
 ជាព្រះទ័ណាស្រពបានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់ហើយ
 បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្នោត បានធ្វើឲ្យលែង
 មានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណា
 ដ៏ចម្រើន អនិមិត្តាចេតោរិមុត្តិទាំងឡាយមានកំណត់ត្រឹមណា អកុប្បាចេ-
 តោរិមុត្តិប្រាកដជាប្រសើរជាងអនិមិត្តាចេតោរិមុត្តិទាំងនោះ ។ ព្រោះថា
 អកុប្បាចេតោរិមុត្តិនោះ សូន្យចាកភគៈ សូន្យចាកទោសៈ សូន្យចាក
 មោហៈ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ មានអត្តដូច
 គ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា គឺបរិយាយ
 នេះឯង ។ ម្ចាស់គហបតី អ្នកពេញហៅថាមានលាភ ម្ចាស់គហបតី
 អត្តភាពជាមនុស្ស ពេញហៅថាអ្នកបោះដោយប្រពៃហើយ ព្រោះអ្នក
 មានបញ្ញាចក្ខុលុះទៅក្នុងពុទ្ធជនៈដ៏ជ្រាលជ្រៅ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

ចំពោះបទប្បញ្ញាសំយុត្តំ

[២០៧] តេន ខោ បន សមយេន និក្ខណ្ឌោ
 ឆាដបុត្តោ មជ្ឈិកាសណ្ឋំ អនុប្បត្តោ ហោតិ មហាតិយា
 និក្ខណ្ឌបរិសាយ សទ្ធិ ។ អស្សោសិ ខោ ចិត្តោ ក-
 ហាបតិ និក្ខណ្ឌោ កិវ ឆាដបុត្តោ មជ្ឈិកាសណ្ឋំ អ-
 នុប្បត្តោ មហាតិយា និក្ខណ្ឌបរិសាយ សទ្ធិន្តំ ។ អថខោ
 ចិត្តោ កហាបតិ សម្ពហុលេហិ ឧបាសកេហិ សទ្ធិ
 យេន និក្ខណ្ឌោ ឆាដបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 និក្ខណ្ឌោ ឆាដបុត្តោ សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
 កថំ សារាណីយំ វិភិសាបត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯ-
 កមន្តំ និសីទំ ខោ ចិត្តំ កហាបតិ និក្ខណ្ឌោ ឆាដបុត្តោ
 ឯតទរោច សទ្ធិហាសំ ត្វំ កហាបតិ សមណស្ស កោ-
 តមស្ស អត្ថំ អវិភក្តោ អវិចារោ សមាធិ អត្ថំ វិភក្ត-
 វិចារាទំ និរោធាតិ ។ ន ខ្វាហំ ឯត្ថ កន្តេ កកវតោ
 សទ្ធាយ កច្ឆាមិ អត្ថំ អវិភក្តោ អវិចារោ សមាធិ អត្ថំ
 វិភក្តវិចារាទំ និរោធាតិ ។

ចិត្តតហបតិបុត្តាសំយុត្ត

(២១៧) សម័យនោះឯង និគ្គណ្ឌនាដបុត្តបានទៅដល់ដងព្រៃ
មច្ឆិកា ជាមួយនឹងនិគ្រន្តជាបរិសទ្យដ៏ច្រើន ។ ចិត្តតហបតិព្វដំណឹងថា
និគ្គណ្ឌនាដបុត្តមកដល់ដងព្រៃមច្ឆិកា ជាមួយនឹងនិគ្រន្តជាបរិសទ្យ
ដ៏ច្រើន ។ គ្រានោះ ចិត្តតហបតិព្រមទាំងពួកទុក្ខសកជាច្រើន ចូល
ទៅកានិគ្គណ្ឌនាដបុត្ត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើនូវសេចក្តីរីករាយជា-
មួយនឹងនិគ្គណ្ឌនាដបុត្ត លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយគួរព្យាបាលហើយ
ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តតហបតិអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
និគ្គណ្ឌនាដបុត្តក៏សួរទៅដូច្នេះថា ម្ចាស់តហបតិ អ្នកជឿពាក្យសមណ-
គោតមថា សមាធិមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក៏មាន សេចក្តីរលត់នៃវិតក្កៈ
នឹងវិចារៈក៏មានឬ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមិនប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តី
ជឿពាក្យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងហេតុនេះថា សមាធិមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈក៏មាន សេចក្តីរលត់នៃវិតក្កៈនឹងវិចារៈក៏មាន ដូច្នេះទេ ។

(២២០) ឯវំ វុត្តេ និក្ខណ្ណោ ជាដបុត្តោ សកំ បរិសំ
អបលោកេត្វា^(១) ឯតទេវេច ឥទំ កវត្តោ បស្សន្តុ យាវ
ឧដុកោ ចាយំ ចិត្តោ កហាបតិ យាវ អសហេ
ចាយំ ចិត្តោ កហាបតិ យាវ អមាយាវី ចាយំ ចិត្តោ
កហាបតិ វាតំ វា សោ ជាលេន ពាធនត្វំ មញ្ញេយ្យ
យោ វិតក្កវិចារេ និរោធនត្វំ មញ្ញេយ្យ សកុដ្ឋនា
វា សោ កម្ពុយ សេវតំ អាវាបេត្វំ មញ្ញេយ្យ យោ
វិតក្កវិចារេ និរោធនត្វំ មញ្ញេយ្យតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ
កន្តេ កតមំ នុ ខោ បណ៌តតវំ ញាណំ វា សទ្ធា វតិ ។
សទ្ធាយ ខោ កហាបតិ ញាណំយេវ បណ៌តតវន្តំ ។ អហំ
ខោ កន្តេ យាវនេវ អាគម្ពាមិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ
អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិ-
សុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារមិ ។ អហំ ខោ កន្តេ
យាវនេវ អាគម្ពាមិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។
ធុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារមិ ។ អហំ ខោ កន្តេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២២០) កាលបើចិត្តគហបតីពោលយ៉ាងនេះ និគ្គណ្ឌនាដបុត្ត
 ក៏ក្រឡេកមើលបរិសទ្ធរបស់ខ្លួនហើយពោលទៅដូច្នេះថា អ្នកដ៏ចំរើន
 ទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគហបតីនេះចុះ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្ស
 មានចិត្តត្រង់ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមិនអែបអប ចិត្តគហបតី
 នេះ ពេញជាមនុស្សមិនមានកិច្ចកល បុគ្គលឯណា គប្បីសំគាល់នូវវិតក្កៈ
 នឹងវិចារៈថាជាធម្មជាតិគួររំលត់បាន បុគ្គលនោះគប្បីសំគាល់នូវឡូកថា
 ជាបរិសុទ្ធបៀតបៀនបានដោយអណ្តាតភ្លើង បុគ្គលឯណា គប្បីសំគាល់
 នូវវិតក្កៈនឹងវិចារៈថាជាធម្មជាតិគួររំលត់បាន បុគ្គលនោះគប្បីសំគាល់នូវ
 វិទ្យុនៃគង្គាថាជាបរិសុទ្ធយាត់ដោយក្បាប់វៃដៃខ្លួនបានដែរ ។ បពិត្រ
 លោកដ៏ចំរើន ចុះលោកសំគាល់នូវសេចក្តីនោះដូចម្តេច ញាណក្ខី
 សទ្ធាក្ខី (បណ្ណាធម្មជាតិទាំង ២ នេះ) ធម្មជាតិណា ឧត្តមជាង ។ ម្ចាស់
 គហបតី ញាណឧត្តមជាងសទ្ធា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាថ្នា
 ស្ងាត់ចាកកាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ បានដល់នូវបឋ-
 មជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិនឹងសុខដ៏កើត
 អំពីសេចក្តីស្ងាត់ ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រ
 លោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាថ្នា រម្ងាប់នូវវិតក្កៈវិចារៈ ។ បេ ។ ដល់នូវទុតិយជ្ឈាន
 ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំ

ចិន្តាភារៈបទបញ្ញាសំយុត្តំ

យាវទេវ អាភិក្ខ័យាមិ មីតិយា ច វិភាតា ។ បេ ។ តត្ថិ-
 យជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារមិ ។ អហំ ខោ កន្តោ យាវ-
 ទេវ អាភិក្ខ័យាមិ សុខស្ស ច បហាវា ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈា-
 នំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារមិ ។ ន^(១) សោ ខ្វាហំ កន្តោ ឯវំ
 ជានន្តោ ឯវំ បស្សន្តោ កាយស្ស សមណស្ស វា
 ព្រាហ្មណស្ស វា សន្ធាយ តមិស្សមិ អត្ថំ អវិតត្តោ
 អវិចារោ សមាជំ អត្ថំ វិតត្តវិចារាជំ និរោជោតិ ។

[២២០] ឯវំ វុត្តេ និក្ខណ្ឌា នាជបុត្តោ សកំ
 បរិសំ អបលោកេត្វា ឯតទរោច វេទំ កវន្តោ បស្សន្ត
 យាវ អនុជ្ឈកោ ចាយំ ចិត្តោ តហបតិ យាវ ស-
 ហោ ចាយំ ចិត្តោ តហបតិ យាវ មាយាវី ចាយំ
 ចិត្តោ តហបតីតិ ។ វេទានេវ ច បន^(២) បយំ កន្តោ

ចិត្តតហបតិបុញ្ញសំយុត្ត

ប្រាថ្នានៅយណាបុរាណបិត ។ បេ ។ ដល់នូវគតិយជ្ឈាន ប្រព្រឹត្តនៅ
 គ្រប់វេទិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បតិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាថ្នាលះ
 បន់នូវសុខ ។ បេ ។ បានដល់នូវបុគ្គលជ្ឈាន ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់វេទិយាបថ
 កំណត់ត្រឹមណា ។ បតិត្រលោកដ៏ចំរើន កាលបើខ្ញុំដឹងយ៉ាងនេះ
 ឃើញយ៉ាងនេះ នឹងមិនប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីជឿពាក្យរបស់សមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយថា សមាធិមិនមានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈក៏មាន សេច-
 ក្តីរលត់នៃវិគត្តៈនឹងវិចារៈក៏មានដូច្នេះទេ ។

(២២១) កាលបើចិត្តតហបតិពោលយ៉ាងនេះ និគ្គណ្ឌនាដបុគ្គ
 ក៏ក្រឡេកមើលទៅបរិសទ្ធរបស់ខ្លួនហើយពោលដូច្នេះថា អ្នកដ៏ចំរើន
 ទាំងឡាយ ចូរមើលនូវតហបតីនេះចុះ ឯចិត្តតហបតីនេះ ពេញជាមនុស្ស
 មានចិត្តមិនត្រង់ ចិត្តតហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សអែបអែប ចិត្តតហបតី
 នេះ ពេញជាមនុស្សមានកិច្ចកល ។ បតិត្រលោកដ៏ចំរើន យើង

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវិញ្ញោ

ភាសិតំ ឯវំ អាជាធាម ឥទំ កវុត្តោ បស្សន្ត យាវ
 ឧដ្ឋុកោ ចាយំ ចិត្តោ កហបតិ យាវ អសហោ ចាយំ
 ចិត្តោ កហបតិ យាវ អមាយាវី ចាយំ ចិត្តោ កហ-
 បតីតិ ។ ឥទានេវ ច បន មយំ កន្តោ ភាសិតំ ឯវំ
 អាជាធាម ឥទំ កវុត្តោ បស្សន្ត យាវ អនុដ្ឋុកោ ចាយំ
 ចិត្តោ កហបតិ យាវ សហោ ចាយំ ចិត្តោ កហបតិ
 យាវ មាយាវី ចាយំ ចិត្តោ កហបតីតិ ។ សចេ តេ
 កន្តោ បុរិមំ សច្ចំ បច្ឆិមំ តេ មិច្ឆា ។ សចេ បន
 តេ កន្តោ បច្ឆិមំ សច្ចំ បុរិមំ តេ មិច្ឆា ។ ឥមេ
 ខោ បន តេ កន្តោ ទស សហនម្មីកា បញ្ញា
 អាគច្ឆន្តិ ។ យថា នេសំ អន្តំ អាជានេយ្យាសិ ។
 បឋមំ^(១) បដិហរេយ្យាសិ សច្ចំ វិគ្គណ្ឌបរិសាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

ដឹងច្បាស់ពាក្យដែលលោកពោលហើយក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះ យ៉ាង
នេះថា អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគហបតីនេះចុះ ចិត្តគហបតីនេះ
ពេញជាមនុស្សមានចិត្តត្រង់ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមិន
អែបអប ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមិនមានកិច្ចកល ។ បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះយើងបានដឹងច្បាស់ពាក្យដែលលោកម្ចាស់ពោល
ហើយយ៉ាងនេះវិញថា អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគហបតីនេះចុះ
ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមានចិត្តមិនត្រង់ ចិត្តគហបតីនេះ ពេញ
ជាមនុស្សអែបអប ចិត្តគហបតីនេះ ពេញជាមនុស្សមានកិច្ចកល ។
បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើពាក្យមុនរបស់លោកជាពាក្យពិត ពាក្យក្រោយ
របស់លោកជាពាក្យខុសវិញ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើពាក្យក្រោយ
របស់លោកជាពាក្យពិត ពាក្យមុនរបស់លោកជាពាក្យខុសវិញ ។
បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រស្នាទាំង ១០ ប្រកបដោយធម៌នេះឯងនឹងមកដល់
លោក ។ កាលណាបើលោកអាចដឹងនូវសេចក្តីនៃប្រស្នាទាំងនោះ ។
លោកគប្បីត្រាស់ដឹងនូវប្រស្នាជាដំបូងជាមួយនឹងនិគ្ខន្ធជាបរិសទ្យ

ចិត្តគមបតិប្បាសយុត្ត

ឯកោ បញ្ញា ឯកោ ឧទ្ទេសោ ឯកំ វេយ្យាករណំ
 ទ្វេ បញ្ញា ទ្វេ ឧទ្ទេសោ ទ្វេ វេយ្យាករណានិ តយោ
 បញ្ញា តយោ ឧទ្ទេសោ តីណិ វេយ្យាករណានិ ចត្តារោ
 បញ្ញា ចត្តារោ ឧទ្ទេសោ ចត្តារិ វេយ្យាករណានិ បញ្ច
 បញ្ញា បញ្ច ឧទ្ទេសោ បញ្ច វេយ្យាករណានិ ឆ បញ្ញា
 ឆ ឧទ្ទេសោ ឆ វេយ្យាករណានិ សត្វ បញ្ញា សត្វ
 ឧទ្ទេសោ សត្វ វេយ្យាករណានិ អដ្ឋ បញ្ញា អដ្ឋ
 ឧទ្ទេសោ អដ្ឋ វេយ្យាករណានិ ឈរ បញ្ញា ឈរ ឧទ្ទេសោ
 ឈរ វេយ្យាករណានិ ទស បញ្ញា ទស ឧទ្ទេសោ ទស
 វេយ្យាករណានីតិ ។ អថទោ ចិត្តោ គហបតិ និក្ខណ្ឌំ
 នាដបុត្តំ វេម ទស សហធម្មិកោ បញ្ញោ អាបុច្ឆិត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[២២២] តេន ទោ បន សមយេន អថេលោ
 កស្សទោ មច្ឆិកាសណ្ឌំ អនុប្បត្តោ ហោតិ ចិត្តស្ស
 គហបតិនោ បុរាណតិហិសហាយោ ។ អស្សោសិ ទោ
 ចិត្តោ គហបតិ អថេលោ ភិវ កស្សទោ មច្ឆិកាសណ្ឌំ
 អនុប្បត្តោ អម្ពាភំ បុរាណតិហិសហាយោតិ ។ អថទោ

ចិត្តគហបតីបុត្តសំយុត្ត

ប្រស្នា ១^(១) ទទ្ទេស ១^(២) វេយ្យាករណ៍ ១^(៣) ប្រស្នា ២ ទទ្ទេស ២ វេយ្យាករណ៍ ២ ប្រស្នា ៣ ទទ្ទេស ៣ វេយ្យាករណ៍ ៣ ប្រស្នា ៤ ទទ្ទេស ៤ វេយ្យាករណ៍ ៤ ប្រស្នា ៥ ទទ្ទេស ៥ វេយ្យាករណ៍ ៥ ប្រស្នា ៦ ទទ្ទេស ៦ វេយ្យាករណ៍ ៦ ប្រស្នា ៧ ទទ្ទេស ៧ វេយ្យាករណ៍ ៧ ប្រស្នា ៨ ទទ្ទេស ៨ វេយ្យាករណ៍ ៨ ប្រស្នា ៩ ទទ្ទេស ៩ វេយ្យាករណ៍ ៩ ប្រស្នា ១០ ទទ្ទេស ១០ វេយ្យាករណ៍ ១០ ។ លំដាប់នោះ ចិត្តគហបតីស្នូប្រស្នាទាំង ១០ ដែលប្រកបដោយធម៌នេះ ចំពោះនិក្ខណ្ឌនាដបុត្តរចេហ្មើយ ក៏ត្រាកបាកអាសនៈចេញទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

[២២២] សម័យនោះឯង អរិយកស្សបដាសំឡាញ់ កាលនៅជាគ្រិហស្ថពីដើម របស់ចិត្តគហបតីបានមកដល់ដង្ហែព្រមច្ចិកា ។ ចិត្តគហបតីបានឮដំណឹងថា អរិយកស្សបដាសំឡាញ់កាលនៅជាគ្រិហស្ថពីដើមរបស់យើង បានមកដល់ដង្ហែព្រមច្ចិកាហើយ ។ លំដាប់នោះ

១ ផ្ដើរបស់ប្រស្នាតែ ១ គឺការស្វែងរកប្រស្នាតែ ១ ។ ២ ការសួរនូវប្រស្នាតែ ១ ដូចពាក្យសួរថា អ្វីដែលមានតែ ១ ឬសួរថា ១ មិនដែលមាន ២ គឺអ្វី ។ ៣ ការដោះស្រាយនូវប្រស្នាតែ ១ ដូចពាក្យថា សត្វទាំងឡាយរស់នៅដោយអាហារ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយភវវិញ្ញា

ចិត្តោ កហាបតិ យេន អចេលោ កស្សចោ តេនុប-
 សង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា អចេលេន កស្សបេន សទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កងំ សារាណីយំ វីតិសាវត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ ចិត្តោ
 កហាបតិ អចេលំ កស្សបំ ឯតទេវោច កីរិចិរ បព្វ-
 ជិតោសិ កន្តេ កស្សចាតិ ។ តីសមត្តានិ ទោ បេ
 កហាបតិ វស្សានិ បព្វជិតស្សាតិ ។ ឥមេហិ បទ តេ
 កន្តេ តីសមត្តេហិ វស្សេហិ អត្ថំ កោចិ ឧត្តរិម-
 នុស្សធម្មោ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសោ អធិក-
 តោ ជាសុវិហារោតិ ។ ឥមេហិ ទោ មេ កហាបតិ
 តីសមត្តេហិ វស្សេហិ នត្ថំ កោចិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ
 អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសោ អធិកតោ ជាសុវិ-
 ហារោ អញ្ញត្រិនុក្កយ្យា ច មុណ្ណោយ្យា ច វាឡ-
 ទិប្បោតនាយ^(១) ចាតិ ។

១ ឧ, ម. បារាជិញ្ញេនិកាយ បាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយនវគ្គ

ចិត្តគហបតីកំចូលទៅអមចលកស្សប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើនូវ
 សេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងអចលកស្សប លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
 គួរឲ្យក្រហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចិត្តគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរហើយ ក៏សួរទៅអចលកស្សបដូច្នេះថា បពិត្រកស្សបដ៏ចំរើន
 លោកបួសអស់កាលយូរប៉ុន្មានហើយ ។ ម្ចាស់គហបតី ឃើញបួសបាន
 ៣០ វស្សាហើយ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះឧត្តរិមនុស្សធម៌នីមួយ
 ដ៏រិសេសដោយញាណទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿង
 នៅសប្បាយ លោកបានត្រាស់ដឹងហើយ ដោយអំណាចវស្សាទាំង ៣០
 នេះដែរឬ ។ ម្ចាស់គហបតី វៀរលែងតែការអាក្រក់នឹងការត្រឡាល
 នឹងបោសឆ្ងល់ដោយអម្បោសកន្ទុយក្បែកចេញ ឧត្តរិមនុស្សធម៌នីមួយ
 ដ៏រិសេសដោយញាណទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿង
 នៅសប្បាយ ឃើញមិនបានត្រាស់ដឹង ដោយអំណាចវស្សាទាំង ៣០
 នេះឡើយ ។

ចំណុចហេតុបុព្វសំយុត្តំ

(២២៣) ឯវំ វុត្តោ ចិត្តោ កហបតិ អចេលំ កស្សបំ
 ឯតទរោច អច្ឆរិយំ វត ភោ អត្តតំ វត ភោ ធម្មស្ស
 ស្វាត្វាតតា យត្រិ ហិ នាម ភីសមត្តេហិ វស្សហិ ន
 កោចិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេ-
 សោ អធិកតោ ភវិស្សតិ ជាសុរិហារោ អញ្ញត្រិ នត្តេ-
 យ្យា ច មុណ្ណោយ្យា ច វាឡនិប្បោតនាយ ចាតិ ។ តុយ្ហ-
 ម្យន កហបតិ កីវចិរំ ឧបាសកត្ថំ ឧបកតស្សាតិ ។
 មយ្ហម្បិ ខោ បន កន្តេ ភីសមត្តានិ វស្សានិ ឧបា-
 សកត្ថំ ឧបកតស្សាតិ ។ ឥមេហិ បន តេ កហបតិ
 ភីសមត្តេហិ វស្សហិ អត្ថំ កោចិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ
 អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសោ អធិកតោ ជាសុរិ-
 ហារោតិ ។ តិហិណោបិ សិយា កន្តេ អហំ ហិ កន្តេ

ចិត្តគហបតិបុត្តាសំយុត្ត

(២២៣) កាលបើអចេលកស្សបពោលយ៉ាងនេះ ចិត្តគហបតិ

កំពោលទៅនឹងអចេលកស្សបដូច្នេះថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ អើហ្ន៎

ចំឡែកពេកណាស់ ដោយសភាពនៃធម៌ដែលលោកពោលដោយប្រពៃ

ថា វៀរលែងតែការគោត្រាតនឹងការត្រងោល និងការបោសធូលីដោយ

អម្បាសកន្ទុយភ្លេកចេញ ទុក្ខិមនុស្សធម៌នីមួយៗសេសដោយញាណ-

ទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅសប្បាយ យើងមិនបាន

ត្រាស់ដឹងដោយអំណាចវស្សាទាំង ៣០ នេះឡើយ ។ ម្ចាស់គហបតិ

ចុះអ្នកបានចូលមកជាទុបាសកអស់កាលយូរប៉ុន្មានហើយ ។ បតិគ្រិលោក

ដ៏ចំរើន យើងបានចូលមកជាទុបាសក ៣០ ឆ្នាំមកហើយ ។ ម្ចាស់

គហបតិ ចុះទុក្ខិមនុស្សធម៌នីមួយៗសេសដោយញាណទស្សនៈ អាច

ធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅសប្បាយ អ្នកបានត្រាស់ដឹងហើយ

ដោយអំណាចឆ្នាំទាំង ៣០ នេះដែរឬ ។ បតិគ្រិលោកដ៏ចំរើន ទុក្ខិ-

មនុស្សធម៌គង់មានដល់គ្រិហស្ថានដែរ បតិគ្រិលោកដ៏ចំរើន ព្រោះថាខ្ញុំ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខ្យាយគណវគ្គោ

យាវនេវ អាកាម្ចាមិ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ វិវិច្ឆ អកុសលេហំ
 ធម្មេហំ សវិតក្កំ សវិតាវំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ
 ឧបសម្មជ្ជ វិហារមិ ។ អហំ ហំ កន្តេ យាវនេវ អាកាម្ចាមិ
 វិតក្កវិចារានំ វ្របសមា ធុតិយជ្ឈានំ ឧប-
 សម្មជ្ជ វិហារមិ ។ អហំ ហំ កន្តេ យាវនេវ អាកាម្ចាមិ
 បីតិយា ច វិរាតា ។ បេ ។ តតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ
 វិហារមិ ។ អហញ្ញំ កន្តេ យាវនេវ អាកាម្ចាមិ សុខស្ស
 ច បហាជា ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារមិ ។
 សចេ ទោ បនាហំ កន្តេ ភកវតា បឋមតំ ព្យាក-
 រេយ្យំ^(១) ។ អនច្ឆរិយំ ទោ បនេតំ យំ មំ ភករា^(២)
 ឯវំ^(៣) ព្យាករេយ្យ នត្ថំ តំ សញ្ញោជនំ យេន សញ្ញា-
 ជនេន សំយុត្តោ ចិត្តោ កហាបតិ បុន ឥមំ លោកំ
 អាគន្ធម្មតិ ។

១ ឧ. ម. ភគវគោ បឋមតំ កាលំ ករេយ្យ ។ ២ ភគវតា ។ ៣ ឯវំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

ប្រាថ្នាស្ងាត់ចាកកាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏បានដល់នូវ
 បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីគំនិតសុខកើត
 អំពីសេចក្តីស្ងាត់ ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំប្រាថ្នាម្យ៉ាងនូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ បានដល់នូវទុតិយជ្ឈាន
 ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ប្រាថ្នាឡើយណាយចាកបីគំ ។ បេ ។ បានដល់នូវតតិយជ្ឈាន ប្រព្រឹត្ត
 នៅគ្រប់ឥរិយាបថកំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំប្រាថ្នា
 លះបង់សុខ ។ បេ ។ បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ
 កំណត់ត្រឹមណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើខ្ញុំព្យាករមុនព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្យាករនូវខ្ញុំយ៉ាងនេះថា ចិត្តគហ-
 បីត្រូវប្រកបដោយសញ្ញាជនៈឯណា ហើយឥប្បវិទូកកាន់លោកនេះវិញ
 សញ្ញាជនៈនោះមិនមានឡើយដូច្នេះ ដោយហេតុឯណា ហេតុនោះមិន
 ជាអស្ចារ្យឡើយ ។

ចំនួនហេតុបុព្វសំយុត្តំ

(២២២) ឯវំ វុត្តោ អថេលោ កុស្មបោ ចិត្តំ កហាបតី
 ឯតទរោច អច្ឆរិយំ វត ភោ អត្តតំ វត ភោ ធម្មស្ស
 ស្វាត្តាតតា យ[ត ហំ ធាម ភិហំ ឱនាតវសោ
 ឯវុបំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណនស្សនរិសេ-
 សំ អធិកមិស្សតិ ដាសុរិហារំ លកេយ្យហំ កហាបតី
 ឥមស្មី ធម្មរិទយេ បព្វជ្ជំ លកេយ្យំ ឧបសម្មនន្តំ ។
 អថោ ចិត្តោ កហាបតី អថេលំ កុស្មបំ អាទាយ
 យេន ថេរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ថេរោ ភិក្ខុ
 ឯតទរោច អយំ កន្តោ អថេលោ កុស្មបោ អម្ពាតំ បុរា-
 ណភិហំសហាយោ ឥមំ ថេរោ បព្វាវេន្តំ ឧបសម្មានេន្តំ

ចិត្តតហបតិបុត្តសំយុត្ត

(២២២) កាលបើចិត្តតហបតិពោលយ៉ាងនេះ អចេលកស្សប

ក៏ពោលទៅនឹងចិត្តតហបតិដូច្នេះថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យពេកណាស់ អើហ្ន៎

ចំឡែកពេកណាស់ ដោយសភាពនៃធម៌ដែលតហបតិពោលដោយប្រពៃ

ព្រោះថាគ្រិហស្ថេស្វកស ក៏គង់បានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខរមនុស្សធម៌ផង-

សេសដោយញ្ញាណទស្សនៈ អាចធ្វើនូវភាពជាព្រះអរិយៈជាគ្រឿងនៅ

សប្បាយ មានសភាពដូច្នេះដែរ ម្ចាស់តហបតិ យើងគប្បីបាននូវបញ្ចដ្ឋា

បាននូវឧបសម្បទាក្នុងធម៌វិន័យនេះ ។ លំដាប់នោះ ចិត្តតហបតិនាំយក

អចេលកស្សប ចូលទៅរកពួកកិក្ខុជាថេរៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏

ពោលទៅនឹងពួកកិក្ខុជាថេរៈដូច្នេះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន អចេ-

លកស្សបនេះជាសំឡាញ់កាលនៅជាគ្រិហស្ថេស្វកសដើមរបស់យើង សូម

ព្រះថេរៈទាំងឡាយ ឲ្យអចេលកស្សបនេះបានបញ្ចដ្ឋាបានឧបសម្បទាផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយភវន្តោ

អហមស្ស ឧស្សកំ ករិស្សបំ ចីវរិណ្ឌាទាតសេ-
 នាសនតំលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្កោកនន្តំ ។ អលត្ថ អ-
 ចេលោ កស្សទោ ឥមស្មី ធម្មវិធមយេ បព្វជ្ជំ អលត្ថ
 ឧបសម្បទំ ។ អចិរ្ចបសម្បជ្ជោ ច បនាយស្មា កស្សទោ
 ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហ-
 រន្តោ នចិរស្សោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មាទរ
 អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជន្តំ តទទុត្តំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
 យោសានំ និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ទីលា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។ អញ្ញ-
 តោ ច បនាយស្មា កស្សទោ អហតំ អហោសិតំ ។
 នវមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

ខ្ញុំព្រះករុណានឹងធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ដោយចីវរេវិណ្ឌបាតសេនាសនៈ
 គឺលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ ដល់អចេលកស្សបនេះ ។ អចេលកស្សប
 ក៏បាននូវបព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទាក្នុងធម៌វិន័យនេះ ។ ព្រះកស្សប
 ដ៏មានអាយុ លុះបានឧបសម្បទាហើយ មិនយូរប៉ុន្មានក៏ចៀសចេញទៅ
 តែម្នាក់ឯង មិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅនូវកិលេស
 មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន កុលបុត្តតាំងឡាយចេញចាកផ្ទះ ចូល
 កាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តម ដោយ
 ខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវអនុត្តរធម៌នោះជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយ ហើយ
 បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយអាត្មាអញបានប្រព្រឹត្ត
 គ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គ-
 ភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។
 បណ្តាព្រះអរហន្តតាំងឡាយ ព្រះកស្សបដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្ត
 មួយដែរ ។ ចប់សូត្រទី៩ ។

ចំណុចបញ្ជាក់បន្ថែម

[២២៥] តេជ ទោ បន សមយេន ចិត្តោ កហបតិ

អាពាធិតោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡុតិលានោ ។ អថ.

ទោ សម្ពហុណ អាភមទេវតា វនទេវតា វុត្តទេវតា

ឡិសធិតិលាវនប្បតិសុ អធិវត្ថា ទេវតា សង្កម្ម សមា.

កម្ម ចិត្តំ កហបតិ ឯតទរោច្ចំ បណិធម្មិ កហបតិ

អនាគតមន្ទានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្ថិតិ ។ ឯវំ វុត្ត

ចិត្តោ កហបតិ^(១) អាភមទេវតា វនទេវតា វុត្តទេវតា

ឡិសធិតិលាវនប្បតិសុ អធិវត្ថា ទេវតា ឯតទរោច តម្បិ

អនិច្ចំ តម្បិ អន្ទរំ តម្បិ បហាយ កមនីយន្តិ ។

១ ឧ. ប. ឯតុន្តរេ ពា ពិវិ បទំ អត្ថិ ។

ចិត្តគហបតីបុព្វសំយុត្ត

(២២៥) សម័យនោះឯង ចិត្តគហបតីមានអាពាធ ដល់នូវ

សេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះ ពួកទេវតាច្រើនគឺអាកមទេវតា^(១) វេន-

ទេវតា^(២) រុក្ខទេវតា^(៣) និងពួកទេវតាដែលនៅអាស្រ័យព្វដ៏ស្មៅនឹង

ដើមឈើសម្រាប់ធ្វើថ្នាំ មកសមាគមប្រជុំគ្នាហើយ ក៏ពោលទៅនឹងចិត្ត-

គហបតីដូច្នេះថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ

គប្បីបានជាស្តេចចក្រពត្តិក្នុងកាលជាអនាគតចុះ ។ កាលបើពួកទេវតា

ពោលយ៉ាងនេះ ចិត្តគហបតីក៏ពោលតបទៅនឹងពួកអាកមទេវតា វេន-

ទេវតា រុក្ខទេវតា និងពួកទេវតាដែលនៅអាស្រ័យព្វដ៏ស្មៅនឹងដើមឈើ

សម្រាប់ធ្វើថ្នាំ (ទាំងនោះ) ដូច្នេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់នោះ

មិនបីតថេរទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរលោក) ។

១ ទេវតាដែលអាស្រ័យនៅព្វដ៏ស្មៅឈើមានផ្កា ស្មៅឈើមានផ្លែ ។ ២ ទេវតាដែលអាស្រ័យនៅព្វដ៏ឈើព្រៃ ។ ៣ ទេវតាដែលអាស្រ័យព្វដ៏ដើមឈើធំ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

[២២២] ឯវំ វុត្តេ ចិត្តស្ស កហាបតិទោ ចិត្តាមច្ឆា
 ច្បាតិសាលោហិតា ចិត្តំ កហាបតី ឯតទេវេត្ថំ សតី
 អយ្យបុត្ត ឧបដ្ឋេហេហិ មា វិច្ឆាលបសីតិ ។ តត្ថោ-
 ហំ^(១) វនាមិ យំ មំ តុម្ភេ ឯវំ វទេថ សតី អយ្យបុត្ត
 ឧបដ្ឋេហេហិ មា វិច្ឆាលបសីតិ ។ ឯវំ ចោ ត្វំ អយ្យបុត្ត
 វទេសិ តម្បិ អនិច្ចំ តម្បិ អន្ទុរំ តម្បិ បហា-
 យ កមនីយន្តិ ។ តថា ហិ បន មំ អារាមទេវតា
 វនទេវតា វុត្តទេវតា ឌីសជិតិណាវនប្បតិសុ អជិវត្តា
 ទេវតា ឯវមាហំសុ បណិដេហិ កហាបតី អនាគត-
 មច្ឆានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្ថុតិ ។ តាហំ ឯវំ វនាមិ
 តម្បិ អនិច្ចំ តម្បិ អន្ទុរំ តម្បិ បហាយ កមនីយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(២២៦) កាលបើចិត្តភាបតីពោលយ៉ាងនេះ ពួកមិត្តអមាត្យ
នឹងញាតិសាលោហិតរបស់ចិត្តភាបតី ក៏ពោលទៅនឹងចិត្តភាបតីដូច្នេះ
ថា នៃអយ្យបុត្ត អ្នកចូរប្រុងស្មារតី កុំរើរវាយឡើយ ។ ចិត្តភាបតី
ពោលថា ចុះខ្ញុំពោលដូចម្តេច បានជាអ្នកទាំងឡាយពោលមកនឹងខ្ញុំ
យ៉ាងនេះថា នៃអយ្យបុត្ត អ្នកចូរប្រុងស្មារតី កុំរើរវាយឡើយ ។ នៃ
អយ្យបុត្ត អ្នកពោលយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់នោះ
មិនបិតថេរទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរលោក) ។
ដូច្នោះមែនហើយ ព្រោះពួកអារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខទេវតា និង
ពួកទេវតាដែលនៅអាស្រ័យឮដំស្លែងនឹងដើមឈើសម្រាប់ធ្វើថ្នាំ ពោល
ប្រាប់ខ្ញុំយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភាបតី អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា អាត្មា
អញគប្បីបានជាស្តេចចក្រភត្តិ ក្នុងកាលជាអនាគតចុះ ។ ខ្ញុំក៏ពោលតប
ទៅនឹងពួកទេវតាទាំងនោះយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់នោះ
មិនបិតថេរទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរលោក) ។

ពាមណិស័យុត្តំ

កិម្មន្ត^(១) តា អយ្យបុត្ត អារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខ-
 ទេវតា ឱសធិតិណាវនប្បតិសុ អធិវត្ថា ទេវតា អត្តវសំ
 សម្មស្សមាណ ឯវមាហំសុ បណិដេហិ កហបតិ អ-
 នាកតមទ្ធានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្ថិតិ ។ តាសំ ខោ
 អារាមទេវតានំ វនទេវតានំ រុក្ខទេវតានំ ឱសធិតិណា-
 វនប្បតិសុ អធិវត្ថានំ ទេវតានំ ឯវំ ហោតិ អយំ ខោ
 ចិត្តោ កហបតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ សចេ បណិ-
 ទហស្សតិ អនាកតមទ្ធានំ រាជា អស្សំ ចក្កវត្ថិតិ ។
 តស្ស ខោ អយំ ឥន្ទ្រិស្សតិ សីលវតា ចេតោបណិធិ
 សីលស្ស វិសុទ្ធត្ថា ធម្មិកោ^(២) ធម្មិកំ ពលំ អនុប្ប-
 ទស្សតិ ។ ឥមំ ខោ តា អារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខ-
 ទេវតា ឱសធិតិណាវនប្បតិសុ អធិវត្ថា ទេវតា អត្តវសំ
 សម្មស្សមាណ ឯវមាហំសុ បណិដេហិ កហបតិ

១ ម. កំត្តោ ។ ២ អន្តរាយំ ឯត្ថន្តរេ ធម្មាណិចិ បទំ អត្ថំ ។

ចិត្តគហបតីបុញ្ញសំយុត្ត

នៃអយ្យបុត្ត ចុះពួកអារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខទេវតា និងពួកទេវតា
 ដែលអាស្រ័យនៅព្រំដីស្មៅនិងដើមឈើសម្រាប់ធ្វើថ្នាំទាំងនោះ ឃើញ
 នូវអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតី
 អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ក្នុង
 កាលជាអនាគតចុះដូច្នេះ ។ ពួកអារាមទេវតា វនទេវតា រុក្ខទេវតា និង
 ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅព្រំដីស្មៅនិងដើមឈើសម្រាប់ធ្វើថ្នាំទាំងនោះ
 មានសេចក្តីគិតរិះយ៉ាងនេះថា ចិត្តគហបតីនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ
 បើគាត់នឹងតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីបានជាស្តេចចក្រពត្តិ
 ក្នុងកាលជាអនាគត (ក៏បាន) ។ ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនេះ របស់ចិត្ត-
 គហបតីដែលមានសីលនោះនឹងសម្រេចព្រោះសីលបរិសុទ្ធ បុគ្គលប្រ-
 កបដោយធម៌នឹងថែមឲ្យនូវកំឡាំងដ៏ប្រកបដោយធម៌ ។ ពួកអារាមទេវតា
 វនទេវតា រុក្ខទេវតា និងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅព្រំដីស្មៅនិងដើម
 ឈើសម្រាប់ធ្វើថ្នាំទាំងនោះ ឃើញនូវអំណាចប្រយោជន៍នេះឯង បាន
 ជាពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកចូរតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយភវន្តោ

អនាគតមន្ទានំ វាជា អស្សំ ចក្កវត្ថុតិ ។ តាហំ ឯវំ

វជានិ តម្បិ អនិច្ចំ តម្បិ អន្ទំ តម្បិ បហាយ កមនី-

យន្តិ ។ តេនហំ អយ្យបុត្ត អម្ពេចំ ឡិវនាហិតិ ។

[២២៧] តស្មា ហិ វោ ឯវំ សិក្ខុតង្គំ ពុទ្ធេ អ-
 វេទ្ចប្បសាទេន សមម្ពាគតា ភវិស្សម ឥតិចំ សោ ភគ-
 វា អាហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បទ្ធោ សុគតោ
 លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវម-
 នុស្សនំ ពុទ្ធោ ភគវតិ ។ ធម្មេ អវេទ្ចប្បសាទេន ស-
 មម្ពាគតា ភវិស្សម ស្វាគ្ហាតោ ភគវតា ធម្មោ សន្និ-
 ដ្ឋិតោ អកាលិតោ ឯហិបស្សិតោ ឡិបនយិតោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃាយននវគ្គ

អាត្មាអញគប្បីបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ក្នុងកាលជាអនាគតចុះ ។ ខ្ញុំក៏ពោល
តបទៅនឹងទេវតាទាំងនោះយ៉ាងនេះថា របស់នោះមិនទៀងទេ របស់
នោះមិនបិតថេរទេ បុគ្គលត្រូវតែលះបង់របស់នោះទៅ (កាន់បរលោក) ។
នៃអយ្យបុគ្គ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទូន្មានយើងទាំងឡាយផង ។

(២២៧) ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះ
ថា យើងទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធ
ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិច្ចណ៍ដោយ
វិជ្ជានឹងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អស្តេចទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់នូវវត្ថុលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ជាអ្នកទូន្មាននូវ
ច្បាប់ដែលគួរទូន្មាន ជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវចតុករិយសច្ច ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវវត្ថុតត ។ យើង
ទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះ
បរិយគ្គិធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយដោយប្រពៃ ព្រះ
(នព្វលោកុត្តរធម៌) ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
ជាធម៌ទ្រព្យដែលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមក
មើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគប្បីបង្ហាត់ចូលមកទុកក្នុងខ្លួន

ចំពោះបទពុទ្ធសំយុង្គ

បច្ចុត្តំ វេទិតោ វិញ្ញាហិតំ ។ សង្ឃ អវេច្ចប្បសារោន
 សមន្មាគតា កវីស្សម សុបដិបន្នោ ភកវតោ សាវត-
 សង្ឃ ឧដ្ឋបដិបន្នោ ភកវតោ សាវតសង្ឃ ញា-
 យបដិបន្នោ ភកវតោ សាវតសង្ឃ សាមីចិបដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវតសង្ឃ យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុ-
 តានិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឯស ភកវតោ សាវត-
 សង្ឃ អាហុនេយ្យោ មាហុនេយ្យោ នត្ថិលោ-
 យោ អញ្ចលីករណីយោ អនុត្តំ បុញ្ញត្ថត្ថំ លោ-
 កស្សតិ ។ យំ ចោ បន កិញ្ចំ កុលេ នេយ្យ-
 ធម្មំ សព្វន្តំ អប្បដិវកត្តំ កវីស្សតិ សីលវន្តេហិ
 កល្យាណធម្មហិតំ ។ ឯវំ ហិ វោ សិក្ខិតត្ថន្តំ ។

ចំពោះហេតុបញ្ចសំយុត្ត

ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តខ្លួន ។ យើង
 ទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រៃក្នុងព្រះសង្ឃជា ព្រះ
 សង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិប្រពៃ ព្រះសង្ឃសាវក
 នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិត្រង់ ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគលោកប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ ព្រះសង្ឃឯណា បើកប់ជាតូចនៃបុរស
 មាន ៤ បើកប់រៀងជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃនេះជាសង្ឃសាវកនៃ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកគួរទទួលនូវបុគ្គល្យភ័យដែលគេនាំមកបូជា គួរ
 ទទួលនូវភាគនក្ខាន គួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងផលនៃ
 កម្មហើយនាំមកបូជា គួរដល់អញ្ញាលក្ខម្ម ជាស្រីបុណ្យនៃសត្វលោក
 រកស្រែដទៃក្រៃលែងជាងគ្មាន ។ មួយទៀត ទេយ្យធម៌ឯណាបន្តិចបន្តួច
 ក្នុងត្រកូល ទេយ្យធម៌ទាំងអស់នោះ បុគ្គលអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ
 មិនមានចែកមុខឡើយ ។ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយត្តនវគ្គោ

អថខោ ចិត្តោ ឥហបតិ មិត្តាមច្ចេ ញាតិសាលោហិតេ
 ពុទ្ធន្ទេ ច ធម្មេ ច សង្ឃេ ច ចារកេ ច សមាធមេត្វា
 កាលមកាសីតិ ។

ចិត្តធម្មបតិបុត្តសំយុត្តិ សម្ពត្តិ ។

តិស្សទ្ធានំ

សញ្ញោជនា ទ្វេ វសិទ្ធិត្តា
 មហាកោ កាមក្ខ មិ ច
 តោនត្តោ ច និក្ខណ្ណោ ច
 អចលេន កិលានន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគវគ្គ

លំដាប់នោះ ចិត្តគហបតី លុះញ៉ាំងមិត្តអមាភ្យន៍នឹងញាតិសាសនាហិតឱ្យ
ទទួលប្រតិបត្តិក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ នឹងការបរិច្ចាគរួចហើយ
ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។

ចប់ ចិត្តគហបតិបុព្វសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃចិត្តគហបតិបុព្វសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីសញ្ញាជនៈ ១ ព្រះវសិទ្ធក្នុង ២ លើក ព្រះ
មហាកៈ ១ ព្រះកាមភូ ១ ព្រះគោទត្ថ ១ ទិគ្ខណ្ឌនាដបុត្ត ១
អចលកស្សប ១ ចិត្តគហបតីឈី ១ ។

តាមណីសំយុត្តិ

[២២៨] អថ ខោ ចណ្ណោ តាមណី យេន កកវា
តេនុបសង្កមិ ឧបបេង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ ចណ្ណោ តាមណី
កកវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ កន្តេ ហេតុ កោ
បច្ចយោ យេន មិធកកោច្ឆោ ចណ្ណោ ចណ្ណោតេវ^(១) សង្កំ
កច្ចតិ កោ បន កន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធក-
កោច្ឆោ សោរតោ សោរតោតេវ^(២) សង្កំ កច្ចតិ ។ ឥធន
តាមណី ឯកច្ចស្ស រាតោ អប្បហីនោ ហោតិ រាគស្ស
អប្បហីនត្វា បរេ កោបេន្តិ បរេហិ កោបិយមាណោ
កោបំ មាតុករោតិ សោ ចណ្ណោតេវ សង្កំ កច្ចតិ ។ ធានោ
សោ អប្បហីនោ ហោតិ ធានសស្ស អប្បហីនត្វា បរេ
កោបេន្តិ បរេហិ កោបិយមាណោ កោបំ មាតុករោតិ

តាមណីស័យត្ថ

(២២៨) គ្រានោះ តាមណី^(១) ឈ្មោះចណ្ឌ^(២) ចូលទៅរក
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះចណ្ឌតាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏
ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
ដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យគេរាប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះថា
ជាអ្នកកាច អ្នកកាច បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យ
ដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យគេរាប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះថា ជាអ្នកស្ងួត
អ្នកស្ងួត ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួក
មួយក្នុងលោកនេះ មិនទាន់លះបង់រាគៈ ព្រោះតែមិនទាន់លះបង់រាគៈ
បានជាពួកជនដទៃមែនធ្វើបុគ្គលនោះឲ្យក្រោធបាន កាលបើពួកជនដទៃ
ធ្វើឲ្យក្រោធហើយ ក៏មែនធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យប្រាកដឡើង បុគ្គលនោះ
ទើបរាប់ថាជាអ្នកកាច ។ បុគ្គលដែលមិនទាន់លះបង់ទោសៈ ព្រោះតែ
មិនទាន់លះបង់ទោសៈ បានជាពួកជនដទៃមែនធ្វើឲ្យក្រោធបាន កាលបើ
ពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធហើយ ក៏មែនធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យប្រាកដឡើង

១ អ្នកធំពួងស្រុក ។ ២ ជាមនុស្សកាច ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សុទ្ធកាយគន្ថវគ្គោ

សោ ចន្ទោតោតេ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។ មោហោ អប្បហំនោ
 ហោតិ មោហស្ស អប្បហំនត្តា បរេ កោបេន្តំ បរេហិ
 កោបិយមាណោ កោបំ ទានុករោតិ សោ ចន្ទោតោតេ
 សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។ អយំ ខោ តាមណំ ហេតុ អយំ បច្ចយោ
 យេន មិធភក្ខោ ចន្ទោ ចន្ទោតោតេ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។

(២២៩) ឥធិ បន តាមណំ វគ្គស្ស រតោ
 បហំនោ ហោតិ រកស្ស បហំនត្តា បរេ ន កោបេន្តំ
 បរេហិ កោបិយមាណោ^(១) កោបំ ន ទានុករោតិ សោ
 សោរតោតេ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។ ធនោសោ បហំនោ ហោតិ
 ធនោសស្ស បហំនត្តា បរេ ន កោបេន្តំ បរេហិ កោបិយ-
 មាណោ កោបំ ន ទានុករោតិ សោ សោរតោតេ សុទ្ធិំ
 កច្ចតិ ។ មោហោ បហំនោ ហោតិ មោហស្ស បហំ-
 នត្តា បរេ ន កោបេន្តំ បរេហិ កោបិយមាណោ កោបំ
 ន ទានុករោតិ សោ សោរតោតេ សុទ្ធិំ កច្ចតិ អយំ
 ខោ តាមណំ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធភក្ខោ
 សោរតោ សោរតោតេ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគវគ្គ

បុគ្គលនោះទើបរាប់ថាជាអ្នកកាច ។ បុគ្គលដែលមិនទាន់លះបង់មោហៈ ព្រោះតែមិនទាន់លះបង់មោហៈ បានជាពួកជនដទៃមែនធ្វើឲ្យក្រោធ បាន កាលបើពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធហើយ ក៏មែនធ្វើសេចក្តីក្រោធ ឲ្យប្រាកដឡើង បុគ្គលនោះទើបរាប់ថាជាអ្នកកាច ។ ម្នាលតាមណី ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលនាំឲ្យរាប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ ថាជាអ្នកកាច អ្នកកាច ។

(២២៩) ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកមួយទៀតក្នុងលោកនេះ ជា អ្នកលះបង់រាគៈហើយ ព្រោះតែលះបង់រាគៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឲ្យ ក្រោធមិនបាន ទោះបីពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធ ឲ្យប្រាកដ បុគ្គលនោះទើបរាប់ថាជាអ្នកស្ងួត ។ បុគ្គលដែលបានលះបង់ ទោសៈ ព្រោះតែលះបង់ទោសៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធមិនបាន ទោះបីពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យប្រាកដ បុគ្គល នោះទើបរាប់ថាជាអ្នកស្ងួត ។ បុគ្គលដែលបានលះបង់មោហៈ ព្រោះតែ លះបង់មោហៈ បានជាពួកជនដទៃធ្វើឲ្យក្រោធមិនបាន ទោះបីពួកជន ដទៃធ្វើឲ្យក្រោធ ក៏មិនធ្វើសេចក្តីក្រោធឲ្យប្រាកដ បុគ្គលនោះទើបរាប់ ថាជាអ្នកស្ងួត ម្នាលតាមណី ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលនាំឲ្យ គេរាប់បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះថាជាអ្នកស្ងួត អ្នកស្ងួត ។

តាមណ៍សំយុត្តំ

[២៣០] ឯវំ វុត្តេ ចន្ទោ តាមណ៍ កតវន្តំ ឯតទេ-
 វោច អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ កន្តេ សេយ្យថាបិ កន្តេ
 និក្កន្តំ វា ឧក្កន្តេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុឡ្ហស្ស
 វា មក្កំ អាចិត្តេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ឆា-
 វេយ្យ ចក្កបន្លោ រូបាជំ ធម្មន្តំតំ ។ ឯវមេវ កតវតា
 អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសីតោ ឯសាហំ កន្តេ
 កតវន្តំ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញំ ឧបាសតំ
 មំ កន្តេ កតវា ឆាវតុ អដ្ឋតក្កេ ចានុបេតំ សរណាម្ព-
 តន្តំ ។ បឋមំ ។

[២៣១] ឯកំ សមយំ កតវា រាជគមោ វិហារតំ
 វេឡ្យានេ កលទ្ធកនិវាសេ ។ អថខោ តាលមេត្តា^(១) ធម៌-
 តាមណ៍ យេន កតវា តេនុបស្ព័ន្ធមំ ឧបស្ព័ន្ធមិត្តា

១ ឧ. ប. ពលបុរោ ។

ពាមណីសំយុត្ត

[២៣០] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងយ៉ាងនេះហើយ
 ចណ្ឌតាមណីកំពោលសរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា ច្បាស់ណាស់
 ព្រះអង្គ ច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចគេផ្សារ
 របស់ដែលផ្គាប់ ឬបើករបស់ដែលកំបាំង ឬក៏ប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេង
 តុំនោះដូចគេទ្រាលប្រទីបក្នុងទីងងឹតឲ្យអ្នកមាន ចក្ខុមើលឃើញរូបបាន
 យ៉ាងណាមិញ ។ ធម៌ដែលព្រះអង្គប្រកាសហើយដោយអនេកបរិយាយ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះសូមដល់នូវព្រះ
 ដ៏មានបុណ្យផង នូវព្រះធម៌ផង នូវព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីពឹង
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះអង្គចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថា ជាឧបាសក
 អ្នកដល់នូវសរណតមន៍ស្មើដោយដ៏វិត ចាប់ដើមពីថ្ងៃនេះតទៅ ។
 ចប់សូត្រទី ១ ។

[២៣១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេទ្យ-
 វនជាតលទ្ធកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ នដតាមណី^(១)
 ឈ្មោះគាលបុត្ត ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់

១ អ្នកធំក្នុងស្រុក ជាអ្នកលេងរាំ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកថវិញ្ញោ

កកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ខោ តាលបុត្តោ នដតាមណី កកវន្តំ ឯតទ-
 រោច សុតម្ពេតំ កន្លេ បុព្វកាធំ អាចរិយច្យាចរិយាធំ
 នដាធំ កាសមាធាធំ យោ សោ នដោ វន្តមជ្ឈេ
 សមជ្ឈមជ្ឈេ សច្ចាលីកេន ជំនំ ហាសេតិ រមេតិ
 សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បហាសាធំ ទេវាធំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតីតិ ។ ឥធិ កកវា កិមាហាតិ ។
 អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆីតិ ។

(២៣២) ធុតិយម្បិ ខោ តាលបុត្តោ នដតាមណី
 កកវន្តំ ឯតទរោច សុតម្ពេតំ កន្លេ បុព្វកាធំ អាចរិ-
 យច្យាចរិយាធំ នដាធំ កាសមាធាធំ យោ សោ នដោ វន្ត-
 មជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ សច្ចាលីកេន ជំនំ ហាសេតិ រមេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
 កាលបុត្តន៍ដក់តាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យ
 របស់ពួកអ្នកលេងរាំបំផ្លាញប្រធានលើអាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា
 អ្នកលេងរាំបំផ្លាញណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រេកអរ ដោយពាក្យ
 ពិតឬពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ ក្នុងកណ្តាលមហាស្រីព
 អ្នកលេងរាំបំផ្លាញនោះលុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រឿងនោះកើតជាមួយ
 នឹងពួកបហាសទៅតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់
 ដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ឈ្លើយតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ
 អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងគេឯទៀតឡើយ ។

(២៣២) កាលបុត្តន៍ដក់តាមណីក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អស់វារៈ ២ ដងដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យ
 របស់ពួកអ្នកលេងរាំ អាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា
 អ្នកលេងរាំបំផ្លាញណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រេកអរ ដោយពាក្យ
 ពិតឬពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្គ ក្នុងកណ្តាលមហាស្រីព

តាមណីសំយុត្តំ

សោ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា បហាសាធំ ទេវំធំ

សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភកា កិមាហាតិ ។

អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆតិ ។ តតិយម្បិ

ទោ តាលបុត្តោ នដតាមណី ភក្កំធំ ឯតទេវេច សុ-

តម្កតំ កន្តេ បុព្វតាធំ ភាវិយប្បាវិយាធំ នដាធំ

ភាសមាធាធំ យោ សោ នដោ វុត្តមជ្ឈោ សមជ្ឈមជ្ឈោ

សច្ចាលីកេន នំ ហាសេតិ រមេតិ សោ កាយស្ស

ភេតា បរំ មរណា បហាសាធំ ទេវំធំ សហព្យតំ

ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភកា កិមាហាតិ ។

តាមលំអៀង

អ្នកលេងរាំនោះ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយ

នឹងតួកបហាសទេវតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។

ឈ្មើតាមណី រឿង⁺នេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿង⁺នេះនឹងតថាគត

ឡើយ ។ តាលបុគ្គន៍តាមណី ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគអស់រវះ

៣ ដងដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់ពួក

អ្នកលេងរាំ ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យក្នុងកាលមុននិយាយថា អ្នក

លេងរាំឯណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រកអរដោយពាក្យពិត

ឬពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿងរាង ក្នុងកណ្តាលមហោស្រព អ្នក

លេងរាំនោះ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយ

នឹងតួកបហាសទេវតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

[២៣៣] អន្ធា ខោ ត្យាហំ តាមណំ ជាលត្ថំ អលំ
តាមណំ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតំ ។ អបិច ត្យាហំ
ត្យាភវិស្សាមិ ។ បុព្វេ ខោ តាមណំ សត្តា អវីតរាតា
រាគពន្ធនពន្ធា តេសំ នដោ វង្គមជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ យេ
ធម្មា វជនីយា តេ ឧបសំហារតិ ភិយ្យោ សរាគាយ^(១) ។
បុព្វេ ខោ តាមណំ សត្តា អវីតនោសា នោសពន្ធនពន្ធា
តេសំ នដោ វង្គមជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ យេ ធម្មា នោស-
នីយា តេ ឧបសំហារតិ ភិយ្យោ សនោសាយ ។ បុព្វេ
ខោ តាមណំ សត្តា អវីតមោហា មោហពន្ធនពន្ធា តេសំ
នដោ វង្គមជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ យេ ធម្មា មោហនីយា តេ
ឧបសំហារតិ ភិយ្យោ សមោហាយ ។ សោ អត្តនា មត្តោ
បមត្តោ បមាទេ វត្ថុតា កាយស្ស ភេទា បរំ វេរណា

១ ឧ. ភិយ្យោ សោមត្តាយ ។ ឆ. សរាគាយាភិ ពាហិ ៨ ហោភិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

(២៣៣) ម្នាលគាមណី តថាគតមិនបានដោះស្រាយនឹងអ្នកជា
 ប្រាកដ ព្រោះតថាគតបានឃាត់អ្នកហើយថា ល្បើយគាមណី រឿងនេះ
 លើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងតថាគតឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើអ្នកចេះតែ
 សួរ តថាគតនឹងសំដែងឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្នាលគាមណី កាលពីមុនដែល
 ពួកសត្វមិនទាន់ប្រាសចាករាគៈ ជាសត្វជាប់ចំណងគឺរាគៈ បណ្តាអ្នក
 លេងរំលោភនោះ អ្នកលេងរំលោភតែងប្រមូលយកធម៌ដែលជាបច្ច័យឲ្យ
 កើតរាគៈ ដើម្បីឲ្យរំលឹកតែប្រកបដោយរាគៈ ក្នុងកណ្តាលរឿងណាម្តង ក្នុង
 កណ្តាលមហោស្រព ។ ម្នាលគាមណី កាលពីមុនដែលពួកសត្វមិន
 ទាន់ប្រាសចាកទោសៈ ជាសត្វជាប់ចំណងគឺទោសៈ បណ្តាអ្នកលេងរំលោភ
 នោះ អ្នកលេងរំលោភតែងប្រមូលយកធម៌ដែលជាបច្ច័យឲ្យកើតទោសៈ
 ដើម្បីឲ្យរំលឹកតែប្រកបដោយទោសៈ ក្នុងកណ្តាលរឿងណាម្តង ក្នុង
 កណ្តាលមហោស្រព ។ ម្នាលគាមណី កាលពីមុនដែលពួកសត្វមិន
 ទាន់ប្រាសចាកមោហៈ ជាសត្វជាប់ចំណងគឺមោហៈ បណ្តាអ្នកលេងរំលោភ
 នោះ អ្នកលេងរំលោភតែងប្រមូលយកធម៌ដែលជាបច្ច័យឲ្យកើតមោហៈ
 ដើម្បីឲ្យរំលឹកតែប្រកបដោយមោហៈ ក្នុងកណ្តាលរឿងណាម្តង ក្នុងកណ្តាល
 មហោស្រព ។ អ្នកលេងរំលោភនោះជាអ្នកស្រវឹង ជាអ្នកប្រមាទដោយ
 ខ្លួនឯង បិតនៅក្នុងសេចក្តីប្រមាទ លុះបែកប្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ

តាមណីសំយុត្តំ

បហាសោ នាម និរយោ តត្ថ ឧបបជ្ជតិ ។ សចេ ខោ
 បនស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ហោតិ យោ សោ នដោ វុត្តមជ្ឈេ
 សមជ្ឈមជ្ឈេ សទ្ធាលីកោន ជនំ ហាសេតិ រមេតិ សោ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បហាសានំ នេវានំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ សាស្ស ច ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស ខោ បនាហំ តាមណី បុរិសបុគ្គលស្ស
 ទិដ្ឋំ ភតិជំ អញ្ញាតំ ភតិ វនាមិ និរយំ វា តិវច្ឆានយោនី
 វាតិ ។

[២៣៤] ឯវំ វុត្តេ តាលបុត្តោ នដតាមណី បរោទិ
 អស្សនំ បវុត្តេសិ ។ ឯវំ ខោ ត្យាហំ តាមណី នា-
 លត្ថំ អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆតិ ។
 នាហំ ភន្តេ ឯតំ រោទាមិ យំ មំ ភគវា ឯវមាហ ។
 អបិ ចាហំ ភន្តេ បុព្វកេហិ អាចរិយប្បចរិយេហិ
 នដេហំ ជីយវត្ថំ និកតោ វញ្ចតោ បលុទ្ធា យោ
 សោ នដោ វុត្តមជ្ឈេ សមជ្ឈមជ្ឈេ សទ្ធាលីកោន ជនំ
 ហាសេតិ រមេតិ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា

តាមណីសំយុត្ត

តែងទៅកើតឯបហាសនរក ។ បើគេមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា អ្នក
 លេងរបាំងណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ ឲ្យត្រេកអរដោយពាក្យពិត
 ឬពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿងណាផ្ដា ក្នុងកណ្តាលមហោស្រព
 អ្នកលេងរបាំងនោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយ
 នឹងបហាសទៅតាដូច្នេះ ។ សេចក្តីយល់នោះរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់តាមណី មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ គឺថាគត
 ពោលថាមានគតិតែ២ យ៉ាងគឺ នរកឬតិរច្ឆានណាមួយមិនខាន ។

(២៣៤) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 កាលបុគ្គលដ៏តាមណី ក៏យំសម្រក់ទឹកភ្នែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
 តាមណី គឺថាគតមិនបានថាឲ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ឈ្លើយតាមណី
 រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកឯងកុំសួររឿងនេះនឹងគឺថាគតឡើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីព្រោះរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះ
 អង្គយ៉ាងនោះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតពួកអ្នកលេងរបាំងជាអា-
 ចារ្យប្រធានលើអាចារ្យជាន់មុន បោកបញ្ឆោតកុហកខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាល
 ជាយូរអង្វែងហើយថា អ្នកលេងរបាំងណាធ្វើអ្នកផងឲ្យស្រស់ស្រាយ
 ឲ្យត្រេកអរដោយពាក្យពិតឬពាក្យឡេះឡោះ ក្នុងកណ្តាលរឿងណាផ្ដា
 ក្នុងកណ្តាលមហោស្រព បុគ្គលនោះលុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយនវគ្គោ

បហាសានំ នេវានំ សហព្យាតំ ឧបបន្លាតតំ ។ អភិក្កន្តំ

កន្លេ អភិក្កន្តំ កន្លេ សេយ្យថាបិ កន្លេ និក្កន្តិតំ វា

ឡក្កដ្ឋេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុទ្ធិស្ស វា មក្កំ

អាចិត្តេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារេយ្យ

ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ឧត្តន្តិតំ ។ ឯវេវេ កកវតា អនេ-

កបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ កន្លេ

កកវន្តំ សរណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ច កិក្ខុសង្ឃញ្ច ល-

កេយ្យាហំ កន្លេ កកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ លកេយ្យំ

ឧបសម្បទន្តំ ។ អលត្ត ខោ តាលបុត្តោ នដតាមណី

កកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អលត្ត ឧបសម្បទំ ។ អចិរុប-

សម្បដ្ឋោ ច បធាយស្មា តាលបុត្តោ ឯកោ រូបកដ្ឋោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

រមែងទៅកើតជាមួយនឹងបហាសទេវតា ។ គាលបុគ្គនដតាមណី ពោល
 សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ច្បាស់ណាស់
 ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចគេផ្សារបស់ដែលផ្គាប់ ឬបើករបស់
 ដែលកំបាំង ឬប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេង ពុំនោះគេទ្រាលប្រទីបប្រង
 ក្នុងទីដ៏តិចឲ្យអ្នកមានភ្នែកមើលឃើញរូបបាន យ៉ាងណាមិញ ។ ធម៌
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រកាសហើយដោយអនេកបរិយាយក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះសូមដល់នូវព្រះដ៏មាន
 បុណ្យផង ព្រះធម៌ផង ព្រះកិត្តិសង្ឃផង ជាទីពឹងទីពឹង បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបានបព្វជ្ជា គួរបានឧបសម្ព័ន្ធ ក្នុងសំ-
 ណាក៏ព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ គាលបុគ្គនដតាមណី ក៏បានបព្វជ្ជា បាន
 ឧបសម្ព័ន្ធក្នុងសំណាក៏ព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ លុះព្រះគាលបុគ្គដ៏មាន
 ភាយុបានឧបសម្ព័ន្ធមិនយូរប៉ុន្មាន ជាបុគ្គលម្នាក់ឯងចេញចាកពួក

ពាមណីសំយុត្តំ

អប្បមត្តោ អាតាបី បហំតត្តោ វិហារន្តោ ។ បេ ។ អញ្ញាត-

រោ ច បណាយស្មា តាលបុត្តោ អរហនំ អហោសីតិ ។

នុតិយំ ។

[២៣៩] អថខោ យោធាជីវោ តាមណី យេន ភកក

តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ

ខោ យោធាជីវោ តាមណី ភកកន្តំ ឯតទលោច សុតម្មេតំ

កន្តេ បុព្វកានំ អាចរិយប្បាចរិយានំ យោធាជីវានំ . កា-

សមាធានំ យោ សោ យោធាជីវោ សង្កមេ ឧស្សហតិ

វាយមតិ តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហនន្តំ

បរិយាចានេន្តំ សោ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា

តាមណីសំយុត្ត

មិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅកំលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
 កាន់ព្រះនិព្វាន ។ បេ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះគាលបុគ្គ
 ដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

(២៣៥) (គ្រានោះ យោធាជីវតាមណី^(១)) ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ។ បេ ។ លុះយោធាជីវតាមណីអង្គមេកង
 ទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់ពួកយោធាជីវៈជាអាចារ្យប្រធាន
 លើអាចារ្យជាន់មុននិយាយថា យោធាជីវៈឯណា ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុង
 សង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាបបំផ្លាញខ្លួនយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុង
 ប្រឹងប្រែងព្យាយាម យោធាជីវៈនោះលុះបែកគ្នាយកងកាយស្លាប់ទៅ

• អ្នកធំក្នុងស្រុកជាអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយចម្បង (មេទាហាន) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគន្ថវគ្គោ

សរជិតានំ^(១) នេវាទំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ
 កកវា តិមាហាតិ ។ អលំ តាមណី តិជ្ជតេតំ មា វំ ឯតំ
 បុច្ឆីតិ ។ ទុតិយម្បំ ខោ ។ បេ ។ តតិយម្បំ ខោ យោធា-
 ជីវោ តាមណី កកវន្តំ ឯតទវោច សុតថ្មេតំ កន្តេ បុព្វ-
 កានំ អាចរិយប្បាចរិយានំ យោធាជីវានំ កាសមាធានំ
 យោ សោ យោធាជីវោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ
 តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាចានេន្តំ
 សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតានំ នេវាទំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ កកវា តិមាហាតិ ។ (អទ្ធា
 ខោ ឥ្យាហំ តាមណី ជាលន្តំ^(២)) អលំ តាមណី តិជ្ជតេតំ

១ ឧ. លាហ្មិតានំ ។ ២ ម. អទ្ធា ខោ ។ ល ។ ជាលន្តុំ បាហោ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសកាយ សង្ឃយុគ្គវគ្គ

តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសាវ័តទេវតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គ
ត្រាស់ដូចម្តេច ។ ល្ខោយតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿង
នេះនឹងគឺថាគតឡើយ ។ អស់វារៈ ២ ដង ។ បេ ។ យោធាជីវតាមណី
ក្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ អស់វារៈ ៣ ដងដូច្នេះថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់យោធាជីវតាមណីប្រធាន
លើអាចារ្យដាន់មុននិយាយថា យោធាជីវតាមណីប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុង
សង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាមបំផ្លាញនូវយោធាជីវតាមណីនោះ ដែលកំពុងប្រឹង
ប្រែងព្យាយាម យោធាជីវតាមណីនោះលុះឡើយរាជកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ
កើតជាមួយនឹងពួកសាវ័តទេវតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូច
ម្តេច ។ (ម្ចាស់តាមណី គឺថាគតមិនបានដោះស្រាយនឹងអ្នកជាប្រាកដ)
ព្រោះគឺថាគតបានយាងអ្នកហើយថា ល្ខោយតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ

តាមណីសំយុង្គ

មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតំ ។ អបិច ត្យាហំ ត្យាករស្សមំ ។
 យោ សោ តាមណី យោធាជីវោ សង្ការេ ឧស្សហតិ
 វាយមតិ តស្ស តំ ចិត្តំ បុព្វេ កហំតំ ទុក្ខំ^(១) ទុប្ប-
 ណិហំតំ ឥមេ សត្តា ហព្វានុ វា វជ្ឈនុ វា ឧច្ឆិជ្ឈនុ
 វា វិនស្សនុ វា មា វា អហោសុំ ឥតិ វតិ ។ តមេនំ
 ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាចានេន្តំ សោ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតោ ឆាម^(២) និរយោ
 តត្ថ ឧបបជ្ឈតិ ។ សចេ ខោ បនស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ហោតិ
 យោ សោ យោធាជីវោ សង្ការេ ឧស្សហតិ វាយមតិ
 តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាចានេន្តំ
 សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតានំ នេវនំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតីតិ ។ សាស្ស ហោតិ មីច្ឆាទិដ្ឋិ ។
 មីច្ឆាទិដ្ឋិតស្ស ខោ បធាហំ តាមណី បុរិសបុគ្គលស្ស
 ទ្ធិន្តំ កតីនំ អញ្ញាតំ កតី វនាបិ និរយំ វា តិវច្ឆាន-
 យោនី វតិ ។

១ ឧ. ហ័នំ ទុក្ខំ ។ ម. គហិតំ ទុក្ខហិតំ ។ ២ ឧ. សភីតា ឆាម ។ ម. បរជីតោ ឆាម ។

តាមណីសំយុត្ត

អ្នកកុំស្បៀងនេះនឹងតថាគតឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើអ្នកចេះតែសួរ តថាគតនឹង
សំដែងឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្នាលតាមណី យោធាជីវៈឯណាប្រឹងប្រែង
ព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ចិត្តរបស់យោធាជីវៈនោះ កាលពីមុនតែងកាន់
អំពើអាក្រក់ ដកល់ទុកអាក្រក់ថា ចូរឲ្យពួកសត្វទាំងនេះស្លាប់ទៅ ហ៊ាន
ហោចទៅ សាបសូន្យទៅ វិនាសទៅ ឬថា កុំឲ្យមានឡើយ ដូច្នេះ ។
ពួកជនដទៃសំឡាប់បំផ្លាញយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យា-
យាម លុះយោធាជីវៈនោះទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
សរជិតនរក ។ បើគេមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា យោធាជីវៈឯណា
ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាប់បំផ្លាញយោធាជីវៈ
នោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម លុះយោធាជីវៈនោះ
ទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងសរជិតទេវតាដូច្នេះ ។
សេចក្តីយល់នោះរបស់បុរសបុគ្គលនោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលតាមណី
មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ តថាគតពោលថាមានគតិតែ២ យ៉ាងគឺ
នរកឬតិរច្ឆានណាមួយមិនខាន ។

(២៣៦) ឯវំ វុត្តេ យោធាជីវេ តាមណី បរោទិ
អស្សនំ បរត្ថេសំ ។ ឯវំ ខោ ត្យាហំ តាមណី នាលត្ថំ
អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតំ ។ នាហំ
កន្លេ ឯតំ រោទាមិ យំ មំ កកវា ឯវមាហា ។ អថ
ចាហំ កន្លេ បុព្វតេហិ អាចរិយប្បាចរិយេហិ យោ.
ធាជីវេហិ ទីយវត្ថំ និកតោ វត្ថុតោ បលុទ្ធោ យោ
សោ យោធាជីវេ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ
ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាទានេន្តំ សោ
កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតានំ ទេវានំ
សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ អភិក្កន្តំ កន្លេ អភិក្កន្តំ
កន្លេ ។ បេ ។ អជ្ជតក្កេ ចាលុបេតំ សរណាផ្គតន្តំ ។
តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

(២៣៦) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 យោធាជីវតាមណី ក៏យំសម្រក់ទឹកភ្នែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
 តាមណី តថាគតមិនបានថាឱ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ល្អើយតាមណី
 រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងតថាគតឡើយ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជីចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីព្រោះរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គ
 យ៉ាងនោះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គជីចំរើន ដ្បិតពួកយោធាជីវៈជាអាចារ្យ
 ប្រធានលើអាចារ្យជាន់មុន បោកបញ្ឆោតកុហកខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាលជា
 យូរអង្វែងហើយថា យោធាជីវៈឯណាប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម
 ពួកជនដទៃសំឡាប់បំផ្លាញយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យា-
 យាម លុះយោធាជីវៈនោះទំលាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជា
 មួយនឹងពួកសរជិតទេវតា ។ យោធាជីវៈតាមណី ពោលសរសើរព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ
 ។ បេ ។ ដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។
 ចប់សូត្រទី ៣ ។

ពាមណីសុយុត្តំ

[២៣៧] អថទោ ហត្ថារោហោ តាមណី យេន
កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ។ បេ ។ អដ្ឋកក្កេ
ចាលុបេតំ សរណង្គតង្គំ ។ ចតុត្ថំ ។

[២៣៨] អថទោ អស្សារោហោ តាមណី យេន កកវា
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមង្គំ និសីទិ ។ ឯកមង្គំ
និសីទ្នោ ទោ អស្សារោហោ តាមណី កកវង្គំ ឯតទ-
រោច សុតម្ពេតំ កន្លេ បុព្វកានំ អាចរិយច្យាចរិយានំ
អស្សារោហានំ ភាសមាណំ យោ សោ អស្សារោហោ
សង្កមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ ឧស្សហង្គំ វា-
យមង្គំ បរេ ហនង្គំ បរិយាទានេង្គំ សោ កាយស្ស
កេនា បរំ មរណា សរជិតានំ ទេវានំ សហព្យតំ
ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ កកវា តិមាហាតិ ។ អលំ តាមណី
តិជ្ជតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆតិ ។ ធុតិយម្បិ ទោ ។ បេ ។
តតិយម្បិ ទោ អស្សារោហោ តាមណី កកវង្គំ ឯត-
ទរោច សុតម្ពេតំ កន្លេ បុព្វកានំ អាចរិយច្យាចរិយានំ
អស្សារោហានំ ភាសមាណំ យោ សោ អស្សារោហោ

តាមណីសំយុត្ត

(២៣៧) ត្រាវនោះ ហត្ថារោហតាមណី^(១)ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ ដល់ខ្យល់សរណេតមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី៤ ។

(២៣៨) ត្រាវនោះ អស្សរោហតាមណីចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអស្សរោហតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់ពួកអស្សរោហៈជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យជាន់មុន និយាយថា អស្សរោហៈឯណាប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជនដទៃសំឡាប់បំផ្លាញនូវអស្សរោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សរោហៈនោះទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសង្កេតទៅតា ។ ក្នុងរឿងនេះ តើព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។ ឆ្លើយតាមណី រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងគឺថាគតឡើយ ។ អស់វារៈពីរដង ។ បេ ។ អស្សរោហតាមណី ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគអស់វារៈ៣ ដង ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យរបស់ពួកអស្សរោហៈជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យជាន់មុន និយាយដូច្នេះថា អស្សរោហៈឯណា

១ អ្នកធំក្នុងស្រុក ជាអ្នកកាន់កាប់ការខាងដំរី (មេគង្គដំរី) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ ឧស្សហន្តំ វាយ-
 មន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាចានេន្តំ សោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា សរជិតានំ នេវនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។
 ឥធិ ភកវា កំមាហាតិ ។ អន្ធា ខោ ត្យាហំ តាមណី
 ធាលត្ថំ អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆីតិ ។
 អបិច ខោ ត្យាហំ ព្យាករិស្សាមិ ។ យោ សោ
 តាមណី អស្សារោហោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ
 តស្ស តំ ចិត្ត បុព្វេ គហិតំ ទុក្កដំ ទុប្បណិហិតំ
 ឥមេ សត្តា ហញ្ញនុ វា វជ្ឈនុ វា ឧច្ឆិជ្ឈនុ វា វិនស្សនុ
 វា មា វា អហេសុំ ឥតិ វាតិ ។ តមេនំ ឧស្ស-
 ហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាចានេន្តំ សោ កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតោ ធាម និរយោ តត្ថ
 ឧបបជ្ជតិ ។ សចេ ខោ វនស្ស វិវំ ទិដ្ឋិ ហោតិ យោ
 សោ អស្សារោហោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ ត-
 មេនំ ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហនន្តំ បរិយាចានេន្តំ
 សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សរជិតានំ នេវនំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ សាស្ស ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃយន្តនិកាយ

ប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជនដទៃសម្លាប់បំផ្លាញនូវអស្សរ-
 រោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សររោហៈនោះទម្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសរជិតទេវតា ។ ក្នុងរឿង
 នេះ កើតព្រះអង្គត្រាស់ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់តាមណី តថាគតមិនបានដោះ
 ស្រាយនឹងអ្នកជាប្រាកដ ព្រោះតថាគតយាត់អ្នកហើយថា ឈ្លើយតាម-
 ណី រឿងនេះលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនេះនឹងតថាគតឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើ
 អ្នកចេះតែសួរ តថាគតនឹងសំដែងឲ្យអ្នកស្តាប់ ។ ម្ចាស់តាមណី អស្សរ-
 រោហៈឯណាប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ចិត្តរបស់អស្សររោហៈនោះ
 កាលមុនតែងកាន់អំពើអាក្រក់ ដកល់ទុកអាក្រក់ថា ចូរឲ្យពួកសត្វនេះ
 ស្លាប់ទៅ ហិនហោចទៅ សាបសូន្យទៅ វិនាសទៅ ឬថា កុំឲ្យមាន
 ឡើយ ដូច្នេះ ។ ពួកជនដទៃសម្លាប់បំផ្លាញនូវអស្សររោហៈនោះ ដែល
 កំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សររោហៈនោះទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 រមែងទៅកើតក្នុងសរជិតនរក ។ បើគេមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា
 អស្សររោហៈឯណាប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជនដទៃសម្លាប់
 បំផ្លាញនូវអស្សររោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម លុះអស្សរ-
 រោហៈនោះទម្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកសរជិត-
 ទេវតាដូច្នេះ ។ សេចក្តីយល់នោះរបស់បុរសបុគ្គលនោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

តាមណីសំយុត្តំ

មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស ខោ បនាហំ តាមណី បុរិសបុគ្គលស្ស
 ទ្ធិន្នំ ភត្តនំ អញ្ញាតំ ភត្តំ វនាបិ និយំ វា វិវាទនយោនិ
 វាតិ ។

[២៣៩] ឯវំ វុត្ថេ អស្សារោហោ តាមណី បរោទិ
 អស្សនិ បវុត្ថសិ ។ ឯវំ ខោ ត្យាហំ តាមណី នាលត្ថំ
 អលំ តាមណី តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតិ ។ នាហំ
 កន្តេ ឯត រោទាមិ យំ មំ ភគវា ឯវមាហ ។ អបិ
 ចាហំ កន្តេ បុព្វតេហិ អាចរិយប្បចរិយេហិ អស្សារោ-
 ហេហិ ទិយរត្តំ និកតោ វញ្ចតោ បលុទ្ធោ យោ សោ
 អស្សារោហោ សង្កាមេ ឧស្សហតិ វាយមតិ តមេនំ
 ឧស្សហន្តំ វាយមន្តំ បរេ ហានន្តំ បរិយាទានេន្តំ សោ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សាវជិតានំ ទេវានំ ស-
 ហាព្យតំ ឧបបជ្ឈតីតិ ។ អភិក្កន្តំ កន្តេ ។ បេ ។ អជ្ឈតក្កេ
 ចាណុបេតំ សាវណ្ណ័តន្តិ ។ បញ្ចមំ ។

[២៤០] ឯតំ សមយំ ភគវា នាឡន្ទាយំ វិហាវតិ
 ចាវាវត្តម្ពវេន ។ អថខោ អសីតន្ទកបុត្តោ តាមណី

ពាមណីសំយុត្ត

ម្នាលតាមណី មួយទៀត បុរសបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ គាត់គិតពោលថាមាន
គតិតែ២យ៉ាងគឺ នរកឬគំរោងណាមួយមិនខាន ។

(២៣៩) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អស្ស-
រោហតាមណីក៏យំសម្រក់ទឹកភ្នែក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលតាមណី
គាត់គិតមិនបានថាឲ្យអ្នកឯងយ៉ាងនោះទេ ឈ្លើយតាមណី រឿងនុ៎ះលើក
ទុកចុះ អ្នកកុំសួររឿងនុ៎ះនឹងគាត់ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំពីព្រោះតែរឿងដែលទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនោះ
ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតពួកអស្សរោហៈជាអាចារ្យប្រធាន
លើអាចារ្យជាន់មុន បោកបញ្ឆោតកុហកខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាលជាយូរអង្វែង
ហើយថា អស្សរោហៈឯណាប្រឹងប្រែងព្យាយាមក្នុងសង្គ្រាម ពួកជន
ដទៃសំឡាប់បំផ្លាញនូវអស្សរោហៈនោះ ដែលកំពុងប្រឹងប្រែងព្យាយាម
លុះអស្សរោហៈនោះឡើយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតជាមួយនឹង
ពួកសរជិតទៅតា ។ អស្សរោហតាមណីពោលសរសើរព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគថា ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ដល់នូវសរណគមន៍ស្មើ
ដោយជីវិតតាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(២៤០) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបារា-
កម្មវន ជិតក្រុងនាឡទ្វា ។ ត្រាថ្នោះ តាមណីឈ្មោះអសិពន្ធកបុត្ត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវត្ថោ

យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ចោ អសំពន្ធកបុត្តោ តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតទរោច
 ព្រាហ្មណា កន្តេ បច្ឆាភូមតា តាមណ្ឌលុកា សេ-
 វាលមាលីកា ឧទកោរោហតា អត្តិបរិចារិកា តេ
 មតំ កាលកតំ ឧយ្យាបេន្តំ នាម សញ្ញាបេន្តំ
 នាម ឡិក្កាសេន្តំ ។ ភក្កវា បន កន្តេ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ បហោតិ តថា កាតុំ យថា សព្វោ
 លោកោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុភតិ
 សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋេយ្យតិ ។ តេនហិ តាមណី
 តព្វោវេត្ថ បដិប្បច្ឆិស្សាមិ ។ យថា តេ ឧមេយ្យ
 តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ ។ តំ កី មញ្ញាសំ តាម-
 ណី ឥធស្ស បុរិសោ ចាណាតិចាតិ អនិច្ចាទាយិ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ ដុស-
 វាចោ សម្មប្បលាបី អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្នចិត្តោ មិច្ឆា
 ទិដ្ឋិកោ តមេនំ មហាជនកាយោ សង្កម្ម សមាគម្ម
 អាយាចេយ្យ ដោមេយ្យ មញ្ញាលីកោ អនុបរិសក្កេយ្យ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអស់ពន្ធកបុត្តតាមណី
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកនៅក្នុងស្រុកបច្ចុប្បន្ន ជាអ្នក
 មានកំសៀវទឹក ជាអ្នកស្រឡាត់សាហាយមកប្រដាប់កាយ ជាអ្នកចុះ
 ត្រាំទឹក ជាអ្នកចម្រើនភ្លើង ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឈ្មោះថាធ្វើមនុស្សដែល
 ស្លាប់ហើយ ធ្វើមរណកាលហើយ ឲ្យក្រោកឡើង ឲ្យដឹងខ្លួន ឲ្យឡើង
 កាន់ឋានសួគ៌បាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះដ៏មានព្រះភាគអ-
 រហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ តើអាចធ្វើសត្វលោកទាំងអស់ដែលបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ ឲ្យទៅកើតឯសុគតិសួគ៌ទៅលោកបានដែរឬ ។ ម្នាលតាមណី
 បើដូច្នោះ គឺថាគតនឹងសួរអ្នកក្នុងដំណើរនេះវិញ ។ អ្នកគាប់ចិត្តយ៉ាង
 ណា គប្បីដោះស្រាយប្រស្នាទោះយ៉ាងនោះចុះ ។ ម្នាលតាមណី អ្នក
 យល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ។ បុរសក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសំឡាប់សត្វ
 លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយកុហក និយាយ
 ញុះញង់ និយាយទ្រគោះ និយាយឥតប្រយោជន៍ សំឡឹងវៃតែចំពោះ
 ទ្រព្យគេ បានចិត្តគុកគួន មានគំនិតយល់ខុស ពួកមហាជនក៏មកច្នៃជុំ
 ព្រមព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ នូវបុរសនោះថា

ពាមណសំយុត្តំ

អយំ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិ
 សត្តំ លោកំ ឧបបន្ថេត្តិ ។ តំ កី មញ្ញសំ តាមណំ
 អបិ នុ សោ បុរិសោ មហតោ ជនកាយយ្ហ អាយា-
 ចនហេតុ វា ថោមនហេតុ វា បញ្ចលំកា អនុបរិ-
 សក្កនហេតុ វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិ
 សត្តំ លោកំ ឧបបន្ថេយ្យតិ ។ នោ ហេតំ កន្ថេ ។

(២៤១) សេយ្យថាបិ តាមណំ បុរិសោ មហន្តំ បុដ្ឋ-
 សិលំ កម្ពីរេ ឧទករហនេ បត្តិចេយ្យ តមេនំ មហាជ
 នុកាយោ សង្កត្ត សមាគម្ហ អាយាចេយ្យ ថោមេយ្យ
 បញ្ចលំកា អនុបរិសក្កេយ្យ ឧប្បន្នំ កោ បុដ្ឋសិលេ
 ឧប្ប កោ បុដ្ឋសិលេ វលឧប្ប កោ បុដ្ឋសិលេតិ ។ តំ
 កី មញ្ញសំ តាមណំ អបិ នុ សោ បុដ្ឋសិលា មហតោ
 ជនកាយស្ស អាយាចនហេតុ វា ថោមនហេតុ វា
 បញ្ចលំកា អនុបរិសក្កនហេតុ វា ឧប្បន្នេយ្យ វា
 ឧប្បេយ្យ វា វលំ វា ឧប្បេយ្យតិ ។ នោ ហេតំ កន្ថេ ។
 ឯវមេវោ តាមណំ យោ សោ បុរិសោ ចាណាតិចាតិ អ-
 និច្ឆាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ

តាមលំអៀង

បើបុរសនេះបែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ សូមឲ្យបានទៅកើតឯសុគតិស្នូតិ
 ទៅលោក ។ ម្ចាស់តាមណី តើអ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
 នោះលុះបែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ គួរទៅកើតឯសុគតិស្នូតិទៅលោក
 ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ បាន
 ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២២១) ម្ចាស់តាមណី ដូចបុរសបោះផ្គុំផ្គុំទៅក្នុងអន្ទង់ទឹកដ៏
 ជ្រៅ មានពួកមហាជនមកចូលជុំព្រមព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ
 តាមឈ្មួញ ឲ្យផ្គុំនោះថា នៃផ្គុំដូច្នេះ ចូរអ្នកឯងនើបឡើង នៃផ្គុំថ្ម ចូរ
 ឯងអណ្តែតឡើង នៃផ្គុំថ្ម ចូរឯងឡើងមកលើគោក ។ ម្ចាស់តាមណី
 អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ផ្គុំថ្មនោះគួរនើបឡើង អណ្តែតឡើង
 ឬឡើងមកលើគោក ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអង្វរ សរសើរ សំពះ
 តាមឈ្មួញ បានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់តាមណី
 រឿងនេះឯងក៏ដូច្នោះដែរ បុរសឯណាជាអ្នកសំឡាប់សត្វ លួចទ្រព្យ
 គេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយកុហក និយាយញុះញង់

ដក្កសវាថោ សុទ្ធិប្បលាបី អភិជ្ឈានុ ព្យាបន្នចិត្តោ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ តតិញ្ចាបិ តំ មហាជនកាយោ សង្កម្ម
 សមាគម្ម អាយាថេយ្យ ថោមេយ្យ បញ្ចលិកោ អនុ-
 បរិសក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា បរិ
 មរណា សុភតី សន្តំ លោកំ ឧបបន្នត្វតិ ។ អថខោ
 សោ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា អតាយំ
 ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតំ ឯវយំ ឧបបន្នេយ្យ ។

(២២២) តំ តី មញ្ញាសិ តាមណំ វេទស្ស បុរិសោ
 ចាលាតិចាតា បដិវរិតោ អទិន្នាទាតា បដិវរិតោ កា-
 មេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរិតោ មុសាវាទា បដិវរិតោ មិសុ-
 ណាយ វាចាយ បដិវរិតោ ដក្កសាយ វាចាយ បដិវរិតោ
 សុទ្ធិប្បលាចា បដិវរិតោ អនភិជ្ឈានុ អព្យាបន្នចិត្តោ
 សង្កាទិដ្ឋិកោ តមេធំ មហាជនកាយោ សង្កម្ម សមា-
 គម្ម អាយាថេយ្យ ថោមេយ្យ បញ្ចលិកោ អនុបរិ-
 សក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយកខន្ធ

និយាយគ្រោះ និយាយឥតប្រយោជន៍ សំឡឹងរំពៃចំពោះទ្រព្យគេ
មានចិត្តគំនុំ មានគំនិតយល់ខុស ទោះបីពួកមហាជនមកច្នៃបង្កព្រម
ព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ នូវបុរសនោះថា បើបុរស
នេះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ សូមឲ្យបានទៅកើតឯសុគតិសួគ៌ទេវ-
លោកយ៉ាងណាក៏ដោយ ។ លុះបុរសនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
ក៏ទៀងតែទៅកើតឯអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ដោយពិត ។

(២២២) ម្ចាស់តាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរ
ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាទ វៀរចាក
ផុសវាទ វៀរចាកសម្ពប្បលាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ
ជាសម្មាទិដ្ឋិ ពួកមហាជនមកច្នៃបង្កព្រមព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ
តាមឈ្មួញ នូវបុរសនោះថា បើបុរសនេះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ

តាមណីសំយុង្គ

អចាយំ ទុក្ខតី វិនិច្ឆ័យំ និរយំ ឧបបជ្ឈន្ទតិ ។ តំ តំ
មញ្ញាសំ តាមណំ អប ទុ សោ បុរិសោ មហាតោ
ជនកាយស្ស អាយាចនហេតុ វា ថោមនហេតុ វា
មញ្ញាលំកា អនុបរិសក្កនហេតុ វា កាយស្ស ភេទា
បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិនិច្ឆ័យំ និរយំ ឧប-
បជ្ឈយន្ទតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។

(២៤៣) សេយ្យដាច់ តាមណី បុរិសោ សប្បិក្កុំ
 វា តេលក្កុំ វា កុំ ឧទក្កហនំ ឱតាហិត្វា វិន្ទេយ្យ
 តត្រ យស្ស សត្វា វា កបលា វា សា អនោ-
 តាមី អស្ស យញ្ច ឧស្ស តត្រ សប្បី វា តេល
 វា តំ ឧទ្ធច្ឆាមី អស្ស តមេធំ មហាជនកាយោ
 សង្កម្ម សមាគម្ម អាយាថេយ្យ ថោមេយ្យ បញ្ច-
 លំកោ អនុបរិសក្កេយ្យ ឱសីន កោ សប្បីតេល
 សំសីន កោ សប្បីតេល អនោ គច្ឆ កោ សប្បីតេ-
 លាតិ ។ តំ កី មញ្ញសី តាមណី អបិ នុ តំ
 សប្បីតេលំ មហាតោ ជនកាយស្ស អាយាថនមោតុ វា

តាមណីសំយត្ត

សូមឲ្យទៅកើតឯអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។ ម្ចាស់តាមណី អ្នក
យល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះលុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
គួរទៅកើតឯអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ព្រោះហេតុតែមហាជន
អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ បានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
[ព្រះអង្គ ។

[២២៣] ម្ចាស់តាមណី បុរសកាន់យកក្អមទឹកដោះរាវប្តូរក្អម
ប្រេងចុះទៅកាន់អន្ទង់ទឹកដង្កែដៅហើយវាយបំបែក ក្រិសប្តូរអម្បែងដែល
នៅក្នុងក្អមនោះក៏លិចចុះទៅខាងក្រោម ចំណែកខាងទឹកដោះរាវប្តូរប្រេង
ដែលនៅក្នុងក្អមនោះក៏អណ្តែតឡើងលើ ពួកមហាជនមកច្នៃជុំត្រឹម
ព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈ្មួញ នូវទឹកដោះរាវនឹងប្រេងនោះ
ថា រឿយទឹកដោះរាវប្តូរប្រេង ចូរឯងលិចទៅ ទឹកដោះរាវប្តូរប្រេង ចូរឯង
លិចបាត់ទៅ ទឹកដោះរាវប្តូរប្រេង ចូរឯងចុះទៅខាងក្រោមទៅ ។ ម្ចាស់
តាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ទឹកដោះរាវប្តូរប្រេងនោះ លិច
ទៅ លិចបាត់ទៅ ឬចុះទៅក្រោម ព្រោះហេតុតែពួកមហាជនអង្វរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សម្បយគវត្ថោ

ថោមនមោតុ វា បញ្ចលំកោ អនុបរិសក្កនមោតុ វា
 ឱសីនេយ្យ វា សំសីនេយ្យ វា អនោ វា កច្ឆេយ្យាតំ ។
 នោ មោតំ កន្តេ ។ ឯវមេវ ចោ តាមណី យោ សោ
 បុរិសោ ចាលាតិចាតា បដិវរិតោ អនិច្ចាធានា បដិវរ-
 ិតោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរិតោ ឥសារវាទា បដិវរិតោ
 បិសុណាយ វាចាយ បដិវរិតោ ធម្មសាយ វាចាយ
 បដិវរិតោ សម្មប្បណាថា បដិវរិតោ អនកិដ្ឋានុ អ-
 ព្យាបន្នចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិកោ តិព្វាបិ តំ បហាជន-
 កាយោ សង្កម្ម សមាគម្ម អាយាចេយ្យ ថោមេយ្យ
 បញ្ចលំកោ អនុបរិសក្កេយ្យ អយំ បុរិសោ កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិទិចាតំ ធិរយំ
 ឧបបន្ថត្ថតី ។ អថចោ សោ បុរិសោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ ឧបបន្ថេយ្យាតំ ។

(២៤៤) ឯវំ វុត្តេ អសិទ្ធកុតបុត្តោ តាមណី ភក្កវន្តំ
 ឯវនេវេច អភិក្កន្តំ កន្តេ ។ បេ ។ អន្តតក្កេ ចាល្បាបេតំ
 សរណម្ពត្តន្តំ ។ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

សរសើរ សំពះ តាមឈូឆរ បានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់តាមណី រឿងនេះឯងក៏ដូច្នោះដែរ បុរសឯណាវៀរចាកបាណាតិ
 បាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេស្តុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ
 វៀរចាកបិសុណាវាទា វៀរចាកផុសវាទា វៀរចាកសម្មប្បលាបៈ មិន
 មានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ទោះបីពួកមហាជនមក
 ចូលជុំព្រមព្រៀងគ្នា អង្វរ សរសើរ សំពះ តាមឈូឆរ នូវបុរសនោះថា
 បើបុរសនេះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ សូមឱ្យទៅកើតឯអប្បាយ ទុគ្គតិ
 វិនិបាត នរក យ៉ាងណាក៏ដោយ ។ លុះបុរសនោះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ ក៏ទៀងតែទៅកើតឯសុគតិស្នូតិទៅលោក ដោយពិត ។

(២២២) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អសិ
 ពន្ធកបុត្តតាមណីក៏សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា ភ្នំច្បាសណាស
 ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ផលនូវសរណតមន៍ស្នើដោយជីវិត ចាប់ដើមពីថ្ងៃនេះ
 តទៅ ។ ចប់សូត្រទី៦ ។

ពាមណីសំយុត្តំ

(២២៥) ឯកំ សមយំ ភគវា នាឡុន្ទាយំ វិហរតិ
 ចារាវរិកម្ពវនេ ។ អថចោ អសីពន្ធកបុត្តោ តាមណី
 យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ
 អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ
 ចោ អសីពន្ធកបុត្តោ តាមណី ភគវន្តំ ឯកនរោច នន្ទ
 កន្តេ ភគវា សព្វចាណក្ខតហិតានុកម្មី វិហរតីតិ ។
 ឯវំ តាមណី តថាគតោ សព្វចាណក្ខតហិតានុកម្មី
 វិហរតីតិ ។ អថ កិញ្ចាហិ កន្តេ ភគវា ឯកច្ចានំ
 សក្កច្ចំ ធម្មំ ទេសេតិ ឯកច្ចានំ នោ តថា សក្កច្ចំ
 ធម្មំ ទេសេតីតិ ។ តេនហិ តាមណី តញ្ញោវេត្ត បដិ
 បុច្ឆិស្សមិ ។ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាក
 រេយ្យាសិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ តាមណី វេន កស្សកស្ស
 គហបតីនោ ចីណិ ខេត្តានំ ឯកំ ខេត្តំ អក្កំ ឯកំ
 ខេត្តំ មជ្ឈិមំ ឯកំ ខេត្តំ ហីនំ ជន្តលំ ឧសវំ ចាបក្ខមិ ។

តាមណីសំយុត្ត

(២២៥) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបារា-
 កម្មវន ជិតក្រុងនាឡន្ទា ។ គ្រានោះ អសីពន្ធកបុត្តតាមណីចូលទៅ
 គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអសីពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ ក៏កាបបង្គំទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គជាអ្នកអនុគ្រោះដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ដល់សត្វទាំងពួងមែនឬ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា យ៉ាង
 ហ្នឹងហើយ តាមណី ព្រះគង់ជាអ្នកអនុគ្រោះដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 សត្វទាំងពួងមែន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះដូចម្តេចបានជាចួនកាល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងធម៌ដល់ជនពួកខ្លះដោយអើតី សំដែងធម៌ដល់
 ជនពួកខ្លះដោយមិនអើតី ។ ម្ចាស់តាមណី បើដូច្នោះមានតែគង់ជាគតន៍
 ត្រឡប់សួរអ្នកក្នុងដំណើរនេះវិញ ។ អ្នកគាប់ចិត្តយ៉ាងណា គប្បីដោះ
 ប្រស្នាឆ្ពោះយ៉ាងនោះចុះ ។ ម្ចាស់តាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូច
 ម្តេច គហបតីអ្នកកុររាស់ក្នុងលោកនេះ មានស្រី ៣ គឺស្រី ១ យ៉ាងល្អ
 ស្រី ១ យ៉ាងកណ្តាល ស្រី ១ យ៉ាងអន់ ជាដទៃ ដ៏ប្រិយ ដ៏អាទិភាព ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

តំ ភិ មញ្ញសិ តាមណំ អសុ កស្សកោ កហបតិ
 វិជានិ បតិដ្ឋបេតុកាមោ តត្ថ បឋមំ បតិដ្ឋបេយ្យ យំ វា
 អនុំ ខេត្តំ អក្កំ យំ វា អនុំ ខេត្តំ មជ្ឈិមំ យំ វា អនុំ
 ខេត្តំ ហិំ ជន្តលំ ឱសវំ ចាបភូមិន្ទំ ។ អសុ កន្ត
 កស្សកោ កហបតិ តិជានិ បតិដ្ឋបេតុកាមោ យំ
 អនុំ ខេត្តំ អក្កំ តត្ថ បតិដ្ឋបេយ្យ តត្ថ បតិដ្ឋបេត្វា យំ
 អនុំ ខេត្តំ មជ្ឈិមំ តត្ថ បតិដ្ឋបេយ្យ តត្ថ បតិដ្ឋបេត្វា
 យំ អនុំ ខេត្តំ ហិំ ជន្តលំ ឱសវំ ចាបភូមិ តត្ថ
 បតិដ្ឋបេយ្យចំ ឆោចំ បតិដ្ឋបេយ្យ ។ តំ កស្ស ហេតុ ។
 អន្តមសោ តោកត្ថំបំ កវិស្សតីតិ ។

[២៤៦] សេយ្យថាចំ តាមណំ យំ អនុំ ខេត្តំ
 អក្កំ ឯវមេវ មយ្ហំ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយោ តេសាហំ
 ធម្មំ ធនេមិ អាធិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិ-
 យោសាធិកល្យាណំ សាត្ថំ សព្វញ្ញំ កោលបរិច្ច-
 ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។ តំ កស្ស
 ហេតុ ។ ឯតេ ហិ តាមណំ មំទីទា មំលេណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ម្នាលតាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច គហបតីអ្នកភ្ជួររាស់ឯណោះ
 មានចំណងនឹងដាក់ពូជក្នុងស្រែទាំងនោះ តើគេគួរដាក់ក្នុងស្រែណាមុន
 ដាក់ស្រែល្អឯណោះឬ ឬស្រែយ៉ាងកណ្តាលឯណោះ ឬក៏ស្រែយ៉ាងអន់
 ជាដីទួល ដីប្រៃ ដីពាក្រក្នុងឯណោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គហបតី
 អ្នកភ្ជួររាស់ឯណោះមានចំណងនឹងដាក់ពូជ ស្រែណា ក៏ដាក់ក្នុងស្រែ
 នោះ លុះដាក់ក្នុងស្រែនោះហើយ ទើបដាក់ក្នុងស្រែយ៉ាងកណ្តាល លុះ
 ដាក់ក្នុងស្រែនោះហើយ ទើបដាក់ក្នុងស្រែយ៉ាងអន់ ជាដីទួល ដីប្រៃ
 ដីពាក្រក៏មាន មិនដាក់ក៏មាន ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។
 ព្រោះថាដោយហេតុថា គ្រាន់បានជាចំណីគោដែរ ។

[២៤៦] ម្នាលតាមណី ស្រែដែលល្អឯណោះ ដូចជាពួកកិក្ខុ
 កិក្ខុនី (ជាសាវ័ក) របស់គម្ភាគត គម្ភាគតសំដែងធម៌មានពីរោះបទដើម
 ពីរោះបទកណ្តាល ពីរោះបទចុង ដល់ពួកកិក្ខុកិក្ខុនីទាំងនោះ គម្ភាគតប្រ-
 កាសព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអត្ត ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
 ទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលតាមណី ព្រោះ
 ថាកិក្ខុកិក្ខុនីទាំងនេះ⁺ មានគម្ភាគតជាទីពឹង មានគម្ភាគតជាទីជ្រកកោន

កាមណីសំយុត្តំ

មំតាណា មំសរណា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាបិ កាមណី
 យំ អនុំ ខេត្តំ មជ្ឈិមំ ឯវមេវ មយ្ហំ ឧបាសកា ឧ.
 ពាសំកាយោ តេសាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកកល្យាណំ
 មជ្ឈេកកល្យាណំ បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វ-
 ញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធីំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេ-
 មិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ហិ កាមណី មំទីថា
 មំលេណា មំតាណា មំសរណា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាបិ
 កាមណី យំ អនុំ ខេត្តំ ហីនំ ជន្មលំ ឱសរំ ចាបក្ខមំ
 ឯវមេវ មយ្ហំ អញ្ញតិក្ខិយា សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកា
 ទេសំ ចាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេ-
 កកល្យាណំ បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ
 កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធីំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។

តាមណីសំយុត្ត

មានតថាគតជាទីពំនាក់ មានតថាគតជាទីរត្យក ។ ម្នាលតាមណី វិស្វ-
យ៉ាងកណ្តាលឯណោះ ដូចជាពួកឧបាសក ឧបាសិកា (ជាសាវក)
របស់តថាគត តថាគតសំដែងធម៌មានពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្តាល
ពីរោះបទចុង ដល់ឧបាសកឧបាសិកាទាំងនោះ តថាគតក៏ប្រកាស
ព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកបដោយអត្ថ ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
ទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលតាមណី ព្រោះ
ថាឧបាសកឧបាសិកាទាំងនេះ មានតថាគតជាទីពឹង មានតថាគតជាទី
ជ្រកកោន មានតថាគតជាទីពំនាក់ មានតថាគតជាទីរត្យក ។ ម្នាល
តាមណី វិស្វយ៉ាងអន់ ជាដ៏ទួល ដ៏ប្រ ដ៏អាក្រក់ឯណោះ ដូចជាពួក
សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកជាអន្យត្ថិយ (ដែលចូលមកជាសាវក) របស់
តថាគត តថាគតសំដែងធម៌មានពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្តាល ពីរោះ
បទចុង ដល់សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកទាំងនោះ តថាគតក៏ប្រកាស
ព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកបដោយអត្ថ ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
ទាំងអស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

(២២៧) តំ កឹស្ស ហេតុ ។ អប្បេរនាម ឯក-
 បទម្បី អាជានេយ្យំ តំ នេសំ អស្ស ធីយវត្ថំ ហិតា-
 យ សុខាយ ។ សេយ្យថាបិ តាមណំ បុរិសស្ស ត-
 យោ ឧទកមណីកោ ឯកោ ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្គោ
 អហារិអបរិហារី ឯកោ ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្គោ ហារិ-
 បរិហារី ឯកោ ឧទកមណីកោ ឆិទ្គោ ហារិបរិហារី ។
 តំ កឹ មញ្ញាសំ តាមណំ អសុ បុរិសោ ឧទកំ
 ធិត្ថិបិតុកាមោ ឥត្ថ បឋមំ ធិត្ថិបេយ្យ យោ វ សោ
 ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្គោ អហារិអបរិហារី យោ វ
 សោ ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្គោ ហារិបរិហារី យោ វ
 សោ ឧទកមណីកោ ឆិទ្គោ ហារិបរិហារីតិ ។ អសុ
 កន្លេ បុរិសោ ឧទកំ ធិត្ថិបិតុកាមោ យោ សោ
 ឧទកមណីកោ អច្ឆិទ្គោ អហារិអបរិហារី ឥត្ថ ធិត្ថិ-
 បេយ្យ ឥត្ថ ធិត្ថិបិត្វា យោ សោ ឧទកមណីកោ
 អច្ឆិទ្គោ ហារិបរិហារី ឥត្ថ ធិត្ថិបេយ្យ ឥត្ថ ធិត្ថិបិត្វា
 យោ សោ ឧទកមណីកោ ឆិទ្គោ ហារិបរិហារី

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[២៤៧] ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា (តថាគត
 គិតថា) ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ទើបពួកសត្វដឹងច្បាស់នូវធម៌សូម្បីតែមួយបទ ការ
 ដឹងច្បាស់នោះមែនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 អស់កាលជាអវ្យែង ដល់ពួកសត្វទាំងនោះ ។ ម្នាលគាមណី ដូចបុរស
 មានពាងទឹក ៣ គឺពាងទឹកដែលមិនធូរ ទឹកមិនជ្រាប មិនរីង១ ពាងទឹក
 ដែលមិនធូរ តែទឹកជ្រាប រីង១ ពាងទឹកដែលធូរ ទឹកជ្រាប រីង១ ។
 ម្នាលគាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសឯណោះមានបំណង
 នឹងដាក់ទឹកក្នុងពាងទាំងនោះ តើគេគួរដាក់ក្នុងពាងទឹកណាមុន ដាក់
 ពាងទឹកដែលមិនធូរ ទឹកមិនជ្រាប មិនរីងឬ ឬដាក់ពាងទឹកដែលមិនធូរ
 តែទឹកជ្រាប រីង ឬដាក់ពាងទឹកដែលធូរទាំងជ្រាបរីង ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជីវំវេន បុរសឯណោះមានបំណងនឹងដាក់ទឹក ពាងទឹកឯណាដែល
 មិនធូរ ទឹកមិនជ្រាប មិនរីង ក៏ដាក់ក្នុងពាងនោះ លុះដាក់ក្នុងពាងនោះ
 ហើយ ទើបដាក់ពាងទឹកដែលមិនធូរ តែជ្រាបរីងនោះ លុះដាក់ក្នុង
 ពាងទឹកនោះហើយ ទើបដាក់ពាងទឹកដែលធូរ ទឹកជ្រាបរីងនោះក៏មាន

តាមណីសំយុត្តំ

តត្ថ ធីត្ថិវេយ្យបិ នោបិ ធីត្ថិវេយ្យ ។ តំ កំស្ស
ហេតុ ។ អន្តមសោ ភណ្ឌាជារំធិបិ ភវិស្សត្តតិ ។

(២២៨) សេយ្យថាបិ តាមណី យោ សោ ឧទ-
កមណីកោ អច្ឆិទ្ធោ អហារិអបរិហារី ឯវមេវ មយ្ហំ
ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយោ តេសាហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិ-
កល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ
សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធ�ំ ព្រហ្មចរិយំ
បកាសេមិ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ហិ តាមណី
មំធិចា មំលេណា មំតាណា មំសរណា វិហារន្តំ ។
សេយ្យថាបិ តាមណី យោ សោ ឧទកមណីកោ
អច្ឆិទ្ធោ ហារិបរិហារី ឯវមេវ មយ្ហំ ឧទាសកា ឧទាសិ-
កាយោ តេសំ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកល្យាណំ
មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ សព្វ-
ញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធ�ំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេ-
មិ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ ឯតេ ហិ តាមណី មំធិចា
មំលេណា មំតាណា មំសរណា វិហារន្តំ ។ សេយ្យថាបិ
តាមណី យោ សោ ឧទកមណីកោ ឆិទ្ធោ ហារិបរិហារី

តាមណីសំយុត្ត

មិនដាក់ក៏មាន ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថាដោយ
ហោចទៅ គ្រាន់បានលាងរបស់ដែរ ។

[២២៨] ម្នាលតាមណី ពាងទឹកដែលមិនឆ្លុះ មិនជ្រាប មិនរឹង
ដូចពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី (ជាសាវ័ក) របស់តថាគត តថាគតសំដែងធម៌មាន
ពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្តាល ពីរោះបទចុង ដល់ភិក្ខុ ភិក្ខុនីទាំង
នោះ តថាគតក៏ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកបដោយអត្ថ ដោយ
ព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុ
អ្វី ។ ម្នាលតាមណី ព្រោះថាភិក្ខុ ភិក្ខុនីទាំងនោះ មានតថាគតជាទីពឹង
មានតថាគតជាទីជ្រកកោន មានតថាគតជាទីពឹងនាក់ មានតថាគតជាទី
រព្វក ។ ម្នាលតាមណី ពាងទឹកដែលមិនឆ្លុះ តែទឹកជ្រាប រឹង ដូច
ពួកឧបាសក ឧបាសិកា (ជាសាវ័ក) របស់តថាគត តថាគតសំដែង
ធម៌មានពីរោះបទដើម ពីរោះបទកណ្តាល ពីរោះបទចុង ដល់ឧបាសក
ឧបាសិកាទាំងនោះ តថាគតក៏ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអត្ថ
ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះ
ហេតុអ្វី ។ ម្នាលតាមណី ព្រោះថាឧបាសកឧបាសិកាទាំងនោះ មាន
តថាគតជាទីពឹង មានតថាគតជាទីជ្រកកោន មានតថាគតជាទីពឹងនាក់
មានតថាគតជាទីរព្វក ។ ម្នាលតាមណី ពាងទឹកដែលឆ្លុះ ទាំងជ្រាបរឹង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយកនវគ្គោ

ឯវមេវ មយ្ហំ អញ្ញាតិន្ទយា សមណាប្រាហ្មណបរិព្វាជកា
 តេសំ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកកល្យាណំ មន្ស្សេ-
 កកល្យាណំ បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញនំ
 កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធ�ំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។ តំ
 កិស្ស ហេតុ ។ អប្បេវនាម ឯកបទម្បិ អាជានេយ្យំ
 តំ នេសំ អស្ស ជ័យរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

[២៥៧] ឯវំ វុត្តេ អសិពន្ធកបុត្តោ តាមណី
 កកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ កន្តេ ។ បេ ។ ឱចាសតំ
 មំ កកវំ នាវេតុ អន្តតត្តេ ចាណុបេតំ សរណផ្គត្តន្តំ ។
 សត្តមំ ។

[២៥៨] ឯតំ សមយំ កកវំ នាឡន្ទាយំ វិហារិនិ
 ចាវរិកម្ហវនេ ។ អថេខា អសិពន្ធកបុត្តោ តាមណី

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគម្ពវគ្គ

ដូចពួកសមណព្រាហ្មណបរិព្វាជក ជាអនុវត្តិយ (ដែលចូលមកជះសា-
វក) របស់គាត់ គាត់គិតសំដែងធម៌មានពីរោះបទដ៏ម ពីរោះបទ
កណ្តាល ពីរោះបទចុង ដល់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គាត់គិតប្រ-
កាសព្រាហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រកបដោយអត្ថ ដោយព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
ទាំងអស់ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា (គាត់គិតថា)
នឹងធ្វើម្តេចហ្ន៎ ទើបពួកសត្វដឹងច្បាស់នូវធម៌សូម្បីតែមួយបទ ការដឹង
ច្បាស់នោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
អស់កាលជាអង្វែង ដល់សមណព្រាហ្មណបរិព្វាជកទាំងនោះ ។

(២៤៩) លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អសិ-
ពន្ធកបុត្តតាមណីក៏សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា ភ្លឺច្បាស់ណាស់
ព្រះអង្គ ។ បេ។ សូមព្រះអង្គចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គជាឧបាសកដល់នូវសរ-
ណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

(២៥០) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបាវិ-
កម្មវន ជិតក្រុងនាឡន្ទា ។ គ្រានោះ តាមណីឈ្មោះអសិពន្ធកបុត្ត

តាមណីសំយុត្តំ

និក្ខណ្ឌសាវកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្ម-
 មិត្តា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ទោ អសិទ្ធកប្បត្តំ
 តាមណី ភគវា ឯតទលោច កាចំ នុ ទោ តាមណី
 និក្ខណ្ឌោ ឆាដបុត្តោ សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតីតំ ។
 ឯវំ ទោ ភន្តេ និក្ខណ្ឌោ ឆាដបុត្តោ សាវកានំ ធម្មំ
 ទេសេតិ យោ កោចិ ចាលំ អតិមាបេតិ^(១) សព្វោ
 សោ អាចាយិកោ នេយិកោ យោ កោចិ អទិន្នំ
 អាទិយតិ សព្វោ សោ អាចាយិកោ នេយិកោ យោ
 កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ សព្វោ សោ អាចាយិកោ
 នេយិកោ យោ កោចិ មុសា ភណាតិ សព្វោ សោ
 អាចាយិកោ នេយិកោ យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ
 វិហារតិ តេន តេន និយ្យតីតិ ។ ឯវំ ទោ ភន្តេ
 និក្ខណ្ឌោ ឆាដបុត្តោ សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតីតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

ជាសាវករបស់និគ្រិន ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះអសិព្វនកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ត្រាស់សួរដូច្នេះថា ម្ចាស់តាមណី និគ្គណ្ឌនាងបុត្ត
 រមែងសំដែងធម៌ដូចម្តេចដល់ពួកសាវក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និគ្គណ្ឌ-
 នាងបុត្តរមែងសំដែងធម៌ដល់ពួកសាវកយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយ
 សម្លាប់សត្វ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុង
 នរក បុគ្គលឯណាមួយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់
 នោះតែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្ត
 ខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅ
 កើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយនិយាយកុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែង
 ទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរក កម្មឯណាៗ ច្រើនជាង កម្មនោះៗ
 តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និគ្គណ្ឌនាងបុត្តតែងសំដែង
 ធម៌ដល់ពួកសាវកយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយកនវគ្គោ

(២៥០) យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច តាមណំ
 វិហារតិ តេន តេន និយ្យតីតិ ។ ឯវំ សន្តេ ន កោចិ
 អាចាយិកោ នេយិកោ ភវិស្សតិ យថា និក្ខណ្ឌស្ស
 នាដបុត្តស្ស វចនំ ។ តំ កី មញ្ញសិ តាមណំ យោ
 សោ បុរិសោ ចាណាតិចាតី វត្តិយា វា ជីវសស្ស វា
 សមយាសមយំ ឧបាទាយ កតមោ ពហុតរោ ស-
 មយោ យំ សោ^(១) ចាណំ អតិមាបេតិ យំ វា សោ
 ចាណំ នាតិមាបេតីតិ ។ យោ សោ ភន្តេ បុរិសោ
 ចាណាតិចាតី វត្តិយា វា ជីវសស្ស វា សមយាសមយំ
 ឧបាទាយ អប្បតរោ សោ សមយោ យំ សោ ចាណំ
 អតិមាបេតិ ។ អថោ ស្វេរ ពហុតរោ សមយោ យំ
 សោ ចាណំ នាតិមាបេតីតិ ។ យំ ពហុលំ យំ ពហុ-
 លំ ច តាមណំ វិហារតិ តេន តេន និយ្យតីតិ ។ ឯវំ
 សន្តេ ន កោចិ អាចាយិកោ នេយិកោ ភវិស្សតិ
 យថា និក្ខណ្ឌស្ស នាដបុត្តស្ស វចនំ ។

១ យំ សោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខារយុគនវគ្គ

(២៥១) ម្នាលគាមណី កម្មឯណាៗ ដែលច្រើនជាង កម្មនោះៗ

តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលឃើញនេះ មិនមានបុគ្គលណាម្នាក់ទៅកើត

ក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យរបស់និគ្គណ្ឌនាងបុត្រ ។

ម្នាលគាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសឯណាជាអ្នកសំ-

ឡាប់សត្វ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ

ចុះសម័យដែលបុរសនោះសំឡាប់សត្វនឹងសម័យដែលមិនសំឡាប់សត្វ

តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសឯណាជាអ្នក

សំឡាប់សត្វ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ

ឯសម័យដែលបុរសនោះសំឡាប់សត្វ តិចជាង ។ សម័យដែលបុរសមិន

សំឡាប់សត្វនោះ ច្រើនជាងដោយពិត ។ ម្នាលគាមណី កម្មឯណាៗ

ច្រើនជាង កម្មនោះៗ តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលឃើញនេះ មិនមាន

បុគ្គលណាម្នាក់ទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យ

របស់និគ្គណ្ឌនាងបុត្រ ។

ពាមណិសំយុត្តំ

(២៥២) តំ កី មញ្ញាសំ តាមណំ យោ សោ បុរិសោ
អទិន្នាទាយី រត្តិយា វា ទិវសស្ស វា សមយាសមយំ
ឧទាទាយ កតមោ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ
អទិន្នំ អាទិយតី យំ វា សោ អទិន្នំ ឆាទិយតីតិ ។
យោ សោ កន្តេ បុរិសោ អទិន្នាទាយី រត្តិយា វា ទិវ-
សស្ស វា សមយាសមយំ ឧទាទាយ អប្បតរោ សោ
សមយោ យំ សោ អទិន្នំ អាទិយតីតិ ។ អថទោ
ស្វេរ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ អទិន្នំ ឆាទិយ-
តីតិ ។ យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច តាមណំ វិហរតិ
តេន តេន និយ្យតីតិ ។ ឯវំ សន្តេ ន កោចិ អា
ទាយិកោ នេយិកោ ភវិស្សតិ យថា និក្ខណ្ឌស្ស
នាដបុត្តស្ស វចនំ ។

ពាមណីសំយុត្ត

(២៥២) ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស

ឯណាជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ

ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ចុះសម័យដែលបុរសនោះកាន់យក

ទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យនឹងសម័យដែលមិនបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ

តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសឯណាជាអ្នក

កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់

សម័យគួរនឹងមិនគួរ ឯសម័យដែលបុរសនោះកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន

ឲ្យ តិចជាង ។ សម័យដែលបុរសនោះកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យច្រើន

ជាងដោយពិត ។ ម្នាលតាមណី កម្មឯណាៗច្រើនជាង កម្មនោះៗ

តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណាម្នាក់ទៅកើត

ក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យរបស់និគ្ខណ្ឌនាដបុគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

(២៥៣) តំ ភី មញ្ញាសិ តាមណិ យោ សោ
 បុរិសោ កាមេសុ មិច្ឆាចារី រត្តិយា វា ទិវសស្ស វា
 សមយាសមយំ ឧបាទាយ កតមោ ពហុតរោ សម-
 យោ យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ យំ វា សោ
 កាមេសុ មិច្ឆា ន ចរតីតិ ។ យោ សោ កន្ត្ត
 បុរិសោ កាមេសុ មិច្ឆាចារី រត្តិយា វា ទិវសស្ស វា
 សមយាសមយំ ឧបាទាយ អប្បតរោ សោ សមយោ
 យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ ។ អថខោ ស្វេ ពហុ-
 តរោ សមយោ យំ សោ កាមេសុ មិច្ឆា ន ចរតីតិ ។
 យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច តាមណិ វិហរតិ តេន
 តេន និយ្យតីតិ ។ ឯវំ សន្តេ ន កោចិ អាចាយិកោ
 នេរយិកោ ភវីស្សតិ យថា និក្ខណ្ឌស្ស នាដបុត្តស្ស
 វចនំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២៥៣) ម្ចាស់តាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសឯណា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ចុះសម័យដែលបុរសនោះប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយនឹងសម័យដែលមិនប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសឯណា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់សម័យគួរនឹងមិនគួរ ឯសម័យដែលបុរសនោះប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ តិចជាង ។ សម័យដែលបុរសនោះមិនប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ច្រើនជាងដោយពិត ។ ម្ចាស់តាមណី កម្មឯណាៗ ច្រើនជាង កម្មនោះៗ តែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណា ម្នាក់ទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរកទេ បើតាមពាក្យរបស់និគ្គណ្ឌនាងបុគ្គ ។

តាមលំអៀង

(២៥៤) តំ ក៏ មញ្ញសិ តាមណី យោ សោ បុរិ-
សោ មុសាវាទី រត្តិយា វា ទិវសស្ស វា សមយាសម-
យំ ឧបាទាយ កតមោ ពហុតរោ សមយោ យំ សោ
មុសា កណាតិ យំ វា សោ មុសា ន កណាតិ ។
យោ សោ កន្តេ បុរិសោ មុសាវាទី រត្តិយា វា ទិវ-
សស្ស វា សមយាសមយំ ឧបាទាយ អប្បតរោ សោ
សមយោ យំ សោ មុសា កណាតិ ។ អថោ ស្វេ
ពហុតរោ សមយោ យំ សោ មុសា ន កណាតិ ។
យំ ពហុលំ យំ ពហុលំ ច តាមណី វិហាតិ តេន
តេន និយ្យតិ ។ វរំ សន្តេ ន កោចិ អាទាយិកោ
នេយិកោ កវិស្សតិ យថា និគ្គឃ្គស្ស នាដបុត្តស្ស
វចនំ ។

(២៥៥) ឥធិ តាមណី ឯកទ្វោ សត្តា វរំ-
វាទី ហោតិ វរំទិដ្ឋិ យោ កោចិ ចាណមតិមាបេតិ
សញ្ញោ សោ អាទាយិកោ នេយិកោ យោ កោចិ

តាមណីស័យុត្ត

(២៥២) ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរស
 ឯណាជាអ្នកនិយាយកុហក ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់
 សម័យគួរនឹងមិនគួរ ចុះសម័យដែលបុរសនោះនិយាយកុហកនឹងមិននិ-
 យាយកុហក តើសម័យណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរស
 ឯណាជាអ្នកនិយាយកុហក ក្នុងវេលាយប់ឬវេលាថ្ងៃ ដោយប្រកាន់
 សម័យគួរនឹងមិនគួរ ឯសម័យដែលបុរសនោះនិយាយកុហក តិចជាង ។
 សម័យដែលបុរសនោះមិននិយាយកុហក ច្រើនជាងដោយពិត ។ ម្នាល
 តាមណី កម្មឯណាៗច្រើនជាង កម្មនោះៗតែងនាំបុគ្គលទៅ ។ កាល
 បើយ៉ាងនេះ មិនមានបុគ្គលណាម្នាក់ទៅកើតក្នុងអព្វាយ ទៅកើតក្នុង
 នរកទេ បើតាមពាក្យរបស់និគ្គណ្ឌនាងបុត្ត ។

(២៥៣) ម្នាលតាមណី (គូពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានវង្ស
 យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយសំឡាប់សត្វ បុគ្គល
 ទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអព្វាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សទ្ទាយគណីក្ខេ

អធិន្ទំ អាធិយតិ សព្វោ សោ អាចាយិកោ នេយិ
កោ យោ កោចិ កាមេសុ មិន្នាចរតិ សព្វោ សោ
អាចាយិកោ នេយិកោ យោ កោចិ មុសា កណាតិ
សព្វោ សោ អាចាយិកោ នេយិកោតិ ។

[២៥៦] តស្មី ទោ បន តាមណំ សត្តំ សារីកោ
អភិប្បសន្នោ ហោតិ តស្ម ឯវំ ហោតិ មយ្ហំ ទោ
សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ ចាណមតិមាបេតិ
សព្វោ សោ អាចាយិកោ នេយិកោតិ ។ អត្ថំ ទោ
បន មយា ចាណោ អតិមាបិកោ អហំបម្ពំ អាចាយិ-
កោ នេយិកោតិ ទិដ្ឋី បដិលភតិ តំ តាមណំ វាចំ
អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋី អប្បដិទិស្ស-
ដ្ឋិត្វា យថាកតំ^(១) ទិត្តុត្តោ ឯវំ និរយេ ។ មយ្ហំ ទោ
សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ អធិន្ទំ អាធិយតិ
សព្វោ សោ អាចាយិកោ នេយិកោតិ ។ អត្ថំ ទោ
បន មយា អធិន្ទំ អាធិយតិ អហំបម្ពំ អាចាយិកោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគម្ពីរ

កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអ-
បាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ
បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក បុគ្គល
ឯណាមួយនិយាយកុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ
ទៅកើតក្នុងនរក ។

(២៥៦) ម្នាលគាមណី សាវកដែលមានសេចក្តីជ្រះថ្លាក្រៃពេក
នឹងគ្រូនោះ សាវកនោះវេមន័យលំយ៉ាងនេះថា គ្រូរបស់អញមានវេទ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយសម្លាប់សត្វ បុគ្គលទាំង
អស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ។ ម្នាលគាមណី
សាវកនោះវេមន័យមានសេចក្តីយល់ថា ចំណែកអញបានសម្លាប់សត្វហើយ
អញត្រូវទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរកមិនខាន ហើយមិនលះបង់
វេទនោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនរលាស់ទិដ្ឋនោះចេញទេ នឹង
ធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ គ្រូរបស់អញមានវេទ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយកាន់យកទ្រព្យដែល
គេមិនបានឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុង
នរក ។ ម្នាលគាមណី សាវកនោះវេមន័យមានសេចក្តីយល់ថា ចំណែក
អញបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យហើយ អញត្រូវទៅកើតក្នុងអបាយ

តាមណីសំយុត្តំ

នេរយិកោតិ ទិដ្ឋី បដិលកតិ តំ តាមណី វាចំ អប្ប-
 ហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋី អប្បដិទិស្សដ្ឋិត្វា
 យថាកតំ ទិក្ខុត្តោ ឯវំ ជិវយេ ។ មយ្ហំ ខោ សត្តា
 ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ
 សព្វោ សោ អាទាយិកោ នេរយិកោតិ ។ អត្ថំ ខោ
 បទ មយោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា ចិណ្ណា អហំបម្មំ
 អាទាយិកោ នេរយិកោតិ ទិដ្ឋី បដិលកតិ តំ តាម-
 ណី វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋី
 អប្បដិទិស្សដ្ឋិត្វា យថាកតំ ទិក្ខុត្តោ ឯវំ ជិវយេ ។
 មយ្ហំ ខោ សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ មុសា
 កណតិ សព្វោ សោ អាទាយិកោ នេរយិកោតិ ។
 អត្ថំ ខោ បទ មយោ មុសា កណតំ អហំបម្មំ អា-
 ទាយិកោ នេរយិកោតិ ទិដ្ឋី បដិលកតិ តំ តាមណី
 វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋី អប្បដិ-
 ទិស្សដ្ឋិត្វា យថាកតំ ទិក្ខុត្តោ ឯវំ ជិវយេ ។

តាមណីសំយុត្ត

ទៅកើតក្នុងនរកមិនខាន ហើយមិនលះបង់វេទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្ត
 នោះទេ មិនរលាស់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ . នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំ
 យកទៅទំលាក់ ។ ត្រូវបស់អញមានវេទយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 បុគ្គលឯណាមួយប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងអស់នោះ
 តែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរក ។ ម្ចាស់តាមណី សាវកនោះ
 រមែងមានសេចក្តីយល់ថា ចំណែកអញបានសន្សំការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម
 ទាំងឡាយហើយ អញត្រូវទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរកមិនខាន
 ហើយមិនលះបង់វេទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនរលាស់ទិដ្ឋិនោះ
 ចេញទេ នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ត្រូវបស់
 អញមានវេទយ៉ាងនេះមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណាមួយនិយាយ
 កុហក បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុងនរក ។
 ម្ចាស់តាមណី សាវកនោះរមែងមានសេចក្តីយល់ថា ចំណែកអញបាន
 និយាយពាក្យកុហកហើយ អញត្រូវទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទៅកើតក្នុង
 នរក ហើយមិនលះបង់វេទានោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនរលាស់
 ទិដ្ឋិនោះចេញទេ នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវិញ្ញោ

[២៥៧] ឥធិ បទ តាមណំ ភថាគតោ លោកេ

ឧបបជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជោ

សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្វា

ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា ។ សោ អនេកបរិយា-

យេន ចាណាតិចាតំ ករហតិ វិគរហតិ ចាណាតិចាតា

វិរមថាតិ ចាហា អទិន្នាទានំ ករហតិ វិគរហតិ អទិន្នា-

ទាទា វិរមថាតិ ចាហា កាមេសុ មិន្នាចារំ ករហតិ

វិគរហតិ កាមេសុ មិន្នាចារា វិរមថាតិ ចាហា មុសា-

វាទំ ករហតិ វិគរហតិ មុសាវាទា វិរមថាតិ ចាហា ។

តស្មី ខោ បទ តាមណំ សត្តវំ សាវកោ អភិប្ប-

សជ្ជោ ហោតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញត្តតិ ភគវា ខោ

អនេកបរិយាយេន ចាណាតិចាតំ ករហតិ វិគរហតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគម្ពីរ

(២៥៧) ម្ចាស់គាមណី ចំណែកខាងព្រះតថាគត ជាអ្នកឆ្ងាយ
 ចាកសីកសត្រូវគិតលេស ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃចំពោះខ្លួន បរិបូណ៌
 ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ មានដំណើរល្អ ដឹងច្បាស់នូវត្រីលោក ច្រើន
 ដោយសីលាទិគុណរកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ជាសារថ្មីទូន្មាននូវបុរស
 ជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌ មានដំណើរ
 ទៅកាន់ត្រៃត្បាញកំចោលហើយ បានកើតឡើងហើយក្នុងលោកនេះ ។
 ព្រះតថាគតនោះ តែងបន្ទោស បន្ទុះបង្ហាត់ នូវបាណាតិប្បាគផង សំដែង
 ប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកបាណាតិប្បាគផង តែងបន្ទោស បន្ទុះ
 បង្ហាត់ នូវអទិទ្ធានានផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយ វៀរចាកអ-
 ទិទ្ធានានផង តែងបន្ទោស បន្ទុះបង្ហាត់ នូវកាមេសុមិច្ឆាចារផង សំដែង
 ប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារផង តែងបន្ទោស
 បន្ទុះបង្ហាត់ នូវមុសាវតផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយ វៀរ
 ចាកមុសាវតផង ដោយអនេកបរិយាយ ។ ម្ចាស់គាមណី សាវកក៏មាន
 សេចក្តីជ្រះថ្លានឹងព្រះសាស្ត្រានោះឯង ។ សាវកនោះតំបរណាដូច្នេះ
 ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគតែងបន្ទោស បន្ទុះបង្ហាត់ នូវបាណាតិប្បាគផង

តាមលំដាប់

ចាណាតិចាតា វិមថាតិ ចាហ ។ អត្ថំ ខេ បដ
 មយា ចាណា អតិមាបិតោ យាវតកោ វា តាវ-
 តកោ វា យោ ខេ បដ មយា ចាណា អតិមាបិតោ
 យាវតកោ វា តាវតកោ វា តំ ន សុដ្ឋំ តំ ន សាធុ
 អហត្ថោ ខេ បដ តប្បច្ចយា វិប្បជីសារី អស្សំ ន
 មេ តំ មាបកម្មំ អកតំ ភវិស្សនីតិ ។ សោ ឥតិ
 បដិសន្ធិយ តត្ថោ ចាណាតិចាតំ បដិមាតិ អាយ-
 តិញ្ច ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស
 ចាបស្ស កម្មស្ស បហានំ ហោតិ ឯវមេតស្ស ចា-
 បស្ស កម្មស្ស សមតិក្កហោ ហោតិ ។

[២៥៨] ភគវា ខេ អនេកបរិយាយេន អទិន្នាធានំ
 ពរហតិ វិគរហតិ អទិន្នាធានា វិមថាតិ ចាហ ។ អត្ថំ
 ខេ បដ មយា អទិន្នំ អទិន្នំ យាវតកំ វា តាវ-

តាមណិសំយុត្ត

សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកបាណាតិបាតផង ដោយ
អនេកបរិយាយ ។ ឯអញបានសំឡាប់សត្វតាមតែប្រទះ សត្វដែលអញ
សំឡាប់ទាំងប៉ុន្មាន អំពីនោះមិនល្អ អំពីនោះមិនប្រពៃទេ អញមុខ
ជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះជាបច្ច័យមិនខាន បាបកម្មនោះ
អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះសាវកនោះពិចារណាដូច្នេះហើយ
ក៏លះបង់នូវបាណាតិបាតនោះចេញផង វៀរចាកបាណាតិបាតតទៅ
ទៀតផង ។ ឯការលះបង់បាបកម្ម⁺នេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ
ការកន្លងផុតបាបកម្ម⁺នេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

[២៥៨] ព្រះដ៏មានព្រះភាគតែងបន្ទោស បន្តិះ បង្ខំបំ នូវ
អទិន្នាទានផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកអទិន្នាទានផង
ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯអញបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យតាមតែ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវត្តោ

តក់ វា យំ ទោ បន មយា អនិច្ចំ អនិច្ចំ យាវ-
 តក់ វា តាវតក់ វា តំ ន សុដ្ឋ តំ ន សាធុ អ-
 ហោញោ ទោ បន តប្បច្ចយា វិប្បដិសារី អស្សំ ន
 មេ តំ ចាបកម្មំ អកតំ កវិស្សតីតំ ។ សោ ឥតិ
 បដិសង្ខាយ តញ្ចោ អនិច្ចាទានំ បដហតិ អាយតំញ
 អនិច្ចាទានា បដិវិភោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស ចា-
 បស្ស កម្មស្ស បហានំ ហោតិ ឯវមេតស្ស ចាបស្ស
 កម្មស្ស សមគីក្កមោ ហោតិ ។

[២៥៩] ភគវា ទោ អនេកបរិយាយេន កាមេស្ស
 មិច្ឆាចារំ កវហតិ វិកវហតិ កាមេស្ស មិច្ឆាចារា វិម-
 ថាតិ ចាហា ។ អត្ថំ ទោ បន មយា កាមេស្ស មិច្ឆា
 ចិណ្ឌំ^(១) យាវតក់ វា តាវតក់ វា យំ ទោ បន
 មយា កាមេស្ស មិច្ឆា ចិណ្ឌំ យាវតក់ វា តាវតក់
 វា តំ ន សុដ្ឋ តំ ន សាធុ អហោញោ ទោ បន
 តប្បច្ចយា វិប្បដិសារី អស្សំ ន មេ តំ ចាបកម្មំ

១ ម. មិច្ឆាចារា ចិណ្ឌំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ប្រទះ ទ្រព្យដែលអញបានកាន់យកហើយទាំងប៉ុន្មាន អំពើនោះមិនល្អ
 អំពើនោះមិនប្រពៃទេ អញមុខជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះ
 ជាបច្ច័យមិនខាន បាបកម្មនោះ អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះ
 សារកនោះពិចារណាដូច្នេះហើយ ក៏លះបង់នូវអទិទ្ធាទាននោះចេញផង
 វៀរចាកអទិទ្ធាទានគេទៅទៀតផង ។ ឯការលះបង់បាបកម្មនេះ រមែង
 មានដោយអាការយ៉ាងនេះ ការកន្លងផុតបាបកម្មនេះ រមែងមានដោយ
 អាការយ៉ាងនេះ ។

(២៥៩) ព្រះដ៏មានព្រះភាគតែងបរទ្វាសា* បន្ទុះ បង្ហាបំ ទូកាមេ-
 សុមិច្ឆាចារផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆា-
 ចារផង ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯអញបានសន្សំការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុង
 កាមទាំងឡាយតាមតែប្រទះ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមទាំងឡាយដែល
 អញសន្សំទាំងប៉ុន្មាន អំពើនោះមិនល្អ អំពើនោះមិនប្រពៃទេ អញមុខ
 ជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះជាបច្ច័យមិនខាន បាបកម្មនោះ

កាមណីស័យុត្តំ

អគតំ កវិស្សត្តិតំ ។ សោ ឥតិ បដិសង្កាយ តញ្ចោ
 កាមេសុ មិច្ឆាបារំ បដហតិ អាយតិញ្ច កាមេសុ
 មិច្ឆាបារំ បដិវរតោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស ចាបស្ស
 កម្មស្ស បហាជំ ហោតិ ឯវមេតស្ស ចាបស្ស កម្មស្ស
 សមតិក្កមោ ហោតិ ។

(២៦០) កកល ទោ បន អនេកបរិយាយេន
 មុសាវាជំ កវហតិ វិកវហតិ មុសាវាជំ វិមថាតិ
 ចាហ ។ អត្ថំ ទោ បន មយា មុសា កណ៌តំ យា-
 វតកំ វា តាវតកំ វា យំ ទោ បន មយា មុសា
 កណ៌តំ យាវតកំ វា តាវតកំ វា តំ ន សុដ្ឋំ តំ ន
 សាជុ អហញ្ចោ ទោ បន តប្បច្ចយា វិប្បដិសារី
 អស្សំ ន មេ តំ ចាបកម្មំ អគតំ កវិស្សត្តិតំ ។
 សោ ឥតិ បដិសង្កាយ តញ្ចោ មុសាវាជំ បដហតិ
 អាយតិញ្ច មុសាវាជំ បដិវរតោ ហោតិ ។ ឯវមេតស្ស
 ចាបស្ស កម្មស្ស បហាជំ ហោតិ ឯវមេតស្ស ចា-
 បស្ស កម្មស្ស សមតិក្កមោ ហោតិ ។

តាមលំអៀង

អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះសាវកនោះពិចារណាដូច្នេះហើយ
ក៏លះបង់នូវការមេសុម្ពិទ្ធិចារនោះផង វៀរចាកការមេសុម្ពិទ្ធិចារតទៅទៀត
ផង ។ ឯការលះបង់នូវបាបកម្មនេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ
ការកន្លងផុតបាបកម្មនេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(២៦០) ព្រះដ៏មានព្រះភាគតែងបន្ទោស បន្តិះ បង្គាប់ នូវ
មុសាវត៌្ថផង សំដែងប្រាប់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយវៀរចាកមុសាវត៌្ថផង
ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯអញបាននិយាយកុហកតាមតែប្រទះ ពាក្យ
ដែលអញបាននិយាយកុហកទាំងប៉ុន្មាន ពាក្យនោះមិនល្អ ពាក្យនោះ
មិនប្រពៃទេ អញមុខជាមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកម្មនោះជាបច្ច័យ
មិនខាន បាបកម្មនោះ អញមិនមែនជាមិនធ្វើឡើយ ។ លុះសាវកនោះ
ពិចារណាដូច្នេះហើយ ក៏លះបង់នូវមុសាវត៌្ថនោះផង វៀរចាកមុសាវត៌្ថ
តទៅទៀតផង ។ ឯការលះបង់បាបកម្មនេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាង
នេះ ការកន្លងផុតបាបកម្មនេះ រមែងមានដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

[២៦០] សោ ចាណាតិចាតំ បហាយ ចាណាតិ-
 ចាតា បដិវរតោ ហោតិ អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នា-
 ទានា បដិវរតោ ហោតិ កាមេស្ស មិន្នាចារំ បហាយ
 កាមេស្ស មិន្នាចារា បដិវរតោ ហោតិ ឥសារាទំ
 បហាយ ឥសារាទា បដិវរតោ ហោតិ មិសុណំ វាចំ
 បហាយ មិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ ដុសំ
 វាចំ បហាយ ដុសាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ
 សម្មច្បលាបំ បហាយ សម្មច្បលាទា បដិវរតោ ហោតិ
 អភិជ្ឈំ បហាយ អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ ព្យាទាទប្បនោ-
 សំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ មិន្នាទិដ្ឋិ បហា-
 យ សម្មាទិដ្ឋិតោ ហោតិ ។ ស ខោ សោ តាមណិ
 អរិយសារវតោ ឯវំ វិតតាភិជ្ឈោ វិតតព្យាទានោ អ-
 សម្មទ្រោ សម្មជានោ បដិស្សតោ បេត្តាសហគតេន
 ចេតសា ឯកំ ទិសំ វរិត្តា វិហរតិ តថា ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

[២២១] សាវកនោះលះបង់បាណាតិបាត វៀរចាកបាណាតិបាត

លះបង់អទិន្នាទាន វៀរចាកអទិន្នាទាន លះបង់កាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរ

ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ លះបង់មុសាវាទ វៀរចាកមុសាវាទ លះបង់ចិសុ-

ណាវាទ វៀរចាកចិសុណាវាទ លះបង់ផុសវាទ វៀរចាកផុសវាទ

លះបង់សម្មប្បលាបៈ វៀរចាកសម្មប្បលាបៈ លះបង់អភិជ្ឈា មិនមាន

អភិជ្ឈា លះបង់ព្យាបាទប្រទូស្ត មានចិត្តមិនព្យាបាទ លះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិ

មានចិត្តជាសម្មាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលតាមណី លុះអរិយសាវកនោះឯង ជា

អ្នកប្រាសចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទយ៉ាងនេះហើយ ក៏ជាអ្នក

មិនមានសេចក្តីវង្វេង មានសេចក្តីជឿសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន

មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១ ទិសទី២ ដូចគ្នា ។

តាមណីសំយុត្តំ

តថា តតិយំ ។ តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមណោ តិវិយំ
សព្វងំ សព្វត្ថតាយ សព្វាវុត្តំ លោកំ មេត្តាសហគរោន
ចេតសា វិបុលេន បហត្ថរោន អប្បមាលោន អវេរេន
អព្យាបដ្ឋេន ជវិត្វា វិហាតិ ។ សេយ្យដាមិ តាមណី
ពលរិ សង្ខធមោ អប្បកុសិវេនេវ ចតុទ្ធិសា វិញ្ញា-
មេយ្យ ។ ឯវេមេវ ទោ តាមណី ឯវំ ភាវិតាយ មេត្តាយ
ចេតោវិមុត្តិយា ឯវំ តហុលីកតាយ យំ បមាណកតំ
កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតំ ន តំ តត្រាវតិដ្ឋតំ ។ ស
ទោ សោ តាមណី អរិយសាវតោ ឯវំ វិគតាភិដ្ឋោ
វិគតព្យាបាទោ អសម្មាដ្ឋោ សម្មជានោ បដិស្សតោ
កុរុណាសហគរោន ចេតសា ។ មុទិតាសហគរោន
ចេតសា ។ ឧបេត្តាសហគរោន ចេតសា ឯកំ
ទិសំ ជវិត្វា វិហាតិ តថា ធុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។

ពាមណិសំយុត្ត

ទិសទី ៣ ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏
 ធំទូលាយប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅ
 កាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិស
 ទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនមកប្រៀបផ្ទុំមិនសត្វទាំងពួង ក្នុងទី
 ទាំងពួងហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលគាមណី
 បុរសអ្នកផ្អែស្ទឹងដ៏មានកម្លាំង តែងញ៉ាំងជនក្នុងទិសទាំង ៤ ឲ្យដឹងបាន
 ដោយមិនលំបាក យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលគាមណី មេត្តាចេតាវិមុត្តិ
 កាលបើបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ
 តាមវចរកម្មឯណាដែលបុគ្គលធ្វើត្រូវប្រមាណ កម្មនោះមិនក្រាញនៅ
 តែត្រឹមប្រាប្បប្បវចរកម្មប៉ុណ្ណោះ មិនបិតនៅតែត្រឹមប្រាប្បប្បវចរកម្មប៉ុណ្ណោះ
 ទេ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលគាមណី លុះអោយសាវកនោះឯងជាអ្នក
 ប្រាសចាកអភិជ្ឈក ប្រាសចាកព្យាបាទយ៉ាងនេះហើយ ក៏ជាអ្នកមិនមាន
 សេចក្តីវេជ្ជន៍ មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រ-
 កបដោយករុណា ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ដូចគ្នា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តនិកាយស្ស សុខុយានវគ្គោ

តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធម្មោ តិរិយំ សព្វំ សព្វត្ថ-
 តាយ សព្វាវុត្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា
 វិបុលេន មហាគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យា-
 បន្លៀន ដរិទ្ធា វិហារតិ ។ សេយ្យថាបិ តាមណិ ពលវា
 សង្ខតមោ អប្បកសិវេនេវ ចតុត្ថិសា វិញ្ញាបេយ្យ ។
 ឯវមេវ ខោ តាមណិ ឯវំ ភាវិតាយ ឧបេក្ខាយ ថេ-
 តោវិមុត្តិយា ឯវំ ពហុលីកតាយ យំ បមាណកតំ
 កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតំ ន តំ តត្រាវតិដ្ឋតិ ។
 ឯវំ វុត្តោ អសីទន្ធកបុត្តោ តាមណី ជិត្តឈ្មសាវតោ
 កកវុត្តំ ឯតនរោច អភិក្កន្ធនំ កន្លេ អភិក្កន្ធនំ កន្លេ
 ។ បេ ។ ឧទាសតំ បំ ភកវា ឆាបតុ អដ្ឋតត្តោ មា-
 ណុបេតំ សវណដ្ឋតន្តំ ។ អដ្ឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

ទិសទី ២ ដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណ
មិនបាន មិនមានព្រៀវ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោក
ទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ
ដោយយកខ្លួនមកប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួងហើយ
សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលតាមណី បុរសអ្នក
ផ្គូផ្គងដ៏មានកម្លាំង តែងញ៉ាំងដទៃក្នុងទិសទាំង ៤ ឲ្យដឹងបានដោយមិន
លំបាក យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលតាមណី កាលបើឧបេក្ខាចេតា-
វិមុត្តិដែលបុគ្គលបានចម្រើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ
កាមាវចរកម្មឯណាដែលបុគ្គលធ្វើត្រូវប្រមាណ កម្មនោះមិនក្រាញនៅតែ
ត្រឹមបូជាបូជាចរកម្មប៉ុណ្ណោះ មិនប៉ះនៅតែត្រឹមបូជាបូជាចរកម្មប៉ុណ្ណោះទេ
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
អសិពន្ធកបុគ្គតាមណីជាសាវតរបស់និគ្ខន្តក៏សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដូច្នេះថា ភ្លឺច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្លឺច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគចាត់ទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសកអ្នកដល់នូវសា-
ណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

តាមលំយុត្តំ

(២២២) ឯកំ សមយំ ភក្កា កោសលេសុ
 ចារិកំ ចរមាណោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ យេន
 ធាឡដ្ឋាន វិហារិ ។ តត្រ សុទ្ធំ ភក្កា ធាឡដ្ឋានយំ
 វិហារិ ចារិកម្ហូរេន ។ តេន ខោ បន សមយេន
 ធាឡដ្ឋាន ឧត្តត្វា ហោតិ ទ្ធិហិតិកា សេតដ្ឋិកា
 សលាការុត្តា ។ តេន ខោ បន សមយេន ជិត្តឈ្មោ
 ធាដបុត្តោ ធាឡដ្ឋានយំ បដិសតិ មហតិយា ជិត្តឈ្មោ
 បរិសាយ សទ្ធិ ។ អថខោ អសីតន្ទកុបុត្តោ តាមណី
 ជិត្តឈ្មោសារកោ យេន ជិត្តឈ្មោ ធាដបុត្តោ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ជិត្តឈ្មោ ធាដបុត្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសីទិ ខោ អសីតន្ទកុ-
 បុត្តំ តាមណី ជិត្តឈ្មោ ធាដបុត្តោ ឯតទិវោច ឯហិ
 ត្វំ តាមណី សមណស្ស កោតមស្ស វាទំ អាហេ-
 មេហិ ឯវំ តេ កាល្យាណោ តិក្ខុសង្ឃោ អត្តកុច្ឆិស្សតិ

តាមណីសំយុត្ត

(២៦២) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាច់ទៅកាន់បារិក
 ក្នុងវេនកោសល ព្រមដោយកិត្តុសង្ឃជាច្រើន ទ្រង់ស្តេចទៅដល់ក្រុង
 នាឡន្ទា ។ បានឮថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបារិកម្តងវេន
 ជិតក្រុងនាឡន្ទានោះ ។ សម័យនោះឯង ក្រុងនាឡន្ទាកើតទុរិក្ស អ្នក
 ស្រុកមានសេចក្តីផ្តុំគ្នាថប់ដោយហេតុពីរយ៉ាង^(១) មានផ្ចឹងសងេរដាស^(២)
 មានសំឡឹងដូចជាស្លាក^(៣) ។ សម័យនោះនិគ្គណ្ឌនាដបុត្តកំពេស្រីយនៅ
 ជិតក្រុងនាឡន្ទាដែរ ព្រមដោយនិគ្គណ្ឌបរិសទ្យជាច្រើន ។ គ្រានោះ
 អសិពន្ធកបុត្តតាមណីជាសាវករបស់និគ្ខន្ធចូលទៅរកនិគ្គណ្ឌនាដបុត្ត
 លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំនិគ្គណ្ឌនាដបុត្តហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សម-
 គួរ ។ លុះអសិពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ និគ្គណ្ឌនាដ-
 បុត្តក៏ពោលដូច្នេះថា ម្ចាស់តាមណី អ្នកចូរមក អ្នកចូរលើកវេនរបស់ស-
 បណគោតម កិត្តិសព្វដ៏ពិរោះនឹងខ្លួនខ្លោយសាយឡើងដល់អ្នកយ៉ាងនេះថា

១ ធុញចប់ដោយពេតុ ២ យ៉ាងពីរ ធុញចប់ថាយើងនឹងរស់ដែរឬ ១ ធុញចប់ថាយើងនឹងមិន
 រស់ទេ ។ ២ មនុស្សអ្នកស្រុកនាឡន្ទាអត់បាយ ស្តាប់ចោលផ្ចឹងសងេរដាស ។ ៣ សំរុង
 វិលគេស្លូតក៏មិនលូតលាស់ល្អ ។ អង្គរថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគខេត្តោ

អសីតន្ទត្របុត្តេន តាមណំនា សមណស្ស តោតមស្ស
 ឯវំបហិទ្ធិកស្ស ឯវំមហានុភាវស្ស វាខោ អាហេបិ-
 តោតិ ។ តាមំ បណាហំ ភន្តេ សមណស្ស តោតមស្ស
 ឯវំមហិទ្ធិកស្ស ឯវំមហានុភាវស្ស វាខំ អាហេបេបីតិ ។
 ឯហំ ភំ តាមណំ យេន សមណោ តោតមោ តេនុប-
 សង្កម ឧបសង្កមិត្វា សមណំ តោតមំ ឯវំ វាខេហំ ននុ
 ភន្តេ ភគវា អនេកបរិយាយេន កុលាធំ អនុទយំ
 វណ្ណាតិ អនុវត្តំ វណ្ណាតិ អនុកម្មំ វណ្ណាតីតិ ។ សចេ
 តេ តាមណំ សមណោ តោតមោ ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យា-
 ករោតិ ឯវំ តាមណំ តថាគតោ អនេកបរិយាយេន
 កុលាធំ អនុទយំ វណ្ណាតិ អនុវត្តំ វណ្ណាតិ អនុកម្មំ
 វណ្ណាតីតិ ។ តមេនំ ភំ ឯវំ វាខេយ្យសិ អថ តិញ្ចាហិ
 ភន្តេ ភគវា នាឡន្តេ^(១) ទុត្តិត្វេ ទ្ធិហិតិកេ សេតដ្ឋិតេ
 សលាភាវុត្តេ បហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ចារិកញ្ចាតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

អសីពន្ធកបុត្តតាមណី បានលើកវត្ថុរបស់សមណគោតមដែលមានបូជ្ជ
 ច្រើនយ៉ាងនេះ មានពានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ។ អសីពន្ធកបុត្តតាមណី
 សួរថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះឲ្យខ្ញុំលើកវត្ថុរបស់សមណគោតមដែល
 មានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានពានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ថាដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់តាមណី អ្នកចូរមក ចូរអ្នកចូលទៅរកសមណគោតម លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ សួរសមណគោតមយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះអង្គតែងពណ៌នារូសេចក្តីអាណិត ពណ៌នារូការរក្សា ពណ៌នារូ
 សេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់ត្រកូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយ មិនមែន
 ទេឬ ។ ម្ចាស់តាមណី បើអ្នកសួរយ៉ាងនេះហើយ សមណគោតមមុខ
 ជាងោះស្រាយយ៉ាងនេះថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ តាមណី ព្រះតថាគតតែង
 ពណ៌នារូសេចក្តីអាណិត ពណ៌នារូការរក្សា ពណ៌នារូការអនុគ្រោះ
 ដល់ត្រកូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយមែន ។ អ្នកត្រូវនិយាយនឹង
 សមណគោតមនោះយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើ
 ដូច្នោះ ម្តេចក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន ត្រាច់ទៅ
 កាន់ចារិកក្នុងក្រុងនាឡន្ទាដែលកំពុងកើតទុរិក្ស អ្នកស្រុកមានសេចក្តី
 ធុញថប់ដោយហេតុ២យ៉ាង មានផ្ទាំងសង្រេងស មានសំទួងដូចជាស្លាក

កាមរាសីយុត្ត

ឧត្តោនាយ ភក្កវា កុលានំ បដិបន្នោ អនុយាយ
 ភក្កវា កុលានំ បដិបន្នោ ឧបយាតាយ ភក្កវា កុ-
 លានំ បដិបន្នោតិ ។ ឥចំ ខោ តេ តាមណី សមណោ
 តោតមោ ឧភតោកោដិកំ បញ្ញំ បុដ្ឋោ នេវ សក្ខតិ
 ឡត្តិលីតុំ នេវ សក្ខតិ ឡត្តិលីតុន្តំ ។

(២៦៣) ឯវំ កន្លេតិ ខោ អសីពន្ធកបុត្តោ តាម-
 ណី និក្ខល្លស្ស នាដបុត្តស្ស បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយាស-
 នា និក្ខល្លំ នាដបុត្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា
 យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា ឯតាមន្តំ និសីទិ ។ ឯតាមន្តំ និស្សន្នោ ខោ
 អសីពន្ធកបុត្តោ តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតនោច នន្ទ
 កន្លេ ភក្កវា អនេកបរិយាយេន កុលានំ អនុទយំ
 វណ្ណេតិ អនុក្ខំ វណ្ណេតិ អនុកម្យំ វណ្ណេតីតិ ។ ឯវំ
 តាមណី តថាគតោ អនេកបរិយាយេន កុលានំ អនុ-
 ទយំ វណ្ណេតិ អនុក្ខំ វណ្ណេតិ អនុកម្យំ វណ្ណេតីតិ ។

តាមណីស័យុត្ត

(ដូច្នេះ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង្ខំនូវត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បីសេចក្តីវិនាសដល់ត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បីបៀតបៀនត្រកូលទាំងឡាយ ហើយ ។ ម្ចាស់តាមណី សមណគោតម បើអ្នកសួរប្រស្នាមានចុងបែកជាពីរឋាននេះហើយ ប្រាកដជាមិនអាចលេបចូល មិនអាចខ្ចាក់ចេញបាន គឺថានឹងលេបទៅស្លាក់ខ្ចាក់ទៅស្វែងពុំបានឡើយ ។

(២៦៣) អសិពន្ធកបុត្តតាមណីទទួលស្តាប់ពាក្យរបស់និគ្គណ្ឌនាងបុត្តថា ករុណា លោកម្ចាស់ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំនិគ្គណ្ឌនាងបុត្ត ធ្វើប្រទេសឈរហើយចូលទៅក្រុងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអសិពន្ធកបុត្តតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏សួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែងពណ៌នារូសេចក្តីអាណិត ពណ៌នារូការរក្សា ពណ៌នារូសេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់ត្រកូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយមែនឬ ។ យ៉ាងហ្នឹងហើយ តាមណីព្រះតថាគតតែងពណ៌នារូសេចក្តីអាណិត ពណ៌នារូការរក្សា ពណ៌នារូសេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់ត្រកូលទាំងឡាយដោយអនេកបរិយាយមែន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយកខន្ធធ្លោ

អថ តិព្វារហំ កន្លេ កកវំ ឆាឡន្ទេ ពុត្តិកេន ទ្ធិហំ.
 តិកេត សេតដ្ឋិកេត សលាភារុត្តេ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន
 សទ្ធិ ចារិតំ បរិតិ ឧច្ឆេនាយ កកវំ កុលានំ បដិ.
 បន្នោ អនុយាយ កកវំ កុលានំ បដិបន្នោ ឧបយា.
 តាយ កកវំ កុលានំ បដិបន្នោតិ ។

[២៦២] ឥតោ សោ តាមណិ ឯកនុតោ តាម្យោ
 យមហំ អនុស្សាមិ ឆាតិជានាមិ តំញំ កុលំ
 បក្កភិក្ខុនានេន^(១) ឧបហតប្បញ្ចំ ។ អថ ខោ យានិ
 តានិ កុលានិ អន្ទានិ មហាន្ទានិ មហាភោតានិ
 បហូតជានុបរាជតានិ បហូតវិស្វករណានិ បហូ.
 តធនធិញ្ញានិ សព្វានិ តានិ នានសម្មតានិ បេរ

១ ឧ. ម. បក្កភិក្ខុនុបរាជមគ្គេន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយត្តនវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើដូច្នោះ ម្តេចក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រមទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន ត្រាច់ទៅកាន់ចារិកក្នុងក្រុងនាឡន្ទ្រដែលកំពុងកើត
 ទឹករាវ អ្នកស្រុកមានសេចក្តីផ្ដុំព្យាបាលដោយហេតុពីរយ៉ាង មានឆ្អឹងស
 ដេរជាស មានសំទូងដូចជាស្លាក (ដូច្នេះ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគឈ្មោះថា
 ប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង្គំនូវត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីសេចក្តីវិនាសដល់ត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីបៀតបៀនត្រកូលទាំងឡាយហើយ ។

[២៦៤] ម្ចាស់គាមណី តថាគតរព្វករឃើញ៩១ កប្ប រាប់អំពី
 កទ្រកប្បនេះ (ទៅក្រោយវិញ) តថាគតមិនឃើញត្រកូលណាមួយដែល
 ធ្លាប់គេបៀតបៀនព្រោះតែឲ្យបានបាយឆ្អិនស្រាប់ឡើយ ។ ដែលពិត
 នោះ គឺត្រកូលទាំងឡាយឯណា ស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿង
 ប្រើប្រាស់ច្រើន សម្បូរមាសប្រាក់ សម្បូរគ្រឿងទេវករណ៍ សម្បូរទ្រព្យ
 នឹងស្រី ត្រកូលទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែប៉ុប៉ងដោយសារឲ្យបានផង

តាមលក្ខណ៍សំយុង្គ

សព្វសម្បត្តិ ច សុត្តន្តបិដក ច ។ អដ្ឋ
តាមណី ហេតុ អដ្ឋ បច្ចយា កុលានំ ឧបយាតាយ
វជតោ វា កុលានំ ឧបយាតំ កច្ចន្តំ ចោរតោ វា
កុលានំ ឧបយាតំ កច្ចន្តំ អត្តតោ វា កុលានំ
ឧបយាតំ កច្ចន្តំ ឧទកតោ វា កុលានំ ឧបយាតំ
កច្ចន្តំ និហិតំ វា ហិណ វិកច្ចតិ^(១) ទុប្បយុត្តា វា កេត្តន្តា
វិបដ្ឋន្តំ កុលេ វា កុលុត្តារោតិ ឧបបដ្ឋន្តំ យោ តេ
ភោគេ វិភិវតិ វិធមតិ វិទូសេតិ អនិច្ចតាយេវ អដ្ឋមីតិ ។
ឥមេ ចោ តាមណី អដ្ឋ ហេតុ អដ្ឋ បច្ចយា កុលានំ
ឧបយាតាយ ។ ឥមេសុ ចោ តាមណី អដ្ឋសុ ហេតុ-
សុ អដ្ឋសុ បច្ចយេសុ^(២) សំវិជ្ជមានេសុ យោ មំ
ឯវំ វិនេយ្យ ឧច្ឆេតាយ ភកវា កុលានំ បដិបន្នោ
អនយាយ ភកវា កុលានំ បដិបន្នោ ឧបយាតាយ
ភកវា កុលានំ បដិបន្នោតិ ។ តំ តាមណី វាចំ អប្ប-
ហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋី អប្បជិនីស្សជ្ជិត្វា

១ ភាគិកច្ចន្តិ ។ ២ ធិដ្ឋន្តេ សុត្តន្តបិដក ឧបាយ ហេតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

ចំប្លើងដោយសារសច្ចធម៌ផង ចំប្លើងដោយសារការសង្រួមផង ។ ម្នាល
តាមណី ហេតុ៨ យ៉ាង បច្ច័យ៨ យ៉ាង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
បៀនត្រកូលទាំងឡាយ គឺត្រកូលដល់នូវការបៀតបៀនអំពីព្រះរាជា ១
ត្រកូលដល់នូវការបៀតបៀនអំពីចោរ ១ ត្រកូលដល់នូវការបៀតបៀន
អំពីភ្លើង ១ ត្រកូលដល់នូវការបៀតបៀនអំពីទឹក ១ ទ្រព្យដែលត្រកូល
កប់ទុកវិនាសបាត់បាត់កន្លែង ១ ការងារដែលត្រកូលប្រកបខុសរមែង
វិនាសទៅ ១ សេចក្តីបាក់បែកត្រកូលកើតឡើងក្នុងត្រកូល ១ បុគ្គលឯ-
ណារោយរាងខ្លះខ្លាញ់បំផ្លាញកោតសម្បទ កោតសម្បទរបស់បុគ្គលនោះ
ជាប់សម្លឹងទៀង ១ គ្រប់ជា ៨ ។ ម្នាលតាមណី នេះឯង ជាហេតុ៨
យ៉ាង បច្ច័យ ៨ យ៉ាង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនត្រកូលទាំងឡាយ ។
ម្នាលតាមណី កាលបើមានហេតុ៨ យ៉ាង បច្ច័យ ៨ យ៉ាងនេះហើយ
បុគ្គលឯណានិយាយចំពោះតថាគតយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិ-
បត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់នូវត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បី
សេចក្តីវិនាសដល់ត្រកូលទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិដើម្បី
បៀតបៀនត្រកូលទាំងឡាយ ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលនោះបើមិន
លះបង់វាបាននោះទេ មិនលះបង់ចិត្តនោះទេ មិនលាស់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវន្តោ

យ ចាកតំ នំត្ថុត្ថោ ឯវំ ឯវយេតិ ។ ឯវំ វុត្ថុ អសំពទ្ធ-
 កម្មត្ថោ តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតទេវោច អភិក្កន្តំ ភន្ត
 អភិក្កន្តំ ភន្ត ។ មេ ។ ឧចាសតំ មំ ភក្កវា ជាបតុ
 អជ្ជតត្ថោ ចាណុមេតំ សវណ្ឌ័ត្ថន្តំ ។ ឯវមំ ។

(២៦៥) ឯតំ សមយំ ភក្កវា រាជគហោ វិហារតិ

វេទ្យវេន កេឡាន្តកុណិវាមេ ។ តេន ចោ បន សមយេន
 រាជន្តេមុវេ រាជបរិសាយ សន្និសិទ្ធានំ សន្និបតិតានំ
 អយមន្តរាកថា ឧទទាទិ កម្មតិ សមណានំ សក្យ-
 បុត្តិយានំ ជាត្រូបរាជតំ សាទិយន្តិ សមណា សក្យ-
 បុត្តិយា ជាត្រូបរាជតំ បដិក្កន្តាន្តំ សមណា សក្យ-
 បុត្តិយា ជាត្រូបរាជតន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរកដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ចោល ។ កាលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អសិពន្ធកបុត្តតាមណីក៏សរសើរព្រះដ៏
 មានព្រះភាគដូច្នេះថា ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្នំច្បាស់ណាស់ ព្រះ
 អង្គ ។ បេ ។ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាទុបាសកអ្នក
 ដល់សរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ។ ចប់សូត្រទី ៩ ។

[២៦៥] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត
 វេទ្យវេនជាកូនក្មេងរបស់ស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង
 អន្តរាគមន៍^(១)នេះ កើតឡើងដល់ពួកជនដែលអង្គុយចូបជុំគ្នា នាកណ្តាល
 រាជបរិសទ្យ ខាងក្នុងព្រះរាជវាំងថា មាសនឹងប្រាក់គួរដល់ពួកសមណ-
 សក្យបុត្តិយ៍ ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ក៏ត្រឹកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់បាន
 ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ទទួលនូវមាសនឹងប្រាក់បាន ។

១ អន្តរាគមន៍ គឺពាក្យជាបន្ទោះនៃគុណធម៌ មានធម្មដ្ឋានមនសិការ ឬបាលីនិងអដ្ឋកថាជា
 ដើម ។ អដ្ឋកថា ។

[២២២] តេជ ទោ បទ សមយេន មណីច្ចឡកោ
 តាមណី តស្សំ បរិសាយំ និសំន្នោ ហោតិ ។ អថទោ
 មណីច្ចឡកោ តាមណី តំ បរិសំ វតទភោច មា អយ្យ
 វរំ អវុត្តំ ន កប្បតិ សមណំ សក្យបុត្តិយា
 ជានុបាជតំ ន សាទិយន្តិ សមណា សក្យបុត្តិយា
 ជានុបាជតំ ន បដិគ្គណ្ឌន្តិ សមណា សក្យបុត្តិយា
 ជានុបាជតំ និគ្គត្តមណិស្សំណ្ឌា សមណា សក្យបុត្តិ-
 យា អបេតជានុបាជតាតិ ។ អសត្វិ ទោ មណីច្ចឡ-
 កោ តាមណី តំ បរិសំ សព្វាបេតុ ។

[២២៣] អថទោ មណីច្ចឡកោ តាមណី យេន
 កកវំ តេជុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វ កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសំនិ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ ទោ មណី-
 ច្ចឡកោ តាមណី កកវន្តំ វតទភោច វេទ កន្តុ

តាមណីសំយុត្ត

[២៦៦] សម័យនោះ តាមណីឈ្មោះមណិច្ច្យកៈ អង្គុយក្នុង
 បរិសទ្ធនោះដែរ ។ ទើបមណិច្ច្យកតាមណីនិយាយនឹងបរិសទ្ធនោះ
 ដូច្នេះថា អស់លោកទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយកុំនិយាយយ៉ាងហ្នឹង
 ឡើយ មាសនឹងប្រាក់មិនគួរដល់ពួកសមណសក្យបុគ្គលទេ ពួកសមណ-
 សក្យបុគ្គលមិនត្រឹមតែពោះមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុគ្គល
 មិនទទួលនូវមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុគ្គលជាអ្នកលះចោល
 កែវមណីនឹងមាសហើយ ប្រាសចាកមាសប្រាក់ហើយ ។ មណិច្ច្យក-
 តាមណីក៏មិនអាចញ៉ាំងបរិសទ្ធនោះឲ្យយល់បានសោះ ។

[២៦៧] គ្រានោះ មណិច្ច្យកតាមណីចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមណិច្ច្យកតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគគវគ្គោ

រាជន្តេបុរេ រាជបរិសារាយ សន្និសិដ្ឋានំ សន្និបត្តីតានំ អ-
 យមន្តរកថា ទុទទាមិ កក្កដនំ សមណានំ សក្យ-
 បុត្តិយានំ ជាតរូបរាជនំ សាទិយន្តំ សមណា សក្យបុត្តិ-
 យា ជាតរូបរាជនំ បដិគ្គណ្ហន្តំ សមណា សក្យបុត្តិយា
 ជាតរូបរាជន្តំ ។ ឯវំ វុត្ត អហំ កន្តេ នំ បរិសំ ឯតទ-
 រោចំ ហ អយ្យា ឯវំ អវុត្ត ន កក្កដនំ សមណានំ
 សក្យបុត្តិយានំ ជាតរូបរាជនំ ន សាទិយន្តំ សមណា
 សក្យបុត្តិយា ជាតរូបរាជនំ ន បដិគ្គណ្ហន្តំ សមណា
 សក្យបុត្តិយា ជាតរូបរាជនំ និក្ខត្តមណស្យុណា ស-
 មណា សក្យបុត្តិយា អបេតជាតរូបរាជនាទិ ។ អសក្ខី-
 ខោហំ កន្តេ នំ បរិសំ សញ្ញាមេតុំ កក្កដាហំ កន្តេ ឯវំ
 ព្យាករមាណោ វុត្តវាដី បេវ កក្កដោ ហោមិ ន ច
 កក្កដនំ អក្កតេន អញ្ញាចក្កាមិ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យា-
 ករោមិ ន ច កោចិ សហធម្មំកោ វិនាទុចាតោ
 ការយំ ហំនំ អាកច្ឆតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ លទ្ធកយេគគវគ្គ

អន្តរាគមន៍នេះ កើតឡើងដល់ពួកជនដែលអង្គុយចូបជុំគ្នា នាគណ្ឌាល
 រាជបរិសទ្ធ ខាងក្នុងព្រះរាជវាំងនេះថា មាសនឹងប្រាក់គួរដល់ពួកសម-
 ណសក្យបុត្តិយ៍ ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ក៏ត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់
 បាន ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ទទួលមាសនឹងប្រាក់បាន ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជ័ចំរើន កាលបើគេនិយាយយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏និយាយនឹងបរិសទ្ធ
 នោះផ្សេងៗថា បពិត្រអស់លោកតាំងឡាយ លោកតាំងឡាយកុំពោល
 យ៉ាងនេះឡើយ មាសនឹងប្រាក់មិនគួរដល់ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ទេ
 ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍មិនត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសម-
 ណសក្យបុត្តិយ៍មិនទទួលមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍លះ
 បង់ចោលតែវេទនាមិនមាសហើយ ប្រាសចាកមាសនឹងប្រាក់ហើយ ។
 បពិត្រព្រះអង្គជ័ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចនឹងញៀនបរិសទ្ធនោះឡើយលំ
 បានសោះ បពិត្រព្រះអង្គជ័ចំរើន កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គដោះស្រាយ
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាពោលត្រូវតាមព្រះបន្ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគផង មិន
 ពោលបង្កាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ដោះស្រាយនូវ
 ធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំនាំពាក្យគួរឯណាមួយជាពាក្យប្រកបដោយ
 ធម៌ មិនដល់នូវហេតុគប្បីគំរាមផង បានដែរឬ ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៦៨) តត្ប ភ្នំ តាមណី ឯវំ ព្យាករមាដោ
 វត្តវាទី ចេវ មេ អហោសិ ន ច មំ អក្ខតេន អញ្ញា.
 ចិត្តសិ ធម្មស្ស ធានុធម្មំ ព្យាករេសិ ន ច កោចិ
 សហធម្មិកោ វាទានុចារោ តាវុញ្ញំ ហំនំ អាគប្បតិ ។
 ន ហំ តាមណី កប្បតិ សមណានំ សក្យបុត្តិ.
 យានំ ជាត្រូវបរជនំ ន សាទិយន្តិ សមណា ស.
 ក្យបុត្តិយា ជាត្រូវបរជនំ ន បដិគ្គណ្ឌន្តិ សមណា
 សក្យបុត្តិយា ជាត្រូវបរជនំ ជិត្តិត្តមណិស្សវណ្ណា
 សមណា សក្យបុត្តិយា អបេតជាត្រូវបរជនា ។
 យស្ស ចោ តាមណី ជាត្រូវបរជនំ កប្បតិ បញ្ចបិ
 តស្ស កាមគុណា កប្បន្តំ យស្ស បញ្ច កាមគុណា
 កប្បន្តំ (តស្សបិ ជាត្រូវបរជនំ កប្បតិ^(១)) ឯកំសេ.
 នេតំ តាមណី ធារេយ្យាសិ អស្សមណាធម្មោ អស.
 ក្យបុត្តិយធម្មោតិ ។ អបិ ចាហំ តាមណី ឯវំ វទាមិ

តាមណីសំយុត្ត.

[២៦៨] អើតាមណី អ្នកដោះស្រាយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
 ពោលត្រូវតាមពាក្យតថាគតផង មិនពោលបង្ហាត់ថាគតដោយពាក្យ
 មិនពិតផង ដោះស្រាយនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំនាំពាក្យក្នុងចំណា
 មួយជាពាក្យប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុគប្បីតិះដៀលផង ។
 ម្នាលតាមណី មាសនឹងប្រាក់មិនសមគួរដល់ពួកសមណសក្យបុគ្គលទេ
 ពួកសមណសក្យបុគ្គលមិនត្រឹមត្រូវចំពោះមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណ-
 សក្យបុគ្គលមិនទទួលមាសនឹងប្រាក់ទេ ពួកសមណសក្យបុគ្គលរះចោល
 កែវមណីនឹងមាសហើយ ប្រាសចាកមាសនឹងប្រាក់ហើយ ។ ម្នាល
 តាមណី មាសនឹងប្រាក់គួរដល់បុគ្គលណា តាមគុណ៥ ក៏គួរដល់បុគ្គល
 នោះ តាមគុណ៥ គួរដល់បុគ្គលណា (មាសនឹងប្រាក់ក៏គួរដល់បុគ្គល
 នោះដែរ) ម្នាលតាមណី អ្នកគប្បីចាំទុកនូវការសម្រេចនៃតាមគុណទាំង៥
 នេះដោយពិតថា មិនមែនជាធម៌របស់សមណៈ មិនមែនជាធម៌របស់
 សក្យបុគ្គលទេ ។ ម្នាលតាមណី ម្យ៉ាងទៀត តថាគតពោលយ៉ាងនេះថា

បុព្វន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនិកាយ

តិណំ តិណន្តិកេន បរិយេសិតតំ ពារុំ ធារុន្តិកេន
 បរិយេសិតតំ សកាដំ សកាដន្តិកេន បរិយេសិតតំ
 បុរិសោ បុរិសន្តិកេន បរិយេសិតតោ ។ ន ត្រេ វាហំ
 តាមណី កេនជិ បរិយាយេន ជាតុប្បាសនំ សាទិតតំ
 បរិយេសិតតុន្តិ វាមីតិ ។ ធសមំ ។

(២៦៩) ឯកំ សមយំ ភគវា មល្លេសុ^(១) វិហាតំ
 ឡុវេលកប្បំ នាម មល្លានំ^(២) ជំនាហា ។ អថទោ
 ឥន្ទ្រកកោ^(៣) តាមណី យេន ភគវា តេនុបស្ស័មិ
 ឡុបស្ស័មិត្វា ភគវន្តំ អតំវាទេត្វា ឯសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ជំសំន្នោ ទោ ឥន្ទ្រកកោ តាមណី ភគ-
 វន្តំ ឯតទេវោច សាធុ មេ តន្ត ភគវា ឥត្តស្ស
 សមុទយេត្វ អន្តន្តមេត្វ ទេសេត្តិ ។ អហំ ច តេ
 តាមណី អតីតមន្តានំ អារត្ត ឥត្តស្ស សមុទយេត្វ
 អន្តន្តមេត្វ ទេសេយ្យំ ឯវំ អហោសិ អតីតមន្តានន្តិ ។

១ ឧ. មលេសុ ។ ២ មលកំ ។ ៣ ភទ្រិកោ ។ ម. ភទ្រិកោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតសុត្ត

បុគ្គលអ្នកត្រូវការដោយស្មោះ គប្បីស្វែងរកស្មោះ បុគ្គលអ្នកត្រូវការ
 ដោយឈឺ គប្បីស្វែងរកឈឺ បុគ្គលអ្នកត្រូវការដោយរទេះ គប្បី
 ស្វែងរករទេះ អ្នកត្រូវការដោយបុរស គប្បីស្វែងរកបុរស ។ ម្នាល
 គាមណី តថាគតមិនដែលពោលថា សមណៈគប្បីត្រេកអរចំពោះមាស
 នឹងប្រាក់ គប្បីស្វែងរកមាសនឹងប្រាក់ដូច្នេះ ដោយបរិយាយណាមួយ
 ទេ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

(២៦៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងទុរ-
 វេលកប្បនិគមរបស់ពួកមល្លជន ក្នុងមល្លជនបទ ។ គ្រានោះឯង
 គន្លងកកតាមណីចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះគន្លង-
 កតាមណីអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមបានព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងនូវ
 ហេតុឲ្យកើតទុក្ខផង នូវសេចក្តីវិនាសទុក្ខផង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាល
 គាមណី តែតថាគតប្រាជ្ញអតីតកាលហើយសំដែងនូវហេតុឲ្យកើតទុក្ខនឹង
 សេចក្តីវិនាសទុក្ខថា អតីតកាលតែងមានយ៉ាងនោះ ឲ្យអ្នកស្តាប់ហើយ ។

តាមណីសំយុត្តំ

តត្រ តេ សំយា កម្មា សំយា វិមត្តំ ។ អហំ ច តេ
តាមណី អនាគតមន្ទាធំ អាវុត្ត ទុក្ខស្ស សមុទយញ្ច
អត្តផ្តមញ្ច ទេសេយ្យំ ឯវំ កវិស្សតិ អនាគតមន្ទា-
នន្តំ ។ តត្រាបិ តេ សំយា កម្មា សំយា វិមត្តំ
អបិ ចាហំ តាមណី វេទេវ ជិសិដ្ឋោ ឯត្ថ ច តេ
ជិសិដ្ឋស្ស ទុក្ខស្ស សមុទយញ្ច អត្តផ្តមញ្ច ទេ-
សេស្សមិ តំ សុណោហំ សាទុកំ មនសិ កកោហំ
កាសិស្សមិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ កន្ធកកោ តា-
មណី កកវតោ បច្ចុស្សេសិ ។ កកវា ឯតនរោច
តំ កំ មញ្ញសិ តាមណី អត្ថំ តេ ឡុវេលកប្បេ
បន្តស្ស យេសំ តេ វេទេវ វា ពន្លេន វា ជានិយា
វា កវហាយ វា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខនោម-
នស្សទាយាសាតិ ។ អត្ថំ មេ កន្តេ ឡុវេលកប្បេ
បន្តស្ស យេសំ មេ វេទេវ វា ពន្លេន វា ជានិយា
វា កវហាយ វា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខ-
នោមនស្សទាយាសាតិ ។ អត្ថំ បទ តេ តាមណី

ពាមណិសំយុត្ត

អ្នកគង់មានសេចក្តីសង្ស័យ គង់មានសេចក្តីឡើងធ្ងល់ ក្នុងអតីតកាល
នោះ ។ ម្នាលតាមណី តែតថាគតប្រាជ្ញអនាគតកាលហើយសំដែងនូវ
ហេតុឲ្យកើតទុក្ខនឹងសេចក្តីវិនាសទុក្ខថា អនាគតកាលនឹងមានយ៉ាងនោះ
ឲ្យអ្នកស្តាប់ហើយ ។ អ្នកគង់មានសេចក្តីសង្ស័យ គង់មានសេចក្តីឡើង
ធ្ងល់ ក្នុងអនាគតកាលនោះ ម្នាលតាមណី ប៉ុន្តែតថាគតអង្គុយក្នុងទីនេះ
ឯង សំដែងនូវហេតុឲ្យកើតទុក្ខនឹងសេចក្តីវិនាសទុក្ខ ឲ្យអ្នកដែលអង្គុយ
នៅក្នុងទីនេះស្តាប់ ឬអ្នកស្តាប់ធម៌នោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ
តថាគតនឹងសំដែង ។ គន្លឹកតាមណីក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះដ៏
មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ដូច្នេះ
ថា ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច សេចក្តីសោក ខ្សឹក
ខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត កើតឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់
ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគិតរៀលក្តី
នៃពួកមនុស្សដែលនៅក្នុងទុរវេលកប្បនិគម ធ្លាប់មានដល់អ្នកដែរ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀត
ចិត្ត កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី
ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគិតរៀលក្តី នៃពួកមនុស្សដែលនៅ
ក្នុងទុរវេលកប្បនិគម ធ្លាប់មានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដែរ ។ ម្នាលតាមណី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយភគវន្តោ

ឧត្តរេលកប្បេ មនុស្សោ យេសំ តេ វេនេន វា តទ្ធលេន វា

ជានិយា វា ករហាយ វា ធុប្បវ្កេយ្យំ សោកបរិទេវធុត្វ-

នោមនស្សុទាយាសាតិ ។ អត្ថ មេ ភន្តេ ឧត្តរេលកប្បេ

មនុស្សោ យេសំ មេ វេនេន វា តទ្ធលេន វា ជានិយា វា ក-

រហាយ វា ធុប្បវ្កេយ្យំ សោកបរិទេវធុត្វនោមនស្សុទា-

យាសាតិ ។ កោ ធុ ខោ តាមណិ ហេតុ កោ បច្ចយោ

យេន ចេ ឯតត្វានំ ឧត្តរេលកប្បិយានំ មនុស្សានំ

វេនេន វា តទ្ធលេន វា ជានិយា វា ករហាយ វា

ធុប្បវ្កេយ្យំ សោកបរិទេវធុត្វនោមនស្សុទាយាសា ។

កោ វា មន តាមណិ ហេតុ កោ បច្ចយោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ទាយគោដ្ឋ

ចុះសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូមិភិក្ខុ បង្កើតភិក្ខុ មិនកើតឡើងដល់
 អ្នកព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី
 ព្រោះការគំរើងលក្ខណ៍ នៃពួកមនុស្សដែលនៅក្នុងឧទុក្ខវេលាកប្បនិគម ធ្លាប់
 មានដល់អ្នកដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល
 ទុក្ខ ភូមិភិក្ខុ បង្កើតភិក្ខុ មិនកើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់
 ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរើងលក្ខណ៍
 នៃពួកមនុស្សដែលនៅក្នុងឧទុក្ខវេលាកប្បនិគម ក៏ធ្លាប់មានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ដែរ ។ ម្នាលតាមណី ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច បានជាសេចក្តី
 សោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូមិភិក្ខុ បង្កើតភិក្ខុ កើតឡើងដល់អ្នក ព្រោះ
 សេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះ
 ការគំរើងលក្ខណ៍ នៃមនុស្សទាំងឡាយពួកខ្លះដែលនៅក្នុងឧទុក្ខវេលាកប្ប-
 និគម ។ ម្នាលតាមណី ប្បយទៀត ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច

តាមលំអៀង

យេន តេ ឯកត្វាធំ ឡុវ័លកប្បិយាធំ មនុស្សធំ
 វេន វា តន្ត្រ វា ជាតិយា វា កហាយ វា ឡុវ័យ្យ័
 សោកបរិទេវធុត្តនោមនស្សទាយាសាតិ ។ យេសំ មេ
 កន្ត ឡុវ័លកប្បិយាធំ មនុស្សធំ វេន វា តន្ត្រ-
 ន វា ជាតិយា វា កហាយ វា ឡុវ័យ្យ័ សោ-
 កបរិទេវធុត្តនោមនស្សទាយាសាតិ អត្ថំ មេ តេសុ
 ធន្តរាតោ ។ យេសម្បន មេ កន្ត ឡុវ័លកប្បិយា-
 ធំ មនុស្សធំ វេន វា តន្ត្រ វា ជាតិយា វា
 កហាយ វា ឡុវ័យ្យ័ សោកបរិទេវធុត្តនោម-
 នស្សទាយាសា ធន្តំ មេ តេសុ ធន្តរាតោតិ ។ ឥមំនា
 ត្វំ តាមលំ ធម្មន ជិដ្ឋន វិទិតេន អកាលកេន
 បត្តេន បរិយោតាឡេន អតីតាធាតុតេន នេហំ យំ
 ខោ តិញ្ចំ អតីតមន្តាធំ ធុត្តំ ឡុវ័យ្យ័ ឡុវ័យ្យ័

តាមណីសំយត្ត

បានជាសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត មិនកើត
 ឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់បងក្តី ព្រោះការ
 វិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការតិះដៀលក្តី នៃមនុស្សទាំងឡាយពួកខ្លះដែល
 នៅក្នុងឡវេលកប្បនិគម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីសោក
 ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះ
 សេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់បងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការ
 តិះដៀលក្តី នៃពួកមនុស្សឯណាដែលនៅក្នុងឡវេលកប្បនិគម ព្រោះ
 តែខ្ញុំព្រះអង្គមានឆន្ទរាគក្នុងមនុស្សទាំងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត មិនកើតឡើងដល់
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់បងក្តី ព្រោះការវិនាស
 ទ្រព្យក្តី ព្រោះការតិះដៀលក្តី នៃពួកមនុស្សឯណាដែលនៅក្នុងឡវេ-
 លកប្បនិគម ព្រោះតែខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានឆន្ទរាគក្នុងមនុស្សទាំងនោះទេ ។
 ម្ចាស់តាមណី ត្រូវអ្នកចូលចិត្តតាមធម៌នេះដែលអ្នកឃើញហើយ ដឹង
 ហើយ ជាធម៌ឱ្យផលមិនកន្លងកាល ដែលធ្លាក់ចុះមកហើយ បានទាំង
 ក្នុងអតីតកាលនឹងអនាគតកាល ទុកឯណានិមួយកើតឡើងក្នុងអតីតកាល
 ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវិញ្ញោ

សព្វំ តំ ធន្ទម្ភលកំ ធន្ទនិទានំ ធន្ទោ ហិ ម្ភលំ
 ទុក្ខស្ស ។ យម្យំ ហិ កំញំ អនាគតមទ្ធានំ ទុក្ខំ
 ឧប្បជ្ឈមានំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សព្វន្តំ ធន្ទម្ភលកំ ធន្ទនិទានំ
 ធន្ទោ ហិ ម្ភលំ ទុក្ខស្ស ។ អដ្ឋវិយំ កន្តេ អព្វតំ កន្តេ
 យាវ សុភាសិតញ្ចំនំ តេន ភក្កតា យំ កំញំ អតីត-
 មទ្ធានំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមានំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សព្វន្តំ ធន្ទម្ភលកំ
 ធន្ទនិទានំ ធន្ទោ ហិ ម្ភលំ ទុក្ខស្សតិ ។ យំ កំញំ
 អនាគតមទ្ធានំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមានំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ សព្វន្តំ
 ធន្ទម្ភលកំ ធន្ទនិទានំ ធន្ទោ ហិ ម្ភលំ ទុក្ខស្សតិ ។
 អត្ថំ បេ កន្តេ ចិវវិសិ ឆាប កុមារោ ពហំ រាវ-
 សថេ ចជីវសតិ សោ ខ្វាហំ កន្តេ កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ឌ

ទុក្ខទាំងអស់នោះមានឆន្ទៈជាមូល មានឆន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាឆន្ទៈជាមូល
នៃទុក្ខ ។ ទុក្ខឯណានីមួយនឹងកើតឡើងក្នុងអនាគតកាល ទុក្ខទាំងអស់
នោះ ក៏មានឆន្ទៈជាមូល មានឆន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាឆន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។
អស្ចារ្យណាស់ ព្រះអង្គ ចម្លែកណាស់ ព្រះអង្គ ពាក្យដែលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះសំដែងហើយ ជាពាក្យសុភាសិតដោយពិត ទុក្ខ
ឯណានីមួយកើតឡើងក្នុងអតីតកាល ទុក្ខទាំងអស់នោះមានឆន្ទៈជាមូល
មានឆន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាឆន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។ ទុក្ខឯណានីមួយ
នឹងកើតឡើងក្នុងអនាគតកាល ទុក្ខទាំងអស់នោះ ក៏មានឆន្ទៈជាមូល
មានឆន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាឆន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានកុមារម្នាក់ឈ្មោះចំរើន ស្រីយ៍នៅក្នុងលំនៅ
ស្រុកក្រៅ^១ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះក្រោកឡើងអំពីព្រឹក

១ កុមារនេះដក្ខន្ធរបស់គូករាជាមណីនោះ ដែលនៅរៀនសិល្បសាស្ត្រឯគោរក្រៅ ។
ធម្មិកថា ។

តាមណីសំយុត្តំ

បុរិសំ ឧប្បោជេមី កុច្ឆ កណោ ចិវវាសី កុមារំ ជាតា-
 ហិតំ ។ យាវក្រីញ្ច កន្តេ សោ បុរិសោ នាកុច្ឆតិ
 តស្ស មេ ហោតេវ អញ្ញាថត្ថំ មា ហោរំ ចិវវាសីស្ស
 កុមារស្ស កតិញ្ច អាពាធយេថាតិ^(១) ។

(២៧០) តំ កី មញ្ញាសិ តាមណី ចិវវាសីស្ស^(២)
 កុមារស្ស វេជន វា តទ្ធន វា ជាជ័យា វា ករហាយ វា
 ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សចាយាសាតិ ។
 ចិវវាសីស្ស មេ កន្តេ កុមារស្ស វេជន វា តទ្ធន វា
 ជាជ័យា វា ករហាយ វា ជីវិតស្សថិសិយា អញ្ញាថត្ថំ កី
 បន មេ ឧប្បជ្ឈិស្សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សចា-
 យាសាតិ ។ ឥមិនា ខោ ឯតំ តាមណី បរិយាយេន វេទិ-
 តព្វំ យំ កតិញ្ច ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមាជំ ឧប្បជ្ឈតិ សព្វន្តំ ធន្ត-

១ ឧ. អាពាធយេស្សតិ ។ ២ ឧ. ចិវវាសីស្ស តេ ។

តាមណ៍សំយុត្ត

ប្រើបុរសម្នាក់ថា នៃព្រះស្តង់ អ្នកចូរជំនុំចំរើសស៊ីកុមារចុះ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសនោះមិនទាន់មកដល់បណ្តា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មានទុក្ខប្លែក
ដោយគិតថា សូមកុំឱ្យសេចក្តីទុក្ខនីមួយៗ បៀតបៀនដល់ចំរើសស៊ីកុមារ
យ៉ាងនេះដល់បន្តោះដែរ ។

(២៧០) ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណ៍ អ្នក
សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត
ចង្អៀតចិត្ត កើតឡើង (ដល់អ្នក) ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់
ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរាមថ្វីក្តី នៃចំរើសស៊ីកុមារ
មែនដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខប្លែកមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី
ព្រោះការគំរាមថ្វីក្តី នៃចំរើសស៊ីកុមារ សូម្បីមានជីវិតនៅឡើយ ចុះធ្វើ
ដូចម្តេច ទើបសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត នឹងមិន
កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់តាមណ៍ អ្នកត្រូវដឹងដំណើរនេះតាម
បរិយាយនេះថា ទុក្ខឯណា នីមួយៗកើតឡើង ទុក្ខទាំងអស់នោះមានធន្ទៈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុទ្ធនិកាយស្ស សង្កាយកនវគ្គោ

មូលកំ ធន្តនិទានំ ធន្តោ ហិ មូលំ ទុក្ខស្បានំ ។ តំ
 កី មញ្ញាសិ តាមណី យទា តេ ចិវវាសិ^(១) មាតា អនិដ្ឋា
 អហោសិ អស្សតា អហោសិ តេ ចិវវាសិមាតុយា
 ធន្តោ វា វាតោ វា បេមំ វាតំ ។ នោ ហេតុំ កន្តេ ។
 ទស្សនំ វា តេ តាមណី អាភម្ម សវនំ វា ^(២) ឯវំ តេ
 អហោសិ ចិវវាសិមាតុយា ធន្តោ វា វាតោ វា បេមំ
 វាតំ ។ ឯវំ កន្តេ ។ តំ កី មញ្ញាសិ តាមណី ចិវវាសិ-
 មាតុយា តេ វេជន វា តន្តេន វា ជានិយា វា ករហា-
 យ វា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សោតាបរិទេវទុក្ខនោមទស្សទាយា-
 សាតំ ។ ចិវវាសិមាតុយា មេ កន្តេ វេជន វា តន្តេន វា
 ជានិយា វា ករហាយ វា ជីវិតស្សចិ សិយា អញ្ញាថត្ថំ កី
 បទ មេ ទុប្បជ្ឈេស្សន្តំ សោតាបរិទេវទុក្ខនោមទស្សទា-
 យាសាតំ ។ ឥមិនា ខោ ឯវំ តាមណី បរិយាយេន
 វេទិតតំ យំ កីញិ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ឈមាទំ ឧប្បជ្ឈតំ សព្វនំ

១ ឧ. ចិវវាសិយ្យ មកា ។ ២ ឧ. ធន្តន្តេ តេ តាមណី អាភម្ម ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយកវគ្គ

ជាមូល មានឆន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាឆន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលដែលអ្នកមិនទាន់បានឃើញ មិនទាន់បានឮ មាតារបស់ចិរវាសីកុមារ តើឆន្ទៈក្តី រាគៈក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី ចំពោះមាតារបស់ចិរវាសីកុមារ មានដល់អ្នកដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកមានឆន្ទៈក្តី រាគៈក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី ចំពោះមាតារបស់ចិរវាសីកុមារ ព្រោះតែអ្នកបានឃើញ បានឮយ៉ាងនេះឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូមិចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត កើតឡើងដល់អ្នក ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរើងរលក្តី នៃមាតារបស់ចិរវាសីកុមារដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខប្លែកមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះសេចក្តីស្លាប់ក្តី ព្រោះការចាប់ចងក្តី ព្រោះការវិនាសទ្រព្យក្តី ព្រោះការគំរើងរលក្តី នៃមាតារបស់ចិរវាសីកុមារ សូម្បីមានជីវិតនៅឡើយ ចុះធ្វើដូចម្តេច ទើបសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ភូមិចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត នឹងមិនកើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកត្រូវដឹងដំណើរនេះ ដោយបរិយាយនេះថា ទុក្ខឯណានីមួយកើតឡើង ទុក្ខទាំងអស់នោះ

តាមណីសំយុត្តំ

ធន្ទម្ភលតំ ធន្ទនិទានំ ធន្ទោ ហំ ម្ភលំ ទុក្ខស្សន្ទំ ។
 ឯកានសមំ ។

[២៧០] អថទោ វាសិយោ តាមណី យេន ធន្ទវា
 តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ទោ វាសិយោ
 តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតទេវេច សុតម្មេតំ ភន្តេ សមណោ
 តោតមោ សព្វំ តបំ កាហតិ សព្វំ តបស្សី លូឡដីរី
 ឯកំសេន ឧបវេទតិ ឧបក្លោសតីតិ ។ យេ តេ ភន្តេ
 វាមាហំសុ សមណោ តោតមោ សព្វំ តបំ កាហតិ
 សព្វំ តបស្សី លូឡដីរី ឯកំសេន ឧបវេទតិ ឧបក្លោ-
 សតីតិ ។ កថ្វំ តេ ភន្តេ ភក្កវេតោ វុត្តវាទិវោ ន ច ភក្ក-
 វន្តំ អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តន្តំ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តំ
 ន ច កោចិ សហធម្មតោ វាទានុចារោ ការយ្ហំ
 ហំនំ អាគច្ឆតីតិ ។ យេ តេ តាមណី វាមាហំសុ

តាមណីសំយុត្ត

មានឆន្ទៈជាមូល មានឆន្ទៈជាហេតុ ព្រោះថាឆន្ទៈជាមូលនៃទុក្ខ ។
ចប់សូត្រទី ១១ ។

(២៧១) គ្រានោះ តាមណីឈ្មោះរាសិយៈចូលទៅក្រែងដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះរាសិយតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាប
បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
បានឮពាក្យដូច្នេះថា ព្រះសមណគោតមគំរង្សីលតបវត្តទាំងអស់ ដេរ
ប្រទេចនូវបុគ្គលអ្នកមានតបវត្តទាំងអស់ មានជីវិតសៅហ្មងជានិច្ច ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកជនឯណា និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណ
គោតមគំរង្សីលតបវត្តទាំងអស់ ដេរប្រទេចនូវបុគ្គលអ្នកមានតបវត្តទាំង
អស់ មានជីវិតសៅហ្មងជានិច្ច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកជនទាំង
នោះឈ្មោះថា ពោលត្រូវតាមព្រះបន្ទូលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់
ហើយផង បិទពោលបង្កាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង
ពោលនូវធម៌សមគួរតាមធម៌ផង លំនាំនៃពាក្យគួបឯណា មួយជាពាក្យ
ប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុគួរគំរង្សីលផងបានទេ ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី ពួកជនឯណា និយាយយ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តនិកាយស្ស សង្ខយគគវត្តោ

សមណោ តោតមោ សង្ខំ តបំ គរហតិ សង្ខំ តបស្សី

ល្ងទធីរី ឯកំបេន ទុបវតតិ ទុបក្កោសតីតិ ។ ន មេ

តេ វុត្តវាដិលោ អញ្ញាចិក្ខុត្តិ ច បេន^(១) មន្តេ អសតា

អក្កតេន^(២) ។

(២៧២) ទ្វេមេ តាមណី អន្តា បព្វជិតេន ន សេវ-

តព្វា យោ ចាយំ កោមេសុ តាមសុខល្លិកានុយោតោ

ហិលោ ឥន្ទោ ហេតុន្ទិដិកោ អនវិយោ អនត្ថសញ្ញិតោ

យោ ចាយំ អត្តតិលមថានុយោតោ ទុក្ខោ អនវិយោ

អនត្ថសញ្ញិតោ ។ ឯតេ តេ តាមណី ឧកោ អន្តេ អនុ-

បកម្ម មជ្ឈិមា បដិបទា តថាឥតេន អភិសម្ពុទ្ធា

១ ទ. នេន ចេ មំ កន្តេ ។ ២ ប. អសតា កុញ្ញ អក្កតេន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយត្តកថា

ព្រះសមណគោតមគិត៖ ជឿលកបវត្ថុទាំងអស់ ដើម្បីប្រទេចនូវបុគ្គលអ្នកមាន
 កបវត្ថុទាំងអស់ មានជីវិតសៅហ្មងជាងចូ ។ ពួកជននោះឈ្មោះថា
 ពោលមិនត្រូវតាមពាក្យថាគតផង ពោលបង្កប់គត់ថាគតដោយពាក្យ
 មិនពិតផង ។

(២៧២) ឃ្លាលតាមណី អន្តធម៌ (ធម៌អមខាងឫធម៌លាមក) ត្រូវ
 ប្រការនេះ បញ្ចដិតមិនត្រូវសេពគប់ឡើយ គឺធម៌ដែលប្រកបខ្លួនឲ្យជាប់
 ចំពាក់ដោយកាមក្មេងកាមទាំងឡាយ ជាធម៌ហេតុភាប ជាធម៌របស់
 អ្នកស្រុក ជាធម៌របស់បុព្វជន មិនមែនជាធម៌របស់អរិយបុគ្គល មិន
 ប្រកបដោយប្រយោជន៍ឡើយ ១ ធម៌ដែលប្រកបសេចក្តីលំបាកដល់ខ្លួន
 ជាហេតុនាំឲ្យលំបាកកាយទេ ។ មិនមែនជាធម៌របស់អរិយបុគ្គល មិនប្រ-
 កបដោយប្រយោជន៍ឡើយ ១ ។ ឃ្លាលតាមណី មជ្ឈិមាបដិបទា
 មិនទាក់ទងនឹងអន្តធម៌ត្រូវយ៉ាងនេះឡើយ ដែលគេថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ

តាមលំអៀង

ចក្ខុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ

សម្ពោធាយ ជំពូធាយ សំវត្ថុតំ ។ កតមា ច សា

តាមលំ មជ្ឈិមា បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា

ចក្ខុករណី ញាណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ

សម្ពោធាយ ជំពូធាយ សំវត្ថុតំ ។ អយមេវ អរិយោ

អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ សេយ្យបីដំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។

សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ សា តាមលំ មជ្ឈិមា

បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា ចក្ខុករណី ញាណ-

ករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ ជំពូ-

ធាយ សំវត្ថុតំ ។

តាមណីសំយុត្ត

ជាបដិបទាធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីដឹងប្រាកដ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយ
ត្រឹមត្រូវ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលតាមណី ចុះមជ្ឈិមាបដិបទាដែល
តថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជាបដិបទាធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើត
សេចក្តីដឹងប្រាកដ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹង
ច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយត្រឹមត្រូវ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ តើដូចម្តេច ។
មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើ
អ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ វេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលតាមណី
នេះឯងហៅថាមជ្ឈិមាបដិបទា ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជា
បដិបទាធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីដឹងប្រាកដ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងដោយ
ត្រឹមត្រូវ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគនវិញ្ញា

(២៧៣) តយោមេ តាមណី កាមភោគីនោ សន្តោ
 សំវិជ្ជមាធា លោកស្មី ។ កតមេ តយោ ។ ឥធន
 តាមណី ឯកច្ចោ កាមភោគី អធិដ្ឋេន ភោគេ បរិយេ-
 សតិ សាហាសេន អធិដ្ឋេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សា-
 ហាសេន ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណេតិ ន សំវិភជិតិ
 ន បុញ្ញានិ ករេតិ ។ ឥធន បន តាមណី ឯកច្ចោ
 កាមភោគី អធិដ្ឋេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេន
 អធិដ្ឋេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហាសេន អត្តានំ
 សុខេតិ បិណេតិ ន សំវិភជិតិ ន បុញ្ញានិ ករេតិ ។
 ឥធន បន តាមណី ឯកច្ចោ កាមភោគី អធិដ្ឋេន
 ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេន អធិដ្ឋេន ភោគេ
 បរិយេសិត្វា សាហាសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
 សំវិភជិតិ បុញ្ញានិ ករេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

(២៧៣) ម្នាលគាមណី កាមភោគី (បុគ្គលអ្នកបរិភោគកាម)

ព ពួកនេះ មាននៅក្នុងលោក ។ កាមភោគីបុគ្គល ព ពួកតើដូចម្តេច
 ខ្លះ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្វែងរក
 ភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរក
 ភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏
 មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យ
 ទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន
 លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហានបាន
 ហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើ
 បុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏
 ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏
 ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែករំលែក
 ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៧៤) ឥធិ តាមណី ឯកតោត្ថា តាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហសេនបិ អសាហសេ-
 នបិ ធម្មាធម្មេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហសេនបិ
 អសាហសេនបិ ន អត្តានំ សុខេតំ ន បិណេតិ ន
 សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ តកោតិ ។ ឥធិ តាមណី ឯកតោត្ថា
 តាមភោគី ធម្មាធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហ-
 សេនបិ អសាហសេនបិ ធម្មាធម្មេន ភោគេ បរិយេ-
 សិត្វា សាហសេនបិ អសាហសេនបិ អត្តានំ សុខេតំ
 បិណេតិ ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ តកោតិ ។ ឥធិ
 តាមណី ឯកតោត្ថា តាមភោគី ធម្មាធម្មេន ភោគេ
 បរិយេសតិ សាហសេនបិ អសាហសេនបិ ធម្មាធម្មេន
 ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហសេនបិ អសាហសេនបិ
 អត្តានំ សុខេតំ បិណេតិ សំរិកជតិ បុញ្ញានំ តកោតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

(២៧៤) ម្នាលតាមណី តាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើ
 ដ៏ក្លាហាន នឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ
 មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន នឹងមិនក្លាហានបានហើយ ក៏មិន
 ធ្វើខ្លួនឱ្យសុខ ឱ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ
 សោះ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្វែង
 រកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន
 នឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន នឹងមិនក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឱ្យ
 បានសុខ ឱ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ
 សោះ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្វែង
 រកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន
 នឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន នឹងមិនក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឱ្យបាន
 សុខ ឱ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនិក្ខេ

(២៧៥) ឥធិ បទ តាមណី ឯកក្ខេ កាប-
 ភោតី ធម្មេន ភោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន
 ធម្មេន ភោតេ បរិយេសិត្វា អសាហសេន ន អត្តានំ
 សុខេតិ ន បិណេតិ ន សំវិភជេតិ ន បុញ្ញានំ
 កកោតិ ។ ឥធិ បទ តាមណី ឯកក្ខេ កាប-
 ភោតី ធម្មេន ភោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន
 ធម្មេន ភោតេ បរិយេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ
 សុខេតិ បិណេតិ ន សំវិភជេតិ ន បុញ្ញានំ កកោតិ ។
 ឥធិ បទ តាមណី ឯកក្ខេ កាមភោតី ធម្មេន
 ភោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មេន ភោតេ បរិ-
 យេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
 សំវិភជេតិ បុញ្ញានំ កកោតិ តេ ច ភោតេ គជិតោ
 មុច្ចិតោ អជ្ឈបន្នោ អនាទីនវេទស្សវី អនិស្សរណប្ប-
 ញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ។ ឥធិ បទ តាមណី ឯកក្ខេ កាប-
 ភោតី ធម្មេន ភោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មេន
 ភោតេ បរិយេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(២៧៥) ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះវិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះវិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះវិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយទៀតតែប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ ឆាប់ ជ្រុលជ្រប់ ផ្ដេកផ្ដួល មិនឃើញទោស មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួនចេញសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន លុះវិស្វនិរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ

តាមណីសំយុត្តំ

បិណ្ឌតិ សំរិកជតិ បុញ្ញានិ ករោតិ តេ ច កោតេ
 អតត្ថតោ អមុច្ឆតោ អនជ្ឈាបន្នោ អាទីនវនស្សវី
 និស្សរណប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ។

(២៧៦) តត្រិត តាមណី យាយំ កាមកោតិ
 អធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ សាហសេន អធម្មេន
 កោតេ បរិយេសិត្យា សាហសេន ន អត្តានំ សុខេតិ
 ន បិណ្ឌតិ ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានិ ករោតិ ។
 អយំ តាមណី កាមកោតិ តីហិ ហំនេហិ តារយ្ហោ ។
 កតមេហិ តីហិ ហំនេហិ តារយ្ហោ ។ អធម្មេន កោតេ
 បរិយេសតិ សាហសេនាតិ ឥមំនា បឋមេន ហំនេន
 តារយ្ហោ ។ ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណ្ឌតីតិ ឥមំនា
 ធុតិយេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានិ
 ករោតីតិ ឥមំនា តតិយេន ហំនេន តារយ្ហោ ។
 អយំ តាមណី កាមកោតិ ឥមេហិ តីហិ ហំនេហិ
 តារយ្ហោ ។

តាមណីសំយុត្ត

ឲ្យឆ្អែកឆ្អង់ ទាំងចែកវែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយទៀត ទាំងប្រើប្រាស់
ភោគសម្បទ៍ទាំងនោះ មិនឯប់ មិនជ្រុលជ្រប់ មិនផ្អែកផ្អួល ជាអ្នក
ឃើញទោស មានបញ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួនចេញ ។

(២៧៦) ម្នាលតាមណី បណ្តាតាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ តាម-
ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទ៍ដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
អំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទ៍ដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
អំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង់ ទាំងមិន
ចែកវែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគ-
បុគ្គលនេះឯង ដែលបណ្ឌិតគួរតែជៀសដោយហេតុ ៣ យ៉ាង ។ គួរតែ
ជៀសដោយហេតុ ៣ យ៉ាងតែដូចម្តេចខ្លះ ។ គួរតែជៀសដោយហេតុ
ទី ១ ដូច្នេះថា តាមភោគីបុគ្គលស្វែងរកភោគសម្បទ៍ដោយអំពើមិនមែន
ជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរតែជៀសដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា
តាមភោគីបុគ្គលមិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អង់ ។ គួរតែជៀស
ដោយហេតុទី ៣ ដូច្នេះថា តាមភោគីបុគ្គលមិនចែកវែក មិនធ្វើបុណ្យ
ទាំងឡាយ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគីបុគ្គលនេះ ដែលបណ្ឌិតគួរតែ
ជៀសដោយហេតុទាំង ៣ ប្រការនេះឯង ។

លុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវត្តោ

(២៧៧) តត្រី តាមណី ហ្វាយំ តាមភោគី អ-
 ជម្មេន កោកេ បរិយេសតិ សាហាសេន អជម្មេន កោកេ
 បរិយេសិត្វា សាហាសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
 ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ កកេតិ ។ អយំ តាមណី
 តាមភោគី ទ្ធិហំ ហំនេហំ តារយ្ហោ ឯកេន ហំនេន
 ចាសំសោ ។ កតមេហំ ទ្ធិហំ ហំនេហំ តារយ្ហោ ។
 អជម្មេន កោកេ បរិយេសតិ សាហាសេនាតិ ឥមំនា
 បរមេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ
 កកេតីតិ ឥមំនា ធុតិយេន ហំនេន តារយ្ហោ ។
 កតមេន ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។ អត្តានំ សុ-
 ខេតិ បិណេតីតិ ឥមំនា ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។
 អយំ តាមណី តាមភោគី ឥមេហំ ទ្ធិហំ ហំនេហំ
 តារយ្ហោ ឥមំនា ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

(២៧៧) ម្នាលគាមណី បណ្ណាតាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ តាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វន្តរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្វន្តរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែក
 រំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលគាមណី តាមភោគី-
 បុគ្គលនេះឯង គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការ ។ គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការត្រឹមដូចម្តេច ។
 គួរតែជៀសដោយហេតុទី ១ ដូច្នេះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះស្វន្តរកភោគ
 សម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរតែជៀស
 ដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើ
 បុណ្យទាំងឡាយ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការត្រឹមដូចម្តេច ។
 គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការដូច្នេះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួន
 ឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ ម្នាលគាមណី តាមភោគីបុគ្គលនេះ ដែល
 បណ្តិតគួរតែជៀសដោយហេតុទាំង ២ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការនេះឯង ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៧៨) តត្រ តាមណី យាយំ តាមកោតី អធិដ្ឋេន
 កោតេ បរិយេសតិ សាហសេន អធិដ្ឋេន កោតេ
 បរិយេសិត្វា សាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
 សំរិកជតិ បុញ្ញានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណី កាម-
 កោតី ឯកេន ហំនេន តារយ្ហោ ទ្ធិហំ ហំនេហំ
 ចាសំសោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន តារយ្ហោ ។
 អធិដ្ឋេន កោតេ បរិយេសតិ សាហសេនាតិ ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ កតមេហំ ទ្ធិហំ ហំនេហំ
 ចាសំសោ ។ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ ឥមំនា
 បឋមេន ហំនេន ចាសំសោ ។ សំរិកជតិ បុញ្ញានំ
 ករោតិ ឥមំនា ធុតិយេន ហំនេន ចាសំសោ ។
 អយំ តាមណី កាមកោតី ឥមំនា ឯកេន ហំនេន
 តារយ្ហោ ឥមេហំ ទ្ធិហំ ហំនេហំ ចាសំសោ ។

កាមភិក្ខុយុត្ត

(២៧៨) ម្នាលតាមណី បណ្ណកាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជា
 អំពើដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែក
 រំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។ ម្នាលតាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ
 គួរគិតរៀលដោយហេតុ ១ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការ ។
 គួរគិតរៀលដោយហេតុ ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរគិតរៀលដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយ
 អំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ២
 ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ដូច្នេះថា កាមភោគី-
 បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ២ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។
 ម្នាលតាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ ដែលបណ្ឌិតគួរគិតរៀលដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការនេះផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយតនវគ្គោ

(២៧៩) តត្រ តាមណំ យ្វាយំ តាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេនបិ អសាហា-
 សេនបិ ធម្មាធម្មេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហាសេ-
 នបិ អសាហាសេនបិ ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណេតិ
 ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណំ
 តាមភោគី ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ តីហំ ហំនេហំ
 តារយ្ហោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ អសាហាសេនាតិ វិមិទា
 ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។ កតមេហំ តីហំ ហំ-
 នេហំ តារយ្ហោ ។ អធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហា-
 សេនាតិ វិមិទា បឋមេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ ន
 អត្តានំ សុខេតិ ន បិណេតិ វិមិទា ទុតិយេន ហំនេន
 តារយ្ហោ ។ ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញានំ ករោតីតិ វិមិទា
 តតិយេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ អយំ តាមណំ
 តាមភោគី វិមិទា ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ វិមេហំ
 តីហំ ហំនេហំ តារយ្ហោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតគវគ្គ

(២៧៩) ម្នាលគាមណី បណ្ណា កាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទ
 ដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន
 បានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិនចែករំលែក
 មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ
 គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ គួរគិតជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការ ។
 គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយ
 ធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរគិតជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការគឺ
 ដូចម្តេច ។ គួរគិតជៀសដោយហេតុទី ១ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះ
 ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។
 គួរគិតជៀសដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនធ្វើខ្លួន
 ឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរគិតជៀសដោយហេតុទី ៣ ដូច្នេះថា
 កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ ម្នាល
 គាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ គួរ
 គិតជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការនេះឯង ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៨០) ត[្រ]ត តាមណី យូរយំ កាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហសេនបិ អសាហ-
 សេនបិ ធម្មាធម្មេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហសេនបិ
 អសាហសេនបិ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ ន សំរិកជតិ
 ន បុព្វានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណី កាមភោគី ទ្វីហិ
 ហំនេហិ ចាសំសោ ទ្វីហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ ។ កតមេហិ
 ទ្វីហិ ហំនេហិ ចាសំសោ ។ ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ
 អសាហសេនាតិ ឥមំនា បឋមេន ហំនេន ចាសំ-
 សោ ។ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតីតិ ឥមំនា ទុតិយេន
 ហំនេន ចាសំសោ ។ កតមេហិ ទ្វីហិ ហំនេហិ កា-
 រយ្ហោ ។ អធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហសេនាតិ
 ឥមំនា បឋមេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ ន សំរិកជតិ
 ន បុព្វានំ ករោតីតិ ឥមំនា ទុតិយេន ហំនេន
 ការយ្ហោ ។ អយំ តាមណី កាមភោគី ឥមេហិ ទ្វីហិ
 ហំនេហិ ចាសំសោ ឥមេហិ ទ្វីហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ ។

តាមណីសំយុត្ត

(២៨០) ម្នាលតាមណី បណ្តាតាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ តាម-
ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទ
ដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន
បានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែករំលែក មិន
ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលតាមណី តាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរ
សរសើរដោយហេតុ២ (ប្រការ គួរតែរៀនដោយហេតុ២ (ប្រការ ។
គួរសរសើរដោយហេតុ២ (ប្រការត្រឹមត្រូវម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុ
ទី ១ ដូច្នេះថា តាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជា
ធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា
តាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរតែរៀន
ដោយហេតុ២ (ប្រការត្រឹមត្រូវម្តេច ។ គួរតែរៀនដោយហេតុទី ១ ដូច្នេះ
ថា តាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើមិនមែនជាធម៌
ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរតែរៀនដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា តាមភោគី-
បុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ ម្នាលតាមណី
តាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ២ (ប្រការនេះ គួរតែរៀន
ដោយហេតុ២ (ប្រការនេះឯង ។

(២៨០) តត្រ តាមណំ យ្វាយំ កាមភោគី ធម្មា-
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហសេនបិ អសាហសេ-
 នបិ ធម្មាធម្មេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហសេនបិ
 អសាហសេនបិ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ សំរិកជតិ
 បុញ្ញានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណំ កាមភោគី តីហិ
 ហនេហិ ចាសំសោ ឯកេន ហនេន តារយ្ហោ ។ កត-
 មេហិ តីហិ ហនេហិ ចាសំសោ ។ ធម្មេន ភោគេ
 បរិយេសតិ អសាហសេនាតិ ឥមំនា បឋមេន ហនេន
 ចាសំសោ ។ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតីតិ ឥមំនា ធុ-
 តិយេន ហនេន ចាសំសោ ។ សំរិកជតិ បុញ្ញានំ
 ករោតីតិ ឥមំនា តតិយេន ហនេន ចាសំសោ ។
 កតមេន ឯកេន ហនេន តារយ្ហោ ។ អធម្មេន ភោ-
 គេ បរិយេសតិ សាហសេនាតិ ឥមំនា ឯកេន ហ-
 នេន តារយ្ហោ ។ អយំ តាមណំ កាមភោគី ឥមេហិ
 តីហិ ហនេហិ ចាសំសោ ឥមំនា ឯកេន ហនេន
 តារយ្ហោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃយវគ្គ

(២៨១) ម្នាលគាមណី បណ្តា កាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែន
 ជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទ
 ដោយអំពើជាធម៌ខ្លះ មិនមែនជាធម៌ខ្លះ ជាអំពើដ៏ក្លាហាននឹងមិនក្លាហាន
 បានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងចែករំលែក ធ្វើបុណ្យ
 ទាំងឡាយទៀត ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរ
 ដោយហេតុ៣ ប្រការ គួរតិះដៀលដោយហេតុ១ ប្រការ ។ គួរសរ-
 សើរដោយហេតុ៣ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ១
 ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌
 ជាអំពើមិនក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា កាមភោគី
 បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ទី ៣ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។
 គួរតិះដៀលដោយហេតុ ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតិះដៀលដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយ
 អំពើមិនមែនជាធម៌ ជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគី
 បុគ្គលនេះឯង គួរសរសើរដោយហេតុ៣ ប្រការនេះ គួរតិះដៀលដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការនេះឯង ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៨២) តត្រ តាមណី យាយំ កាមកោតី ធម្មេន
 កោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មេន កោតេ បរិយេ-
 សំត្វា អសាហសេន ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណេតិ
 ន សំរិកជតិ ន បុញ្ញានំ ករោតិ ។ អយំ តាមណី
 កាមកោតី ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ទ្ធិហំ ហំនេហំ
 តារយ្ហោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ អសាហសេនាតិ ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។ កតមេហំ ទ្ធិហំ
 ហំនេហំ តារយ្ហោ ។ ន អត្តានំ សុខេតិ ន បិណេតិ
 ឥមំនា បឋមេន ហំនេន តារយ្ហោ ។ ន សំរិកជតិ
 ន បុញ្ញានំ ករោតីតិ ឥមំនា ទុតិយេន ហំនេ-
 ន តារយ្ហោ ។ អយំ តាមណី កាមកោតី ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ត្រីមេហំ ទ្ធិហំ ហំនេហំ
 តារយ្ហោ ។

កាមណីសំយុត្ត

(២៨២) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាកាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
 ដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏
 ក្លាហានបានហើយ ក៏មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ទាំងមិន
 ចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគី
 បុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការ គួរតិះដៀលដោយហេតុ២
 ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
 ដោយហេតុ១ ប្រការដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទ
 ដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរតិះដៀលដោយហេតុ២
 ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតិះដៀលដោយហេតុទី១ ដូច្នេះថា កាមភោគី
 បុគ្គលនោះមិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរតិះដៀលដោយ
 ហេតុទី២ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យ
 ទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់តាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុ១ ប្រការនេះ គួរតិះដៀលដោយហេតុ២ ប្រការនេះឯង ។

(២៨៣) តត្រ តាមណី យ្វាយំ កាមភោគី ធម្មេន
 ភោគេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មេន ភោគេ បរិ-
 យេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណ្ឌេតិ ន
 សំរិកជតិ ន បុព្វានំ ករេតិ ។ អយំ តាមណី កា-
 មភោគី ទ្ធិហំ ហិរេហំ ចាសំសោ ឯកេន ហិរេន
 ការយ្ហា ។ កតមេហំ ទ្ធិហំ ហិរេហំ ចាសំសោ ។
 ធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ អសាហសេនាតិ ឥមំនា
 បឋមេន ហិរេន ចាសំសោ ។ អត្តានំ សុខេតិ បិ-
 ណ្ឌេតិ ឥមំនា ទុតិយេន ហិរេន ចាសំសោ ។
 កតមេន ឯកេន ហិរេន ការយ្ហា ។ ន សំរិកជតិ ន
 បុព្វានំ ករេតិ ឥមំនា ឯកេន ហិរេន ការយ្ហា ។
 អយំ តាមណី កាមភោគី ឥមេហំ ទ្ធិហំ ហិរេហំ
 ចាសំសោ ឥមំនា ឯកេន ហិរេន ការយ្ហា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ឌ

(២៨៣) ម្នាលគាមណី បណ្តា កាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
ដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
ដ៏ក្លាហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ប៉ុន្តែមិនចែក
រំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយសោះ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គល
នេះឯង គួរសរសើរដោយហេតុ២ ប្រការ គួរតិះដៀលដោយហេតុ១
ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ២ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
ដោយហេតុទី១ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយ
អំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី២ ដូច្នេះ
ថា កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរតិះដៀល
ដោយហេតុ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតិះដៀលដោយហេតុ១ ប្រការ
ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។
ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ២ ប្រការ
នេះ គួរតិះដៀលដោយហេតុ១ ប្រការនេះឯង ។

តាមណីសំយុត្តំ

(២៨៤) តត្រ តាមណី យ្វាយំ តាមភោគី ធម្មេន

កោតេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មេន កោតេ

បរិយេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ

សំវិភជតិ បុញ្ញានំ គតោតិ តេ ច កោតេ គជិតោ មុច្ចិ

តោ អជ្ឈាបន្នោ អនាទីនវទស្សវី អនិស្សរណាប្បញ្ញោ

បរិកុញ្ញតិ ។ អយំ តាមណី តាមភោគី តីហិ ហិរេហិ

ចាសំសោ ឯកេន ហិរេន តារយ្ហោ ។ កតមេហិ

តីហិ ហិរេហិ ចាសំសោ ។ ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ

អសាហសេនាតិ ឥមីនា បឋមេន ហិរេន ចាសំសោ ។

ពាមណីសំយុត្ត

[២៨៤] ម្នាលគាមណី បុព្វភាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-

ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ

ដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លា-

ហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែកឆ្អិន ទាំងបែករលែក ធ្វើ

បុព្វភាមទាំងឡាយ ប៉ុន្តែប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ ឆាប់ ជ្រុលជ្រប់

ផ្ដេកផ្ដួល មិនឃើញទោស មិនមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ចេញសោះ ។

ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ៣ ប្រការ

គួរគំរើងដោយហេតុ ១ ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ៣ ប្រការ

តើដូចម្តេច ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ១ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គល

នោះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកថវិញ្ញោ

អត្តានំ សុខេតិ បិណោតិតិ ឥមំនា ទុតិយេន ហំនេន
 ចាសំសោ ។ សំវិភជតិ បុញ្ញានំ កកោតិតិ ឥមំនា តតិ-
 យេន ហំនេន ចាសំសោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន
 ការយ្ហោ ។ តេ ច ភោគេ ភជិតោ មុច្ឆិតោ អជ្ឈា-
 បន្នោ អនាទីនវទស្សវី អនិស្សរណប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិតិ
 ឥមំនា ឯកេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ អយំ តាមណំ
 កាមភោគី ឥមេហំ តីហំ ហំនេហំ ចាសំសោ ឥមំនា
 ឯកេន ហំនេន ការយ្ហោ ។

(២៨៥) តត្រិ តាមណំ យាយំ កាមភោគី ធម្មេន
 ភោគេ បរិយេសតិ អសាហសេន ធម្មេន ភោគេ
 បរិយេសិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណោតិ
 សំវិភជតិ បុញ្ញានំ កកោតិ តេ ច ភោគេ អភជិ-
 តោ អមុច្ឆិតោ អនជ្ឈាបន្នោ អនាទីនវទស្សវី និស្សរ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

គួរសរសើរដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបាន
 សុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី ៣ ដូច្នេះថា កាមភោគី-
 បុគ្គលនោះបែករវលក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ គួរគិតរៀលដោយ
 ហេតុ ១ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរគិតរៀលដោយហេតុ ១ ប្រការដូច្នេះថា
 កាមភោគីបុគ្គលនោះប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ ឯប់ ជ្រុលជ្រប់
 ផ្អែកផ្អួល មិនឃើញទោស មិនមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួនចេញ
 សោះ ។ ម្នាលតាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ
 ៣ ប្រការនេះ គួរគិតរៀលដោយហេតុ ១ ប្រការនេះឯង ។

(២៧៩) ម្នាលតាមណី បណ្តា កាមភោគីបុគ្គលទាំងនោះ កាម-
 ភោគីបុគ្គលឯណា ស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើ
 ដ៏ក្លាហាន លុះស្វែងរកភោគសម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លា-
 ហានបានហើយ ក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់ ចាំរឹចៃករវលក
 ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ទាំងប្រើប្រាស់ភោគសម្បទទាំងនោះ មិនឯប់ មិន
 ជ្រុលជ្រប់ មិនផ្អែកផ្អួល ជាអ្នកឃើញទោស បានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង

តាមណីសំយុត្តំ

ណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ។ អយំ តាមណី កាមភោគី ច-
 ត្វហំ ហំនេហំ ចាសំសោ ។ កតមេហំ ចត្វហំ ហំនេហំ
 ចាសំសោ ។ ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ អសាហាសេ-
 នាតិ សមីទា បឋមេន ហំនេន ចាសំសោ ។ អត្តានំ
 សុខេតំ បិណោតីតិ សមីទា ធុតិយេន ហំនេន ចាសំ-
 សោ ។ សំរិកជតិ បុញ្ញានំ ករោតីតិ សមីទា តតិយេន
 ហំនេន ចាសំសោ ។ តេ ច កោតេ អកធិតោ អមុច្ឆិ-
 តោ អនជ្ឈាបន្នោ អាទីនវទស្សវី និស្សរណាប្បញ្ញោ
 បរិកុញ្ញតីតិ សមីទា ចតុត្ថេន ហំនេន ចាសំសោ ។
 អយំ តាមណី កាមភោគី សមេហំ ចត្វហំ ហំនេហំ
 ចាសំសោ ។

តាមណីសំយុត្ត

រោសខ្លួនចេញ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរ

ដោយហេតុ៤ ប្រការ ។ គួរសរសើរដោយហេតុ៤ ប្រការតើដូចម្តេច ។

គួរសរសើរដោយហេតុទី១ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះស្វែងរកកោត-

សម្បទដោយអំពើជាធម៌ មិនជាអំពើដ៏ក្លាហាន ។ គួរសរសើរដោយ

ហេតុទី២ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត

ឆ្អិន ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី៣ ដូច្នេះថា កាមភោគីបុគ្គលនោះ

ចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ គួរសរសើរដោយហេតុទី៤ ដូច្នេះ

ថា កាមភោគីបុគ្គលនោះប្រើប្រាស់កោតសម្បទទាំងនោះ មិនធូលី មិន

ជ្រុលជ្រប់ មិនផ្អែកផ្អល់ ជាអ្នកឃើញទោស មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង

រោសខ្លួនចេញ ។ ម្នាលគាមណី កាមភោគីបុគ្គលនេះ គួរសរសើរ

ដោយហេតុ៤ ប្រការនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុឡាយវគ្គ

(២៨៦) ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលអ្នកមានគបៈ មានការចិញ្ចឹម
 ជីវិតដ៏សៅហ្មង ពពួកនេះ មាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ពពួកត្រីដូច
 ម្តេច ។ ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានគបៈ
 មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មង មានសត្វ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដោយ
 គិតថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ពាក្យអញគប្បីបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ធ្វើម្តេចហ្ន៎
 ពាក្យអញគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែល
 គួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។ បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ
 ឲ្យខ្លោចផ្សផង មិនបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ផង មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រ-
 សើផង ។ ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានគបៈ
 មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មង មានសត្វ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដោយ
 គិតថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ពាក្យអញគប្បីបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ធ្វើម្តេចហ្ន៎
 ពាក្យអញគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវទុក្ខវិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែល
 គួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។ បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ

តាមណីសំយុត្តំ

បរិតាបេតិ កុសលំ បរិ ខោ ធម្មំ អធិកច្ឆតិ ឧត្តរិប
 មុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ ន សច្ចិកា-
 រោតិ ។ វេទ បន តាមណី ឯកក្ខេត្រា តបស្សី ល្ងទដីរី
 សក្ខេ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ អប្បេ-
 នាម កុសលំ ធម្មំ អធិកច្ឆេយ្យំ អប្បេនាម ឧត្តរិ-
 មុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ សច្ចិកា-
 រេយ្យន្តិ ។ សោ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុស-
 លញ្ច ធម្មំ អធិកច្ឆតិ ឧត្តរិមុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញា-
 ណទស្សនវិសេសំ សច្ចិការោតិ ។

(២៨៧) តត្រ តាមណី យ្វាយំ តបស្សី ល្ងទដីរី
 អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុសលញ្ច ធម្មំ ធាតុ-
 កច្ឆតិ ឧត្តរិមុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ
 ន សច្ចិការោតិ ។ អយំ តាមណី តបស្សី ល្ងទ-

ពាមណីសំយុត្ត

ឲ្យខ្លោចផ្សា ក៏បានសម្រេចនូវកុសលធម៌នោះឯង តែមិនធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់នូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ជីវិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណ
 ដ៏ប្រសើរឡើយ ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកមួយកងលោកនេះ មាន
 ឥរិយាបថៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មង មានសទ្ធា ចេញចាកផ្ទះទៅបួស
 ដោយគិតថាធ្វើម្តេចហ្ន៎ ពាក្យអញ្ញតប្បីបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ធ្វើ
 ម្តេចហ្ន៎ ពាក្យអញ្ញតប្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ជីវិ-
 សេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។ បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យ
 ក្តៅក្រហាយ ឲ្យខ្លោចផ្សា ក៏បានសម្រេចនូវកុសលធម៌ផង ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់នូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ជីវិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណ
 ដ៏ប្រសើរផង ។

(២៨៧) ម្នាលតាមណី បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នក
 មានឥរិយាបថៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មងឯណា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ
 ឲ្យខ្លោចផ្សាផង មិនបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
 ឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ជីវិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ
 ផង ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលអ្នកមានឥរិយាបថៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅ-

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយកនវគ្គោ

ដីវី តីហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ ។ កតមេហិ តីហិ
ហំនេហិ ការយ្ហោ ។ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតីតិ
ឥមិនា បឋមេន ហំនេន ការយ្ហោ ។ កុសលញ្ញា ធម្មំ
នាធិកច្ចតីតិ ឥមិនា ធុតិយេន ហំនេន ការយ្ហោ ។
ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណានុស្សនវិសេសំ ន
សច្ចិករោតីតិ ឥមិនា តតិយេន ហំនេន ការយ្ហោ ។
អយំ តាមណិ តបស្សី លូទដីវី ឥមេហិ តីហិ ហំនេហិ
ការយ្ហោ ។

(២៨៨) តត្រ តាមណិ យ្វាយំ តបស្សី លូទដីវី
អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុសលញ្ញា ចោ ធម្មំ
អធិកច្ចតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណានុស្សនវិ-
សេសំ ន សច្ចិករោតិ ។ អយំ តាមណិ តបស្សី
លូទដីវី ធូហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ ឯកេន ហំនេន តាសំ-
សោ ។ កតមេហិ ធូហិ ហំនេហិ ការយ្ហោ ។ អត្តានំ អា-
តាបេតិ បរិតាបេតីតិ ឥមិនា បឋមេន ហំនេន ការយ្ហោ ។

លក្ខន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតខេត្ត

ហ្មឺននេះ គួរតែជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការ ។ គួរតែជៀសដោយ
ហេតុ ៣ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតែជៀសដោយហេតុទី ១ ដូច្នេះថា
បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យខ្លោចផ្សា ។ គួរតែជៀសដោយ
ហេតុទី ២ ដូច្នេះថា បុគ្គលនោះមិនបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។ គួរតែ-
ជៀសដោយហេតុទី ៣ ដូច្នេះថា បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវឧត្តរិ-
មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលអ្នកមានតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មឺននេះ
គួរតែជៀសដោយហេតុ ៣ ប្រការនេះឯង ។

(២៨៨) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នកមាន
តបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មឺនឯណា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យ
ខ្លោចផ្សា ក៏បានសម្រេចនូវកុសលធម៌ តែមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវឧត្តរិ-
មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលអ្នកមានតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មឺននេះ
គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ ។
គួរតែជៀសដោយហេតុ ២ ប្រការគឺដូចម្តេច ។ គួរតែជៀសដោយ
ហេតុទី ១ ដូច្នេះថា បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យខ្លោចផ្សា ។

កាមណីសំយុត្តំ

ទុត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណានុស្សនវិសេសំ ន
សច្ច្យករោតីតិ ឥមំនា ទុត្តរិយេន ហំនេន ការញ្ញោ ។
កតមេន ឯកេន ហំនេន ចាសំសោ ។ កុសលំ
ហំ ខោ ធម្មំ អធិគច្ឆតីតិ ឥមំនា ឯកេន ហំនេន
ចាសំសោ ។ អយំ កាមណី តបស្សី លូទជីវី ឥមេហិ
ទ្វីហិ ហំនេហិ ការញ្ញោ ឥមំនា ឯកេន ហំនេន ចាសំ-
សោ ។

(២៨៩) តត្រ កាមណី យាយំ តបស្សី លូទជីវី
អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ កុសលំ ច ធម្មំ
អធិគច្ឆតិ ទុត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណានុស្សន-
វិសេសំ សច្ច្យករោតិ ។ អយំ កាមណី តបស្សី
លូទជីវី ឯកេន ហំនេន ការញ្ញោ ទ្វីហិ ហំនេហិ
ចាសំសោ ។ កតមេន ឯកេន ហំនេន កា-
រញ្ញោ ។ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតីតិ ឥមំនា
ឯកេន ហំនេន ការញ្ញោ ។ កតមេហិ ទ្វីហិ
ហំនេហិ ចាសំសោ ។ កុសលំ ច ធម្មំ អធិ-
គច្ឆតីតិ ឥមំនា បឋមេន ហំនេន ចាសំសោ ។

តាមលំយុត្ត

គួរតែជៀសវាងដោយហេតុទី ២ ដូច្នេះថា បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ឡើយនូវមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
 គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការតើដូចម្តេច ។ គួរសរសើរ
 ដោយហេតុ ១ ប្រការដូច្នេះថា បុគ្គលនោះបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។
 ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលអ្នកមានតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មងនេះ
 គួរតែជៀសវាងដោយហេតុ ២ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការ
 នេះឯង ។

(២៨៩) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នកមាន
 តបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មងឯណា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យ
 ខ្លោចផ្សា ក៏បានសម្រេចនូវកុសលធម៌ផង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវមនុស្ស
 ធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ
 ផង ។ ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលអ្នកមានតបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សៅហ្មង
 នេះ គួរតែជៀសវាងដោយហេតុ ១ ប្រការ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រ-
 ការ ។ គួរតែជៀសវាងដោយហេតុ ១ ប្រការតើដូចម្តេច ។ គួរតែជៀស
 ដោយហេតុ ១ ប្រការដូច្នេះថា បុគ្គលនោះធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ ឲ្យ
 ខ្លោចផ្សា ។ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការតើដូចម្តេច ។ គួរសរ-
 សើរដោយហេតុទី ១ ដូច្នេះថា បុគ្គលនោះបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយកនវគ្គោ

ឧត្តរិមនុស្សធម៌ អលមរិយញ្ញាណាទស្សនវិសេសំ សង្ខិ-
ករោតីតំ ឥមិនា នុតិយេន ហំនេន ចាសំសោ ។ អយំ
តាមណំ ភបស្សី លូទដីវី ឥមិនា ឯកេន ហំនេន
ការយ្ហោ ឥមេហំ ទ្ធិហំ ហំនេហំ ចាសំសោ ។

(២៩០) តិស្សោ ឥមា តាមណំ សន្និដ្ឋកា និដ្ឋ-
រា អកាលិកា ឯហិបស្សីកា ឱបនយិកា បច្ចុត្តំ
វេទិតញ្ញា វិញ្ញាហំ ។ កតមា តិស្សោ ។ យំ រត្តោ
រាគាធិការណំ អត្តព្យាពាធាយមិ^(១) ចេតេតិ បរព្យាពា-
ធាយមិ ចេតេតិ ឧកយព្យាពាធាយមិ ចេតេតិ រកេ
បហំនេ នេវ អត្តព្យាពាធាយមិ ចេតេតិ ន បរព្យា-
ពាធាយមិ ចេតេតិ ន ឧកយព្យាពាធាយមិ ចេ-
តេតិ សន្និដ្ឋកា និដ្ឋរា អកាលិកា ឯហិបស្សី-
កា ឱបនយិកា បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ញា វិញ្ញាហំ ។ យំ
នុដ្ឋោ នោសាធិការណំ អត្តព្យាពាធាយមិ ចេតេតិ

១ ម. អត្តព្យាពាធាយមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកថា

គួរសរសើរដោយហេតុទី២ ដូច្នេះថា បុគ្គលនោះធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវវត្ថុ-
មនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ ។
ម្ចាស់គាមណី បុគ្គលអ្នកមានគបៈ មានការចិញ្ចឹមជីវិតដ៏ស្រឡាញ់នេះ
គួរតែរៀនដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ គួរសរសើរដោយហេតុ ២ ប្រការ
នេះឯង ។

(២៩០) ម្ចាស់គាមណី ធម្មជាតិ ៣ ប្រការនេះជាធម្មជាតិដែល
បុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនរំលោភ គួរ
ដល់ឯហិបស្សវិធី គួរបង្កើនចូលមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរ
ដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ ធម្មជាតិ ៣ ប្រការត្រូវដូចម្តេច ។ បុគ្គលអ្នកមាន
តម្រិក តែងត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀន
បុគ្គលដទៃផង ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាងផង ព្រោះមានតម្រិក
ជាហេតុ កាលបើបុគ្គលលះបង់តម្រិកបានហើយ ទើបមិនត្រិះរិះដើម្បី
បៀតបៀនខ្លួនឯងផង មិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនត្រិះ
រិះដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាងផង (នេះ) ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញ
ច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនរំលោភ គួរដល់ឯហិបស្ស-
វិធី គួរបង្កើនមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរដឹងច្បាស់ចំពោះ
ខ្លួន ។ បុគ្គលអ្នកមានចិត្តប្រសើរ តែងត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង

តាមលំអៀង

បរព្យាបាសាយមិ ចេតេតិ ឧកយេព្យាបាសាយមិ ចេតេតិ
 គោសេ បហំនេ នេវ អត្តព្យាបាសាយមិ ចេតេតិ ន
 បរព្យាបាសាយមិ ចេតេតិ ន ឧកយេព្យាបាសាយមិ ចេ-
 តេតិ សន្និដ្ឋកា និដ្ឋរា អកាលកា វហិបស្សកា
 ឧបនយកា បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ច វិញ្ញហំ ។ យំ មូឡោ
 មោហាធិការណំ អត្តព្យាបាសាយមិ ចេតេតិ បរព្យាបា-
 សាយមិ ចេតេតិ ឧកយេព្យាបាសាយមិ ចេតេតិ មោហា
 បហំនេ នេវ អត្តព្យាបាសាយមិ ចេតេតិ ន បរព្យា-
 បាសាយមិ ចេតេតិ ន ឧកយេព្យាបាសាយមិ ចេតេតិ
 សន្និដ្ឋកា និដ្ឋរា អកាលកា វហិបស្សកា ឧប-
 នយកា បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ច វិញ្ញហំ ។ ឥមា ចោ តាមណំ
 តិស្សោ សន្និដ្ឋកា និដ្ឋរា អកាលកា វហិបស្សកា

កាមណីសំបុត្រ

ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាង
ផង ព្រោះមានចិត្តប្រទូស្តជាហេតុ កាលបើបុគ្គលលះបង់ចិត្តប្រទូស្ត
បានហើយ ទើបមិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង មិនត្រិះរិះដើម្បី
បៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាងផង (នេះ)
ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទេ
ចាំកាល គួរដល់ឯហិបស្សវិធី គួរបង្កើនមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំង
ឡាយគួរដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ បុគ្គលអ្នកវង្វេង តែត្រិះរិះដើម្បី
បៀតបៀនខ្លួនឯងផង ត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ត្រិះរិះដើម្បី
បៀតបៀនទាំងពីរខាងផង ព្រោះមានសេចក្តីវង្វេងជាហេតុ កាលបើ
បុគ្គលលះបង់សេចក្តីវង្វេងបានហើយ ទើបមិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួន
ឯងផង មិនត្រិះរិះដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនត្រិះរិះដើម្បីបៀត
បៀនទាំងពីរខាងផង (នេះ) ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ខ្លួនឯង
មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទេចាំកាល គួរដល់ឯហិបស្សវិធី គួរបង្កើន
មកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ ម្ចាស់
តាមណី ធម្មជាតិទាំង ៣ ប្រការនេះឯង ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលឃើញ
ច្បាស់ខ្លួនឯង មិនចេះចាស់ ឲ្យផលមិនទេចាំកាល គួរដល់ឯហិបស្សវិធី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយត្តវគ្គោ

ឧបនិយត្តោ បច្ចុទ្ទំ វេទិតត្វា វិញ្ញាប័តិ ។ ឯវំ វុត្តេ

វាសិយោ តាមណី ភក្កវន្តំ ឯតទលោច អភិក្កន្តំ កន្លេ

អភិក្កន្តំ កន្លេ ។ បេ ។ ឧទាសតំ មំ ភក្កវា ធារេតុ

អដ្ឋតក្កេ ចាលុបេតំ សារណ្ឌ័ត្តន្តំ ។ ប្ធានសមំ ។

(២៩០) ឯតំ សមយំ ភក្កវា កោឡិយេស្ស

វិហារនំ ឧត្តរន្ទាម កោឡិយានំ ជិតមោ ។ អដខោ

ចាដលិយោ តាមណី យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ

ឧបសង្កមិក្ខា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯតាមន្តំ ជិសីទំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនៃ

គួរបង្កើនមកទុកក្នុងចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគួរដឹងចំពោះខ្លួន ។ កាល
 បើព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពសិយតាមណី ពោល
 សរសើរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្ជឹច្បាស់
 ណាស់ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះ
 អង្គថាជាឧបាសក អ្នកដល់លោកមន៍ស្មើវោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះ
 ជាដើមតទៅ ។ ចប់សូត្រទី ១២ ។

[២៩១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះ

ឧត្តរៈ របស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈ ក្នុងកោឡិយផនបទ ។ គ្រានោះ
 តាមណីឈ្មោះបាផលិយៈចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

តាមសំយុត្តំ

ឯកមន្តំ និស្សន្នា ខោ ចាដលំយោ តាមណី ភក្កវន្តំ
 ឯតនោច សុតម្មេតំ ភន្ត សមណោ តោតមោ មាយំ
 ជាតាតីតិ ។ យេ តេ ភន្ត ឯវមាហំសុ សមណោ តោ-
 តមោ មាយំ ជាតាតីតិ ។ កច្ចំ តេ ភន្ត ភក្កវតោ វុត្ត-
 វាទិនោ ន ច ភក្កវន្តំ អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តន្តំ ធម្មស្ស ចា-
 នុធម្មំ ព្យាករោន្តំ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចា-
 តោ ការយ្ហំ ហំនំ អាគច្ឆតិ ។ អនត្តក្ខាតុកាមា^(១) ហិ
 មយំ ភន្ត ភក្កវន្តំ ។ យេ តេ តាមណី ឯវមាហំសុ
 សមណោ តោតមោ មាយំ ជាតាតីតិ ។ វុត្តវាទិនោ
 ចេវ មេ តេ ន ច មំ អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តន្តំ ធម្មស្ស
 ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តំ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ
 វាទានុចាតោ ការយ្ហំ ហំនំ អាគច្ឆតីតិ ។ សច្ច្ហយេវ តិវ-
 កោ មយំ តេសំ សមណាញាណានំ ន សទ្ធិហាម
 សមណោ តោតមោ មាយំ ជាតាតីតិ ។ សមណោ
 ខលុ កោ តោតមោ មាយាវីតិ ។ យោ នុ ខោ តាមណី

១ ម. អនត្តាចិត្តកាមា ។

ពាមណីសំយុត្ត

លុះបាដលីយតាមណីអង្គុយក្នុងទីដ៏បមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮដូច្នេះថា ព្រះសមណគោតមចេះមាយា (កលទុយា) ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកជនឯណាជាអ្នកពោលថា ព្រះសមណគោតមចេះមាយាដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជនទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកពោលតាមពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយផង មិនមែនពោលបង្ហាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ពោលនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំអានពាក្យតូចធំណាមួយ ជាពាក្យប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុគួរតិះដៀលទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនជាអ្នកចង់ពោលបង្ហាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់តាមណី ពួកជនឯណាពោលថា ព្រះសមណគោតមចេះមាយាដូច្នេះ ។ ជនទាំងនោះឈ្មោះថាពោលតាមពាក្យដែលគេថាគតពោលហើយផង មិនមែនពោលបង្ហាច់គេដោយពាក្យមិនពិតផង ពោលនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ផង លំអានពាក្យតូចធំណាមួយ ជាពាក្យប្រកបដោយធម៌ មិនដល់នូវហេតុគួរតិះដៀលទេ ។ យីអើ យើងមិនជឿសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះសោះ ឥឡូវឮថាព្រះសមណគោតមចេះមាយាពិតមែនហើយ ។ យីអើ

លុត្តបិដក សំយោគកាយស្ស ឧប្បយោគវិញ្ញាណ

ឯវំ វេទតិ អហំ មាយិ ជាតាមីតិ ។ ឆោ ឯវំ វេទតិ
អហំ មាយាវីតិ ។ តត្ថេវ តំ ភក្កវា ហោតិ តថេវ តំ
សុភត្ត^(១) ហោតីតិ ។ តេជហំ តាមណី តញ្ចេ^(២)វេត្ត
បដិបុត្តិស្សាមិ ។ យថា តេ ឧបេយ្យ តថា តំ ព្យាក-
រេយ្យសិ ។

(២/២) តំ កី មញ្ញសិ តាមណី ជាតាសិ
ត្វំ ^(៣) កោឡិយាធំ លម្ពត្វឡតោ ភដេតិ ។ ជាតា-
មហំ កន្តេ កោឡិយាធំ លម្ពត្វឡតោ ភដេតិ ។
តំ កី មញ្ញសិ តាមណី តិមន្តិយា កោឡិយាធំ
លម្ពត្វឡតោ ភដាតិ ។ យេ ច កន្តេ កោឡិ-
យាធំ ចោរា តេ ច បដិសេនេតុំ យាធំ ច កោឡិ-
យាធំ ទូតេយ្យានិ តានិ ច បហាតុំ^(៤) ឯតន្តិយា
កន្តេ កោឡិយាធំ លម្ពត្វឡតោ ភដាតិ ។ តំ កី
មញ្ញសិ តាមណី ជាតាសិ ត្វំ កោឡិយាធំ ជិតមេ
លម្ពត្វឡតោ ភដេ សីលវន្តោ វា តេ ទុស្សីលា

១ ១. សុភតា ។ ២ កញ្ចេត្តេ ។ ៣ ១. ឧប្បយោគវិញ្ញាណ ឬ ឬ ហោតិ ។
៤ ឬ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ចម្បងកាយ សង្ខយតនិកាយ

ពោលថា ខ្ញុំចេះមាយោដ្ឋច្ឆន្ទៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ថ្លែងដល់ពោលថា ខ្ញុំជាអ្នក
 មានមាយោដ្ឋច្ឆន្ទៈវែក ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះការ ពាក្យនោះវែង
 មានក្នុងរឿងនោះ បពិត្រព្រះបុគ្គត ពាក្យនោះវែងមានដូច្នោះឯង ។
 ម្នាលគាមណី បើដូច្នោះ តថាគតនឹងសួរអ្នកក្នុងរឿងនេះ ។ អ្នកគាប់ចិត្ត
 យ៉ាងណា អ្នកគប្បីព្យាបាលរឿងនោះយ៉ាងនោះចុះ ។

(២៩២) ម្នាលគាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
 ស្គាល់ពួកលម្អូចឡកៈជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈដែរឬ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់ពួកលម្អូចឡកៈជាអមាត្យរបស់
 ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈដែរ ។ ម្នាលគាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ពួកលម្អូចឡកៈជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈមានប្រ-
 យោជន៍អ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកលម្អូចឡកៈជាអមាត្យរបស់ពួក
 ក្សត្រិយ៍កោឡិយៈមានប្រយោជន៍ដូច្នេះគឺ ដើម្បីរំលឹកពួកចោរនៃពួកកោ-
 ឡិយៈផង ដើម្បីចាំទៅនូវទូតក្នុងនៃពួកកោឡិយៈផង ។ ម្នាលគាមណី
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកស្គាល់ពួកលម្អូចឡកៈជាអមាត្យក្នុង
 នគររបស់ពួកកោឡិយៈថា អមាត្យទាំងនោះជាអ្នកមានសីលប្តីទ្រព្យ

គណនីសំយុង្គ

វាត់ ។ ជាធាមហំ កន្លែ កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកេ កដេ
 ឡុស្សីលេ ចាបធម្មេ យេ ច លោកេ ឡុស្សីលា
 ចាបធម្មា កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកា កដា តេសំ
 អញ្ញាតវាត់ ។ យោ ឡុ ចោ តាមណី វំ វេយ្យ
 ចាដលីយោ តាមណី ជាតាតិ កោឡិយានំ លម្ព-
 ត្វឡកេ កដេ ឡុស្សីលេ ចាបធម្មេ ចាដលីយោបិ
 តាមណី ឡុស្សីលា ចាបធម្មោតិ សម្មា ឡុ ចោ សោ
 វេទហនោ វេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លែ ។ អញ្ញា
 កន្លែ កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកា កដា អញ្ញាហ-
 មស្មី អញ្ញា ធម្មា កោឡិយានំ លម្ពត្វឡកា កដា
 អញ្ញា ធម្មាហមស្មីតិ ។ តំ ហំ ធាម តាមណី ន
 លច្ឆសិ ចាដលីយោ តាមណី ជាតាតិ កោឡិយានំ
 លម្ពត្វឡកេ កដេ ឡុស្សីលេ ចាបធម្មេ ន ច ចាដ-
 លីយោ តាមណី ឡុស្សីលា ចាបធម្មោតិ តស្មា^(១)

តាមណីសំយុត្ត

សីលវដ្តរូ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់ពួកលម្អច្បងៗជា
អមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក៏
មួយទៀត ពួកជនឯណាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក៏ក្នុងលោក
បណ្តាជនទាំងនោះ ពួកលម្អច្បងៗជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈ
ក៏ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក៏មួយដែរ ។ ម្នាលតាមណី ជន
ឯណាពោលយ៉ាងនេះថា បាដលិយតាមណីស្គាល់ពួកលម្អច្បងៗជា
អមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក៏
ឯបាដលិយតាមណីក៏ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក៏ដែរ កាលបើជន
ទាំងនោះពោលដូច្នេះតើឈ្មោះថាពោលដោយត្រឹមត្រូវដែររូ ។ មិនមែន
ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកលម្អច្បងៗជាអមាត្យ
របស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈជាពួកផ្សេង ខ្ញុំព្រះអង្គជាមនុស្សផ្សេង
ពួកលម្អច្បងៗជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍កោឡិយៈមានធម៌ផ្សេង ខ្ញុំព្រះ
អង្គក៏មានធម៌ផ្សេង ។ ម្នាលតាមណី អ្នកឯងមិនបាននូវពាក្យរវាង
ថា បាដលិយតាមណីស្គាល់ពួកលម្អច្បងៗជាអមាត្យរបស់ពួកក្សត្រិយ៍
កោឡិយៈថាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក៏ បំណែកបាដលិយ-
តាមណីក៏មិនមែនជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក៏ទេ ព្រោះហេតុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃបរគមវិញ្ញា

តថាគតោ ន លុច្ឆតិ តថាគតោ មាយំ ជាដានិ
ន ច តថាគតោ មាយាវីតិ ។

(២៩៣) មាយត្តាហំ តាមណំ បដាដានិ មាយាយ
ច វិចាតំ យថាបដិបន្នោ ច មាយាវី កាយស្ស
ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ
ឧបបជ្ឈតិ តព្វ បដាដានិ ។ ចាណាតិចាតត្តាហំ
តាមណំ បដាដានិ ចាណាតិចាតស្ស ច វិចាតំ
យថាបដិបន្នោ ច ចាណាតិចាតី កាយស្ស ភេទា
បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ ឧប-
បជ្ឈតិ តព្វ បដាដានិ ។ អទិន្នាទានំ ចាហំ តា-
មណំ បដាដានិ អទិន្នាទានស្ស ច វិចាតំ យថាប-
ដិបន្នោ ច អទិន្នាទាយី កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ឈតិ តព្វ បដា-
ដានិ ។ តាមេសុ មិន្នាចារត្តាហំ តាមណំ បដាដានិ

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ សង្ខយត្តនៃ

ព្រះគម្ភគម្ភមិនបាននូវការរួមរហៃហៃថា ព្រះគម្ភគម្ភស្គាល់មាយាមៃ
តែគម្ភគម្ភមិនមែនអ្នកមានមាយាមៃ ។

(៤៩៣) ម្នាលគាមណី គម្ភគម្ភស្គាល់ច្បាស់នូវមាយានីវេស
នៃមាយា ទាំងបុគ្គលអ្នកមានមាយា ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកក្លាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតវិញនៃ ប្រេត អសុរកាយ
នរកនោះសោត ក៏គម្ភគម្ភស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលគាមណី គម្ភគម្ភ
ស្គាល់ច្បាស់នូវបាណាភិបាតនីវេសនៃបាណាភិបាត ទាំងបុគ្គលអ្នក
ធ្វើបាណាភិបាត ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកក្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
តែងទៅកើតក្នុងកំណើតវិញនៃ ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត
ក៏គម្ភគម្ភស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលគាមណី គម្ភគម្ភស្គាល់ច្បាស់
នូវអទិន្នាទាននីវេសនៃអទិន្នាទាន ទាំងបុគ្គលអ្នកធ្វើអទិន្នាទាន ប្រតិ-
បត្តិយ៉ាងណា លុះបែកក្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំ-
ណើតវិញនៃ ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏គម្ភគម្ភស្គាល់
ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលគាមណី គម្ភគម្ភស្គាល់ច្បាស់នូវការមេសុមិច្ឆាបារ

តាមណីសយុត្តំ

កាមេសុ មិច្ឆាចារិយស្ស ច វិចិត្តំ យថាបដិបន្នោ
 ច កាមេសុ មិច្ឆាចារិ កាយស្ស ភេទា បរំ ម-
 រណា អចាយំ ទុក្ខតី វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ
 តព្វ បដាធាមិ ។ មុសាវាទញ្ចាហំ តាមណី បដា-
 ធាមិ មុសាវាទស្ស ច វិចិត្តំ យថាបដិបន្នោ ច
 មុសាវាទី កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អចាយំ
 ទុក្ខតី វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ បដាធាមិ ។
 មិសុណាវាចំ ចាហំ តាមណី បដាធាមិ មិសុណាវាចា-
 យ ច វិចិត្តំ យថាបដិបន្នោ ច មិសុណាវាចោ កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិនិច្ឆាតំ និរ-
 យំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ បដាធាមិ ។ ឝុសវាចំ ហាហំ
 តាមណី បដាធាមិ ឝុសវាចាយ ច វិចិត្តំ យថា-
 បដិបន្នោ ច ឝុសវាចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អចាយំ ទុក្ខតី វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ តព្វ
 បដាធាមិ ។ សម្ពច្ចុលាបញ្ចាហំ តាមណី បដាធាមិ

តាមណីសំយុត្ត

នឹងផលនៃការមេសុម្ពិទ្ធាចារ ទាំងបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តការមេសុម្ពិទ្ធាចារ
 ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
 កំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏តែជាគតស្គាល់
 ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី តែជាគតស្គាល់ច្បាស់នូវមុសាវាទនឹងផលនៃ
 មុសាវាទ ទាំងបុគ្គលអ្នកពោលមុសាវាទ ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរ-
 កាយ នរកនោះសោត ក៏តែជាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី
 តែជាគតស្គាល់ច្បាស់នូវចិសុណាវាទនឹងផលនៃចិសុណាវាទ ទាំង
 បុគ្គលអ្នកពោលចិសុណាវាទ ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក
 នោះសោត ក៏តែជាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី តែជាគតស្គាល់
 ច្បាស់នូវផុសវាទនឹងផលនៃផុសវាទ ទាំងបុគ្គលអ្នកពោលផុសវាទ
 ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត
 ក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏តែជាគត
 ស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី តែជាគតស្គាល់ច្បាស់នូវសម្មប្បលាបៈ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយត្តវិញ្ញា

សម្មប្បុរាសស្ស ច វិចិត្តកំ យថាបដិបន្នោ ច សម្មប្បុរាសី កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតំ វិចិត្តកំ និរយំ ឧបបជ្ជតំ តព្វ បដាធាមិ ។ អភិជ្ឈាត្ថាហំ តាមណំ បដាធាមិ អភិជ្ឈាយ ច វិចិត្តកំ យថាបដិបន្នោ ច អភិជ្ឈាលុ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតំ វិចិត្តកំ និរយំ ឧបបជ្ជតំ តព្វ បដាធាមិ ។ ព្យាទាទប្បនោសត្ថាហំ តាមណំ បដាធាមិ ព្យាទាទប្បនោសស្ស ច វិចិត្តកំ យថាបដិបន្នោ ច ព្យាបន្នចិត្តោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតំ វិចិត្តកំ និរយំ ឧបបជ្ជតំ តព្វ បដាធាមិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ចាហំ តាមណំ បដាធាមិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ច វិចិត្តកំ យថាបដិបន្នោ ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អទាយំ ទុក្ខតំ វិចិត្តកំ និរយំ ឧបបជ្ជតំ តព្វ បដាធាមិ ។

លុត្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខារយុគវគ្គ

នឹងផលនៃសម្មប្បឈាបៈ ទាំងបុគ្គលអ្នកពោលសម្មប្បឈាបៈ ប្រតិបត្តិ
 យ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើត
 តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់
 ដែរ ។ ម្នាលតាមណី គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់នូវអភិជ្ឈានឹងផលនៃអភិជ្ឈា
 ទាំងបុគ្គលអ្នកមានអភិជ្ឈា ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះ
 សោត ក៏គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលតាមណី គឺជាគតស្គាល់
 ច្បាស់នូវសេចក្តីប្រឡូតដោយអំណាចព្យាបាទនឹងផលនៃសេចក្តីប្រឡូត
 ដោយអំណាចព្យាបាទ ទាំងបុគ្គលអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ប្រតិបត្តិយ៉ាង
 ណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន
 ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាល
 តាមណី គឺជាគតស្គាល់ច្បាស់នូវមិច្ឆាទិដ្ឋានឹងផលនៃមិច្ឆាទិដ្ឋា ទាំងបុគ្គល
 ជាមិច្ឆាទិដ្ឋា ប្រតិបត្តិយ៉ាងណា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅ
 កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកនោះសោត ក៏គឺជាគត
 ស្គាល់ច្បាស់ដែរ ។

ពាមណីសំយុត្តំ

[២៩៤] សន្តិ ហិ កាមណិ ឯកេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា វរំវាទិនោ វរំទិដ្ឋិនោ យោ កោចិ ចាណាមតិ-
 មាមេតិ សព្វោ សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ
 បដិសំវេទយតិ យោ កោចិ អទិន្នំ អាទិយតិ សព្វោ
 សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ
 យោ កោចិ កាមេសុ មិច្ឆាចរតិ សព្វោ សោ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ យោ កោចិ
 មុសា កណាតិ សព្វោ សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ទោម-
 នស្សំ បដិសំវេទយតីតិ ។

[២៩៥] ទិស្សតិ ខោ ច បទ កាមណិ ឥនេកោច្ឆា
 មាលី កុណ្ឌាលី សុខហាតោ សុវិល្លោ កប្បិតកេ-
 សមស្សំ ឥត្ថិកាមេហិ រាជា មញ្ញោ បរិចារេន្តោ ។

តាមលំដាប់បុគ្គល

(២៩២) ម្ចាស់តាមណី សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នក

មានវេទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឯណានីមួយសម្លាប់សត្វ

បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលឯណា

នីមួយកាន់យកទ្រព្យវេលាគេមិនបានឲ្យ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយ

ទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលឯណានីមួយប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមវាំង

ឡាយ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គល

ឯណានីមួយពោលពាក្យមុសា បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយទុក្ខទោ-

មនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(២៩៥) ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន

កម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ជំរះកាយស្អាត ស្មិតស្អាតស្អាតបាត កាត់សក់

និងពុកមាត់ ឲ្យស្រួចម្រៃដោយកាមទាំងឡាយ ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

តមេនំ ឯវមាហំសុ^(១) អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អកាសិ
 មាលី កុណ្ឌាលី សុនហាតោ សុរិលីត្តោ កប្បិតកេ-
 សមស្សុ ឥត្ថកាមេហិ រាជា មញ្ញោ បរិចារតីតិ ។
 តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ រញ្ញោ
 បច្ឆត្ថតំ បសយ្ហ ជីវិតា វេរោបេតិ^(២) រាជា អត្តមនោ
 អភិហារមនាសិ តេនាយំ បុរិសោ មាលី កុណ្ឌាលី
 សុនហាតោ សុរិលីត្តោ កប្បិតកេសមស្សុ ឥត្ថកា-
 មេហិ រាជា មញ្ញោ បរិចារតីតិ ។ ទិស្សតិ ខោ
 តាមណី ឥនេកត្ថោ ទទ្ឋាយ រដ្ឋយា បច្ឆាតាហំ
 តាទ្ឋាពន្ធនំ ពន្ធា ខុមុណ្ឌំ ករិត្វា ខរស្សវេន ប-
 ណាវេន រថិយា រថិយំ^(៣) សិដ្ឋាដកេន សិដ្ឋាដកំ
 បរិនេត្វា ទិក្ខុណោន ទ្វាវេន ទិក្ខុមិត្វា ទិក្ខុណាតោ
 នករស្ស សីសំ ធិដ្ឋមាណោ ។ តមេនំ ឯវមាហំសុ
 អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អកាសិ ទទ្ឋាយ រដ្ឋយា
 បច្ឆាតាហំ តាទ្ឋាពន្ធនំ ពន្ធា ខុមុណ្ឌំ ករិត្វា

១ ឧ, តមេនមាហំសុ ។ ២ វេរោបេសិ ។ ៣ រថិយាយ រថិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុគ្គលនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះគឺបាន
ធ្វើអំពើអ្វី បានជាមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ជំរះកាយស្អាត ស្មិត
ស្អាត ស្អាតបាត កាត់សក់នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីបម្រើដោយកាមទាំង
ឡាយហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះ បានគ្របសង្កត់បុគ្គលដែលជាសត្រូវ
នឹងស្តេចផ្តាច់ផ្តល់ទាត់ជីវិត ទើបស្តេចមានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ បាន
ព្រះរាជទានគ្រឿងសក្កាប្បដា ព្រោះហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមាន
កម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ជំរះកាយស្អាត ស្មិតស្អាតស្អាតបាត កាត់សក់
នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីបម្រើដោយកាមទាំងឡាយហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។

ម្នាលគាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រូវគេចង់ស្វាបសេកដោយ
ខ្សែដ៏មាំ កោត្រងោលបណ្តើរការក្រាស់ពីច្រកមួយទៅច្រកមួយ ពីផ្លូវ
ត្រឡែងកែងមួយទៅផ្លូវត្រឡែងកែងមួយ ដោយស្តេចជ័យមានសំឡេង
លាន់ឮខ្លាំង ចេញតាមទ្វារខាងត្បូងទៅកាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។

ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះគឺ
បានធ្វើអំពើអ្វី បានជាគេចង់ស្វាបសេកដោយខ្សែដ៏មាំ កោត្រងោល

តាមណីស័យុត្តំ

ទរស្សវេន បណាវេន រថិយា រថិយំ សិដ្ឋាដកេន
 សិដ្ឋាដកំ បរិនេត្វា ទត្តិណោន ឆ្វាវេន ជិត្តមិត្វា
 ទត្តិណាតោ នករស្ស សីសំ ជិន្ទតីតិ ។ តមេនំ
 វរមាបាសុ អន្តោ អយំ បុរិសោ វាជវេរី ឥត្ថិ វា
 បុរិសំ វា ជីវិតា វាវេបេតិ តេន នំ វាជានោ គ-
 ហេត្វា វរុចានំ កម្មករណានំ^(១) កាវេន្តីតិ^(២) ។ តំ
 តំ មញ្ញាសិ តាមណី អបិ នុ តេ វរុចំ ទិដ្ឋំ វា
 សុតំ វាតិ ។ ទិដ្ឋញ្ច នោ កន្តេ សុតញ្ច សុយ្យស្សតិ
 ចាតិ ។

[២៧៦] តត្ថ តាមណី យេ តេ សមណព្រាហ្មណា
 វរំវាទិនោ វរំទិដ្ឋិនោ យោ កោចិ ចាណាមតិមាបេតិ
 សញ្ញោ សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេ-
 នយតីតិ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំសុ មុសា វាតិ ។ មុសា
 កន្តេ ។ យេ បន តេ តុច្ចំ មុសា វិលបន្តិ សីល-
 វន្តោ វា តេ ទុស្សីលា វាតិ ។ ទុស្សីលា កន្តេ ។ យេ បន

១ ឧ. ឯវុចំ កម្មករណំ ។ ២ កាវេន្តីតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

បណ្តើរគោត្រាសត៍ច្រកមួយទៅច្រកមួយ ពីផ្លូវត្រឡែងកែងមួយទៅផ្លូវ
ត្រឡែងកែងមួយ ដោយស្តរដ៏យមានសំឡេងលាន់ឮខ្លាំង ចេញតាម
ទ្វារខាងត្បូង ទៅកាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះមគរដូច្នេះ ។ ជនទាំងឡាយ
និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបានផ្តាច់ជីវិតស្រីប្អូន
បុរសដែលមានពៀរនឹងស្តេច ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកស្តេចចាប់
បុរសនោះបានហើយ ឲ្យធ្វើកម្មករណៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់
តាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពើមានសភាពយ៉ាងនេះ
អ្នកបានឃើញឬបានឮខ្លះឬដែរ ។ បតីត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អំពើមាន
សភាពយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញបានឮហើយគង់នឹងបានឮផង ។

(២៩៦) ម្ចាស់តាមណី បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
សមណព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវេទនាយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ
ថា បុគ្គលឯណានិមួយសម្លាប់សត្វ បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយទុក្ខ
ទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពោលពាក្យ
សច្ចៈ ឬមុសា ។ មុសា ព្រះអង្គ ។ ឬយវិញទៀត សមណព្រាហ្មណ៍
ឯណាពោលពាក្យទេ ពាក្យកុហក សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នក
មានសីលឬទ្រិស្តសីល ។ ជាអ្នកទ្រិស្តសីល ព្រះអង្គ ។ ចុះសមណ-

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

តេ ទុស្សីលា ចាបធម្មា មិច្ឆាបដិបដ្ឋា វា តេ សម្មា-
បដិបដ្ឋា វាតិ ។ មិច្ឆាបដិបដ្ឋា កន្ថេ ។ យេ បទ
តេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា វា តេ សម្មាទិដ្ឋិកា
វាតិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា កន្ថេ ។ យេ បទ តេ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា
កល្យំ ទុ តេសុ បស័ទិតុន្តិ ។ នោ ហេតុំ កន្ថេ ។

(២៩៧) ទិស្សតិ ទោ បទ តាមណិ សធកក្ខោ
មាលី កុណ្ឌាលី ។ បេ ។ ឥត្ថិកាមេហិ វាជា មញ្ញ
បរិចារេត្តិ^(១) ។ តមេធំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិ-
សោ កី អកាសិ មាលី កុណ្ឌាលី ។ បេ ។ ឥត្ថិកាមេ-
ហិ វាជា មញ្ញ បរិចារេត្តិ ។ តមេធំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ
អយំ បុរិសោ រញ្ញោ បច្ចុត្តិកស្ស បសយ្ហ អទិន្នំ អាទិយ-
តិ^(២) តស្ស វាជា អត្តមយោ អភិហារមទាសំ តេនាយំ
បុរិសោ មាលី កុណ្ឌាលី ។ បេ ។ ឥត្ថិកាមេហិ វាជា មញ្ញ
បរិចារេត្តិ ។ ទិស្សតិ ទោ ។ បេ ។ តាមណិ សធកក្ខោ

១ ម. បរិចារេត្តិ ។ ២ ឧ. បសយ្ហ រតនមហាសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ទាយតនវគ្គ

ព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក់ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះជាអ្នកប្រតិបត្តិខុសឬប្រតិបត្តិត្រូវ ។ ជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស ព្រះ
 អង្គ ។ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ឯណាជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកមិនចង់ដឹងឬជាអ្នកសម្មាទិដ្ឋិ ។ ជាអ្នកមិនចង់ដឹង
 ព្រះអង្គ ។ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ឯណាជាអ្នកមិនចង់ដឹង អ្នកផងគួរជ្រះ
 ថ្លានឹងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដែរឬ ។ ការនេះមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។

(២៩៧) ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន
 កម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម
 ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះ
 ថា យីអើ បុរសនេះបានធ្វើអំពើអ្វី បានជាមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល
 ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។
 ជនទាំងឡាយក៏និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបាន
 គ្របសង្កត់បុគ្គលដែលជាសត្រូវនឹងស្តេចហើយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
 បានឲ្យ ទើបស្តេចមានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ បានព្រះរាជទានគ្រឿង
 សក្ការឬជាដល់បុរសនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមានកម្រិត
 ផ្កា មានកុណ្ឌល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម ហាក់
 ដូចជាព្រះរាជា ។ បេ ។ ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ

តាមលំអៀង

ទទ្សាយ រដ្ឋយា ។ បេ ។ ទត្ថុណាតោ នគរស្ស សីសំ
 ជិដ្ឋមាណោ ។ តមេធំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ
 កី អកាសិ ទទ្សាយ រដ្ឋយា ។ បេ ។ ទត្ថុណាតោ
 នគរស្ស សីសំ ជិដ្ឋតីតិ ។ តមេធំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ
 អយំ បុរិសោ តាមា វា អរញ្ញា វា អទិដ្ឋំ ថេយ្យសង្ខាតំ
 អាទិយតិ តេន ធំ រាជាណោ ឯវរូបំ កម្មតារណំ កា-
 រេដ្ឋតិ^(១) ។ តំ កី មញ្ញសិ តាមណំ អបិ នុ តេ
 ឯវរូបំ ទិដ្ឋំ វា សុតំ វាតិ ។ ទិដ្ឋត្វ ឆោ ភន្តេ សុតត្វ
 សុយ្យស្សតិ ចាតិ ។

(២៩៨) តត្រ តាមណំ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
 ឯវរាទិណោ ឯវទិដ្ឋឆោ យោ កោចិ អទិដ្ឋំ អាទិយតិ
 សញ្ញោ សោ ទិដ្ឋេវ ឆម្ពេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំរេ-
 ទិយតីតិ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំសុ មុសា វាតិ ។ បេ ។
 កល្យំ នុ តេសុ បសីទិតុដ្ឋំ ។ ឆោ ហោតំ ភន្តេ ។

១ ១. រាហ្មត្ថិ ។

តាមណីសំយុត្ត

ត្រូវគេចង់ស្វាហសកដោយខ្សែដ៏មាំ ។ បេ ។ កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះ
 នគរ ។ ជនទាំងឡាយបាននិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យីអើ
 បុរសនេះបានធ្វើអំពើអ្វី បានជាគេចង់ស្វាហសកដោយខ្សែដ៏មាំ ។ បេ ។
 កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះ
 យ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបានកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ អំពី
 ស្រុកភ្នំ អំពីព្រៃភ្នំ ដោយចំណែកនៃចិត្តជាចោរ ព្រោះហេតុនោះ បាន
 ជាពួកស្តេចចាប់បុរសនោះបានហើយ ឲ្យធ្វើកម្មករណៈមានសភាពយ៉ាង
 នេះ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពីមានសភាព
 យ៉ាងនេះ អ្នកបានឃើញឬបានឮខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គបានឃើញបានឮហើយគង់នឹងបានឮផង ។

(២៩៨) ម្នាលតាមណី បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 សមណព្រាហ្មណ៍ពួកណា ជាអ្នកមានវារៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ
 ថា បុគ្គលឯណាមួយកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ បុគ្គលទាំង
 អស់នោះតែងសោយទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ពោលពាក្យសច្ចៈឬមុសា ។ បេ ។ អ្នកផងគួរជ្រះថ្លានឹងសម-
 ណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដែរឬ ។ ការតុំមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគនវគ្គោ

(២៩៩) ទិស្សតិ ខោ បទ តាមណី ឥនេកច្ចោ
 មាលី កុណ្ឌាលី ។ បេ ។ ឥត្ថិកាមេហិ រាជា មញ្ញោ
 បរិចារន្តោ ។ តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ
 កី អកាសិ មាលី កុណ្ឌាលី ។ បេ ។ ឥត្ថិកាមេហិ
 រាជា មញ្ញោ បរិចារតីតិ ។ តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ
 អយំ បុរិសោ រញ្ញោ បច្ចុត្ថិកស្ស ទារសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិ
 តស្ស រាជា អត្តមនោ អភិហារមទាសិ តេនាយំ បុរិសោ
 មាលី កុណ្ឌាលី ។ បេ ។ ឥត្ថិកាមេហិ រាជា មញ្ញោ បរិ-
 ចារតីតិ ។ ទិស្សតិ ខោ តាមណី ឥនេកច្ចោ ទទ្ធក្ខយ
 រជ្ជយា ។ បេ ។ ទត្ថិណតោ នករស្ស សីសំ ជិដ្ឋមា-
 នោ ។ តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អ-
 កាសិ ទទ្ធក្ខយ រជ្ជយា ។ បេ ។ ទត្ថិណតោ នករស្ស
 សីសំ ជិដ្ឋតីតិ ។ តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិ-
 សោ កុល្លត្ថសុ កុលកុមារីសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិ តេន

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

(២៩៩) ម្ចាស់តាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មានកម្រិត
 ផ្កា មានកុណ្ឌល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូច
 ជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យើង
 បុរសនេះគេបានធ្វើអំពើអ្វី បានជាមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ។ បេ ។
 ឲ្យស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយ
 និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យើង បុរសនេះបានប្រព្រឹត្តល្មើស
 ក្នុងប្រពន្ធរបស់បុគ្គលដែលជាស្រ្តីនឹងស្តេច ទើបស្តេចមានព្រះហឫ-
 ទ័យត្រេកអរ បានព្រះរាជទានត្រៀងសក្ការបូជាដល់បុរសនោះ ព្រោះ
 ហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ។ បេ ។ ឲ្យស្រ្តី
 ទាំងឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ម្ចាស់តាមណី បុគ្គល
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រូវគេចាប់ចងស្លាបសេកដោយខ្សែដ៏មាំ ។ បេ ។
 កាត់ក្បាលខាងឆ្វេងព្រះនគរ ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះ
 យ៉ាងនេះថា យើង បុរសនេះគេបានធ្វើអំពើអ្វី ទើបត្រូវគេចងស្លាប
 សេកដោយខ្សែដ៏មាំ ។ បេ ។ កាត់ក្បាលខាងឆ្វេងព្រះនគរ ។ ជនទាំង-
 ឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យើង បុរសនេះបានប្រព្រឹត្ត
 ល្មើសក្នុងពួកស្រ្តីរបស់ត្រកូលក្នុងពួកកុមារីរបស់ត្រកូល ព្រោះហេតុនោះ

ពាមណីសំយុត្តំ

ជំ វាជាដោ កហេត្វា វិវរុចំ កម្មករណំ កាវេន្ត្រិតំ ។
 តំ កី មញ្ញាសំ តាមណី អបិ នុ តេ វិវរុចំ ទិដ្ឋំ វា
 សុតំ វាតិ ។ ទិដ្ឋញ្ច នោ កន្តេ សុតំ ច សុយ្យស្សតិ
 វាតិ ។

(៣០០) តត្រ តាមណី យេ តេ សមណត្រា-
 ហ្មណា វិវាទិនោ វិវទិដ្ឋិនោ យោ កោចិ កា-
 មេសុ មិច្ឆាចរិតំ សញ្ញា សោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ
 ទោមនស្សំ បដិសំវេទយតីតំ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំ-
 សុ មុសា វាតិ ។ បេ ។ កល្យំ នុ តេសុ បសីទិតុន្តំ ។
 នោ ហេតុំ កន្តេ ។

(៣០១) ទិស្សតិ ទោ បទ តាមណី ឥនេកោច្ឆា
 មាលី កុណ្ឌាលី សុនហាតោ សុវិល្លតោ កប្បិត-
 កេសមស្សុ ឥត្ថិកាមេហិ វាជា មញ្ញា បរិចារន្តោ

តាមណីសំយុត្ត

ពួកស្តេចចាប់បុរសនោះបានហើយ ទើបឱ្យធ្វើកម្មករណៈមានសភាព
 យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលតាមណី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថ្ងៃចម្លើយ អំពើ
 មានសភាពយ៉ាងនេះ អ្នកបានឃើញឬបានឮខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជ័ចំរើន អំពើមានសភាពយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ បានឮ
 ហើយគង់នឹងបានឮផង ។

[៣០០] ម្នាលតាមណី បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវេទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាង
 នេះថា បុគ្គលឯណានីមួយប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង
 អស់នោះតែងសោយទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ឈ្មោះថាពោលពាក្យសច្ចៈបូមុសា ។ បេ ។ អ្នកផងគួរជ្រះថ្លា
 នឹងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដែរឬ ។ ការនេះមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។

[៣០១] ម្នាលតាមណី បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន
 កម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ជំរះកាយស្អាត ស្មិតស្អាតស្អាតបាត កាត់សក់
 នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រីទាំងឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវត្តោ

តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អកាសិ
 មាលី កុណ្ឌាលី សុនហាតោ សុវិលំត្តោ កប្បិតកេ-
 សមស្សុ ឥត្ថិកាមេហំ រាជា មញ្ញោ បរិចារេត្តតិ ។
 តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ រាជានំ
 មុសាវាទេន ហាសេតិ ឥស្ស រាជា អត្តមនោ អភិហា-
 រមនាសិ តេនាយំ បុរិសោ មាលី កុណ្ឌាលី សុនហា-
 តោ សុវិលំត្តោ កប្បិតកេសមស្សុ ឥត្ថិកាមេហំ រាជា
 មញ្ញោ បរិចារេត្តតិ ។ ទិស្សតិ ខោ តាមណំ ឥនេកោច្ឆា
 ទទ្សាយ រជ្ជយា បច្ឆាពាហំ តាឡ្ហពន្ធនំ ពន្ធា ខុ-
 មុណ្ឌំ កក្កត្វា ខរស្សវេន បណាវេន រជ្ជយា រជ្ជយំ
 សិដ្ឋាដកេន សិដ្ឋាដកំ បរិនេត្វា ទត្ថិណោន ឆ្វាវេន
 ទិក្ខមិត្វា ទត្ថិណាតោ នគរស្ស សីសំ ទិដ្ឋមាវោ ។
 តមេនំ ឯវមាហំសុ អម្ពោ អយំ បុរិសោ កី អកាសិ

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យ៉ីអើ បុរសនេះគេបាន
ធ្វើអំពើអ្វី ទើបមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល ជំរះកាយស្អាត ស្អិតស្អាង
ស្អាតបាត កាត់សក់នឹងពុកមាត់ ឲ្យពួកស្រ្តីទាំងឡាយបម្រើដោយកាម
ហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា
យ៉ីអើ បុរសនេះបានញ៉ាំងស្តេចឲ្យសប្បាយរីករាយដោយពាក្យមុសាស្តេច
មានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ បានព្រះរាជទានគ្រឿងសក្ការបូជាដល់បុរស
នោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាបុរសនេះមានកម្រិតផ្កា មានកុណ្ឌល
ជំរះកាយស្អាត ស្អិតស្អាងស្អាតបាត កាត់សក់នឹងពុកមាត់ ឲ្យស្រ្តីទាំង
ឡាយបម្រើដោយកាមហាក់ដូចជាព្រះរាជា ។ ម្នាលគាមណី បុគ្គល
ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រូវគេចាប់ចងស្លាបសេកដោយខ្សែដ៏មាំ កោរ
ត្រជើលបណ្តើរគោក្រាសពីច្រកមួយទៅច្រកមួយ ពីផ្លូវត្រឡែងកែង
មួយទៅផ្លូវត្រឡែងកែងមួយ ដោយស្តេចជ័យមានសំឡេងលាន់ឮខ្លាំង
ចេញតាមទ្វារខាងត្បូង កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ជនទាំងឡាយ
ក៏និយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា យ៉ីអើ បុរសនេះគេបានធ្វើអំពើអ្វី

តាមណីសំយក្កំ

នឡាយ រដ្ឋយា បច្ឆាតាហំ តាឡតន្ធនំ តន្ត្រិត្វា
 ឡាមុណ្ឌំ កាត្រា ឡាស្សរេន បណារេន រដិយា រដិ-
 យំ សិដ្ឋាជគេន សិដ្ឋាជកំ បរិនេត្វា នត្តិណោន
 ឡាវេន និត្តមិត្វា នត្តិណាតោ នករស្ស សីសំ និច្ច-
 ត័តិ ។ តមេនំ ឯវមាហំសុ អន្តោ អយំ បុរិសោ
 កហបតិស្ស វា កហបតិបុត្តស្ស វា មុសាវានេន អត្ថ-
 កញ្ចំ តេន នំ វាជាតោ កហេត្វា ឯវុចាជំ កត្តករ-
 ណាជំ កាវេន្តិតិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ តាមណី អបិ-
 នុ តេ ឯវុចំ និដ្ឋំ វា សុតំ វាតិ ។ និដ្ឋញ្ច នោ កន្តេ
 សុតញ្ច សុយ្យស្សតិ ចាតិ ។

(៣០២) តត្រិ តាមណី យេ តេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា ឯវុចំនោ ឯវុចំនោ យោ កោចិ មុសា កណាតិ
 សញ្ញោ សោ និដ្ឋេវ ធម្មេ ធុត្តំ នោមនស្សំ បដិសំវេ-
 នយត័តិ ។ សច្ចំ វា តេ អាហំសុ មុសា វាតិ ។
 មុសា កន្តេ ។ យេ បន តេ តុច្ចំ មុសា វិលបន្តិ
 សីលវន្តោ វា តេ ធុស្សីលា វាតិ ។ ធុស្សីលា កន្តេ ។

ពាមណីសំយុត្ត

ទើបត្រូវគេចាប់ចងស្លាបសេកដោយខ្សែដ៏មាំ កៅត្រឡាលបណ្តើរគា-
 ត្រាសត៍ច្រកមួយទៅច្រកមួយ ពីផ្លូវត្រឡែងកែងមួយទៅផ្លូវត្រឡែង
 កែងមួយ ដោយស្ត្រីជ័យមានសំឡេងលាន់ព្នូរខ្លាំង ចេញតាមទ្វារខាង
 ត្បូង កាត់ក្បាលខាងត្បូងព្រះនគរ ។ ជនទាំងឡាយពោលនឹងបុរស
 នោះយ៉ាងនេះថា យីអើ បុរសនេះបានកាច់បង់ប្រយោជន៍របស់គហបតី
 ឬគហបតីបុគ្គ ដោយពាក្យមុស្កា ព្រោះហេតុនោះ ពួកស្តេចចាប់បុរស
 នោះបានហើយ ឲ្យធ្វើកម្មករណៈមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់គាមណី
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អំពើមានសភាពយ៉ាងនេះ អ្នកបាន
 ឃើញឬបានឮខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ
 បានឮហើយ គង់នឹងបានឮផង ។

[៣០២] ម្ចាស់គាមណី បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានវេទយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ
 ថា បុគ្គលឯណាមួយពោលពាក្យមុស្កា បុគ្គលទាំងអស់នោះតែងសោយ
 ទុក្ខទោមនស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ឈ្មោះថា
 ពោលពាក្យសច្ចៈឬមុស្កា ។ មុស្កា ព្រះអង្គ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ឯណា ពោលពាក្យទេវ ពាក្យមុស្កា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ជាអ្នកមានសីលឬទ្ធិស្តសីល ។ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

យេ បទ តេ នុស្សីលា ចាបធម្មា មិច្ឆាបដិបដ្ឋា វា តេ
 សម្មាបដិបដ្ឋា វាតិ ។ មិច្ឆាបដិបដ្ឋា កន្តេ ។ យេ បទ តេ
 មិច្ឆាបដិបដ្ឋា មិច្ឆាទិដ្ឋកា វា តេ សម្មាទិដ្ឋកា វា-
 តិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋកា កន្តេ ។ យេ បទ តេ មិច្ឆាទិដ្ឋកា
 កល្យំ នុ តេសុ បសិទ្ធិតុន្តំ ។ ឆោ ហេតុំ កន្តេ ។
 អច្ឆរិយំ កន្តេ អព្វតំ កន្តេ អត្ថំ មេ កន្តេ អាវសថាតារំ
 តត្ថ អត្ថំ មញ្ញកាធិ អត្ថំ អាសនាធិ អត្ថំ ឧទក-
 មណីកោ អត្ថំ តេលប្បដិច្ចោ ។ តត្ថ យោ សមណោ
 វា ព្រាហ្មណោ វា វាសំ ឧបេតិ តេធាហំ យថាសត្តំ
 យថាពលំ សំរិកជាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវដ្ត

ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកទ្រុស្តបើល មានធម៌
 ពាក្រក់ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកប្រតិបត្តិខុសឬប្រតិបត្តិត្រូវ ។
 ជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស ព្រះអង្គ ។ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយឯណា
 ជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ឬជាអ្នក
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រះអង្គ ។ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ឯណា ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ អ្នកផងគួរជ្រះថ្លានឹងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ដែរឬ ។ ការនុ៎ះមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។ អស្ចារ្យណាស់ ព្រះអង្គ ចម្លែក
 ណាស់ ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានផ្ទះសំណាក់
 មួយ ក្នុងផ្ទះសំណាក់នោះ មានវត្តភូមិ មានអាសនៈ មានក្រុមទឹក
 មានប្រទីបរប្រង ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាចូលទៅអាស្រ័យក្នុងផ្ទះ
 សំណាក់នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ចាត់ចែងបែកប្រគេនសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ
 សមគួរតាមស័ក្តិភាមកម្លាំង ។

[៣០៣] ភូតបុព្វំ កន្លែ ចត្តារោ សត្តារោ ជា-
 ជាទិដ្ឋិកា ជាជាទិដ្ឋិកា ជាជារុចិកា តស្មី អាវស-
 ថាតារ វាសំ ឧបគន្ធិស្មុ^(១) ។ ឯកោ សត្តា ឯវារដ្ឋ
 ឯវារដ្ឋ នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ នត្ថំ ហុតំ នត្ថំ សុកត-
 ទុក្ខដាធំ កម្មាធំ ផលំ វិចារោ នត្ថំ អយំ លោកោ
 នត្ថំ បរោ លោកោ នត្ថំ មាតា នត្ថំ បិតា នត្ថំ
 សត្តា ឧបទាតិកា នត្ថំ លោកោ សមណាព្រាហ្មណា
 សម្មគ្គតា សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច
 លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទន្តិតំ ។

១ ឧ. ម. ឧបគន្ធិ ។

តាមណីសំយុត្ត

[៣០៣] បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលពីមុនមានសាស្តា ៤ នាក់
 ជាអ្នកមានយោបល់ផ្សេងគ្នា មានសេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេងគ្នា មានសេចក្តី
 ចូលចិត្តផ្សេងគ្នា ចូលទៅគាស្រ័យនៅក្នុងផ្ទះសំណាក់នោះ ។ សាស្តា
 ម្នាក់មានវាទយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ
 មិនមានផល ការបូជាធម៌មិនមានផល ការបូជាភូមិមិនមានផល ផល
 វិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើពាក្រក់ មិនមាន លោក
 នេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិន
 មានគុណ ពួកសត្វជាឧបទ្វាតិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែល
 ប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង
 ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសនូវលោកនេះនឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មិន
 មានក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃាយននិដ្ឋានោ

[៣០២] ឯកោ សត្តា ឯវារាជី ឯវរិទ្ធិដ្ឋំ អត្ថំ ទិដ្ឋំ

អត្ថំ យិដ្ឋំ អត្ថំ ហុតំ អត្ថំ សុកតទុក្ខជាតំ កក្កាតំ

ដលំ វិចារកោ អត្ថំ អយំ លោកោ អត្ថំ បរោ លោកោ

អត្ថំ មាតា អត្ថំ បិតា អត្ថំ សត្តា ឧបទាតិកា អត្ថំ

លោកេ សមណា ព្រាហ្មណា សម្មាសម្ពុទ្ធា សម្មាបដិបន្នា

យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា

សច្ចិកត្វា បរេនេដ្ឋិតិ ។

[៣០៥] ឯកោ សត្តា ឯវារាជី ឯវរិទ្ធិដ្ឋំ ករតោ

ការាយតោ ជិន្ទតោ ធនោបយតោ បថតោ ទាចយ-

តោ សោចតោ សោចយតោ កិលមតោ កិលមយ-

តោ ដន្ទតោ ដន្ទាបយតោ ទាលាមតិមាបយតោ អ-

ទិដ្ឋំ អាទិយតោ សន្និ ជិន្ទតោ ជិល្លោបំ ហរតោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតវគ្គ

[៣០៤] សាស្តាម្នាក់ទៀត មានវេទយ៉ាងនេះ មានទ័ដ្ឋយ៉ាងនេះថា បានដែលបុគ្គលឲ្យហើយវេទនាមានផល ការបូជាធំមានផល ការបូជាតូចមានផល ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន លោកនេះមាន លោកខាងមុខមាន មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសត្វដែលជាឧបបាតិកៈមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វិក្រលែងដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសនូវលោកនេះនឹងលោកខាងមុខ ក៏មានក្នុងលោក ។

[៣០៥] សាស្តាម្នាក់ទៀត មានវេទយ៉ាងនេះ មានទ័ដ្ឋយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើអ្នកដទៃលំបាក អន្ទះអវន្ទ័ន៍ខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃអន្ទះអវន្ទ័ន៍ សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃសម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ដំណ (ដញ្ចាំង) ឬនាំយកទ្រព្យពួកអ្នកស្រុក

ពាមណីសំយុត្តំ

ឯកាតារិកំ កេហេតោ បរិបន្ថេ តិដ្ឋតោ បរទារំ កច្ចតោ
 មុសា កណាតោ កាវតោ ន ករិយតិ ទាបំ ទុបរិយន្តេន
 ចេបិ ចក្កេន យោ វិស្សា បបរិយា ទាលោ ឯកំ
 មំសខលំ ឯកំ មំសបុព្វំ ករយ្យ នត្ថំ តតោនិទានំ
 ទាបំ នត្ថំ ទាបស្ស អាគមោ ។ នត្ថុណំ ចេបិ កត្តាយ
 តំ កច្ចេយ្យ បាទន្តោ យាតេន្តោ ជិន្នន្តោ ធនាបេន្តោ
 បចន្តោ ទាចេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ ទាបំ នត្ថំ ទាបស្ស
 អាគមោ ។ ឧត្តំ ចេបិ កត្តាយ តំ កច្ចេយ្យ នន្តោ
 ធាបេន្តោ យជេន្តោ យាជេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ បុព្វំ
 នត្ថំ បុព្វស្ស អាគមោ ។ ទានេន ទមេន សំយមេន
 សច្ចវដ្តេន នត្ថំ បុព្វំ នត្ថំ បុព្វស្ស អាគមោតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

បួនយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្លូវពីរ គឺបំរកប្រពន្ធអ្នក
 ដទៃ ពោលពាក្យមុសា បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាបំរកបានធ្វើ
 ទេ ទោះបីបុគ្គលណាធ្វើពាក្យសព្វលើប្រឹបពីរនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ
 ឲ្យមានទំនួកសាច់តែមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត បាបដែលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ទោះបី
 បុគ្គលធ្វើទៅកាន់ត្រីយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វដោយខ្លួន
 ឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
 កាត់ ចៀតចៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចៀតចៀន បាបដែលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ទោះបី
 បុគ្គលធ្វើទៅកាន់ត្រីយទន្លេគង្គាខាងជើង ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើ
 អ្នកដទៃឲ្យទាន បូជាខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបូជា បុណ្យដែលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។ បុណ្យ
 ក៏មិនមានដោយការឲ្យទាន ដោយការបូជាន ដោយការសង្គ្រឹម ដោយ
 ការពោលពាក្យសព្ទៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណនោ

(៣០៦) ឯកោ សត្វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ ករតោ

ការាយតោ និទ្ទតោ ធនាបយតោ បចតោ មាចយតោ

សោចតោ សោចយតោ កិលមតោ កិលមយតោ

ដទ្ទតោ ដទ្ទាបយតោ ចាណាមតិមាបយតោ អទិទ្ធិំ អា-

ទិយតោ សទ្ធិំ និទ្ទតោ និល្លាបំ ហរតោ ឯកាការ-

កំ ករោតោ បរិបន្តោ តិដ្ឋតោ បរាជារំ កច្ចតោ មុសា

កណាតោ ករតោ ករិយតិ ចាបំ ខុរិយន្តេន ចក្កេន

ចេមំ យោ ឥមិស្សា បរិវិយា ចាណោ ឯកំ មំសខលំ

ឯកំ មំសបុញ្ញំ ករេយ្យ អត្ថំ តតោនិទានំ ចាបំ អត្ថំ

ចាបស្ស អាគមោ ។ ធិក្ខុណំ ចេមំ តត្ថាយ តិរំ

តច្ឆេយ្យ ហនន្តោ យាតេន្តោ និទ្ទតោ ធនាបេន្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគោត្ត

[៣០៦] សាស្តាម្នាក់ទៀត មានវេទយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា បាបដែលបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់(អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើអ្នកដទៃលំបាក អន្ទះអន្ទែងខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃអន្ទះអន្ទែង សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ដំណា (ដញ្ចាំង) ប្លន់យកទ្រព្យពួកអ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ត្បែរផ្ទះធំ គប់រកប្រពន្ធអ្នកដទៃ ពោលពាក្យមុសា បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាធ្វើមែន ទោះបីបុគ្គលឯណាធ្វើនូវពាក្យសត្វលើប្រិថីពីនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់តែមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកងដ៏មុត បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ ទោះបីបុគ្គលឆ្លងទៅកាន់ត្រើយទទេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃកាត់

កមណីស័យុត្តំ

បឋមោ ចាចេន្តោ អត្ថំ តតោនិទានំ ចាបំ អត្ថំ ចាបស្ស
 អាគមោ ។ ឧត្តរំ ចេបំ កង្កាយ ត្ថំ កង្កេយ្យ ទទេន្តោ
 ទាបេន្តោ យជេន្តោ យាជេន្តោ អត្ថំ តតោនិទានំ បុញ្ញំ
 អត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោ ។ ទានេន ទមេន សំយមេន
 សច្ចវដ្ឋេន អត្ថំ បុញ្ញំ អត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។ តស្ស
 មហ្មំ កន្តេ អហុ ទេវ កង្ខា អហុ វិចីក្ខត្វា កោ សុ
 ធាម ឥមេសំ កវតំ សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ អាហ
 កោ មុសាតិ ។ អលំ ហំ តេ តាមណំ កង្ខិតំ
 អលំ វិចីក្ខិតំ កង្ខនីយេ ច បន^(១) ហំនេ វិចីក្ខត្វា
 ឧប្បន្នាតិ ។ ឯវំ បសន្នាហំ កន្តេ កកវតិ បហោតិ មេ
 កកវា តថា ធម្មំ ទេសេតុំ យថាហំ ឥមំ កង្ខាធម្មំ
 ចជហោយ្យន្តិ ។

 ១ ឧ. ឯត្ថន្តរេ គេ ជិតិសព្វោ ហោតិ ។

តាមណីសំយុត្ត

បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើ
 នោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ ទោះបីបុគ្គលឆ្លងទៅ
 កាន់ត្រឹមទទួលគុណខាងជើង ហើយឲ្យទានដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃ
 ឲ្យឲ្យទាន ឬជាដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យឬជា បុណ្យដែលមានអំពើ
 នោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បុណ្យក៏មានដោយ
 ការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្ឃឹម ដោយការពោលពាក្យ
 សច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានសេចក្តីសង្ស័យ មានសេចក្តីឆ្លើងឆ្ងល់ថា បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ចម្រើនទាំងនេះ សមណព្រាហ្មណ៍ណាពោលពាក្យសច្ចៈ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណាពោលពាក្យមុសា ។ ម្នាលតាមណី ពិតហើយ គួរឲ្យ
 អ្នកសង្ស័យ គួរឲ្យអ្នកឆ្លើងឆ្ងល់ដែរ មួយទៀត សេចក្តីសង្ស័យរបស់អ្នក
 កើតមានក្នុងហេតុដែលគួរសង្ស័យ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយគិតដូច្នេះថា ព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគអាចទ្រង់សំដែងធម៌ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ តាមទំនងដែលខ្ញុំព្រះអង្គ
 គួរលះបង់នូវសេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ។

(៣០៧) អត្ថិ កាមណិ ធម្មសមាធិ តត្រ ចេ ភំ
 ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យសិ ឯវំ ភំ ឥមំ កក្កដាធម្មំ
 បដិហេយ្យសិ ។ កត មា ច កាមណិ ធម្មសមាធិ ។
 ឥធម កាមណិ អរិយសាវកោ ចាណាតិចាតំ បហាយ
 ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ អទិន្នាទានំ បហាយ
 អទិន្នាទានា បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ មិន្នាចារំ
 បហាយ កាមេសុ មិន្នាចារា បដិវរតោ ហោតិ មុសា-
 វាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ មិសុណំ
 វាទំ បហាយ មិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ
 ជុសំ វាទំ បហាយ ជុសាយ វាចាយ បដិវរតោ
 ហោតិ សម្មប្បលាមំ បហាយ សម្មប្បលាទា បដិវរតោ
 ហោតិ អភិជ្ឈំ បហាយ អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ ព្យាទា
 ធម្មនោសំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ មិន្នាទិដ្ឋិ
 បហាយ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុឡាយគណ្ឌ

(៣០៧) ម្នាលគាមណី ធម្មសមាធិមាន បើអ្នកបានចិត្ត-
សមាធិ^(១)ក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកក៏គប្បីលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញ
បាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលគាមណី ចុះធម្មសមាធិតើដូចម្តេច ។
ម្នាលគាមណី អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់បាណាតិបាត
វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត លះបង់អទិន្នាទាន វៀរស្រឡះចាក
អទិន្នាទាន លះបង់កាមេសុម្ពិច្ឆាចារ វៀរស្រឡះចាកកាមេសុម្ពិច្ឆាចារ
លះបង់មុសាវាទ វៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ លះបង់បិសុណាវាទ វៀរ
ស្រឡះចាកបិសុណាវាទ លះបង់ផរុសាវាទ វៀរស្រឡះចាកផរុសាវាទ
លះបង់សម្ពច្យលាបះ វៀរស្រឡះចាកសម្ពច្យលាបះ លះបង់អភិជ្ឈា ជា
អ្នកមិនមានអភិជ្ឈា លះបង់សេចក្តីប្រទូស្តដោយអំណាចព្យាបាទ ជាអ្នក
មានចិត្តមិនព្យាបាទ លះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអ្នកសម្មាទិដ្ឋិ ។

១ អង្គិកថា ព្រៃត្រីធំធម្មសមាធិនឹងចិត្តសមាធិនេះជា ៣ ន័យ ន័យទី ១ ថា ទស្សនសកម្ម-
បធិធម៌ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ មគ្គទាំង ៤ ព្រមទាំងវិបស្សនា ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។ ន័យទី ២
ថា ធម៌ ៤ យ៉ាង គឺបាមោជ្ជៈ ចិត្តិ ចស្សន្តិ សមាធិ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ មគ្គទាំង ៤ ព្រម
ទាំងវិបស្សនា ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។ ន័យទី ៣ ថា ព្រហ្មវិហារទាំង ៤ ឈ្មោះថាធម្មសមាធិ
ឯកក្កតាចិត្តដែលកើតឡើងដល់បុគ្គលកំពុងចំរើនព្រហ្មវិហារ ឈ្មោះថាចិត្តសមាធិ ។

តាមណីសំយត្តំ

(៣០៨) ស ខោ សោ តាមណី អរិយសារីកោ
 ឯវំ វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាបាទោ អសម្មទ្គោ សម្មជា-
 លោ បដិស្សតោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិ-
 សំ ជវិត្វា វិហារតិ ។ តថា នុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។
 តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វជំ សព្វត្ថ-
 តាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា
 វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈោ-
 ន ជវិត្វា វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចក្ខតិ យ្វាយំ
 សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យិដ្ឋំ នត្ថំ ហុតំ
 នត្ថំ សុកតទុក្ខដានំ កម្មានំ ដលំ វិចារកោ នត្ថំ អយំ
 លោកោ នត្ថំ បរោ លោកោ នត្ថំ មាតា នត្ថំ បិតា
 នត្ថំ សត្តា ឱបចាទិកា នត្ថំ លោកេ សមណព្រាហ្ម-
 ណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមញ្ច លោកំ
 បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា បវេទេដ្ឋិតិ ។

តាមលំដាប់យុត្ត

(៣០៨) ម្ចាស់តាមណី អរិយសាវកនោះឯងជាអ្នកប្រាសចាក
អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទយ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរំលង
មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។
ទិសទី២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មាន
ចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិន
មានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិស
ខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនមកប្រៀបផ្ទឹមនឹង
សត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ដោយ
ប្រការដូច្នេះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាលើញដូច្នេះថា
សាស្តាណាមានវេទនាៈ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យ
ហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជារួចមិនមានផល ផល-
វិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់ មិនមាន លោកនេះមិនមាន
លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ ពួកសត្វ
ជាឧបបាតិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិ
ត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វៃក្រៃលែងដោយខ្លួនឯង ហើយ
ប្រកាសនូវលោកនេះនឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មិនមានក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

សចេ តស្ស កោតោ សត្តនោ សច្ចំ វចនំ អ-
 បណ្ណាកតាយ មយ្ហំ យោហំ ន កិញ្ចំ ព្យាពាធមិ
 តសំ វា ថាវំ វា ឧកយមេត្ត កក្កាហោ យំ
 ចម្ពំ កាយេន សំវុតោ វាចាយ សំវុតោ មនសា
 សំវុតោ យញ្ច កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុ-
 កតំ សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋិស្សមីតិ ។ តស្ស ចា-
 មុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស
 កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សន្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ
 សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ ខោ តាមណិ
 ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ភំ ចិត្តសមាធិ បដិល-
 ភេយ្យាសិ ឯវំ ភំ ឥមំ កម្ពុជម្ពំ បដិហេយ្យាសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹង
អញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយដែលមានសេចក្តីភក់ស្អប់
មិនមានសេចក្តីភក់ស្អប់ទេ អញក៏បានឈ្នះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំ-
នះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវារា
សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើត
ក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ បាមោជ្ជៈ (សេចក្តីត្រេកអរទន់) ក៏កើតឡើង
ដល់អរិយសាវកនោះ កាលបើមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិ (សេចក្តីត្រេក-
អរខ្លាំង) ក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏ស្ងប់
លុះមានកាយស្ងប់ហើយ វេមន៍សោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយសាវកដែល
មានសុខ វេមន៍ដកល់មាំ ។ ម្នាលគាមណី នេះឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។
បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជាលះចង់សេចក្តីសង្ស័យ
នេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ពាក្យសំយុង្គ

[៣០៧] ស ខោ សោ តាមណី អរិយសាវកោ ឯវិ

វិគតាភិជ្ឈោ វិគតព្យាបាទោ អសម្បជ្ឈោ សម្បជ្ឈោ

បដិស្ឋតោ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ ឱសំ

ដវិត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឱទ្ធមណោ តិវិយំ សព្វដំ សព្វត្ថតាយ

សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា វិបុលេន

មហាគុតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ដវិត្វា

វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញត្តតិ យ្វាយំ សត្វា ឯវិរាជិ

ឯវិរាជិ អត្ថំ ទិដ្ឋំ អត្ថំ យំដ្ឋំ អត្ថំ ហុតំ អត្ថំ សុតត-

ទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចារកោ អត្ថំ អយំ លោកោ

ពាក្យសម្តែង

(៣០៩) ម្ចាស់គាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរំលង
មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។
មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមាន
ពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិស
ទាំងស្រុង ទិសទាំងក្រោម មិនទិសទីទីង គឺទិសក្នុងៗ ដោយយកខ្លួន
មកប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងឡាយ ក្នុងទីទាំងឡាយ សម្រាន្តនៅដោយឥរិ-
យាបថទាំង ៤ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណា
ឃើញដូច្នេះថា សាស្តាណា មានវេទនៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
បានដែលច្បុក្តិលឲ្យហើយមានផល ការច្នៃជាអ្វីមានផល ការច្នៃជាអ្វីមាន
ផល ផលវិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើឡើង ធ្វើតាមត្រង់មាន លោកនេះមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតវគ្គោ

អត្ថំ បរោ លោកោ អត្ថំ មាតា អត្ថំ មិត្តា អត្ថំ
 សត្វា ឱបទាតិកា អត្ថំ លោកេ សមណព្រាហ្មណា
 សម្មគ្គតា សម្មាសម្ពុទ្ធិន្ទោ យេ ឥមេត្ថា លោកំ បរេត្ថា
 លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បរេនេដ្ឋិតំ ។ សចេ
 តស្ស ភោតោ សត្វនោ សច្ចំ វចនំ អបណ្ណកតាយ
 មយ្ហំ យោហំ ន កំព្វំ ព្យាបារេមិ តសំ វា ថាវំ
 វា ឧភយមេត្ថ កដត្តាហោ យញ្ញម្ហំ កាយេន សំវុតោ
 វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ញ កាយស្ស
 ភេទា បរំ បរណា សុតតិ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋិស្សា-
 មិតំ ។ តស្ស ចាបុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បិតំ ជាយតិ
 បិតមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ
 វេទយតិ សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ ខោ
 តាមណិ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ភំ ចិត្តសមាធិ បដិ-
 លកេយ្យាសិ វរំ ភំ ឥមំ កត្តាធម្មំ បដិហេយ្យាសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខុយននវគ្គ

លោកខាងមុខមាន មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសត្វជាតិបុប្ផា-
 តិកៈកំណើតមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹម
 ត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏វៃក្រៃលែងដោយខ្លួនឯង ហើយ
 ប្រកាសនូវលោកនេះ នឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មាននៅក្នុងលោក ។

បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹង
 អញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីតក់ស្លុត
 ឬមិនមានសេចក្តីតក់ស្លុតទេ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យ
 ជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺថាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា
 សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោក ។ បុរោហិត្តក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ កាល
 បើមានបុរោហិត្តហើយ បិតក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបិត
 កាយក៏ស្លាប់ លុះមានកាយស្លាប់ហើយ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់
 អរិយសាវកដែលមានសុខ រមែងដកល់មាំ ។ ម្នាលគាមណី នេះឯង
 ហៅថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខ
 ជាលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ពាមណិសំយុត្តំ

[៣០០] ស ខោ សោ តាមណី អរិយសារតោ ឃី

វិគតាភិជ្ជោ វិគតព្យាបាទោ អសម្មុជ្ជោ សម្មជាតោ

បដិស្សតោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ

ដរិត្វា វិហារតិ ។ តថា ធុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វដិ សព្វត្ថតាយ

សញ្ញាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន

មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ដរិត្វា

វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតិ យ្វាយំ សត្តា

ឯវំវង្គិ ឯវំវង្គិ ករតោ កាយតោ ជិន្ទតោ ធនេន-

បយតោ បចតោ បាចយតោ សោចតោ សោចយតោ

តាមណីសំយុត្ត

(៣១០) ម្នាលតាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរំភ្លើង
មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ទិស
ទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មាន
ចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនប៉ាន់ មិនមានពៀរ មិន
មានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិស
ខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនប្រៀបដូចនឹងសត្វ
ទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ដោយប្រ-
ការដូច្នេះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាឃើញដូច្នេះថា សាស្តា
ណាមានវេទនាយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង
ប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួន
ឯង ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យសោយសោក

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកខវគ្គោ

កំលមតោ កំលមយតោ ដន្ទតោ ដន្ទាបយតោ ចា-
 ណមតំមាបយតោ អនិច្ចំ អាទិយតោ សន្និំ ធិន្ទតោ
 ធិល្លោបំ ហរតោ ឯកាតារិកំ ករោតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋតោ
 បរទារំ កច្ចតោ មុសា ភណតោ ករតោ ន ករិយតំ
 ចាបំ ខុបរិយន្តេន ចេមិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា
 បមរិយា ចាណោ ឯកំ មំសខលំ ឯកំ មំសបុញ្ញំ
 ករយ្យ នត្ថិ តតោធិនាធិនំ ចាបំ នត្ថិ ចាបស្ស អាគ-
 មា ។ នត្ថិណំ ចេមិ កង្កាយ តិវំ កច្ឆេយ្យ ហនន្តោ
 យាតន្តោ ធិន្ទន្តោ ចេនាបេន្តោ បចេន្តោ ចាចេន្តោ
 នត្ថិ តតោធិនាធិនំ ចាបំ នត្ថិ ចាបស្ស អាគមោ ។
 ឧត្តរំ ចេមិ កង្កាយ តិវំ កច្ឆេយ្យ ននន្តោ នា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យលំបាក អន្ទះអន្ទែងខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យអន្ទះ
អន្ទែង សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែល
គេមិនបានឲ្យ កាត់ទូរវិណ្ឌ (ដណ្តាំង) ឬនាំយកទ្រព្យពួកអ្នកស្រុក ឬនាំ
យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្ទះ គប់រកប្រពន្ធបុគ្គល
ដទៃ ពោលពាក្យមុសា បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាមិនបាន
ធ្វើទេ ទោះបីបុគ្គលឯណាធ្វើពពួកសត្វលើប្រថពីនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែ
មួយ ឲ្យមានតំនូកសាច់តែមួយ ដោយចក្រដែលមានខ្នងកង់ដ៏មុត បាប
ដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។

ទោះបីបុគ្គលធ្វើទៅកាន់ត្រីយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួន
ឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
កាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមាន
អំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ទោះបីបុគ្គល
ធ្វើទៅកាន់ត្រីយទន្លេគង្គាខាងជើង ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃ

តាមណីសំយុត្តំ

បេន្តោ យជេន្តោ យាជេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ បុញ្ញំ
 នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោ នានេន នមេន សំយមេន
 សច្ចវដ្ឋេន នត្ថំ បុញ្ញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។
 សចេ តស្ស កោតោ សត្តុនោ សច្ចំ វចនំ អបណ្ណា-
 កតាយ មយ្ហំ យូហំ ន កិញ្ចំ ព្យាពារេមិ តសំ វា
 ហារំ វា ឧកយមេត្ថ កជត្តាហោ យញ្ចម្មំ កាយេន
 សំវុតោ វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ច
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋិស្សមីតិ ។ តស្ស ចាមុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស
 បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្វិ-
 កាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
 អយំ ខោ តាមណិ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ត្វំ ចិត្ត-
 សមាធិ បដិលកេយ្យាសិ ឯវំ ត្វំ ឥមំ កក្ខាធម្មំ បដ-
 ហេយ្យាសិ ។

តាមណីសំយុត្ត

ឲ្យឲ្យបាន បូជាខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យបូជា បុណ្យដែលមានអំពើនោះ
 ជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន បុណ្យក៏មិនមាន
 ដោយការឲ្យបាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្ឃឹម ដោយការពោល
 ពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។ បើពាក្យរបស់សាស្តា
 ដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងអញ ឥឡូវអញមិន
 ច្រឡំច្រឡិនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីភក់ស្លុតមិនមានសេចក្តីភក់
 ស្លុតទេ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុង
 លោកនេះ គឺថាអញបានសង្ឃឹមកាយ សង្ឃឹមកថា សង្ឃឹមចិត្តហើយ
 លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើតក្នុងសុគតិស្និតិទេវ-
 លោក ។ បាមោជ្ជៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ កាលបើមាន
 បាមោជ្ជៈហើយ ចិត្តក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយប័តិ កាយ
 ក៏ស្លាប់ លុះមានកាយស្លាប់ហើយ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយ-
 សាវកដែលមានសុខ រមែងដកលំមាំ ។ ម្ចាស់តាមណី នេះឯងហៅ
 ថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជា
 នឹងលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកវគ្គោ

(៣០០) ស សោ តាមណំ អរិយសាវកោ ឯវំ

វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ព្យោ សម្មជាទោ

បដិស្សតោ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ

ដវត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុត្ថយំ ។ តថា តត្ថយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ទុទ្ធមទោ តិរិយំ សព្វដំ សព្វត្ថតាយ

សញ្ញាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា វិបុលេន

មហគុតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ដវត្វា

វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតិ យ្វាយំ សត្តា

ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី ករតោ ការយតោ ជិន្ទតោ ធនា-

បយតោ បចតោ ចាចយតោ សោចតោ សោចយតោ

កំលមតោ កំលមយតោ ដន្ទតោ ដន្ទាបយតោ

ចាណមតិមាបយតោ អទិន្ទំ អាទិយតោ សន្និទ្ធំ ជិន្ទតោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(៣១១) ម្ចាស់តាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក
អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរឿង
មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ទិសទី ២
ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកប
ដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ
ដោយយកខ្លួនប្រៀបផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅ
ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែង
ពិចារណាលើញដូច្នេះថា សាស្តាណា មានវារៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាង
នេះថា បាចវេលបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួន
ឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន សោយ
សោកខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យលំ-
បាក អន្ទះអវិន្ទន៍ខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យអន្ទះអវិន្ទន៍ សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើ
គេឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ដំណ (ជញ្ជាំង)

តាមលំដាប់យុត្តិ

ឈ្មោះ ហរតោ ឯកាតារីកំ គរេតោ បរិមន្ត
 តិដ្ឋតោ បរិនាវំ ភជ្ជតោ មុសា ភណ្ឌតោ គរេតោ
 ករិយតិ ចាប់ ទុរិយន្តន ថេរី ចក្កន យោ
 សីស្ស បរិយា ចាលោ ឯកំ មំសខលំ ឯកំ
 មំសបុព្វំ ករយ្យ អត្ថំ តតោនិទានំ ចាប់ អត្ថំ
 ចាបស្ស អាគមោ ។ នក្ខណំ ថេរី កង្គាយ តិវំ
 កង្កាយ បាណន្តោ យានន្តោ ជិន្នន្តោ ធនាបេន្តោ
 បចេន្តោ ចាចេន្តោ អត្ថំ តតោនិទានំ ចាប់ អត្ថំ
 ចាបស្ស អាគមោ ។ ឧត្តរំ ថេរី កង្គាយ តិវំ កង្កាយ
 ននន្តោ ជាបេន្តោ យជេន្តោ យាជេន្តោ អត្ថំ តតោនិ-
 ទានំ បុព្វំ អត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោ ទាននន ទមេន
 សំយថេន សច្ចុវន្តេន អត្ថំ បុព្វំ អត្ថំ បុញ្ញស្ស
 អាគមោតិ ។ សចេ តស្ស កោតោ សត្តុនោ សច្ចំ
 វេនំ អបណ្ណាកតាយ ។ មយ្ហំ យូហំ ន កំព្វំ
 ព្យាបារេនិ តសំ វា ថាវំ វា ឧភយមេត្ត កដត្តា-
 ហោ យញ្ញម្ហំ កាយេន សំវិតោ វាចាយ សំវិតោ

កាសណ៍សំយត្ត

បួនយកទ្រព្យពួកអ្នកស្រុក បួនយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់
 ក្បែរផ្លូវធំ គប្បីកប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ និយាយមុសា បាបដែលបុគ្គលនោះ
 ធ្វើឈ្មោះថាធ្វើមែន បើបុគ្គលឯណាធ្វើពួកសត្វល្មើប្រើឋាននេះឲ្យមាន
 គំនរសាច់តែមួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់តែមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត
 បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។
 បើបុគ្គលធ្លាក់ទៅកាន់គ្រឿងទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង
 ប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀត-
 បៀនគេខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ
 ក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ បើបុគ្គលធ្លាក់ទៅកាន់គ្រឿងទន្លេគង្គា
 ខាងជើង ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឲ្យទាន ឬជាខ្លួនឯង ប្រើគេ
 ឲ្យឬជា បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបុណ្យ
 ក៏មាន បុណ្យក៏មានដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្រួម
 ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បើពាក្យ
 របស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងពាក្យ
 អញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីភក់ស្អប់
 មិនមានសេចក្តីភក់ស្អប់ទេ អញបានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះ
 ទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយននវគ្គោ

មនសា សំរុតោ យញ្ច កាយស្ស ភេទា ចរំ មរណា
 សុភតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្និស្សាមីតំ ។ តស្ស ចាមុន្នំ
 ជាយតំ បមុនិស្សាមីតំ ជាយតំ បីតំមនស្ស កាយោ
 បស្សម្ពតំ បស្សន្តិកាយោ សុខំ វេទយតំ សុខំនោ ចិត្តំ
 សមាធិយតំ ។ អយំ ខោ តាមណំ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ
 ចេ ភំ ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យាសិ ឯវំ ភំ ឥមំ
 កត្តាធម្មំ បដិហេយ្យាសិ ។

[៣០២] ស ខោ សោ តាមណំ អរិយសាវកោ
 ឯវំ វិតតាភិជ្ឈោ វិតតភ្នាចានោ អសម្មុទ្ពោ សម្ម-
 ជានោ បដិស្សតោ កុរុណាសហាគតេន ចេតសា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

សង្ខារចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយកងកាយស្លាប់ទៅ អញ្ជើញនឹងទៅកើត

កងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ ប៉ុន្តែមានកំភើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ

កាលបើមានបាមាជ្ជៈ បីតិកំភើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយ

បីតិ កាយក៏ស្ងប់ លុះមានកាយស្ងប់ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់

អរិយសាវកដែលមានសុខ រមែងដកលំហែ ។ ម្ចាស់តាមណី នេះឯង

ហៅថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខ

ជាលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៣១២] ម្ចាស់តាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាក

អភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ មិនមានសេចក្តីរំឡើង មាន

សេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយករុណា

តាមលំយុត្ត

ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហរតិ ។ មុទ្ធិតាសហគតេន ចេតសា
 ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហរតិ ។ ស ខោ សោ តាមណិ
 អរិយសាវកោ ឯវំ វិគតាភិជ្ជោ វិគតព្យាបាទោ អ-
 សម្មុទ្ឋោ សម្មជាទោ បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគ-
 តេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហរតិ ។ តថា
 ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ទម-
 ណោ តិរិយំ សព្វដំ សព្វត្ថតាយ សព្វវដ្តំ លោកំ
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេន
 អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ជវិត្វា វិហរតិ ។
 សោ ឥតិ បដិសញ្ញត្តតំ យ្វាយំ សត្តា ឯវំវាទី
 ឯវំទិដ្ឋំ នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ នត្ថំ ហុតំ នត្ថំ សុក-
 តទុក្កដានំ កក្កដានំ ដលំ វិហាកោ នត្ថំ អយំ
 លោកោ នត្ថំ បរោលោកោ នត្ថំ មាតា នត្ថំ បិតា

កាមណីសំយុត្ត

ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ មាន
ចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយ
ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលគាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាស
ចាកអភិជ្ឈក ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ មិនមានសេចក្តីរំឡើង
មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយ
ឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ។
មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនប៉ាន់ មិនមានព្យា
មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ
ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនប្រៀបផ្ទុំម
នឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤
ដោយប្រការដូច្នេះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាយើងដូច្នេះថា
សាស្តាឯណាមានវារៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គល
ឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាតូចមិនមានផល
ផលវិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិន
មាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

នត្ថំ សត្តា ឧបចាតីកា នត្ថំ លោកេ សមណោ ញាណា
 សម្មត្តតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច
 លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា បរេនេន្តីតំ ។ សចេ
 តស្ស កោតោ សត្តនោ សច្ចំ វចនំ អបណ្ណកតាយ
 មយ្ហំ ប្បាហំ ន កំញំ ព្យាពាធមំ តសំ វា ថាវំ
 វា ឧភយមេត្ត កដត្តាហោ យញ្ចម្ហំ កាយេន សំវុតោ
 វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ច កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុគតំ សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សា-
 មីតំ ។ តស្ស ចាម្ពជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ
 ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ហតិ បស្សទ្ធកាយោ
 សុខំ វេទយតិ សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ ខោ
 តាមណំ ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ភំ ចិត្តសមាធិ បដិ-
 លកេយ្យសិ វេ ភំ ឥមំ កត្តាធម្មំ បដិហេយ្យសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

ពួកសត្វជាតិបុគ្គលិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តអ្នក
 ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់លាក់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដោយខ្លួន
 ឯង ហើយប្រកាសនូវលោកនេះនឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មិនមានក្នុង
 លោក ។ បើពាក្យរបស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយ
 ហេតុមិនខុសនឹងពាក្យអញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែល
 មានសេចក្តីគិតស្មោះស្ម័គ្រចិត្តក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់
 យកនូវជ័យជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញបានសង្រួមកាយ
 សង្រួមវារី សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយពីសាមស្វាប័ទៅ អញ
 នឹងទៅកើតក្នុងស្មុគ្រស្មាញនៃលោក ។ ប្រាមោជ្ជៈក៏កើតឡើងដល់អរិយ-
 សាវកនោះ កាលបើមានប្រាមោជ្ជៈ ប័ត្តក៏កើតឡើង កាលបើមានប័ត្ត
 ប្រកបដោយប័ត្ត កាយក៏ស្ងប់ លុះមានកាយស្ងប់ រមែងសោយសុខ ប័ត្ត
 របស់អរិយសាវកដែលមានសុខ រមែងដឹងកល់មាំ ។ ម្នាលតាមណី នេះ
 ឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានប័ត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នក
 មុខជាលះបង់នូវសេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ពាមណីសំយុត្តំ

(៣០៣) ស ទោ សោ តាមណី អរិយសារីកោ
 ឯវំ វិគតាភិជ្ឈោ វិគតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ឋោ សម្ម-
 ជាទោ បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ជវិត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។
 តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមទោ តិរិយំ សព្វដំ
 សព្វត្ថតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចេតសា វិបុលេន មហាគតេន អប្បមាលោន អវេ-
 រេន អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិ-
 សព្វក្ខតិ យាយ សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ អត្ថំ ទិដ្ឋំ អត្ថំ
 យិដ្ឋំ អត្ថំ ហុតំ អត្ថំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ
 វិចារោ អត្ថំ អយំ លោកោ អត្ថំ បរោ លោកោ
 អត្ថំ មាតា អត្ថំ បិតា អត្ថំ សត្តា ឧបហតិកា

តាមណីសំយុត្ត

(៣១៣) ម្នាលតាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាស
 ចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 រង្វេង មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខាប់ខ្ចួន មានចិត្តប្រកប
 ដោយទេវេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង ៤ ។ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូច
 គ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយទេវេក្ខាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិន
 មានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិស
 ខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹងគឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួនប្រៀប
 ផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤
 ដោយប្រការដូច្នេះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាឃើញដូច្នេះថា
 សាស្តាណា មានវារៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បានដែលបុគ្គល
 ឲ្យហើយមានផល ការបូជាធំមានផល ការបូជាតូចមានផល ផលវិបាក
 របស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់ មាន លោកនេះមាន លោកខាង
 មុខមាន មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈ មាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកនវគ្គោ

អត្ថំ លោកេ សមណាព្រាហ្មណា សម្មត្តតា សម្មាបដិ-
 បន្នា យេ ឥមេត្វ លោកំ បរេត្វ លោកំ សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខតត្វា បវេទេន្ទ្រីតំ ។ សចេ តស្ស កោតោ
 សត្តនោ សទ្ធ�ំ វចនំ អបណ្ណាកតាយ មយ្ហំ ឃ្វាហំ
 ន កិញ្ចំ ព្យាពាធមិ តសំ វា បារំ វា ឧភយមេត្ត
 កដត្តាហោ យញ្ចម្ហំ កាយេន សំវុតោ វាចាយ
 សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ច កាយស្ស ភេនា បរំ
 មរណា សុតតី សត្តំ លោកំ ឧបបន្និស្សាមីតំ ។ តស្ស
 ចាមុជ្ឈំ ជាយតំ បមុទិតស្ស បីតំ ជាយតំ បីតិមនស្ស
 កាយោ បស្សម្ហតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតំ
 សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតំ ។ អយំ ចោ តាមណី
 ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ភំ ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យា-
 សំ ឯវំ ភំ ឥមំ កត្តាធម្មំ បដិហេយ្យាសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគវគ្គ

ភក្ខសមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសនូវលោក
 នេះនឹងលោកខាងមុខបាន ក៏មានក្នុងលោក ។ បើពាក្យរបស់សាស្តាង
 ចំរើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងពាក្យអញ ឥឡូវអញ
 មិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីគិតស្មុគស្មាញមិនមានសេចក្តី
 គិតស្មុគទេ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះទាំងពីរយ៉ាង
 ក្នុងលោកនេះ គឺថាអញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា សង្រួមចិត្ត
 ហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នតិ
 ទេវលោក ។ បាមោជ្ជៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ កាលបើមាន
 បាមោជ្ជៈ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏ស្លាប់
 លុះមានកាយស្លាប់ រវែងសោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយសាវកដែលមាន
 សុខ រវែងដ៏កល់មាំ ។ ម្ចាស់តាមណី នេះឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។
 បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជាលះបង់នូវសេចក្តី
 សង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។

កាមណីសំយុត្តំ

(៣០៤) ស ខោ សោ តាមណី អរិយសារកោ ឃរំ

វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាបាទោ អសម្មុទ្ពេក្ខំ សម្មជាដោ

បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ

ដរិត្វា វិហារតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។ តថា

ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វដំ សព្វត្ថតាយ

សព្វាវុត្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន

មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេទេន អព្យាបដ្ឋេន ដរិត្វា

វិហារតិ ។ សោ ឥតិ បដិសព្វាត្ថតិ យ្វាយំ សត្តា ឃរំវទី

ឃរំទីដ្ឋំ កាតោ កាយតោ ជំនួតោ ធនាបយតោ

បចតោ ចាចយតោ សោចតោ សោចយតោ កិលម-

តោ កិលមយតោ ជំនួតោ ជំនួចយតោ ចាណមតិ-

តាមណីសំយត្ត

(៣១៤) ម្នាលគាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាស
 ចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 វង្វេង មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកប
 ដោយទេវតា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រាន្តនៅដោយវិធីបាបថ
 ទាំង៤ ។ ទិសទី២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី ៤ ក៏ដូច
 គ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយទេវតាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិន
 មានព្រំ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុង
 ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទីដឹងគឺទិសតូចៗ ដោយយកខ្លួន
 ប្រៀបដូចនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយវិធីបាបថ
 ទាំង៤ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាឃើញ
 ដូច្នេះថា សាស្តាណាមានវេទនាឃើញនេះ មានទិដ្ឋិឃើញនេះថា បុគ្គលធ្វើ
 បាបដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់ (អរិយវេគ) ខ្លួនឯង ប្រើអ្នក
 ដទៃកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃបៀតបៀន សោយ-
 សោកខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យសោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើអ្នកដទៃ
 ឲ្យលំបាក អន្ទះអវន្តន៍ខ្លួនឯង ធ្វើអ្នកដទៃអន្ទះអវន្តន៍ សម្លាប់សត្វ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវន្តោ

មាមយតោ អនិច្ចំ អាទិយតោ សង្ខំ ធិន្ទតោ ធិល្វាបំ
 ហរតោ ឯកាភារិកំ ករោតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋតោ បរទារំ
 កច្ចតោ មុសា កណាតោ ករតោ ន ករីយតិ ទាបំ
 ខុបរិយន្តេន ចេមិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បឋវីយា
 ទាលោ ឯកំ មំសខលំ ឯកំ មំសបុញ្ញំ ករេយ្យ នត្ថំ
 តតោនិទានំ ទាបំ នត្ថំ ទាបស្ស អាគមោ ។ នត្ថុលំ
 ចេមិ កង្កាយ តិវំ កច្ចេយ្យ ហនន្តោ យាតន្តោ ធិន្ទន្តោ
 ធនាបេន្តោ បចន្តោ ទាចេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ ទាបំ
 នត្ថំ ទាបស្ស អាគមោ ។ ឧត្តំ ចេមិ កង្កាយ តិវំ កច្ចេ-
 យ្យ ននន្តោ ទាបេន្តោ យជន្តោ យាជន្តោ នត្ថំ តតោនិ-
 ទានំ បុញ្ញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោ ទានេន ទមេន សំ-
 យមេន សច្ចវដ្ឋេន នត្ថំ បុញ្ញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។
 សចេ តស្ស ភោតោ សត្តនោ សង្ខំ វចនំ អបណ្ណា-
 កតាយ មយ្ហំ យ្យាហំ ន កំព្វំ ព្យាពារេមិ តសំ វា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យាយគគវគ្គ

ខ្លួនឯង ឬច្រើនអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ
 កាត់ដំណា (ជញ្ជាំង) ឬនាំយកទ្រព្យពួកអ្នកស្រែ ឬនាំយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះ
 មួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្លូវធំ គប់រកប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ ពោលពាក្យ
 មុសា បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាមិនបានធ្វើទេ ទោះបីបុគ្គលណា
 ធ្វើពពួកសត្វលើផែនដីនេះឲ្យមានគំនរសាច់ភ្លែតមួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់
 ភ្លែតមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ
 ក៏មិនមាន ទាំងដំណើរមកនៃបាបក៏មិនមាន ។ ទោះបីបុគ្គលធ្វើទៅកាន់
 ត្រើយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យសម្លាប់
 កាត់ (អវយវៈគេ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យ
 បៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបាប
 ក៏មិនមាន ។ ទោះបីបុគ្គលធ្វើទៅកាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាងជើងហើយ
 ឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឲ្យទាន ឬជាខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឬជា បុណ្យ
 ដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មិនមាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន
 បុណ្យមិនមានដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្គ្រឹម
 ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មិនមាន ។ បើពាក្យ
 របស់សាស្តាដ៏ចំរើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងពាក្យ
 អញ ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីភក់ស្អុត

ពាមណីសំយុត្តំ

ថាវំ វា ឧកយមេត្ត កធដត្តាហោ យញ្ញម្ពំ កាយេន
 សំវុតោ វាទាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ញ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបន្និស្សមីតិ ។ តស្ស មាមុន្នំ ជាយតិ បមុទិតស្ស
 មីតិ ជាយតិ មីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សន្ទ្ធ-
 កាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
 អយំ ខោ តាមណី ធម្មសមាធិ ។ តត្រ ចេ ភំ ចិត្ត-
 សមាធិ បដិលកេយ្យសិ ឯវំ ភំ ឥមំ កក្កាធម្មំ
 បដិហេយ្យសិ ។

(៣០៥) ស ខោ សោ តាមណី អរិយសាវកោ
 ឯវំ វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាបាទោ អសម្ពុទ្ធិសម្មជា-
 នោ បដិស្សតោ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ជវត្វា វិហរតិ ។ តថា ទុតិយំ ។ តថា តតិយំ ។
 តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមជោ តិរិយំ សព្វដំ
 សព្វត្ថតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចេតសា វិបុលេន មហាគតេន អប្បមាលោន អវេរេន

តាមណីសំយុត្ត

ឬមិនមានសេចក្តីគក់ស្មុគស្មាញទេ អញ្ញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះទាំងពីរយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺថាអញ្ញបានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា សង្រួមចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ អញ្ញនឹងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។ បុរាណដ្ឋៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ កាលបើមានបុរាណដ្ឋៈ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏ស្លាប់ លុះមានកាយស្លាប់ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយសាវកដែលមានសុខ រមែងដកល់មាំ ។ ម្ចាស់តាមណី នេះឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។ បើអ្នកបានចិត្តសមាធិក្នុងធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជាលះបង់សេចក្តីសង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។

(៣១៥) ម្ចាស់តាមណី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកប្រាសចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរវៃផ្សំ មានសេចក្តីដឹងសព្វគ្រប់ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី១ សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ទិសទី២ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី៣ ក៏ដូចគ្នា ។ ទិសទី៤ ក៏ដូចគ្នា ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំទូលាយ (ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគណវគ្គោ

អព្យាបជ្ឈេន ជរិត្វា វិហរតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខត្តិ
 យ្វាយំ សត្តា ឃរំវាទិ ឃរំទិដ្ឋិ ករតោ ករាយតោ
 ទិដ្ឋតោ ធនាបយតោ បចតោ មាចយតោ សោ-
 ចតោ សោចយតោ កិលមតោ កិលមយតោ ដន្ទ-
 តោ ដន្ទាបយតោ មាណាមតិមាបយតោ អទិដ្ឋំ អា-
 ទិយតោ សទ្ធិំ ទិដ្ឋតោ ទិល្បោមំ ហរតោ ឯកា-
 ការកំ ករោតោ បរិបន្តេ ទិដ្ឋតោ បរាជារំ កច្ឆតោ
 មុសា កណតោ ករតោ ករិយតិ មាមំ ទុរាបរិ-
 យន្តេន ចេមំ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បរិវិយា មាណា
 ឯកំ មំសខលំ ឯកំ មំសបុញ្ញំ ករេយ្យ អត្ថិ
 តតោទិដ្ឋានំ មាមំ អត្ថិ មាបស្ស អាគមោ ។ ធិត្ថិ-
 ណំ ចេមំ កង្កាយ តិវំ កច្ឆេយ្យ ហនន្តោ យា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតវគ្គ

មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលើ
 ទិសខាងក្រោមនឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗដោយយកខ្លួនប្រៀបផ្ទុំមិន
 សត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រាន្តនៅដោយអវិយាបថទាំង៤ ដោយ
 ប្រការដូច្នេះ ។ អរិយសាវកនោះ វេទន៍ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា
 សាស្តាណាមានវេទន៍នេះ មានទិដ្ឋយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយ
 ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈគ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀត-
 បៀនគេខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន សោយសោកខ្លួនឯង ធ្វើគេឲ្យ
 សោយសោក ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យលំបាក អន្ទះអន្ទែងខ្លួនឯង
 ធ្វើគេឲ្យអន្ទះអន្ទែង សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាន់យក
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ដំណ (ដញ្ចាំង) ប្លន់យកទ្រព្យពួកអ្នក
 ស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយៗ ឈរចាំលួចឆក់ក្បែរផ្លូវធំ គប់រក
 ប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ និយាយកុហក បាបដែលបុគ្គលនោះធ្វើ ឈ្មោះថាធ្វើ
 មែន បើបុគ្គលឯណាធ្វើពពួកសត្វលើប្រីថពីនេះឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ
 ឲ្យមានពំនូកសាច់តែមួយ ដោយចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត បាបដែលមាន
 អំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបាបក៏មាន ។ ទោះបីបុគ្គលធ្វើ
 ទៅកាន់ត្រីយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យ

ពាមណីសំយុត្តំ

តេន្តោ ធិន្តោ នេនាបេន្តោ បចេន្តោ ចាបេន្តោ អត្ថំ
តតោធិនាធំ ចាបំ អត្ថំ ចាបស្ស អាគមោ ។ ឧត្តរំ
ចេបំ កង្គាយ តំ កច្ឆេយ្យ ទទន្តោ នាបេន្តោ យជេន្តោ
យាជេន្តោ អត្ថំ តតោធិនាធំ បុញ្ញំ អត្ថំ បុញ្ញស្ស
អាគមោ នាទេន ទមេន សំយមេន សច្ចុវដ្ឋេន អត្ថំ
បុញ្ញំ អត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។ សចេ តស្ស កោ-
តោ សត្តុនោ សច្ចំ វេចធំ អបណ្ណកតាយ មយ្ហំ
យាហំ ន កេត្វំ ព្យាពាធម៌ តសំ វា ថាវំ វា
ឧភយមេត្ត កដត្តាហោ យញ្ចម្ពំ កាយេន សំវុតោ
វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ យញ្ច កោ-
យស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតី សត្តំ លោកំ
ឧបបដ្ឋិស្សាមីតិ ។ តស្ស ចាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិ-
តស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ព-
តិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ
សមាធិយតិ ។ អយំ ខោ តាមណី ធម្មសមាធិ ។

តាមណ៍សំយុត្ត

សម្លាប់ កាត់ (អវយវៈតេ) ខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេខ្លួនឯង
 ប្រើគេឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរ
 មកនៃបាបក៏មាន ។ ទោះបីបុគ្គលធ្វើទៅកាន់គ្រឹះទន្ទេតង្គាខាងជើង
 ហើយឲ្យទានខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឲ្យទាន ឬជាខ្លួនឯង ប្រើគេឲ្យឬជា
 បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុក៏មាន ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មានដែរ
 បុណ្យក៏មាន ដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាន ដោយការសង្គ្រឹម
 ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ដំណើរមកនៃបុណ្យក៏មាន ។ បើពាក្យ
 របស់សាស្តាដ៏ចម្រើននោះ ជាពាក្យសច្ចៈ ដោយហេតុមិនខុសនឹងអញ្ញ
 ឥឡូវអញមិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលមានសេចក្តីគិតស្មោះមុន
 មានសេចក្តីគិតស្មោះទេ អញក៏បានឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវជ័យជំនះ
 ចំពោះយ៉ាងក្នុងលោកនេះ គឺជាអញបានសង្គ្រឹមកាយ សង្គ្រឹមវាចា
 សង្គ្រឹមចិត្តហើយ លុះបែកឆ្ងាយពន្លឺកាយស្លាប់ទៅ អញនឹងទៅកើត
 ក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ។ បុរាណដ្ឋៈក៏កើតឡើងដល់អរិយសាវកនោះ
 កាលបើមានបុរាណដ្ឋៈ ប្រតិកកើត កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយប្រតិ កាយ
 ក៏ស្ងប់ លុះមានកាយស្ងប់ រមែងសោយសុខ ចិត្តរបស់អរិយសាវកដែល
 មានសុខ រមែងដកលំហែ ។ ម្នាលតាមណ៍ នេះឯងហៅថាធម្មសមាធិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តន្តកាយស្ស សឡាយកខវគ្គោ

តត្រ ចេ ភំ ចិត្តសមាធិ បដិលកេយ្យសិ ឯវំ ភំ ឥមំ
 កង្ខាធម្មំ បដិហេយ្យសីតំ ។ ឯវំ វុត្តេ ចាដលំយោ
 តាមណី កកវន្តំ ឯតទលោច អភិក្កន្តំ កន្លេ អភិក្កន្តំ
 កន្លេ ។ បេ ។ អដ្ឋតត្តេ ចាណុបេតំ សាវណ្ឌត្តតន្តំ ។
 តេសមំ ។

តាមណីសំយុត្តំ សមត្តំ ។

ពិស្សទានំ

ចណ្ឌាបុត្តោ^(១) យោធាជីវោ

ហត្ថំ ហយោ ច ភូមកោ^(២)

នេសជាសង្ខា កុលំ បណិច្ឆឡំ

កក្កកកភសិយ ចាដលីតំ^(៣) ។

• ១. ម. ចណ្ឌោ បុត្តោ ។ ២ ហត្ថិហយោ បញ្ញាភូមកោ ។ ៣ កក្កក ភសសធា-
 ធិសីតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃាយគគវគ្គ

បើអ្នកបានចិត្តសមាធិផ្ដល់ធម្មសមាធិនោះ អ្នកមុខជាលះបង់សេចក្ដី
 សង្ស័យនេះចេញបាន ដោយប្រការដូច្នេះ ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ បាវដល់យតាមណីក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ ព្រះអង្គ ភ្ជឹច្បាស់ណាស់
 ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ជាអ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃ
 រះនេះដើមទៅ ។ ចម៍សូត្រទី១៣ ។

ចប់ តាមណីសំយុត្ត ។

ឧទាននៃតាមណីសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីចណ្ឌតាមណី ១ អំពីតាលបុគ្គតាមណី ១ អំពី
 យោធាជីវតាមណី ១ អំពីហត្ថារោហតាមណី ១ អំពីអស្សា-
 រោហតាមណី ១ អំពីពួកព្រាហ្មណ៍ស្រុកបច្ឆាភូមិ ១ អំពី
 ការសំដែងធម៌ ១ អំពីការពិចារណា ១ អំពីសេចក្ដីអនុគ្រោះ
 ត្រកូល ១ អំពីមណិច្ចឡកតាមណី ១ អំពីគន្ធាកតាមណី ១
 អំពីវាសិយតាមណី ១ អំពីបាវដលីយតាមណី ១ ។

អសង្កតស័យត្ថស្ស បរិមវគ្គោ

[៣១៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
សារត្តិយំ វិហារតំ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្សារាមេ ។
តត្រ ខោ កកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសំ ភិក្ខុវេតិ ។
កនន្តេតំ តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ កកវា
ឯតទវេច អសង្កតញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ
អសង្កតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច
ភិក្ខុវេ អសង្កតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វាគក្ខយោ ទោ-
សក្ខយោ មោហក្ខយោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
សង្កតំ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
កាយគតាសតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
មត្តោ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វេ មយា-
អសង្កតំ ទេសិតោ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ

អសង្ខតស័យុត្ត បរិមវគ្គ

(៣១៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគគង់ក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងអសង្ខតធម៌ (ធម៌ដែលបង្កើតតាមតែង
មិនបាន) ផង អសង្ខតគាមមគ្គ (ផ្លូវជាដំណើរទៅកាន់អសង្ខតធម៌) ផង
ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះអសង្ខតធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈ
ដែលជាទីក្ស័យរាគៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យមោហៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថាអសង្ខតធម៌ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសង្ខតគាមមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ (អសង្ខតគាមមគ្គនោះ) គឺកាយគតាសតិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតគាមមគ្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខត-
ធម៌ តថាគតបានសំដែងហើយ អសង្ខតគាមមគ្គ តថាគតក៏បានសំដែង
ហើយដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខារយកខវគ្គោ

សត្វាវា កករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិនោ អនុកម្មកេ-
 ន អនុកម្មំ ឧបាទាយ កតំ វេ តំ មយា ។ ឯតានិ
 ភិក្ខុវេ វុត្តម្បលានិ ឯតានិ សុញ្ញតារានិ ។ ឈាយថ^(១)
 ភិក្ខុវេ មា បមាទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិសារិនោ អហុវត្ថ ។
 អយំ វេ^(២) អម្ហាកំ អនុសាសនីតិ ។

[៣០៧] អសង្ខតញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
 អសង្ខតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
 អសង្ខតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វាគក្ខយោ ទោសក្ខយោ
 មោហក្ខយោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតំ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមក្កោ ។ សមថោ
 ច វិបស្សនា ច ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិ-
 មក្កោ ។ បេ ។

១ ម. និដ្ឋាយថ ។ ២ ឧ. អយំ វោ វេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ចនោះគឺថាគតបានធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំងនេះគឺម្យ៉ាងណា កិច្ចទាំងនេះគឺផ្ទះស្ងាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡឹងយក^(១) (នូវអារម្មណ៍) កុំបីប្រមាទ កុំបីមានសេចក្តីក្តៅក្រិហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯងជាអនុសាសន៍ គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់គតថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៣១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គតថាគតនឹងសំដែងអសង្ខតធម៌ផង អសង្ខតតាមមគ្គផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសង្ខតធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យរាគៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសង្ខតតាមមគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺសមថៈ ១ វិបស្សនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមមគ្គ ។ បេ ។

១ អន្តិកថាពន្យល់ថា ត្រូវសំឡឹងយកនូវអារម្មណ៍ទាំង ៣៧ ដោយអារម្មណ្យបដិដ្ឋានផង សំឡឹងយកនូវអាយតនៈទាំងឡាយមាន១២ តាមធម៌ដើម ដោយអធិប្បាទិលក្ខណៈដោយលក្ខណ្យបដិដ្ឋានផង រួមសេចក្តីថា អ្នកទាំងឡាយត្រូវរំខំរើននូវសមចៈនិងវិបស្សនា ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស បឋមវគ្គោ

[៣០៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 សវិតក្កសវិចារោ សមាធិ អវិតក្កវិចារមត្តោ សមាធិ
 អវិតក្កអវិចារោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
 សង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣០៩] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 សុញ្ញតោ សមាធិ អធិមិត្តោ សមាធិ អប្បណិហិតោ
 សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣១០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
 សង្កតតាមិមត្តោ ។

[៣១១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ចត្តារោ សម្មប្បធានា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កត-
 តាមិមត្តោ ។

[៣១២] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ចត្តារោ ឥន្ទ្រិចារា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កត-
 តាមិមត្តោ ។

អសន្និកសំយុត្ត បឋមវគ្គ

(៣១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺសមាធិដែលមានវិភក្តៈ មានវិចារៈ ១ សមាធិដែលគ្មាន វិភក្តៈ មានតែវិចារៈ ១ សមាធិដែលគ្មានវិភក្តៈគ្មានវិចារៈ ១ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ គឺសុញ្ញតសមាធិ ១ អនិមិត្តសមាធិ ១ អប្បណិហិត- សមាធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺសតិបដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និក- តាមិមគ្គ ។

(៣២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺសម្មប្បធាន ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និក- តាមិមគ្គ ។

(៣២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ គឺវិទ្យា ១២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និក- តាមិមគ្គ ។

(៣២៣) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 បញ្ចុដ្ឋិយានិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិ-
 មត្តោ ។

(៣២៤) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 បញ្ចុ ពលានិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិ-
 មត្តោ ។

(៣២៥) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 សត្ត ពោជ្ឈង្គា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិ-
 មត្តោ ។

(៣២៦) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខ-
 តតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វោ មយា
 អសង្ខតំ ទេសិតោ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយកវគ្គ

(៣២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ គឺវិនិច្ឆ័យ ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខត-
តាមិមគ្គ ។

(៣២៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ គឺពលៈ ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខត-
តាមិមគ្គ ។

(៣២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ គឺពោជ្ឈង្គ ៧ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខត-
តាមិមគ្គ ។

(៣២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត អសង្ខតតាមិ-
មគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺអដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌ គឺថាគត
បានសំដែងហើយ អសង្ខតតាមិមគ្គ គឺថាគតក៏បានសំដែងហើយ
ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

អសង្ខតសំយុត្តស្ស បឋមវគ្គោ

សត្តារា ករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិនា អនុកម្ម-
 កេន អនុកម្មំ ឧបាទាយ កតំ វោ តំ មយា ។
 ឯតានំ ភិក្ខុវេ រុក្ខមូលានំ ឯតានំ សុញ្ញតារានំ ។
 ឈាយថ ភិក្ខុវេ មា បមាទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិ-
 សារិនោ អហុវត្ថ ។ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនីតិ ។

អសង្ខតសំយុត្តស្ស បឋមវគ្គោ សមញ្ញោ ។

តិស្សទានំ

កាយោ សមថោ វិតក្កោ
 សុញ្ញតា សតិបដ្ឋានា
 សធម្មធានា ឥទ្ធិទានា
 ឥន្ទ្រិយា ពលពោជ្ឈង្គា
 មក្កេន ឯកាទសមំ
 តិស្សទានំ បរិច្ចតិ^(១) ។

១ ម. ឥច្ចុទានំ បរិច្ចតិ ។ ឧ. ឥមេ ពាហិ នត្ថិ ។

អសង្កតសំយុត្ត បឋមវគ្គ

កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អា-
 ស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ចនោះគឺថាគត
 ក៏បានធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំង
 ៩៩ គឺម្ចាស់ កិច្ចទាំង ៩៩ គឺផ្ទះស្លាត់ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយចូរសំឡឹងយក (នូវការម្នាក់) កុំបីប្រមាទ កុំបីមានសេចក្តីក្តៅ
 ក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯងជាអនុសាសន៍ គឺ
 ពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់គតថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

ចប់ អសង្កតសំយុត្ត បឋមវគ្គ ។

ឧទាននៃអសង្កតសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីកាយគតាសតិ ១ សមថៈនឹងវិបស្សនា ១ សមាធិ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈជាដើម ១ សមាធិមានសុញ្ញតសមាធិ
 ជាដើម ១ សតិបង្គាន ១ សម្មប្បធាន ១ ឥទ្ធិបាទ ១
 ឥន្ទ្រិយ ១ ពលៈ ១ ពោជ្ឈង្គ ១ ជា ១១ នឹងអង្គនិកមគ្គ
 ហៅថាឧទាននៃអសង្កតសំយុត្តនោះ ។

អសង្កតស័យត្ថស្ស ទុតិយវគ្គោ

[៣២៧] អសង្កតញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ

អសង្កតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អសង្កតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វាគត្តយោ ទោសត្តយោ

មោហត្តយោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតំ ។

កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ សមថោ ។

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ទោ

ភិក្ខុវេ ទេសិតំ វេ មយា អសង្កតំ ទេសិតោ

អសង្កតតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ សន្តារា ករណីយំ

សាវកានំ ហិតេសិណា អនុកម្មកោន អនុកម្មំ

ឧបាទាយ កតំ វេ តំ មយា ។ ឯតានិ ភិក្ខុវេ

អសង្ខតសំយត្តំ ទុតិយវគ្គ

(៣២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងអសង្ខតធម៌ផង
អសង្ខតតាមមគ្គផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះ
ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យពតៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យមាហៈ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អសង្ខតតាមមគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺសមថធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថាអសង្ខតតាមមគ្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌ គេថាគត
បានសំដែងហើយ អសង្ខតតាមមគ្គ គេថាគតក៏បានសំដែងហើយ ដល់
អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ច
ឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យ
សេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ចនោះគេថាគតក៏បាន
ធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំងនេះ

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

វុត្តម្ធលាង ឯតាង សុញ្ញតារាង ។ ឈាយថ ភិក្ខុវេ
 មា បមាទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិសារីនោ អហុវត្ថ ។ អយំ
 វោ អម្ពាគំ អនុសាសនីតិ ។

(៣២៨) អសង្កតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ
 អសង្កតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
 អសង្កតំ ។ យោ ភិក្ខុវេ ភកត្តយោ ទោសត្តយោ
 មោហត្តយោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតំ ។ ក-
 តមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ វិបស្សនា ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ ទេសិកំ វោ មយា អសង្កតំ ។ បេ ។ អយំ វោ
 អម្ពាគំ អនុសាសនីតិ ។ បេ ។

(៣២៩) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 សវិតត្តោ សវិចារោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អសង្កតតាមិមត្តោ ។

អសង្ខតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

តិម្ភវាលី កិច្ចទាំងនេះគឺផ្ទះស្នាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡឹងយក (នូវការម្នាក់) កុំបីប្រមាទ កុំបីមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯងជាអនុសាសន៍ គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៣២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងអសង្ខតធម៌ផង អសង្ខតតាមមគ្គផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យពតៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតតាមមគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺវិបស្សនាធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមមគ្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌ តថាគតបានសំដែងហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ បេ ។ នេះឯងជាអនុសាសន៍ គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។ បេ ។

(៣២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមមគ្គតើដូចម្តេច ។ គឺសមាធិប្រកបដោយវិតក្កៈ វិចារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយគនវិញ្ញា

(៣៣០) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
អវិតត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
អសង្ខតតាមិមត្តោ ។ បេ ។

(៣៣១) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
អវិតត្តោ អវិចារោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
សង្ខតតាមិមត្តោ ។

(៣៣២) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
សុញ្ញតោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតា-
មិមត្តោ ។

(៣៣៣) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
អធិមិត្តោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតា-
មិមត្តោ ។

(៣៣៤) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
អប្បណិហិតោ សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខ-
តតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកន្ថវគ្គ

[៣៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ គឺសមាធិដែលគ្មានវិភក្កៈ គ្មានវិចារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។ បេ ។

[៣៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ គឺសមាធិដែលគ្មានវិភក្កៈ គ្មានវិចារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

[៣៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គ
តើដូចម្តេច ។ គឺសុញ្ញតសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
អសង្ខតតាមិមគ្គ ។

[៣៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ គឺអនិមិត្តសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
អសង្ខតតាមិមគ្គ ។

[៣៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ គឺអប្បណិហិតសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
អសង្ខតតាមិមគ្គ ។

អសង្ខតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៣៥) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អា-
 តាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ
 ។ បេ ។

(៣៣៦) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហារតិ
 ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

(៣៣៧) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហារតិ ។ បេ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

(៣៣៨) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ បេ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

[៣៣៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មាន
បញ្ញាស្មារតី កំចាត់បង្ខំនូវអភិជ្ឈានីធិនោមនស្សក្នុងលោកបាទ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។ បេ ។

[៣៣៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
ឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

[៣៣៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គ
តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិ-
ចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

[៣៣៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
ឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគគវត្តោ

[៣៣៩] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បញ្ញាធំ ចាបកាធំ អកុសលាធំ
 ធម្មាធំ អនុប្បាទាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អា-
 រភតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៤០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បញ្ញាធំ ចាបកាធំ អកុសលាធំ
 ធម្មាធំ បហាទាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អា-
 រភតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៤១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បញ្ញាធំ កុសលាធំ ធម្មាធំ
 ឧប្បាទាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ
 ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ
 អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(៣៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឆន្ទៈឲ្យកើត
ព្យាយាម ប្រាសសេចក្តីខ្វះខាត ផ្គូផ្គង ប្រុងចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងអកុសល-
ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គ
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឆន្ទៈឲ្យ
កើត ព្យាយាម ប្រាសសេចក្តីខ្វះខាត ផ្គូផ្គង ប្រុងចិត្ត ដើម្បីលះបង់
អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

(៣៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និកតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឆន្ទៈឲ្យកើត
ព្យាយាម ប្រាសសេចក្តីខ្វះខាត ប្រុងចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំង-
ឡាយដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថាអសន្និកតាមិមគ្គ ។

អសង្ខតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៤២) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បន្នានំ តុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេយ្យាយ ការាយ
 ចារិយ្យាយ ធនំ ជនេតិ វាយមតិ វិវិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បត្តណ្ហាតិ បទហតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខ-
 តតាមិមត្តោ ។

(៣៤៣) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញាគតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខត-
 តាមិមត្តោ ។

(៣៤៤) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញាគតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិ-
 មត្តោ ។

អសន្តតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣៤៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើធន្ទៈឲ្យ កើត ព្យាយាម ប្រារព្ធសេចក្តីខ្លះខ្លះ ផ្គុំគ្នា ប្រុងចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំង កុសលធម៌ទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន មិនឲ្យវិនាស ឲ្យធំទូលាយ ចំរើនបរិបូណ៌ជាកិរិយាកាត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្តតតាមិមគ្គ ។

(៣៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឲ្យ ឥទ្ធិបាទដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ (សេចក្តីព្យាយាម) ពោលគឺធន្ទៈ សមាធិ (សមាធិដែលអាស្រ័យឲ្យសេចក្តីពេញចិត្ត) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្តតតាមិមគ្គ ។

(៣៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្តតតាមិមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឲ្យ ឥទ្ធិបាទដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ ពោលគឺវិរិយសមាធិ (សមាធិ ដែលអាស្រ័យឲ្យសេចក្តីព្យាយាម) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថាអសន្តតតាមិមគ្គ ។

[៣៤៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញកតំ
 ឥទ្ធិចាធំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខត-
 តាមិមត្តោ ។

[៣៤៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារស-
 មញ្ញកតំ ឥទ្ធិចាធំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អ-
 សង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៤៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សង្ខិទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្ស័តំ
 វិវាគនិស្ស័តំ ធិរោធិនិស្ស័តំ វោស្សក្កបរិណាមី ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៤៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិរិយ្ហិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្ស័តំ
 ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៣៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និគតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ ពោលគឺចិត្តសមាធិ (សមាធិអាស្រ័យនូវ សេចក្តីតិរន្តិក) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និគតាមិមគ្គ ។

(៣៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និគតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ដែលប្រកបដោយបធានសង្ខារ ពោលគឺវិមសាសមាធិ (សមាធិអាស្រ័យ សេចក្តីពិចារណា) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និគតាមិមគ្គ ។

(៣៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និគតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនសន្ធិន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចាកគម្រោក អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសន្និគតាមិមគ្គ ។

(៣៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសន្និគតាមិមគ្គតើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនវិវិធីន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថាអសន្និគតាមិមគ្គ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៤៩) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតិ^[១]ន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥០) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាធិ^[១]ន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥១) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ញា^[១]ន្ទ្រិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
 វិវាទនិស្សិតំ ជិរោធជនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមី ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមត្តោ ។

(៣៥២) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិ-
 មត្តោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ វិវេក-
 និស្សិតំ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតា-
 មិមត្តោ ។

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

[៣៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសត្តន្ត្រិយ
។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

[៣៥០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសមា-
ធិន្ត្រិយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

[៣៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនបញ្ញន្ត្រិយ
ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចានតម្រិក
អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ ចង្អោនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

[៣៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្កតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសង្ខតាលៈ
ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថាអសង្កតតាមិមគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃាយនវគ្គោ

[៣៥៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិយាបាលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៥៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សត្តតាលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៥៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាធិតាលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៥៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ញាតាលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិវាធនិស្សិតំ ធិរោធនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយត្ថវគ្គ

(៣៥៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនវិវិ-
ធានៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

(៣៥៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសតិពលៈ
។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

(៣៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គ
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសមាធិ-
ពលៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

(៣៥៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនបញ្ញាពលៈ
ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក
អាស្រ័យសេចក្តីលេច បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

អសង្កតសំយត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

[៣៥៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមតោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតិសម្មោជ្ឈន្តំ ភាវេតិ វិវេកធិស្សន្តំ
វិរាគធិស្សន្តំ ធិរោធិស្សន្តំ វេស្សន្តបរិណាមី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមតោ ។

[៣៥៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្កតតាមិមតោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈន្តំ ភាវេតិ ។ បេ ។
វិរិយសម្មោជ្ឈន្តំ ភាវេតិ ។ បេ ។ បីតិសម្មោជ្ឈន្តំ ភាវេតិ
។ បេ ។ បស្សន្តិសម្មោជ្ឈន្តំ ភាវេតិ ។ បេ ។ សមា-
ធិសម្មោជ្ឈន្តំ ភាវេតិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈន្តំ
ភាវេតិ វិវេកធិស្សន្តំ វិរាគធិស្សន្តំ ធិរោធិស្សន្តំ
វេស្សន្តបរិណាមី ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្កតតា-
មិមតោ ។

អសង្ខតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 សតិសម្មាជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តី
 ប្រាសចាកគម្រោក អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់
 ជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

(៣៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 ធម្មវិចយសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើនវិរិយសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើន
 បីតិសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើនបស្សន្តិសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើនសមាធិ-
 សម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើនឧបេក្ខាសម្មាជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យសេចក្តី
 ស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចាកគម្រោក អាស្រ័យសេចក្តីរលត់
 បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

[៣៥៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាធិដ្ឋី ភាវេតិ វិវេកនិស្ស័តំ
វិវាគនិស្ស័តំ ធិរោធិនិស្ស័តំ វោស្សត្ថបរិណាមី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

[៣៦០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសង្កប្បំ ភាវេតិ ។ សម្មាវាចំ
ភាវេតិ ។ សម្មាភិម្មន្តំ ភាវេតិ ។ សម្មាអាជីវំ ភាវេតិ ។
សម្មាវាយាមំ ភាវេតិ ។ សម្មាសតី ភាវេតិ ។

[៣៦១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាសមាធិ ភាវេតិ វិវេកនិស្ស័តំ
វិវាគនិស្ស័តំ ធិរោធិនិស្ស័តំ វោស្សត្ថបរិណាមី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទេ-
សិតំ វោ មយា អសង្ខតំ ទេសិតោ អសង្ខតតាមិមត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

[៣៥៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គតើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសម្មាទិដ្ឋិ
 ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាសចាកគម្រោក
 អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជាប្រក្រតី ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។

[៣៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 សម្មាសង្កប្បៈ ។ ចំរើនសម្មាវាចា ។ ចំរើនសម្មាកម្មន្តៈ ។ ចំរើន
 សម្មាភាជីវៈ ។ ចំរើនសម្មាវាយាមៈ ។ ចំរើនសម្មាសតិ ។

[៣៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អសង្ខតតាមិមគ្គ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 សម្មាសមាធិ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាស
 ចាកគម្រោក អាស្រ័យសេចក្តីរលត់ បង្កើនទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ជា
 ប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអសង្ខតតាមិមគ្គ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌ គឺថាគតសំដែងហើយ អសង្ខតតាមិមគ្គ
 ក៏គឺថាគតសំដែងហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុកយវត្តោ

យំ ភិក្ខុវេ សត្តារា ករណីយំ សាវកានំ ហិកេសិណ

អនុកម្មកោន អនុកម្មំ ឧបាទាយ កតំ វេ តំ មយា ។

ឯតានំ ភិក្ខុវេ វុត្តម្បលានំ ឯតានំ សុញ្ញតារានំ ។

ឈាយថ ភិក្ខុវេ មា បមាទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិសារិទោ

អហុវត្ថ ។ អយំ វេ អម្ហាតំ អនុសាសនីតំ ។

(៣៦២) អនតញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេស្សិស្សាមិ អនត-

តាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អនតំ

។ បេ ។ (យថា អសង្កតំ វិត្តាវតំ តថា វិត្តាវេតព្វំ) ។

អសង្ខតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍
 ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកទាំង-
 ឡាយ កិច្ចនោះគឺថាគតក៏បានធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចទាំងនេះគឺម្យ៉ាងណា កិច្ចទាំងនេះគឺផ្ទះស្ងាត់ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡឹងយក (នូវអារម្មណ៍) កុំបីប្រមាទ
 កុំបីមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯងជា
 អនុសាសន៍ គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់គតថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៣៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គតថាគតនឹងសំដែងនូវអនតធម៌^(១)
 (ធម៌មិនបង្កើនទៅរកកតាទិកិលេសគឺព្រះនិព្វាន) ផង នូវអនតតាមិមគ្គ
 (ផ្លូវជាដំណើរទៅកាន់អនតធម៌) ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនតធម៌តើដូចម្តេច
 ។ បេ ។ (អសង្ខតធម៌ដែលបានសំដែងដោយពិស្តារហើយយ៉ាងណា
 បណ្ឌិតត្រូវសំដែងធម៌នេះឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ) ។

១ មិនមានសេចក្តីព្រឹកអរដោយតណ្ហា ។ អន្តិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយនវគ្គោ

(៣៦៣) អនាសវញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ
អនាសវតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
អនាសវំ ។ បេ ។

(៣៦៤) សច្ចញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ សច្ច-
តាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
សច្ចំ ។ បេ ។

(៣៦៥) ចារញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ ចារតាមិញ្ច
មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ចារំ ។ បេ ។

(៣៦៦) ធិប្បណញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមិ ធិប្ប-
ណតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
ធិប្បណំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្យាយគគវគ្គ

(៣៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងអនាសវធម៌
 (ធម៌មិនមានកាសវៈ) ផង អនាសវតាមិមគ្គ (ផ្លូវជាដំណើរទៅកាន់អនា-
 សវធម៌) ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះ
 ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនាសវធម៌តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសច្ចធម៌ផង
 សច្ចតាមិមគ្គផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះ
 ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សច្ចធម៌តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវត្រ័យគី
 ព្រះនិព្វានផង នូវមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ត្រ័យគីព្រះនិព្វានផង ដល់អ្នក
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ត្រ័យគីព្រះនិព្វានតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏ល្អិតផង
 មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ល្អិតផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
 ស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ល្អិតតើដូចម្តេច ។ បេ ។

អសង្កតសំយក្ខស្ស ទុតិយវគ្គោ

[៣៦៧] សុទ្ធិទ្ធសត្វោ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ

សុទ្ធិទ្ធសត្វាមិ មត្តំ នំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

សុទ្ធិទ្ធសំ ។ បេ ។

[៣៦៨] អជជ្ជាញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អជជ្ជ-

ត្វាមិ មត្តំ នំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អជជ្ជំ ។ បេ ។

[៣៦៩] ធុវញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ធុវត្ថាមិញ្ច

មត្តំ នំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធុវំ ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

(៣៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដែលសត្វ
ឃើញបានដោយកម្រិតនៃពេកផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលសត្វ
ឃើញបានដោយកម្រិតនៃពេកផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលសត្វឃើញ
បានដោយកម្រិតនៃពេកតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដែលគ្មាន
សេចក្តីចាស់ត្រីត្រាផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលគ្មានសេចក្តី
ចាស់ត្រីត្រាផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌
នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគ្មានសេចក្តីចាស់ត្រីត្រា
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏ទៀង
ទាត់ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ទៀងទាត់ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ទៀង
ទាត់តើដូចម្តេច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សម្មាយតថវិទ្យា

[៣៧០] អបលោកិនញ្ច^(១) វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អបលោកិនតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមញ្ច
ភិក្ខុវេ អបលោកិនំ ។ បេ ។

[៣៧១] អនិទស្សនញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អនិទស្សនតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមញ្ច
ភិក្ខុវេ អនិទស្សនំ ។ បេ ។

[៣៧២] ធិប្បបញ្ចំ ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
ធិប្បបញ្ចតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមញ្ច
ភិក្ខុវេ ធិប្បបញ្ចំ ។ បេ ។

[៣៧៣] សន្តញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សន្ត-
តាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាម ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
សន្តំ ។ បេ ។

១ ឧ, អបលោកិតញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

(៣៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគគន្ធន៍សំដែងធម៌ដែល
មិនមានសេចក្តីវិនាសផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមិនមានសេចក្តី
វិនាសផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលមិនមានសេចក្តីវិនាសតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគគន្ធន៍សំដែងធម៌ដែលមើល
មិនឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមើលមិន
ឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលមើលមិនឃើញ
ដោយចក្ខុវិញ្ញាណតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគគន្ធន៍សំដែងធម៌ដែលគ្មាន
ដំណើរយឺតយូរផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលគ្មានដំណើរយឺតយូរ
ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគ្មានដំណើរយឺតយូរតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគគន្ធន៍សំដែងធម៌ស្ងប់ផង
មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ស្ងប់ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ស្ងប់តើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៧៤] អមតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អម-

តតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អមតំ ។ បេ ។

[៣៧៥] បណីតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ប-

ណីតតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

បណីតំ ។ បេ ។

[៣៧៦] សិវញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សិវតាមិញ្ច

មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សិវំ ។ បេ ។

[៣៧៧] ខេមញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ខេ-

មតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

ខេមំ ។ បេ ។

កសង្កេតសំយុង ទុតិយវគ្គ

(៣៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងធម៌ដែលមិនស្លាប់ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមិនស្លាប់ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលមិនស្លាប់តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លាផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លាផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លាតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងសិវធម៌ (ធម៌ជាទិស(មាត់)) ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់សិវធម៌ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិវធម៌តើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏ក្សេមផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏ក្សេមផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏ក្សេមតើដូចម្តេច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សង្ខារយកខវិញ្ញា

[៣៧៨] ឥណ្ឌាត្វយញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ

ឥណ្ឌាត្វយតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

ឥណ្ឌាត្វយំ ។ បេ ។

[៣៧៩] អច្ឆរិយញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ

អច្ឆរិយតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អច្ឆរិយំ ។ បេ ។

[៣៨០] អព្ភតញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អព្ភត-

តាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អព្ភតំ ។ បេ ។

[៣៨១] អធិតិកញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ អ-

ធិតិកតាមិញ្ច មក្កំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ

អធិតិកំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគម្ពីរ

(៣៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីក្ស័យ
តណ្ហាផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីក្ស័យតណ្ហាផង ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌ជាទីក្ស័យនៃតណ្ហាតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីអស្ចារ្យ
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីអស្ចារ្យផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទី
អស្ចារ្យតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដែលមិន
ធ្លាប់មានផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដែលមិនធ្លាប់មានផង ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌មិនធ្លាប់មានតើដូចម្តេច ។ បេ ។

(៣៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងសេចក្តីមិន
អន្តរាយផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីមិនអន្តរាយផង ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សេចក្តីមិនអន្តរាយតើដូចម្តេច ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៣៨២) អធិត៌កធម្មញ្ញោ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
 អធិត៌កធម្មតាមិញ្ញោ មក្ខំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ញោ
 ភិក្ខុវេ អធិត៌កធម្មំ ។ បេ ។

(៣៨៣) ធិញ្ញាធនញ្ញោ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ធិញ្ញា-
 ធនតាមិញ្ញោ មក្ខំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ញោ ភិក្ខុវេ
 ធិញ្ញាធនំ ។ បេ ។

(៣៨៤) អព្យាបជ្ឈញ្ញោ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
 អព្យាបជ្ឈតាមិញ្ញោ មក្ខំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ញោ ភិក្ខុវេ
 អព្យាបជ្ឈំ ។ បេ ។

(៣៨៥) វិរាគញ្ញោ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ វិរា-
 គតាមិញ្ញោ មក្ខំ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 វិរាគោ ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

[៣៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងធម៌មិនមាន
អន្តរាយផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌មិនមានអន្តរាយផង ដល់អ្នកទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌មិនមានអន្តរាយតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងព្រះនិព្វាន
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំង
ឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ និព្វានតើដូច
ម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងធម៌មិនព្យា-
បាទផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌មិនព្យាបាទផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌មិន
ព្យាបាទតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនឹងសំដែងធម៌ប្រាសចាក
គម្រិកផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ប្រាសចាកគម្រិកផង ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌ប្រាសចាកគម្រិកតើដូចម្តេច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស សង្ខារយក្ខណ្ឌោ

(៣៨៦) សុទ្ធិញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សុទ្ធិ-
តាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ សុទ្ធិ
។ បេ ។

(៣៨៧) មុត្តិញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ មុត្តិ-
តាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ មុត្តិ
។ បេ ។

(៣៨៨) អនាលយញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
អនាលយតាមិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមា ច
ភិក្ខុវេ អនាលយោ ។ បេ ។

(៣៨៩) ធិបញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ ធិបតា-
មិញ្ច មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធិប
។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខារគោដ្ឋ

[៣៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដ៏បរិសុទ្ធ
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ដ៏បរិសុទ្ធផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដ៏បរិសុទ្ធ
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីផុត
ចាកកិលេសផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីផុតចាកកិលេសផង ដល់
អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម៌ជាទីផុតចាកកិលេសតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌មិនមាន
អាល័យផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌មិនមានអាល័យផង ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌មិនមានអាល័យតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីតាំង
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីតាំងផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទីតាំង
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

[៣៧០] លេណាញ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ លេ-
ណាតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ
លេណំ ។ បេ ។

[៣៧១] តាណាញ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ តា-
ណាតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ
តាណំ ។ បេ ។

[៣៧២] សរណាញ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សរ-
ណាតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ
សរណំ ។ បេ ។

[៣៧៣] បរាយនញ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ បរា-
យនតាមិញ មគ្គំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ
បរាយនំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វាគត្តយោ នោសត្តយោ មោ-

កសន្តតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

[៣៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេប៉ាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីពឹង
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីពឹងផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទីពឹង
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេប៉ាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីការ-
ពារផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីការពារផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទី
ការពារតើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេប៉ាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទីពូក
ផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីពូកផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទីពូក
តើដូចម្តេច ។ បេ ។

[៣៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេប៉ាគតនឹងសំដែងធម៌ជាទី
ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខផង មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាង
មុខផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខតើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈដែលជាទីក្ស័យរាគៈ ក្ស័យទោសៈ ក្ស័យ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពវេញោ

ហត្ថយោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បរាយនំ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ បរាយនតាមិមត្តោ ។ កាយភតាសតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បរាយនតាមិមត្តោ ។ ឥតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ នេសិតំ វេ មយា បរាយនំ នេសិតោ
 បរាយនតាមិមត្តោ ។ យំ ភិក្ខុវេ សត្តារា ករណីយំ
 សាវកានំ ហំតេសីនា អនុកម្មកេន អនុកម្មំ ទូចា-
 នាយ កតំ វេ តំ មយា ។ ឯតានិ ភិក្ខុវេ វុច្ចម្ហ-
 លានិ ឯតានិ សុញ្ញាតារាជំ ។ ឈាយថ ភិក្ខុវេ មា
 បមាទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិសារិនោ អហ្មវត្ថុ ។ អយំ វេ
 អម្ហាតំ អនុសាសនីតំ ។ (យថា អសម្ព័ន្ធតំ វិត្តាវតំ តថា
 វិត្តាបតព្វំ) ។

អសម្ព័ន្ធសំយុត្តស្ស ទុតិយវេញោ សមញោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

មោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាង
មុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងមុខតែដូចម្តេច ។ គឺកាយគតាសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថាមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ គឺជាគតបានសំដែងហើយ
មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ គឺជាគតក៏បានសំដែង
ហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ កិច្ចឯណាដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុ-
ត្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុត្រោះ ត្រូវធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ច
នោះគឺជាគតក៏បានធ្វើដល់អ្នកទាំងឡាយរួចហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ កិច្ចទាំងនេះគឺម្លប់ឈើ កិច្ចទាំងនេះគឺផ្ទះស្ងាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡេងយក (នូវការច្បង) កុំបីប្រមាទ
កុំបីមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ នេះឯង
ជាអនុសាសន៍របស់គតាគតចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។ (បណ្ឌិតគប្បីសំដែង
ឲ្យពិស្តារតាមទំនងអសង្ខតធម៌ដែលបានសំដែងរួចមកហើយចុះ) ។

ចប់ អសង្ខតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ ។

អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គោ

ចិន្តាប្បទានំ

អសង្កតំ អនតំ អនាសវំ

សច្ចញ្ច ចារំ និបុណំ សុទ្ធិទ្ធសំ

អនិច្ឆេទំ ជុវំ អបលោកេនំ

អនិទស្សនំ និប្បបញ្ច សន្តំ ។

អមតំ បណីតញ្ច សិវញ្ច ទេមិ

តណ្ហាត្តយោ អច្ឆរិយញ្ច អត្យតំ

អនីតិកំ អនីតិកធម្មំ

និព្វានមេតំ សុគតេន ទេសិតំ ។

អព្យាបដ្ឋោ វិរាគោ ច

សុទ្ធិ មុតិ អនាលយោ

និបំ លេណាញ្ច តាណាញ្ច

សរណាញ្ច បរាយនន្តំ ។

អសង្កតសំយុត្តំ សម្ពុតំ ។

អសង្ខតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ

ទុក្ខាននៃអសង្ខតសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីអ បង្កើតធម៌ ១ ធម៌មិនបង្កើនទៅរកកតាទីក្តី-
 លេស ១ ធម៌មិនមានកាសវៈ ១ ធម៌ពិត ១ ត្រឹមត្រូវព្រះ
 និព្វាន ១ ធម៌ល្អិត ១ ធម៌ដែលសត្វឃើញបានដោយកម្រ
 ក្រៃពេក ១ ធម៌មិនចាស់ត្រឹមត្រូវ ១ ធម៌ទៀងទាត់ ១ ធម៌
 មិនវិនាស ១ ធម៌ដែលមើលមិនឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ១
 ធម៌គ្មានដំណើរយឺតយូរ ១ ធម៌ស្ងប់ ១ ។ ធម៌មិនស្ងប់ ១
 ធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា ១ សិវធម៌ (ធម៌ជាទីសម្រាប់) ១ ធម៌ជាទីក្សេម ១
 ធម៌ជាទីក្ស័យតណ្ហា ១ ធម៌ជាទីអស្ចារ្យ ១ ធម៌មិនធ្លាប់មាន ១
 សេចក្តីមិនអន្តរាយ ១ ធម៌មិនមានអន្តរាយ ១ និព្វាន ១
 នេះព្រះសុគតទ្រង់សំដែងទុកហើយ ។ ធម៌មិនមានព្យា-
 បាទ ១ ធម៌ប្រាសចាកតម្រិក ១ ធម៌បរិសុទ្ធ ១ ធម៌ជាទី
 ផុតចាកកិលេស ១ ធម៌មិនមានកាល័យ ១ ធម៌ជាទីពឹង ១
 ធម៌ជាទីពឹង ១ ធម៌ជាទីការពារ ១ ធម៌ជាទីព្យាក ១ ធម៌ជាទី
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ១ ។

ចប់ អសង្ខតសំយុត្ត ។

អព្យាករណ៍សំយុត្តំ

(៣៧៤) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថុយំ វិហរតិ
ជេតវិនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន
សមយេន ខេមា ភិក្ខុនី កោសលេសុ ចារិកំ ចរមា-
នា អន្តរា ច សាវត្ថុ អន្តរា ច សាកេតំ តោរណាវត្ថុស្មី
វាសំ ឧបគតា ហោតិ ។ អថខោ វាជា បសេននិកោ-
សលោ សាកេតា សាវត្ថុ កច្ឆន្តោ អន្តរា ច សាវត្ថុ
អន្តរា ច សាកេតំ តោរណាវត្ថុស្មី ឯកវត្ថុវាសំ ឧប-
កច្ឆតិ ។ អថខោ វាជា បសេននិកោសលោ អញ្ញាតំ
បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ អម្ពោ បុរិស តោរណាវត្ថុស្មី
តថារូបំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា ជាន យមហំ
អន្លេ បយ័រុទាសេយ្យន្តិ ។ ឯវំ ទេវតិ ខោ សោ បុរិសោ
រញ្ញោ បសេននិកោសលស្ស បដិស្សតា កេវល-
កប្បំ តោរណាវត្ថុ អាហិណ្ឌោ ធាន្ទុស តថារូបំ
សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា យំ វាជា បសេននិកោ-
សលោ បយ័រុទាសេយ្យ ។

អព្យាកតស័យុត្ត

(៣៧៤) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន
របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង នាងខេមា-
ភិក្ខុនីត្រាច់ទៅកាន់បារិកក្នុងកោសលជនបទ បានចូលទៅកាស្រីយ៍
នៅក្នុងស្រុកឈ្មោះតោរណាវត្ថុ ជាចន្លោះក្រុងសាវត្ថីនឹងចន្លោះក្រុង
សាកេត ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបរសេនទិកោសលស្ដេចចេញចាកក្រុង
សាកេតហើយ ទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ស្ដេចចូលទៅសំណាក់អស់មួយរាត្រី
ក្នុងស្រុកតោរណាវត្ថុ ដែលជាចន្លោះនៃក្រុងសាវត្ថីនឹងក្រុងសាកេត ។
ត្រាងនោះ ព្រះបាទបរសេនទិកោសលទ្រង់ត្រាស់នឹងបុរសម្នាក់ថា នៃ
បុរសដ៏ចម្រើន អ្នកឯងមកអោយ អ្នកឯងចូរដឹង (គយគន់មើល) នូវស-
មណៈបូព្រាហ្មណ៍ក្នុងស្រុកតោរណាវត្ថុ ដែលល្មមអញចូលទៅរកក្នុង
ថ្ងៃនេះ ។ បុរសនោះទទួលព្រះរាជទាន្ត្រីព្រះបាទបរសេនទិកោសលថា
ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយត្រាច់ផ្ដាត់ទៅសព្វស្រុកតោរណាវត្ថុ ក៏មិន
ឃើញសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលល្មមព្រះបាទបរសេនទិកោ-
សលទ្រង់ចូលទៅរកសោះឡើយ ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

(៣៧៥) អន្តរា ខោ សោ បុរិសោ ខេមំ ភិក្ខុនិ
 តោរណាវត្ថុស្មី វាសំ ឧបគតំ ទិស្វាន យេន វាជា
 បសេនទិកោសលោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា វា-
 ជាទំ បសេនទិកោសលំ ឯតទេវេច ទត្ថំ ខោ
 ទេវ តោរណាវត្ថុស្មី តថាវុទោ សមណោ វា ព្រាហ្ម
 ណោ វា យំ ទេវេ បយិវុទាសេយ្យ ។ អត្ថំ ច
 ខោ ទេវ ខេមា ឆាម ភិក្ខុនិ តស្ស ភកវតោ
 សាវកា អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។ តស្ស ខោ
 បន អយ្យាយ ឯវកល្យាណោ កត្តិសន្នោ អព្ពត្ត-
 តោ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវីនី ពហុស្សតា ចិត្ត-
 កម្មី កល្យាណប្បដិកាណាតិ ។ តំ ទេវេ បយិ-
 វុទាសត្ថតិ ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

(៣៧៥) បុរសនោះស្រាប់តែបានឃើញទេមាកក្នុងចូលទៅតា-

ស្រីនៅក្នុងស្រុកគោរណាត លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះ

បាទបសេនទិកោសល លុះចូលទៅដល់ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទ

បសេនទិកោសលដូច្នេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ក្នុងស្រុកគោរណាត

មិនមានសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយដែលសូមព្រះអង្គស្តេចចូលទៅ

រកឡើយ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មានតែកុំនីឡូបឈ្មោះទេមា

ជាសាវិការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ ឯកិត្តិ-

សព្វដ៏ពិរោះរបស់នាងជាម្ចាស់នោះ ស្បៀងខ្លោយទៅយ៉ាងនេះថា នាងជា

អ្នកប្រាជ្ញ ល្ងាសវៃ មានប្រាជ្ញា ជាពហុស្វ័ត មានសំដីដ៏វិចិត្រ មាន

បដិភាណល្អ ។ សូមព្រះអង្គស្តេចចូលទៅរកទេមាកក្នុងនោះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុឡាយតវគ្គោ

[៣៧៦] អថទោ វាជា បសេនទិកោសលោ យេន
 ខេមា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ខេមំ
 ភិក្ខុនី អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ទោ វាជា បសេនទិកោសលោ ខេមំ ភិក្ខុនី
 ឯតទវោច កី នុ ទោ អយ្យេ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ទោ ឯតំ មហារាជ ភក្កវតា
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បនយ្យេ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បំ ទោ មហា-
 រាជ អព្យាកតំ ភក្កវតា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ។ កី នុ ទោ អយ្យេ ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ទោ
 ឯតំ មហារាជ ភក្កវតា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បនយ្យេ នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បំ ទោ
 មហារាជ អព្យាកតំ ភក្កវតា នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយគណវគ្គ

(៣៧៦) លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកាសាលក៏ស្តេចចូល
 ទៅរកខេមាភិក្ខុនី លុះចូលទៅដល់ ទ្រង់ថ្វាយបង្គំខេមាភិក្ខុនី ហើយ
 គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកាសាលទ្រង់គង់ក្នុងទីដ៏សម-
 គួរហើយ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលនឹងខេមាភិក្ខុនីដូច្នេះថា បពិត្រនាងជា
 ម្ចាស់ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។
 បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឬអ្វី ។ បពិត្រមហា-
 រាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 មិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ខ្វះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្វះក៏មានឬអ្វី ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្វះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្វះក៏មាននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ បពិត្រមហារាជ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៣៧៧) ក៏ ធុ ខោ អយ្យ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធិ អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ
 មហារាជ ភក្កតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វិនិច្ឆ័យ ។ ក៏ បដិយ្យ ធុ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរ-
 ណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធិ ឯតម្យំ ខោ មហារាជ
 អព្យាករណ៍ ភក្កតា ធុ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វិនិច្ឆ័យ ។ ក៏ ធុ ខោ អយ្យ ហោតិ ច ធុ ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធិ អព្យា-
 ករណ៍ ខោ ឯតំ មហារាជ ភក្កតា ហោតិ ច ធុ
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វិនិច្ឆ័យ ។ ក៏
 បដិយ្យ ធុ ហោតិ ធុ ធុ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធិ ឯតម្យំ ខោ មហារាជ
 អព្យាករណ៍ ភក្កតា ធុ ហោតិ ធុ ធុ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ វិនិច្ឆ័យ ។ ក៏ ធុ ខោ អយ្យ ហោតិ
 ក៏ បដិយ្យ យេនេតំ អព្យាករណ៍ ភក្កតាតិ ។

អព្យាករណ៍សំយោគ

(៣៩៧) កាលដែលខ្ញុំសួរដូច្នេះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។
 កាលដែលខ្ញុំសួរដូច្នេះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
 ទៀតឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិន
 កើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ កាលដែល
 ខ្ញុំសួរដូច្នេះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន
 មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ កាលដែលខ្ញុំសួរដូច្នេះថា បពិត្រនាង
 ជាម្ចាស់ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ឬអ្វី នាងឆ្លើយថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបាន
 ព្យាករទេ ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនឲ្យទ្រង់ព្យាករពាក្យនេះ ។

(៣៧៨) តេនហិ មហារាជ តញ្ញោវេត្ថ បដិបុច្ឆិស្សាមិ
 យថា តេ ទមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ ។ តំ
 កី មញ្ញាសិ មហារាជ អត្ថំ តេ កោចិ កណាកោ
 វា មុទ្ធិកោ វា សង្ខាយកោ វា យោ បហោតិ
 កង្កាយ វាលិកំ^(១) កណោតុំ ឯត្តកា វាលិកា ឥតិ
 វា ឯត្តកាជិ វាលិកសតាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ វា
 លិកសហស្សាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ វាលិកសតស-
 ហស្សាជិ ឥតិ វាតិ ។ នោ ហេតំ អយ្យេ ។ អត្ថំ បទ
 តេ កោចិ កណាកោ វា មុទ្ធិកោ វា សង្ខាយកោ
 វា យោ បហោតិ មហាសមុទ្ពេ ឧទកំ កណោតុំ^(២)
 ឯត្តកាជិ ឧទកាឡ្ហកាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ ឧទ-
 កាឡ្ហកសតាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ ឧទកាឡ្ហកស-
 ហស្សាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ ឧទកាឡ្ហកសតស-
 ហស្សាជិ ឥតិ វាតិ ។ នោ ហេតំ អយ្យេ ។ តំ កិស្ស
 ហេតុ ។ មហាយ្យេ សមុទ្ពោ^(៣) កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ
 ទុប្បវិយោកាហោតិ^(៤) ។

១ ឧ. ម. វាលុកំ ។ ២ ឧ. មគ្គំ ។ ៣ ម. មហាសមុទ្ពោ ។ ៤ ទុប្បវិយោកាឡោតិ
 វា ពាហោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយគវគ្គ

(៣៩៨) បពិត្រមហាភទ្គ បើដូច្នោះ អាត្មាកាតសូមសបស្សរ
 ព្រះអង្គក្នុងសេចក្តីនេះវិញ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនោះ តាមទំនង
 ដែលព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យចុះ ។ បពិត្រមហាភទ្គ ព្រះអង្គសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកឈ្លាស
 វៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីនព្វន្ឋក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយម្រាមដៃក្តី
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើអាចនឹងរាប់ខ្សាច់ក្នុងទន្លេ
 គង្គាថាខ្សាច់មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះក្តី ខ្សាច់មានប៉ុណ្ណេះរយក្តី ខ្សាច់មាន
 ប៉ុណ្ណេះពាន់ក្តី ខ្សាច់មានប៉ុណ្ណេះសែនក្តី ដូច្នេះបានឬទេ ។ មិនអាចរាប់
 បានទេ នាងជាម្ចាស់ ។ មួយវិញទៀត បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់
 ព្រះអង្គ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីនព្វន្ឋក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការរាប់ដោយម្រាមដៃក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើ
 គេអាចនឹងរាប់ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រថា ទឹកមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះអាឡក្តី
 មានប៉ុណ្ណេះរយអាឡក្តី មានប៉ុណ្ណេះពាន់អាឡក្តី មានប៉ុណ្ណេះសែន
 អាឡក្តី ដូច្នេះបានឬទេ ។ មិនអាចរាប់បានទេ នាងជាម្ចាស់ ។
 ដំណើរនោះ តើព្រះហេតុអ្វី ។ បពិត្រនាងជាម្ចាស់ ព្រោះថាសមុទ្រ
 ធំ ជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទើរបានដោយកម្រិតតែក ។

អក្ខរកសំយុត្តំ

[៣៧៧] ឯវមេវ ខោ មហារាជ យេន រូបេន តថា-
 កតំ បញ្ញាបយមាទោ បញ្ញាបេយ្យ តំ រូបំ តថាកតស្ស
 បហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្វលំ តាលាវត្ថុកតំ អនការ្គតំ អាយតី
 អនុប្បនធម្មំ ។ រូបសង្ខយា^(១) វិមុត្តោ ខោ មហារាជ
 តថាកតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិយោតាហោ
 សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។ ហោតិ
 តថាកតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាកតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិបិ
 ន ឧបេតិ ។ យាយ វេទនាយ តថាកតំ បញ្ញាប-
 យមាទោ បញ្ញាបេយ្យ សា វេទនា តថាកតស្ស
 បហំនា ឧច្ឆិទ្ធម្វលា តាលាវត្ថុកតា អនការ្គតា
 អាយតី អនុប្បនធម្មា ។ វេទនាសង្ខយា វិមុត្តោ ខោ
 មហារាជ តថាកតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិ-
 យោតាហោ សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។

១ ឧ. ម. រូបសង្ខាយ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៣៩៩) បព៌ត្រមហារាជ សេចក្តីទម្រង់យុត្តដ្ឋប្បវេណី បុគ្គល
 កាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិសត្វដោយរូបណា រូបនោះព្រះតថាគតក៏បាន
 លះបង់ចោលហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យ
 នៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព
 មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ ។ បព៌ត្រមហារាជ ព្រះ
 តថាគតផុតចាកការរាប់នូវរូប ជាបុគ្គលដែរ កំណត់ប្រមាណមិនបាន
 ស្ទង់បានដោយកម្រិតពេក បព៌ត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រ
 ដែរ ។ ព្រះតថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រ-
 កាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ
 គួរបញ្ញត្តិសត្វដោយវេទនាឯណា វេទនានោះព្រះតថាគតបានលះបង់
 ចោលហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់
 តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មាន
 សភាពមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ ។ បព៌ត្រមហារាជ ព្រះតថាគត
 ផុតចាកការរាប់ដោយវេទនា ជាបុគ្គលដែរ កំណត់ប្រមាណមិនបាន
 ស្ទង់បានដោយកម្រិតពេក បព៌ត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ
 ន ឧបេតិ ។ យាយ សញ្ញាយ តថាគតំ ។ បេ ។
 យេហំ សង្ខារេហំ តថាគតំ បញ្ចាបយមាណោ បញ្ចា-
 បេយ្យ តេ សង្ខារា តថាគតស្ស បហំនា ឧច្ឆិទ្ធ-
 ម្វលា តាលាវត្ថុកតា អនកាវដ្ឋតា អាយតី អនុប្បវិ-
 ទទម្ហា ។ សង្ខារសង្ខយា វិមុត្តោ ទោ មហារាជ
 តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យេ ឧប្បវិយោតាហោ
 សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ពោ ។ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន
 ឧបេតិបំ ។ យេន វិញ្ញាណេន តថាគតំ បញ្ចាបយ-
 មាណោ បញ្ចាបេយ្យ តំ វិញ្ញាណំ តថាគតស្ស បហំនំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណ្ឌ

ព្រះតថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ នូវសត្វដោយសញ្ញាឯណា
 ។ បេ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្ត គួរបញ្ញត្តនូវសត្វដោយសង្ខារទាំងឡាយ
 ឯណា សង្ខារទាំងនោះព្រះតថាគតបានលះបង់ចោលហើយ បានគាស់
 រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើង
 តទៅទៀតឡើយ ។ បពិត្រមហាភក្ត ព្រះតថាគតផុតស្រឡះចាកការ
 រាប់នូវសង្ខារ ជាបុគ្គលដែរ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទើរបានដោយ
 កម្រិតតែម្នាក់ បពិត្រមហាភក្ត ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។ ព្រះតថាគត
 មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់
 ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន
 មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្ត គួរបញ្ញត្តនូវសត្វ
 ដោយវិញ្ញាណឯណា វិញ្ញាណនោះព្រះតថាគតបានលះបង់ចោលហើយ

អព្យាករណ៍សំយោគ

ឧប្បន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អ.
 ឧប្បន្នមូលំ ។ វិញ្ញាណសង្ខយា វិមុត្តោ ខោ មហារាជ
 តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ឧប្បវិយោតាហោ
 សេយ្យថាមិ មហារាជ មហាសមុទ្ទោ ។ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិ ន ឧបេតិ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិ ន
 ឧបេតិ ។ អថខោ រាជា បសេននិកោសលោ ខេមាយ
 ភិក្ខុនិយា កាសតំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយា-
 សនា ខេមំ ភិក្ខុនី អភិវិនេត្វា បទត្តិណំ កត្វា
 បក្កាមិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូច
 ជាទីនៅនៃដើមភ្លាត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិន
 កើតឡើងតទៅទៀតឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះគង្គាគតផុតស្រឡះ
 ចាកការរាប់នូវវិញ្ញាណ ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទង់
 បានដោយកម្រិតក្រពេក បពិត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។
 ព្រះគង្គាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ គ្រានោះ ព្រះបាទប-
 សេនទិកោសលមានព្រះរាជហឫទ័យត្រេកអរអនុមោទនា ចំពោះភាសិត
 របស់ខេមាភិក្ខុនី ហើយទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំខេមាភិក្ខុនី
 ធ្វើប្រទក្សិណ ស្តេចចេញទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវគ្គោ

(៤០០) អថទោ វាជា បសេនទិគោសលោ អបវេន
 សមយេន យេន ភកវា តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ទោ វាជា បសេនទិគោសលោ ភកវន្តំ
 ឯតទវេច កី នុ ទោ ភន្តេ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ទោ ឯតំ មហារាជ
 មយា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ
 ភន្តេ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បី
 ទោ មហារាជ អព្យាកតំ មយា ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ។ កី នុ ទោ ភន្តេ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ
 ទោ ឯតំ មហារាជ មយា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ ភន្តេ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯ.
 តម្បី ទោ មហារាជ អព្យាកតំ មយា នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី នុ ទោ ភន្តេ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វតិ ឬដ្ឋោ សមាធា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខារយកខន្ត

(៤០០) លុះសម័យខាងក្រោយមក ព្រះបាទបសេនទិកាសល
 ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
 ព្រះបាទបសេនទិកាសលគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំ
 ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតឬទេ ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនុ៎ះ
 តថាគតមិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅ
 មិនកើតទៀតឬអ្វី ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
 ទៀតនុ៎ះ តថាគតមិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានឬអ្វី ។ បពិត្រមហា-
 រាជ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន
 នុ៎ះ តថាគតមិនបានព្យាករទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ បពិត្រមហារាជ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននុ៎ះ
 តថាគតមិនបានព្យាករទេ ។ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាបទូលសួរដូច្នេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ព្រះអង្គត្រាស់ថា

អព្យាករណ៍សំយុត្តំ

អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ មហារាជ មយា ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វេទសិ ។ បេ ។ កី បទ កន្លែ
 លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ
 បុដ្ឋោ សមាលោ ឯតម្បិ ខោ មហារាជ អព្យាករណ៍ មយា
 លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វេទសិ ។ កោ នុ ខោ កន្លែ ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេនេតំ អព្យាករណ៍ ភកវតាតិ ។

(២០០) តេនហិ មហារាជ តញ្ញោវេតុ បដិបុច្ឆិស្សាមិ
 យថា តេ ទមេយ្យ តថា ធំ ព្យាករណ៍សិ ។ តំ
 កី មញ្ញសិ មហារាជ អត្ថំ តេ កោចិ កណាកោ វា
 មុទ្ធិកោ វា សង្ខាយកោ វា យោ បហោតិ តង្គាយ
 ពាលំកំ កណេតុំ ឯត្តកា វាលំកា ឥតិ វា ។ បេ ។

អព្យាករណ៍យុទ្ធ

បពិត្រមហាវេទ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គឺជាគតមិនបាន
 ព្យាករទេ ។ បេ ។ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាបទូលសួរដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែនឬអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា បពិត្រមហាវេទ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ គឺជាគតមិនបានព្យាករ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគមិនឲ្យទ្រង់ព្យាករពាក្យនេះ ។

(៤០១) បពិត្រមហាវេទ បើដូច្នោះ គឺជាគតនឹងសូមសបស្ប័រព្រះ
 អង្គក្នុងសេចក្តីនោះវិញ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនោះតាមទំនង
 ដែលព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យផងចុះ ។ បពិត្រមហាវេទ ព្រះអង្គសំ-
 គាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នក
 ឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីនព្វនក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយ
 ម្រាមដៃក្តី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្តី តើអាចនឹងរាប់
 គ្រាប់ខ្សាច់ក្នុងទន្លេគង្គាថា គ្រាប់ខ្សាច់មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះក្តី ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវគ្គោ

ឯត្ថកានិ វាលកសតសហស្សានិ ឥតិ វតិ ។ នោ
 ហេតំ កន្តោ ។ អត្ថំ បន តេ កោចិ កណាកោ វា
 មុទ្ធកោ វា សង្ខាយកោ វា យោ បហោតិ មហាសមុទ្ធោ
 ឧទកំ កណេត្តំ^(១) ឯត្ថកានិ ឧទកាឡិកានិ ឥតិ វា
 ។ បេ ។ ឯត្ថកានិ ឧទកាឡិកសតសហស្សានិ ឥតិ
 វតិ ។ នោ ហេតំ កន្តោ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ មហា ហិ
 កន្តោ សមុទ្ធោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោតាហោតិ ។

(៤០២) ឯវមេវ ចោ មហារាជ យេន រូបេន តថា-
 កតំ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេយ្យ តំ រូបំ តថាក-
 តស្ស បហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្វលំ តាលាវត្ថុកតំ អនការ្គ្គតំ

១ ឧ. ឧវកម្មមេត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយននវគ្គ

គ្រាប់ខ្សាច់មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះសែនក្ដី បានឬទេ ។ រាប់មិនបានទេ
 ព្រះអង្គ ។ មួយវិញទៀត បើមានរាជបុរសណាមួយរបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នក
 ឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីនព្វន្ឋក្ដី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយ
 ម្រាមដៃក្ដី ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការរាប់ដោយវិធីបូកក្ដី តើអាចនឹងរាប់ទឹក
 ក្នុងមហាសមុទ្រថា ទឹកមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះអាឡូក្កក្ដី ។ បេ ។ មាន
 ប៉ុណ្ណោះសែនអាឡូក្កក្ដី បានឬទេ ។ រាប់មិនបានទេ ព្រះអង្គ ។ ដំណើរ
 នោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ចតុត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសមុទ្រធំ
 មានជម្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទើរបានដោយកម្រៃក្រៃលែង ។

(៤០២) ចតុត្រមហារាជ សេចក្ដីទម្រង់យូរក៏ដូច្នោះដែរ បុគ្គល
 កាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិបូរសក្ខីដោយរូបឯណា រូបនោះគឺជាឥតបានលះ
 ចង់ចោលហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅ
 សល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព

អព្យាករណ៍យុត្ត

អាយតី អនុប្បាទធម្មំ ។ រូបសង្ខយា វិមុត្តោ ខោ ម.
 ហារាជ តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិយោតា-
 ហោ សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ន ឧបេតិ ។
 យាយ វេទនាយ ។ យាយ សញ្ញាយ ។ យេហិ
 សង្ខារេហិ ។ យេន វិញ្ញាណេន តថាគតំ បញ្ញាប-
 យមាណោ បញ្ញាបេយ្យ តំ វិញ្ញាណំ តថាគតស្ស
 បហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្វលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវ្យត្ថំ អា-
 យតី អនុប្បាទធម្មំ ។ វិញ្ញាណសង្ខយា វិមុត្តោ ខោ
 មហារាជ តថាគតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ធុប្បវិ-
 យោតាហោ សេយ្យថាបិ មហារាជ មហាសមុទ្ធោ ។

អព្យាករណ៍សំយោគ

មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅទៀតឡើយ ។ បព៌ត្រមហារាជ តថាគត
 ផុតស្រឡះចាកការរាប់នូវរូប ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន
 ស្ទង់បានដោយកម្រិតពេក បព៌ត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។
 តថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ
 ក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ (បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិ
 នូវសត្វ) ដោយវេទនាឯណា ។ ដោយសញ្ញាឯណា ។ ដោយ
 សង្ខារទាំងឡាយឯណា ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ គួរបញ្ញត្តិនូវសត្វដោយ
 វិញ្ញាណឯណា វិញ្ញាណនោះ តថាគតបានលះបង់ចោលហើយ បាន
 គាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទី
 នៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើត
 ឡើងតទៅទៀតឡើយ ។ បព៌ត្រមហារាជ តថាគតផុតស្រឡះចាក
 ការរាប់នូវវិញ្ញាណ ជាបុគ្គលជ្រៅ កំណត់ប្រមាណមិនបាន ស្ទង់
 បានដោយកម្រិតពេក បព៌ត្រមហារាជ ដូចជាមហាសមុទ្រដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគនវត្តោ

ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ន ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ហោតិ ច ន ច
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ នេវ ហោតិ ន
ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបំ ន ឧបេតិ ។

(៤០៣) អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ យត្ថ^(១) ហិ
នាម សត្តុ ចេវ ស្មារីកាយ ច^(២) អត្តេន អត្តោ ព្យញ្ញ-
នេន ព្យញ្ញំ សំសង្កស្សតិ សមេស្សតិ ន វិហា-
យិស្សតិ^(៣) យទិទំ អក្កបទស្មី ។ ឯកមិណហំ កន្តេ
សមយំ ខេមំ ភិក្ខុនី ឧបសង្កម្ភិកា ឯតមត្ថំ អប្បច្ចំ ។
សាបិ មេ អយ្យា ឯតេហិ បទេហិ ឯតេហិ ព្យញ្ញ-
នេហិ ឯតមត្ថំ ព្យាកាសិ សេយ្យថាបិ កកវា ។
អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ យត្ថ ហិ នាម សត្តុ
ចេវ ស្មារីកាយ ច អត្តេន អត្តោ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ
សំសង្កស្សតិ សមេស្សតិ ន វិហាយិស្សតិ យទិទំ អក្ក-

១ ឧ. ម. យត្រិ ។ ២ សត្តុតោ សារីរាយ ។ ៣ ន វិហាយិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

គថាគតមិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វ
ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ
ក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានក្តី មិនប្រកាន់ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។

(៤០៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ចម្លែកណាស់ ព្រោះថាបើនឹងប្រៀបធៀបអត្តដោយអត្ត
ព្យញ្ជនៈដោយព្យញ្ជនៈ របស់ព្រះសាស្តាផង របស់សាវិកាផង នឹង
ឃើញសមគ្នា មិនយូរៗឃ្លាតគ្នាក្នុងបទដ៏ប្រសើរនេះឡើយ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សម័យមួយ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គចូលទៅរក
ខេមាភិក្ខុន៍ ហើយបានសួរសេចក្តីនេះ ។ ឯខេមាភិក្ខុន៍ជាម្ចាស់នោះ
បានព្យាករសេចក្តីនេះ ដោយបទទាំងនេះ ដោយព្យញ្ជនៈទាំងនេះ ដល់ខ្ញុំ
ព្រះអង្គ មានទំនងដូចជាព្រះដ៏មានព្រះភាគដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចម្លែកណាស់ ព្រោះថាបើ
ប្រៀបធៀបអត្តដោយអត្ត ព្យញ្ជនៈដោយព្យញ្ជនៈ របស់ព្រះសាស្តា
ផង របស់សាវិកាផង នឹងឃើញសមគ្នាមែន មិនយូរៗឃ្លាតគ្នាក្នុងបទ

អព្យាករណ៍យុត្ត

បទស្មី ។ ហន្តនាង មយំ កន្ត កន្តាម តហុត្តា

មយំ តហុត្តរណ៍យាតិ ។ យស្សនាង ត្វំ មហារាជ

កាលំ មកាស័តិ ។ អថោ រាជា បសេនទិកោ-

សលោ កករតោ កាស័តំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា

ឧដ្ឋាយាសនា កករន្តំ អភិរាទេត្វា បទត្តិណំ កត្វា

បក្កាម័តិ ។ បឋមំ ។

(៤០៤) ឯវង្គេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កករ

វេសាលំយំ វិហរតិ មហារាជេ ក្សេត្រាភារសាលាយំ ។

អក្ខរកម្មសំយោគ

ដ៏ប្រសើរនេះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូម
 លាទៅក្នុងកាលឥឡូវនេះ (ព្រោះ) ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកមានកិច្ចច្រើន មាន
 ការងារច្រើន ។ បពិត្រមហាភជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវកាលក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះចុះ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់ត្រកអរ
 អនុមោទនា ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រោក
 ចាកភាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចធ្វើប្រទក្សិណស្តេចចេញ
 ទៅ ។ ចប់សូត្រទី១ ។

(២០២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងក្សត្រាសាលា នាមហារាជ ដ៏ត្រង់វេសាលី ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវត្តោ

តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អនុរាជោ ភគវតោ
អវិទូរេ អរញ្ញកុដិកាយំ វិហាតំ ។ អថខោ សម្ពហុលា
អញ្ញតិត្តិយា បរិព្វាជកា យេនាយស្មា អនុរាជោ
តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មតា អនុរាជេន
សទ្ធិំ សមោទីសុ សម្មោទន្តិយំ កថំ សុរាណីយំ
វិត្ថសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
ខោ តេ អញ្ញតិត្តិយា បរិព្វាជកា អាយស្មន្តំ អនុរាជំ
ឯតទរោច្ចំ យោ សោ អារុសោ អនុរាជ តថាគ-
តោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបតិបត្តោ តំ
តថាគតោ ឥមេសុ ចត្វសុ ហំនេសុ បញ្ញាបយមាដោ
បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្គាយគល្យ

សម័យនោះឯង ព្រះអនុរាជ័មានអាយុក្នុងអវត្តាកុដិកា (កុដិកូបតាំង
នៅក្នុងត្រៃ) ជិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ពួកបរិព្វាជកជា
អនុត្តរិយច្រើនគ្នា ចូលសំដៅទៅរកព្រះអនុរាជ័មានអាយុ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះអនុរាជ័មានអាយុ
លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរពូកហើយ ក៏អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបរិព្វាជកជាអនុត្តរិយទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សម
គួរហើយ ទើបនិយាយនឹងព្រះអនុរាជ័មានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អាវុសោ
អនុរាជ សត្វឯណាជាបុរសដ៏ឧត្តម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ដល់
នូវចំណែកនៃគុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះគឺជាឥតកាលបញ្ញត្ត ក៏បញ្ញត្តបូរសត្វ
នោះក្នុងហេតុទាំង៤ នេះ គឺថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត១ សត្វស្លាប់
ទៅមិនកើតទៀត១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះ
ក៏មាន១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន១ ។

អព្យាករសំយុត្តំ

យោ សោ អាវុសោ តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរម-
 បុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ តំ តថាគតោ អញ្ញាត្ត ឥមេហិ
 ចត្វហិ ហិរេហិ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វាតិ ។

[៤០៥] ឯវំ វុត្តេ តេ អញ្ញាត្តិយា បរិព្វាជកា
 អាយស្មន្តំ អនុរាជំ ឯតទេវេចំ សោ ចាយំ ភិក្ខុ
 នវេ កវិស្សតិ អចិរច្ឆត្វិគោ ថេរោ វា បន ពាលោ
 អព្យត្តោតិ ។ អថទោ តេ អញ្ញាត្តិយា បរិព្វាជ-
 កា អាយស្មន្តំ អនុរាជំ នវាទេន ច ពាលវាទេន ច
 អបសានេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមីសុ ។ អថទោ
 អាយស្មតោ អនុរាជស្ស អចិរច្ឆក្កនេសុ អញ្ញាត្តិ-
 យេសុ បរិព្វាជកេសុ ឯតទេហោសិ សធម ទោ^(១)

អព្យាករណ៍សំយុត្ត

ម្ចាស់អាវុសា សត្វឯណាជាបុរសដ៏ទុក្ខម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ដល់នូវចំណែកនៃគុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះតថាគតកាលបញ្ញត្ត រមែង
 បញ្ញត្តនូវសត្វនោះ ដោយវៀរចាកហេតុទាំង ៤ នេះចេញ គឺថាសត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀត ១ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ១ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។

(៤០៥) កាលបើព្រះអនុរាជត្រូវពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើបពួក
 បរិព្វាជកជាអនុត្តរិយទាំងនោះ បានពោលទៅនឹងព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុ
 ដូច្នេះថា ភិក្ខុនេះជាភិក្ខុថ្មី ទើបតែនឹងបួស ឬជាភិក្ខុចាស់ ឬនៃល្ងង់ខ្លៅ
 មិនឈ្លាសវៃ ។ ទើបពួកបរិព្វាជកជាអនុត្តរិយទាំងនោះ ពោល
 បង្គាប់ព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុដោយពាក្យថាជាភិក្ខុថ្មីផង ដោយពាក្យថា
 ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅផង ហើយនាំគ្នាគ្រាកចាកអាសនៈដើរចេញទៅ ។
 លំដាប់នោះ កាលដែលពួកបរិព្វាជកជាអនុត្តរិយដើរចេញទៅមិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុក៏មានសចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ប្រសិនបើ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សុខុយកគវគ្គោ

តេ អញ្ញតិភ្ន័យា បរិព្វាជកា ឧត្តរី បុច្ឆេយ្យំ កេច៌
 ព្យាករមាដោ នុ ខ្វាហំ តេសំ អញ្ញតិភ្ន័យាធំ បរិព្វា-
 ជកាធំ វុត្តវាធំ ចេវ ភកវតោ អស្សំ ន ច ភកវន្តំ
 អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តេយ្យំ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យំ
 ន ច កោចិ សហធម្មកោ វាទានុចារោ ការយ្ហំ
 ហំធំ កច្ឆេយ្យាតិ ។

(៤០៦) អថទោ អាយស្មា អនុរាដោ យេន ភក-
 វា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្នោ ទោ អាយ-
 ស្មា អនុរាដោ ភកវន្តំ ឯតទរោច ឥតាហំ កន្តេ ភកវ-
 តោ អវិទូរេ អរញ្ញកុដិកាយំ វិហារមិ ។ អថទោ កន្តេ
 សម្ពហុលា អញ្ញតិភ្ន័យា បរិព្វាជកា យេនាហំ តេនុ-
 បសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា មយា សទ្ធិ សង្ខោធិសុ
 សង្ខោធិយំ កេច៌ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
 ធិសីធិសុ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្នោ ទោ កន្តេ តេ អញ្ញតិភ្ន័យា
 បរិព្វាជកា មំ ឯតទរោចំ យោ សោ អារុសោ អនុរាជ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ពួកបរិព្វាជកជាអនុវត្តិយទាំងនោះគប្បីសួរតទៅទៀត តើអាត្មាអញគួរ
 ព្យាករដល់ពួកបរិព្វាជកជាអនុវត្តិយទាំងនោះដូចម្តេចហ្ន៎ ទើបឈ្មោះថា
 ជាអ្នកពោលនូវពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយផង មិន
 គប្បីពោលបង្កាច់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង គប្បីព្យាករ
 នូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអាននៃពាក្យដែលប្រកបដោយធម៌
 ណាមួយ ក៏មិនដល់នូវហេតុដែលគួរតែជៀសផង ។

(៤០៦) លំដាប់នោះ ព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុបានចូលទៅ
 គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុគង់ក្នុងទីដ៏សម-
 គួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះខ្ញុំព្រះអង្គនៅក្នុងអរោហិតភ្នំ ជិតព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះ ពួកបរិព្វាជកជាអនុវត្តិយ
 ច្រើននាក់ បានចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ធ្វើ
 សេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹង
 ពាក្យដែលគួរជាទីពេញចិត្តហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន លុះបរិព្វាជកជាអនុវត្តិយទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 បាននិយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នេះថា ម្ចាស់អារុសោអនុរាជ សក្ខីឯណា

អញ្ញាភស្តុតាង

តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបតិបត្តោ
 តំ តថាគតោ ឥមេសុ ចត្វុសុ ហំនេសុ បញ្ញាបយ-
 មាធនោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វាតិ ។ ឯវំ វុត្តាហំ កន្តេ តេ អញ្ញាតិវុត្ត-
 យេ បរិញ្ញាជកេ ឯតទរោចំ យោ សោ អារុសោ
 តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបតិបត្តោ
 តំ តថាគតោ អញ្ញាតិមេហំ ចត្វុហំ ហំនេហំ បញ្ញា-
 បយមាធនោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ វាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កន្តេ តេ អញ្ញាតិវុត្តយា
 បរិញ្ញាជកោ មំ ឯតទរោចំ សោ ចាយំ ភិក្ខុ នរោ
 ភិស្សុតិ អចិរច្ឆត្វជិតោ ថេរោ វា បទ ពាលោ

អព្យាករណ៍យុត្ត

ជាបុរសដ៏ឧត្តម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នកដល់នូវចំណែកនៃ
គុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះតថាគតកាលបញ្ញត្ត ក៏រមែងបញ្ញត្តនូវសត្វនោះក្នុង
ហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនេះ គឺថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ១ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន កាលបើពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយពោលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ
ក៏បានពោលទៅនឹងពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយទាំងនោះដូច្នេះថា ម្ចាស់
អាវុសោ សត្វឯណាជាបុរសដ៏ឧត្តម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នក
ដល់នូវចំណែកនៃគុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះតថាគតកាលបញ្ញត្ត ក៏រមែង
បញ្ញត្តនូវសត្វនោះ ដោយរៀបចំហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនេះចេញ គឺថាសត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀត ១ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
ទៀតក៏មិនមែន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គពោល
យ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជកជាអន្យត្រិយទាំងនោះបានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ
ដូច្នេះថា លោកនេះជាភិក្ខុថ្មី ទើបតែនឹងបួស ឬជាភិក្ខុចាស់ តែល្អឯទៀត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគណវត្ថោ

អព្យត្តោតិ ។ អថទោ មំ កន្តេ តេ អញ្ញត៌ត្ថយា
 បរិញ្ញាជណា នវវានេន ច ពាលវានេន ច អបសានេត្វា
 ឱដ្ឋាយាសនា ចក្កមីសុ ។ តស្ស មយ្ហំ កន្តេ អចំ.
 រហ័ក្កន្តេសុ តេសុ អញ្ញត៌ត្ថយេសុ បរិញ្ញាជកេសុ ឯត.
 នហោសំ សច ទោ មំ តេ អញ្ញត៌ត្ថយា បរិញ្ញាជណា
 ឧត្តរី បុច្ឆេយ្យំ កចំ ព្យាករមាធ�ោ នុ ខ្វាហំ តេសំ
 អញ្ញត៌ត្ថយាធំ បរិញ្ញាជណាធំ វុត្តវាធំ ចេវ ភគវតោ
 អស្សំ ន ច ភគវន្តំ អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តេយ្យំ ធម្មស្ស
 ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យំ ន ច កោចំ សហធម្មតោ
 វាទានុចារោ ការយ្ហំ ហំ កច្ឆេយ្យាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

មិនឈ្លាសវៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទើបបរិព្វាជកជាអន្យត្ថិយទាំង
 នោះ បានពោលបង្ហាត់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយពាក្យថា ជាភិក្ខុប្តីផង ដោយពាក្យ
 ថា ល្ងង់ខ្វែងផង ហើយនាំគ្នាព្រាកចាកអាសនៈដើរចេញទៅ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្ថិយទាំងនោះចេញទៅមិន
 យូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ប្រសិនបើពួកបរិព្វាជក
 ជាអន្យត្ថិយទាំងនោះគប្បីសួរអាត្មាអញតទៅទៀត តើគួរអាត្មាអញ
 ព្យាករដល់ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្ថិយទាំងនោះដូចម្តេចហ្ន៎ ទើបឈ្មោះ
 ថាជាអ្នកពោល តាមពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយផង
 មិនពោលបង្ហាត់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង គប្បីព្យាករ
 នូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងការពោលតាមលំអាននៃពាក្យដែលប្រ-
 កបដោយធម៌ណាមួយ ក៏មិនដល់នូវហេតុដែលគួរគិតជឿលផង ។

អក្ខរកសិយុត្ត

[៤០៧] តំ កើ មញ្ញាសិ អនុរាជ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បនាជិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បនាជិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរណាមធម្មំ
 កល្យំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ
 ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។ វេទនា និច្ចា
 វា អនិច្ចា វាតិ ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ និច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បនាជិច្ចំ ទុក្ខំ វា
 តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បនាជិច្ចំ ទុក្ខំ
 វិបរណាមធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម
 ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។

[៤០៨] តស្មាតិហា អនុរាជ យំ កិញ្ចំ រូបំ អតី-
 -តានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា តហិច្ចា វា ឌីឡាវតំ វា
 សុខុមំ វា ហីនំ វា បណ្ឌិតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា

អព្យាករណ៍បេតិកភណ្ឌ

(៤០៧) ម្ចាស់អនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង
 ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ រូបឯណាមិនទៀង តើរូបនោះ
 ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ រូបឯណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរយល់ឃើញនូវរូបនោះថា នុ៎ះរបស់អាត្មា
 អញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ ហេតុនោះមិន
 គួរទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះវេទនាទៀងឬមិនទៀង ។ បេ ។ ចុះសញ្ញា សង្ខារ
 វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះវិញ្ញាណ
 ឯណាមិនទៀង តើវិញ្ញាណនោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។
 ចុះវិញ្ញាណឯណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរ
 យល់ឃើញនូវវិញ្ញាណនោះថា នុ៎ះរបស់អាត្មាអញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះ
 ជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ ហេតុនោះមិនគួរទេ ព្រះអង្គ ។

(៤០៨) ម្ចាស់អនុរាជ ព្រោះហេតុនោះ រូបឯណានីមួយ ជា
 អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ទោះខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គោតគោតក្តី
 ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ថ្លៃថ្នូក្តី រូបឯណាដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយគគវគ្គោ

សត្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មី ន មេសោ អត្តាតិ
 ឯវមេតំ យថាភូតំ សឡប្បញ្ញាយ នដ្ឋតំ ។ យា កាចិ
 វេទនា អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នា យា កាចិ សញ្ញា
 យេ កេចិ សង្ខារោ យំ តិញ្ចំ វិញ្ញាណំ អតីតា-
 នាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា តហិទ្ធា វា ឌុទ្ធហិកំ វា
 សុខុមំ វា ហីនំ វា បណ្ឌិតំ វា យំ ទ្វេរ សន្តិកេ វា
 សត្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម នេសោហមស្មី ន មេសោ
 អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សឡប្បញ្ញាយ នដ្ឋតំ ។ ឯវំ
 បស្សំ អនុរាជ សុតវា អរិយសាវកោ រូបស្មីបំ និព្វិន្ទតិ
 វេទនាយបំ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយបំ និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុបំ
 និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មីបំ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិជ្ជតិ វិភតា
 វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមីតិ ញាណំ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគគវគ្គ

រូបទាំងអស់នោះគ្រាន់តែជារូបប៉ុណ្ណោះ បុគ្គលឥឡូវយល់ឃើញនូវរូបនេះ
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា ⁺នេះមិនមែនរបស់អាត្មា
អញទេ ⁺នេះមិនមែនជាអាត្មាអញទេ ⁺នេះមិនមែនជាខ្លួនអាត្មាអញទេ ។
វេទនាឯណាទីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន សញ្ញាឯណាទីមួយ
សង្ខារទាំងឡាយឯណាទីមួយ វិញ្ញាណឯណាទីមួយ ជាអតីត អនាគត
បច្ចុប្បន្ន ទោះខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាប
ក្តី ថ្លៃថ្លាក្តី វិញ្ញាណឯណាដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី វិញ្ញាណ
ទាំងអស់នោះគ្រាន់តែជាវិញ្ញាណប៉ុណ្ណោះ បុគ្គលឥឡូវយល់ឃើញនូវ
វិញ្ញាណនេះដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា ⁺នេះមិនមែន
របស់អាត្មាអញទេ ⁺នេះមិនមែនជាអាត្មាអញទេ ⁺នេះមិនមែនជាខ្លួនអាត្មា
អញទេ ។ ម្នាលអនុរាជ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាង
នេះ វេមិននឿយណាយក្នុងរូបផង នឿយណាយក្នុងវេទនាផង នឿយ
ណាយក្នុងសញ្ញាផង នឿយណាយក្នុងសង្ខារទាំងឡាយផង នឿយ
ណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ ចិត្តក៏ប្រាសចាកតម្រិក
ព្រោះប្រាសចាកតម្រិក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាក (អាសវៈ) ។ កាលបើ
ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។

អព្យាករណ៍យុត្តិ

ជំណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
នាបរំ ឥន្ទត្តាយាតិ បជាជានតិ ។

(៤០៩) តំ ភី មញ្ញាសិ អនុរាជ រូបំ តថាគ-
តោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនំ
តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។
សញ្ញំ តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ
ភន្តេ ។ សង្ខារេ តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វិញ្ញាណំ តថាគតោតិ សមនុ-
បស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

(៤១០) តំ ភី មញ្ញាសិ អនុរាជ រូបស្មី តថាគ-
តោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ អញ្ញត្រ
រូបា តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ
ភន្តេ ។ វេទនាយ តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
នោ ហេតំ ភន្តេ ។ អញ្ញត្រ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ
។ បេ ។ អញ្ញត្រ សញ្ញាយ ។ បេ ។ សង្ខារសុ ។ បេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

អរិយសាវ័កនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញ
បាននៅស្រេចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គការ-
នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(២០៩) ម្ចាស់អនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាលើញនូវរូបថាជាសត្វឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នក
ពិចារណាលើញនូវវេទនាថាជាសត្វឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាលើញនូវសញ្ញាថាជាសត្វឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ អ្នកពិចារណាលើញនូវសង្ខារទាំងឡាយថាជាសត្វឬ ។ មិន
មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នកពិចារណាលើញនូវវិញ្ញាណថាជាសត្វឬ ។
មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២១០) ម្ចាស់អនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាលើញថាសត្វក្នុងរូបឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នក
ពិចារណាលើញថាសត្វក្រៅអំពីរូបឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាលើញថាសត្វក្នុងវេទនាឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
អ្នកពិចារណាលើញថាសត្វក្រៅអំពីវេទនាឬ ។ បេ ។ ក្នុងសញ្ញាឬ
។ បេ ។ ក្រៅអំពីសញ្ញាឬ ។ បេ ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយឬ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

អញ្ញាត្រិ សង្ខារេហំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្មី តថាគតោតិ
សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហោតំ កន្តោ ។ អញ្ញាត្រិ វិញ្ញាណំ
តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហោតំ កន្តោ ។

(៤០០) តំ ភី មញ្ញាសំ អនុរាជ រូបំ វេទនំ សញ្ញា
សង្ខារេ វិញ្ញាណំ តថាគតោតិ សមនុបស្សសីតិ ។
នោ ហោតំ កន្តោ ។

(៤០២) តំ ភី មញ្ញាសំ អនុរាជ អយំ សោ អរូបំ
អវេទនោ អសញ្ញា អសង្ខារោ អវិញ្ញាណោ តថាគតោតិ
សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហោតំ កន្តោ ។ ឯត្ថ ច តេ
អនុរាជ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សច្ចតោ វា តថតោ វា អនុប-
លត្តនីយសភារេ^(១) កល្យំ នុ តេតំ វេយ្យាករណំ
យោ សោ អារុសោ តថាគតោ ឧត្តមបុរិសោ បរម-
បុរិសោ បរមបតិបត្តោ តំ តថាគតោ អញ្ញាត្រិមេហំ
ចត្វហំ ហំនេហំ បញ្ញាបយមាទោ បញ្ញាបេតិ ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

១ ម. អនុបលត្តិយមាទោ ។ ឧ. អនុបលត្តិយមាទោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយកថវគ្គ

ក្រៅអំពីសង្ខារទាំងឡាយឬ ។ បេ ។ អ្នកពិចារណាឃើញថាសត្វក្នុង
វិញ្ញាណឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ អ្នកពិចារណាឃើញថា
សត្វក្រៅអំពីវិញ្ញាណឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៤១១) ម្នាលអនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាឃើញនូវរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណថាជាសត្វឬ ។
មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៤១២) ម្នាលអនុរាជ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នក
ពិចារណាឃើញថាសត្វនេះគ្មានរូប គ្មានវេទនា គ្មានសញ្ញា គ្មានសង្ខារ
គ្មានវិញ្ញាណឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលអនុរាជ សភាវៈ
ដែលអ្នកមិនត្រូវបានដោយពិតឬដោយទៀងទាត់ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ អ្នកគួរ
ឃើញដែរឬ ត្រង់ពាក្យព្យាករណ៍នេះថា ម្នាលភាវុសា សត្វឯណា
ជាបុរសដ៏ទុក្ខម ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាអ្នកដល់នូវចំណែកនៃ
គុណដ៏ក្រៃលែង ព្រះតថាគតកាលបញ្ញត្ត ក៏រមែងបញ្ញត្តនូវសត្វនោះ
ដោយរឿរោកហេតុទាំង ៤ នោះចេញ គឺថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ១
។ បេ ។ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ១ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

នោ ហេតុ កន្លែ ។ សាធុ សាធុ អនុរាជ បុត្រ ចាហំ
អនុរាជ ឯតរហំ ច ទុក្ខញ្ចេវ បញ្ញាបេមិ ទុក្ខស្ស ច
និរោធន្តំ ។ ទុតិយំ ។

[៤០៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សាវ័បុត្តោ
អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហារន្តំ
សំបុត្រេ មិត្តនាយេ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ សាយស្មាសមយំ បដិសល្លាហ វុដ្ឋិតោ
យេនាយស្មា សាវ័បុត្តោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា អា-
យស្មតា សាវ័បុត្តេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កងំ
សារាណិយំ វិត្តសាវត្រា ឯកមន្តំ និសីទំ ។ ឯកមន្តំ
និសីទ្ធោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ
សាវ័បុត្តំ ឯតនវេច កី ទុ ខោ អាវុសោ សាវ័បុត្ត
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ
អាវុសោ ភក្កតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
កី បនាវុសោ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

អព្យាករណ៍

មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ សាធុរ អនុរាជ ម្ចាស់អនុរាជ ក្នុងកាល
ពីមុនក្តី ក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី គេថាគតក៏បញ្ចេញទុក្ខនឹងហេតុជាទីរលត់
នៃទុក្ខប៉ុណ្ណោះឯង ។ ចប់សូត្រទី២ ។

(៤១៣) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះមហា-
កោដ្ឋតៈដ៏មានអាយុ គង់ក្នុងវសិបតនមិត្តទាយវន ដ៏ត្រង់ពាក្យណាស់ ។
លំដាប់នោះ ព្រះមហាកោដ្ឋតៈដ៏មានអាយុចេញចាកទីសម្ងំក្នុងវេលាសា-
យណ្ឌសម័យ បានចូលទៅក្នុងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ លុះ
បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរជាទីរំលឹកហើយ ក៏គង់ក្នុងទី
ដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋតៈដ៏មានអាយុគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
បានពោលនឹងព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អាវុសាសាវ័បុត្ត
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ។ ព្រះសាវ័បុត្តឆ្លើយថា ម្ចាស់អាវុសា
ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិន
បានព្យាករទេ ។ ម្ចាស់អាវុសា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតទេឬ ។

ឯតម្បី ទោ អារុសោ អព្យាកតំ ភក្កវតា ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ធុ ទោ អារុសោ ហោតិ
 ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ
 ទោ ឯតំ អារុសោ ភក្កវតា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បធារុសោ នេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្បី ទោ
 អារុសោ អព្យាកតំ ភក្កវតា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី ធុ ទោ អារុសោ
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ
 អព្យាកតំ ទោ ឯតំ អារុសោ ភក្កវតា ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វិទេសំ ។ មេ ។ កី បធារុសោ
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ ឯតម្បី ទោ អារុសោ អព្យាកតំ
 ភក្កវតា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វិទេសំ ។ កោ ធុ ទោ អារុសោ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេនេតំ អព្យាកតំ ភក្កវតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្ខនិកាយ សង្ឃាយគនៃត្ថ

ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្នាលអារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មានឬអ្វី ។ ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្នាលអារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករដែរ ។ កាលដែលខ្ញុំសួរថា ម្នាលអារុសោ
 ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ លោកឆ្លើយថា ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករទេ
 ។ បេ ។ កាលដែលខ្ញុំសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ចុះសត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី លោកឆ្លើយថា ម្នាល
 អារុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែននេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់មិនបានព្យាករទេ ។ ម្នាល
 អារុសោ អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនឲ្យទ្រង់
 ព្យាករពាក្យនេះ ។

អព្យាករណ៍យុត្តិ

[៤០៤] ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ខោ
 អាវុសោ រូបគតមេតំ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ រូបគតមេតំ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ ត-
 ថាគតោ បរំ មរណាតិ រូបគតមេតំ ។ ឆេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ រូបគតមេតំ ។
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ខោ អាវុសោ វេទនា-
 គតមេតំ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វេទ-
 នាគតមេតំ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វេទនាគតមេតំ ។ ឆេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ វេទនាគតមេតំ ។ ហោតិ ត-
 ថាគតោ បរំ មរណាតិ ខោ អាវុសោ សញ្ញាគតមេតំ ។

អព្ភាពតសំយុត្ត

(៤១៤) ម្នាល ភាវុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ
 គ្រាន់តែជារូបទេ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ ក៏គ្រាន់
 តែជារូបដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើត
 ទៀតខ្លះក៏មាននេះ គ្រាន់តែជារូបដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ គ្រាន់តែជារូបដែរ ។ ម្នាល
 ភាវុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវេទនាទេ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ
 ក៏គ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ក៏គ្រាន់តែជាវេទនាដែរ ។ ម្នាល ភាវុសោ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស សម្មាយនវគ្គោ

ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ សញ្ញាគតមេតំ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 សញ្ញាគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ សញ្ញាគតមេតំ ។ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ខោ អារុសោ សង្ខារគតមេតំ ។ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ សង្ខារគតមេតំ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 សង្ខារគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ សង្ខារគតមេតំ ។ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ខោ អារុសោ វិញ្ញាណគតមេតំ ។ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វិញ្ញាណគតមេតំ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វិញ្ញាណគតមេតំ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ វិញ្ញាណគតមេតំ ។ អយំ ខោ
 អារុសោ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេតំ អព្យាកតំ
 កករតាតិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ
 គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ គ្រាន់តែជាសញ្ញាដែរ ។ ម្នាលអារុសោ
 ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសង្ខារទេ ។ ពាក្យថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាសង្ខារដែរ ។ ពាក្យថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ គ្រាន់តែជា
 សង្ខារដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែននេះ ក៏គ្រាន់តែជាសង្ខារដែរ ។ ម្នាលអារុសោ ពាក្យថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណទេ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់
 ទៅមិនកើតទៀតនេះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតខ្លះក៏មាន មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាននេះ គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណ
 ដែរ ។ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែននេះ ក៏គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណដែរ ។ ម្នាលអារុសោ នេះឯងជាហេតុ
 នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យព្រះជីមានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករពាក្យ
 នេះ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤០៥] ឯតំ សមយំ អាយស្មា ច សាវ័បុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសីយំ វិហរន្តិ
 ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ មេ ។ សាយេវ បុទ្ធា កោ
 នុ ខោ អារុសោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេតំ អព្យា-
 កតំ កកវតាតិ ។

[៤០៦] រូបំ ខោ អារុសោ អជាទតោ អបស្សតោ
 យថាក្ខតំ រូបសមុទយំ អជាទតោ អបស្សតោ យថា-
 ក្ខតំ រូបនិរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ យថាក្ខ-
 តំ រូបនិរោធកាមិនិបដិបទំ អជាទតោ អបស្សតោ
 យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
 ហោតិ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ-
 បិស្ស ហោតិ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគ-
 តោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤១៥) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ និងព្រះមហា-
កោដ្ឋិតដ៏មានអាយុ នៅក្នុងព្រៃសំបិតនមិត្តទាយៈ ដិតក្រុងពារាណសី
។ បេ ។ ការដណ្តឹងសួរនោះក៏កើតឡើងថា ម្ចាស់អារុសោ ហេតុដូច-
ម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករ
នូវពាក្យនេះ ៖

(៤១៦) ម្ចាស់អារុសោ កាលបើបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវ
រូបតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបតាម
សភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃរូបតាមសភាវៈពិត
មិនដឹង មិនឃើញ នូវបដិបទាដ៏ម្យ៉ាងនៃសេចក្តីរលត់នៃរូបតាមសភាវៈ
ពិតទេ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
ទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើត
ទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះ
ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពនវិញ្ញា

វេទនំ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ អជាទតោ អបស្សតោ

យថាក្ខតំ វិញ្ញាណសមុទយំ អជាទតោ អបស្សតោ

យថាក្ខតំ វិញ្ញាណនិរោធំ អជាទតោ អបស្សតោ

យថាក្ខតំ វិញ្ញាណនិរោធតាមីធិបជីបទំ អជាទតោ

អបស្សតោ យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា-

តិបិស្ស ហោតិ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ

បិស្ស ហោតិ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ

បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ

តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃយកខវគ្គ

កាលបើបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញនូវវេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ

នឹងវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវហេតុជាទីកើតឡើង

នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃ

វិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត មិនដឹង មិនឃើញ នូវបដិបទាដើម្បីដល់នូវ

សេចក្តីរលត់នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះទើបមានសេចក្តីត្រិះរិះ

ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ

ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តី

ត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មាន ។

បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន

មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

អក្ខរាវលី

[២០៧) រូបញ្ច ខោ អារុសោ ជាងតោ បស្សតោ
 យថាភ្នត់ រូបសមុទយំ ជាងតោ បស្សតោ យថាភ្នត់
 រូបនិរោធំ ជាងតោ បស្សតោ យថាភ្នត់ រូបនិរោធតា-
 មិដ្ឋបដិបទំ ជាងតោ បស្សតោ យថាភ្នត់ ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណានិប័ស្សំ ន ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិប័ស្សំ ន ហោតិ ។
 វេទនំ សញ្ញំ សង្ខារ វិញ្ញាណំ ជាងតោ បស្សតោ យ-
 ថាភ្នត់ វិញ្ញាណសមុទយំ ជាងតោ បស្សតោ យថាភ្នត់
 វិញ្ញាណនិរោធំ ជាងតោ បស្សតោ យថាភ្នត់ វិញ្ញា-
 ណនិរោធតាមិដ្ឋបដិបទំ ជាងតោ បស្សតោ យថាភ្នត់
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិប័ស្សំ ន ហោតិ ។ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិប័ស្សំ ន ហោតិ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិប័ស្សំ
 ន ហោតិ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណានិប័ស្សំ ន ហោតិ ។ អយំ ខោ អារុសោ

ឥព្វកតសំយុត្ត

(៤១៧) ម្នាលអាវុសោ កាលបើបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវរូបតាម
សភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបតាមសភាវៈពិត
ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃរូបតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវបដិបទា
ដើម្បីដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃរូបតាមសភាវៈពិតហើយ បុគ្គលនោះក៏មិន
មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ
មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
ទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ កាលបើបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវវេទនា សញ្ញា
សង្ខារទាំងឡាយ នឹងវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវហេតុ
ជាទីកើតឡើងនៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់
នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត ដឹង ឃើញ នូវបដិបទាដើម្បីដល់នូវសេចក្តី
រលត់នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះក៏មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះ
ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេច
ក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ។
បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
រួម មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលអាវុសោ នេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ឃយគនវិញ្ញោ

ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេតំ^(១) អព្យាកតំ កក្ក-
តាតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[៤០៨] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីឫត្តោ
អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហារន្តិ
ឥសិបតនេ មិត្តនាយេ ។ បេ ។ សាយេវ ឫត្តា កោ
នុ ខោ អារុសោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេតំ
អព្យាកតំ កក្កតាតិ ។

[៤០៩] រូបេ ខោ អារុសោ អវិគតរាគស្ស អវិគ-
តច្ចន្តស្ស អវិគតច្យេមស្ស អវិគតបិទាសស្ស បរិ-
គតបរិជ្ជាហស្ស អវិគតតណ្ហាស្ស ហោតិ តថាគតោ
បរិ មរណានិបិស្ស ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន
ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណានិបិស្ស ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សទ្ទាយគនវគ្គ

ជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករ
នូវពាក្យនេះ ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

(៤១៨) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះមហា-
កោដ្ឋគឺដ៏មានអាយុ នៅក្នុងវត្តសិបគនមិត្តទាយៈ ជិតក្រុងពាណសី
។ បេ ។ ការសាកសួរនោះឯងកើតឡើងថា ម្ចាស់អារ៉ុសោ ហេតុដូច-
ម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករ
នូវពាក្យនេះ ។

(៤១៩) ម្ចាស់អារ៉ុសោ កាលបើបុគ្គលមិនប្រាសចាកតម្រិក
មិនប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត មិនប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិន
ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាត់ មិនប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិន
ប្រាសចាកចំណង់ក្នុងរូបទេ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះ
ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

អព្យាករណ៍សំយុត្តិ

វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណោ អវិកតា-
 កស្ស អវិកតច្ច្នកស្ស អវិកតប្បមស្ស អវិកតបិថាសស្ស
 អវិកតបរិឡាបាស្ស អវិកតតណ្ហាស្ស ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ បេ ។ ធនេ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

[៤២០] ភូមេ ច ខោ អាវុសោ វិកតាភកស្ស ។ បេ ។

វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណោ វិកតា-
 កស្ស វិកតច្ច្នកស្ស វិកតប្បមស្ស វិកតបិថាសស្ស
 វិកតបរិឡាបាស្ស វិកតតណ្ហាស្ស ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។ បេ ។ ធនេ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។
 អយំ ខោ អាវុសោ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេតំ
 អព្យាកតំ ភកវតាតិ ។ បញ្ចមំ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

កាលបើបុគ្គលមិនប្រាសចាកតម្រិក មិនប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត
មិនប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាច មិន
ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិនប្រាសចាកចំណង់ក្នុងវេទនា សញ្ញា
សង្ខារទាំងឡាយ នឹងវិញ្ញាណទេ បុគ្គលនោះវែមន៍មានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមាន
សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
ក៏មិនមែន ក៏មាន ។

(៤២០) ម្ចាស់អាវុសោ កាលបើបុគ្គលប្រាសចាកតម្រិកក្នុងរូប
។ បេ ។ កាលបើបុគ្គលប្រាសចាកតម្រិក ប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត
ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាច ប្រាស
ចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ប្រាសចាកចំណង់ ក្នុងវេទនា សញ្ញា សង្ខារ
ទាំងឡាយ នឹងវិញ្ញាណហើយ បុគ្គលនោះក៏មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះ
ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
ក៏មាន ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវគ្គោ

[២២០] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសីយំ វិហារន្តំ
 ឥសំបតនេ មិគទាយេ ។ អថទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 សាយស្មាសមយំ បដិសល្លាថា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា
 មហាកោដ្ឋិតោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា អាយស្មតា
 មហាកោដ្ឋិតេន សន្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ
 សារាណីយំ វិត្ថសាវត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហា-
 កោដ្ឋិតំ ឯតទលោច កី នុ ទោ អារុសោ មហាកោដ្ឋិត
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ បេ ។ កី បនារុសោ
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ ឯតម្បំ ទោ អារុសោ អព្យាកតំ
 ភកវតា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វេទេសិ ។ កោ នុ ទោ អារុសោ ហេតុ
 កោ បទ្ធកាយោ យេនេតំ អព្យាកតំ ភកវតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយននិកាយ

(៤២១) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តង្គីមានអាយុនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិត
 ដ៏មានអាយុ នៅក្នុងព្រៃសិបគនមិត្តទាយៈ ដិតក្រុងពារាណសី ។
 គ្រានោះឯង ព្រះសាវ័បុត្តង្គីមានអាយុចេញអំពីទីសម្ងំក្នុងសាយណ្ណ-
 សម័យ ក៏ចូលទៅរកព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានអាយុ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរព្យាករណ៍ ក៏អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តង្គីមានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាន
 ពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មានអាយុដោយពាក្យដូច្នេះថា ម្ចាស់អាវុ-
 សោមហាកោដ្ឋិត សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដែរឬហ្ន៎ ។ បេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ លុះ
 ព្រះសាវ័បុត្តង្គីមានអាយុសួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមហាកោដ្ឋិតដ៏មាន
 អាយុក៏ឆ្លើយថា អាវុសោ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែននេះ ទុកជាព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់មិនបាន
 ព្យាករ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ច្រើនដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលនាំ
 ឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។

អញ្ញាភស្តុតាង

(២២២) វុទ្ធាភមស្ស ខោ អាវុសោ វុបរតស្ស វុប-
សមុទិតស្ស វុបនិរោធំ អដានតោ អបស្សតោ យថា-
ភូតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។
ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។
ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
ហោតិ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ វេទនាភមស្ស ខោ
អាវុសោ វេទនាភមស្ស វេទនាសមុទិតស្ស វេទនានិរោធំ
អដានតោ អបស្សតោ យថាភូតំ ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ បេ ។ សញ្ញាភមស្ស
ខោ អាវុសោ ។ សន្តិភមស្ស ខោ អាវុសោ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤៤៤] ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រអាល
 ក្នុងរូប ត្រេកអរក្នុងរូប រីករាយក្នុងរូប មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តី
 រលត់នៃរូបតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះវែមន៍មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មាន ។
 បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមាន
 សេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងវេទនា ត្រេកអរក្នុងវេទនា រីករាយក្នុងវេទនា
 មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃវេទនាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះ
 វែមន៍មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។
 ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងសញ្ញា ។
 ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងសង្ខារ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តន្តកាយស្ស សង្កាយននវិញ្ញា

វិញ្ញាណារាមស្ស ទោ អារុសោ វិញ្ញាណាតស្ស វិញ្ញា-
ណសមុទិកស្ស វិញ្ញាណនិរោធំ អដានតោ អបស្សតោ
យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

(៤២៣) ន រូបារាមស្ស ទោ អារុសោ ន
រូបាតស្ស ន រូបសមុទិកស្ស រូបនិរោធំ ដានតោ
បស្សតោ យថាក្ខតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា-
តិបិស្ស ន ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។ ន
វេទនារាមស្ស ទោ អារុសោ ។ ន សញ្ញារាមស្ស
ទោ អារុសោ ។ ន សង្ខារារាមស្ស ទោ អារុសោ ។
ន វិញ្ញាណារាមស្ស ទោ អារុសោ ន វិញ្ញាណាតស្ស

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុទ្ធាយតនវគ្គ

ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងវិញ្ញាណ
ត្រេកអរក្នុងវិញ្ញាណ រីករាយក្នុងវិញ្ញាណ មិនដឹង មិនឃើញ នូវសេចក្តី
លេត់នៃវិញ្ញាណតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
កើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

[៤២៣] ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេក-
ត្រអាលក្នុងរូប មិនត្រេកអរក្នុងរូប មិនរីករាយក្នុងរូប ក៏ដឹង ឃើញនូវ
សេចក្តីលេត់នៃរូបតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះ
ថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ
មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើ
បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងវេទនា ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើ
បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងសញ្ញា ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើ
បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងសង្ខារ ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើ
បុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងវិញ្ញាណ មិនត្រេកអរក្នុងវិញ្ញាណ

អព្យាករណ៍យុទ្ធី

ន វិញ្ញាណសមុទ្ទិសស្ស វិញ្ញាណនិរោធំ ជាជនតោ បស្ស-
តោ យថាភ្នំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
ន ហោតិ ។ ន ហោតិ តថាគតោ ។ បេ ។ ឆេ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។
អយម្មំ ខោ អារុសោ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេតំ
អព្យាករណ៍ ភក្កតាតិ ។

[២២២] សិយា បនាវុសោ អញ្ញោបិ បរិយាយោ
យេន បរិយាយេនេតំ អព្យាករណ៍ ភក្កតាតិ ។ សិយា
អារុសោ ។ ភវាវមស្ស ខោ អារុសោ ភវតស្ស ភវស-
មុទ្ទិសស្ស ភវនិរោធំ អជាជនតោ អបស្សតោ យថាភ្នំ
ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។ បេ ។
ឆេ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
ហោតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

មិនរីករាយក្នុងវិញ្ញាណ ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីលេចនៃវិញ្ញាណតាម
សភាវៈពិត ទើបបុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ មិនកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិន
មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
ទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជា
បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។

[៤២៤] ម្នាលអារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឲ្យ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ
បរិយាយនោះមាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេក-
ត្រអាលក្នុងកត ត្រេកអរក្នុងកត រីករាយក្នុងកត មិនដឹង មិនឃើញ
នូវសេចក្តីលេចនៃកតតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមែនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តី
ត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
មែន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

[៤២៥] ន កក្ករាមស្ស ទោ អារុសោ ន កក្ករាមស្ស
 ន កក្កសុទ្ធិតស្ស កក្កនិរោធំ ជាជនតោ បស្សតោ យថា-
 ភ្នំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិច្ចស្ស ន ហោតិ
 ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណានិច្ចស្ស ន ហោតិ ។ អយម្យំ ទោ អារុសោ
 បរិយាយោ យេនេតំ អព្យាកតំ កក្កតាតិ ។

[៤២៦] សិយា បទារុសោ អញ្ញោបិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាកតំ កក្កតាតិ ។ សិយា អារុសោ ។
 ឧបាទានាមស្ស ទោ អារុសោ ឧបាទានតស្ស ឧបា-
 ទានសុទ្ធិតស្ស ឧបាទាននិរោធំ អជាជនតោ អបស្ស-
 តោ យថាភ្នំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណានិច្ចស្ស
 ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណានិច្ចស្ស ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សខ្សាយនវវគ្គ

[៤២៥] កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងភព មិន
ត្រេកអរក្នុងភព មិនរីករាយក្នុងភព ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃភព
តាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅ
កើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាល
អារុសោ នេះឯងជាបរិយាយដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យា-
ករនូវពាក្យនេះ ។

[៤២៦] ម្នាលអារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឲ្យ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ
បរិយាយនោះមាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេក-
ត្រអាលក្នុងឧបាទាន ត្រេកអរក្នុងឧបាទាន រីករាយក្នុងឧបាទាន មិនដឹង
មិនឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃឧបាទានតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះ
រមែងមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។
បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤២៧] ន ឧបាទានាមស្ស ខោ អាវុសោ ន
 ឧបាទានាមស្ស ន ឧបាទានសមុទិតស្ស ឧបាទានន្ទ្រ-
 រោធំ ជាងតោ បស្សតោ យថាភូតំ ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ន ហោតិ ។ បេ ។ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស
 ន ហោតិ ។ អយម្បិ ខោ អាវុសោ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាកតំ ភកវតាតិ ។

[៤២៨] សិយា បដាវុសោ អញ្ញោបិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាកតំ ភកវតាតិ ។ សិយា អាវុសោ ។
 តណ្ហារាមស្ស ខោ អាវុសោ តណ្ហារាមស្ស តណ្ហា-
 សមុទិតស្ស តណ្ហានិរោធំ អជាងតោ អបស្សតោ
 យថាភូតំ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិស្ស ហោតិ
 ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិបិស្ស ហោតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤២៧) ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រ-
 ភាលក្នុងឧបាទាន មិនត្រេកអរក្នុងឧបាទាន មិនរីករាយក្នុងឧបាទាន
 ដឹង ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃឧបាទានតាមសភាវៈពិត ទើបបុគ្គល
 នោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។
 បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
 មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលអារុសោ នេះឯងជា
 បរិយាយដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ៖

(៤២៨) ម្នាលអារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំ
 ឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ
 បរិយាយនោះមាន ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើបុគ្គលមានសេចក្តីត្រេក-
 ត្រភាលក្នុងតណ្ហា ត្រេកអរក្នុងតណ្ហា រីករាយក្នុងតណ្ហា មិនដឹង មិន
 ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃតណ្ហាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះមែនមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សុយុត្តនិកាយស្ស សឡាយននវគ្គោ

(២២៩) ន តណ្ហារាមស្ស ខោ អាវុសោ ន
 តណ្ហារតស្ស ន តណ្ហាសមុទិតស្ស តណ្ហានិរោធំ ជា-
 នតោ បស្សតោ យថាភ្នំ ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិប័ស្ស ន ហោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិប័ស្ស ន ហោតិ ។
 អយំ ខោ អាវុសោ បរិយាយោ យេនេតំ អព្យាកតំ
 ភក្កវតាតិ ។ សិយា បនាវុសោ អព្យាបិ បរិយាយោ
 យេនេតំ អព្យាកតំ ភក្កវតាតិ ។ ឯត្ថនាទិ អាវុសោ
 សារីបុត្ត ឥតោ ឧត្តរី កី ឥច្ឆសិ តណ្ហាសង្ខយរីបុត្តស្ស
 អាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនោ វត្ថុ^(១) នត្ថិ បញ្ញាបនា-
 យាតិ ។ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៤២៩) ម្នាលភារុសោ កាលបើបុគ្គលមិនមានសេចក្តីត្រេក-
ត្រាលក្នុងតណ្ហា មិនត្រេកអរក្នុងតណ្ហា មិនរីករាយក្នុងតណ្ហា ដឹង
ឃើញ នូវសេចក្តីរលត់នៃតណ្ហាតាមសភាវៈពិត បុគ្គលនោះវែមន៍មិន
មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ។ បេ ។ បុគ្គល
នោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលភារុសោ នេះឯងជាបរិយាយ
ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។ ម្នាល
ភារុសោ នៅមានបរិយាយដទៃទៀត ដែលនាំឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគមិន
ទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះដែរឬ ។ ម្នាលភារុសោសារីបុត្ត ក្នុងសេចក្តីនេះ
លោកចង់សួររឿងអ្វីតទៅទៀត អំពីហេតុនេះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ម្នាល
ភារុសោសារីបុត្ត វត្តរបស់ភិក្ខុដែលផុតស្រឡះព្រោះការអស់ទៅនៃតណ្ហា
មិនមានប្រាកដឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤៣០] អដិទោ វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជិតោ យេនា-
 យស្មា មហាមោក្ខល្លានោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា
 អាយស្មតា មហាមោក្ខល្លានេន សទ្ធិំ សម្មោទិំ សម្មោ-
 ទន្តិយំ កងំ សារាណិយំ វិតិសាវត្វា ឯកមន្តំ និ-
 សីទិំ ។ ឯកមន្តំ និសីទោ ទោ វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជិតោ
 អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លានំ ឯតទរោច កី នុ ទោ កោ
 មោក្ខល្លាន សស្សតោ លោកោតិំ ។ អព្យាកតំ ទោ
 ឯតំ វច្ឆ កតវតា សស្សតោ លោកោតិំ ។ កី បណ្តុសោ
 កោ មោក្ខល្លាន អសស្សតោ លោកោតិំ ។ ឯតម្បី
 ទោ វច្ឆ អព្យាកតំ កតវតា អសស្សតោ លោកោតិំ ។
 កី នុ ទោ កោ មោក្ខល្លាន អន្តរំ លោកោតិំ ។
 អព្យាកតំ ទោ ឯតំ វច្ឆ កតវតា អន្តរំ លោកោតិំ ។
 កី បន កោ មោក្ខល្លាន អន្តរំ លោកោតិំ ។ ឯតម្បី
 ទោ វច្ឆ អព្យាកតំ កតវតា អន្តរំ លោកោតិំ ។
 កី នុ ទោ កោ មោក្ខល្លាន តំ ជីវំ តំ សវីន្តំ ។

អណ្ណកសយុត្ត

(៤៣០) ត្រាខោនឯង វច្ឆោតាត្តបរិញ្ញាដកចូលទៅក្រែមហា-
 មោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជា-
 មួយនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
 នឹងពាក្យដែលគួររីករាយហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវច្ឆោតាត្ត-
 បរិញ្ញាដកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លាន
 ដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន លោកទៀងឬ
 អ្វីហ្ន៎ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករ
 ថា លោកទៀងដូច្នេះទេ ។ ម្ចាស់អារុសោមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ចុះលោក
 មិនទៀងទេឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទ្រង់
 ព្យាករថា លោកមិនទៀងដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន
 លោកមានទីបំផុតឬអ្វីហ្ន៎ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិន
 បានទ្រង់ព្យាករថា លោកមានទីបំផុតដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គ-
 ល្លានដ៏ចម្រើន ចុះលោកមិនមានទីបំផុតឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ដ៏រិតនោះភ័ស្តុភារនោះឬអ្វីហ្ន៎ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវគ្គោ

អព្យាកតំ ទោ ឯតំ វុច្ឆ ភក្កវតា តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ ។
 កី បទ ភោ មោគ្គល្លាន អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សវ័ន្តំ ។
 ឯតម្បី ទោ វុច្ឆ អព្យាកតំ ភក្កវតា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ
 សវ័ន្តំ ។ កី បទ ភោ មោគ្គល្លាន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ទោ ឯតំ វុច្ឆ ភក្កវតា
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ ភោ
 មោគ្គល្លាន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 ឯតម្បី ទោ វុច្ឆ អព្យាកតំ ភក្កវតា ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរំ មរណាតិ ។ កី នុ ទោ ភោ មោគ្គល្លាន
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតា បរំ មរណាតិ ។
 អព្យាកតំ ទោ ឯតំ វុច្ឆ ភក្កវតា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បទ ភោ មោគ្គល្លាន
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 ឯតម្បី ទោ វុច្ឆ អព្យាកតំ ភក្កវតា នេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា ជីវិត
នោះគឺសរីរៈនោះដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ជីវិតដទៃ
សរីរៈដទៃឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់
ព្យាករថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាន
ដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដែរឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នេះទេ ។
បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឬអ្វី ។ ម្នាល
វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់
ទៅមិនកើតទៀតដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិន
កើតទៀតខ្លះដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះទេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤៣០) កោ ធុ ខោ ភោ មោគ្គល្លាទ ហេតុ កោ
 បច្ចុយោ យេន អញ្ញតិភ្និយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ
 ឯវំ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អ-
 នន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ
 អញ្ញំ សវ័ន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន
 ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ។ កោ បទ ភោ
 មោគ្គល្លាទ ហេតុ កោ បច្ចុយោ យេន សមណស្ស
 តោតមស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ន ឯវំ វេយ្យាករណំ^(១) ហោតិ
 សស្សតោ លោកោតិបិ អសស្សតោ លោកោតិបិ
 អន្តវា លោកោតិបិ អនន្តវា លោកោតិបិ តំ ជីវំ
 តំ សវ័ន្តិបិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តិបិ ហោតិ

១. ឧ. វិញ្ញាណំ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

(៤៣១) បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យ
ដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើអនុវត្តិយបរិព្វាជកត្រូវគេសួរយ៉ាងហ្នឹងហើយ ទើប
មានពាក្យដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ថាលោកមិនទៀងក្តី
ថាលោកមានទីបំផុតក្តី ថាលោកមិនមានទីបំផុតក្តី ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈ
នោះក្តី ថាជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃក្តី ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី សត្វ
ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក្តី
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បពិត្រ
ព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច កាលបើព្រះ
សមណគោតមត្រូវគេសួរយ៉ាងហ្នឹងហើយ ក៏មិនមានពាក្យព្យាករណ៍
នេះថា លោកទៀងខ្លះ លោកមិនទៀងខ្លះ លោកមានទីបំផុតខ្លះ លោក
មិនមានទីបំផុតខ្លះ ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះខ្លះ ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយភវវិញ្ញា

តថាគតោ បរំ មរណាភិបំ ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាភិបំ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាភិបំ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាភិបំ តិ ។

(៤៣២) អញ្ញតិភិក្ខុយា ច ខោ វច្ឆ បរិព្វាជកា ចក្កំ
 ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាភិ សមនុ-
 បស្សន្តិ ។ បេ ។ ជីវំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ
 អត្តាភិ សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ មនំ ឯតំ មម ឯសោ-
 ហមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាភិ សមនុបស្សន្តិ ។ តស្មា
 អញ្ញតិភិក្ខុយា បរិព្វាជកា ឯ ឯវំ បុដ្ឋា ឯ ឯវំ វេយ្យា-
 ភរណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាភិ
 វា ។ តថាគតោ ច ខោ វច្ឆ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ចក្កំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាភិ
 សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ ជីវំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ
 ន មេសោ អត្តាភិ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ មនំ នេតំ
 មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាភិ សមនុបស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនៃ

សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតខ្លះ សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានខ្លះ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣២) ម្ចាស់វច្ឆៈ ឯពួកអន្យត្ថិយបរិញ្ញជក ពិចារណាឃើញ
នូវចក្កថា ⁺នុ៎ះជារបស់អាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មា
អញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវអណ្តាតថា ⁺នុ៎ះជារបស់អាត្មាអញ
⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ
នូវចិត្តថា ⁺នុ៎ះជារបស់អាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មា
អញ ។ ហេតុនោះ កាលបើពួកអន្យត្ថិយបរិញ្ញជកត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះ
ហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ សត្វ
ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ
ឯព្រះគម្ភគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវចក្កថា ⁺
មិនមែនរបស់អាត្មាអញ ⁺មិនមែនជាអាត្មាអញ ⁺មិនមែនជាខ្លួនរបស់
អាត្មាអញ ។ បេ ។ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវអណ្តាតថា ⁺មិនមែន
របស់អាត្មាអញ ⁺មិនមែនជាអាត្មាអញ ⁺មិនមែនជាខ្លួនរបស់អាត្មា
អញ ។ បេ ។ ទ្រង់ពិចារណាឃើញនូវចិត្តថា ⁺មិនមែនជារបស់អាត្មា
អញ ⁺មិនមែនជាអាត្មាអញ ⁺មិនមែនជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

តស្មា តថាគតស្ស ឯ ឬដ្ឋស្ស ន ឯ ឯ វេយ្យាករណ៍
ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

(៤៣៣) អថខោ វច្ឆតោត្ថោ បរិព្វាជកោ ឧដ្ឋា-
យាសនា យេន ភគវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា
ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទន្តិយំ កថំ សារាណ្ឌ-
យំ វិភិសារត្វា ឯកមន្តំ និស័ទិ ។ ឯកមន្តំ និស័ទ្ធ
ខោ វច្ឆតោត្ថោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទរោច កី ធុ
ខោ ភោ តោតម សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាករណ៍
ខោ ឯតំ វច្ឆ មយា សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ កី
បន ភោ តោតម នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិ ។ ឯតម្យំ ខោ វច្ឆ អព្យាករណ៍ មយា
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
កោ ធុ ខោ ភោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន
អញ្ញតិក្ខិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯ ឬដ្ឋានំ ឯ វេយ្យា-

អព្យាករណ៍សំយោគ

ព្រោះហេតុនោះ កាលបើព្រះតថាគតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើប
មិនមានពាក្យព្យាករណ៍នេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ទៅ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣៣) គ្រានោះឯង វច្ឆតោត្តបរិព្វាជកក្រោកចាកអាសនៈ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរក-
រាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹង
ពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវច្ឆតោត្តបរិព្វាជក
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លោកទៀងឬទេ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ
តថាគតមិនបានព្យាករណ៍ថា លោកទៀងដូច្នេះទេ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
មែនឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ តថាគតក៏មិនបានព្យាករណ៍ថា សត្វស្លាប់
ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះទេ ។ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ចម្លើយដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើ
ពួកអន្យត្តិយបរិព្វាជកត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

ករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។

នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។

កោ បន កោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន

កោតោ តោតមស្ស វរំ បុដ្ឋស្ស ន វរំ វេយ្យាក-

រណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ ។ បេ ។ នេវ

ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបីតិ ។

(៤៣៤) អញ្ញតត្ថយា ទោ វច្ឆ បរិព្វាជកា

ចក្កំ វតំ មម វសោហមស្មំ វសោ មេ អត្តាតិ

សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ ជ្ឈំ វតំ មម វសោហមស្មំ

វសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ មនំ វតំ មម

វសោហមស្មំ វសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សន្តិ ។

តស្មា អញ្ញតត្ថយានំ បរិព្វាជកានំ វរំ បុដ្ឋានំ វរំ

វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្កាយគនវគ្គ

យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្ដី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិន
មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្ដី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះហេតុ
ដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច កាលបើព្រះគោតមដ៏ចម្រើនត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះ
ហើយ មិនមានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។ ថា
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣៤) ម្នាលវច្ឆៈ ពួកអន្យត្ថិយបរិញ្ញាជក រមែងពិចារណា

ឃើញនូវចក្ខុថា ⁺នុ៎ះជារបស់អាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់
អាត្មាអញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវអណ្តាតថា ⁺នុ៎ះរបស់អាត្មាអញ
⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ
នូវចិត្តថា ⁺នុ៎ះរបស់អាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មា
អញ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាលបើពួកអន្យត្ថិយបរិញ្ញាជកត្រូវគេសួរយ៉ាង
នេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្ដី ។ បេ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

ឆេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ តថាគតោ ច ចោ វច្ឆ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 ចក្កំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ
 សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ ជ្ឈំ នេតំ មម នេសោហ-
 មស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។
 មនំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ
 សមនុបស្សតិ ។ តស្មា តថាគតស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស
 ន ឯវំ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ
 អសស្សតោ លោកោតិបិ អន្តរា លោកោតិបិ អ-
 នន្តរា លោកោតិបិ តំ ជ្ឈំ តំ សវ័ន្តិបិ អញ្ញំ ជ្ឈំ
 អញ្ញំ សវ័ន្តិបិ ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ន
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ ឆេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបីតិ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្ចាស់
 វច្ឆៈ ឯព្រះគម្ភាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព័តារណាឃើញនូវចក្ខុថា ខ្ញុំមិន
 មែនជារបស់អាត្មាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាអាត្មាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់
 អាត្មាអញ ។ បេ ។ ព័តារណាឃើញនូវអណ្តាតថា ខ្ញុំមិនមែនជារបស់
 អាត្មាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាអាត្មាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ
 ។ បេ ។ ព័តារណាឃើញនូវចិត្តថា ខ្ញុំមិនមែនជារបស់អាត្មាអញ ខ្ញុំ
 មិនមែនជាអាត្មាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ កាលគម្ភាគតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមិនមានពាក្យព្យា-
 ករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ថាលោកមិនទៀងខ្លះ ថាលោក
 មានទីបំផុតខ្លះ ថាលោកមិនមានទីបំផុតខ្លះ ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះខ្លះ
 ថាជីវិតដទៃសរីរៈដទៃខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅ
 មិនកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន
 ខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខយតនវគ្គោ

(៤៣៥) អច្ឆរិយំ ភោ តោតម អព្ពតំ ភោ តោតម
 យត្ថ ហិ នាម សត្តំ ច សាវកស្ស ច អត្តេន អត្តោ
 ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សំសង្កស្សតិ សមេស្សតិ ន
 វិហាយស្សតិ យទិទំ អក្កបទស្មី ។ ឥទាជាហំ ភោ
 តោតម សមណំ មហាមោក្ខល្លាធំ ឧបសង្កមិត្វា
 ឯតមត្ថំ អប្បច្ចំ សមណោបិ មេ មហាមោក្ខល្លាដោ
 ឯតេហិ បទេហិ ឯតេហិ ព្យញ្ញនេហិ ឯតមត្ថំ ព្យាកាសិ
 សេយ្យថាបិ ភវំ តោតមោ ។ អច្ឆរិយំ ភោ តោតម
 អព្ពតំ ភោ តោតម យត្ថ ហិ នាម សត្តំ ច សាវកស្ស
 ច អត្តេន អត្តោ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សំសង្កស្សតិ
 សមេស្សតិ ន វិហាយស្សតិ យទិទំ អក្កបទស្មីន្តំ ។
 សត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

(៤៣៥) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថាអត្តនឹងព្យញ្ជនៈរបស់ព្រះ
 សាស្តានឹងសាវកត្រូវគ្នាដូចគ្នា មិនខុសដោយអត្តនឹងព្យញ្ជនៈត្រង់បទដ៏
 ប្រសើរណាមួយឡើយ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ
 ខ្ញុំព្រះអង្គបានចូលទៅរកព្រះសមណមហាមោគ្គល្លាន ហើយបានសួរ
 សេចក្តី⁺នេះ ឯព្រះសមណមហាមោគ្គល្លាន បានព្យាករន៍សេចក្តី⁺នេះ
 ដោយបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងឡាយ⁺នេះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដូចជាព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថាអត្តនឹងព្យញ្ជនៈរបស់ព្រះសាស្តា
 នឹងសាវកត្រូវគ្នាដូចគ្នា មិនខុសដោយអត្តនឹងព្យញ្ជនៈត្រង់បទដ៏ប្រសើរ
 ណាមួយឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤៣៦] អថខោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន
 ភគវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទជ័យំ កតំ សារាណីយំ វិតិសាវត្វា
 ឯកមន្តំ និស័ទិ ។ ឯកមន្តំ និស័ន្នោ ខោ វច្ឆតោត្តោ
 បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទរោច កី ធុ ខោ ភោ តោតម
 សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ វច្ឆ
 មយា សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ កី បន ភោ
 តោតម នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ ។ ឯតម្បិ ខោ វច្ឆ អព្យាកតំ មយា នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ ។
 កោ ធុ ខោ ភោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេន អញ្ញតិត្តិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ
 វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វា ។ កោ បន ភោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ

អព្យាករណ៍យុត្ត

[៤៣៦] ត្រាតោឯង វច្ឆតោត្ថបរិព្វាជកក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលត្រូវរីករាយនឹងពាក្យដែលត្រូវពូកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវច្ឆតោត្ថបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លោកទៀងឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ គឺជាគតមិនបានព្យាករថា លោកទៀងដូច្នេះទេ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ទុកជាពាក្យនេះគឺជាគតក៏មិនបានព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើពួកអន្យត្តិវិយបរិព្វាជកត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយពនវគ្គោ

យេន កោតោ តោតមស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ន ឯវំ វេយ្យា-
ករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិមំ ។ បេ ។ នេវ
ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិមិតំ ។

(២៣៧) អញ្ញតិភ្លិយា ខោ វិច្ឆ បរិព្វាជកា រូបំ
អត្តតោ សមនុបស្សន្តិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ
វា រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ វេទនំ អត្តតោ
សមនុបស្សន្តិ ។ បេ ។ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ
អត្តតោ សមនុបស្សន្តិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ
អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។
តស្មា អញ្ញតិភ្លិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ
វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា
។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
មរណាតិ វា ។ តថាគតោ ច ខោ វិច្ឆ អរហំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគនវគ្គ

កាលបើព្រះគាត្មមដ៏ចម្រើន ត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏មិនមានពាក្យ
ព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើត
ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣៧) ម្ចាស់វច្ឆៈ ឮកអន្យត្តិយបរិព្វាជករមែនពិចារណាឃើញ
នូវរូបថាជាខ្លួន ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ពិចារណាឃើញ
រូបក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។ ពិចារណាឃើញវេទនា
ថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញសញ្ញា សង្ខារ នឹងវិញ្ញាណថាជាខ្លួន
ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ ពិចារណាឃើញវិញ្ញាណក្នុង
ខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាល
បើឮកអន្យត្តិយបរិព្វាជកត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យា-
ករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រះតថាគតអរហន្ត-

អព្យាករណ៍

សម្មាសម្ពុទ្ធោ ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន រូបវន្តំ
 វា អត្តានំ ន អត្តនំ វា រូបំ ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។
 ន វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ ន សញ្ញា ។
 ន សង្ខារេ ។ ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន
 វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនំ វា វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញា-
 ណស្មី វា អត្តានំ ។ តស្មា តថាគតស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ន
 ឯវំ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ ។ បេ ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបីតំ ។

[៤៣៨] អថខោ វច្ឆតោត្ថោ បរិព្វាជកោ ឧដ្ឋា-
 យាសនា យេនាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ តេនុប-
 សង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា មហាមោក្ខល្លា-
 នេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទន្តិយំ កមំ សារាណំ
 យំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ទោ
 ខោ វច្ឆតោត្ថោ បរិព្វាជកោ អាយស្មន្តំ មហា-
 មោក្ខល្លានំ ឯតទរោច កី នុ ខោ ភោ មោក្ខល្លាន

អព្ភកតសំយុត្ត

សម្មាសមុទ្ធមិនពិចារណាឃើញរូបថាជាខ្លួន មិនពិចារណាឃើញខ្លួនថា
 មានរូបខ្លះ មិនពិចារណាឃើញរូបក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណាឃើញខ្លួន
 ក្នុងរូបខ្លះ ។ មិនពិចារណាឃើញវេទនាថាជាខ្លួន ។ បេ ។ មិនពិចារណា
 ឃើញសញ្ញា ។ មិនពិចារណាឃើញសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនពិចារ-
 ណាឃើញវិញ្ញាណថាជាខ្លួន មិនពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ
 មិនពិចារណាឃើញវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុង
 វិញ្ញាណខ្លះ ព្រោះហេតុនោះ កាលបើព្រះគង្គាគតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះ
 ហើយ ទើបមិនមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។
 ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

(៤៣៨) លំដាប់នោះឯង វច្ឆន្តោត្តបរិញ្ញាដកក៏ក្រែកចាក
 ភាសនៈចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ
 លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររត់រកហើយ ក៏អង្គុយក្នុង
 ទីសមគួរ ។ លុះវច្ឆន្តោត្តបរិញ្ញាដកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានសួរ
 ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនិក្ខេ

សស្សតោ លោកោតិ ។ អព្យាកតំ ទោ ឯតំ វុច្ច
 ភក្កតា សស្សតោ លោកោតិ ។ បេ ។ តី បទ ភោ
 មោគ្គល្លាន នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ។ ឯតម្បិ ទោ វុច្ច អព្យាកតំ ភក្កតា នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 កោ នុ ទោ ភោ មោគ្គល្លាន ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេន អញ្ញត្តិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ
 វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ។ កោ បទ ភោ មោគ្គល្លាន ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន សមណស្ស តោតមស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស
 ន ឯវំ វេយ្យាករណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ
 ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិបីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សុខ្យាយគនវគ្គ

លោកទៀងឬអ្វីហ្ន៎⁺ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាករថា លោកទៀងដូច្នេះទេ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន
 សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី⁺ ។ ម្ចាស់
 វច្ឆៈ ទុកជាពាក្យនេះ ក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនបានព្យាករថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎⁺ បច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎⁺ កាលបើពួក
 អន្យត្ថិយបរិព្វាជកត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមានពាក្យព្យាករណ៍
 យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច
 បច្ច័យដូចម្តេច កាលបើព្រះសមណគោតមត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ
 ក៏មិនមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ។ បេ ។ ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ ។

អព្ភកតសំយុត្តំ

(៤៣៩) អញ្ញតិភ័យោ ខោ វច្ឆ បរិព្វាជកា រូបំ
អត្តតោ សមនុបស្សនំ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនំ វា
រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ វេទនំ អត្តតោ សមនុ-
បស្សនំ ។ បេ ។ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ អត្តតោ
សមនុបស្សនំ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនំ វា
វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។ តស្មា អញ្ញ-
តិភ័យានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ បុដ្ឋានំ ឯវំ វេយ្យាក-
រណំ ហោតិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ធនំ
ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា ។
តថាគតោ ច វច្ឆ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ន រូបំ អត្តតោ
សមនុបស្សនំ ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនំ វា រូបំ
ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។ ន វេទនំ អត្តតោ សមនុ-
បស្សនំ ។ បេ ។ ន សញ្ញំ ។ ន សង្ខារេ ។ ន វិញ្ញាណំ
អត្តតោ សមនុបស្សនំ ន វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ
ន អត្តនំ វា វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។

អព្យាករណ៍សំយោគ

(២៣៧) ម្នាលវច្ឆៈ ពួកអន្យត្តិយបរិព្វាជករមែនពិចារណា
 ឃើញរូបថាជាខ្លួន ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ពិចារណាឃើញ
 រូបក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។ ពិចារណាឃើញវេទ-
 នាថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញសញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយនឹង
 វិញ្ញាណថាជាខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ ពិចារណា
 ឃើញវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ កាលបើពួកអន្យត្តិយបរិព្វាជកត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ
 ទើបមានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ។ ម្នាលវច្ឆៈ
 ឯព្រះគម្ភាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនពិចារណាឃើញរូបថាជាខ្លួន មិន
 ពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ មិនពិចារណាឃើញរូបក្នុងខ្លួនខ្លះ មិន
 ពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងរូបខ្លះ ។ មិនពិចារណាឃើញវេទនាថាជាខ្លួន
 ។ បេ ។ មិនពិចារណាឃើញសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនពិចារណាឃើញ
 វិញ្ញាណថាជាខ្លួន មិនពិចារណាឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ មិនពិចារ-
 ណាឃើញវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណាឃើញខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយកថវិញ្ញោ

តស្មា តថាគតស្ស ឯវំ បុដ្ឋស្ស ន ឯវំ វេយ្យាករណំ
 ហោតិ សស្សតោ លោកោតិបិ អសស្សតោ លោកោ-
 តិបិ អន្តរា លោកោតិបិ អន្តរា លោកោតិបិ តំ ជីវំ
 តំ សវ័ន្តិបិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តិបិ ហោតិ តថាគតោ
 បរំ មរណាតិបិ ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបិ
 លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិបីតិ ។

[៤២០] អច្ឆរិយំ ភោ មោក្ខល្លាន អត្តតំ ភោ
 មោក្ខល្លាន យត្ត ហិ ឆាម សត្តុ លេវ សាវកស្ស
 ច អន្តេន អត្តោ ឲ្យញ្ញនេន ឲ្យញ្ញនំ សំសន្និស្សតិ
 សមេស្សតិ ន វិហាយិស្សតិ យទំទំ អត្ថបទស្មី ។
 ឥនាឆាហំ ភោ មោក្ខល្លាន សមណំ តោតមំ ឧប-
 សង្កមិត្វា ឯតមន្តំ អប្បច្ឆី សមណោបិ មេ តោតមោ
 ឯតេហិ ចនេហិ ឯតេហិ ឲ្យញ្ញនេហិ ឯតមន្តំ ឲ្យកាសិ
 សេយ្យថាបិ កវំ មោក្ខល្លានោ ។ អច្ឆរិយំ ភោ មោក្ខល្លាន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃាយគណ្ឌ

ព្រោះហេតុនោះ កាលព្រះតថាគតត្រូវគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបមិន
 មានពាក្យព្យាករណ៍យ៉ាងនេះថា លោកទៀងខ្លះ ថាលោកមិនទៀងខ្លះ
 ថាលោកមានទីបំផុតខ្លះ ថាលោកមិនមានទីបំផុតខ្លះ ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈ
 នោះខ្លះ ថាជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ ថា
 សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិន
 កើតទៀតក៏មានខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែនខ្លះ ។

[៤២០] បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រ
 ព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថាអត្តនឹងព្យញ្ញនៈរបស់
 ព្រះសាស្តានឹងសាវត្រវត្តាដូចគ្នា មិនខុសដោយអត្តនឹងព្យញ្ញនៈត្រង់
 បទដ៏ប្រសើរណាមួយឡើយ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន អម្បាញ់-
 មិញនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាបានចូលទៅគាល់ព្រះសមណគោតម បានទូល
 សួរសេចក្តីនេះហើយ ឯព្រះសមណគោតមក៏ទ្រង់ព្យាករនូវសេចក្តីនេះ
 ដល់ខ្ញុំព្រះករុណា ដោយបទនឹងព្យញ្ញនៈទាំងឡាយនេះ ដូចជាព្រះមោគ្គ-
 ល្លានដ៏ចម្រើនសំដែងប្រាប់ដល់ខ្ញុំដែរ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន

អព្យាករណ៍យុត្ត

អត្ថកំ គោ មោត្តល្លាន យត្ថ ហិ នាម សត្វ ថេរ
សាវកស្ស ច អត្តន អត្តោ ឲ្យញ្ញនេន ឲ្យញ្ញនំ
សំសង្ក្ខិស្សតិ សមេស្សតិ ន វិហាយិស្សតិ យទិទំ
អត្ថបទស្ម័ន្តំ ។ អដ្ឋមំ ។

(២២០) អថខោ វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ យេន
កករា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា កករតា សង្កំ
សម្មោទិ សម្មោទន្តិយំ កកំ សារាណីយំ វីតិសារត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីន្នោ ខោ វច្ឆ-
តោត្តោ បរិញ្ញាជកោ កករន្តំ ឯតទរោច បុរិមានំ គោ
តោតម ទិវសានំ បុរិមតរានំ សម្ពហុលានំ អញ្ញា-
តិវត្ថយានំ^(១) សមណាព្រាហ្មណបរិញ្ញាជកានំ កុតុហា-
លសាលាយំ សង្កិសិទ្ធានំ សង្កិបតិកានំ អយមន្ត-
រា កថា ឧទទានិ អយំ ខោ ប្បរណោ កស្ស-
ខោ សង្ឃី ថេរ កណី ច កណាចរិយោ ច ញាតោ
យសស្សី តិវត្ថករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស

១ ឧ. ពាណិជ្ជិយានំ ។

អព្យាករណ៍សំយុត្ត

អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លានដ៏ចម្រើន មិនធ្លាប់មានទេ ព្រោះថា
អត្ថនឹងព្យញ្ជនៈ របស់ព្រះសាស្ត្រនឹងសាវត្រវត្ថាដូចគ្នា មិនខុសដោយ
អត្ថនឹងព្យញ្ជនៈត្រង់បទីដ៏ប្រសើរណាមួយឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

(៤២២) ត្រាខោនឯង វច្ឆៈតាត្ថបវិញ្ញាជកក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលត្រូវរីករាយនឹងពាក្យដែលត្រូវពួក
ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវច្ឆៈតាត្ថបវិញ្ញាជកអង្គុយក្នុងទី
សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលពីថ្ងៃមុនៗ មក មានពួកសមណព្រាហ្មណ៍នឹង
បរិញ្ញាជកជាអនុវត្តិយមានចំនួនច្រើន អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងកុត្តហលសាលា
មានអន្តរាគមន៍ (ពាក្យជាចន្លោះ) កើតឡើងដូច្នេះថា គ្រូឈ្មោះបូរ-
ណកស្សៈចន្លោះ ជាមេពួក ជាមេគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បី
ល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតថាជាមនុស្សល្អ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយភវន្តោ

សោ^(១) សាវកំ អត្តតិកំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាក-
 រោតិ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ-
 តិ ។ យោបិស្ស សាវកោ ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ
 បរមបត្តិបត្តោ តម្បី សាវកំ អត្តតិកំ កាលកតំ
 ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ អសុ
 អមុត្រ ឧបបន្នោតិ ។ អយម្បី ខោ មក្ខលំ តោសា-
 លោ ។ អយម្បី ខោ ជិត្តល្បោ ជាដបុត្តោ ។ អ-
 យម្បី ខោ សញ្ញយោ វេលដ្ឋបុត្តោ ។ អយម្បី ខោ
 បក្កុដោ កក្ខុដោ^(២) ។ អយម្បី ខោ អជិតោ កេ-
 សកម្ពលោ សង្ឃី ចេវ កណ៌ ច កណាចរិយោ
 ច ញាតោ យសស្សី តិក្ខុករោ សាធុសម្មតោ
 ពហុជនស្ស សោបិ សាវកំ អត្តតិកំ កាលក-
 តំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ខយតនវគ្គ

គ្រូឈ្មោះបូណកស្សបនោះ តែងព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លង
ហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើត
ក្នុងភពឯណោះ សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ សាវក
ឯណា របស់គ្រូឈ្មោះបូណកស្សបនោះ ជាឧត្តមបុរស ជាបុរសដ៏
ប្រសើរក្រៃលែង ដល់នូវចំណែកនៃគុណដ៏ប្រសើរក្រៃលែង គ្រូឈ្មោះ
បូណកស្សបក៏ព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងទៅហើយនោះ ក្នុង
កំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ សាវក
ឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ គ្រូឈ្មោះមន្ទុលីគោសាលនេះក្ដី ។
គ្រូឈ្មោះនិគ្គណ្ឌនាដបុត្តនេះក្ដី ។ គ្រូឈ្មោះសញ្ញយវេលដ្ឋបុត្តនេះក្ដី ។
គ្រូឈ្មោះបក្កជកប្បាននេះក្ដី ។ គ្រូឈ្មោះអជ្ជិតកេសកម្ពលនេះក្ដី ក៏ជា
មេត្តក ជាមេគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស
ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតថាជាមនុស្សល្អ ឯគ្រូឈ្មោះអជ្ជិតកេស-
កម្ពលនោះ ក៏ព្យាករសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ
ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ

អព្យាករណ៍យុត្ត

អស្ស អម្មត្រ ឧបបន្នោតិ ។ យោ ច ខុស្ស សាវកោ
 ឧត្តមបុរិសោ បរមបុរិសោ បរមបត្តិបត្តោ តំ យំ សាវកំ
 អត្ថតំ កាលកតំ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អស្ស
 អម្មត្រ ឧបបន្នោ អស្ស អម្មត្រ ឧបបន្នោតិ ។ អយម្ហ្គ
 ខោ សមណោ គោតមោ សង្ឃំ ចេវ កណ្ឌំ ច កណ្ឌា-
 ចរិយោ ច ញាតោ យសស្សំ តិក្ខុករោ សាធុសម្មតោ
 ពហុជនស្ស ភោជិ សាវកំ អត្ថតំ កាលកតំ
 ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អស្ស អម្មត្រ ឧបបន្នោ
 អស្ស អម្មត្រ ឧបបន្នោតិ ។ យោ ច ខុស្ស សាវ-
 កោ ឧត្តមបុរិសោ ។ បេ ។ អស្ស អម្មត្រ ឧបបន្នោ

អព្យាករណ៍សំយុត្ត

សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ ឯសាវកឯណា របស់គ្រូ
 ឈ្មោះអធិតកេសកម្ពលនោ ជាឧត្តមបុរស ជាបុរសដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ដល់នូវចំណែកនៃគុណដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ក៏ព្យាករនូវសាវកនោះដែល
 ធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើតទាំងឡាយថា សាវក
 ឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភព
 ឯណោះ ។ ចំណែកខាងព្រះសមណគោតមនេះសោតទៀត ក៏ជាមេត្តក
 មេគណៈ ជាគណបារុ មានព្រះនាមល្បីល្បាញ ព្រះអង្គមានយស
 ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតថាជាសប្បុរស ព្រះអង្គសោតក៏ទ្រង់
 ព្យាករនូវសាវកដែលធ្វើមរណកាលកន្លងហួសទៅហើយ ក្នុងកំណើត
 ទាំងឡាយថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ សាវកឯណោះ
 ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ។ ក៏ឯសាវកឯណា របស់ព្រះអង្គ ជាឧត្តម-
 បុរស ។ បេ ។ ទ្រង់ព្យាករថា សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយកនវគ្គោ

អសុ អមុត្រិ ឧបបន្នោតិ ។ អបិច ទោ នំ ឯវំ ព្យាក-

រោតិ អន្ធន្និ តណ្ហំ វិវត្តយំ សញ្ញាជនំ សម្មាសា-

ភីសមយា អន្តមកាសំ ទុក្ខស្សាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ

កោ តោតម អហុនេវ កង្ខំ អហុ វិចិត្តិន្ទា កថញ្ញា

នាម សមណស្ស តោតមស្ស នន្នោ អភិញ្ញាយ្យាតិ ។

(៤៤២) អលញ្ញំ តេ វច្ឆ កង្ខិតុំ អលំ វិចិត្តិន្ទិតុំ

កង្ខានិយេ ច បន តេ ហានេ វិចិត្តិន្ទា ឧប្បន្នា ។

សទុច្ចាទានស្ស ទ្វាហំ វច្ឆ ឧបបត្តិ បញ្ញាបេមិ នោ

អនុច្ចាទានស្ស ។ សេយ្យថាបិ វច្ឆ អត្ថំ សទុច្ចាទា-

នោ ជលតិ នោ អនុច្ចាទានោ ឯវេវេវ ទ្វាហំ វច្ឆ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃាយនិកាយ

សាវកឯណោះ ទៅកើតក្នុងក្រុងឯណោះ ។ មួយវិញទៀត ព្រះសមណ-
 គោតមទ្រង់ព្យាករន្យសាវកនោះយ៉ាងនេះថា សាវកនេះបានផ្តាច់បង់នូវ
 ភណ្ឌា គាសរំលើងនូវសញ្ញាជនៈ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខ
 ព្រោះត្រាស់ដឹងនូវមានបាតដោយល្អ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីសង្ស័យ មានសេចក្តីឆ្លៀងឆ្ងល់ថា ព្រះធម៌ដែល
 ព្រះសមណគោតមទ្រង់កំណត់ដឹងដោយប្រការដូចម្តេច ។

(៤៤២) ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកឯងគួរមានសេចក្តីសង្ស័យ គួរមាន
 សេចក្តីឆ្លៀងឆ្ងល់ មួយវិញទៀត សេចក្តីឆ្លៀងឆ្ងល់កើតឡើងដល់អ្នក
 ឯងក្នុងហេតុដែលគួរឆ្លៀងឆ្ងល់មែន ។ ម្នាលវច្ឆៈ គឺថាគតបញ្ញត្តនូវកំ-
 ណើតនៃសត្វដែលមានទុប្បាទាន មិនបញ្ញត្តនូវកំណើតនៃសត្វដែលមិន
 មានទុប្បាទានឡើយ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ដូចភ្លើងមានទុប្បាទានតែងឆេះភ្លើង-
 រឿង មិនមានទុប្បាទានមិនឆេះភ្លើងរឿង យ៉ាងណា ម្នាលវច្ឆៈ គឺថាគត

អព្ភករសំយុត្តំ

សឧបាទានស្មី ឧបបត្តិ បញ្ញាបេមិ នោ អនុបាទា-
 នស្ម័តំ ។ យស្មី^(១) កោ តោតម សមយេ អច្ចំ វាតេន
 ទិត្តា ធូរិបំ កច្ចតិ ឥមិស្សា បន កវំ តោតមោ កី ឧ-
 បាទានស្មី បញ្ញាបេត្តិ ។ យស្មី ខោ វច្ច សមយេ អច្ចំ
 វាតេន ទិត្តា ធូរិបំ កច្ចតិ តមហំ វាតុបាទានំ បញ្ញា-
 បេមិ^(២) វាលោ ហិស្ស វច្ច តស្មី សមយេ ឧបាទានំ
 ហោតិ ។ យស្មី^(៣) កោ តោតម សមយេ ឥមញ្ច
 កាយំ និក្ខិបតិ សត្តោ ច អញ្ញាតំ កាយំ អនុប-
 បន្នោ ហោតិ ។ ឥមស្ស បន កវំ តោតមោ កី
 ឧបាទានស្មី បញ្ញាបេត្តិ ។ យស្មី ខោ វច្ច សមយេ
 ឥមញ្ច កាយំ និក្ខិបតិ សត្តោ ច អញ្ញាតំ កាយំ
 អនុបបន្នោ ហោតិ តមហំ តណ្ហាបាទានំ វនាមិ តណ្ហា
 ហិស្ស វច្ច តស្មី សមយេ ឧបាទានំ ហោតិ ។ នវមំ ។

១ ឧ, ឯត្ថន្តរេ យស្មី ចតាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ, វោមិ ។ ៣ ឧ, យស្មី ច បធា ។

អព្យាករណ៍សំយត្ត

បញ្ញត្តនូវកំណើតនៃសត្វដែលមានឧបាទាន មិនបញ្ញត្តនូវកំណើតនៃសត្វ
ដែលមិនមានឧបាទានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន សម័យណាអណ្តាតភ្លើងដែលត្រូវឡប់បក់រមែងទៅកាន់ទីឆ្ងាយ
ចុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់បញ្ញត្តនូវអ្វីថាជាឧបាទាននៃអណ្តាតភ្លើងនេះ ។
ម្នាលវច្ឆៈ សម័យណាអណ្តាតភ្លើងដែលត្រូវឡប់បក់រមែងទៅកាន់ទីឆ្ងាយ
គឺថាគតក៏បញ្ញត្តនូវអណ្តាតភ្លើងនោះថាមានឡប់ជាឧបាទាន ម្នាលវច្ឆៈ
ព្រោះថាឡប់ជាឧបាទាននៃភ្លើងនោះ តែងមានក្នុងសម័យនោះ ។
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សត្វតែងដាក់ចុះនូវកាយនេះ មិនចូលទៅកាន់
កាយណាមួយ មានក្នុងសម័យណា ។ ចុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់
បញ្ញត្តនូវអ្វីថាជាឧបាទាននៃកាយនេះ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សត្វដាក់ចុះនូវកាយ
នេះ មិនចូលទៅកាន់កាយណាមួយ មានក្នុងសម័យណា គឺថាគតក៏
ពោលនូវកាយនោះថាមានតណ្ហាជាឧបាទាន ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះថាតណ្ហា
ជាឧបាទាននៃកាយ រមែងមានក្នុងសម័យនោះ ។ បឋសូត្រទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយនវគ្គោ

(៤៤៣) អថខោ វច្ឆតោត្ថោ បរិព្វាជកោ យេន
 ភគវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កេចំ សារាណីយំ វីតិសាវត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ វច្ឆតោត្ថោ
 បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទរោច កី នុ ខោ ភោ ភោ-
 តម អត្តត្តាតិ ។ ឯវំ វុត្ថេ ភគវា តុណ្ហី អហោសំ ។ កី
 បន ភោ ភោតម នត្តត្តាតិ ។ នុតិយម្បី ខោ ភគវា
 តុណ្ហី អហោសំ ។ អថខោ វច្ឆតោត្ថោ បរិព្វាជកោ
 ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

(៤៤៤) អថខោ អាយស្មា អាទន្នោ អចរិយ្យក្កន្តោ
 វច្ឆតោត្ថោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទរោច កី នុ
 ខោ កន្តោ ភគវា វច្ឆតោត្ថស្ស បរិព្វាជកស្ស បញ្ចំ
 បុដ្ឋោ ន ព្យាគាសីតិ ។ អហញ្ញានន្ត វច្ឆតោត្ថស្ស
 បរិព្វាជកស្ស អត្តត្តាតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ អត្តត្តាតិ
 ព្យាគរេយ្យំ ។ យេ តេ អាទន្ត សមណព្រាហ្មណ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សង្ឃាយគនវគ្គ

(២២៣) គ្រានោះឯង វច្ឆុតោត្តបរិព្វាជកកំចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹង
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរ
 រឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវច្ឆុតោត្តបរិព្វាជកអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្លួនមានដែរឬហ្ន៎ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលដែល
 វច្ឆុតោត្តបរិព្វាជកក្រាបបង្គំទូលសួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះអង្គទ្រង់នៅ
 ស្ងៀម ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះខ្លួនមិនមានទេឬអ្វី ។ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់នៅស្ងៀមអស់រវះជាតំរប់២ ។ គ្រានោះឯង វច្ឆុ-
 តោត្តបរិព្វាជកក៏ត្រាកបាកអាសនៈដើរចេញទៅ ។

(២២៤) លំដាប់នោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ កាលដែលវច្ឆុ-
 តោត្តបរិព្វាជកដើរចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាល
 វច្ឆុតោត្តបរិព្វាជកទូលសួរថ្ងៃស្អែក ព្រះអង្គមិនទ្រង់ព្យាករដល់វច្ឆុតោត្ត-
 បរិព្វាជក តើព្រះហេតុអ្វីហ្ន៎ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ក៏ឯតថាគត កាលបើវច្ឆុ-
 តោត្តបរិព្វាជកសួរថាខ្លួនមានដែរឬ គប្បីព្យាករដល់វច្ឆុតោត្តបរិព្វាជក
 ថាខ្លួនមាន ។ ម្ចាស់អានន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអម្បាលមាន

អព្យាករណ៍យុត្ត

សស្សតវាទា តេសមេតំ សទ្ធិ អភវិស្ស ។ អហញ្ញានន្ទ
 វច្ឆកោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស នត្តត្ថាតិ បុដ្ឋោ សមាដោ
 នត្តត្ថាតិ ព្យាករេយ្យំ ។ យេ តេ អាទន្ទ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឧច្ឆេទវាទា តេសមេតំ សទ្ធិ អភវិស្ស ។
 អហញ្ញានន្ទ វច្ឆកោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស អត្តត្ថាតិ
 បុដ្ឋោ សមាដោ អត្តត្ថាតិ ព្យាករេយ្យំ ។ អបំ នុ មេតំ
 អាទន្ទ អនុលោមំ អភវិស្ស ញាណស្ស ឧប្បាទាយ
 សព្វេ ធម្មា អនត្ថាតិ ។ ដោ ហេតំ ភន្តេ ។ អហញ្ញា-
 នន្ទ វច្ឆកោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស នត្តត្ថាតិ បុដ្ឋោ ស-
 មាដោ នត្តត្ថាតិ ព្យាករេយ្យំ ។ សម្មទ្គ្បស្ស អាទន្ទ
 វច្ឆកោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស ភិយ្យោសម្មោហាយ អ-
 ភវិស្ស អហ វា មេ ន្ទន បុព្វេ អត្តា សោ ឯតវហិ
 នត្ថតិ ។ ទសមំ ។

អព្យាករណ៍យុត្ត

ដែលជាសស្សតវេទ ការព្យាករណ៍នេះមុខជានឹងមានជាមួយនឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាសស្សតវេទទាំងនោះហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯតថាគត កាលបើវច្ឆតោត្ថបវិញ្ញាដកស្ករថាខ្លួនគ្មានទេឬ គប្បីព្យាករណ៍ដល់វច្ឆតោត្ថបវិញ្ញាដកថាខ្លួនគ្មានទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអម្បាលមាន ដែលជាទេវត្រៃវេទ សេចក្តីព្យាករណ៍នេះមុខជានឹងមានជាមួយនឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាទេវត្រៃវេទទាំងនោះហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯតថាគត កាលបើវច្ឆតោត្ថបវិញ្ញាដកស្ករថាខ្លួនមានដែរឬ គប្បីព្យាករណ៍ដល់វច្ឆតោត្ថបវិញ្ញាដកថាខ្លួនមាន ។ ម្នាលអានន្ទ ចុះពាក្យព្យាករណ៍នេះ ជាការប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមគួរដើម្បីឱ្យកើតញ្ញាណថា ធម៌ទាំងឡាយទាំងពួងជាអនត្តាដូច្នេះដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនដំណើរនោះមិនមានទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯតថាគត កាលបើវច្ឆតោត្ថបវិញ្ញាដកស្ករថាខ្លួនគ្មានទេឬ គប្បីព្យាករណ៍ថាខ្លួនគ្មាន ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យព្យាករណ៍នេះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីឆ្លើងជ្រល ដល់វច្ឆតោត្ថបវិញ្ញាដកជាអ្នកឆ្លើងស្រាប់ថា ខ្លួនរបស់អាត្មាអញកាលពីមុនមានដោយពិតហើយ ខ្លួននោះមិនមានក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

(៤៤៥) ឯកំ សមយំ អាយស្ម័នា សភិយោ

កក្ខានោ ញាតិកេ វិហាតិ តិញ្ញកោវសេថេ ។ អថោ

វច្ឆតោត្ថោ បរិញ្ញាជកោ យេនាយស្ម័នា សភិយោ កក្ខា-

នោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ម័នា សភិយេន

កក្ខានេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារា-

ណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និ-

សម្ពោ ខោ វច្ឆតោត្ថោ បរិញ្ញាជកោ អាយស្ម័នំ សភិយំ

កក្ខានំ ឯតទរោច កី នុ ខោ ភោ កក្ខាន ហោតិ

តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាកតំ ខោ ឯតំ វច្ឆ

ភកវតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បន

ភោ កក្ខាន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។

ឯតម្យំ ខោ វច្ឆ អព្យាកតំ ភកវតា ន ហោតិ តថា-

គតោ បរំ មរណាតិ ។ កី នុ ខោ ភោ កក្ខាន ហោតិ ច

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណវគ្គ

(៤៤៥) សម្មយម្ហយ ព្រះសភិយកប្បានៈដ៏មានអាយុនៅក្នុងរោង
 ដែលគេសង់ដោយឥដ្ឋ ក្នុងញាតិគត្រាម ។ ត្រានោះ ច្នៃគោត្ត-
 បរិព្វាជកចូលទៅក្រសែសភិយកប្បានៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសភិយកប្បានៈដ៏មានអាយុ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរព្យាបាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះវេលាច្នៃគោត្តបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះ
 សភិយកប្បានៈដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះកប្បានៈដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់
 ទៅកើតទៀតដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 មិនព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះកប្បានៈ
 ដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតទេឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ទុកជាពាក្យ
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើត
 ទៀតដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះកប្បានៈដ៏ចម្រើន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ

អព្យាករណ៍

ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ អព្យាករណ៍
 ខោ ឯតំ វច្ឆ ភគវតា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី បន ភោ កត្វាន
 ឆេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។
 ឯតម្បិ ខោ វច្ឆ អព្យាករណ៍ ភគវតា ឆេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ ។ កី នុ
 ខោ ភោ កត្វាន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ វច្ឆ
 ភគវតា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វទេសិ ។ កី
 បន ភោ កត្វាន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ អព្យាករណ៍ ខោ ឯតំ វច្ឆ ភគ-
 វតា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វទេសិ ។

អព្យាក្ខរកថា

មិនកើតទៀតខ្លះឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នេះទេ ។
 បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចុះសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនឬអ្វី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ទុកជាពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ក៏មិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកកាល
 ដែលខ្ញុំសួរថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតឬទេ ឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យ
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត
 ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកកាលដែលខ្ញុំសួរថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតឬអ្វី ឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតដូច្នេះទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សង្កាយនវគ្គោ

កី ទុ ខោ ភោ កក្ខាន ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរំ មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ អព្យា-
 កតំ ខោ ឯតំ វច្ឆ ភក្កវតា ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វិនេសិ ។ កី បន
 ភោ កក្ខាន នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ ឯតថ្នំ ខោ វច្ឆ អព្យា-
 កតំ ភក្កវតា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ
 មរណាតិ វិនេសិ ។ កោ ទុ ខោ ភោ កក្ខាន ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេនេតំ អព្យាកតំ សមណោ ន តោគមេ-
 នាតិ ។ យោ ច វច្ឆ ហេតុ យោ ច បច្ចយោ បញ្ញាបនា-
 យ^(១) រូបីតិ វា អរូបីតិ វា សញ្ញីតិ វា អសញ្ញីតិ វា
 នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ វា សោ ច ហេតុ សោ ច បច្ចយោ
 សព្វេន សត្វំ សត្វថា សត្វំ អបរិសេសំ និរុដ្ឋយ្យ ។

១ ឆ. ឯត្តមេ បញ្ញាបយមាតោ បញ្ញាបេយ្យតិ វា វរិទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយគណន្ត

បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកកាលដែលខ្ញុំសួរថា សត្វស្លាប់ទៅ
 កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះឬអ្វី ឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ ពាក្យនេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបានទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិន
 កើតទៀតខ្លះដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន លោកកាលដែល
 ខ្ញុំសួរថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ឬអ្វី ឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ ទុកជាពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនបាន
 ទ្រង់ព្យាករថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បច្ច័យដូចម្តេច
 ហ្ន៎ ដែលនាំឲ្យព្រះសមណគោតមមិនទ្រង់ព្យាករនូវពាក្យនេះ ។ ម្ចាស់
 វច្ឆៈ ហេតុនឹងបច្ច័យឯណាដែលបញ្ញត្តថា សត្វមានរូបដូច្នេះក្តី មិនមាន
 រូបដូច្នេះក្តី មានសញ្ញាដូច្នេះក្តី មិនមានសញ្ញាដូច្នេះក្តី មានសញ្ញាក៏មិន
 មែន មិនមានសញ្ញាក៏មិនមែនដូច្នេះក្តី ហេតុនឹងបច្ច័យនោះគប្បីរលត់
 ទៅមិនមានសេសសល់ សព្វប្រការទាំងពួង សព្វអាការទាំងពួង ។

អព្យាករណ៍សំយុត្តំ

កេន ធំ^(១) បញ្ចបយមាណោ បញ្ចបេយ្យ រូបីតិ វា

អរូបីតិ វា សញ្ញីតិ វា អសញ្ញីតិ វា លេសញ្ញីនាសញ្ញីតិ

វាតិ ។ កីវចិរំ បញ្ចដិគោសិ កោ កត្វានាតិ ។ ន

ចិរំ អាវុសោ តិណិ វស្សាជីតិ ។ យស្សបស្ស អាវុសោ

ឯត្ថកេន ឯត្ថកមេវ តំ បស្ស ពហុ^(២) កោ បន

វាណោ ឯវំ អភិក្កន្តេតិ ។ ឯកានសមំ ។

១ ពេន ធំ ។ ២ ឧ. ពហុ ។

អព្យាករណ៍សំយុត្ត

ហេតុមេចក៏កាលបុគ្គលបញ្ញត្តនូវហេតុនឹងបច្ច័យនោះ ទើបបញ្ញត្តថា សត្វ

មានរូបដូច្នេះខ្លះ មិនមានរូបដូច្នេះខ្លះ មានសញ្ញាដូច្នេះខ្លះ មិនមានសញ្ញា

ដូច្នេះខ្លះ មានសញ្ញាក៏មិនមែន មិនមានសញ្ញាក៏មិនមែនដូច្នេះខ្លះ ។

បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន លោកប្អូនបានប៉ុន្មានវិស្សហើយ ។ ម្ចាស់

អាវុសោ អាត្មាប្អូនមិនទាន់បានយូរប៉ុន្មានទេ ទើបនឹងបាន ៣ វិស្សា

ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ពាក្យព្យាករណ៍មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ

ដោយកាលមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ គប្បីមានដល់បុគ្គលណា ពាក្យព្យា-

ករណ៍នោះ ឈ្មោះថាមានច្រើនដល់បុគ្គលនោះ នឹងបាច់ពេលទៅថ្ងៃក្នុង

ពាក្យព្យាករណ៍ដ៏ច្បាស់លាស់យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី ១១ ។

ចប់ អព្យាករណ៍សំយុត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតវេន្តោ

តិល្យោទនំ

ខេមា ថេរី អនុរាជោ

សារីបុត្តាភិ កោដ្ឋិតោ

មោគ្គល្លាជោ ច វង្ខោ ច

កុតុហលសាលាជន្មោ

សភិយោ ឯកានិសមន្តំ ។

សឡាយតវេន្តសំយុត្តំ សមន្តំ ។

តិល្យោទនំ

សឡាយតវេន្តោ មាតុត្តាមោ

ជម្ពុទានកោ សាមណ្ឌកោ

មោគ្គល្លាជោ ចិត្តោ

តាមណ្យសង្កតំ អព្យាកតន្តំ និស ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

ឧទាននៃអព្យាកតសំយុត្តនោះគឺ

ពោលអំពីនាងខេមាថេរី ១ អំពីអនុរាជត្រូវ ១ អំពីព្រះសា-
វីបុត្រ មាន ៣ លើក អំពីព្រះមហាកោដ្ឋិត ១ អំពីព្រះ
មហាមោគ្គល្លាន ១ អំពីវិច្ឆេតាភូបវិទ្យាជក ១ អំពីពួកសម-
ណព្រាហ្មណ៍ប្រជុំគ្នាក្នុងកុត្តហលសាលា ១ អំពីព្រះធានន្ទ
ដ៏មានអាយុ ១ អំពីព្រះសភិយកច្ចានៈ ១ ជាគំរប់ ១១ ។

ចប់ សឡាយតនវគ្គសំយុត្ត ។

ឧទាននៃសឡាយតនវគ្គនោះគឺ

សឡាយតនសំយុត្ត ១ វេទនាសំយុត្ត ១ មាគតាមសំយុត្ត ១
ជមុខាទកសំយុត្ត ១ សាមណ្ឌកសំយុត្ត ១ មោគ្គល្លាន-
សំយុត្ត ១ ចិត្តតហបតិបុប្ផាសំយុត្ត ១ តាមណីសំយុត្ត ១
អសង្ខតសំយុត្ត ១ អព្យាកតសំយុត្ត ១ រួមជា ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស សង្ខាយតនវគ្គោ

អដ្ឋមោ វិគោ

មាតិកា	អង្កេ
វេទនាសំយុត្តំ	១
បឋមកសត្តាបវគ្គោ	១
វហោតតវគ្គោ	៣០
អដ្ឋសតបរិយាយវគ្គោ	៦១
មាតុត្តាមសំយុត្តំ	៨២
បេយ្យាលវគ្គោ	៨២
មាតុត្តាមពលវគ្គោ	៩៦
ជម្ពុខាទកសំយុត្តំ	១០៨
សាមណ្ឌកសំយុត្តំ	១២៧

សុត្តន្តបិដក

សិយុត្តនិកាយ សង្ឃាយតនិក្ខ

អដ្ឋមភាគ

មាតិកា	ទំព័រ
វេទនាសំយុត្ត	០
បឋមកសគាមវគ្គ	០
វហោគវគ្គ	៣០
អន្តសតបរិយាយវគ្គ	៦១
មាតុត្តាមសំយុត្ត	៨៦
បេយ្យលវគ្គ	៨៦
មាតុត្តាមពលវគ្គ	៩៦
ជិដ្ឋុខាទកសំយុត្ត	១០៨
លាមណ្ឌកសំយុត្ត	១២៧

មាតិកា

អង្កេ

មាតិកាបន្តសំយុត្ត	១៣១
ចិត្តកថាបទបុព្វសំយុត្ត	១៧៤
តាមណីសំយុត្ត	២២៧
អសង្កតសំយុត្តស្ស បឋមវគ្គ	៣៤៧
អសង្កតសំយុត្តស្ស ទុតិយវគ្គ	៣៥៤
ព្យាគតសំយុត្ត	៣៧៦

មាតិកា	ទំព័រ
មោក្ខល្យានសំយុត្ត	៣១
ចិត្តតហបតិបុច្ឆាសំយុត្ត	១៧៤
គាមណីសំយុត្ត	២២៧
អសង្ខតសំយុត្ត ចម្រើនវគ្គ	៣៤៩
អសង្ខតសំយុត្ត ទុតិយវគ្គ	៣៥៤
អព្យាករសំយុត្ត	៣៧៦

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុសត្រូវនៃសត្វឆ្កែបីជើង ភាគ ៣៦

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ក៏ក្នុងនឹងច្បាស់នូវព្រះ (នៃអាសវៈ ទាំងឡាយ) ផង	ក៏ក្នុងនឹងច្បាស់នូវព្រះ និព្វាននោះផង នូវមគ្គជាដំ- ណើរទៅកាន់ធម៌ជាទីក្ស័យ	១	១៣
សុខា	សុខា វេទនា ធុត្តា វេទនា អធុត្តម សុខា វេទនា ។	២៦	១៣
កកវា	កកវា	២៦៩	១៣
ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់	មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់	២៨៧	៦
ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់	មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់	២៨៨	៥
ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់	មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់	២៨៩	៨
ឲ្យឆ្អែតឆ្អន់	មិនឲ្យឆ្អែតឆ្អន់	"	១៤
យំអើ ពោលថាខ្ញុំចេះមាយា	យំអើ ព្រះសមណគោតម	៣០៧	១៧
ដូច្នេះ	ជាអ្នកមានមាយាដែរតើ ។ ម្ចាស់គាមណី បុគ្គលឯណា		
ប្រារព្ធសេចក្តីខ្លះខែងប្រងបិត	ប្រារព្ធសេចក្តីខ្លះខែង ផ្គូ- ផ្គងប្រងបិត	៣៥៨	១៤

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុសត្រូវនៃសុត្តន្តបិដក ភាគ ៣៦

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
(ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិបំ ន ឧបេតំ) (បាលីនេះលើសត្រូវលុបចោល) ព្រះគោតម ។ បេ ។ មិនពិចារណា ឃើញសង្ខារទាំងឡាយ ។ ឈ្មោះអជីតកេសកម្ពលនោះ	ព្រះគោតម ។ បេ ។ មិនពិចារណា ឃើញសញ្ញា ។ មិនពិ- ចារណាឃើញសង្ខារទាំង- ឡាយ ។ ឈ្មោះអជីតកេសកម្ពលនោះ	៣៨៨ ៤២៤ ៤២៧ ៤៣១	៥ ២ ១៤ ៣

